

ARTHUR HAIL

ROBILE

lit românește dr Veronica Sutetu

EDITURA UNIVERS

București, 1975

Începând de azi, niciun vehicul nu va mai circula în oraș de la răsăritul soarelui și până la asfințit... Iar cele intrate pe timpul nopții și aflate și în zori înăuntrul porților vor staționa goale, până la ora prescrisă...

Dispoziția Senatului dălii

Sub Iulius Cezar în anul 44

Î.C.11.

Este cu neputință să se mai doarmă în oraș. Vacarmul produs de circulația neîntreruptă a vehiculelor, pe străzile întortocheate și strâmte, îi poate trezi și pe morți din somnul de veci...

Din Satirele lui Juvenal anul 117 i. **c.n.**

Președintele Companiei General Motors se trezise teribil de indispus. Dormise prost toată noaptea, din pricina păturii electrice, care funcționase cu întreruperi, făcându-l să se deștepte în câteva rânduri complet rebegit. După un ocol dat prin casă – în vârful picioarelor, în pijama și în halat – își întinsese ustensilele pe o jumătate din patul său grandios, în care soția își continua somnul, iar acum desfăcea mecanismul stricat. Curând, descoperi o legătură defectă la reglarea automată – cauza repetatelor neajunsuri din timpul nopții – și, bombănindu-i pe fabricanții de pături pentru lamentabila calitate a produselor, o porni spre atelierul de la subsol, spre a isprăvi reparația începută.

Coralie – soția – se foi în așternut. Peste puține minute, zornăitul ceasornicului avea să-i curme odihna și, cu ochii cârpiți, se va apuca de pregătirea gustării de dimineață.

Afară. În suburbia Bloomfield Hills – situată la vreo

douăsprezece mile la nord de Detroit - zorile încă nu se arătaseră la zenit. Pe lângă necazul cu pătura, președintele lui General Motors - un tip costeliv, cu mișcări iuți și, de obicei, stăpânit - mai avea o sursă de enervare. Pe Emerson Vale. Ascultând, în surdină, buletinul de știri, la aparatul de radio așezat lângă pat, printre altele auzise și vocea detestată și acră - dar cât de familiară! - a bătaiosului critic, îndreptată împotriva industriei de automobile.

La o conferință de presă, ținută cu o zi înainte, în Washington, Emerson Vale atacase din nou țintele predilecte: Companiile General Motors, Ford și Chrysler; iar cum oficiile de presă probabil nu dețineau noutăți mai senzaționale, difuzau apriga diatribă rostită de Vale. Potrivit afirmațiilor sal", cele trei mari industrii se făceau vinovate de „rapacitate, uneltiri criminale și înșelarea bunei credințe a comunității, întru satisfacerea intereselor proprii". Marele lor păcat consta în neputința de a înlocui automobilele cu combustie internă prin altele, acționate cu electricitate sau aburi - „cu totul realizabile" - după cum susținea sus și tare.

Acuzația nu era deloc nouă. Totuși, Vale - cu abilitatea lui măiestrită în mânuirea presei și a relațiilor cu publicul - o actualizase îndeajuns ca să mei de a fi răspândită.

Președintele celei mai mari corporații din lume - și pe deasupra doctor în științe tehnice - repară duză păturii buclucașe, cu aceeași minuție cu care se consacră și altor treburi domestice, de câte ori i-o îngăduia timpul. Când termină, făcu duș, se bărbieri, se îmbracă și veni să ia micul dejun alături de Coralie.

În sufragerie, pe masă, îl aștepta ziarul „Detroit Free Press". Dar când dădu cu ochii de mutra și numele lui Emerson Vale, tipărite pe pagina întâi, îl luă și-l zvârli cât colo.

— Ia te uită! se miră consternată consoarta. Dar poate cu asta îți mai răcorești sufletul!

Și, vorbind, îi așezădinainte o gustare împotriva colesterolului, alcătuită dintr-un albuș de ou, brânză de vaci și roșii tăiate felii, toate așternute pe pline prăjită.

Era o tradiție ca soția să pregătească micul dejun și apoi să-l mănânce împreună, chiar și în diminețile când, chemat de treburi ui gente, președintele se vedea nevoit să plece foarte devreme de acasă. Așezându-i-se în față, Coralie culese ziarul de pe podea și îl deschise.

După puțin timp vorbi.

— Emerson Vale pretinde că de vreme ce suntem în stare să trimitem oameni pe lună și pe Marte, s-ar cuveni ca și industria de automobile să productrinașini ideale, care să nu mai vicieze atmosfera.

Președintele lăsa furculița și cuțitul din mină.

— Ții cu tot dinadinsul să-mi otrăvești gustarea, după ce că e atât de anemică?

— Iartă-mă, dar mi se pare că ai venit otrăvit gata, se dezvinovăți zâmbind cu blândețe. După care urmă neclintită: Referindu-se la poluarea mediului ambiant, domnul Vale aduce citate din Biblie...

— Pentru numele lui Dumnezeu, Coralie! Unde se pomenește în Biblie de poluarea atmosferei?

— În vechiul testament, dragul meu.

Ațâțai de curiozitate, președintele mormăi:

— Dă-i drumul! Citește! Tot ești pornită...

— Din prorocul Ieremia, începui calmă. „V-am adus într-o țară a belșugului, să vă înfruptați din roadele și bunătățile puse la îndemână; dar odată ce ați luat-o în stăpânire, ați pângărit și ați prefăcut în blestem moștenirea mea”. Coralie conțeni lectura, mai turnă cafea pentru amândoi, iar pe urmă rosti: E deștept tipul; nimic de zis.

— Dar cine a susținut vreodată că ticălosul e un

nătâng?

În loc de răspuns, consoarta citi mai departe:

— „Industriile de automobile și carburanți s-au opus progresului tehnic ce ar fi dus la fabricarea unui vehicul cu energie electrică sau cu aburi. Și aceasta, pentru binecuvântatul motiv că o asemenea mașină le-ar fi torpilat imensele investiții făcute în motoarele cu explozie, atât de nefaste mediului înconjurător”. Există ceva adevăr în ce spune? Întrebă lăsând gazeta din mină.

— După Vale totul e adevărat, firește.

— Dar tu gândești altfel, nu?

— Se-nțelege.

— După tine toate sunt născociri.

— Nu tocmai, o corectă iritat. În fiecare din nerușinatele-i afirmații există un sâmbure de adevăr. Altfel, cum s-ar mai face ascultați oameni ca Emerson Vale?

— Prin urmare ai să-i respingi teoriile...

— Se prea poate să n-o fac.

— De ce nu?

— Pentru că în clipa când General Motors l-ar lua pe Vale în răspăr, tot asupra-ne am atrage anatema. Cum adică, coșcogeamite monopolul încearcă să calce în picioare un biet individ? Desigur, nici tăcerea nu ne favorizează, dar măcar ne scutește de răstălmăciri:

— Nu s-ar cuveni totuși să ia cineva o poziție?

— Ford ar putea să o facă, dacă ajunge la el vreun reporter isteț. Dar și când o căska Henry gura, adăugă el rânjind, nu văd ce ziar ar cuteza să-i redea în facsimil limbajului înveninat.

— Să fiu în locul tău, eu, una, nu aş tăcea, decretă Coralie. Natural, dacă aş fi convinsă că am dreptate...

— Mulțumesc de povață, i-o reteză el, isprăvindu-și micul dejun fără să se mai lase atras în discuție. Însă dialogul de până atunci - cu micile înțepături administrate de Coralie cu titlu de terapie ocazională - îi prinsese bine,

calmându-l în parte.

Se auzi scârțâind ușa bucătăriei, semn că femeia de serviciu sosise, adusă de șoferul lui personal. Prin urmare mașina se afla dinaintea porții, așteptându-l să iasă. Se ridică de pe scaun și depuse un sărut pe obrazul soției.

Peste puține minute - adică la șase și un sfert - Cadillac-ul său se angaja pe Telegraph Road, în drum către autostrada Lodge, iar de acolo, spre zona Noului Centru. Era o dimineață aspră, de octombrie, cu un vântuleț dinspre miazănoapte, al cărui tăiș prevestea apropierea iernii.

Detroit - orașul motoarelor, inima industriei de automobile - se trezea la viață.

Tot în suburbia Bloomfield Hills, unde locuia președintele Companiei General Motors, dar la o distanță de zece minute, străbătută cu avionul, un alt personaj important - vicepreședinte la uzinele Ford - se pregătea să o pornească spre Aeroportul Metropolitan, din Detroit. Și el își luase gustarea. Însă de unul singur, în biroul cu lumină difuză, unde-i fusese adusă pe o tavă, și unde, de la cinci dimineața, lucrase neconținut ba răsfoind rapoarte (mai toate așternute pe hârtie specială, albastră, după tradiția statornicită de mărimile Companiei Ford), ba întrerupându-și lectura, ca să dicteze magnetofonului indicații concise și clare. Nici apariția fetei din casă cu micul dejun, nici mâncatul în sine nu-i strămutase privirea de pe documentele scrise, realizând, astfel, în numai un ceas de lucru, ceea ce alții n-ar fi putut face decât într-o zi ori mai mult.

Majoritatea hotărârilor luate se refereau fie la construirea unei noi fabrici sau la extinderea altora existente, ceea ce impunea investiții de ordinul bilioanelor de dolari. De altfel, printre obligațiile acestui cârmuitor se înscrisă și aceea de a aproba sau respinge orice proiect, și de a eșalona investițiile după importanță și gradul

urgenței. Odată, cineva îl întrebase dacă nu se simte împovărat de răspunderea de a manevra fonduri atât de uriașe. La care el răspunsese pe loc: Nu; fiindcă, de obicei, elimin mintal ultimele trei cifre. Or, atunci, nu-mi tresare inima mai mult ca la cumpărarea unei case obișnuite.¹

Răspunsul spontan și pragmatic îl oglindea în chip ideal pe acest om care țâșnise, precum o rachetă, de la corvezile unui umil comis-voiajor de automobile, până la treapta cea mai înaltă a industriei, numărându-se astăzi printre cele douăsprezece „Căpetenii supreme 1. De-a lungul acestei metamorfoze, devenise și multimilionar, însă nu fără să plătească un tribut ce-ar putea să apară incompatibil cu puterile unui om.

Într-adevăr, vicepreședintele în chestiune trudea douăsprezece și uneori paisprezece ore din zi, într-un ritm diabolic, și de cele mai multe ori fără a-și îngădui nici cea de a șaptea zi de repaus. Chiar în această dimineață, la ceasul când mulți localnici își continuau tihniți somnul, el avea să se afle în drum spre New York. Într-un avion Jetslar, aparținând întreprinderii și, chiar în timpul călătoriei, ca să nu irosească o clipă, va face o analiză a desfacerii produselor, împreună cu subalternii ce-l însoțeau. La aterizare, urma să prezideze o dezbatere pe aceeași temă cu directorii agențiilor regionale, iar imediat după aceea, avea o întâlnire furtunoasă cu douăzeci de comercianți din New - Jersey, care protestaseră împotriva depunerii garanțiilor și a altor norme impuse de Companie. Ceva mai târziu, îl aștepta, în Manhattan, un prânz oficial al bancherilor, unde trebuia să țină și un logos, iar la sfârșitul lui urma să participe la o conferință de presă și să răspundă la asaltul reporterilor.

La puțin după aceea, același avion îl va aduce înapoi, în Detroit, unde, închis în birou, avea să lucreze până se însera. Cândva, în decursul după-amiezii, și fără să-și întrerupă activitatea, urma să-l viziteze un frizer, ca să-l

tundă. Masa de seară - luată în mansarda amenajată deasupra cabinetului său - va cuprinde și o discuție critică cu directorii de servicii, în legătură cu noile modele ce urmau să intre în producție.

Iar odată plecat din sediul Companiei, mai avea de făcut un popas, la capela funerară „William R. Hall milton”, pentru a aduce un ultim omagiu fostului său coleg, decedat cu o zi înainte, de pe urma unui infarct provocat de surmenaj.

Firma de pompe funebre „Hamilton” era o carte de vizită obligatorie pentru „vârfurile” din industria de automobile care, respectându-și rangul până în clipei cea de pe urmă, treceau mai întâi pe acolo, în drum spre cimitirul de mare elită, „Woodiawn”, supranumit și „Walhala mărimilor”.

Odată împlinită și această îndatorire, vicepreședintele nostru ajungea, în sfârșit, acasă - nu însă fără o mapă doldora de rapoarte, care se cereau rezolvate în dimineața următoare.

Pentru moment, însă, își terminase lucrul, așa că, debarasându-se de tava cu de-ale gurii și adunându-și hârtiile, se ridică din fața biroului. Pereții din jur erau în întregime captonați cu rafturi de cărți. Câteodată - dar nu și acum - îi privea în treacăt, cu o undă de dor și regrete; existase o vreme când citise enorm, și în domeniile cele mai diferite. Ar fi putut deveni un adevărat cărturar, dacă norocul nu îl mina în cu totul altă direcție. Or fiind mereu în luptă cu timpul, abandonase lectura. Nici pentru ziarul de dimineață nu avea deocamdată răgaz; dar va găsi el o clipă când să se rupă de toate și să-și arunce ochii prin el. îl luă, deci, împăturit cum i-l adusese fata din casă, și-l îndesă în servietă. În felul acesta, de-abia mai târziu urma să ia cunoștință de atacul reînnoit al lui Emerson Vale, și să-i zică vreo două în gând, așa cum aveau s-o facă mulți alți confrăți din industria de automobile, în ziua aceea.

La aeroport, cei câțiva însoțitori se aflau în sala de așteptare a hangarului rezervat avioanelor Companiei Ford, astfel că la sosire, îi întâmpină cu un simplu: „să mergem!”. Odată cu pornirea motoarelor, grupul celor opt se precipită în avion, care își începu rularea pe pistă, mai înainte ca cei din urmă urcați să-și fi legat centura de siguranță. În comparație cu zborurile făcute după orar, cele cu avioane particulare însemnau o mare economisire de timp. Dar cu toate minutele câștigate, cei opt instalați la bord nu așteptară decolarea pentru a-și deschide gețile cu hârtoage de pe genunchi.

Primul care vorbi fu vicepreședintele.

— Suntem nemulțumiți de debușeul din luna aceasta în zona de nord-est. Cunoaștem deopotrivă de bine cifra de afaceri. Dar încă nu știu pricina deficitului, precum și măsurile luate în consecință. În clipa când termină enunțarea ideii, avionul se desprinsese de la pământ.

Soarele se înălțase de jumătate la orizont, strecurându-și purpura încă palidă, printre norii cei suri ce navigau repezi pe înălțimile boitei.

Sub pântecul avionului ce-și continua urcușul, și la lumina primelor licăriri ale dimineții, începea să se întrevadă conturul tot mai lărgit al metropolei și al suburbiilor: centrul comercial din Detroit, un soi de oază în formă pătrată, un Manhattan miniatural, împresurat de străzi cenușii, de uzine și fabrici; de case de locuit și autostrăzi – mai toate invadate de o crustă de murdărie, demnă de amintirea legendarului Augis, de parcă această cetate a industriei n-ar fi dispus de elementarele fonduri necesare salubrității. Către vest, se profila Dearborn – o porțiune blagoslovită cu mai multă verdeată și grijă edilitară, care se întindea până în pragul uriașului complex de uzine „Rouge”; iar la extremitatea estică, și contrastând cu restul priveliștii, cartierul Grosse Pointes, smălțuit cu copaci dichisiți – un adevărat paradis al bogaților. Spre

Sud, și învăluită în neguri fumegoase, zona industrială Wyandotte, iar pe fluviul Detroit, Belle Isle - masivă și greoaie, asemenea unui șlep, de un verde spălăcit, și supraîncărcat. Dincolo de fluviu, către Canada, posomorâtul Windsor - o replică mai mică a citadelei americane vecine, însă la fel de dizgrațioasă.

În lumina crescândă a dimineții, roiul mașinilor se îngroșă tot mai mult, inundând întregul oraș. Iar oamenii, porniți cu zecile de mii de acasă, păreau niște armate de furnici - sau de guzganii poarte - în funcție de optica privitorului. Lucrători, funcționari, directori se pregăteau să-și înceapă ziua de muncă, în nenumăratele fabrici, mai mari și mai mici.

Așa cum o arăta imensul panou de la încrucișarea autostrăzii Edsel Ford cu Walter Chrysler - ambele ticsite de circulație - producția națională auto, asigurată de orașul Detroit și tot de aici dirijată, începuse pentru ziua în curs. Redată în cifre de o șchioapă, ce se perindau ca pe un contor de proporții uriașe, producția se înregistra minut de minut, și cu cea mai desăvârșită precizie, prin intermediul unui sistem național de informații, care nu omitea nicio mașină ieșită de pe banda de asamblare, indiferent de locul de fabricație. Pe moment, ecranul arăta datele adunate de la douăzeci și nouă de fabrici, răsfirate în zona cu orar estic. Dar curând, cifrele se vor succeda tot mai vertiginos, odată ce aveau să intre în activitate și cele treisprezece uzine din Vestul de Mijloc, plus alte șase, din California. Automobiliiștii localnici urmăreau acest grafic precum medicul tensiunea arterială a bolnavului sau agentul de bursă cotele acțiunilor, zilnic încheindu-se rămășaguri, fie pe totalul vehiculelor asamblate până în seara aceea, sau pe cel atins în zorile următoare.

Cea mai apropiată sursă de producție se afla cam la o milă distanță de panoul cel magic - adică în Hamtramck - unde, începând de la șase de dimineață, la fiecare oră ieșeau

peste o sută de automobile de pe benzile de montaj ale uzinelor Dodge și Plymouth, aparținând Companiei Chrysler.

Existase o vreme când președintele Consiliului de administrație al sus-pomenitului trust se mai ducea să asiste la începerea luciului ori controla personal mașinile finisate, ceea ce se întâmpla rareori în prezent, ceasul acesta găsim-l, aidoma altor dați, tot acasă, răsfoind „The Wall Street Journal” și sorbind din cafeaua pe care i-o adusese soția, înainte să plece la o adunare a Asociației Artiștilor Amatori. În trecut, ca director general al lui Chrysler (și de abia cooptat în Consiliul de administrație), alerga ca un viezure prin uzină, pe de o parte constrâns de declinul Companiei și descurajarea izvorâtă de aici, iar pe de alta, dornic să scape de eticheta de „conștopist” pe care o purta orice om ridicat din birourile de contabilitate și nu din cele tehnice sau comerciale.

Sub conducerea sa, Chrysler cunoscuse și zile bune și rele. După o perioadă de prosperitate mai trainică – care durase șase ani încheiați – acționarii începuseră să prindă curaj, pentru ca după aceea, din nou să se audă sirenele de alarmă, care n-au încetat fără drastice măsuri economice, eforturi și sudoare din abundență. Mulți ajunseseră chiar a spune că doar la ananghie – sub presiuni și privațiuni – se obțineau rezultatele cele mai bune la Chrysler. Oricum, în clipa de față, nimeni nu se mai putea teme că, odată înscrisă în orbită, emblema lui Chrysler – steaua în cinci colțuri – nu-și va menține prestigiul pe mai departe. Și asta prin propriile strădanii, fapt ce-i îngăduia președintelui să dea mai puțin în brânci, să cugete mai mult și să citească ce îl interesa.

În momentul acela, tocmai descoperise furibundul atac al lui Emerson Vale, tipărit și în „The Wall Street Journal” – deși mai puțin bătător la ochi decât în „Detroit Free Press”. Pe el, însă, Vale îl plectisea; îl considera banal

prin repetarea argumentelor. Așa că, fără a mai zăbovi asupra truismelor lui, trecu la rubrica „proprietăți imobiliare”, care oferea știri mai bogate în semnificații. Deși puțini o știau, în perioada din urmă, Chrysler acumulasese un mare număr de proprietăți, ceea ce, pe lângă diversificarea profilului, deschidea perspectiva ca în câțiva zeci de ani (sau așa se spera!) această Companie, aflată la locul al treilea, să ajungă pe picior de egalitate cu General Motors, sau poate chiar s-o întreaacă.

Până atunci, însă, după cum reflectă mulțumit președintele, din toate uzinele Chrysler – fie din Hamtramck sau din alte localități – continuau să curgă vehicule.

Și astfel, în acea dimineață – ca în oricare început de zi – Cele Trei Mari Companii Auto se străduiau să-și păstreze supremația, în vreme ce alta – mai mică și mai puțin tributară lor, întregia gama produselor prin mărci ca: Ambassador, Hornet, Javelin, Gremlin, fabricate în uzinele sale din Wisconsin.

La o uzină de asamblare a mașinilor, situată la nord de autostrada Fisher, subdirectorul Matt Zaleski – un bărbat cărunt și un veteran al industriei auto – jubila că e miercuri.

Nu fiindcă avea să fie scutit de dificultăți și de tot soiul de acrobații ca s-o scoată la capăt; așa ceva nu se întâmpla niciodată.

Și în seara aceea va porni către casă răpus de oboseală, împovărat parcă deși mai mulți ani decât cei cincizeci și trei – câți avea efectiv – și sub impresia că mai trăise o zi în neostoitul clocot al unui cazan.

Nu o dată își dorea să mai poată avea energia din tinerețe – ca proaspăt angajat în uzină sau ca pilot pe bombardiere, așa cum fusese în cel de al doilea război mondial. Și nu o dată, evocând acești ani de război, își spunea că, deși petrecuți în Europa – în gura iadului, cum

s-ar zice, unde dăduse și probe de vitejie – parcă tot nu-i simțise atât de grei și apăsători ca îndeletnicirile de acum.

Nu mai departe de astăzi, de-abia intrase în cabinetul cu pereții de sticlă de deasupra halei de asamblare, ba încă nici nu apucase să se dezbrace de haină, când, răsfoind agenda cu sesizări de pe masa de lucru, descoperi o plângere de la sindicat ce se cerea lichidată prompt și cu iscusință, ca să nu se stârnească o răzmeriță în uzină. Și asta nu era totul; cu siguranță în vraful de hârtii de alături îl așteptau și alte ponoase: lipsuri de felurite materiale (cum se iveau zilnic); neajunsuri pe la controlul de calitate; defectarea unor utilaje, sau cine știe ce proaspătă încurcătură, la care nu te putea duce gândul, dar care, odată apărută, fie singură ori însoțită de altele, putea să oprească lucrul la banda de asamblare și prin urmare producția.

Smucit și iute din fire, Zaleski trase scaunul din fața biroului său metalic și se trânti pe el. Protestul arcurilor îi aminti de surplusul de kilograme adăugat în ultima vreme și de pântecul tot mai rotofei. Cum s-ar mai strecura el acum în lăcașul micuț și îngust al pilotului de pe un B-17? își zise cu ciudă. Cu atâtea griji și necazuri pe cap, măcar de-ar mai fi slăbit la cântar. Dar în loc să dea jos din grăsime, parcă o așternuse și mai vârtos pe trupul lui scurt și îndesat. Mai ales de când o pierduse pe Freda. De atunci, noaptea, ca să-și facă de lucru și să alunge urâtul, tot umbla pe la frigider și mai ciugulea.

Dar cel puțin bine că azi era miercurii

Mai întâi de toate se cerea rezolvată urgența numărul unu. Și cum secretara încă nu apăruse, chemă singur, prin interfon, oficiul de informații.

De aici îi răspunse un pontator.

— Vreau să vorbesc cu Parkland și cu delegatul comitetului sindical. Ca atare, cum sosesc trimite-i la mine, porunci el.

Parkland era știut că supraveghetor în hala de asamblare. Cât despre celălalt, și fără a-i menționa numele se-nțelegea la cine se referise, deoarece, între timp, se aflate desigur de sesizarea trimisă. Doar într-o fabrică veștile rele se propagă cu viteza luminii.

Contemplând vrăful hârtiilor neatînse, pe care în curând trebuia să le ia la citit, Zaleski reflectă cu amărăciune la piedicile atât de multe și de diverse care amenințau lucrul la banda de asamblare.

Pentru el, blocarea acesteia și implicit a producției – indiferent din ce pricini – însemna un jungher împlântat în coastă. Obligația sa de director adjunct, însăși rațiunea lui de a fi, era aceea de a asigura mersul neconținut al benzii, de pe care, la fiecare minut, aluneca o mașină complet închegată. Numai pe el îl privea cum de izbutea acest lucru, prin ce dibăcii, sau de câte ori se simțea în pielea jonglerului, manevrând simultan câte cincisprezece mingi în aer. Nu măiestria sa de jongler și nici scuzele nu-i interesau pe cei de la cârma uzinei. Ci doar rezultatele: coeficientul de realizare a normelor, pl oducția fizică zilnică, prețul de fabricație. În schimb, dacă se poticnea banda, avea ce-și auzi Matt Zaleski. Fiecare minut de oprire însemna o mașină pierdută, un deficit irecuperabil, o stagnare de două sau trei minute costând mii de dolari, pentru că în tot acest timp, salariile și celelalte cheltuieli aferente se cereau achitate.

Dar cel puțin bine că azi era miercuri.

Clinchetul telefonului interior prefața o comunicare.

— Cei chemați sunt pe drum către dumneavoastră, domnule Zaleski, anunță un glas, la care el mormăi un răspuns monosilabic.

De ce se bucura Matt Zaleski că azi este miercuri? Pentru o pricină cum nu se poate mai simplă: miercurea se afla la o distanță de două zile față de luni și de vineri. Or luna și vinerea puteai să înnebunești de pe urma

absențelor. În nicio zi a săptămânii nu lipseau atâtea lucrători - dintre cei angajați cu ora - ca luna și vinerea. Explicația era următoarea: după plata salariilor, care se făcea joia. O mulțime de muncitori se dedau la băut sau la droguri, și așa o țineau până duminica seara, încât luna rămâneau acasă să-și facă somnul ori să se dezmeticească din mahmureală. În felul acesta, luna și vinerea orice necaz din uzină pălea în fața imensei greutăți de a menține ritmul producției în ciuda puhoiului de absențe. Se mutau oamenii dintr-un loc într-altul precum piesele pe o tablă de șah. Mulți erau strămutați de la tactul obișnuit de muncă, pentru a face cu totul altceva decât până atunci. Astfel, un lucrător deprins să strângă doar piulițele roților se putea trezi montând aripile din față. fie după o sumară inițiere sau, așa cum se întâmpla deseori, fără nicio îndrumare anterioară. Alții, recoltați la iuțea de la diverse corvezi - cum erau hamalâcul sau măturatul pe jos - suplineau restul golurilor. Existau cazuri când noii chemați trebuiau să învețe la repezeală rolul lor temporar, după cum și prilejuri când roboteau opt ore neîntrerupte, pentru ca în cele din urmă, să fixeze furtunul de încălzire sau o piesă similară tocmai pe dos. Rezultatul era lesne de bănuț. Multe din automobilele ieșite pe bandă luna sau vinerea erau făcute de mântuială, cu buclucuri gata asigurate pentru viitorii beneficiari, așa încât, cei care știau în ce condiții precare luaseră ființă, se fereau ca de foc să le cumpere. La fel și unii concesionari de reprezentanțe din orașele mari care, cunoscând taina și bucurându-se de un anumit ascendent - grație importanțelor desfaceri înlesnite uzinei - insistau ca mașinile destinate clienților de elită să fie negreșit fabricate joia, marțea sau miercurea. Până și clienții avertizați cereau acest lucru. Pentru aceleași binecuvântate motive, automobilele rezervate directorilor din uzină sau prietenilor acestora erau programate tot pentru una din aceste zile de la mijlocul săptămânii. Ușa

de la biroul lui Zaleski se deschise pe neașteptate și în pragul ei apăru Parkland – supraveghetorul somat – care intrase fără a mai ciocăni.

Parkland era un bărbat de peste treizeci și cinci de ani, lat în umeri și ciolănos. De-ar fi trecut printr-o facultate, avea toate premisele să devină fundaș la fotbal sau, ajuns într-o funcție înaltă, cu siguranță și-ar fi impus autoritatea – ceea ce nu se putea spune despre orice confrate de-al său. Chiar acum era limpede că se aștepta la o neplăcere și era pregătit s-o înfrunte. Arăta mânios la chip, iar sub falca dreaptă subdirectorul observă o vânătăie cât toate zilele.

Ignorând modul în care-și făcuse intrarea – dând buzna, fără să bată la ușă – Matt Zaleski îi făcu semn să se așeze pe scaun.

— Stai jos și calmează-te, îi zise privindu-l în ochi pe deasupra biroului. Vreau să aud și din gura ta cum s-au petrecut lucrurile. Dar vezi, nu încerca să mă duci, fiindcă din cele citite aici – și arată agenda cu sesizări – e limpede că ne-ai dat o belea pe cap.

— Ba pă naiba! protestă Parkland închiondorându-se dușmănos și aprinzându-se ca focul la față. Care-i beleaua? Că l-am dat afară pe unul pentru că m-a pocnit? Ei bine, află că n-am de gând să-l primesc înapoi și, dac-ai fi cât de cât nepărtinitor și curajos, ai ține cu mine.

Când vorbi iar, vocea lui Matt Zaleski semăna cu un răget de animal – o deprindere căpătată de-a lungul anilor petrecuți în vacarmul uzinei.

— Încetează cu gugumăniile! urlă cu tăioasă autoritate. Doar n-avea de gând să-i scape situația de sub control. Totuși, în următoarea secundă, adoptă un ton mai domesticit. Știam eu ce spun când te-am poftit să te domolești. Când o sosi momentul, numai eu hotărăsc cu cine țin și de ce. Dar până atunci nu-mi înșira verzi și uscate despre curaj și nepărtinire. Ne-am înțeles?

O clipă, ochii lor se întâlniră ca două pumnale scăpărătoare. Ca până la urmă, tot Parkland să și-i aplece.

— E limpede, Frank, zise Matt. Acum s-o luăm de la capăt. Spune-mi exact cum a fost.

Zaleski îl cunoștea de mult timp ca un supraveghetor plin de zel și îndeobște corect cu lucrătorii în subordine. Numai o situație cu totul excepțională putea să-l scoată din matcă, după cum îl vedea acum.

— Totul a pornit de la devierea unei poziții de lucru la bandă, începu Parkland. Puștiul cu pricina lucra la fixarea barei de direcție. E unul proaspăt angajat, cred, fiindcă se tot înghesuia în cel de alături. Și atunci am vrut să îndrept neajunsul.

Zaleski asculta clătinând din cap, ca unul ce știa cum se petrec lucrurile. Nu o dată se întâmpla ca un muncitor așezat într-un anumit tact al benzii să întârzie câteva secunde la fiecare operație și, odată cu perindarea mașinilor, să-și schimbe poziția de lucru, ajungând, la un moment dat, în perimetrul colegului care avea de executat următoarea operație. Natural, când un supraveghetor observa interferarea produsă, căuta să corecteze eroarea, ajutând lucrătorul în cauză să-și reia locul inițial.

— Și ce-ai făcut? întrebă Zaleski curios.

Dar înainte ca Parkland să-și continue relatarea, ușa biroului se deschise din nou și în prag apăru delegatul comitetului sindical - un bărbat mititel, cu o față trandafirie, cu ochelari cu lentile groase și cu un aer oarecum aferat. Se numea Illas - el însuși fost lucrător la bandă, până la alegerile sindicale ținute cu câteva luni în urmă.

— Bună dimineața, îl salută el pe Zaleski, spre Parkland moțâind doar din cap.

Subdirectorul îl pofti tacit să ia loc pe un scaun.

— Tocmai ajungeam la miezul problemei, îl informă el.

— Ați economisi o mulțime de timp dacă ați citi sesizarea, sugeră Illas.

— Am citit-o. Dar câteodată îmi place să ascult și versiunea împricinatului. Și spunând aceasta, Zaleski făcu semn către Parkland să-și urmeze istorisirea.

— Văzând cum stă treaba, am chemat un lucrător și i-am zis: „Ajută-mă să-l aduc pe om la locul lui la bandă”.

— Asta-i o minciună sfruntată! interveni delegatul sindical, aplecându-se acuzator înspre Parkland. Apoi, răsucindu-se, se adresă subdirectorului. Nu astea i-au fost cuvintele, ci: „ajută-mă să-l aduc pe țăngăul ăsta la locul lui de la bandă!” Or întâmplarea face ca muncitorul la care se referea spunându-i „țăngăul ăsta”, să fie un negru, pentru care acest termen e o insultă.

— Ia te uită dom'le! tună Parkland, în al cărui glas se simțea deopotrivă mânia și sila. Crezi cumva că-mi vii cu vreo noutate? Că în atâta vreme de când trudesce în uzină n-am învățat cum să folosesc un cuvânt ca să nu jignesc?

— Și totuși ai insultat un om, nu?

— S-ar putea. Nu zic da categoric, fiindcă, sincer să fiu, nu-mi amintesc. Și chiar de s-a întâmplat, nu a fost cu intenție. Ci o scăpare. Și atât.

Delegatul ridică din umeri.

— Mă rog, o aduci din condei după cum îți place.

— Ba deloc, ticălosule!

Iâlas sări în picioare ca ars.

— Domnule Zaleski, sâni venit într-o calitate oficială! reprezintă sindicatul lucrătorilor din uzina de automobile. Dacă mi se vorbește în felul acesta...

— Nu, n-o să ți se mai vorbească, îl potoli celălalt, la loc pe scaun, și te-aș ruga să nu-l mai faci pe supraveghetor mincinos.

Într-un gest de exasperare, Parkland își lovi pumnul vânjos de biroul metalic.

— Am spus că n-o aduc din condei, și așa e. Chiar mai

mult; flăcăul vizat nici nu s-a sinchisit de felul cum i-am vorbit, sau cel puțin nu s-a arătat ofensat până nu s-a stârnit toată zarva. - i

— Nu e tocmai așa; versiunea *lui* sună altfel, se interferă din nou liias.

— Acum o suna, după câte s-au întâmplat. Dar ascultă-mă, Matt, se întoarse Parkâand spre Zaleski. Lucrătorul ce-o luase razna la bandă i-un puști. Un copilandru negru de vreo șaptesprezece ani. Nu am nimic cu ei. Adevărat, e cam molatec la lucru, dar conștiincios. Am și eu un frate de vârsta lui, și când mai calcă în străchini, mai zic și eu „ce face țângăul-ăsta L. Dar nimeni nu se simte călcat pe coadă. Așa cum s-a întâmplat și aici, până nu și-a vârât celălalt nasul. Adică nenorocitul de Newkirk.

— Vasăzică recunoști că i-ai spus „țângăul ăsta”? se încapățâna Illas.

— Bine, bine, i-a zis, concedă subdirectorul plictisit. Admitem cu toții acest lucru.

Matt Zaleski se stăpânea din răsputeri, ca de altfel întotdeauna când se iveau în uzină incidente cu substrat rasial. În realitate, și el era ros de prejudecăți segregaționale, și încă foarte înrădăcinate, pe care și le formase în suburbia Wyandatte, unde văzuse lumina zilei. Majoritatea localnicilor îi disprețuiau pe negri, în care nu vedeau decât niște leneși și zurbagii. La rândul lor, și aceștia îi detestau pe localnici, iar dușmăniile de demult mai dăinuiau și azi în Detroit. Silit de împrejurări, Zaleski învățase să-și înăbușe resentimentele: doar nu era să și le afișeze într-o uzină în care lucrau atâția angajați de culoare; sau cel puțin nu oricând. Chiar adineaori, după ultima intervenție a delegatului sindical, fusese ispitit să-i răspundă: „Și ce dacă i-a zis țângău? Ce mare crimă a comis? Când un supraveghetor îi poruncește să-și respecte ritmul de lucru, trebuie să-l asculte, nenorocitul”. Și totuși

se stăpânise, știind că, odată rostite, cuvintele vor fi repetate, agravând poate și mai mult situația, în schimb mormăi altceva:

— Important este ce a urmat.

— În sfârșit! exclamă Parkland. Credeam că nu mai ajungem la asta. Când aproape se potoliseră lucrurile, și-l trecusem pe muncitor la locul reglementar, hop că apare și namila aia de Newkirk.

— Un alt negru, specifică II las.

— Newkirk lucra mult mai departe, la bandă. Așa că nu auzise cele întâmplate. Dar se vede că i-a raportat cineva, fiindcă m-am trezit cu el, strigându-mi în gura mare că sunt un porc rasist, și mi-a altoit un pumn. Spunând acestea, Parkland își duse mâna la maxilar, care între timp se mai umflase, și arăta și mai vânăt.

— L-ai lovit și tu? îl chestionă Zaleski cu asprime.

— Nu.

— Cel puțin bine că ai dat dovadă de un pic de judecată.

— Și încă cum! se zborși Parkland. L-am concediat pe nemernic. Atunci. Pe loc! Doar unde s-a mai pomenit să lovești un supraveghetor fără să dai socoteală? Așa ceva nu se poate.

— Asta rămâne de văzut, se amestecă Illas. Foarte mult depinde de natura împrejurărilor și a provocării.

Matt Zaleski își trecu o mână prin păr; erau zile când se mira singur cum de nu chelise complet. În mod normal, tot acest târâboi trebuia să cadă pe capul lui McKernon, directorul plin. Numai că astăzi McKernon nu era de găsit. Se afla la o depărtare de zece mile, la sediul Companiei, unde se discuta despre Orion - noul tip de turism ce se zămislea în cea mai desăvârșită taină. Câteodată, Zaleski avea impresia că McKernon începuse să se cam spele pe mâini de răspunderi, să bată în retragere. Și asta nu de acum, ci de șase luni, și fățiș, lăsându-l pe el să se

descurce cu toate, ceea ce nu era nici corect nici plăcut. Măcar de avea să-l urmeze în funcție! Dar asta nu putea să se întâmple. Iar Zaleski o știa. Doar fusese chemat și încunoștințat de aprecierea oficială – așa cum era scrisă negru pe alb pe hârtia volantă din mapa de piele a vicepreședintelui cu sectorul Producție, care o ținea la îndemână, chiar pe masa de lucru, spre a o cerceta de câte ori se făceau avansări sau alte numiri. Din fișa lui personală – cu fotografie și tot soiul de date – Matt spicuisese: „Angajatul corespunde într-un tot al actualei funcții administrative”.

Or această caracterizare, formală și onctuoasă, nu era altceva decât „un sărut de adio” – după cum o știau toți cei chemați să-și spună cuvântul în treburile Companiei.

Într-o formulare strict realistă, același lucru suna cam așa: „Acest om a atins cea mai înaltă treaptă ierarhică, unde va rămâne, probabil, până la anii de pensionare. Dar sub niciun cuvânt nu va mai fi avansat”.

Potrivit regulamentului, o dată ce pe fișa unui angajat apărea această pecete fatală, trebuia negreșit să i se aducă la cunoștință; măcar acest drept îl avea. Așa aflase și el, cu câteva luni în urmă, despre osânda de a rămâne pe veci în postul de subdirector. La început, perspectiva îl rănise, dar pe măsură ce se obișnuise cu ea, pricepu, în sfârșit, cum de ajunsese aici: el, Matt Zaleski era un ultim exemplar perimat dintr-o pepinieră secătuită, din care nu se mai selectau cadre pentru posturi de frunte. Drumul parcurs de el, pornind de la muncitor, apoi maistru, șef de echipă, dispecer și, în cele din urmă, director adjunct, nu mai era cel străbătut de actualii diriguitori ai uzinei. El nu avusese o licență, ba nici liceul nu-l terminase, la începutul celui de-al doilea război mondial. De-abia pe urmă l-a absolvit – sprijinit de armată și urmând cursurile serale – iar imediat după aceea începuse urcușul pe scara ierarhică, fiindcă fusese ambițios, ca mai toți din generația sa, trecuți prin

măcelul din Europa și atâtea primejdii. Totuși, așa cum singur o recunoștea mai târziu, irosise o groază de timp, iar adevărata sa împlinire se lăsase mult așteptată. Candidații la funcții înalte erau atunci, ca și acum, proaspeții absolvenți, tineri isteți și plini de nerăbdare, care de pe băncile facultății plonjau direct în birourile de sus.

Dar asta nu-l îndreptățea pe McKernon să se spele pe mâini - fie și fără voie - de răzmerița iscată. De fapt, Zaleski ar fi fost pe deplin îndreptățit să pună mina pe telefon și să-l cheme. Și totuși nu se putea decide s-o facă.

Mai întâi dintr-o mândrie ascunsă, mărturisită doar sieși; în definitiv putea și el să descurce ițele, la fel de onorabil ca și McKernon, dacă nu chiar mai bine; și apoi pentru că intuia că nu e timp de pierdut.

— Care-s pretențiile sindicatului? îl întrebă brusc pe Illas.

— Păi să vedeți; am discutat cu președintele nostru.

— Să lăsăm deoparte ce-ați discutat, i-o tăie subdirectorul. Și eu și dumneata știm că trebuie să întreprindem ceva; așa că spune-mi la ce v-ați fixat?

— Mă rog, foarte bine, concedă delegatul. Ne-am stabilit la trei lucruri. Primul - reprimirea imediată a lui Newkirk, cu plata salariului pe timpul concedierii. Al doilea - prezentarea scuzelor de rigoare celor doi insultați. Iar al treilea - destituirea lui Parkland din postul de supraveghetor.

Parkland, care între timp se reăzese pe scaun, sări ca un arc scăpat brusc din chingă.

— Ia te uită drăcie! Da modeste pretenții aveți! Mi-ar plăcea să aflu - numai așa, ca chestie - când ar trebui să-mi cer scuze? Înainte de a fi mătrășit sau pe urmă? zise în derâdere.

— Nu *tu* va trebui să prezinți scuzele, ci Compania, 1 printr-un reprezentant oficial, preciza Illas. De-o să ai

bunul simț să ți le alături și pe ale tale, n-ai decât. Te privește!

— Vezi bine că mă privește. Numai să nu stea oamenii să m-aștepte să fac una ca asta, c-or să le sece ochii până vor apuca să vadă minunea.

— De-ai fi stat să cugeți și tu mai mult, n-ai fi dat de belea, îl dojeni subdirectorul.

— Nu cumva vrei să spui că ești de acord cu toate prăpăstiile astea? se răsti Parkland arătând către Illas.

— Deocamdată nu mă pronunț. Ci doar cumpănesc. Nu mă satisfac însă informațiile voastre. Și, spunând aceasta, se întinse după telefonul din spate, formă un numără și așteptă.

— Care e situația pe acolo? întreabă când i se răspunse.

— Tu ești, Matt? îl iscodi o voce aproape șoptită.

— Da, eu.

Peste cuvintele interlocutorului - rostite cu vădită reținere - Zaleski auzi larma de la parterul uzinei și, ca întotdeauna, se întrebă cu mirare cum de-o îndurau oamenii, în trudnica lor existență de zi cu zi. Cât. despre el, chiar în anii cât lucrase la banda de asamblare - înainte de a beneficia de un birou oarecum izolat - nu ajunsese să se deprindă cu vacarmul din jur.

— Situația este cam tulbure, Matt, continuă cel de la capătul firului.

— Fii mai exact!

— Răzvrățiții au cârma în mină. Dar, te rog. să nu spui că ai aflat de la mine...

— N-am obiceiul... precum bine știi...

Cu toate că se răsucise aproape complet pe scaun, îi simțea pe cei din birou cum îl urmăresc curioși, spre a-i surprinde orice reacție zugrăvită pe chip. Poate ghiciseră, deși nu prea vedea cum, că vorbește cu Stan Lathruppe - supraveghetor de culoare și unul din cei maximum șase

angajați ai uzinei pe care-i respecta fără nicio rezervă; lucru ciudat, chiar paradoxal, ținând seama că în viața particulară, Lathruppe era un militant bătaios. Dar la uzină se dovedea un slujbaș destoinic, încredințat că prin atitudine cumpătată își putea ajuta mai bine confrății decât prin acte anarhice. Prin asta își dobândise și prețuirea lui

Zaleski care, la început, nu avusese ochi să îl vadă. Din păcate însă pentru Companie, existau prea puțini supraveghetori sau directori negri, în raport cu numărul muncitorilor de aceeași rasă. S-ar fi convenit să fie mai mulți, așa cum fiecare o știa. Uneori, când se putea scutura de prejudecăți, Matt se întorcea împotriva celor de la conducere. Dacă domnii cei mari, își zicea cu năduf, ar fi privit lucrurile în perspectivă

— Cum le-o impunea de fapt rolul - iar în decada 1940 - 50 ar fi instituit un program de pregătire profesională a negrilor, astăzi, Stan Lathruppe n-ar mai fi fost o pasăre rară, ci împresurat de mulți alții ca el. Dar așa, era unul singur, spre paguba tuturor.

— Ce se coace? se interesă Zaleski.

— Mi se pare o grevă.

— Când?

— Probabil la pauză. S-ar putea și mai înainte, deși nu prea cred.

Supraveghetorul negru vorbea atât de încet, încât celălalt de-abia îl auzea. Zaleski știa în ce postură ingrată se află, la care se adăuga și neajunsul de a folosi telefonul instalat chiar alături de banda de asamblare

— Sub ochii vrăjmașului, cum s-ar zice. Lathruppe era un stigmatizat. Unii muncitori, refractari și față de superiorii de aceeași culoare, îl socoteau vândut albilor - o învinuire lipsită de orice temei. Dar cum totuși îl urmărea, Zaleski căută să fie cât mai concis, spre anu-i agrava și mai mult situația.

— Are vreo explicație amânarea?

— Da. Cer grevă generală.
— Au început şușoteala?
— Șușoteală? Bat tobele ca în junglă.
— Nu i-a prevenit nimeni că-i ilegal ce încearcă?
— Asta ce glumă mai e? Mai ai vreuna la fel, că îmi place?

— Nu, nu mai am, suspină Zaleski. Și, după un „mulțumesc”, repuse telefonul în furcă.

Așadar intuiția nu-l înșelase. Nu avea vreme de irosit, deoarece o gâlceavă cu substrat rasial răbufnea ca o dinamită cu fitil foarte scurt. Dacă se ajungea într-adevăr la o grevă, puteau trece zile în șir până la aplanarea ostilităților și reluarea activității. Chiar în ipoteza când numai negrii părăseau lucrul, sau o parte din ei, producția tot se dădea peste cap. Or menirea lui era tocmai aceea de a o menține cu orice preț.

Citindu-i parcă în cuget, Parkland îl suplică:

— Nu te lăsa intimidat, Matt! Să zicem că unii vor înceta lucrul și o să dăm de bucluc. Dar câteodată merită să suferi pentru o idee.

— Da, uneori da, recunosc celălalt. Toată dibăcia e să știi însă când și pentru care idee...

— Pentru nepărtinire, să zicem, de care oricine trebui să dea dovadă, fie muncitor sau chiar mare ștab. Parkland vorbea cu aprindere, încovoiat peste biroul lui Zaleski, și doar la răstimpuri aruncând o otheadă spre delegatul de alături. Recunosc, sunt aspru cu cei de la bandă, fiindcă așa mi se cere. Supraveghetorul stă în bătaia armei; în el lovesc toți. De aici, de sus, tu și cu ceilalți ne înghionțiți întruna să dăm producție, cât mai multă producție; și dacă izbutim să vă mulțumim pe voi, tabără ăi de la controlul de calitate, care ne trâmbițează să scoatem mașini mai bune, chiar dacă le facem mai repede. Apoi vin muncitorii – printre care unii ca Newkirk – iar supraveghetorul e nevoit să-i înfrunte. Câteodată se poticnește și mai apelează la

sindicat; alteori se descurcă singur. E o muncă grea, după cum bine știi, și de aceea sunt aspru. Altfel m-aș duce pe copcă. Cu toate astea, niciodată n-am arătat părtinire. Nu m-am purtat cu un muncitor negru altfel decât cu unul alb. nici n-am făcut pe plantatorul cu biciul în mină. Cât despre pacostea ce m-a adus aici, singura imputare ce mi s-ar putea face e că i-am spus „țângău” unui puștan negru. Nu l-am pus la cules de bumbac sau la lustruit de pantofi, nici nu i-am zis „cioară”, ori vreun alt cuvânt jignitor. Ci l-am ajutat să-și facă munca așa cum trebuie. Și încă ceva. Chiar de m-a luat gura pe dinainte și i-am zis „țângău”, sunt gata să-mi cer scuze, fiindcă, sincer, îmi pare rău. Dar nu și lui Newkirk. El va rămâne concediat. Altfel, dacă scapă basma curată după ce a pocnit un superior, numai fiindcă așa i-a venit lui, n-ai decât să atârni o năframă într-un băț și s-o vânturi prin fabrică, în chip de adio de la orice supunere și disciplină a muncitorilor. Iaca de ce susțin să te arăți nepărtinitor.

— În anumite privințe ai dreptate, recunosc Matt, căinându-l în sine pe Parkland pentru umilința ce-L aștepta; el, care dintre toți supraveghetorii ținuse întotdeauna cu negrii! Ce părere ai de toate acestea! Îl întrebă pe Mas după un răstimp.

Delegatul sindical îl privi fără nicio expresie prin lentilele groase ale ochelarilor.

— V-am anunțat hotărârea noastră, domnule Zaleski...

— Și dacă n-am s-o accept, sprijinindu-l pe Frank, după cum mi-a arătat că s-ar cuveni, atunci ce-o să ui meze?

— Vom fi siliți să ne adresăm comisiei de litigii, ripostă Mas țăntoș.

— Mă rog, e dreptul dumneavoastră, conveni subdirectorul, clătinând din cap. Numai că tratativele „ca la carte” pot ține treizeci de zile, dacă nu și mai mult.

Deocamdată, își vede toată lumea de lucru?

— Se-nțelege. Așa cum se specifică în contractul de...

— Nu-i nevoie să-mi înșiri ce prevede contractul, tună Matt. Acolo scrie ca fiecare să-și continue munca pe timpul negocierilor. Or în clipa de față o grămadă din oamenii dumitale sunt gata să-și ia tălpășița fără a se sinchisi de clauzele contractului.

Pentru prima dată de la venire, Mas părea încurcat.

— Sindicatul muncitorilor din industria de automobile nu încurajează o grevă ilegală.

— Atunci oprește-o, lua-o-ar dracu' s-o ia!

— Dacă ce-mi spuneți e adevărat, voi discuta cu unii de-ai noștri...

— Cu vorba nu ajungi la nimic. O știm deopotrivă de bine. Și, privindu-l pe delegat, observă cum fața-i trandafirie se cam gălbejise. Natural, nu-i surâdea să înceapă tocmeala cu negrii în actuala lor fierbere. În asemenea situații, până și sindicatul se afla într-o mare dilemă. Pe de o parte, dacă nu izbutea să le dea satisfacție răzvrătiților de culoare, conducătorii organizației erau acuzați de prejudecăți rasiale și priviți ca niște „lachei ai administrației”, iar de-i apăra excesiv pe negri, risca să încalce hotarul ilegalității, trezindu-se părtaș la o grevă interzisă chiar de statutul de care făceau caz. Iar astfel de greve însemnau o nenorotire pentru unii fruntași sindicali cum erau YWoodcock, Fraser, Greathouse, Bannon și alții, ce-și câștigaseră mare faimă datorită dârzeniei arătate la tratative, aplanării conflictelor prin procedee abile, și respectării convențiilor încheiate. De aceea întreruperea lucrului peste capetele și hotărârea lor le știrbea autoritatea cuvântului, slăbindu-le simțitor poziția la orice viitoare negociere.

— Fii sigur că n-o să te felicite rumeni pentru greva care se pregătește, continuă Zaleski, adresându-se delegatului. Și nu există decât o singură posibilitate prin

care s-o stăvilim: să luăm aici și pe loc o hotărâre, iar apoi să ne ducem în hală să le-o anunțăm.

— Depinde însă de hotărâre, replică Illas sceptic deși, în realitate, era receptiv la sfatul primit.

Cât despre măsurile la îndemână, Zaleski se și fixase la unele, poate nu pe placul celorlalți doi, cum nici pe al lui nu erau, dar ce putea face? Blestemate vremuri mai apucase! reflectă cu amărăciune. Auzi, să-ți calci demnitatea și convingerile în picioare! Și asta numai ca să meargă uzina...

— Nu va fi nimeni concediat, anunță brusc. Newkirk se va întoarce la lucru. Dar de azi înainte să-și folosească labele doar la muncă. Un lucru să-ți fie clar și dumitale și lui, urmă scrutându-l pe Illas fără înconjur. Dacă se mai repetă figura de azi, l-am zburat din uzină. De altfel, am să-i spun câteva înainte de a se întoarce la bandă.

— Va primi salariul pe timpul cât a fost suspendat? - întrebă delegatul cu o undă de zâmbet triumfător.

— Se mai află aici?

— Se-nțelege.

Zaleski șovăi un moment, după care aprobă din cap, înclădat.

— Fie. Să i se dea banii, cu condiția să-și termine tura. Cât despre înlocuirea lui Frank, nici nu poate fi vorba. Și, întorcându-se către Parkland, îi porunci: Tu vei face precum ai făgăduit. Vei vorbi cu flăcăul, explicându-i că a fost o scăpare din parte-ți.

— Mai exact, îi vei cere scuze, îl incită Illas.

Din ochii lui Parkland țâșneau săgeți veninoase spre amândoi.

— Cârpe nenorocite ce sunteți! Vă dați după degete!

— Hei! Ia-o cu binișorul! îl somă subdirectorul.

— Ba pe dracu'! șuieră Parkland, care se ridicase în picioare, dominându-l pe Zaleski cu trupu-i vânjos. Asta-i deviza ta, continuă el, de parcă scuipa cuvintele peste

biroul despărțitor; tu iei lucrurile „cu binișorul 1 și te dai înapoi, pentru că ești prea laș să aperi o cauză dreaptă.

— Destul cu insultele! răcni Matt împurpurat de mânie. Nimeni nu mă silește să ți le înghit. Mă auzi?

— Da, te aud, rosti Frank cu suprem dispreț în priviri și pe chip. Numai că nu-mi place nici ce aud nici ce văd.

— Li acest caz, poate vrei să-ți iei valea!?!

— Mai știi? Oi găsi poate în altă parte un aer ceva mai curat.

După o scurtă și apăsătoare tăcere, Zaleski mormăi:

— N-ai să găsești. Fii pe pace! Sâni vremuri când peste tot respiri același aer spurcat.

Acum, după ce răbufnise, putea să judece iar la rece. Desigur, pe Frank n-o să-l concedieze. De ce ar fi făcut-o? Ca să adauge la o nedreptate încă una, mai mare? În afară de asta, supraveghetori competenți nu găseai la tot pasul. De altminteri și Parkland, cu toate amenințările proferate, nici că se gândea să renunțe la slujbă - lucru pe care Zaleski mizase de la bun început. Întâmplător, îi cunoștea situația de acasă - nevoile ce se cereau acoperite cu un salariu sigur și permanent - plus că nu se îndura el să dea cu piciorul la vechimea acumulată în uzină. Și totuși, flecăreala sa despre lașitate îl duruse nespus. La un moment dat, chiar simțise nevoia să-i strige cum că dumnealui - aprig și bătaios cum ținea să se arate - nu era decât un mucos de vreo zece ani când el, Matt Zaleski, executa misiuni grele pe bombardierele din Europa, veșnic amenințat de o schijă mare și colțuroasă, care putea sfârteca fuselajul și propriul său trup, zdrobindu-i pântecul ori fața; sau întrebându-se mereu dacă nu cumva avionul se va prăbuși mistuit de flăcări, de la 25.000 de picioare, după cum le vedea pe atâtea din divizia a opta aeriană... „Ca atare gândește-te bine, fiule, pe cine acuzi de lașitate, și adu-ți aminte că eu sunt chemat - și nu tu - să asigur bunul mers al uzinei, indiferent cât venin îmi fac

pentru asta!”

Așa ar fi vrut să i-o spună, să totuși se stăpânise, socotind că o parte din argumente țineau de trecut, și deci erau perimate; apoi, însăși valorile și ideile căpătaseră alte sensuri – confuze și absurde – iar lașitatea împrumuta la rându-i mai multe aspecte, și poate Frank avusese dreptate – măcar parțial.

Dezgustat de el însuși, se adresă celor doi:

— Să coborâm și să isprăvim odată cu asta.

Părăsiră biroul – Zaleski în frunte, urmat de delegatul sindicatului și de Parkland, încă spumegând de mânie – și o luară pe scara metalică ce ducea la parterul uzinei. O clamoare aproape dementială îi izbi de la primii pași.

Ultima treaptă se afla nu departe de capătul benzii, unde o serie de piese, proaspăt confecționate, se sudau și se nituiau pe șasiurile viitoarelor automobile. Aici, zgomotul era atât de asurzitor, încât până și lucrătorii – înșirați la distanțe infime unii de alții – trebuiau să-și apropie capetele și să răcnească, spre a se face auziți. Deasupra și în jurul lor, jerbele de scânteii, tâșnind de sub ciocanele de nituit și de la aparatele de sudură, formau adevărate explozii de artificii, albeaurii, peste care se ridica șuieratul neîntrerupt al aerului comprimat din instalația de alimentare a uneltelor. Iar în centrul uriașei hale și al întregii activități se afla banda de asamblare, înaintând lent de tot, ca un monstru sacru purtat pe sub ochii cuvioșilor veniți să se prosterneze.

Cei trei își continuau drumul – Zaleski în pas cu delegatul sindical, care i se alăturase, iar Parkland mergând în urmă. Și cum se mișcau mult mai iute ca banda de asamblare, în drumul lor întâlneau mașini tot mai conturate ca formă. Astfel, șasiurile văzute acum, urmau să alunece sub carcasele ce le așteptau mai în față, unde se îngemănau în așa-zisul „sărut nupțial” – după cum îl botezaseră lucrătorii. Subdirectorul era numai ochi,

scrutând, ca întotdeauna, operațiile cele mai importante.

La trecerea lor, unele capete se înălțau, altele se întorceau; câteva chiar schițară saluturi, deși nu prea multe. În schimb, privirile – fie ale albilor sau ale negrilor – erau mai toate sanchii. Zaleski sesiză freamătul. și revolta din atmosferă. Dar asta se mai întâmpla prin uzine, câteodată fără niciun motiv, alteori dintr-o nimica toată, ca un clocot ascuns ce-și căuta cale de răbufnire. Era așa-zisa reacție la monotonia exagerată – după diagnosticul sociologilor. Delegatul sindical își luase o mutră acră și gravă, vrând să arate cum că numai din obligație se pusese bine cu administrația și nicidecum de plăcere.

— Cum te simți acum când nu mai lucrezi la bandă? îl întreabă Matt.

— Bine, ripostă scurt.

— Și celălalt îl crezu. Mulți dintre vizitatorii uzinelor de automobile plecau cu impresia că truditarii de aici s-au deprins cu vacarmul, cu mirosul, cu căldura dogoritoare, cu încordarea continuă și cu repetarea acelorași operații. Însuși Zaleski îi surprinsese dând explicații copiilor de parcă vorbeau despre pensionarii unei grădini zoologice. Vedeți cât de obișnuiți sunt cu munca ce și-au ales-o, și citși-o iubesc? N-ar schimba-o cu nicio alta pe lume”.

„Să nu-i credeți, piticilor!” ar fi vrut să le strige Zaleski. „E o minciună odioasă!”

În realitate, foarte puțini dintre veteranii de la banda de asamblare veniseră cu gândul de a se eterniza aici. Angajarea inițială era privită, aproape invariabil, ca un provizorat – până la ivirea unei slujbe mai priincioase – care, pentru mulți, și îndeosebi pentru cei fără prea multă carte, rămânea un vis de-a pururi neîmplinit. Așa se trezeau în capcană; îngrădiți, pe de o parte, de îndatoririle lor de familie – copii, chirie și tot felul de rate de acoperit – iar pe de alta, ispitiți de o leafă mai bunicică, așa cum doar aici o aveau.

Dar din păcate, profitul material nu atenua cu nimic cazna cotidiană și nici demoralizarea ce-o aducea cu sine. Mai toată munca prestată era brută, necesitând un imens efort fizic, deși adevăratul tribut îl cerea psihicului, prin orele și zilele fără număr ce se scurgeau într-o ucigătoare monotonie. Iar după toate acestea, nici măcar de rodul strădaniei nu se puteau bucura. Un lucrător de la bandă nu trăia satisfacția actului creator, fiindcă din mâna lui nu ieșea niciodată o mașină întreagă. El făcea numai piese sau, pur și simplu* le asambla, montând o rondelă la un bulon, strângând o plăcuță de siguranță ori fixând câteva piulițe. Și mereu aceeași rondelă, aceeași plăcuță și piulițe, mânuite cu aceleași și aceleași gesturi, totul într-un vacarm necurmat, în care oamenii, auzindu-se cu anevoie, aproape renunțau să își mai vorbească, închizându-se în ei.

Dar chiar în aceste condiții precare, trecerea anilor îi găsea pe mulți neclintiți. Unii cădeau, răpuși de boli nervoase. Alții se dovedeau mai tari. Însă, oricum, nimeni nu îndrăgea acest travaliu.

De aci și obsesia evadării ce-i urmărea ca pe niște încarcerati. De aci repetatele absentări de la slujbă și frecvența grevelor care, deși nu-i izbăveau pe de-a-ntregul, aduceau totuși un fior nou, creând o spărtură în zidul monotoniei, oferind iluzoria variație după care tânjeau cu toții. În această stare de spirit, poate chiar și încercarea de acum de a domoli răzmerița se va solda cu un eșec, cumpănea Zaleski privind cu îngrijorare în jur.

— Nu uita de înțelegerea noastră, îi aminti celui de alături. Vreau, fără nicio zăbavă, să limpezim lucrurile. Și cum Mas nu îi răspunse, continuă: Ai putea fi mulțumit cu ziua de azi. Ai obținut ce-ai dorit.

— Nu tocmai...

— Oricum, ce era important pentru dumneata.

Substratul dialogului era de fapt altul, și îl știau deopotrivă. Printre căile izbăvitoare de munca brută se

număra și aceea de a fi numit delegat permanent sindical, cu perspectiva de a mai urca și alte trepte în ierarhia acestei organizații - o formulă la care aderase și Mas. Numai că odată uns în noua sa funcție, delegatul devenea un personaj politic care, spre a se menține, se cerea reales; or pentru asta se impunea cu stringență să intre în grațiile alegătorilor. Și cum voturile nu le dădeau decât muncitorii, trebuia să se facă luntre și punte să-i mulțumească. În această postură se afla Mas acum.

— Unde-i pramatia de Newkirk? îl întrebă subdirectorul.

Între timp ajunseseră chiar la locul incidentului din acea dimineață.

3 - Roțile

Illas arată spre o porțiune >destul de mare, despărțită de restul halei printr-o linie trasă pe dușumea; dincolo de aceasta, se aflau câteva mese și scaune din material plastic, precum și automate cu răcoritoare, cu cafele și dulciuri. Era bufetul unde își luau muncitorii gustarea, dar în clipa aceea o singură masă era ocupată, la care ședea un negru mătăhălos și cu trăsături grosolane. După rotocoalele de fum ce-l împresurau, se vedea că ține o țigară în mină, în timp ce-l scruta pe noii veniți.

— Du-te și spune-i să se întoarcă la lucru, ordonă Zaleski delegatului sindical. Nu uita nimic din înțelegerea noastră, iar când vei sfârși, trimite-l la mine!

— Bine, se conformă Illas, pornind către Newkirk, peste fâșia de demarcație, iar apoi așezându-se lângă el, cu o față surâzătoare.

Cât despre Parkland, se și dusesse la tânărul negru care continua să lucreze la bandă și-i vorbea plin de râvnă. Ascultătorul îl urmărea stânjenit, dar curând începu să rânjească sfios și să dea din cap. Supraveghetorul îl atinse pe umăr, arătând către Illas și Newkirk, aflați tot la masă și discutând cu fețele apropiate. Flăcăul reedită surâsu-i bleg

și timid, în vreme ce Parkland îi întinse o mână. După o clipă de șovăială, celălalt i-o luă într-a sa.

Ca martor al scenei, Matt se întreba dacă în situația lui Parkland ar fi procedat cu atâta dibăcie și demnitate.

— Noroc, șefule, îi strigă cineva de pe partea cealaltă a benzii. Și Zaleski se întoarce într-acolo.

Cel care-i adresase salutul era un veteran la bandă, acum recepționar de caroserii – scund și pipernicit la trup și cu o mutră aproape aidoma cu a lui Hitler. Ca urmare a flagrantei asemănări fizionomice, ortacii îl botezaseră Adolf și, ca să le joace în strună, cel vizat – al cărui nume real Matt nu și-l amintea niciodată – își tundeă părul scurt, lăsându-și un moț pe frunte.

— Bună, Adolf, îi răspunse prietenos, trecând grijuliu de cealaltă parte a benzii, printre două mașini – una galbenă, decapotabilă, iar alta tip limuzină, vopsită într-un verde metalizat. Cum se prezintă caroseriile? Sunt solide?

— Am apucat altele și mai proaste, șefule. Ați uitat de cele ieșite la World Series?¹

— Lasă-mă! Nu-mi mai aduce aminte!

La World Series, ca și la deschiderea sezonului de vânătoare din Michigan, cei din conducerea uzinelor auto își blestemau zilele. Absentele întreceau orice limită. Până și oamenii de nădejde – cum erau maiștrii și controlorii – uitau să vină la slujbă. Calitatea mașinilor scădea simțitor, mai ales pe timpul campionatelor de baseball, când atenția lucrătorilor era concentrată asupra tranzistoarelor și nicidecum la ce le ieșea din mâini.

Zaleski își amintea încă bine. cum, în toiul campionatelor din 1968 – câștigate de echipa TIGERS din Detroit – se spovedise neliniștit soției lui, Freda. „Nici celui mai aprig dușman nu-i doresc o mașină făcută astăzi în fabrică” îi spusese atunci – adică exact cu un an înainte ca

¹ Jocuri de baseball, organizate toamna, în SUA, pentru selecționarea echipei campioane profesionale.

ea să moară.

— Oricum, limuzina asta-i pe cînste, se pronunță Adolf (sau cum naiba-l chema!?) după ce-i controlase interiorul, intrînd și ieșind precum o sfârlează din ea.

Acum scruta următoarea la rînd - un model sport, iportocaliu deschis, și cu scaune albe, în formă de cupă.

— Pun rămășag că-i făcută pentru o blondă, urlă dinăuntru. Tare mi-ar plăcea să am eu parte s-o înghesui în perne.

— Mai las-o încolo! îi țipă Zaleski. Ești și așa destul de blagoslovit cu munca ce-o ai.

— Da' să vezi ce-aș mai blagoslovi-o pe blondă, i-o întoarse recepționarul, sărind din mașină și mimînd cu gesturi obscene și ochi plini de poftă visu-i erotic. Fiindcă așa se glumea în uzină, fără perdea.

Subdirectorul se prinse în joc și-i zâmbi cu subînțelesuri, știind că micul lor dialog se înscrie printre foarte puținele comentarii pe care și le îngăduie muncitorul la bandă în cele opt ore de lucru.

Între timp, Adoli se strecurase în altă caroserie, verificându-i interiorul. Când Matt îi spusese mai înainte că e blagoslovit cu munca pe care o face, nu afirmase un neadevăr. În calitatea pe care-o avea era scutit de efortul celor mai mulți de la bandă, iar ca să ajungă la acest privilegiu, de obicei se cerea doar vechime. Și totuși, această funcție - care nu conferea un câștig în plus și nici autoritate celui în cauză - prezenta și dezavantaje. De pildă, dacă omul își făcea datoria cum trebuie, semnalînd orice defect al mașinii; își atrăgea ura confrăților de la bandă, care nu-l mai slăbeau cu șicanele. Nici supraveghetorii nu vedeau cu ochi buni excesul de zel al recepționarului, ca de altfel orice le-ar fi putut stăvili producția în aria lor de răspundere. Cum trăiau veșnic sub presiunea superiorilor - deci și a subdirectorului de față - care-i sufocau cu îndeplinirea normelor, deseori se vedeau

nevoiți să treacă peste capul receptionerilor, astfel că, de apăsarea pe bandă o piesă sau chiar un vehicul ce lăsa de dorit, își arătau colții și mârâiau: „lasă-l să treacă, bă”! Se mai întâmpla ca același produs imperfect să se poticnească la controlul de calitate; dar asta constituia o excepție la regula generală.

În partea amenajată pentru gustările muncitorilor; delegatul sindical și Newkirk își isprăviseră sfatul și se ridicau de pe scaune. Matt Zaleski urmărea limuzina verde-metalizată, la depărtarea unde o purtase banda. O anume chichiță ce-l frapase la ea se cerea controlată. Ceea ce hotărî să și facă, mai înainte de a părăsi banda.

Tot la distanță îl zări pe Frank Parkland stând în perimetrul circumscris rolului său de supraveghetor; își reluase probabil activitatea, socotind că nu avea de ce să mai stăruie într-o dispută ce se încheiase. Și de fapt așa și era, cugetă Zaleski. Parkland ieșise din cauză – ce-i drept, cu autoritatea știrbită, mai greu să se facă ascultat la nevoie. Dar va vedea el cum o va scoate la capăt. Doar fiecare avea greutăți! Așa că și Frank să se lupte cu ale sale!

Când trecu de cealaltă parte a benzii, îi văzu pe Illas și pe Newkirk îndreptându-se către el. Negrul mergea legănat și nepăsător. În picioare arăta mai voinic decât păruse la masă. Avea fălci ascuțite și mari, pe măsura trupului masiv, și un zâmbet acru pe buze.

— I-am comunicat amicului Newkirk ce am obținut în favoarea lui, anunță Illas. E de acord să-și reia lucrul, primindu-și, firește, salariul pe timpul cât a fost suspendat.

Subdirectorul dădea doar din cap, spre a nu micșora nici măcar printr-o vorbă izbânda delegatului sindical. Dacă Illas ținea să prefacă o biată încăierare într-o bătălie istorică, n-avea decât. În schimb, îl interpelă pe celălalt cu asprime:

— Ai putea să renunți la rânjetul ăsta. Nu văd ce

motiv de hlizeală ai avea. După care se întoarse spre Illas: L-ai prevenit, sper, că o să-i piară pofta de rânjat dacă se mai repetă aiureala de azi...

— Da, mi-a spus tot ce avea de spus, confirmă Newkirk. Și n-o să se mai repete dacă nu m-o scoate careva din latini...

— Da' știi că ești insolent, când de-abia ai fost dat afară și reprimiți! se irită Zaleski.

— Sunt cătrănit, domnule; asta sunt. Numai că oameni ca dumneavoastră - și arată către amândoi - n-au cum pricepe acest lucru.

— Bagă de seamă, îl preveni subdirectorul, și eu pot să-mi ies din sărite când vă țineți de certuri care dau fabrica peste cap.

— Asta-i altceva; da' pe mine mă arde sufletu', m-apucă turbarea...

— Mai slăbește-mă, fiindcă aş putea să-ntorc foaia, i-o tăie Zaleski.

Celălalt clătină din cap. Pentru unul voinic ca el, avea un glas și mișcări neașteptat de domoale. Doar ochii, de un verde intens, scăpărau.

— Omule, vorbi el, dumneata nu ești negru, și nu mă poți înțelege. Ce simt eu nu-i arțag, nici mânie. E acul care a întrecut milionul. De la naștere, te tot înțeapă când unu, când altu', până ajungi la un milion de împunsături blestemate. Apoi vine o zi când auzi un nepricopsit de alb spunându-i „țingău” unui om ca și el. Ie tocma' acu' care a întrecut milionu' și nu-l mai înghiți.

— Lasă astea, interveni Illas. Doar s-au aranjat lucrurile. Ce, o luăm de la capăt?

— Tu să-ți ții gura! i-o reteză Newkirk, fără a-și urni cumplila-i căutătură de pe Matt, care-l asculta, chinuit de o întrebare ce și-o pusese și în alte rânduri: nu cumva toată lumea înnebunise? Fiindcă așa cum observase la oameni ca Newkirk și la infinit de mulți alții - printre care chiar și

fica lui, Barbara - nimic din ce însemnase înainte supunere în fața poruncii și a puterii, respect și decență morală nu mai impresiona sau, oricum, își pierduseră vechea semnificație. În schimb, insolența devenise o condiție - o insolență ca cea improșcată de glasul lui Newkirk, iar acum de priviri. Tot de ea țineau și expresiile „cătrăneală” și „m-apucă turbarea”, zvârlite de Newkirk care, după toate aparențele, puteau foarte bine alterna cu alte câteva sute, cum ar fi: „Prăpastia dintre noi și babaei”; „Mi s-a făcut lehamite”; „Vrem să trăim de capul nostru”; „Ne luăm hamul și praștia” și așa mai departe. Pe cele mai multe Matt nu le putea înțelege dar, nu-i mai puțin adevărat că, pe măsură ce-i ajungeau la urechi, nici nu-și dorea acest lucru. Schimbările cu care nu putea ține pasul și nici nu le pătrundea ca sens îl întristau și îl plictiseau de moarte.

Și totuși, ciudat cum în clipa aceea se surprinse comparându-l pe vlăjganul acesta de negru cu fiică-sa, Barbara - de douăzeci și nouă de ani, cu studii universitare, frumoasă și albă. Dacă Barbara ar fi fost de față, aproape în mod cert ar fi aderat la optica lui Newkirk și nu la cea a părintelui ei.

Dumnezeule! Ce n-ar fi dat să aibă măcar pe jumătate încrederea lor în propriile convingeri!

Cu glas vlăguit - deși era încă foarte de dimineață - și cu totul nesigur că procedase cum trebuie, îi porunci dintr-odată lui Newkirk:

— Du-te la lucru!

De-abia după plecarea acestuia, îl auzi și pe Illas:

— Grevă nu va fi, îl informă el. Sau și dat dispoziții în sensul acesta.

— Și ce-oi vrea acum? Să-ți fac temenele și să-ți mulțumesc că mi s-au scos nădragii cu forța? i-o întoarse îmbufnat.

Delegatul ridică din umeri și, fără a mai scoate o

vorbă, plecă.

Limuzina verde-metalizat, care-l izbise de la prima vedere, se depărtase și mai mult – către capătul benzii. O porni cu pași ageri și o ajunse din urmă. Controlă fișa program și specificația de piese, aflate într-o mapă prinsă de bara din față.

După cum bănuise, pe lângă faptul că era o comandă specială – ceea ce însemna un plus de atenție la fa bricație – mai intra și în așa-zisa categorie de „amici ai supravegheților”.

Acestea erau mașini cu totul deosebite, dar nu produse în limitele legale, deoarece li se aduceau îmbunătățiri „pe sub mină”, care, în cazul de față, însumau câteva sute de dolari.

Cu talentul său de a culege o vorbă de colo și una de dincolo, și de a le pune pe urmă cap la cap, Zaleski bănuia de pe acum cam cine se arătase mărinimos cu limuzina cea verde, precum și de ce. O primă confirmare o găsi în fișa mașinii: viitorul ei proprietar lucra la serviciul de Protocol și Relații. Apoi, în specificații, se prevedeau foarte puține ameliorări, pe când, în realitate, era „gătită ca o mireasă” – cum ziceau lucrătorii. Dintr-o simplă ochire, Zaleski observă volanul de lux, anvelopele cu benzi albe! oțile ultranichelate, parbrizul colorat și magnetofonul stereofonic – deși niciuna din ele nu apărea pe actele anexate. Ca o măsură de rezistență, fusese repetat și vopsitul. Or tocmai acest detaliu îi reținuse atenția.

Dezlegarea enigmei se întemeia pe o serie de amănunte ce-i erau cunoscute. Mai întâi, recenta căsătorie a fiicei unui supravegheător de prestigiu – eveniment ce se bucurase de mare publicitate, grație tipului de la Protocol și Relații – adică proprietarul în speță al mașinii. Ca o favoare, acesta îl publicase la loc de cinste și cu poze de o șchioapă în mai toate gazetele din Detroit și din suburbii, gest care-l încântase pe tatăl socru, deoarece stârnise

mare vâlvă și în fabrică.

Restul se putea deduce cu ușurință.

Binefăcătorul de la Protocol și Relații avea cum să afle ziua de naștere al automobilului comandat. Drept urmare, telefonase din bună vreme amicului – supraveghetorul – care-l veghease cu mare osârdie pe întreaga perioadă de asamblare la bandă. Firește, ca subdirector, Matt știa care i-ar fi fost datoria. Mai întâi s-ar fi convenit să-și verifice bănuiala, chemându-l pe supraveghetorul în cauză și imediat să aștearnă un raport lui McKernon care, fără-ndoială, avea să treacă la fapte, declanșând un adevărat cataclism chiar la centrala Companiei, dată fiind implicarea salariatului de la Protocol și Relații.

Și totuși, presimțea de pe acum că nu va scormoni lucrurile. Doar avea și-așa destule pe cap. De-abia scăpase de ponosul cu Parkland, Newkirk și Illas, iar odată ajuns în biroul cu pereții de sticlă, cu siguranță va da peste altele, afară de cele găsite pe masa de lucru, încă de la sosire... și de care nici nu se atinsese, se completă, muștrându-se aspru.

Cu o oră sau două înainte, venind cu mașina din Royal Oak, îl mai auzise la radio și pe dobitocul de Emerson Vale, împrășcând din nou cu noroi în cei din industria de automobile. Și de atunci nu avea decât o dorință: să-l așeze câteva zile pe scaunul blestemat al unui director adjunct, ca să vadă și el, nemernicul, câte eforturi și compromisuri și amărăciune și oboseală se cereau cheltuite ca să fabrici niște mașini.

Lăsa deci limuzina verde cu tainele ei, și își văzu de ale sale. Ca mai mare într-o uzină erai silit să înveți că în unele situații, cum era și aceasta, trebuie să mai închizi ochii. Dar cel puțin bine că azi era miercuri.

La șapte și jumătate de dimineață, pe când mii și mii de făpturi omenești își începuseră de câteva ceasuri truda

lor în metropolă, alții - fie favorizați de natura activității ori cu deplin acces la opțiunea traiului preferat - întârziiau încă în așternuturi.

Erica Trenton se număra printre aleșii din urmă, de aceea nu se grăbea să coboare din imensul pat franțuzesc, în stil provensal, și din moliciunea rufărilor satinat ce se unduiau lunecoase pe trupul ei tânăr și ferm.

Deși trezită din somn, se lăsa din nou în mrejele lui, pentru că nu intenționa să se scoale cel puțin două ore de acum înainte.

Somnoroasă, cugetând doar pe jumătate lucidă, plăsmuia vise legate de un bărbat... nu de unul anume, cu trăsături definite... ci un bărbat, pur și simplu, care să-i fie pe plac și s-o dezmierde îndelung și cu pățim. așa cum soțul ei n-o făcuse de trei săptămâni și mai bine.

În dulcea ei legănare dintre realitate și vis, gândurile-i zburau și spre vremea când nu lânzezea în pat până la ceasuri târzii. În Bahama, unde văzuse lumina zilei și rămăsese până la căsătoria cu Adam - survenită cu cinci ani în urmă - de obicei se scula odată cu zorile, ca să împingă la apă băncuța trasă pe plajă și apoi să se așeze la cârmă, pe când tatăl ei pescuia, iar soarele începea să urce pe bolta albastră. Părintele ei se dădea în vânt după pește, mai cu seamă la micul dejun, iar în ultimii ani petrecuți lângă el, însăși Erica i-l gătea, după ce se întorceau din larg.

Chiar aici, în Detroit, la începutul căsătoriei, păstrase aceleași deprinderi, deșteptându-se foarte devreme, odată cu Adam, pregătindu-i gustarea și mâncând împreună, spre încântarea acestuia, care-i lăuda talentul de gospodină și fantezia ce-o arăta până și la cele mai simple mese - cum era cea de dimineață. Tot din dorința ei nu țineau o femeie permanentă, ca ajutor, așa că avea destulă treabă în casă, în special de când feciorii gemeni ai soțului - Greg și Kirk, aflați la un liceu cu internat din apropiere - veneau la ei în

mai toate duminicile și în vacanțe.

Pe atunci Erica încă nu știa cu ce ochi aveau s-o privească odraslele, și se lăsa adumbrită de griji. Adam divorțase de adevărata lor mamă chiar în anul acela, cu puține luni înainte de întâlnirea cu Erica și de fulgerătoarea și scurtă idilă care urmase. Dar băieții au primit-o cu simpatie, chiar cu recunoștință se pare, deoarece ani de-a rândul fuseseră ruși de părinți – Adam fiind mereu absorbit de activitatea lui, iar Francine de călătoriile în străinătate, pe care și le continua și acum. În plus, Erica era mai apropiată ca vârstă de ei. Pe atunci avea numai douăzeci și unu de ani, iar Adam, cu optsprezece mai mult, deși acest amănunt părea cu totul lipsit de semnificație. Acum însă, după un răstimp de cinci ani, aceeași diferență căpătase parcă alte dimensiuni.

Poate că aceasta se datora și pasiunii ce-i mistuise la început. Cu ce voluptate și patimă se dăruiseră unul altuia, sub razele lunii, pe o plajă din Bahama! Nici astăzi Erica nu uitase acea noapte caldă, înmiresmată de iasomie – precum și nisipul alb dimprejur, molcoma ei ipoceală a valurilor, frunzele palmierilor înfiorate de briză și unda de muzică prelingându-se de pe un vas luminat, poposit nu departe, în portul Nassau. Trecuseră doar câteva zile de când îl întâlnise pe Adam. Venise la Lyford Cay, în vacanță, or cum era divorțat, și deci singur, se împresura de prieteni. Prin ei îl cunoscuse și Erica, la „Charley Charley's”, un local de noapte din Nassau, ca a doua zi să-l revadă, precum și în cele care urmaseră.

Neuitata noapte de dragoste nu însemnase și prima lor hoinăreală pe plajă. Mai colindase și în alte seri cu Adam, și mereu i se împotrivise, pana în seara de pomină, când s-a simțit dintr-odată învinsă, copleșită de o singură grijă, pe care i-o murmurase neputincioasă: „Dacă fac un copil?”

„Nu-i nimic, o liniștise iubitul în șoaptă. Tot ne

căsătorim”.

Copil n-a avut, după cum se temuse, deși, de-atunci, de multe ori își dorise unul.

O lună întreagă, înainte de a consfinți legătura, s-au înfruptat din plăcerile dragostei în fiecare noapte și dimineață. Pasiunea lor n-a slăbit nici la întoarcerea în Detroit, cu toate că Adam își reluase activitatea și, implicit, trezitul în zori – care, așa cum află ea curând, se înscriseră printre servituțile oricărei soții de director executiv într-o Companie auto.

Dar odată cu trecerea timpului și a primilor ani de căsătorie, pasiunea lui Adam a intrat în amurg. Evident, ar fi fost imposibil să dăinuiască la fel de nimicitoare după cum izbucnise; de asta își dădea și ea seama. Și totuși, nu se așteptase la un declin chiar așa timpuriu. Această schimbare îi apărea cu atât mai flagrantă cu cât și micile-i treburi de gospodină se împutinaseră. Greg și Kirk, care se pregăteau să intre la facultate – primul la medicină, la universitatea Columbia, al doilea la ziaristică, în Oklahoma – părăsiseră internatul din Michigan și se arătau tot mai rar pe la ei.

Erica nu adormise, plutind mai departe între realitate și vis. Casa lor din preajma lacului Quarton, în suburbia nordică Birmingham, era cufundată în tăcere. Adam plecase. Ca mai toți diriguitorii din industria de automobile, la șapte și jumătate se afla la birou unde, până acum, încheiase o oră de muncă, înainte de forfota secretarelor venite la slujbă. Ca de obicei se trezise din zori ca să-și facă gimnastica și să alerge zece minute prin curte, după care se îmbăiașe, iar apoi intrase în bucătărie să-și încropească micul dejun. Erica bătuse în retragere, lăsându-l să se descurce cum poate, după ce el îi declarase fățiș că își irosește prea multă vreme cu masa de dimineață. De altfel îl observase de un timp înghițind pe nemestecate, dornic să evadeze mai iute, fără a mai savura

sfertul de oră de caldă intimitate, ca în primii ani de conviețuire, pentru ca într-una din dimineți să-l audă spunându-i: „Stai în pat, draga mea. Îmi fac de mâncare singur”. Ceea ce sra și întâmplat. Și nu doar atunci, ci și în zilele următoare, până când tradiția gustării în doi se pierduse cu totul.

Natural, o mână felul în care se dispensase de ajutorul ei, cât și faptul că meniurile-i originale, masa așezată ou gust și însăși prezența ei păreau mai degrabă că-l agasează, în loc să-i facă plăcere. Chiar și casă, și tot ce se petrecea în ea, îl lăsau tot mai rece, pe când uzina îl acaparase complet. Și se mai arăta și prevenitor, de o scotea din sărite. Dimineața, de pildă, când suna ceasul, se repezea să-l oprească mai înainte de-a o trezi, iar apoi o zbughea din pat, deși existase o vreme, și nu prea îndepărtată, când la deșteptarea din somn se căutau reciproc, minăți de dorințe poate și mai clocotitoare de cum le trăiseră noaptea. La urmă, când ea, încă prăvălită în extaz și cu răsuflarea la gură, îl simțea desprinzându-se, Adam îi șoptea fericit: „E cel mai superb început de zi pe care și-l poate dori un om”.

Dar asemenea clipe de desfătare nu se mai pomeneau astăzi, mai ales dimineața, și rareori chiar și noaptea.

După ritualul matinal de acum, păreau doi străini, și nimic altceva. Adam țâșnea de lângă ea, își făcea tabieturile și dispărea.

În zori, auzindu-l prin baie și în camerele de la parter, avusese un imbold să încalce tipicul și să coboare. Dar curând își aduse aminte de plăcerea lui de a face totul în mare viteză, ca o mașină de curse, cum era Orionul, de pildă - ultima sa creație, încă păstrată în taină - iar odată ce era gata, s-o șteargă la slujbă. Și mai avea și o dexteritate uluitoare, pregătindu-și gustarea cu aceeași iuțeală ca ea. De altfel nu o dată servise o duzină de

oaspeți, fără cusur. Deși hărțuită de aceste gânduri, tot mai era ispitită să-i iasă înainte; până și în clipa când auzi mașina pornind, încă mai cocheta cu ideea. Dar atunci era prea târziu. Fiindcă Adam plecase.

Oare când se scuturaseră florile dragostei? Unde dispăruse idila lor, până mai ieri atât de mistuitoare? Unde? Unde?

Și toropită de întrebări și regrete, o cuprinse iar somnul.

Când se deșteptă, dimineața trecuse de jumătate, iar prin storurile venețiene se prefira un soare tomnatic, spălăcit și firav.

În camerele de jos, se auzea zumzăind aspiratorul de praf, semn că doamna Gooch – care venea de două ori pe săptămână, la curățenie – intrase fără să sune și se apucase de treabă. Așadar astăzi va fi scutită de roboteala prin casă, cugetă cu sufletul ușurat, deși, sincer vorbind, nici în ultima vreme nu se prea omorâse cu firea, sau oricum mai puțin decât o făcuse cu luni înainte.

Lângă pat era un ziar lăsat pesemne de Adam, cum obișnuia uneori, Îl culese ele jos și, ridicându-se între perne, cu părul lung, blond cenușiu răsfirat peste ele, începu să-l citească. Cam pe toată pagina întâi se înșira atacul unui oarecare Emerson Vale, având drept țintă industria de automobile. Însă nu zăbovi asupra polemicii, ci o frunzări doar, cu toate că nu o dată simțise dorința să lovească și ea în această lume a fabricanților de mașini. Interes sau atracție n-avuşese nicicând pentru ea, deși la statornicirea în Detroit, și de dragul lui Adam, încercase s-o privească cu indulgență. În zadar, însă. Felul în care se lăsau cei mai mulți aserviți meseriei, rezervându-și prea puțin timp sau deloc pentru a-i lor, o umplea de dezgust.

Tatăl ei – căpitan de aviație – deși se achita strălucit de îndatoririle meseriei, uita de ele când ieșea din carlingă și trecea pragul casei. Marea lui slăbiciune era familia, la

care se adăugau altele, mai mărunte, ca pescuitul, dulgheria. lectura, chitara sau statul la soare. Și acum Erica era gata să jure că părinții ei erau mai mult împreună decât Adam cu ea.

a

De altminteri, când le anunțase neașteptata hotărâre de a se căsători, tatăl ei îi spusese: „Te știu voluntară, așa că nu mă opun, pentru că tot nu mi-ai da ascultare; or, decât să pleci supărată pe mine, prefer să-mi primești binecuvântarea. Poate cu vremea mă voi obișnui cu un ginere aproape de vârsta mea. Pare om cumsecade. Îmi place. Însă te previn de un lucru: e tare ambițios. Iar tu nu ai ideea ce înseamnă să te roadă ambiția când trăiești mai ales într-un oraș ca Detroit. Dacă vreodată veți ajunge la neînțelegeri, ți-o spun de pe acum că de aici se vor trage”.

Și azi, când își amintea de vorbele lui, se minuna cât de bine îl cântărise pe Adam și ce mare dreptate avusese. Adunându-și gândurile răzlețe, reveni la ziar și la mutra încruntată a lui Emerson Vale, încadrată între două coloane. „Oare o fi ceva de el, ca bărbat?” se întrebă scrutându-l cu luare aminte. „S-ar zice că nu”, își răspunse tot ea. După câte auzise, nu era încurcat cu nicio femeie, dar nici cu bărbați, după cum încercaseră mulți să-l blameze, însă fără succes. Poate că într-adevăr proporția claponilor și a bărbaților vlăguiți devenise alarmantă, își zise, întorcând cu nepăsare fila gazetei.

Pagina evenimentelor externe nu oferea nicio știre senzatională; în lume domnea același haos de care aflai zi de zi, așa că trecu la rubrica închinată mondenităților, plină cu nume de rezonanță, din industria automobilelor: familia Ford oferise un festin în onoarea unui prinț italian; domnul și doamna Roche se aflau la New York; soții Townsend audiaseră un concert simfonic, iar onorabilii Chapin plecaseră la o vânătoare de rațe sălbatice, în North Dakota. În pagina următoare, o descoperi pe Ann Lander,

care răspundea la scrisorile cititoarelor, și pe loc începu să alcătuiască și ea o epistolă în gând: „... necazul meu, Ann, este o veche poveste a soțiilor. Pe seama ei se fac multe glume, dar niciodată de către femeile în cauză. Ca să-ți spun adevărul – cum se cuvine între două femei ce-și vorbesc de la suflet la suflet – mă socotesc neglijată de soțul meu, sub raportul... În vremea din urmă, pur și simplu, nici...

Cu o mișcare bruscă, nervoasă, strânse gazeta și dădu plapoma la o parte. Pe urmă coborî din pat, se duse la geam și începu să tragă cu furie de storuri, deschizând cale largă luminii de afară. Căută din ochi poșeta de crocodil, folosită cu o zi înainte, pe care o zări lăsată pe toaletă. O luă, o deschise și scotoci înăuntru până dădu de agenda micuță, maronie și cu coperti de piele. O scoase și începu să o răsfoiască, în drum spre noptiera lui Adam, pe care se afla telefonul.

O dată ce găsi numărul căutat, îl formă la iuțeală, ca nu cumva să se răzgândească între timp. La ultima cifră, observă că-i tremură mâna, încât de-abia ținea receptorul, și se sprijini într-un cot până avea să se liniștească.

— Fabrica de rulmenți, Detroit, îi răspunse un glas de femeie.

Erica rosti numele mângălit în agendă pe care doar ea putea să-l mai descifreze.

— La ce secție lucrează? întreabă operatoarea.

— La vânzări, cred.

— O clipă vă rog.

De undeva, de prin casă, răzbătea bâzâitul aspiratorului. „Cel puțin bine că doamna Gooch e ocupată și nu ascultă pe la uși”, cugetă mulțumită.

Curând auzi un pocnet în receptor, și un glas străin; de bărbat. Erica repetă numele.

— E aici, cum de nu, o asigură vocea necunoscutului, după care strigă: „Ollie!”, iar un altul zise un „Alo!” cât se

poate de clar.

— Aici e Erica. Știi cine... adăugă cu oarecare nesiguranță. Ne-am întâlnit...

— E limpede, se grăbi celălalt s-o asigure. De unde vorbești?

— De acasă.

— Ce număr ai?

Erica i-l dădu.

— Închide. Te chem într-o clipă.

Așteptă agitată, repetându-și întruna că poate nici n-o să-i mai răspundă când va suna iar, însă, la primul apel, ridică receptorul

— Bună, bombonico!

— Bună.

— De la unele telefoane se vorbește mai bine când ai elte o chestie mai specială.

— Înțeleg.

— Nu ne-am văzut de un car de vreme.

— Într-adevăr.

Se așternu o pauză.

— De ce m-ai sunat, bombonico?

— M-am gândit că ne-am putea vedea.»...

— În ce scop?

— Eventual să bem împreună ceva...

— Păi cam tot asta am făcut și data trecută. Mai ții minte? Am zăcut o după-masă întreagă în nenorocitu'ăla de Queensway-bar.

— Știu, însă...

— Și la fel am dospit și la întâlnirea de dinainte.

— Bine... dar atunci ne și cunoscuserăm... acolo ne-am văzut prima dată...

— M-am prins eu că nu cazi la nicio înțelegere de la prima ocheală. Și mi-am zis - femeia face cum crede. Corect, nu-i așa? Da' a doua oară spera și băiatu' să ieși cu ceva pe teren, nu să-mi pierd bunătate de după-masă

înșirând moși pe groși. De-aia te-ntreb, ce-ai de gând?

— Credeam că pot să te văd... să ne spunem câteva vorbe... să mă fac înțeleasă...

— Nu mai înghite băiatu'.

Auzindu-l, lăasă în jos mâna în care ținea receptorul. Ce făcea, Dumnezeuule! Cum se preta să-l asculte pe un asemenea...? Doar mai existau și alți bărbați pe pământ. Însă unde?

Zbârnâiala din receptor îi tăie firul gândurilor.

— Ești tot la telefon, bombonico?

Erica ridică din nou mâna.

— Da, sunt aici.

— Atunci, spune-mi un lucru: îți arde sau nu de amor?

Simțea că o podidesc lacrimile - lacrimi de umilință și de silă față de ea. Dar și le stăpâni și răspunse:

— Da, îmi ande.

— Ești sigură sau o luăm de la capăt cu vorbăria? Dumnezeuule! Poate voia și o declarație în scris?! Să fie oare femeii chiar așa deznădăjduite incit să accepte o propunere atât de vulgară? Evident că erau.

— Sunt sigură, se auzi ripostându-i.

— Bravo, copilule! Așa te vreau. Ce-ai zice să picăm.

* miercurea viitoare la așternut?

— Aș fi zis... mai cu cinci.

Până miercuri mai era o săptămână întreagă.

— Regret, bombonico, dar n-am ce să fac. Plec într-o delegație, la Cleveland. Într-o oră m-am și topit. Și lipsesc cinci zile încheiate. Aici se opri și râse cu poftă. Există și în Ghio fete care suspină și n-o să le las cu buza umflată...

— Mare fante mai ești, bâigui Erica, silindu-se să pară amuzată.

— Încă nici n-ai idee! Ai rămâne crucită să știi ce trecere am!

„Ba deloc”, își răspunse în gând. De acum încolo ce

putea s-o mai mire?!

— Cum am venit te și sun. Vezi, ținte tare în lipsa mea.

„Oare omul acesta încercase vreodată să respecte sensibilitatea femeii, în loc să i-o calce în picioare se întrebă Erica, silindu-se să îl judece nu ca o femeie direct lezată ci cu totală nepărtinire.

— Acum o șterg, bombonico. Înapoi, ia munca de ocnaș! Peste cinci zile, altă viață!

— La revedere.

— Pe curând, deci.

După ce așază telefonul în furcă, își cuprinse fața în mâini și hohoti pe înfundate, scăidindu-și degetele line și lungi cu lacrimi amare.

Mai târziu, după ce-și răcorise chipul cu apă și încercă să ascundă sub fard devastatoarele urme ale plânsului, se gândi că-i mai rămâne o scăpare.

Răgazul de o săptămână putea să răstoarne aranjamentul de acum; și nu timpul, în sine, ci Adam, deși nu va ști niciodată de la ce o salvase. Mai aveau șapte nopți înainte, ori dacă-și va aminti de ea – după cum i-o cerea calitatea și datoria de soț – va ieși din acest impas de moment, după care își va stăpâni altfel pornirile trupului. Cât de aprig tânjea să se simtă dorită, spre a-și arăta și ea dragostea. Doar pe Adam îl mai iubea încă și, cu gândul la el, închise ochii și rechemă clipele când o răsfățase.

Va căuta să le reediteze, stimulându-l pe Adam, își spuse cu hotărâre. În seara aceea precum și în altele – de va fi nevoie – se va strădui să-l întâmpine cu o înfățișare cât mai ispititoare. Își va spăla părul, ca să i-l simtă înmiresmat; își va da cu parfum de mosc, ademenitor; va îmbrăca neglijouri dintre cele mai străvezii... Chiar în dimineața aceasta își va cumpăra unul nou... Și nu mai târziu, ci acum. Trebuia doar să dea o fugă în Birmingham.

Și cu această idee începu să se îmbrace în grabă.

Peste clădirea centralei administrative - un adevărat Capitoliu din piatră sură - plutea încă liniștea la ora când Adam Trenton apăru în mașina lui sport, de culoare crem, și coborî spre garajul subteran. Printr-un viraj scurt, în formă de „S”, ia care cauciucurile scrâșniră prelung, Adam parcă exact în fâșia ce-o ocupa în perimetrul alocat directorilor executivi. După aceea se strecură din fața volanului, unde-și comprimase trupul subțire, și ieși din turism, lăsând cheile în contact. Ropotul de ploaie de cu o seară înainte lăsase unele urme pe vopseaua deschisă, care aveau să dispară la toaletă mașinii, făcută zilnic și după toate regulile - începând cu spălatul, alimentarea, gresarea și alte îngrijiri necesare.

Mașina personală a unui director - aleasă după placul inimii, schimbată la șase luni, și întotdeauna înzestrată cu un plus de accesorii, după dorință - completa, ca un beneficiu suplimentar, remunerarea vârfurilor din industria de automobile. Firește, mărcile se alegeau în funcție de Compania pentru care lucra fiecare, dar mai toți se opreau la tipuri de lux - Chrysler Imperial, Lincoln, Cadillac. Adam se număra printre excepțiile rare, preferând un model sport, cu motor de mare viteză. În garaj nu se auzeau decât pașii lui, răsunând pe lespezile bituminoase, imaculate și sclipind ca oglinda.

Un eventual spectator, surprinzându-l în drum spre ieșire, l-ar fi descris ca un tip athletic. Înalt și subțire, cu umerii lați, cu un cap aproape pătrat și repezit înainte - parcă într-un gest de impulsioneare a trupului. Vârsta: patruzeci și unu, maximum patruzeci și doi de ani. Ținuta: costum cenușiu. De fapt, în vremea din urmă, Trenton devenise mai conservator în materie de îmbrăcăminte, respectând totuși canoanele eleganței, poate chiar excesiv. Apoi același observator prezumtiv ar fi remarcat un chip cu trăsături ferme și agere, ochi de un albastru intens, o gură severă și rectilinie dar îndulcită de un dram de umor

- iar ca un ultim detaliu, însă definitoriu, o mare sinceritate oglindită în priviri. De altfel, această impresie își găsea confirmarea deplină în clipa când începea să vorbească, fără menajamente și ocolișuri, creând, nu o dată, derută în rândul ascultătorilor - o tactică pe care ajunsese s-o folosească deliberat. Mersul sigur, cu pași mari și apăsați, arăta veșnic o țintă precisă.

În dimineața aceasta purta cu sine simbolul gradului său de director executiv: servieta, gen valijoară, înțesată cu documente. Erau lucrările de cu seară aduse acasă, la care trudise până-l prinsese somnul.

Printre puținele mașini sosite în garaj, observă două, ultraluxoase, în perimetrul rezervat vicepreședinților - adică nu departe de liftul fără oprire până la etajul cincisprezece. Alături de lift, mai existau două fâșii de parcare, dar acestea aparțineau președinților. Fiindcă așa se întâmpla în industria de automobile: după locul unde parcai, se știa cât de mare erai. Cu cât dețineai o funcție mai importantă, cu atât se micșora și distanța de străbătut de la mașină până la cabinetul de lucru.

Dintre cele două limuzine staționate în garaj, una era a vicepreședintelui cu dezvoltarea de perspectivă a producției - adică superiorul lui Adam - iar cealaltă a vicepreședintelui de la Protocol și Relații.

Trenton își continuă drumul urcând niște scări - câte două deodată - intră în holul central al clădirii și, cu același mers sprinten, se îndreaptă spre liftul rezervat personalului. Intră în cușcă, apăsă pe butonul etajului zece și așteaptă cu impacientă declanșarea mecanismului electronic, spre a porni. Ca în fiecare zi, i se părea că nu-și mai începe odată activitatea. Și tot ca în fiecare zi, îi zbură gândul la Orion - obsesia din ultimii doi ani. Trupește, se simțea excelent. Doar starea aceea de tensiune - parcă de apăsare a creierului - apărută în vremea din urmă îl cam puneă pe gânduri; o prostie, o absurditate, de care însă tot

mai greu se putea scutura. Automat, scoase o pilulă mică dintr-un buzunar interior al sacoului și o înghiți.

La ieșirea din lift, o luă pe un coridor liniștit, unde de abia peste o oră avea să înceapă agitația. Cabinetul lui se afla tocmai în capăt, mai exact la colțul etajului – amănunt important ea semnificație, ca de altfel și spațiul de parcare al mașinii, întrucât consfințea o anume treaptă ierarhică.

Pe masa secretarei îl întâmpină un vraf de scrisori de curând sosite. Existase o vreme, mai la începutul carierei, când se oprea și mai deschidea plicuri, curios să descopere eventualele noutăți demne de luat în seamă. Dar cum timpul căpătase alt preț, astăzi nu-și mai îngăduia un asemenea privilegiu. Și apoi, printre obligațiile unei secretare de prima mină, se număra și cernutul gunoaielor din corespondența șefului, după cum se exprimase cândva însuși președintele Companiei. Deci ea era cea chemată să citească orice scrisoare și să porceadă apoi la demersuri, nu să-și conturbe directorul din munca lui de concepție cu niște treburi mărunte, pe care le puteau rezolva funcționarii de rând.

Astfel, din miile de scrisori anuale trimise de beneficiarii mașinilor pe numele directorilor Companiei, infinit de puține își ajungeau ținta. După neiertătoarea scrutare a secretarelor, epistolele luau drumul serviciilor speciale, unde se soluționau după prescripții rigide. La sfârșit de an se întocmeau tabele cu jalbele și observațiile. primite, spre a fi studiate, dar ca dregătorii să se ocupe de ele nemijlocit, peste toate câte le aveau pe cap, era de neconceput. Cu toate acestea, se mai ivea și câte o excepție, când vreun corespondent mai șmecher scria pe adresele rezidențiale – destul de ușor de găsit în anuarele de la bibliotecile publice – și atunci scrisoarea avea toate șansele să ajungă în mâna reprezentantului vizat, să fie citită și să-i stârnească dorința de a urmări rezolvarea ei.

De cum intră în birou, Adam observă luminița

portocalie aprinsă la interfon – semn că fusese căutat mai devreme de mai marele său. Se duse la aparat, apăsă pe un buton și așteptă.

O voce cu rezonanțe metalice, datorită instalației telefonice, îl luă la întrebări.

— Ce scuze ai mai inventat azi? Vreun accident pe autostradă, ori te-a furat somnul?

Adam pufni în răs, cu ochii la pendula ce arăta 7.23 fix. Apăsând pe un buton, spre a se face auzit cu cinci etaje mai sus, replică jovial:

— Îmi știi meteahna, Elroy. Nu mă-ndur să ies prea devreme din scutece.

Erau rare ocaziile când vicepreședintele sosea înaintea lui la serviciu, dar și când se ivea câte una, ținea s-o sublinieze cu surle și trâmbițe.

— Spune-mi, Adam, ce ți-ai pus în program pentru începutul zilei?

— Destule. Nu mă pot plânge. Dar la nevoie se mai fac și schimbări.

De sus, din birou, Adam urmărea pe fereastră forfota străzii de la ceasul acela. Traficul era intens, deși fără dementială îmbulzeală de acum o oră, când muncitorii zoriseră către fabrici, spre a-și lua turele în primire. Curând, însă, ritmul lui se va înteți iarăși, odată ce funcționarii – încă aflați acasă, la micul dejun – aveau s-o pornească cu miile către slujbe; îngroșând șuvoiul mijloacelor rutiere.

Ca unul ce-și închina aproape întreaga existență mașinilor, Adam era fascinat de viitoarea lor fluctuantă – cu iuțiri și domoliri succesive, asemenea vântului, și spre a putea să și-o reprezinte dozat, născocise și o gradație – un fel de scară Beaufort, aplicată la piruetele de vânt – pe care o numerotase de la unul la zece volume. Potrivit ei, în momentul acela, circulația nu depășise volumul cinci.

— Aș vrea să vii pân' la mine. îl anunță Elroy

Braithwaite. Ai auzit, cred. că prietenul nostru, Emerson Vale, și-a arătat din nou colții.

— Da, am aflat.

Îi citise acuzațiile în ziarul „Free Press” pe care-l lăsase trântit lângă pat.

— Unii gazetari ne cer comentarii. Iar Jake socotește că de astă dată s-ar cuveni să le facem pe plac.

— Mă declar de acord, conveni Adam.

— Cu atât mai bine. Se pare că eu va trebui să dau ochii cu ei, dar aș vrea să te am și pe tine alături. Vom duce discuții neoficiale cu unul de la... Associated Press”, cu tipa de la Newsweek, cu un trimis de la „The

Wall Street Journal” și cu Bob Irvin, de la „Detroit News”. Așadar îi primim împreună.

— S-au dat ceva indicații? S-a fixat vreun punctaj?

De obicei, orice conferință de presă se pregătea cu’ minuiție de către serviciul de Protocol și Relații, întocmindu-se chestionare anticipate, pentru mai marii Companiei. Uneori se mergea într-atât de departe, încât se făceau repetiții în toată legea, cu reporteri improvizați dintre funcționari. O conferință de presă de mare răsunet era pusă la cale cu săptămâni înainte, până când reprezentanții aleși deveneau tot atât de stăpâni pe ei și pe declarațiile ce le aveau de făcut ca și Președintele Americii în fața Congresului.

— N-am primit niciun fel de îndrumări, îl informă Elroy Braithwaite. De astă dată Jake și cu mine am hotărât să lăsăm lucrurile să decurgă în voie. Ne vom spune deschis părerile. Inclusiv tu, firește.

— Perfect. Îi primești chiar acum?

— Nu. Cam în zece minute. Am să te anunț eu. - țin așteptarea chemării, Adam scoase din servietă materialele rezolvate cu o seară înainte: apoi, folosind dictafonul, lăsă o serie de instrucțiuni secretarei, 1 Ursula Cox, care, pricepută și promptă cum o știa, odată sosită la lucru le va

și duce la îndeplinire. Mai toate dosarele studiate acasă, cât și dispozițiile de acum se refereau la Orion – noul tip de automobil, încă învăluit de mister și conceput sub nemijlocita-i oblăduire, în calitatea sa de director de studii și proiecte de perspectivă. Chiar în dimineața aceea urma să fie supus la câteva probe deosebit de importante, în vederea înlăturării unui defect de vibrație, iar cum Adam era chemat să-și dea pe urmă verdictul, consimțise să se deplaseze la poligonul de încercări ai uzinei – situat la treizeci de mile în afara orașului – și să asiste la probe, împreună cu un coleg, creator de modele. Cu ivirea conferinței de presă, se vedea însă nevoit să anunțe anumite remanieri în program, ceea ce și făcu, printre comunicările pe care le dictă secretarei.

Preocupat de apropiata întâlnire cu gazetarii, socoti ca un preambul necesar să revadă articolul lui Emerson Vale. Și cu gândul acesta, o porni către secretariat, 5 unde, lângă maldărul de scrisori, găsisese și câteva ziare de dimineață. Înarmat cu „Free Press” și cu „New York Times”, reveni în birou, le desfăcu și începu să citească, memorizând, punct cu punct, criticile lui Vale, proferate cu o zi înainte la Washington.

Pe Emerson Vale îl cunoscuse la o conferință pe care o ținuse cândva în Detroit. Ca și alți confrăți din industrie, Adam se dusesese din pură curiozitate, însă când Vale i-a fost prezentat, înainte de a-și începe orația, avusese surpriza de a se trezi față în față cu un tânăr de-a dreptul încântător, nicidecum insolent și colțos, după cum și-l închipuisese. La fel îi apăruse și de la înălțimea tribunei, unde vorbise cu ușurință, fără gângăviri și ezitări, etalându-și măiestrit punctul său de vedere. Urmărindu-l, Adam trebuise să recunoască meritele discursului, ca de altfel și o bună parte din public, care plătise ca să-l asculte, iar la sfârșit aplaudase cu însuflețire.

Și totuși, impresionanta sa dizertație avusese și o

lacună. Pentru un expert în materie, multe din argumentele folosite erau la fel de vulnerabile ca o barcă străpunsă de apă.

Vale atacase o industrie cu o tehnică foarte înaltă, dar o făcuse de pe poziția neofitului, fără a stăpâni noțiunile de strictă specialitate, descriind cu totul anapoda unele funcții tehnice. Apoi, deși sentințele pronunțate în domeniul tehnologiei se pretau la multiple interpretări, vorbitorul se cramponase de acelea ce-i ilustrau propria-i teorie, pierzându-se uneori în considerații de ordin absolut general. Iar când recurgea la dovezi, uita calitatea sa de jurist și rigorile prevăzute de lege, citind, cu titlu de fapte, simple afirmații sau verdicte culese din auzite. Ba în câteva rânduri, Adam avusese impresia că tânărul critic denaturează cu totul voit până și realitățile. Scormonind trecutul, înșirase defecte de fabricație de mult recunoscute și înlăturate de constructorii de mașini. Vale împrăștia acuzații, însă pe toate le recoltase doar din jalbele unor nemulțumiți, în asprul rechizitoriu pe care-l făcea industriei de automobile – pentru mizerabilele modele create, slaba lor execuție și nesiguranța pe care o prezintă – Emerson Vale omitea greutățile înfruntate de această industrie, la fel ca recente și onestele-i încercări de ameliorare a produselor. Vale nu găsea nimic bun de spus despre fabricanți și slujitorii acestora, calificativele sale reducându-se doar la „nepăsare, neglijență și rea credință”. Același Emerson Vale publicase cândva și o carte cu titlul: „Pe mașina americană nu te poți bizui niciodată”, plăsmuită cu dibăcie și cu acea însușire de a captiva atenția, atât de specifică autorului. Cartea suscitase mare interes, se vânduse ca pâinea caldă, și timp de câteva luni îl menținuse pe Vale, în centrul comentariilor și al admirației publice. Dar după epuizarea elogiilor, peste Emerson Vale începu să se aștearnă umbra uitării. Numele său apărea tot mai rar în gazete, până

când, la un moment dat, dispăru cu desăvârșire. Îndârjit de această eclipsă, se hotărî să purceadă la o nouă inițiativă. Tânjind după publicitate

— Precum drogatul după doza cotidiană - era dispus să facă orice declarație, pe orice temă, numai ca numele lui să răsară din nou în fața cititorilor. Și astfel, lansă o nouă ofensivă împotriva industriei auto, ca „purător de cuvânt al beneficiarilor” - după cum singur se intitula - denunțând o serie de defecte chiar în proiectarea anumitor mașini. Presa le consemnă ca atare deși, după un timp, o bună parte din ele se dovediră lipsite de consistență reală. Tot atunci îl mai îmbrobodise și pe un senator, convingându-l să subscrie la o informație șterpelită de el cu privire la despăgubirea clienților de către o Companie de automobile. Dar și asta se arată inexactă, ceea ce-l puse pe senator într-o postură ridicolă.

Vale mai avea obiceiul să telefoneze reporterilor de la marile cotidiene - uneori chiar în puterea nopții - oferindu-le materiale inedite, în care, cu totul întâmplător, figura și numele său. Însă o dată luate la bani mărunți, istorioarele sale se dovedeau lipsite de fundament, așa încât presa, de unde cândva se bizuise pe relatările sale bogat colorate, se arăta tot mai circumspectă, iar cu vremea, unii reporteri îi retraseră orice credit.

Chiar de i se demonstra că a greșit, Emerson Vale

— La fel ca predecesorul său, criticul Ralph Nader - nu admitea odată cu capul și nici nu-și cerea cuvenitele scuze, după cum procedase, de pildă, societatea General Motors, când, cu ani în urmă, se amestecase în viața particulară a lui Nader. În loc să-și recunoască eroarea, îi ataca mai departe pe fabricanții de automobile, ba chiar reușind uneori să stârnească și vâlvă, cum se întâmplase cu o zi înainte, în Washington.

Aclam strânse ziarele și le puse de o parte. Aruncă o privire pe geam. Circulația crescuse. Acum atinsese

volumul șase.

Aproape imediat zbârnâi și telefonul interior.

— Reprezentantul stării a patra a sosit, îl anunță vicepreședintele Braithwaite. Vrei să fi cel de al cincilea?

În drum spre etajele de mai sus, Adam își reaminti, ca o îndatorire, să-i telefoneze soției, cândva, în decursul zilei. O știa nefericită în vremea din urmă; mai susceptibilă și mai greu de împăcat decât în primul și al doilea an al căsniciei lor, începută cu perspective atât de promițătoare. Și mai simțea că o parte din răul ce-o bântuia se datora epuizării lui fizice, care-și cerea seară de seară tributul, deși, de la fiecare într-alt fel. Ar fi fost de dorit ca Erica să se plimbe mai mult, să aibă mai multă inițiativă. Nu o dată încercase s-o încurajeze în sensul acesta, după cum se îngrijise să-i pună și sumele necesare la îndemână. De bani, slavă Domnului, nu duceau lipsă. Doar ajunsese într-o funcție atât de bine plătită, având toate premisele de a urca și mai sus - ceea ce nu putea decât s-o încânte pe orice consoartă.

Numai că, așa cum își dădea și el seama. Erica nu privea cu ochi buni puhoiul de ore și de energie investite în slujbă deși, după cinci ani de conviețuire, normal ar fi fost să se împace cu această stare de lucruri, la fel ca și alte soții de directori. De aceea se întreba la răstimpuri dacă nu cumva săvârșise o eroare însurându-se cu o femeie atât de necoaptă ca vârstă, dar nu și ca judecată, Erica dovedind o maturitate și o agerime cu mult deasupra anilor ce-i avea. De altminteri, rareori o văzuse întinzându-se la discuție cu tineri. Da! Cu cât se adâncea în reflecții, cu atât mai limpede realiza că trebuia găsită o ieșire din impasul de acum. Și asta foarte curând. Dar odată ce ajunsese la etajul cincisprezece - deci în perimetrul cartierului general - se scutură de orice gând și preocupare străine profesiei.

În cabinetul vicepreședintelui Braithwaite care, de

fapt însuma mai multe încăperi, Jake Earlhams - tartorul Protocolului și al Relațiilor, tocmai făcea prezentările. Scurt, vânjos și cu un pronunțat început de calviție, Earlhams fusese și el cândva gazetar, iar acum arăta precum însuși onorabilul Pickwick: veșnic cu pipa în gură, fie că o fuma sau o flutura la răstimpuri prin aer. Chiar în clipa aceea o ațintise spre ușă, semnalând apariția lui Adam Trenton.

— O cunoști, cred, pe Monica, de la „Newsweek”, rosti el.

— Da, ne-am mai întâlnit, replică Adam, cu ochii la o brunetă micuță, instalată pe o sofa. Rămânând mai departe cu gambele fine încrucișate și cu o țigară aprinsă în mână, ziarista schiță un zâmbet grețos, arătând pasămite că emisara unui organ de presă din New York nu se lasă impresionată de dulcegăriile provincialilor din Detroit, oricât de stăruitoare și de iscusite ar fi ele.

Pe sofa, lângă ea, se așezase și mesagerul lui „Wall Street Journal” - un bărbat între două vârste și cu chip sângieru, pre nume Harris. Adam îi strânse mâna, după care se întoarse spre exponentul lui „Associated Press” - un june spilcuit, înarmat cu un snop de hârtii pentru luarea notițelor, care răspunse precipitat la salutul său, arătând, evident, impaciența de a trece cât mai degrabă la subiect. Ultimul sol al presei era Bob Irvin, un tip chelbos și așezat, reprezentantul ziarului „Detroit Press”.

— Bună, Irvin, îl întâmpină Adam, ca pe cel mai cunoscut dintre ziariștii prezenți.

Irvin avea rubrica rezervată industriei de automobile, era întotdeauna bine informat, și se bucura de respectul producătorilor, deși nu-i tămâia niciodată ci, dimpotrivă, nu se sfia să-i înțepe când avea pricini. În trecut, scrisese mult și cu simpatie despre Ralph Nader și Emerson Vale.

În confortabila încăpere unde urmau să se poarte discuțiile, Elroy Braithwaite se tolăni într-un fotoliu și

întrebă cu un aer afabil:

— Cine începe?

Braithwaite sau „Vulpe Argintie” cum îl porecliseră amicii, datorită coamei de păr argintiu, pedant pieptănat – purta un costum strâns pe trup, gen „Edward”, la care, tot ca o notă originală și extravagantă se adăugau butonii imenși, la manșete. Eleganța-i vestimentară se îmbina însă de minune cu opulența decorului. Ca toate cabinetele marilor diriguitori ai Companiei – începând cu vicepreședinții – și cel în care se aflau era conceput și mobilat după toate cerințele artei: lambriuri dintr-un lemn african, de esență tare; draperii de brocart, iar pe jos. O mochetă fină și groasă. Ca să atingi asemenea culmi ierarhice, se cerea, natural, o muncă îndelungă și aprigă. Dar odată ajuns aici, începeai să te bucuri de unele privilegii – printre care un cabinet ca acesta, cu o cameră de dormit și de toaletă alăturate, plus o sufragerie, în folosință exclusivă, la etajul superior, precum și baie, cu instalație de aburi și cu maseur oricând disponibil.

— Poate că doamna s-ar cuveni să facă începutul, sugeră Jake Earlham, cocoțat pe pervazul unei ferestre, în spatele lor.

— De acord, se declară bruneta de la „Newsweek”. Când aveți de gând să faceți motoare cu aburi, ca mașinile să nu mai polueze atmosfera? Până acum n-ați inițiat niciun program serios în această privință. Ce scuze anemice ați mai încropit și de astă dată?

— Ne-ați cam prins pe picior greșit; nu mai avem nicio formulă de eschivare, replică „Vulpe Argintie” cu deplină seninătate, dar pe un ton încărcat de sarcasm. Motorul cu aburi nu mai avem cum să-l fabricăm fiindcă ne-a luat-o altul înainte. Un individ cu numele George Stephenson. iar de la el încoace n-am auzit să mai fi suferit vreo îmbunătățire sensibilă.

Între timp, ziaristul de la „Associated Press” își

pusesese niște ochelari cu rame subțiri, prin care-i săgeta cu vădită nervozitate.

— Ce-ar fi să lăsăm glumele de o parte și să trecem la întrebări și răspunsuri precise? interveni drastic.

— Ar cam fi cazul, i se alătură Jake Earlharn. Și tot el completă în chip de scuză: S-ar fi convenit să nu uit la ce oră se încheie transmiterea știrilor pentru edițiile de seară de pe Coasta de Est.

— Vă rămân îndatorat, ripostă junele de la „Associated Press”, după care se întoarse către Elroy Braithwaite. În atacul din seara trecută, îndreptat împotriva industriei de automobile, domnul Vale vă acuză de tot soiul de uneltiri menite să împiedice înlocuirea motoarelor clasice cu cele electrice și cu aburi, deși, după cum susține tot dânsul, acestea există. Ați avea vreun comentariu de făcut în această privință?

„Vulpe Argintie” moțai din cap afirmativ.

— Motoarele există, întocmai cum a declarat domnul Vale. Și chiar în mai multe variante. Majoritatea funcționează. De altfel, avem și noi câteva, în laboratorul de încercări și analize. Însă ce nu a declarat Vale – fie ca să nu-și torpileze argumentul sau din simplă ignoranță – este imposibilitatea de a le produce curând, în condițiile cerute, adică ușoare ca greutate, rezistente și ieftine.

— Și cam pe când le-ați vedea realizabile?

— Nicidecum înainte de zece ani. La sfârșitul decadei 1930, vom avea, se-nțelege, creații noi, deși nu-i exclus ca și atunci să predomine motorul cu combustie internă, dar un tip care să nu vicieze atmosfera, firește.

— Și totuși, nu o dată s-a pomenit în presă ba de un motor, ba de altul, gata să intre în producție, se amestecă emisarul lui „Wall Street Journal”.

— Într-adevăr, s-au scris multe, confirmă Elroy Braithwaite. Însă mai toate-s povești pentru pagina de umor. Să-mi fie cu iertăciune, dar jurnaliștii sunt

nemaipomenit de creduli. Se cam lasă încântați de tot ce aud. Însă poate numai așa ocolesc platitudinile și aștern pe hârtie lucruri interesante. Uite, dacă am lua de exemplu un inventator răsărit peste noapte – fie unul de geniu sau un candriu care a născocit o biată chichiță – și trimitem presa pe urmele sale, care va fi rezultatul? Chiar a doua zi vom citi în ziare că biata sa născocire „s-ar putea” dovedi „bomba secolului”, însăși cheia viitorului omenirii. Dacă afirmațiile se multiplică, iar publicul se lovește de câteva ori de ele, natural că le consideră autentice, și nu numai cititorii, aş spune, ci până și gazetarii care le-au repetat. Aşa s-au bătut câmpii și cu mașinile cu motoare electrice sau cu aburi, încât o mulțime de oameni le și văd în garajele lor.

„Vulpe Argintie” aruncă un zâmbet către colegul lui de la protocol, care se tot foia stingherit și își vântura pipa.

— Calmează-te, Jake îl domoli el. N-am de gând să tabăr pe jurnaliști, ci vreau să așez lucrurile în adevărata lor perspectivă.

— Noroc că mi-ai spus-o, fiindcă începusem să intru la griji, ripostă celălalt sec.

— Oare n-ați scăpat din vedere unele realități, domnule Braithwaite? insistă trimisul de la „Associated Press”. Există oameni de mare prestigiu care mai cred încă în forța aburilor, precum și importante întreprinderi, în afara companiilor auto, ce depun și strădanii în sensul acesta. Administrația federală din California a și alocat sumele necesare pentru fabricarea unui mare număr de automobile cu aburi. Tot acolo se vântură și propunerea ca în viitorii cinci ani să se interzică folosirea motoarelor cu explozie.

Elroy Braithwaite scutură din cap cu atâta vigoare, încât își zbirii coama.

— După părerea mea, opina el, singurul tip respectabil care s-a entuziasmat de automobilul cu aburi a

fost Bill Lear, ca pe urmă să se dezumfle, deei arând în mod public că e o idee „cu totul ridiculă”.

— Între timp și-a schimbat atitudinea, aminti junele de la „Associated Press”.

— Am aflat, am aflat. Acum cară într-una o cutie de pălării după el, trâmbițând că are înăuntru motorul cu aburi. Ceva are, iar noi știm și ce – doar embrionul său – cum ar fi o bujie, să zicem, dar pe care o prezintă drept „motorul complet al mașinii”. În schimb, domnul Lear cât și alții, rareori pomenesc de adaosurile ce se mai impun – injectoare, distribuitoare, condensatoare, turbine de refulare... mă rog. O întreagă gamă de piese grele, voluminoase și scumpe, a căror eficiență se mai află sub semnul întrebării.

Jake Earlham încercă să canalizeze discuția pe un făgaș mai prielnic.

— Să revenim la administrația din California, interveni el, și la mașinile...

— Exact, să reluăm ideea cu California, se grăbi I, Vulpe Argintie” să-i ia vorba din gură. Administrația de acolo cheltuiește o groază de bani. Dar care alta n-o face? Dacă dumneavoastră și încă vreo șase sute de mii ați fi gata să dați câte o mie de dolari peste prețul mașinii ce vi-o cumpărați, s-ar putea – zic, s-ar putea – să realizăm și motorul cu aburi, în ciuda tuturor greutăților și a neajunsurilor întâmpinate. Dar majoritatea clienților noștri, cât și ai uzinelor concurente – pe care nu le putem scăpa din vedere – nu dispun de atâtea parale încât să le arunce fără să clipească din ochi.

— Ocoliți însă cealaltă variantă – a mașinilor cu motoare electrice, se auzi trimisul lui „Wall Street Journal”.

Braithwaite dădu din cap în direcția lui Adam.

— De astă dată tu ai cuvântul.

— Chiar în clipa de față dispunem de motoare

electrice, glăsui Trenton, adresându-se asistenței. Le-ați văzut funcționând pe căi ucioarele folosite la jocul de golf, și nu peste mult s-ar putea să fie adoptate și la vehicule minuscule, numai de două locuri, concepute în scop practic – pentru târguieli și alte mici deplasări pe un perimetru restrâns. Totuși, realizarea lor momentană este costisitoare, și vor fi privite mai mult ca o curiozitate decât ca un mijloc util de transport. Tot la noi, în uzine, s-au creat, cu titlu experimental, automobile și camioane cu acționare electrică. Dar și aici ne ciocnim de un inconvenient și anume: pe măsură ce le mărim raza de circulație, introducem mai multe baterii în spațiul interior, ceea ce nu e deloc practic.

— Remediul ar fi noul sistem de alimentare cu celule uscate, zine-aer, sugeră tânărul de la „Associated Press”. Cam pe când se va pune la punct?

— Ați omis încă unul: cel cu sulfat de sodiu, despre care s-a vorbit foarte mult, completă Adam. Din păcate, însă, amândouă au rămas cam în stadiul incipient al dezbatelor pur teoretice.

— Totuși, cu vremea suntem încredințați că se va găsi o soluție și în legătură cu bateriile, comprimându-se o mare cantitate de energie electrică în cartușe mici, amendă Elroy Braithwaite. În plus, aceste vehicule vor circula mai ales în centrul orașului. Nu însă în actuala decadă. După toate datele noastre, aceasta se așteaptă abia în anii 1980 - 1990.

— Dacă ne gândim însă la poluarea mediului ambiant, până și vehiculele electrice crează o primejdie pe care puțini o au în vedere, vorbi din nou Adam. Oricare ar fi bateriile folosite, se cer mereu reîncărate. Iar când numărul automobilelor va crește la sute de mii, se vor înmulți implicit și centralele energetice, fiecare infestând atmosfera din jur. Cum însă aceste centrale se construiesc îndeobște în afara orașului, până la urmă vom transfera

fumul din centrul metropolei în suburbii.

— Cam astenice justificările dumneavoastră. Nu credeți? se auzi bruna de la „Newsweek” care, cu aceeași nepăsare în vorbă și gesturi, își deznodă picioarele din încrucișarea de până atunci, trăgând de fustă, în jos, o tentativă complet gratuită, cum desigur știa și ea, lăsându-și mai departe expuse frumoasele-i coapse. Ochii bărbaților se plecară pe rând spre partea unde le atingeau jupa. Fără să-i ia în seamă, ziarista urmă: Mă refeream la justificările aduse în legătură cu lipsa unui program susținut în vederea creării unui motor convenabil și bun. cu aburi, cu electricitate sau cu amândouă. Doar așa s-a ajuns și pe lună, nu? După care adăugă pe un ton pronunțat difident: De altfel, dacă vă amintiți, aceasta a fost prima mea întrebare.

— Îmi amintesc, cum de nu, rosti Elroy Braithwaite. Spre deosebire de ceilalți, el nu-și strămutase privirea din acel punct de convergență între fustă și coapse ci, dimpotrivă, îl fixa cu ostentație. Se lăsă otăcere de câteva clipe, în care aproape orice femeie ar fi dat semne de neastâmpăr sau sficiune. Însă bruneta rămase absolut neclintită și stăpână pe sine. În vreme ce „Vulpe Argintie”, holbându-se în același loc al ispitei, zise mai mult în șoaptă: Oare ce întrebare mi-ai pus, Monica?

— Sper că nu v-a zburat cu totul din cap.

Sanționat de usturătoarea ripostă a ziaristei, Braithwaite își înălță, în fine, privirea.

— Nu, nicidecum, se apără el. Și oftă. Vorbeai despre lună. Dar știi ce am ajuns să zic câteodată? Mai bine nu puneam piciorul pe lună. Fiindcă eram scutiți de un nou slagăr. Dar așa, cum te împotmolești într-o chestiune, îl și auzi pe careva fredonându-l: „Păi noi am ajuns și pe lună. Ori de ce n-am înfăptui un moft ca acesta?”

— Așijderea zic și eu: de ce? sări reporterul de la 5, The Wall Street Journal”. Chiar de nu mi-o lua înainte

colega, tot v-aș fi pus această întrebare.

— Atunci să v-o spun pe șleau, se oțărî vicepreședintele. Mai întâi, cei cu programele spațiale dispun de sume nelimitate - nu ca noi - plus o țintă precisă și bine fundamentată științific. Pe când dumneavoastră ne cereți să scoatem motoare electrice și cu aburi doar în virtutea fanteziilor auzite ori citite, adică să mizăm bilioane de dolari pe tot sau nimic. Întâmplător, însă, unii dintre cei mai dotați tehnicieni de la noi nu întrevăd ceva practic în această strădanie. În schimb, avem alte idei și ținte, cu mult mai utile.

Și spunând aceasta, Braithwaite își trecu mâna peste coama spicată, după care clătină din cap către Adam, lăsând a se înțelege cum că el unul nu mai avea niciun chef să continue.

— După părerea noastră, există modalități excelente, convenabile și extrem de rapide de a scăpa de poluarea atmosferei - cel puțin de cea provocată de automobile - prin ameliorarea considerabilă a motoarelor cu combustie internă, printr-o eficientă reglare a emanațiilor, cât și prin suprarafinarea benzinei, anunță Adam, cu o voce voit scăzută. După care adăugă: Poate aceste înnoiri nu vă par atât de spectaculoase ca aplicarea energiei electrice sau a forței aburilor, dar se întemeiază pe îndelungi și serioase experimente științifice.

Bob Irvin, de la „Detroit News”, intră și el în arenă. „Lăsând la o parte motoarele electrice și cu aburi, veți recunoaște, cred eu, că înaintea atacurilor lui Nader, ale lui Emerson Vale și ale altora, nu vă făceați chiar atâtea dureri de cap căutând soluții pentru combaterea poluării, așa e?

Deși întrebarea părea lipsită de un caracter strict oficial - judecând după privirea blajină cu care-l fixa Irvin prin lentilele ochelarilor - Adam sesiză încărcătura explozivă ce-o ascundea. De aci și ezitarea lui de a

răspunde pe loc, pe care totuși o birui în câteva clipe și rosti răspicat:

— Într-adevăr, așa e.

Ceilalți trei gazetari îl măsurară mirați.

— După câte înțeleg, continuă Irvin, cu același aer prietenos, însăși venirea noastră se datorează tot lui

Emerson Vale sau, mai exact, unui critic al industriei de automobile. Nu?

De astă dată riposta veni dinspre geam, de la Jake Earlham.

— Vă aflați aici pentru că am acceptat cererea editorilor dumneavoastră și a lui Bob, personal, de a vă răspunde la anumite întrebări. Ne așteptam, se-nțelege, ca unele să vizeze și declarațiile domnului Vale, însă nu datorită lui am aranjat această conferință de presă.

Bob Irvin zâmbi strâmb.

— Ești cam chițibușar, Jake.

— Se poate, concedă celălalt, înălțând totodată din umeri. Dar după umbra de îndoială ce i-o surprinse pe chip - acum ca și înainte - Adam era aproape convins că pe Jake Earlham îl muncea întrebarea dacă nu cumva această întâlnire nepregătită cu emisarii presei fusese o eroare.

— Întorcându-mă la afirmația mea dinainte, aș dori să mai vin cu o completare, pe care, tu, Adam, nădăjduiesc că n-o vei socoti deplasată. După felul trăgănat în care vorbea, s-ar fi zis că Bob Irvin era indecis, digerându-și încă ideile, însă cei care-l cumpăraseră, știau cât de înșelătoare este această fațadă. Dacă l-am lua de exemplu pe Nader, glăsui el mai departe, și pledoariile lui pentru securitatea automobilelor, nu consideri că au fost salutare intervențiile criticilor de specialitate?

Întrebarea era cum nu se poate mai simplă și servită într-o manieră care impunea o replică promptă. „Dar de ce să ți-o dau tocmai eu?” i-ar fi strigat Adam lui Irvin. Imediat, însă, își aminti de telefonul lui Elroy Braithwaite

și de cuvântul de ordine cu plivire la actualele convorbiri: „Ne vom spune părerea deschis. Inclusiv tu, firește”. Așa că se reculese și ripostă calm:

— Da, criticii au avut un rol pozitiv. Vorbind despre siguranța automobilelor, tă răboiul pe care l-a făcut Nader, în a doua jumătate a veacului ce-l trăim, s-a dovedit de folos în activitatea industriei noastre.

Cei patru gazetari se grăbiră să-i consemneze pe loc declarația, răstimp în care Adam recapitulă cu repeziciune tot ce rostise de la începutul discuțiilor, cuvânt cu cuvânt. Cât despre ultima-i replică, nu avea temeieri să-și facă griji; fără îndoială o să-și găsească fij o largă adeziune în rândul colegilor. Era știut doar că numeroși directori mai tineri – plus câțiva mahări de la cârma Companiei – recunoșteau și părți bune în criticile aduse de Vale și de Nader, trecând cu vederea inadvertențele și injuriile. Cu adevărat existase o vreme când siguranța mașinilor trecuse pe plan secundar; când preocuparea de frunte era aceea a vânzărilor, iar celelalte aproape cu totul uitate și când, la orice schimbare se spunea „nu”, dacă guvernul nu venea cu măsuri drastice sau măcar cu amenințarea acestora. În trecut, fabricanții de automobile fuseseră toropiți de beția înavuțirii și a puterii ce o dețineau, fiecare crezându-se un Goliat, și comportându-se ca atare, până când, în cele din urmă, au fost îngenuncheați de un David – care mai întâi s-a numit Ralph Nader iar mai târziu Emerson Vale.

Chiar dacă Nader mai adopta atitudini rigide, ca orice polemist de profesie, or se mai arăta aspru, exagerat și uneori inexact, aportul său rămânea neștirbit. Dbar cineva lipsit cu totul de toleranță putea să-i conteste imensul serviciu ce-l adusesese comunității. Dar ca să înfăptuiești o asemenea binefacere, în luptă cu atâtea adversități, trebuia negreșit un om cu structura lui Nader.

Reporterul de la „The Wall Street Journal” veni cu o

remarcă ce-i curmă meditația:

— După câte știu, domnule Trenton, niciun director din industria de automobile nu s-a pronunțat cu atâta franchețe ca dumneavoastră.

— Dacă-i așa, poate sosise vremea s-o facă unul din noi, zise Adam.

Oare i se părea lui sau realmente Jake Earham - care-și tot făcea de lucru cu pipa - pălise subit? Și "Vulpe Argintie" se întunecase parcă la față. Mă rog, să le fie de bine! La nevoie, vor avea mai târziu o discuție, și-i va da el pe brazdă. Că doar nu le-o cânta în strună, când n-o făcuse cu nimeni și niciodată.

Or cum tot apucase să-și spună părerea, iar odată rostită nimic nu i-o mai putea retracta, se mai impuneau unele completări, căroră le dădu glas fără umbră de sovăire.

— Dacă au gri de gând să-mi citați afirmațiile, atunci se cuvine să mai adaug câte ceva, îi anunță pe reporteri, cuprinzându-i pe toți cu privirea.

— Suntem numai urechi, îl îmbie ziarista de la „Newsweek”, care părea mai puțin agresivă; își stinsese țigara și lua cu febrilitate notițe. Adam îi aruncă o ocheadă: fusta-i alunecase mai sus ca oricând, iar coapsele și picioarele arătau și mai ispititoare prin cenușiul străveziu al ciorapilor. O clipă se simți înrobit de seducția priveliștii. Dar se reculese pe dată.

— În primul rând, rosti el, criticii și-au atins ținta; Astăzi ne preocupă mai mult ca oricând securitatea automobilelor fabricate și va rămâne pe mai departe o grijă a noastră. De asemenea avem în vedere doleanțele beneficiarilor, ceea ce nu s-a întâmplat mereu. A existat o vreme când am fost neglijenți și nepăsători cu clienții, deși fără să ne dăm seama. Acum, însă, nu mai putem fi învinuiți de aceste păcate și deci criticile unora ca Emerson Vale nu-și mai au rostul, și sună ridicol. De

altminteri, după domnia sa, nimic din tot ce face un producător de vehicule nu merită luat în seamă. Poate tocmai de aceea, Vale și alții ca el n-au binevoit încă să recunoască - și eu aceasta trec la alt punct - cum că industria de automobile a pășit într-o eră nouă.

— Dacă ceea ce spuneți e conform realității, atunci nu cumva înșiși criticii dumneavoastră v-au împins spre această eră, forțându-vă mina? Îl incită solul de la... Associated Press”.

Adam își struni enervarea. Nu o dată surprindea acest cult, ba chiar fetișism, față de criticile aduse industriei pe care o sluja, și nu venind numai de la profesioniști, ca un Emerson Vale.

— Într-un sens ne-au ajutat, recunoaștem, punctând anumite jaloane, mai ales în privința normelor de securitate și de combatere a poluării atmosferei, vorbi reținut. Dar nu dumnealor au determinat declanșarea revoluției tehnologice care, oricum, tot s-ar fi produs. Or tocmai datorită acesteia, viitorii zece ani vor fi pentru noi, lucrătorii din această industrie, mai captivanți decât toată jumătatea de secol care s-a scurs.

— În ce fel? stăruie junele de la „Associated Press”, uitându-se fugitiv la ceasul brățară.

es

— Chiar aici s-a pomenit de „înnoiri”. Ei bine, cele mai importante din câte se întrevăd vizează materialele de fabricație, ceea ce ne va da puțința să creăm, în primii cinci ani ai decadei 70 sau la sfârșitul acesteia, o nouă specie de automobile. Să ne referim mai întâi la metale. În locul oțelului, folosit în prezent, va apărea cel perforat, în formă de fagure care, deși la fel de rezistent și rigid, va avea o greutate redusă, necesitând, ca atare, un consum mai mic de benzină. Și loviturile le va absorbi mult mai bine decât oțelul clasic, oferind astfel un plus de securitate. Apoi vom dispune și de noi aliaje pentru

motoare și elementele componente. Avem de pe acum în vedere un aliaj care va permite schimbări de temperatură de la o sută la peste două mii grade Farenheit în numai câteva secunde și cu dilatări minime. În felul acesta, se va înlesni arderea combustibilului neconsumat, adică tocmai gazele care viciază atmosfera. Se mai experimentează și un alt metal care-și revine cu ușurință la forma inițială, în așa fel încât, o aripă sau o ușă turtită poate fi îndreptată prin simpla presare sau prin aplicarea căldurii. Trebuie menționat și aliajul cu ajutorul căruia se vor putea produce la un preț convenabil, deși de bună calitate și foarte solide, roțile dințate pentru motoarele acționate de turbine cu gaz.

— Ar merita să ne oprim puțin asupra lor, interveni Elroy Braithwaite, fiindcă au toate șansele să înlocuiască motoarele cu explozie. Totuși, aplicarea turbinei la autoturisme implică destule dificultăți. Mai întâi, ca să fie realmente eficientă, necesită o turație mare, ceea ce presupune o temperatură extrem de ridicată. Or pentru a se evita arderea călătorilor, ni se cere să instalăm un regulator termic, care e foarte costisitor. Dar, în fine, nu sunt greuți de speriat, și cercetările întreprinse vor aduce formulele de remediere.

— Perfect! jubilă trimisul lui " The Wall Street Journal". Astea ar fi noutățile în privința metalelor. Mai aveți și altele?

— O inovație deosebit de importantă, pe cale de a intra în dotarea mașinilor, este calculatorul de bord, reluă Adam, aruncând o privire spre junele de la „Associated Press”. E vorba de un aparat mic, cam de dimensiunile compartimentului pentru mănuși.

— Un calculator! se minună jurnalistul. Și mă rog ce să facă?

— Aproape orice. Mai întâi supraveghează toate piesele componente ale motorului, de la bujii până la

furtunele de alimentare. De asemenea controlează emanațiile, semnalând eventualele gaze nearse. Plus alte și alte intervenții de-a dreptul uluitoare.

— Specificați câteva, îl încolți bruna de la „Newsweek”.

— Va prelua o bună parte din preocupările conducătorului, corectându-i anumite greșeli înainte de a le fi sesizat el însuși. Va declanșa frânarea reflexă, pe fiecare roată în parte, pentru ca șoferul să nu-și piardă controlul din pricina derapării. Printr-un dispozitiv auxiliar – radar – va detecta orice încetinire a vitezei, la mașina din față, precum și apropierea neprevăzută a celei din spate. În situații extreme, automat va reduce viteza sau va opri vehiculul, iar cum reacțiile sale sunt mai rapide decât ale omului, se vor evita o mulțime de tamponări din spate. Același dispozitiv se va putea cupla la aparatele de control-radar, aflate pe culoarele autostrăzilor, precum și la sateliții pentru dirijarea traficului, nu de mult introduși în funcțiune.

În timp ce vorbea, Adam surprinse o privire fugară din partea lui Jake Earlham, al cărei tâlc îl și prinse, în locul atitudinii defensive, de până mai înainte, izbutise să canalizeze discuția pe un făgaș favorabil, presărat cu date exacte și pozitive – o tactică pe care Serviciul Protocol și Relații căuta s-o imprime fiecărui purtător de cuvânt al Companiei.

— Prefacerile de perspectivă, continuă Adam, vizează și interiorul vehiculelor care, în foarte scurt timp, va oferi surprize uluitoare, mai ales celui de la volan. Calculatorul despre care v-am pomenit va modifica aproape tot bordul mașinii. Indicatorul de benzină, de pildă, e pe cale de dispariție, iar locul lui va fi luat de un altul, arătând, în funcție de viteza la care se merge, pentru cele mile ajunge benzina din rezervor. În fața șoferului va exista un ecran – ca cel de televizor – pe care vor apărea informații rutiere și

semne de circulație, declanșate de senzori magnetici în timpul mersului. Urmărirea indicatoarelor prin parbriz sau ferestre este pe cât de demodată pe tot atât de riscantă.

— Adesea șoferul nu le observă, ceea ce nu se mai poate întâmpla când le are chiar înaintea ochilor. Pentru călătorii pe itinerarii necunoscute, se prevede folosirea unor casete – aidoma celor cu imprimări muzicale – care, odată introduse în calculator, vor furniza informații orale asupra traseului, în vreme ce pe ecran se vor perinda indicatoarele rutiere. Iar în viitorul foarte apropiat, pe lângă clasicul aparat de radio, instalat în orice mașină, va mai exista unul, de radio-emisie-recepție, care, conectat la o rețea națională, va da puțința conducătorului ca în caz de nevoie să emită apeluri de ajutor din orice punct s-ar afla.

Reprezentantul Agenției „Associated” se ridică în picioare și-l întrebă pe Jake Earham:

— De unde aş putea da un telefon?

Alunecând binișor de pe pervazul ferestrei, acesta o porni către ușă, făcându-i junelui semn cu pipa să-l urmeze.

— Am să-ți găsesc unul de unde să poți vorbi liniștit, îl asigură în drum spre ieșire.

Bob Irvin, de la „Detroit News”, așteptă să-i vadă plecați ca să-i arunce lui Adam o nouă întrebare.

— Gândindu-mă la calculatorul de care ne-ai pomenit, spune-mi, o să-l instalezi și pe Orion?

„Mușca-ți-ai limba!” îl afurisi Adam în sine. Se simțea strâns cu ușa și nu prea vedea o scăpare. Corect ar fi fost să răspundă prin „da”, însă n-o putea face, fiindcă deconspira un mare secret. Dar și de tăgăduia tot ieșea rău, deoarece mai târziu se va constata că mințise.

— Știi foarte bine că nu pot vorbi despre Orion, 1 protestă el.

Bob Irvin rânji mulțumit. Adam nu ripostase prin -, tr-un „nu” categoric. Or asta știa ce înseamnă.

— În fine, se auzi glasul brunei de la „Newsweek”. În picioare arăta mai înaltă și zveltă decât așezată. Cu viclenie, ați reușit să abateți discuția de la tema inițială, pentru care venisem.

— Mă acuzați pe nedrept, se apără Adam, privind-o fără înconjur; avea ochi albaștri și reci, observă el, și-l înfruntau cu sarcasm. Lucru surprinzător, dar în clipa aceea își dorea s-o fi întâlnit în cu totul alte împrejurări – nicidecum atât de antagonice. Zâmbindu-i într-un chip dezarmant, se disculpă în continuare: Eu nu sunt decât un truditor în industria de automobile care încearcă să împace ambele tabere.

— Zău?! exclamă gazetara, aruncându-i aceeași căutătură ironică. Atunci ce-ar fi să-mi răspundeți onest la întrebarea: S-a schimbat efectiv concepția în industria de automobile? Bruneta își aruncă ochii pe carnetul de însemnări, după care urmă. Sunt sau nu marii fabricanți de automobile receptivi la imperativele epocii, care implică un spor de răspundere față de societate și o înțelegere realistă a procesului de reșezare a valorilor, inclusiv în sânul industriei lor? Credeți cu adevărat că veți respecta și pe viitor dezideratele clientelei? Că ați pășit realmente într-o eră nouă, după cum pretindeați? Sau e vorba numai de o gargariseală, încropită de cerberii de la Protocol și Relații anume pentru perioada actuală, cât vă simțiți luați în colimatorul criticilor, în nădejdea că ea va trece, și atunci totul va fi exact ca înainte, când prea puțin vă păsa de opinia publică? Vă preocupă în mod sincer siguranța mașinilor fabricate, evitarea poluării și alte neajunsuri, sau vă jucați de-a păcăleala, și cu voi și cu noi? Quo Vadis? Mai aveți ceva noțiuni de latină, domnule Trenton?

— Da, n-am uitat-o complet. Quo Vadis? Încotro te îndrepti? Străvechea întrebare a omenirii, repetată de-a lungul istoriei de civilizații, de națiuni și comunități, de oameni, iar acum adresată unei industrii.

— Ascultă Monica, se amestecă „Vulpe Argintie”. E o întrebare tot ce-ai înșirat tu ori mai degrabă un logos?

— O întrebare complexă, preciză ea zâmbind glacial. De vi se pare însă prea complicată, o pot defalca în propozițiuni simple și mai lesne de înțeles.

Atunci apăru în ușă și Jake Earllham, care îl escortase pe tânărul de la „Associated Press”, văzându-l, „Vulpe Argintie” îl și luă în primire:

— Nu știu, Jake, dar întâlnirile de astăzi cu presa parcă nu mai aduc eu cele de altă dată...

— Cu alte cuvinte noi, ziaristii, am devenit mai agresivi și mai insolenți... mi se pare că asta vă deranjează, vorbi cu sinceritate delegatul lui „The Wall Street Journal”. Dar s-ar cuveni să aflați că ne comportăm după cum ne cer editorii. Ei ne îndeamnă să forăm în adâncuri... să nu ne scape nimic. Ca și în alte domenii, există, probabil și în gazetărie o nouă concepție. Însă, credeți-mă, că de multe ori eu însumi mă simt stânjenit, întocmai ca și dumneavoastră, încheie dus pe gânduri.

— Eu, însă, nu, i se opuse bruneta de la „Newsweek”. Și nu uitați că aștept câteva precizări. Apoi, răsucindu-se către Adam, adăugă: Dumneata mi le datorezi.

Acesta mai șovăia încă: „Quo Vadis?” O întrebare ce-l urmărise și pe el uneori. Dar cât de sincer se putea arăta în răspunsul de acum?

Până să-și drămuiască onestitatea, interveni însă Elroy Braithwaite. Așa că răsuflă ușurat.

— Dacă-mi îngădui îl auzi adresându-i-se, de astă dată am să răspund eu. După care se întoarse spre ziaristă. Deși premisele tale ni le însușim doar în parte, Monica, în schimb, răspunderea în fața comunității ne-am însușit-o deplin și dintotdeauna. Ba mai mult. Această Companie – care, de fapt, reprezintă industria noastră – și-a dovedit ani de-a rândul conștiința ei socială. Cât despre satisfacerea beneficiarilor, am considerat-o mereu drept o datorie a

noastră. Cu mult înainte ca alții să bată moneda pe această idee, noi...

Și „Vulpe Argintie” își continuă perorația, cu fraze meșteșugite și pline de tâlcuri, spre mulțumirea lui Adam, care se simțea izbăvit de o grea încercare. Altfel, cu toată dăruirea-i profesională, odată ce-ar fi căscat gura, era exclus să-și încalce probitatea, trecând sub tăcere și unele îndoieli ce-l rodeau. Însă, din fericire, convorbirile se apropiau de sfârșit. Iar pe el îl mai urmărea doar un gând: să se întoarcă de grabă la ocupațiile lui, adică la Orion, care-l aștepta precum o iubită: cu pretenții dar și dragăstoasă.

Cam la o depărtare de o milă de sediul Companiei, unde tocmai se încheia conferința de presă, se afla Centrul de Creație și de Modele – un lăcaș veșnic îmbâcsit de miasma substanțelor din care se plămădeau mulaje. Lucrătorii de aici pretindeau cum că, după un anume răstimp, nici nu mai observau izul stăruitor al amestecului de lut, de glicerină și sulf, ce plutea peste zecile de ateliere clin miezul circular al clădirii, toate păzite cu strășnicie, dat fiind că acolo, în ele, căpătau formă noile tipuri de automobile.

În schimb, vizitatorii ocazionali strâmbau din nas de la primii pași, deși se găseau la o depărtare apreciabilă de atelierele propriu-zise, unde nu pătrundeau decât foarte puțini. Marea majoritate ajungeau doar într-un hol lăaturalnic – așa-zis „de primire” – sau într-unul din cele vreo șase birouri din preajma acestuia; dar ca să intre și aici, treceau printr-un control extrem de sever, li se cerea să fie însoțiți și primeau insigne codificate, în care se specifica – sau mai precis se delimita – aria de acces în clădire.

Mulajele de automobile erau păzite cu o grijă care uneori întrecea până și măsurile de securitate națională sau de apărare a secretelor nucleare.

Chiar personalului de specialitate - desenatori și modelatori - nu li se îngăduia să se plimbe de colo, colo. Cei de curând angajați aveau acces doar într-unul sau două ateliere, și numai în raport de vechime sporea și libertatea lor de mișcare - o precauție cu totul justificată, deoarece se mai întâmpla ca unii dintre ei să fie atrași de alte societăți concurente, ori cum fiecare atelier își avea tainele sale, cu cât se vânturau mai puțin prin ele, cu atât mai inofensiv era arsenalul de noutăți pe care-l duceau cu ei la plecare. Până și în legătură cu modelele noi - concepute de ei - proiectanții primeau doar indicații „strict necesare”, la fel ca în armată. Totuși, odată cu trecerea anilor și cu sporirea cointeresării materiale - prin investiții în acțiunile Companiei și cotizările pentru pensie - se împușcau și restricțiile, până când, în virtutea unei insigne - purtată ca un soi de medalie dobândită pe câmpul de luptă - angajatul putea, în sfârșit, să-i înfrunte pe paznici și să intre în mai multe ateliere. Dar și după această filtrare minuțioasă, fac mai iveau dezertări și chiar printre proiectanții de frunte și cu vechime, care, ademeniți de profituri, lăsau totul baltă, trecând la o Companie rivală, cu toate inovațiile ce urmau să apară la viitoarele tipuri de automobile. Mulți mâncaseră pâine de la fiecare mare întreprindere, cu toșă înțelegerea dintre Ford și General Motors de a nu-și ispiti creatorii, cel puțin prin oferte directe. Numai Chrysler, care nu aderase la această convenție tacită, îi recruta fără reticențe.

Astfel stând lucrurile, doar o mină de oameni - șefi de ateliere și de proiecte - puteau să se miște în voie prin tot Centrul de creație și de modele. Printre aceștia se număra și Brett Delosanto, care tocmai se îndrepta spre atelierul 10, traversând cu pași rari plăcuta curte interioară, împresurată cu sticlă, ce ducea într-acolo. În clipa de față, între atelierul cu numărul zece și celelalte ale centrului se statornicise un raport oarecum analog cu

acela care există între Capela Sixtină și Bazilica Sfântului Petru. La apropierea lui Brett, omul de pază lăasă gazeta din mână.

— Bună dimineața, domnule Delosanto, îl salută el. Și după ce-l măsură din tălpi până în creștet, fluieră printre dinți. Bine-mi prindeau niscaiva ochelari de soare, ca să mă uit în voie la dumneavoastră.

Remarca lui îl făcu să râdă pe tânărul creator. Excentric la înfățișare – cu plete, dar nu încâlcite, cu favoriți lungi și o barbă tunsă à la Van Dyke – în acea zi Delosanto arăta și mai fistichiu, în cămașă roz, cu cravată liliachie, în pantaloni și pantofi asortați la culoare, și jachetă albă, din cașmir.

11 – Mi se pare că-ți place cum sunt echipat, așa e?

Paznicul – un fost sergent în armată, cu părul cărunț, având de două ori și mai bine vârsta lui Brett – rămase puțin pe gânduri.

— Halal echipament, ce să zic; numa' că al meu arăta altfel, sir.

— Cred și eu, Al. Doar nu ți-l născociai singur, cum o fac eu. Apoi, arătând cu capul spre ușa atelierului, întrebă: E forfotă mare pe acolo?

— Doar oamenii care-i știți. Cât despre ce-or fi făcând. nu știu ce să vă spun. La intrare mi-au zis:

— „Ține-ți spatele în ușă și ochii înainte!”

— Dar ai aflat că Orion e înăuntru. L-ai și văzut poate...

— Văzut, sir. Când au venit comandirii să-și dea aprobarea, l-au adus aici, să-l arate.

— Ce zici? Cum ți se pare?

— Păi cam aduce cu dumneavoastră, domnule Delosanto, răspunse paznicul luminat de un zâmbet.

Și aceste cuvinte îl urmăriră pe Brett și dincolo de pragul atelierului, când ușa se zăvorâse cu zgomot în urma

sa.

La drept vorbind, nici nu era de mirare dacă noua mașină ieșise, într-un fel, după chipul și asemănarea lui. Doar investise atâta viață și atâta har de artist la crearea ei. Poate chiar prea mult, așa cum era ispitit să o creadă, când se judeca singur. De câte sute și sute de ori nu trecuse pragul acestui atelier în zilele delirante ori în nopțile lungi și istovitoare, când embrionul Orion se prefăcea, pe încetul, în limuzina ce avea să devină. Ce clipe de chin dar și de trăiri sublimе!

De fapt, fusese prezent la întreaga geneză. Chiar înainte de începerea proiectului propriu-zis, se angrenase, alături de alți colegi de la Centru, în munca de cercetare, sondând nevoile pieții, creșterea populației, aspectele economice, mutațiile sociale, statistica viratelor, cerințele publicului, orientarea modei și așa mai departe.

De-abia pe urmă se stabilise prețul de cost. Iar în funcție de acestea, premisele noii mașini. Urmaseră apoi luni și luni de dezbateri cu proiectanții și tehnologii, în care s-au conturat jaloanele viitorului proiect. Mai departe, și tot lucrând mână în mână, constructorii efectuaseră calculele de rezistență, pe când proiectanții – printre care se numărase și Brett – făceau și refăceau schițele, până când, în sfârșit, începu să se limpezească silueta turismului. Dar până să se ajungă la forma definitivă, câte speranțe se născuseră și pieriseră; câte mulaje păruseră bune, apoi compromise și din nou reușite; câte îndoieli apăruseră, se topiseră și se iviseră iar!!

Câteva sute de specialiști lucraseră la proiect, călăuziți de vreo șase dintre cei mai de frunte. Iar modificări se făcuseră fără număr – unele impuse de logică, altele numai din intuiție. În sfârșit, se ajunsese și la faza încercărilor, după care, curând, chiar mult prea curând – după cum i se părea veșnic lui Brett – se aprobase producerea prototipului, și se trecuse la pregătirea de

fabricație. Acum, când execuția lui era atât de avansată, în mai puțin de un an, noul Orion mai avea de trecut cea mai grea dintre probe: acceptarea sau respingerea sa de public. Și cu toate că la crearea lui, ca la orice altă mașină, conlucraseră o mulțime de specialiști, niciunul nu investise, ca Brett Delosanto, atâtea idei, atâta har de artist și atâtea strădanii.

Brett împreună cu Adam Trenton. De altminteri, și venirea de astăzi, la Centru, la o oră atât de timpurie, când de obicei își făcea apariția cu mult mai târziu, se datora tot lui Trenton. El îl chemase, spre a merge împreună la poligonul de încercări al uzinei, ca acum să anunțe o amânare în program - lucru deloc plăcut pentru unul ca Brett, cu orar de activitate mai puțin auster și deprins să doarmă după bunul său plac. La ce bun se sculase atât de devreme? Dar după primele clipe de enervare, hotărî să profite, într-un fel, de răgazul* ce i se oferea, contemplându-și în liniște noua creație: Orion. Deschise ușa interioară și intră în atelierul cel mare. În perimetrul de lucru, copios luminat, începuseră a prinde formă mai multe versiuni ale aceluiași Orion: un model sport, care urma să apară într-un interval de trei ani; un tip caravană, precum și, altele a căror executare, pe viitor, rămânea încă sub semnul întrebării.

Prototipul - care își aștepta confruntarea cu publicul în următoarele douăsprezece luni - se afla tocmai la capătul încăperii. Era albastru deschis, așezat pe o mochetă mătăsoasă și cenușie, și luminat de reflectoare Brett se îndreptă către el, fremătând de emoție - întocmai cum se așteptase și o dorise.

Avea dinaintea ochilor un automobil mic, solid, zvelt, aerodinamic, un soi de „cilindru comprimat” - cum îl botezaseră cei din direcția comercială - asemănător, ca formă, cu o rachetă, cu aspect funcțional, deși nu lipsit de avânt și de eleganță. Caroseria se distingea prin câteva

trăsături cu adevărat revoluționare. Mai întâi, transparența părții superioare – de la jumătatea ușilor în sus – care conferea vizibilitate în toate direcțiile. Decade de-a rândul se cochetase cu ideea plafoanelor străvezii; se făcuseră și timide încercări în sensul acesta, ca de-abia acum, la acest Orion, visul să prindă viață, fără a slăbi cu nimic rezistența mașinii. Aceasta se obținuse prin ranforsarea sticlei cu lame subțiri și flexibile, de oțel – pilieri A și C, în definiția proiectanților – care, urcând nevăzute pe vertical, se încrucișau cu discreție, în creștetul acoperișului transparent. Rezultatul ingenioasei țesături metalice era „o seră de flori” (ceea ce în juxta tehnicienilor însemna capota mașinii), infinit mai solidă decât cele clasice, după cum demonstraseră numeroasele și asprele probe de răsturnări și ciocniri, la care fusese supusă. Unghiul dintre peretele vertical și plafonul caroseriei avea o înclinație blândă, oferind suficient spațiu interior în partea de sus. Aceeași comoditate, de-a dreptul surprinzătoare la o mașină de proporții atât de reduse, o oferea și partea inferioară, concepută cu multă îndrăzneală și originalitate, dar ocolind totuși bizareria, în așa fel încât, privit în ansamblu, noul model Orion incinta ochiul prin grație și armonie.

Iar la această plăcută înfățișare se adăugau și inovațiile tehnice, cu nimic mai prejos decât impresia estetică. Una din ele, și de mare importanță, era alimentarea cu comandă electronică, prin care se înlocuise carburatorul clasic – o rămășiță anacronică a motorului primitiv, ce dănuise intolerabil de mult. Noul sistem de alimentare era dirijat de calculatorul de bord, de mărimea unei cutii de pantofi, care îndeplinea o multitudine de operații.

Totuși, modelul expus în atelierul lor nu avea niciun mecanism instalat, ci era o simplă carcasă, din sticlă fibroasă, turnată după mulajul original din lut, însă atât de

perfect, încât până și examinată de aproape și la lumina puternică a reflectoarelor, puteai să greșești, socotind-o mașina reală. Fusesse lăsat aici spre a fi comparat cu modelele ce urmau să fie create, dar și la îndemâna mai marilor Companiei – să-l vadă, să-l cerceteze, să-și reînnoiască temerile, iar după aceea încrederea, de care aveau atâta nevoie! Prea multe fonduri din investițiile acționarilor, prea multe cariere și reputații, începând cu a președintelui până la trepte ierarhice mai modeste, se mizaseră pe acest Orion. Numai până acum conducerea alocase o sută de milioane pentru proiectarea și producerea prototipului, în afara altor suplimentări bugetare, tot de ordinul milioaneilor de dolari, care se vor impune, probabil, până la omologare.

Cugetând la acestea, Brett își aminti cum odată auzise spunându-se despre Detroit „că întrece Las Vegas, în jocurile de noroc și în imensele mize riscate”. Materialitatea acestei reflecții îl smulse din contemplație, readucându-l la preocupări omenești și mărunte, printre care și aceea că încă nu-și luase micul dejun.

La intrarea în sala de mese rezervată proiectanților și tehnicienilor de la Centru, își găsi mai mulți colegi ospătându-se. Dar în loc să se așeze și să ceară să fie servit, Brett – tipul neconformist și original – se duse glonț la bucătărie, unde, după ce-i tachină pe bucătari (cu care se avea la toartă), îi convinse să-i pregătească ouă Benedict, o specialitate care nu figura niciodată pe meniul obișnuit. Pe urmă, se reîntoarse triumfător, și se așeză, alături de ceilalți, la o masă rotundă și încăpătoare.

Printre comeseni se aflau și doi oaspeți – un student și o studentă de la Institutul de Arte din Los Angeles, pe care însuși Brett Delosanto îl absolvise, cu mai puțin de cinci ani în urmă. Băiatul părea dus pe gânduri, și tot desena rotocoale, cu unghia, pe fața de masă; fata, din contra, avea scăpărări de impaciență în priviri iar ca

vârstă, vreo nouăsprezece ani.

După o otheadă discretă prin care se asigură de atenția auditoriului - Brett înnodă firul discuțiilor începute în ziua trecută cu cei doi boboci.

— Dacă o fi să lucrați aici, începu el ironic, va trebui să vă puneți o sită pe creier, în care să se oprească ideile perimate ale veteranilor de la noi.

— După Brett, e de ajuns să fi votat la alegerea președintelui Nixon ca să te numești veteran, ripostă, peste masă, un proiectant de treizeci și câțiva ani.

— Ramolitul care a grăit e stimabilul Robertson, îi informă Brett pe studenți. Domnia sa proiectează minunatele cupeuri familiale, care ar fi mult mai izbutite de le-ar pune hulube și câte un cal dinainte. Trebuie să mai știți că la primirea salariului, dumnealui iscălește cecul cu o pană de găscă, rar dacă mai târnosește mangelul la Centru, o face cu gândul să apuce anii de pensie.

— Ceea ce ne incintă la tânărul Delosanto, interveni un bărbat cu părul cărunț, e respectul pe care-l vădește față de vârstă și experiență. Vorbitorul - Dave Heberstein, șeful laboratorului de culori și Interioare - contemplă, cu voită ostentație, ținuta îngrijită, dar ți pătoare a lui Brett, după care-l interpelă: E vreun bal mascat, pe undeva, astă seară?

Brett îi răspunde prompt zeflemeaua.

— Dacă mi-ai studia îmbrăcămintea mai cu atenție și ai extrage idei pentru interioarele pe care le faci, ai vedea cum ar da năvală clienții.

— Unde? La Societățile concurente? se amestecă altul.

— Și-acolo, dacă aș lucra pentru ele, i-o tăie Brett zâmbind hâtru.

Doar nu era la primele sale replici usturătoare; de când se angajase la Centru, ca proaspăt absolvent, așa vorbea cu majoritatea colegilor, fapt care pe mulți părea

să-i amuze și astăzi. Oricum, limbuția și stilul său persiflant nu-i stânjeniseră cu nimic ascensiunea-i aproape lipsită de precedent. La numai douăzeci și șase de ani, ajunsese pe picior de egalitate cu mai toți creatorii, afară doar de câțiva șefi de laboratoare, care se puteau număra pe degete.

Până nu demult ar fi fost de neconceput ca un june cu înfățișarea trăsnetă a lui Brett să treacă măcar de straja de la intrare, darămite să se învâртеască nestingherit printr-un așezământ atât de riguros compartimentat și păzit cum era acest Centru. Dar cu vremea concepțiile se schimbaseră. Mai marii Companiei își dădeau perfect seama că pentru a-și menține deverul de pe piață, apărând mereu cu alte și alte versiuni de automobile, trebuiau să-și alăture aripa avangardistă a proiectanților tineri, inventivi și cu idei îndrăznețe în ale modei, pe care le experimentau până și în felul de a se îmbrăca. Și cu toate că li se cerea să trudească din greu și cu randament, unii artiști de prestigiu – cum era Brett, de pildă – își puteau întocmi după plac programul diurn. Așa se explică cum de sosea dimineața târziu, se foia uneori fără vreo țință precisă, iar apoi dispărea toată ziua, ca să se întoarcă în putereanopții și să lucreze în tihnă, de unul singur. Dar cum tot ce făcea era excepțional, iar la obligațiile stricte – cum erau consfăturile cu conducerea – nu lipsea niciodată, nimeni nu-i imputa nimic.

Continuând dialogul început cu tinerii oaspeți, Brett glăsui cu sarcasm:

— Printre teoriile cu care o să vă amețească babacii, din care unii se află la masă cu noi și se hrănesc cu iluzii... Dar aici se întrerupse, mulțumind cordial și gălăgios ospătarului ce apăruse cu specialitatea cerută: Ooo, să trăiești! Ești un băiat de zahăr. Iar după ce-i așeză farfuria în față, se întoarse din nou spre studenți. Cum vă spuneam, își relua el ideea, printre numeroasele teorii

învechite, o veți auzi și pe aceea cum că tot ce a însemnat prefacere radicală în domeniul mașinilor, s-a epuizat, iar de aici înainte ne rămân de făcut doar mici îmbunătățiri sau modificări la cererea clientelei. Ce să-i faci! Așa trăncăneau și așa cu gazul lampant, până când Edison a descoperit lumina electrică. Dar voi ascultați-mă ce vă spun: ne aflăm în pragul unor mari transformări, determinate, în primul rând, de fantasticele materiale pe care le vom avea la îndemână. Cum însă o mulțime de oameni nu zăresc decât până în vârful nasului, e cu neputință să le ceri o viziune de perspectivă.

— Dar tu o ai și în locul nostru, nu-i așa, Brett? întrebă cineva.

— Vezi bine c-o am, se grăbi să răspundă, tăindu-și o porție zdravănă din mâncarea adusă și înfigând furculița în ea. Grație mie, o să vă păstrați și voi slujbele. Așa că, liniștiți-vă, fraților! Și începu să înfulece lacom.

— E adevărat că de aci înainte se vor proiecta mașini cât mai funcționale? se interesă fata cu ochii de culoare deschisă.

— Și funcționale, dar și arătoase, preciză el cu gura plină.

— Dac-ai să te îndopi cu drăcia aia, o să devii și tu funcțional ca o roată umflată, îl preveni Heberstein, uitându-se dezgustat în farfuria încărcată din care se înfrupta Brett. Apoi, strămutându-și privirea asupra studenților, urmă pe un ton serios: De fapt, orice automobil reușit trebuie să fie și funcțional. Asta e regula. Iar excepțiile nu sunt decât plăsmuiri ale artei, puse în slujba frumosului, dar nu și a oamenilor. De aceea le socotim dezastruoase sau, în orice caz, cu totul neizbutite. Să luăm, de exemplu, mașinile din epoca victoriană; cât de greoaie și de îngrozitoare erau o mulțime din ele! Dar să nu uităm că și azi se mai scot limuzine cu aripi posterioare uriașe, cromate de te ustură ochii, ori cu măști extrem de

bombate. Greșelile se repetă. Însă, din fericire, mai rar ca în trecut.

Studentul îngândurat conținea desenarea spiralelor pe fața de masă și se amestecă în discuție:

— Volkswagen e o mașină prin excelență funcțională, dar frumoasă n-ai putea s-o numești, zise el.

Delosanto flutură furculița prin aer și înghiți dumaticatul la repezeală, ca să apuce primul la vorbă.

— Te înșeli, tinere, protestă el. Dumneata, ca și restul publicului, ești victima unei farse. A unei strașnice păcăleli care s-a țesut în jurul acestui Volkswagen.

— Totuși e un turism bun, băigui celălalt. De altminteri am și eu unul.

— Bineînțeles că e bun, întări Brett, ospătându-se în continuare sub privirile curioase ale celor doi viitori proiectanți. Când se va face statistica celor mai valoroase mașini fabricate în secolul nostru, Volkswagen va sta alături de Pierce-Arrow, de Ford T, Chevrolet 6 - 1929, de Pacard-urile produse până în 1940, de Rolls Royce-ul decadelor 1950 - 1960, de Lincoln, Chrysler Airflow, de Cadillac-ul apărut după 1930, de Mustang și de Pontiac, de Thunderbird-ul cu două locuri și de altele tot atât de vestite și căutate. Dar cum vă spuneam înainte, Volkswagen a căzut victimă unei măslui, reclama vrăjmașă izbutind să convingă marele public că ar fi urâtă ca formă ceea ce nu e adevărat, deoarece altfel ar fi dispărut de mult de pe piață. În realitate, mașina excelează tocmai prin silueta ei comprimată, prin echilibru, printr-un căesăvârșit simț al simetriei, totul luminat de o scânteie de geniu. Dacă în loc de automobil ar fi o sculptură în bronz, ar putea sta pe un soclu, așezată lângă o lucrare a lui Henry Moore. Dar cuhrt publicului i s-a tot spus întruna că e urâtă, până în cele din urmă a ajuns s-o și creadă; inclusiv dumneata. Ceea ce nu e deloc de mirare, când automobilistii plutesc într-o veșnică amăgire.

— Eu, unul, trebuie s-o șterg, anunță cineva.

Și în secunde următoare, mai multe scaune se traseră în laturi. Cei de la masă o porniră înspre atelierele une-i așteptau lucrul. Șeful laboratorului de Culori și Interioare se opri un moment în dreptul studenților.

— Dac-o să treceți prin sită și ideile tânărului nostru coleg - precum vă recomanda s-o faceți cu ale celor mai vârstnici - s-ar putea să dați peste vreo perlă sau două.

— Pân-oi sfârși cu tot ce mai am de zis, or să adune destule perle ca să facă mai multe șiraguri, ripostă Brett, ștergând cu șervetul o pată de ou și un strop de cafea de pe fața de masă.

— Îmi pare rău că nu mai pot sta cu voi, se scuza Heberstein depărtându-se. Înainte de a dispărea pe ușă, schiță un salut amical, și-i spuse lui Brett: Vrei să treci mai târziu pe la mine? Am primit unele informații în legătură cu materialele pentru tapițerie de care cred că ar trebui să iei cunoștință.

— Așa e întotdeauna aici? întrebă proiectantul în devenire, desenând din nou arabescuri imaginare pe fața de masă și iscodindu-l cu ochii pe Brett.

— Cam asta e atmosfera obișnuită. Dar să nu vă lăsați înșelați de hlizeala noastră aparentă, pentru că ea germinează multe idei de valoare.

Și acesta era un mare adevăr. Însăși conducerea uzinelor de automobile încuraja ospătarea în comun a lucrătorilor din târâmul creației în sufragerii spațioase, anume amenajate, unde, cu cât gradele comesenilor erau mai înalte, cu atât și ambianța devenea mai plăcută și mai propice dezbaterilor, iar acestea - oricare ar fi fost ierarhia - lunecau în mod inerent spre activitatea cotidiană; și din confruntarea atâtor minți agere, nu o dată apăreau idei strălucite, fie de la primul fel de mâncare sau de-abia la desert. Sub raportul financiar, prinsurile comune însemnau bani pierduți pentru corporație pe care îi accepta însă fără

cârtire, știind că-i recuperează într-altfel, și chiar însutit.

— De ce spuneai că automobiliștii plutesc într-o: veșnică amăgire? se amestecă și studenta în discuție.

— Fiindcă știm gă așa fac. E vorba de o latură a firii omenești, pe care noi, cei din industrie, aproape nici n-o mai luăm în seamă. Vorbind, Brett se mai depărta de masă, lăsându-se pe spătarul scaunului. Mai toți anonimii din metropola noastră se dau în vânt după limuzine de mare lux, deși le place să se considere oameni cu scaun la cap. Și atunci ce se întâmplă? încep să se mintă. În felul acesta, foarte puțini dintre ei recunosc, chiar în sinea lor, adevăratul criteriu după care își aleg viitoarea mașină.

— Cum puteți avea certitudinea unor asemenea afirmații?

— Cât se poate de simplu. Dacă anonimul nostru și-ar dori doar un mijloc trainic de locomoție - după cum pretind cei mai mulți - n-ar avea decât să își cumpere un Chevrolet, un Ford sau un Plymouth dintre cele mai simple, mai ieftine și mai lesne de întreținut. Numai că dânsul tânjește după mai mult, fiindcă așa cum tresaltă trufaș când apare la braț cu o blondă sau arată că are o casă pe cîste, la fel se umflă în pene și când se afișează într-o limuzină grozavă. Nimic rău în asta, cum o crede clientul și prietenii săi, și de aceea se mint.

— Așadar sondajele făcute în rândul consumatorilor.

— Sunt apă de ploaie. Trimisele noastre, cu carnețele în mână, îi acostează pe primii ieșiți în cale și-i întreabă cum își doresc să fie viitoarele automobile. Și, ca să nu pară lipsiți de seriozitate, interpelații se apucă și înșiră clasicele deziderate ca: rezistență, consum redus de benzină, siguranță și așa mai departe. Până și la sondajele scrise și nesemnate ne vin cu aceleași răspunsuri, de astă dată dovedindu-și seriozitatea față de ei înșiși. Despre exteriorul mașinii, rareori pomenesc, și chiar de o fac, o lasă la urmă de tot. În schimb, când și-o cumpără efectiv,

prima lor grijă e cum arată pe dinafară.

Brett se ridică de la masă și se întinse ca să se dezmoștească.

— Îi veți auzi pe unii spunându-vă cum că pasiunea mașinilor e de domeniul trecutului. Capitală eroare! De aceea, bobocilor, veți mai avea de lucru pe aici, fiindcă anonimii noștri cumpărători, cu slăbiciunile lor ascunse, se biznie pe fantezia creatorilor de modele.

Vorbind - își aruncă ochii la ceasul de mână. Mai avea o jumătate de oră până la întâlnirea cu Adam, spre a pleca la poligonul de încercări; ori asta însemna că-i rămânea vreme să se abată și pe la Heberstein, care-i spusese că treacă pe la laboratorul de Culori și Interioare.

— Ce părere aveți despre tot ce vedeți pe la noi? îi iscodi pe studenți, la ieșirea din sala de mese.

Întrebarea pornise dintr-o reală curiozitate. Cu puțini ani în urmă și el fusese în aceeași postură de invitat al viitorilor săi patroni. Era cunoscut procedeul trusturilor auto de a iniția vizite periodice pentru creatorii în devenire, pe care-i primeau ea pe niște oaspeți de seamă, lăsându-i să întrevadă binefacerile unei eventuale angajări după absolvirea institutului. Prevăzători, fabricanții căutau să-și atragă talentele din bună vreme, așa încât, de câteva ori pe an, toate Cele Trei Mari Concerne își trimiteau iscoade prin institutele de specialitate, încercând, fără jenă, să pună mâna pe elementele cele mai înzestrate, și nu doar din rândul creatorilor de modele, ci și al inginerilor, al oamenilor de știință, al economiștilor, avocaților și agenților comerciali - necesari în diversele branșe ale industriei. Ori cum salarizarea și alte avantaje - printre care și perspectiva avansărilor sigure - erau destul de ispititoare, uzinele de mașini recrutau cele mai multe talente. Atât de ridicat era numărul celor prinși în mrejele lor, încât anumiți oameni - chiar din sânul industriei - începuseră să-și arate nemulțumirea și îngrijorarea față de

această vânătoare acerbă după materie cenușie, pusă numai în slujba proiectării vehiculelor, spre păgubirea civilizației în genere care, fără mai multe minți luminate, nu avea cum să biruie alte probleme complexe și grave la ordinea zilei. Cu toate acestea, nicio altă industrie sau corporație nu se putea lăuda cu atâția tineri dotați câți recoltau producătorii de automobile. Așa ajunsese și Brett Delosanlo la Centrul de Creație și Modele al Companiei ce o deservea.

— Mie mi se pare grozav, glăsui juna cu ochi sclipitori, ca răspuns la întrebarea lui Brett. Am sentimentul că am și început să lucrez la proiecte. Desigur, sunt și puțin cam speriată... atâția concurenți împrejur... și toți oameni așa de capabili! Dar și de izbutești să te afirmi într-un loc ca acesta, înseamnă că ești cineva...

„Frumos le mai zice boboacă”, reflectă Brett. Mai rămâne să-și dovedească talentul și să nu se lase intimidată de zidul prejudecăților de care inerent se izbește orice femeie angajată în industrie – nu însă ca secretară, se înțelege.

— Dar dumneata ce-ai de zis? se întoarce către colegul ce-o însoțea.

Preocupat și absent, cum se arătase de la bun început, tânărul clătină din cap, neștiind încă ce să răspundă. În efortul de a-și limpezi gândurile, se încruntase la chip.

— Eu nu am încă o certitudine, începu el. Adevărat, totul e grandios. Perspective avem, slavă Domnului; de lucru, așijderi. Deci, aș putea spune ca și colega, că e grozav. Și totuși, mă roade o întrebare. Merită să muncesc aici? Poate-s trăsnet, și-mi dau seama că e tardiv să mai dau înapoi, acum, când mă aflu în pragul licenței. Dar fără voie mă trezesc uneori chestionându-mă: oare asta e ce-și dorește un artist să creeze o viață întreagă?

— Ca să creezi aici, fiule, trebuie să iubești nebu

nește mașinile, îl preveni Brett. Să vezi în ele însăși rațiunea de a fi; să respiri, să mănânci, să dormi cu gândul la ele. Ba să-ți răsară în minte și când mai strângi o femeie în brațe. Iar când te trezești din somn, noaptea, să-ți apară în față modelul pe care tocmai îl proiectezi sau un altul, pe care ai dori să-l înfăptuiești mai târziu. E un soi de religie pe care, dacă n-o profesezi cu toată fervearea, mai bine îți alegi alta, încheie cu o undă de nerăbdare în glas. i

— Iubesc automobilele, cum de nu, se apără junele. De când mă știu m-au rob it exact cum spuneai. Numai că în ultima vreme...

Dar aici se opri, ferindu-se parcă să pronunțe iarăși o erezie. La rândul lui, Delosanto nu mai făcu niciun comentariu. La ce bun când părerile și opțiunile țin în exclusivitate de individ? Ca și marile hotărâri. Deci a fi căutat să-l influențeze, nu avea sens, deoarece, până în cele din urmă, tot concepțiile personale aveau să primeze, sau poate conștiința, cum se întâmplă adesea. Și apoi, nici nu-l prea trăgea inima să aprofundeze acest subiect, pentru binecuvântatul temei că de la un timp se simțea și el bântuit de aceleași șovăieli și întrebări.

În birou la șeful laboratorului de Culori și Interioare, exista un schelet, postat lângă ușă, ce servea la studierea pozițiilor cât mai comode în mașină. Grație unui lanț prins pe o plăcuță metalică fixată pe craniu, scheletul se menținea pe verticală, la o distanță imperceptibilă de pământ, întâmpinând pe orice vizitator chiar de la trecerea pragului. La intrare, Brett Delosanto îi scutură falangele descărnate, salutându-l cu verva-i obișnuită:

— Bună, Ralph.

Instantaneu, Dave Heberstein se ridică de la masa de lucru, arătând cu capul spre laboratorul alăturat.

— Să mergem acolo, îl pofti pe noul venit, iar când trecu prin dreptul scheletului, îl mângâie afectuos, observând: Iată un angajat cu adevărat credincios și util,

care nu critică niciodată și - nici nu cere să fie avansat.

Intrară într-o încăpere imensă, rotundă, cu tavanul boltit și cu pereții aproape numai din sticlă, înlesnind astfel pătrunderea luminii de afară. Datorită cupolei, te simțeai ca într-o catedrală, și tot din aceeași pricină cele câteva cabine închise, în care se țineau mostrele de culori și materiale, într-o lumină perfect dozată, păreau a fi tabernacole. Pe jos erau așternute covoare groase, și moi, ce înghițeau orice zgomet, iar de la un capăt la altul se înșirau măsuțe acoperite cu geam, în care erau etalate eșantioane de stofe pentru tapițeria interioară a mașinilor - unele mătăsoase, altele mai compacte - precum și un fișier cuprinzând toate culorile din spectrul luminii, plus câteva mii de nuanțe intermediare.

Heberstein se opri la una din vitrinele cu eșantioane.

— Asta am vrut să-ți arăt, îl anunță pe Brett.

Sub geam se vedeau șase mostre de țesături, având ca specificații numărul comenzii și locul de fabricație, în timp ce deasupra, și puse de-a valma, se aflau petice similare, variat colorate, dar toate purtând aceeași emblemă: „Salix Metalic”. Heberstein alege unul din ele și-l flutură pe sub ochii lui Delosanto.

— Mai ții minte materialul?

— Cum de nu. Mi-a plăcut foarte mult și încă nu mi-am schimbat părerea.

— Și pe mine m-a încântat. De altfel, l-am și recomandat pentru folosire, îi aminti Heberstein, în vreme ce pipăia textura plăcută și moale. Ca și altele expuse, avea un spic argintiu. E țesătură creponată cu fibră metalică, urmă șeful Laboratorului. Și spunând aceasta, se gândi ca și Brett la mașinile ultraluxoase, pentru care fusese aleasă, ca un plus de investiție dar și de rafinament și eleganță. Judecând după succesul instantaneu, opțiunea fusese cum nu se poate mai inspirată, iar la un an de la intrarea în uz, se hotărâse ca același material, deși în

culori diferite, să fie utilizat și la Orion.

— Care-i necazul? întrebă Delosanto, încă nepricepând despre ce era vorba.

— Scrisorile, oftă Heberstein. Jalbele ce ne curg din partea clienților de câteva săptămâni încoace. Și scoțând un inel de chei dintr-unul din buzunare, descuie sertarul unei vitrine și extrase un dosar conținând aproape două duzini de epistole și de fotocopii. Ia câteva și ei teste-le, îl îndemnă pe faimosul creator de modele.

Toată corespondența, provenind de la beneficiare ori de la soții acestora, plus o parte trimisă de avocați, în numele reclamanților, avea o singură temă: deteriorarea mantourilor de nurci purtate în mașină. Potrivit relatărilor, odată venită în contact cu tapițeria fotoliilor, blana era prinsă între fibre și smulsă.

Brett scăpă un fluierat printre dinți.

— Serviciul comercial a inițiat cercetări cu ajutorul calculatoarelor, îl informă Heberstein confidențial și, conform rezultatelor obținute, toate mașinile reclamate sunt tapițate cu „Salix Metalic”. De aceea mă aștept și la alte răvașe.

— Desigur s-au făcut expertize, presupuse Brett întinzându-i dosarul. Ce s-a aflat?

— Buba e simplă, numai că nimeni nu s-a gândit la ea. La așezarea pe scaun, blana-și desface spicul, cum e și natural. Dar din păcate, aceeași compresare, produsă de greutatea trupului, resfiră și fibrele metalioe, prinzând între ele smocuri infime de blană pe care, la ridicare, le smulg, astfel că poți distruge un vizon de trei mii de dolari cât ai merge în mașină dintr-un capăt la altul al străzii.

— Dacă transpiră această poveste, zise Brett rânjind amuzat, orice femeie cu un vizon năpârlit se va năpusti în mașină, va da o raită de cinci minute, după care ne vine plocon, zbierând că i-am prăpădit bunătate de blană și trebuie să-i cumpărăm alta.

— Lasă gluma de-o parte. Nu e timpul de așa ceva. Ai de sus au și apăsător pe butonul de alarmă.

— S-a renunțat la țesătura cu pricina? se interesă de Losanto. Heberstein confirmă cu capul, și imediat veni cu o completare.

— De-abia de azi dimineață a fost dată de o parte; și tot de acum vom începe testarea altor materiale. „Proba vizonului” – așa au fost botezate viitoarele experiențe.

— Oare ce-o să se întâmple cu tapițeriile aflate în uz?

— Dumnezeu știe! Sunt bucuros că măcar nu răspund eu de asta. Se pare că toată beleaua a ajuns la urechile Președintelui Consiliului de Administrație, și am mai aflat cum că serviciul juridic rezolvă pe șest reclamațiile, pe măsură ce se primesc. Se anticipează, firește, și eventuale înscenări care, până la urmă, vor fi onorate numai ca să scăpăm de scandaluri.

— Nu vă temeți de ele. Cum să mai izbucnească dacă ați hotărât să le înăbușiți cu vizoane!

— Mai slăbește-mă cu tachinările, se zborși Heberstein, urmând pe un ton și mai acru: Desigur, ai fi aflat și pe cale oficială despre tot ce ți-am spus, dar am socotit că-i oportun să fii prevenit mai din timp, ținând seama de noul tip Orion la care lucrezi...

— Mulțumesc, rosti Brett cu seriozitate, prețuind la justa valoare avertismentul în legătură cu Orion. Natural, trebuia să dispună anumite modificări, deși, de tapițeria interioară, se preocupa un alt for. Dar știrea primită mai avea și un alt tâlc ce-i făcu să ia o hotărâre spontană. Chiar în următoarele zile își va schimba actuala mașină, ori poate numai fotoliile, care erau tapițate cu „Salix Metalic”. Și aceasta fiindcă într-o lună va cumpăra și el o blană de nurci – ca un dar de aniversare; ori nu avea chef s-o vadă distrusă când purtătoarea ei va intra în mașină, așa cum fără îndoială se va întâmpla, deoarece era vorba de Barbara Zaleski.

&

— Rămân o zi sau două în New York, și am socotit că e bine s-o știi, își anunță Barbara tatăl, trăgând cu urechea la zumzetul insistent ce răzbătea la capătul firului. Ca să poată vorbi cu Matt Zaleski, trebuise să aștepte o groază, până-l găsisese operatoarea prin fabrică, pesemne pe lângă banda de asamblare, judecând după zgomotul care se auzea:

— De ce să rămâi? întrebă el.

— Cum de ce?

— Așa cum m-auzi...7

— Fiindcă sunt reținută la agenție. Se discută contractele anului viitor, și mi se cere să fiu de față, se justifică Barbara, precum un copil care-și cere voie să întârzie de acasă, vădind o supunere deloc impusă de circumstanțe.

În realitate, dacă voia să stea în New York - o săptămână, o lună sau definitiv nimic n-o putea opri.

— N-ai putea să vii seara, iar dimineața să te întorci?

— Nu, tată, mi-ar fi imposibil, vorbi cu aceeași îngăduință, sperând ca dialogul să nu degenereze în gâlceavă și să se vadă silită să-i amintească din nou cum că împlinise douăzeci și nouă de ani, votase în două alegeri și avea un post de răspundere, unde se descurca de minune. În plus, câștiga foarte bine, încât putea să se mute oricând separat, iar dacă nu se rupsesse de el, o făcuse numai la gândul să nu mărească hăul singurătății care-l împresura de când se trezise văduv.

— Și-atunci când ai să vii acasă? stăruia Zalesks abătut.

— Sâmbăta, negreșit. Până atunci ai s-o scoți la capăt și fără mine. Dar, vezi, îngrijește-ți ulcerul. Apropo, te-a mai sâcâit?

— Mai că l-am și uitat, cu atâtea necazuri care m-apasă pe aici. Chiar dimineața am avut un tărăboi destul

de urât.

„Cu ce glas încordat vorbește”, remarcă Barbara ascultându-l. Însă nu era de mirare. Care angajat al Companiei nu trăia într-o stare de perpetuă tensiune? Până și ea, cu toate că nu lucra în vacarmul uzinei, ci în sectorul reclamelor. Dar fie că trudeai în ateliere, la o agenție publicitară tributară întreprinderii sau în laboratoarele de creație – precum Brett – te simțeai la fel de copleșit de obligații și griji care, la un moment dat te striveau. Chiar în scurtul răgaz ce și-l luase spre a schimba câteva vorbe cu taică-său, nu se putea scutura de ele, simțindu-le ca un soi de memento ce-i repeta că e așteptată la dialogul purtat cu reprezentanții concernului. Trebuia deci să scurteze discuția și să se întoarcă fără zăbavă acolo de unde plecase cu puțin înainte și pe neobservate. Fără îndoială colegii crezuseră că a fugit să-și mai îmbroșteze, ca orice femeie, ținuta, și la gândul acesta își trecu instinctiv mâna prin părul castaniu și bogat, moștenit de la maică-sa, ce-i creștea agasant de iute, silind-o să se abată pe la coafor mai des decât i-o îngăduia timpul. Și-l aranjă cum putu, fără pieptene și oglindă, doar netezindu-l cu degetele. În creștetul capului, dădu peste ochelarii de soare de care uitase cu totul în cele câteva ore de când se descătușase de ei, ridicându-i cu un gest reflex de la ochi. Oare pe cine auzise spunând nu de mult în decizie că acest fel de a purta ochelarii tindea să devină o pecete a tinerelor ajunse în posturi înalte? Și în definitiv de ce nu, cugetă Barbara, fără să și-i clinească din locul unde-i găsise.

— Ascultă-mă, tată. Fiindcă nu prea am vreme, te-aș ruga să-mi faci un serviciu.

— Ce anume?

— Să-i telefonezi tu lui Brett, să mă scuzi că nu-l pot vedea diseară, și să-i spui că mă poate chema peste câteva ore la hotelul Drake, unde am să dorm.

— Nu prea cred c-am să pot, căuta celălalt să se eschiveze. 4

Însă Barbara interveni drastic:

— Ba da, și încă fără nicio dificultate. Brett se află la Centrul de Creație și de Modele, cum prea bine o știi, astfel că singurul lucru ce îl ai de făcut este să ridici receptorul și să formezi un număr interior. Nu-ți cer să prinzi drag de Brett, pe care nu-l ai la suflet așa cum nu o dată ne-ai arătat-o, ci doar să-i transmiți un mesaj. Poate nici nu va fi nevoie să-i auzi glasul.

Bine ar fi fost să nu-și trădeze arțagul, dar cum nu izbutise, se vedea din nou ciondănindu-se - ca în atâtea alte dăți - cu părintele ei.

— Fie. Am să-l anunț, mormăi Matt învins. Da' nu trebuie să-ți ieși din fire.

— Nici tu. Și acum te las, tată. Poartă-ți de grijă, și ne vedem sâmbătă, conchise, mulțumind apoi secretarei pentru a-i fi permis să uzeze de telefon și săltându-și cu grație trupul armonios și picioarele lungi de pe biroul unde se cocoțase. Admirabila-i siluetă - după care mulți întorceau capul - o moștenise tot de la maică-sa, o femeie cu mult vino-ncoace, pana și în lunile de pe urmă ale vieții.

Barbara se afla la etajul 21 al unei clădiri de pe Third Avenue, din New York; mai precis, într-una din aripile Agenției Osborne J. Lewis - sau OJL, în termeni familiari - care se număra printre cele șase mari oficii publicitare ale lumii, însumând circa două mii de angajați și ocupând trei nivele într-un zgârie-nori. Convorbirea telefonică cu Detroit ar fi putut avea loc și în așa-zisul „țarc al talentelor”, unde creatorii ședeau tescuiți ca sardelele, în birouri de mărimea unor dulapuri, fără ferestre, amenajate pentru salariații din afara orașului și doar convocați temporar în New York. Însă Barbarei i se păruse mai convenabil să rămână cât mai aproape de locul dezbaterilor la care asista. Această aripă era mai ales

rezervată beneficiarilor întreprinderii, deși tot aici își desfășurau munca directorii și ai fi dregători importanți, în cabinete ultraluxoase, generos dimensionate, împodobite cu pânze originale, de Cézanne, Wyeths ori Picasso, și prevăzute cu baruri escamotate în pereți, care se scoteau la vedere ori rămâneau ascunse, după deprinderea și preferințele clienței, nicicând neglijate. Până și secretarele de aici se bucurau de o ambianță infinit mai prielnică decât cele mai lucrative talente surghiunite la etajul de jos. Condițiile în care își cheltuiau aceștia harul o făceau nu o dată pe Barbara să asemuie agenția cu o galeră romană, pe care poate doar prânzurile aseasonate cu cocktail Martini, permisiunea de a-și petrece nopțile acasă și perspectiva de a ajunge cândva - în raport de vechime - la catul de sus îi mai compensau pe acești oropsiți.

După sumară convorbire cu taică-său, o porni cu pași repezi pe un coridor. În clădirea austeră în care își avea OJL sucursala în Detroit, și unde lucra și ea îndeobște, cadența tocurilor s-ar fi auzit ca o canonadă de mitralieră, însă nu și aici, unde mocheta de-o palmă reprima orice sunet. Printr-o ușă crăpată, răzbătea zvon de clape și o voce care îngâna:

Milioanelor ce se-mbulzesc

Cerând mereu „Brisk” cu fervoare.

Li se-adăugă unul care

Zice: „Brisk” și alta nu-mi doresc.

Aproape cu siguranță clientul asculta zăngăneala rimată, pe care curând avea s-o adopte sau s-o respingă, antrenând, prin decizia luată, cheltuieli fabuloase, cuvântul cheie fiind declanșat fie de inspirația sa de moment, de prejudecăți învechite, ori de buna lui dispoziție, condiționată până și de eventuala sa balonare după micul dejun. Versurile erau, se-nțelege, de o banalitate revoltătoare, cerute poate chiar de întreprinderea beneficiară, care se temea - ca multe altele

- de un text mai elaborat. În schimb melodia părea vioaie și lesne de reținut, astfel că înregistrată cu orchestră și cor, nu era exclus ca într-o lună sau două s-o auzi fredonată în câteva state. Oare ce era Brisk? se întrebă Barbara. O băutură? Un nou detergent? Putea desemna oricare din ele, cum prea bine și un produs mai ieșit din comun. Agenția OJL avea clienți din sute de ramuri diverse, dar mai presus decât toți se situa - atât ca importanță cât și ca cifră de afaceri-Compania-auto pentru care lucra și Barbara. De altfel, solii ei nu pierdeau un prilej ca să le amintească ciracilor agenției cum că de pe urma publicității pe care le-o făceau ei băgau în pungă mai bine de o sută de milioane de dolari anual.

La ușa sălii de conferințe nr. 1 ardea un bec roșu, semn că discuțiile dinăuntru continuau. Beneficiarii se dădeau în vânt după semnalele luminoase care confereau consfăturii lor un plus de importanță.

Barbara intră cu discreție și se strecură pe scaunul rezervat ei - cam la mijlocul mesei masive și lungi. În încăperea impunătoare, lambrisată în panel de trandafir și mobilată în stil georgian, se mai aflau încă șapte persoane. În capătul mesei ședea Keith Yates Brown - cărunț și de o politețe căutată - care conducea destinele administrative ale firmei și a cărui îndatorire de frunte era aceea de a netezi relațiile între agenția OJL și corporația de automobile. Reprezentantul acesteia, venit special din Detroit și așezat în dreapta directorului administrativ, se numea J.P. Underwood - dar prefera să i se spună simplu J. P.; era tinerel, de curând promovat în funcția de acum, și poate de aceea cam stânjenit de „mărimile” ce-l împresurau. În față, îl avea pe chelbosul dar genialul Teddy Osch - șeful laboratoarelor de creație ale OJL - un tip din care țâșneau ideile precum apa dintr-o fântâna arteziană. Neclintit în concepții, ca un director de școală, Osch supraviețuise multor colegi și era un adevărat veteran în

campaniile publicitare lansate în sprijinul automobilelor.

Printre cei prezenți se mai număra ajutorul lui J.P. Underwood - venit și el din Detroit; doi angajați ai agenției și Barbara - singura femeie de față, afară de o secretară, care tocmai umplea din nou ceștile de cafea.

Tema dezbaterilor era Orion și, începând din după-amiaza precedentă, se trecuseră în revistă toate reclamele născocite deocamdată de agenție, a căror prezentare în fața clientului - întruchipat de Underwood și ajutorul acestuia - le cam scosese sufletul reprezentanților firmei publicitare.

— Am păstrat anume pentru la urmă o suită de schițe care, prin originalitatea și forma lor izbutită, credem că te vor interesa, iubite J.P., rosti Yates Brown pe un ton onctuos, în care, ca întotdeauna, dozase perfect autoritatea și deferența deși, precum o știau cu toții. Underwood nu avea calitatea de a lua hotărâri, nefiind printre mai marii Companiei. Totuși, incitat de cele auzite, aruncă o ripostă mai puțin reținută decât o cereau circumstanțele:

— Să le vedem, să le vedem negreșit, se repezi el.

Și, pe loc, unul din cei prezenți - în slujba agenției - se ridică și dispuse pe un șevalet câteva cartonase pe care așternu niște schițe făcute pe hârtie pigment. Fiecare din ele, deși sumar conturate, însemna ceasuri și chiar nopți îndelungi de veghe și caznă din partea desenatorului, iar prezentarea lor în acest stadiu al dezbaterilor, constituia un protocol la fel de împământenit, ca și numele pe care și-l câștigase de „pritoceala foițelor”.

— Te-aș ruga, Barbara, să faci pe comentatorul, o pofti Yates Brown, la care ea se supuse printr-o clătinare a capului.

— Ceea ce urmărim, începu Barbara, adresându-i-se lui Underwood și aruncând o privire spre ajutorul acestuia, este de a înfățișa limuzina Orion în diferite ipostaze

cotidiene. Așa cum vedeți, prima schiță o arată părăsind o instalație de spălare.

Toți ochii erau ațintiți la desen, care vădea fantezie și o execuție fără greș. Creatorul schițase doar partea frontală a mașinii, ieșind de sub jeturile de spumă, precum un fluture dintr-o crisalidă. Nu departe, se afla o femeie, așteptând să se urce la volan și să plece. Fotografiată în culori, fie statică sau în mișcare, imaginea avea să atragă fără îndoială atenția.

J. P. Underwood nu binevoi să-și trădeze impresia nici măcar printr-o tresărire a pleoapelor. Așa încât Barbara făcu semn să se treacă la alt crochiu.

— Mulți dintre noi socotim că s-a minimalizat rolul femeii în publicitate, majoritatea reclamelor axându-se pe siluetele masculine... Or strădania mea, în ultimii doi ani, a fost aceea de a impune prezența femeii", ar fi vrut să adauge, mărturisind totodată că existau zile când, după frunzări rea reclamelor cu bărbați (așa-zisele „etalări de mușchi” în versiunea comercială), îi venea să renunțe la luptă, simțindu-se biruită.

— Avem convingerea că noul Orion va fi mult folosit de femei, își urmă comentariul.

În schița expusă pe șevalet se surprinsese locul de parcare din fața unui supermarket.

Compoziția artistului era excelentă - fațada magazinului servind ca fundal, Orionul dominând automobilele ce-l împresurau. Lângă el, o cumpărătoare încărcă târguielile în portbagajul deschis.

— Dar ia spuneți-mi, mașinile dimprejur sântfabricate de noi sau de firmele concurente? se neliniști Underwood.

— Aș zice de noi, dragă J.P., se grăbi Yates Brown să-l liniștească.

— Totuși ar trebui să fie și câteva tipuri străin «; interveni Barbara. Altfel toată imaginea e cusută cu ață albă.

— Eu unul nu mă-mpac cu pachetele. Prea sunt puse de-a valma, și te fac să te uiți mai degrabă la ele decât la turism, obiectă ajutorul lui Underwood. Iar dac-o fi să păstrăm decorul din spate, trebuie folosită unsoarea.

— Auzindu-l, Barbara de-abia își reprimă un suspin de exasperare. Ungerea lentilei la fotografierea vehiculelor era un truc vechi, prin care se estompa fundalul și se accentua conturul mașinii, și cu toate că mai era uzitat de anumite companii, specialiștii în reclamă îl considerau la fel de perimat ca și twistul.

— Încercăm să imprimăm schițelor o notă de realism; căută Barbara să contracareze observația.

— Ba nu, mi se pare o recomandare utilă, care merită s-o notăm, i-o tăie Yates Brown, cântându-i în strună clientului.

— Următorul desen, își reîncepu Barbara prezentarea, înfățișează un Orion perdăfit de o ploaie, chiar de una torențială, am fi de părere. Iar în el, din nou o femeie, de astă dată pierind de la serviciu spre casă.

Fotografia va fi făcută pe înserate, ca să prindem reflexele trotuarelor ude.

— Mare atenție să nu iasă și mașina stropită, sări J.P. Undervyood.

— Tocmai asta și urmărim, adică nota de realism, ripostă Barbara. Realizată în culori, ar ieși o poză grozavă.

— Eu unul nu prea-i văd pe cei mari acceptând-o, sâsâi trepădușul lui Underwood. În schimb superiorul tăcu.

Pe șevalet se mai perindară o duzină de schițe, pe care Barbara le comentă succint dar cu miez și râvnă, cunoscând ardoarea și munca investite de tinerii creatori în fiecare din ele. Și totuși, „pritoceala foițelor” se încheie ca de obicei. Nu degeaba angajații mai vechi, cum era Teddy Osch, se arătau rezervați, repetând într-una: lăsați bobocii să-și stoarcă creierii și cu altele, știind, din experiență, că primele încercări – oricât de bune – erau

respinse. Cum se întâmplă și acum. Era de ajuns să-ți arunci o privire spre Underwood pentru ca să-nțelegi că nimic nu-i va fi pe plac, așa cum se observase din după-amiaza trecută, și cum se știuse chiar înainte de a se trece la vizionare.

Curând după angajarea la agenție, Barbara avusese naivitatea să întrebe pentru ce toate schițele sfârșesc prin a fi refuzate? De ce se investesc atâtea strădanii în lucrări de o calitate deseori impecabilă, când li se cunoaște dinainte soarta? Iar câțiva s-au milostivit să-i tălmăcească misterul: Dacă reprezentanții uzinelor de automobile – i se explicase discret – ar accepta de la bun început ofertele de publicitate și nu ar strâmba atâta din nas, trăgând de timp cum puține firme o făceau, cum și-ar justifica posturile ocupate în Detroit, dialogurile lungite la nesfârșit, cheltuielile deșănțate și chefurile din New York? Ori de vreme ce Compania lor tutelară nu se împotriva acestei risipe, ce sens mai avea să-i atenționeze agenția, și cu atât mai puțin să se pună de-a curmezișul, când ea realiza beneficii frumoase, deoarece, cu toate tergiversările, până la urmă tot își plasa marfa. Devenise o tradiție ca pentru fiecare model de mașină să se înceapă discuțiile în octombrie ori în noiembrie, și să se bată apa în piuă până prin iunie, când, în sfârșit, trebuia hotărât programul publicitar, pentru ca și agenția să aibă răgazul să-l realizeze. De-abia atunci ajungeau la decizii și delegații uzinelor, constrânși de filele calendarului, și tot atunci își spuneau cuvântul și mai marii lor din Detroit, chiar de nu erau pricepuți în materie.

Ce o mânărea teribil pe Barbara – ca și pe alții, după cum descoperi mai târziu – era incalculabila irosire de timp, de talente, de bani, și sistemul de a se păcăli reciproc. Dar așa cum aflase de la colegii din alte agenții, practica era întocmai reeditată și de cele Trei Mari Companii auto care, deși atât de parcimonioase cu timpul

și energiile cheltuite în afară, păcătuiau totuși printr-o birocrație interioară, rentabilă pentru mulți.

Cândva, Barbara întrebuse: „Oare se reiau unele din ideile originale cu adevărat valoroase?”. La care i s-a ripostat: „Nu”. Cum era să se accepte în iunie ce se refuzase în noiembrie? În ce lumină s-ar pune reprezentanții întreprinderii beneficiare? Firește cu totul precară. Ba și-ar pierde și slujba. Ori asta ar fi un mare păcat, mai ales de s-au dovedit „prietanii” agenției.

— Destul, Barbara. Mulțumesc, vorbi Keith Yates Brown, preluând cu abilitate conducerea dialogului cu clienții. Dragă J.P., ne dăm perfect seama că mai avem multe lacune de învins, se adresează el lui Underwood pe un ton exact cât se cuvenea de apologetic și totodată zâmbindu-i afabil.

— Asta e. Ai pus punctul pe „i”, întări celălalt, xmpingându-și scaunul îndărăt.

— Oare nu v-a plăcut nimic din tot ce-ați văzut? Chiar nicio schiță? îl înfruntă Barbara, la care Yates Brown își răsuci capul spre ea.

Cu siguranță o scrântise. Clienții nu trebuie inoportunați cu asemenea întrebări, dar superioritatea afișată de Underwood o călcase pe nervi. Și apoi tot o mai urmărea gândul tinerilor artiști a căror trudă, împreună cu a ei, se dusesse pe apa sâmbetei. Se prea poate ca desenele realizate să nu ilustreze în mod ideal noul tip Orion. Dar nici nu meritau un refuz atât de nedelicat.

— Bine, Barbara, dar nimeni n-a spus că nu i-ar place proiectele, o interpelă șeful care, deși păstrându-și politețea și calmul, lăsă să răzbată în rostirea cuvintelor lui tăișul severității. Devorat de simțul comercial și lipsit totalmente de fantezie, la o toană de-a sa, Brown putea să-i strivească pe slujitorii creației și ai agenției sub elegantele sale încălțări din piele de crocodil. Vorbind mai departe, căută să înlăture orice umbră lăsată de gafa Barbarei.

— Chiar de n-am auzit reproșuri, răspunderea ne obligă să recunoaștem pe față că n-am reușit să redăm încă personalitatea noului Orion. E un model extraordinar, J.P. Ne-ați pus la îndemână un subiect de publicitate cum n-a mai existat în industria de automobile, conchise pe o notă răsunătoare, de parcă limuzina era însăși creația lui Underwood.

Îngrețoșată, Barbara îi aruncă o privire piezișă lui Teddy Osch, care i-o sesiză și-i răspunse printr-o imperceptibilă clătinare a capului.

— Aș avea și eu ceva de adăugat, se auzi Underwood pe un ton subit cordial. Ca unul ce până mai ieri asistase numai platonice la discuții de genul acesta, poate se scuturase de stânjeneala ce-l făcuse laconic și aspru la început, recăpătându-și degajarea firească. După părerea mea, urmă pe același ton dezinvolt, ne-ați expus cea mai izbutită colecție din câte am văzut vreodată la dumneavoastră.

În cameră se lăsă o tăcere jenantă. Până și Keith Yates Brown avu o tresărire de zdrobitoare surpriză. Cu stângăcie și complet gratuit, Underwood încălcăse tradiționala convenție, dezvăluind complicatul joc al disimulării pe care-l practicau deopotrivă. De unde mai înainte respinsese toate crochiurile, dintr-odată le acoperea cu elogii superlative. Însă lauda sa nu schimba nimic. Iar Barbara știa acest lucru doar atâta experiență căpătase și ea. La fel cum prea bine o știa și Yates Brown, care se dezmetici la iuteală și răspunse pompos:

— Ești generos în aprecieri. Foarte generos, iubite J.P. în numele agenției îți mulțumesc pentru caldă încurajare și te asigur că ne vom strădui să fim la înălțime cu proxima prezentare. Vorbind, se ridică de la masă, toți cei de față urmându-i exemplul. Ne vom da silința să-ți oferim desene și mai izbutite. Nu-i așa, Teddy? zise aferat

întorcându-se către Osch.²

Tartorul creatorilor moțai din cap și schiță un surâs anemic.

— Da, o să facem tot ce putem.

Depărtându-se de la masă, o luară cu toții spre ușă, precedați de Yates Brown și Underwood.

— S-a pus cineva în mișcare pentru bilete? întrebă acesta din urmă, și Barbara îl auzi, deoarece se afla chiar în spatele său.

Cu o zi înainte, tot ea îl surprinsese formulându-și pretenția de a i se rezerva șase locuri la o comedie de Neil Simon, unde, chiar la prețuri de speculă, era aproape cu neputință să obții un bilet.

— Ți-am lăsat vreo dorință neîmplinită? replică Yates Brown, râzând zgomotos și încolăcindu-l prietenește pe după umăr. Firește că ți le-am luat. Și-ncă cu ce greutate! Dar pentru tine, dragă J.P., am tras toate sforile. Le vei găsi la Waldorf Astoria. Ești mulțumit?

— Da.

— Și încă ceva, urmă Yates, coborând glasul. Anunțămăunde vrei să cinezi cu amicii, ca să-ți asigurăm masa din bună vreme.

„Și să-ți plătim consumația, precum și bacșișurile”, completă Barbara, pentru sine. Cât despre locurile la teatru, cu siguranță nu costaseră mai puțin de cincizeci de dolari unul; dar agenția le va recupera, și încă înmiit – ca și alte cheltuieli făcute cu Underwood –, prin reclamele contractate pentru Orion.

Uneori, când agenția oferea mese clienților, invita și câțiva din domeniul creației. Dar de data aceasta, din motive păstrate pentru el însuși, Yates Brown găsi cu cale să nu poftască pe nimeni. Scăpată de această corvoadă, Barbara râsuflă ușurată și, însoțită de Teddy Osch și de Nigel Knox – desenator de profesie și martor al dialogului

încheiat – o porni pe Third Avenue. Destinația lor nu era Waldorf, spre care se îndrepta, fără nicio îndoială, gașca lui Underwood, călăuzită de Keith Yates Brown, ci un bistro obscur, însă de prima mină – pre nume „Joe and Rose” – ticsit la amiază, de angajații oficiilor de publicitate din raza învecinată. Spre deosebire de alte dăți, când chipul efeminat al junelui Nigel Knox o scotea din sărite pe Barbara, astăzi îl privea cu îngăduință, dacă nu chiar cu milă, pentru eșecul suferit de lucrările sale, respinse și ele, la „pritoceala foițelor”.

Cu Teddy Osch în frunte, trecură pe sub o arcadă de un roșu diluat și intrară în modestul restaurant, la fel de tăcuți cum fuseseră și pe drum; apoi, călăuziți de un chelner, spre un separé mai retras, anume rezervat clienților permanenți, se instalară la una din – mese și, în aceeași muțenie, Osch ridică trei degete. În secunde următoare, fiecare avea dinainte câte un pahar de Martini cu gheață.

— N-am de gând să fac o prostie, cum ar fi să mă aștern pe bocit sau să mă îmbăt criță, mai ales când știu ce cumplit te simți după aceea. Dar, cu permisiunea voastră, un pic totuși m-aș chercheli, zise Barbara, înghițind vermulțul dintr-o singură sorbitură. Încă unul, vă rog.

— Ba trei, amendă Osch, cu ochii la chelner.

— Spune-mi, Teddy, cum naiba poți îndura circul cu torpilarea desenelor?

Cel întrebat se mângâie gânditor pe chelie.

— Primii douăș’de ani sunt mai grei, vorbi abătut. Dar după ce-ai văzut cam o duzină de J.P. Underwood apărând și dispărând de pe firmament...

— E înfiorător acest Underwood! explodă Nigel Knox într-un val de revoltă pe care parcă de-abia și-l frânase până atunci. Oricât am încercat să mi-l vâr în suflet, e de nesuportat.

— Tu ține-ți gura, îl repezi Barbara, dornică să-l

asculte pe Teddy până la capăt.

— Tot șiretlicul e să-ți repeți într-una că ești bine plătit și ai o muncă plăcută, continuă Osch. Cu excepția unor zile ca azi, tot ce facem este cum nu se poate mai captivant. Ia gândiți-vă numai că oricât de grozav o fi acest Orion, de va stârni admirație sau se va vinde pe piață, e datorită numai reclamei noastre. Și asta nu-i un mister. Uzina o știe; noi deopotrivă. Și atunci ce altceva ne-ar mai supăra?

— Keith Yates Brown, de exemplu, care mă îngreșează, se oțărî Barbara.

— „Ești generos cu aprecierile. Foarte generos, iubite J. P.”, se apucă Nigel Knox să-l imite cu o voce pițigăiată. Așa c-am să mă întind pe podea și sper c-ai să-ți iaci nevoile peste mine, încheie Knox hohotind ca poftă.

Până și Barbara începu să râdă, destinzându-se pentru prima dată în ziua aceea. Numai Teddy Osch nu se arată amuzat ci, dimpotrivă, le aruncă priviri muștrătoare.

— Keith Yates Brown e pâinea mea cea de toate zilele, ca și a voastră, de altminteri, și ar fi cazul să nu uităm acest amănunt. Firește, eu nu m-aș putea preta la lingușelile lui pe lângă unul ca Underwood sau alții. Dar nu-i mai puțin adevărat că și interesele firmei îi cer să recurgă la anumite tertipuri, și atunci de ce să-l biainăm că-și face datoria cu sârg? Chiar acum, ca și în alte rânduri, în vreme ce noi ne preocupăm doar de latura artistică, adică de ce ne place, el stă bot în bot cu clientul și-i face tot felul de temenele, ca să-i poată vorbi despre noi, cât de geniali suntem. Așa că eu mă declar alături de Yates Brown, iar de-ați fi fost într-o agenție care a pierdut un contract cu o corporație-auto, ați pricepe mai bine de ce nu-l condamn.

Un chelner, răsărit din senin, le curmă vorba anunțându-le:

— Vițelul à la Parmigiana e foarte reușit azi.

La... Joe and Rose" nimeni nu-și pierdea vremea cu studierea listelor de bucate, clienții aderând la recomandări de genul acesta. După o privire schimbată cu Barbara și cu Nigel Knox, Osch pronunță verdictul:

— Trei porții. Însă cu tăiței. Și încă un rând de Martini.

Cel băut până acum le descrețise întrucâtva frunțile, reflectă Barbara, așa că șueta lor decurgea după tipicul tradițional: mai întâi sumbră, apoi apucând-o pe făgașul autoconsolării, pentru ea după al treilea pahar de vermut, să împrumute probabil un caracter filosofic.

În puținii ani de lucru la agenție, mai avusese parte de câteva „priveghiuri” ca cel de acum; în New York, aici, la „Joe and Rose” iar în Detroit, la Clubul... Caucus”, ori la „Jim’s Garage” în centrul metropolei. La „Cuucus” i se întâmplase să vadă o dată un publicist mai în vârstă. stând zdrobit ia o masă și pâingând cu capul în palme, pentru că una din reclamele la care trudise câteva luni fusese respinsă cu un ceas înainte.

— Cândva, se auzi din nou Osch, agenția la care. lucram a pierdut o comandă pe care-o sconta de la o Companie de automobile. Refuzul a venit ca un trăsnet, fără ca nimeni să-l bănuiască, afară de firma care ne suflase contractul. Și cum catastrofa s-a ivit în ultima zi de lucru a săptămânii, am numit-o „Vinerea Neagră”. În timp ce vorbea, retrezind amintirile, Osch mângâia piciorul subțire al paharului. În vinerea aceea, grăi mai departe, agenția a concediat o sută de oameni. Mulți nici n-au mai așteptat să li se anunțe demiterea, ci au pornit-o în fugă pe Madison Avenue și pe Third Street, căutând să se rostuiască aiurea. Toți erau îngroziți. Și pe bună dreptate. Câți nu aveau case grele, ipoteci de acoperit și copii de ținut în școli?! Iar de găsit altă slujbă nu era simplu, mai ales când plecau cu stigmatul incompetenței din fostul serviciu. Apoi, cei mai vârstnici nu mai prezentau deloc

interes, sleiți moralicește și fizic precum erau. Mi-aduc aminte că doi dintre ei au căzut în darul beției, iar un altul s-a sinucis.

— Tu, însă, ai supraviețuit, remarcă Barbara.

— Pe-atunci eram tânăr. Dar de mi s-ar întâmpla astăzi ceva similar, m-aș duce și eu de răpă, ca cei de care v-am pomenit. Ca atare, să bem în sănătatea lui Keith Yates Brown, toastă el, apucând paharul.

Nigel Knox îl puse pe masă pe-al său, protestând violent.

— Aaa, nu! Asta nu! Mi-ar fi imposibil.

— Iartă-mă, Teddy, dar nici eu nu pot, se scuza Barbara, scuturând din cap.

— Atunci o să beau eu singur, se încăpățână Osch.

Și dădu pe gât vermul pe până la ultima picătură

— Ce mă scoate pe mine din fire e faptul că facem publicitate unei mașini himerice pentru un beneficiar și el desprins cu totul de realitate, reluă Barbara, vorbind cam bolborosit și tărăgănat, după ultimul pahar golit cu colegii. Știm cu toții că nimeni nu poate obține automobilul înfățișat în reclamele noastre, deoarece e complet mistificat de imagine. Îi fotografiem fața prin lentile cu unghiuri largi ca s-o mărim - iar profilul cu lentile dilatatoare, spre a-l lungi. Pe urmă-i schimbăm și culoarea, idealizând-o, cu ajutorul filtrelor, a lichidelor pulverizate și a tamponării cu pudră.

— Astea sunt trucurile comerțului, obiectă Osch, anulând argumentul printr-o fluturare a mâinii.

Surprinzându-i gestul, un chelner întrebă prompt:

— Mai doriți un rând de Martini?

Și el confirmă printr-o simplă mișcare din cap.

— Ce mai încolo și încoace, stăruie Barbara. Prezentăm publicului mașini plăsmuite ad hoc.

— Sunt de acord cu tine, i se alătură Nigel Knox, bătând energic din palme și răsturnându-și paharul golit.

Cei de la masa vecină le aruncară priviri amuzate. Acum spune-ne cum e cu beneficiarul imaginar, se rugă el de Barbara.

— Ștabii din Detroit, care au ultimul cuvânt asupra reclamei, sunt străini de gustul și doleanțele oamenilor, îi explică ea, cu o voce înceată, legând cuvintele mai cu anevoie decât o făcea în deplină luciditate; și asta fiindcă muncesc peste limită și n-au timp să ia cunoștință de ele. Iar când ajung la reclama unei mașini, doar o plimbă pe sub ochii altor mahări ca ei, și o laudă că-i grozavă...

— Am priceput! exclamă Nigel Knox smucindu-și capul cu o veselie nestăpânită. E lucru știut că grangurii din Detroit plutesc prin nori. Bravo, Barbara! Dibace idee!

— Da' parcă tu unde ești? Nu în nori? Așa că ce te mai miri de... cum naiba le-ai zis, conchise toropită de băutură.

N-ar fi trebuit să golească așa iute paharele, se muștră singură, acoperindu-și fața cu mina.

— Să nu atingeți cumva farfuriile! Sunt fierbinți, îi preveni chelnerul, care tocmai sosi cu comanda. Iar după ce îi servi completă: Primiți salutări de la masa vecină.

Aburii tăițelor răspândeau o aromă picantă. Osch sorbi din paharul proaspăt umplut, după care presără boia din belșug în farfuria adusă.

— Fii atent, omule! Ustură de-ți ia gura foc, îl avertiză Nigel Knox.

— Nu-i nimic. Simt nevoia s-aprind un nou foc în mine, ripostă celălalt.

Un răstimp se așternu tăcere, fiecare absorbit de mâncarea din față. Apoi Teddy Osch spuse privind-o pe Barbara;

— Gândindu-mă la ce te așteaptă, îmi zic că poate-i o fericire, fiindcă scapi de reclamele pentru Orion...

— Cum? sări ea ea friptă, lăsând brusc furculița și cuțitul din mână.

— Tot mă țineam să-ți vorbesc, dar nu am ajuns.

— Sunt pusă pe liber?

Osch scutură din cap negativ.

— Nu, nu ești concediată, dar vei primi altceva de făcut. Afli tu mâine.

— Ba nu, Teddy, spune-mi acum, stăruiește rugătoare.

— Cu neputință, se împotrivi celălalt. Vei auzi totul din gura lui Keith Yates Brown. El te-a recomandat. Și când te gândești că n-ai vrut să toastezi în sănătatea lui...

Barbara simți că i se face un gol în inimă.

— Tot ce-ți pot spune, continuă Osch, este c-aș dori să fac schimb cu tine. Sorbi din paharul de vermut - era singurul care mai ceruse să bea - după care urmă: Dac-aș fi avut câțiva ani mai puțin, poate pe mine pica alegerea. Dar așa, îmi văd mai departe de treaba pe care am făcut-o și până acum: adică de reclama unor automobile himerice pentru clienți ireali...

— Iartă-mă, Teddy, murmură Barbara...

— Pentru ce să te iert? Ai spus doar un adevăr? Apoi, închizând din ochi, exclamă: Cristoase, ce mă mai ustură! E mai tare boiaua decât am crezut! Și, scoțând o batistă, își șterse câteva lacrimi.

Cam la treizeci de mile în afara orașului se afla poligonul de încercări al uzinei - un teren de cincizeci de acri, de toată splendoarea, având un singur punct de acces păzit prin două bariere, unde orice vizitator trebuia să facă popas pentru prezentarea zapișului, fără de care nimeni nu pătrundea în interior.

În afara strajei de la intrare, întreaga întindere era împrejmuată cu un zăplaz înalt și masiv de sârmă, și vegheată de paznici, iar ca să fie ferită de eventualele priviri curioase, de jur-împrejur se plantaseră arbori și vegetație deasă, formând un adevărat blindaj verde.

Perimetrul astfel proteguit ascundea unele dintre cele mai importante secrete ale uzinei; aici se

experimentau noile turisme și camioane – ori elementele alcătuitoare – și tot aici se efectuau probele de anduranță la mare viteză a tipurilor curente. Acestea din urmă se desfășurau pe o rază de aproximativ o sută cincizeci de mile, pe care condițiile rutiere variaua de la cele mai favorabile – până la cele mai păcătoase din lume ca, de pildă, replica mizerabilei străzi Filber, nu degeaba botezată astfel, vorba localnicilor din San Francisco, când numai zănatecii o puteau aborda pe roți; apoi un traseu cu hârtoape, pe care zgâlțâia fiecare piuliță și nit al șasiului, pe când șoferului îi clănțăneau dinții, ori reproducerea unui oribil itinerar african, înțesat de bolovani, de rădăcini de copaci și presărat cu băltoace, care puneau la grea încercare camioanele de diferite tonaje. Nu mai puțin dificilă era așa-zisa „Pistă cu serpentine” – o suită de curbe în formă de S, amenajate la nivelul pământului, cu infimă distanță între ele. plate și fără îndiguiri de vreun fel, astfel încât fiecare viraj însemna o suprasolicitare a mașinii. Pe ea gonia și Adam la ceasul acela, apăsând cu nădejde pe accelerația unui Orion. La cotituri anvelopele țiuiau disperate și fumegau, forța centrifugală împotrivindu-se curbei. Atât de scurte și dese erau serpentinele și atât de înverșunat protestau roțile, încât cei trei ocupanți, deși cunoșteau stabilitatea mașinii, trăiau sub impresia că de la o clipă la alta se vor răsturna. Îndărătul lui Adam se afla Brett Delosanto, înfipt în mijlocul canapelei din spate, legat cu centura și proptindu-se în ambele mâini, după cum îl zări Adam când își aruncă ochii la el prin oglindă.

— Simt cum ficatul și splina au sărit de la locul lor, îi tipă Brett peste umăr. Poate la viitorul viraj s-or întoarce de unde mi s-au smintit.

În față, alături de Adam, ședea Ian Jameson – un scoțian pipiriu și bălai, de la serviciul tehnologic, pe care această cursă dementială părea să-l lase cu totul rece. În sinea lui nici nu-i prea găsea rațiunea – după cum Adam

desigur o bănuia; doar Orionul trecuse prin atâtea și atâtea încercări de imensă dificultate, la

1 Scrântit (engl.).

tot care răspunsese fără reproș. Ceea ce-i adusese pe Adam și Delosanto astăzi pe poligon, era neajunsul Z.T.R. (sau mai explicit - zgomot, trepidație și rigiditate), care survenea doar la mare viteză. În drum către perimetrul de încercări, trecuseră însă prin dreptul „Pistei cu serpentine” și, sub imboldul momentului, Adam se angajase pe ea, seontând ca vârtejul ce avea să urmeze să-l scape de încordarea nervoasă ce-l opresă încă de la sfârșitul conferinței de presă, încheiată de mai bine de o oră. La drept vorbind, tensiunea apăruse încă din primele ore ale dimineții, iar în ultima vreme revenea tot mai des, silindu-l, de câteva săptămâni, să facă apel la un medic care, după ce-l pipăise, îl ciocănise și-i făcuse examenul necesar, l-a asigurat cum că nu are nicio afecțiune organică, ci o pronunțată stresare nervoasă, care n-ar fi exclus să degenereze cândva într-un ulcer. Pentru a-l evita însă, îl sfătui să ocolească orice excese și frământări, încheindu-și povețele cu o banalitate demnă de țâncii de grădiniță, repetându-i arhicunoscuta zicală că orice coardă întinsă prea tare se poate și rupe. În vreme ce Adam îl asculta agasat, deplângând modul în care medicii tind să deprecieze inteligența și maturitatea pacienților consultați, celălalt îi tot dădea zor cu un sistem de alarmă, existent în orice organism omenesc, sugerându-i ca măcar pentru un timp să-și reducă ritmul activității, ceea ce, pentru Adam, era de neconceput până la finele anului. În sfârșit, dădu sfântul și ajunse și la rețetă - pentru care de fapt și venise - iar medicul îi prescrise capsule de Librium, cu dozele zilnice pe care Adam le depăși de la bun început, omițând totodată să mărturisească apărătorului sănătății trupești cum că de mult lua și pastile de Valium, obținute pe alte căi. Chiar și azi înghițise mai multe pilule - ultima la

plecarea spre poligon, dar din păcate fără să le simtă efectul. Oricum nici captivanta cursă de acum nu avusese darul să-l liniștească, strecură o mână în buzunar de unde mai scoase una și o îngurgită pe neobservate - un gest ce-i aduse aminte că încă nu-i pomenise lui Erica nici de consultul avut și nici de tranchilizantele pe care le ținea ascunse în servietă.

Către capătul „pistei cu serpentine” viră brusc spre fâșia de mare viteză, trecind ca un iureș pe lângă zbori, livezi și drumuri de legătură. Acul indicatorului de bord țâșni de la o sută la o sută zece kilometri pe oră. Cu o singură mină își controla centura de siguranță din jurul umerilor, al coapselor și ale abdomenului. Era bine strânsă. Apoi, privind mereu înainte, le strigă celorlalți:

— Acum să vedem cât or s-o țină băierile. Și. În același moment, o coti pe culoarul marilor încercări, accelerând în continuare. La o sută douăzeci pe oră, se prelinse ca fulgerul pe lângă altă mașină, surprinzând vag fața speriată a șoferului ce-i privea dintr-o parte. Ian Jameson își întinse gâtul spre stânga, să cerceteze kilometrajul, care acum indica o sută treizeci de kilometri pe oră. Ca unul ce urmărise îndeaproape defectiunea apărută la Orion, inginerul cu păr de culoarea nisipului se pronunță pe un ton de expert:

— De la o clipă la alta se va ivi și buclucul cu Z.T.R.

Acul kilometrajului arăta o sută treizeci și cinci de kilometri, iar în goana din jurul pistei, curenții de aer, în mare parte stârniți de iuțea turismului, se auzeau ca un muget prelung. Apăsând la maximum pe accelerație, iar cu mina pe butonul de reglare automată a vitezei, Adam trecu întreaga comandă asupra calculatorului electronic, după care ridică piciorul de pe pedală. Viteza creștea pe nesimțite, depășind 80 de mile pe oră.

— Acum fiți atenți la ce-o să se întâmple, anunță Jameson, și, cu adevărat, în aceeași secundă, mașina

zvâcni din toată caroseria, zgâlțându-i zdravăn pe cei trei ocupanți. Din pricina trepidației, Adam simți o ușoară împăienjeneală a ochilor, sesizând totodată și un bâzâit discontinuu în mădularele caroseriei.

— Întocmai cum m-așteptam, rosti inginerul, vădit mulțumit de sine, după impresia lui Adam, de parcă o eventuală dezicere a prognozei făcute l-ar fi pus în încurcătură și l-ar fi mâhnit.

— La bâlciuri oamenii plătesc ca să se zdruncine în halul ăsta, urlă Delosanto spre a se face auzit. Din cauza trepidației, cuvintele se succedau sacadate.

— Dacă-m lăsa-o cu defectele de acum, majoritatea șoferilor nici nu le-ar remarca. Citi ajung la o sută patruzeci de kilometri pe oră? Extrem de puțini.

Îou

— Și totuși ajung, observă Jameson.

Cu tristețe, Adam se văzu nevoit să-i împărtășească părerea. Câțiva apucați vor atinge și o sută patruzeci de kilometri pe oră, iar din aceștia, unul sau doi s-ar putea să se sperie de scuturătura neașteptată, descumpănindu-se pe moment, și comițând accidente – fie mortale sau numai cu urmări grave. Dar chiar de nu s-ar ivi astfel de situații dramatice, buba mașinii tot se putea afla, alimentând copios nefastul condei al uuai Emerson Vale. Cu gândul la el, Adam își aminti cum un alt confrate de breaslă torpilase, nu prea de mult. turismul Corvair. În urma câtorva accidente survenite la mare viteză, când șoferii pierduseră controlul volanului, răsucindu-l peste măsură sau nu îndeajuns, Ralph Nader publicase un celebru rechizitoriu la adresa mașinii care, cu toate grabnicile îmbunătățiri aduse de uzină, a pierit de pe piață. Ori Adam ea și toți cei avertizați de zdruncinul apărut la noul tip Orion, n-ar fi îngăduit reeditarea unui asemenea episod ce i-ar fi compromis reputația. Ba mai mult. Atât el cât și cei din conducerea Companiei țineau sub totală discreție

actualul defect, de teamă ca nu cumva să transpire, căutând între timp să afle răspuns întrebărilor: în ce chip ar putea fi eliminat și cât va costa? Însăși venirea lui Adam pe poligon avea același substrat deoarece, în calitatea ce-o deținea, era primul chemat să ia hotărâre în – și încă de mare urgență.

Preluând dirijarea mașinii de la calculatorul electronic, încetini viteza până la treizeci și cinci de kilometri pe oră, după care, de două ori la rând, accelerează până la o sută patruzeci kilometri, ca să constate aceeași scuturătură la viteza atinsă.

— Există și două calități de metal în caroseria acestei mașini – observă Adam, amintindu-și că Orionul pe care îl conducea era un prototip timpuriu, executat manual – așa cum se proceda cu primele exemplare, când tehnologia de fabricație încă nu era pusă la punct.

— Nu de-aici vine trepidația, se pronunță inginerul Jameson pe un ton categoric. Ca dovadă, și Orionul în care ne aflăm și cel de pe standul de încercări la frânare statică încep să necheze și să se zvâcnească la aceeași viteză.

— Parc-ar fi o femeie în definiția amorului. Zău așa, se hlizi Brett. Și, întorcându-se către inginer, se interesează: Poate pricinui vreun rău?

— Se pare că nu, după constatările noastre.

— Atunci e păcat să-i înăbușim freacă...

— Lasă-te de prostii, i-o reteză Adam nervos. Suntem aici ca să-i potolim năbădăile, nu să ne ținem de snoave. Să te fi văzut de mai făceai spirite dac-o scrânteai cu forma exterioară.

— Bine, am să tac, se cuminți Brett. Vindecați-o de suferințele măruntaielor.

Între timp ieșiseră de pe culoarul de mare viteză și, la o frână bruscă, pusă de Adam, toți se smuciră înainte, poticnindu-se în centurile de siguranță. Mașina o coti pe o panglică de gazon lăaturalnică, pe care se opri. Adam își

desfăcu hamul, își scoase o țigară, o aprinse și ieși la aer, urmat și de ceilalți. În atmosfera înțepătoare, tresări înfiorat. Un vânt tăios răscolea frunzele toamnei, iar soarele, vremelnice apărut la zenit, se ascunsese după norii plumburii. Departe, printre siluetele arborilor, se zărea un eleșteu, învolburându-se elegiac sub foșnetul vântului.

Adam cântărea hotărârea ce trebuia să o ia; îi simțea gravitatea, așa cum întrezărea și asprele consecințe pe care avea să le sufere - pe drept ori nedrept - în ipoteza când va da greș.

Ian Jameson rupse apăsătoarea tăcere.

— Cel puțin bine că - inconvenientul se datorează anvelopei și suprafeței drumului, când fie una fie cealaltă intră în rezonanță cu șasiul, așa încât avem de-a face cu o vibrație normală a caroseriei.

Cu alte cuvinte, nu era vorba de un defect structural, reflectă Adam.

— Se poate înlătura această vibrație? întrebă el.

— Desigur, replică inginerul. De asta vă garantăm. Și ne-am gândit la două variante: fie să mutăm torpedoul și cutiile de transmisie din partea inferioară - și aici veni cu detalii tehnice - ori să-i adăugăm niște pârghii de întărire.

— Ei, sări Brett dintr-odată interesat. Prima soluție necesită modificarea caroseriei. Așa e?

— Exact, confirmă inginerul, și anume lângă ușa din spate și la brațele oscilante. Adică în partea inferioară.

Proiectantul se întunecă la chip. „L-au năpădit grijile, cugetă Adam înțelegându-l, deoarece suplimentările sugerate presupuneau transformări ample plus alte serii de încercări pe când la conducere se știa că Orionul se află în formă definitivă.

— Vorbește-mi despre pârghiile de ranforsare. Curru le vedeți realizate? îl chestionă pe inginer.

— Le-am și experimentat, și ar avea avantajul că nu se văd în exterior, fiindcă una se aplică sub podeaua din

față, iar alta sub tabloul de bord. Aceasta din urmă ar porni din partea laterală a torpedoului, mergând spre direcție și brațele oscilante, iar de acolo, invers până la torpedou.

— Și cât ne-ar costa? se interesă Adam, preocupat de latura cea mai spinoasă.

— N-ai să te bucuri când o s-auzi, șovăi celălalt, cunoscând reacția ce avea s-o stârnească răspunsul. Cam cinci dolari de mașină.

— Dumnezeuule mare! gemu Adam.

Se găsea în fața unei alegeri nefericite, deoarece ambele variante erau greoaie și costisitoare. Prima - adică a face unele alterări la șasiu - ar fi necesitat investiții mai mici, în jur de un milion, pentru refacerea tehnologiei de fabricație. În schimb cerea timp, astfel că introducerea Orionului ar fi fost amânată cu trei până la șase luni - un alt dezastru, în multe privințe. Pe de altă parte, plusul de cinci dolari - reprezentând tijele adăugate - înmulțit cu un milion de mașini însuma cinci milioane, or uzina sconta să producă și să desfacă pe piață mai mult de un milion de turisme Orion. Iată, deci, cum la cheltuielile de producție se alăturau altele, de ordinul milioane, fără a mai pune la socoteală reducerea beneficiilor, și toate acestea pentru niște prăpădite de brațe metalice. În industria auto, cinci dolari era o sumă importantă, fabricanții calculând cheltuielile la proporția derizorie a cenților - cruțând dintr-o parte unul, dintr-altă doi, trei, pentru acoperirea imenselor sume la care se ridica totalul de investiții.

— Să le ia dracu' de adausuri, bombăni Adam profund dezgustat și aruncând o privire fugară spre Brett.

— Am cam încurcat-o; asta-i impresia mea, murmură Delosanto, care parcă uitase cu totul de ciorovăiala lor din mașină. De altminteri nu era prima de la începutul proiectării actualului Orion la care lucrase cu Adam. Ba uneori se întâmplase ca însuși Brett să se înfurie. Însă în

pofida izbucnirilor de moment, izbutiseră să rămână prieteni - lucru esențial pentru viitoarea colaborare - automobilul Farstar - după denumirea-i codificată.

— Dacă vrei să mă însoțiți la laborator, v-aș putea arăta un turism la care am aplicat tije de întărire; propuse Jan Jameson.

— Cum, vrei să spui că amărătele astea de tinichele v-ar costa cinci dolari? se miră Delosanto, uitându-se la fâșiile montate în cruce sub șasiul unui Orion. Se afla împreună cu Adam Trenton și cu inginerul Jameson în laborator unde, de sub standul de încercări la frânare statică, pe care se afla instalat Orionul, cercetau eu atenție pârghiile ce aveau să remedieze meteahna creației lor îndrăznețe. Standul propriu-zis - o replică vagă, dar de proporții uriașe a rampei de ridicare de la orice stație de întreținere - era alcătuit din plăci metalice, role de ghidare, aparatură de măsurat și control, și servea la verificarea mașinilor în condiții de funcționare simulată, expunând-o spre studiere din toate unghiurile.

La remarcă ironică pe care i-o azvârlise Brett Delosanto, Jameson răspunse bășos:

— S-ar putea să economisim câțiva cenți la fiecare turism, dar mai mult nu, având în vedere prețul materialului, cheltuielile de uzinare și de montare a pieselor.

Atitudinea sa - un soi de detașare afectată, ca și când costul de fabricație și alte detalii pecuniare îl lăsau complet rece - continua să-l irite pe Adam.

— Câtă spuză își trage pe turtă sectorul de fabricație? Să fie oare absolut necesare adaosurile metalice? îl încolți el. Numai că întrebarea sa nu avea nimic inedit, ci constituia un soi de refren al proiectanților de mo dele care acuzau inginerii pentru exagerata lor grijă față de rezistența mașinii, încărcându-i costul și greutatea în dauna performanței. Nu o dată îi auzeai bombănind prin

uzină: „Dacă te-ai lua după căpătânoșii de ingineri, orice turism ar atârna cât podul Brooklyn, s-ar târî ca un tanc blindat și ar dura cât Stonehenge”. La care, tehnicienii le ripostau: „Adevărat; ne preocupă rezistența mașinii, fiindcă dacă se rupe pe undeva, noi dăm de dracu’. Să vedem însă ce bravură ar face creatorii în locul nostru. Dumnealor pretind un vehicul ușor, însă de ar fi să îl realizeze, i-ar încropi șasiul din lemn de plută, iar motorul din foiță de staniol”.

— Nu apăr deloc interesele sectorului fabricație, se disculpă Jameson, de astă dată țăfnos. Am redus neajunsul Z.T.R. la un nivel acceptabil, după umila noastră părere. Iar de-am fi adoptat o metodă mai complicată - și implicit mai costisitoare - probabil l-am fi eliminat cu desăvârșire.

— Să vedem deocamdată, ce rezolvă varianta de față, vorbi Adam pe un ton neutru, evitând să pronunțe o hotărâre definitivă. Apoi, conduși de Ian Jameson, urcară cu toții o scară metalică ce ducea spre laboratorul de sus.

Construit mai degrabă ca un hangar de avioane și împărțit pe specialități, laboratorul de pe poligonul de încercări era, ca de obicei, asaltat de diverse dileme legate de zgomot, trepidație, rigiditate, trimise pentru remediere de mai toate sectoarele Companiei. O problemă la care se lucra extrem de intens era silențierea unui chiuit ca de fată, emis de un nou tip de frână pentru locomotivele Diesel. Serviciul comercial decretase sentențios: să se păstreze puterea de frânare intactă, însă locomotiva să nu zbiere precum o fecioară siluită. Un alt defect studiat - de astă dată la un obiect de uz casnic - era tic-tacul strident al unui ceas de reglare, folosit la cuptoarele mașinilor de gătit. Un mecanism similar, fabricat de o uzină rivală, deși mai slab ca eficiență, nu vădea acest inconvenient. Or cum publicul strâmba sceptic din nas la orice sunet necunoscut - ceea ce negreșit ar fi afectat cifra de vânzare a cuptoarelor cu pricina - sectorul produselor de uz casnic

ceruse laboratorului să înlăture cu orice preț țăcănitul, lăsând, natural, mai departe ceasornicul.

Cu toată diversitatea problemelor cercetate în laborator, cele mai multe le furnizau tot turismele. Una din ele, de pildă, viza modificarea unui model recent fabricat al cărui șasiu producea o bătaie de tobă în timpul mersului, datorată - după cât arătaseră probele - instalației pentru ventilare. După săptămâni de exasperante încercări, specialiștii eradicaseră zgomotul prin introducerea unei ondulații în podeaua metalică a mașinii. În ce fel se repercuta influența acestei îndoituri, nimeni n-ar fi putut să explice - inclusiv specialiștii; dar esențial era faptul că reușea să înlăture larma de dinainte.

În actualul stadiu de probe, Orionul se afla instalat pe standul cu frânare statică, unde, imprimându-i-se viteza dorită, și dirijat manual ori prin telecomandă, putea funcționa ore, zile sau săptămâni neîntrerupte, păstrându-și poziția inițială, pe rolele de ghidare. Orionul de sub care priviseră șasiul modificat era gata oricând să pornească. Călcând pe suprafața de fontă a standului, Adam și Ian Jameson se urcară în el, primul instalându-se la volan. Între timp Delosanto îi părăsise. Curând după ce aflase că exteriorul nu va suferi alterări, o zbughise în curte, spre a vedea o modificare minoră, recent survenită la masca de nichel a Orionului. Era o plăcere a proiectanților să-și contemple creațiile în aer liber sau „în plină natură” - după cum se exprimau ei; și asta pentru că se întâmplase adesea ca, privite afară, anumite modele să arate cu totul altfel decât în atelier. Astfel și Orionul, odată expus în lumina soarelui, furnizase o surpriză: grilajul radiatorului arăta negru, și nu argintiu, după cum ar fi. trebuit - o defecțiune înlăturată prin schimbarea unghiului de așezare.

Dintr-o cabină cu pereții de sticlă, apăru o tânără laborantă, îmbrăcată în alb.

— Spuneți-mi, domnule Trenton, ce tip de șosea preferați? zise apropiindu-se de mașină.

— Am vrea una cu hopuri, îi replică inginerul, în locul celui care fusese întrebat. Să zicem, o șosea proastă, din California.

— Am înțeles, sir, „se conformă tânăra, întorcându-se la cabina de telecomandă. Peste puțin, se aplecă prin ușa deschisă, ținând în mână o rolă cu bandă magnetică. Am să vă pun șoseaua interstatală 17, dintre Oakland și San José, anunță ea, după care, aplică rola pe o consolă, trecându-i capătul printr-o bobină de depanare. Adam răsuca cheia în contact și pe loc motorul porni. Totodată, banda care se derula în cabina de sticlă transmitea electronic rolele de ghidare sinuozitățile șoselei solicitate. În bandoteca laboratorului existau sute de asemenea imprimări, realizate pe diferite trasee din America și din Europa, cu ajutorul aparatelor de înregistrare instalate la bordul unor vehicule. De aici, erau scoase la cerere, și folosite pentru încercarea mașinilor pe orice căi rutiere, bune sau execrabile. După pornirea motorului, Adam accelerează. Viteza atinse vertiginos 50 de mile pe oră. Roțile Orionului cât și rolele standului se învârtteau cu repeziciune, deși automobilul stătea pe loc. La un moment dat, Adam simți o izbitură puternică sub șasiu.

Acul indicatorului arăta o sută kilometri pe oră.

— Halal șosea, n-am ce zice! exclamă inginerul de alături. Și când te gândești câți le consideră formidabile. Nici nu e de mirare că rămân cu gura căscată când le demonstrăm cât de mizerabile sunt.

Adam încuviință clătinând doar din cap. Știa cu ce ochi privesc constructorii de mașini drumurile din California care, nefiind expuse înghețului, aveau mai puțină soliditate și profunzime încât, cu timpul și sub apăsarea camioanelor de mare tonaj, plăcile subțiri de beton se adânceau în partea de mijloc și li se încovoiau

muchiiile, astfel că la străbaterea lor vehiculele se opinteau și săreau, trepidând aproape continuu. De aceea turismele cereau rezistență, spre a putea înfrunta orice hârtoape.

Viteza Orionului ajunsese la 140 kilometri.

— Acum o să-nceapă să chițăie, prevesti inginerul. Și nici nu termină bine vorba când, la hurducăturile simulate, se adăugă și un zumzet, iar mașina zvâcni. Nu însă cu intensitatea pe care o constataseră mai devreme, pe pista de încercări, așa încât beneficiarii în perspectivă nu mai aveau de ce se speria.

— Asta e tot ce a mai rămas din bâzâitul și tremurul dinainte? întrebă Adam.

— După cum vezi. Restul e absorbit de tijele întăritoare. V-am prevenit doar că i-am redus inconvenientul la un nivel acceptabil. Și în vreme ce Adam încetinea viteza, Jameson urmă: S-o supunem la probă și pe o șosea netedă. Pe pupitrul de telecomandă se montă altă rolă, simulând o porțiune din șoseaua 80, din Illinois, și odată cu dispariția hopurilor, scăzu și vibrația însoțită de zumzet.

— Să mai încercăm o șosea, sugeră inginerul. Însă una cât mai nenorocită. Și, vorbind, îi făcu semn tinerei din cabină, care-i zâmbi în semn că a înțeles.

Adam apăsă din nou pe accelerație, însă chiar la o sută kilometri pe oră, Orionul se scutura alarmant de puternic.

— Suntem pe Mississippi - U.S.90, pe lângă Biloxi, explică Jameson. Șoseaua n-a fost de la bun început solidă, iar odată bântuită de uragan, s-a degradat cu desăvârșire. Porțiunea pe care ne aflăm n-a fost nici măcar reparată, dar firește că nimeni n-o va parcurge în această viteză, decât dacă are de gând să ajungă pe lumea cealaltă.

La 140 kilometri pe oră, cu tot drumul accidentat redat prin simulator, defectul Z.T.R. al mașinii de-abia se mai percepea. Ian Jameson părea încântat, și, în vreme ce

Adam încetinea viteza, îl auzi declarându-i emfatic:

— Oamenii nu-și dau seama cât de bine trebuie construit un turism ca să reziste pe orice coclauri.

Iar o ia razna cu meritele inginerilor, îl bodogăni Adam, al cărui gând nu era decât la blestemata zdruncinătură apărută la Orion și la putința de a o elimina. De altfel, în sinea lui hotărâse adoptarea variantei propuse de Jameson, cu toată cheltuiala fantastică ce-l înspăimântase la început. Dar între amânarea datei de fabricare și îmbunătățirea actualului Orion, nu se putea opri decât la a doua alternativă care, fără-ndoială, îl va face să sară în sus pe unul ca Hub Hewitson, vicepreședintele Companiei, în clipa când va afla de cei cinci dolari adăugați la costul inițial. Însă, în virtutea reputatei lui slăbiciuni pentru acest nou model – pe care-l privea drept o creație proprie și cu totul deosebită – se va împăca până în cele din urmă și cu plusul de investiții, așa cum o făcuse și Adam.

Chibzuind la toate acestea, coborî din mașină, urmat de Ian Jameson, lăsând, la sugestia însoțitorului, motorul în funcțiune. Instantaneu, tânăra din cabină preluă întreaga comandă, dirijând Orionul de la distanță. La 140 kilometri pe oră, vibrația era la fel de puțin perceptibilă din exterior ca și dinăuntru.

— Ești sigur pe trăinicia tijelor de întărire? îl chestionă Adam pe Jameson. Or să reziste la o folosire îndelungată?

— Sunt absolut sigur, ripostă celălalt cu deplină convingere. Au fost supuse la toate probele, iar rezultatele ne-au mulțumit pe de-a-ntregul.

„Pe tine, nu mă-ndoiesc, îl dondăni Adam în gând. Doar se vede de la o poștă cât de încântat ești”. Și din nou se simți iritat de certitudinea inginerului, care friza din plin îngâmfare.

— Oare nu te-a urmărit niciodată ideea că tot ce

faceți aici, în laborator, sunt operații sterile? în fond, nu produceți nimic, ci numai înlăturați unele inconveniente.

— Ba din contra, producem, i-o întoarce Jameson vindicativ, arătând totodată spre rolele de ghidare care se roteau cu repeziciune, impulsionate de roțile Orionului. Le vezi? zise el. Ei bine, află că sunt conectate la o sursă de energie, ca de altfel toate standurile de încercare ale laboratorului, așa încât, de câte ori testăm o mașină, ele generează energie electrică, și cum suntem cuplați la Centrala Edison-Detroit, o vindem acesteia. Apoi măsurându-l pe Adam oarecum sfidător, completă: E limpede, prin urmare, că avem și noi un aport productiv, nu doar sectorul de Studii și proiecte în perspectivă.

— Poate, concedă celălalt surâzând. Deși, de aici nu va ieși niciodată un Orion.

— Asta nu. De aceea îl și urmărim cu o mie de ochi.

Cămașa de noapte la care visase Erica Trenton o descoperi, în sfârșit, la magazinul Laidiaw-Beldon, din Somerset Mall-Troy” își începuse hoinăreala devreme în Birmingham, unde nu găsisese ceva pe măsura țelului urmărit, așa încât, după răscolirea prăvăliilor de acolo; se urcase din nou la volan, colindând cartierul cu mașina ei sport, decapotabilă, ceea ce, pentru o ființă dornică de o preocupare cum era ea, însemna o reală plăcere. Somerset Mall – o piață modernă și largă, situată la est de Big Beaver Road – excela prin magazine de lux ce-și recoltau clientela din familiile înstărite ale fabricanților de mașini, mai toate stabilite în Birmingham și în Bloomfield Hiâis. Nici Erica nu era străină de aceste somptuoase lăcașuri, cu vitrine ispititoare, întrucât nu o dată târguise din ele, și mai ales de la Laidiaw-Beldon, unde dădu de cămașa dorită. Era întocmai ce căutase, își spuse de cum o văzu – spumoasă și străvezie, cu capot asortat, și de o culoare foarte apropiată cu a părului, care avea să-i pună și mai mult în valoare blondul diafan. Un ruj sidefiu, într-o nuanță

portocalie, va întregi efectul vestimentar, făcând-o și mai seducătoare în ochii lui Adam, pentru care se pregătea cu migală în seara aceea.

La magazin nu avea cont curent, așa că plăti obiectele cumpărate, după care se abătu la raionul de produse cosmetice, cu ginejul să-și ia și rujul adecuat care poate-i lipsea de acasă. Dar aici era îmbulzeală, așa că avea de așteptat. Și pe când cerceta fugitiv tonalitățile rujurilor expuse, se trezi trăgând cu urechea la o cumpărătoare de la raionul parfumerie, aflat la doi pași. Era o femeie trecută de șaizeci de ani, care se vâicărea vânzătoarei:

— Nu știu deloc ce să fac... Să-l iau, să nu-l iau... Nu pentru mine îl cumpăr, ci pentru noră-mea. Așadar mai îngăduie-mi să încerc și altul. Un Norell, de pildă.

Tânăra dinapoia tejghelei - o brunetă plictisită și apatică luă un flacon din mostrele ținute la dispoziția clientei, și-l întinse celei din față care, după ce-l mirosi, păru izbăvită de îndoieli:

— Îmi place grozav! Pe ăsta îl iau, se pronunță hotărâta. Dați-mi o sticlă de-o uncie.

Întorcându-se înspre raftul din spate - îmbrăcat în oglinzi și cu totul inaccesibil cumpărătorilor - vânzătoarea alege un flacon ambalat în carton alb, pe care-l așează pe tejghea, anunțând:

— Costă cincizeci de dolari, plus impozitul pe cifra de afaceri. îl plătiți acum or îl trecem în cont?

Bătrânica șovăi încurcată.

— Vai de mine! Nu m-am așteptat să fie așa scump.7:

— Avem și mai mici, doamnă.

— Ooo, nu. E vorba de un dar... înțelegeți? S-ar cuveni deci să-l iau... Dar mai lăsați-mi răgaz să mă socotesc... Și spunând aceasta, se depărtă câțiva pași, pe când vânzătoarea dispăru într-un gang boltit, lăsând parfumul pe tejghea, la vedere. Cu ochii la el, în mintea

Ericăi se înfipse o idee năstrușnică: „Norell este parfumul meu. De ce nu l-aș lua?” Dar profund tulburată de poznașul imbold se văzu incapabilă să prefacă pe dată gândul în faptă. „La ce stai și te uiți? o ispitea aceeași pornire de neînțeles. Nu ai timp de pierdut. Pune mina și ia-l!”

Mai târziu, când evoca întâmplarea, își amintea cum ezitase o vreme, întrebându-se dacă propria-i rațiune formula aceste mesaje ciudate ca, după clipele de nehotărâre, să se apropie cu fermitate, deși fără grabă, de teigheaua eu pricina - atrasă parcă de o irezistibilă forță magnetică - de unde, cu mișcăi-i la țanc drămuite înhățase flaconul, deschisese poșeta și-l strecurase înăuntru. Doar la închiderea încuietorei - al cărei arc plesnise imperceptibil - se speriască ca de un foc de flintă, spunându-și terifiată: „Cu asta m-am dat de gol. Ce-am făcut?!?” Pe urmă, încremenită, așteptase o secundă sau două, convinsă că va simți în curând o mână pe umăr, în timp ce o voce o să-i strige acuzatoare: „Pungășoaico!”

Dar spaima nu i se adevăra pe moment, deși știa că până în cele din urmă tot nu avea cum să scape neprinsă. Și atunci ce o „să spună? În ce fel își va motiva gestul, când corpul delict se găsea în poșetă? Cuprinsă de panică, chibzui la iuteală: Oare să scoată parfumul și să-l pună la locul unde se aflase mai înainte de a se lăsa pradă nesăbuitei tentații de a-l șterpeli? Cum de ajunsese să comită un furt, ea, care niciodată nu se gândise nici pe departe la o asemenea josnicie? Și mai cu seamă de ce? se întrebă mai departe, tremurând de emoție și urmărindu-și bătăile înțeleite ale inimii.

Ce motiv o împinsese - dacă exista vreunul - de a, și însuși un lucru pe căi necinstite, când, în fond, n-o silise nevoia? Pentru că asta era partea cea mai absurdă: furase, când în geantă avea bani și carnete de cecuri!!

— Dar mai avea încă vreme să repare greșala. La întoarcerea vânzătoarei, putea să-i plătească, și cu asta se

încheia zănateea-i aventură. Sau nici să nu mai aștepte, ci s-o strige pe loc. Chiar acum... Și totuși tăcu. De ce să precipite situația când deocamdată nu pățise nimic? Evident, nu fusese văzută. Altfel, de mult ar fi fost acostată, luată din scurt, poate chiar arestată. Cumpănind la acestea, se răsuci pe călcâie și, afectând o totală indiferență, își roti ochii împrejur. Magazinul forfotea de cumpărători. Nimeni (n-o urmărea. Ba mai mult. Nu surprinse nici măcar o privire întâmplătoare îndreptată spre ea. Vânzătoarea de la parfumuri încă nu apăruse. Ori atunci de ce se lăsa torturată de griji? O porni cu pași rari, complet degajată, spre raionul cu produse cosmetice, de unde plecase. Din toată spaima se alesese cu un flacon de parfum, pe care și-așa avusese de gând să și-l cumpere. Adevărat, și-l însușise într-un mod cu totul ridicul și foarte riscant, și niciodată nu va mai repeta tentativa. Absolut niciodată. Dar deocamdată îl avea; așa că la ce să se mai frământa pentru un act consumat? A încerca să-l repare, însemna să-și creeze singură complicații, căutând să se justifice și fiind poate chiar obligată să meargă la sediul poliției – perspective demne de ocolit.

O vânzătoare de la cosmetică părea a fi liberă, așa încât, arborând un zâmbet cât mai cuceritor și o atitudine la fel de irezistibilă, Erica o rugă să-i arate câteva rujuri în tonuri portocalii.

O mai pândea un pericol, de care își dădea bine seama: vânzătoarea de la parfumuri. Dacă la revenire va observa dispariția sticlei? Și dacă, odată cu aceasta, își va aduce aminte că o văzuse dând târcoale pe aproape? Instinctul o îndemna să dispară, s-o ia cât mai degrabă la pas, pe când rațiunea o ținea ținută pe loc, spunându-i că numai așa va trece neobservată. De aceea zăbovi cât putu la alegerea rujului.

Între timp, la parfumerie, se ivise o clientă. Pesemne, zărind-o, vânzătoarea se înapoie la tejghea, schiță un

zâmbet către noua venită, după care, parcă străfulgerată de o aducere aminte, se uită drept la locul unde lăsase flaconul. Descumpănită, se răsuci spre raftul din spate, pe care se înșirau alte sticlute cu același parfum, câteva chiar de o uncie. Nedumerirea și incertitudinea fetei nu trecură neobservate de Erica. Să fi pus oare marfa la loc? părea că se întreabă.

Urmărind-o cu coada ochiului, Erica îi surprinse neliniștea precum și privirile ce le tot arunca împrejur, în timp ce se ocupa de clientă. La un moment dat se simți ea însăși scrutată cu insistență, dar atunci îi zâmbi junei de la cosmetică spunându-i destul de apăsător ca să fie auzită de la raionul de alături:

— Rămân la rujul acesta.

Odată cu rostirea cuvintelor, scăpă de stăruitoarea căutătură a vânzătoarei de alături. Și astfel totul se încheie cu bine. Fata ce-o măsurase câteva clipe o făcuse probabil inconștient, cu ghidul la propria-i neglijență. și la consecințele ce aveau să decurgă din ea, nicidecum suspectând-o, căută ea să se liniștească, ceea ce izbuti de minune până ajunse să achite cumpărătura, când deschise nepăsătoare poșeta – sau mai curând o crăpă, doar atât cât să extragă o bancnotă. Într-atât își redobândise stăpânirea de sine, încât, la plecare, mai avu cutezanța să-și savureze isprava oprindu-se în dreptul standului de parfumuri și cerând să miroasă un flacon de Noreil. Doar în preajma ieșirii o cuprinse iar teama. Dacă, în ciuda aparențelor, fusese totuși văzută și lăsată anume să ajungă la ușă cu prada, ca să nu-și mai poată tăgădui fapta? chibzui îngrozită. Parcă citise pe undeva că așa se procedează prin magazine. De s-ar vedea în sfârșit pe alea de parcare a mașinilor, blagoslovitul liman ce-o aștepta doar la câțiva iarzi, dar care i se părea atât de departe!

— Bună ziua, stimată doamnă, auzi un glas de bărbat răsărind din pământ, chiar alături de ea. Arăta destul de

trecut, cărunt și cu un zâmbet profesionist ce-i dezvelea dinții jimbați.

Erica îngheță, iar inima i se opri parcă. Va să zică totuși...

— Sunteți satisfăcută de serviciile noastre?

— Ooo, da, mulțumesc, bâigui cu efort, simțindu-și gura uscată ca iasca.

— Atunci totul e-n ordine. Pofțiți, vă rog, urmă inoportunul străin, deschizându-i ușa, cu un aer adânc respectuos.

Scăpase! Era afară, în aer! Își spuse cu inima ușu-l rată.

De-abia când se urcă în mașină îi scăzu oarecum elanul. Odată aventura încheiată, se căina pentru prăpăstioasele griji prin care trecuse. De ce tremurase atât, când totul se dovedise o joacă? Dar cum de ajunsese la ea? Ce anume o minase? se întreba încă. Dar până a găsi un răspuns, se lăsă iarăși pradă bucuriei ce-o năpădise după ieșirea din magazin.

Dintr-odată se simțea alta - optimistă și veselă -, cum nu mai fusese de săptămâni.

În aceeași stare de spirit rămase până spre seară, când se apucă să pregătească cina pentru Adam și ea - însă de astă dată cu exagerată pedanterie.

Alese ca fel principal de mâncare „Fondue Bourguignonne” mai întâi pentru că îi plăcea lui Adam, iar apoi fiindcă miza pe intimitatea creată de flacăra de sub ceaunașul așezat între ei, în care își vor prăji împreună bucățelele de mușchi - intimitate ce nădăjduia să continue și după cină. Odată ce se fixă asupra meniului, trecu la așezarea propriu-zisă a mesei, pe care-o împodobi cu crizanteme, flancate, în dreptul fiecărui tacâm, de luminări galbene în sfeșnice spiralate, de argint. Cumpăraseră florile în drum către casă, chibzuind să-i ajungă atât la decorarea mesei, cât și pentru vasele din salon, unde le aranjă spre a

fi remarcate de Adam chiar la intrare. Odăile străluceau de prospețime și curățenie - ca întotdeauna după o zi de scuturătură făcută de doamna Gooch. Cam cu un ceas înainte de ora la care calculase că ar putea veni Adam, era gata cu toate și aprinse un foc de bușteni. Ca de obicei, Adam întârzia, cu singura diferență că nici nu telefonase, după cum o făcea îndeobște, iar minutele se scurgeau vertiginos - de la șapte și jumătate, la opt fără un sfert, apoi opt - sporind nerăbdarea așteptării. Erica se foia agitată de la fereastra pe unde-l zărea apărând pe alee, în sufragerie, unde mai arunca o privire cercetătoare spre masă, iar apoi în bucătărie, unde deschidea frigiderul spre a controla dacă salata făcută de mai bine de o oră era încă fragedă și arătoasă. Fileul de mușchi, pe care-l tăiasă în bucăți mici, de numai o înghițitură, se afla tot la rece, la fel ca și sosurile și condimentele puse în casolete, astfel că la sosirea lui Adam să le servească fără multă zăbavă.

În neastâmpărul ei, înfundase de câteva ori șemineul, fără să se gândească la excesiva căldură ce se va face în salon și sufragerie, care comunicau între ele, iar acum se văzu nevoită să deschidă un geam, să le răcorească. Aerul rece de afară înecă focul, producând fum, astfel că se grăbi să închidă fereastra după care, fugi din nou în sufragerie, cu gândul la vin. Pusese pe masă o sticlă de Chateau Cataur! 61 - din cele păstrate pentru ocazii deosebite, ori cum decând îi scosese dopul trecuse mai bine de două ceasuri, o luă, o duse în bucătărie și-o astupă iar, ca să nu se trezească. Și cum nu-și mai afla nicio îndeletnicire prin casă, se așeză lângă magnetofon și îi dădu drumul. Prin difuzoarele stereofonice se prelinseră ultimele măsuri dintr-o melodie, urmată imediat de o alta, intitulată „Insulele Bahama”, pe care o îndrăgea tare mult de pe vremea când o cânta, acompaniată de tatăl ei, la chitară. Dar în seara aceasta, plăcutul calipso o umplea de tristețe și de dor de acasă.

În molcome-adieri freamătă țărmul de valuri scăldat
Ape-azurii îmbrățișează pământul înmiresmat O. Bahama!

Dulce. Bahama!

Ești toată numai soare și nisip catifelat.

Diademă de insule din mări scânteietoare Plajă cu
dalbe nisipuri și stânci sărutate de soare

Pământ al vieții Pământ al iubirii îmbrăcat în arbori
și nisip

Flori minunate strălucind pe mal iar în adâncuri
grote de coral

Comoară a naturii Izvor al desfătărilor Nestemată a
mărilor Voi, insule Bahama!

Brusc apăsă pe clapa magnetofonului, curmând
melodia, pe când cu cealaltă mină îndepărtă iute lacrimile
din ochi, înainte de a-i compromite puținul fard folosit.

La opt și cinci se auzi telefonul sunând și alergă să
răspundă plină de așteptări. Dar nu era Adam, așa cum
sperase, ci el însuși era căutat dintr-un alt oraș. Din
dialogul interceptat pe rețea, înțelese că era vorba de sora
lui, de Teresa, care-l chema din Pasadena-California. La
întrebarea telefonistei: „dacă nu dorește și pe altcineva din
familie”, Teresa - deși conștientă că la capătul firului se
afla Erica - rosti răspicat: „Nu, cu nimeni afară de domnul
Trenton. De el am nevoie, și vă rog să-i transmiteți că îl
rog să mă cheme”. De ce se zgârcise Teresa și nu lăsase
să-i dea legătura? se gândi în ciudată. Astă seară i-ar fi
prins foarte bine sg schimbe câteva vorbe cu cineva.
Natural, nu uitase că de un an Teresa își pierduse
bărbatul, rămânând văduvă, cu patru copii de crescut, și
deci trebuia să dea dovadă de cumpătare, dar nu
împingând-o atât de depărte încât să nu își permită o
convorbire de un minut”, două. Operatoarea îi dictă
numărul, așa cum i se ceruse, iar Erica și-l notă, împreună
cu mesajul lăsat pentru Adam.

De-abia la opt și douăzeci auzi și glasul lui Adam;

anunțând-o prin stația de radio a mașinii că se află pe șoseaua Southfield, în drum către casă. Așadar, în cincisprezece minute avea să sosească. Ca întotdeauna, Erica lăsase deschis aparatul de radio-recepție, instalat în bucătărie și, tot ca întotdeauna, Adam îi transmisese una din formulele lor codificate, de astă dată „înmoaie măslina”, care în tălmăcire practică însemna - așteaptă-mă cu un cocktail Martini pregătit. Răsuflând ușurată și felicitându-se pentru felul în care alcătuisese meniul - fără mâncăruri care s-ar fi sleit în atâtea ceasuri - puse două pahare în frigider, la înghețat, după care se apucă să amestece băuturile.

Îi mai rămânea timp să dea o fugă în dormitor, să-și netezească pieptănătura, să împrăspăteze rujul pe buze și să-și mai dea cu parfum - cu noul parfum. Oglinda mare a toaletei o asigură că pijamaua de interior, Paisley, pe care o alesese cu aceeași minuție ca întregul decor de astă seară, arăta la fel de ireproșabil ca la proba făcută la magazin, Curând îl auzi și pe Adam deschizând ușa de la intrare și, o luă la goană pe scări, nerăbdătoare și tulburată ca o mireasă.

— Iartă-mi întârzierea, se scuză el.

Arăta ca de obicei - proaspăt, cu o ținută ireproșabilă și cu priviri limpezi, de parcă de-abia începea truda zilei și nu era la capătul ei. Totuși, sub această aparență prosperă, nu o dată, în vremea din urmă, Erica simțise o oarecare încordare, pe care acum parcă nu o vădea.

— Bine că ai venit, îi răspunse sărutându-l cu foc, trecând în același timp sub tăcere îndelungă-i zăbavă; doar nu era să facă pe gospodina țâfnoasă pentru răcirea bucatelor, întunecând atmosfera acestei seri regizată cu atâta grijă. Adam îi întoarse sărutul cu un aer absent, explicându-i cu stăruință motivul întârzierii, în vreme ce ea umplea paharele aburite.

— Și eu și Elroy ne-am pierdut vremea cu Hub.

Care a făcut un război groaznic, așa că n-am putut să mă fofilez și să-ți dau telefon.

— Dar pe cine i-a cășunat lui Hub? Pe tine? Îi descusu cu oarecare neliniște, știind, ca toate soțiile de directori executivi, că Hubbard J. Hewitson - vicepreședintele cu sectorul Americii de Nord - era un tip cu imensă autoritate, un soi de prinț încoronat al industriei, care putea înălța ori distruge pe orice angajat de elită al Companiei, afară de președinți ce-l depășeau în scara ierarhică. În afara puterii, Hub era cunoscut și pentru inflexibila-i exigență - unicul etalon de cântărire a oamenilor, în care se arăta lipsit de orice îndurare.

— O parte din furie i-a căzut și pe mine, mărturisi Adam. Dar mai mult a zăbierat ca să-și descarce nervii. Până mâine o să-i treacă. Sunt sigur.

De altfel se așteptase să-l vadă ieșinduri din fire - îi explică el - „odată ce avea să ia cunoștință de modificările Orionului și de costul acestora. La întoarcerea sa de la poligonul de încercări, se dusesse glonț la Elory Braithwaite care, la rândul său, hotărâse să-l înștiințeze neîntârziat și pe Hub, chiar cu prețul unei săpuneii zdravene, precum și urmașe. Însă cu toată duritatea-i proverbială, Hub Hewitson era un om drept, astfel că până la ceasul acesta probabil recunoscuse necesitatea tijelor de întărire, împăcându-se și cu cheltuiala ce-o implicau. Cât despre Adam, nu mai avea niciun dubiu în privința justetei măsurilor luate; și totuși, încordarea nu-l părăsea. Se mai atenuase, e drept, după primul pahar de Martini, dar să-i dispară, nici vorbă. Săcâit de nesuferita-i prezență, mai ceru un Martini și se trânti pe un scaun exclamând iritat:

— Da' ce-i cu căldura asta-n casă?! De ce ai aprins șemineul?

Se așezase lângă o măsuță pe care Erica pusese o vază cu flori, dar cum îl stingherea la așezarea paharului, o împinse de-o parte, fără să-i sesizeze rostul decorativ.

— Am făcut puțin foc cu gândul să învioresc atmosfera.

— Care altfel e mohorâtă? i-o întoarce el privind-o pieziș.

— Nu am spus asta, se apără Erica.

— Poate că nu greșeai, recunoscă îmblânzit, ridicându-se de pe scaun și începând să dea ocol camerei, în trecere, atingea unele obiecte – semn că e agitat, observă Erica. „Mai bine mângâie-mă pe mine, nu niște lucruri care nu freacă la atingerea ta”, ar fi vrut să îi spună. Dar în loc de aceasta, se trezi anunțându-l:

— Ne-a scris Kirk și printre altele ne vestește că i s-a dat o rubrică la gazeta universității.

— Aha, făcu Adam, fără pic de entuziasm.

— Pentru el e un eveniment important... cum ar fi pentru tine o avansare în funcție, adăugă Erica mai mult fără voie. Adam se răsuca brusc, ajungând cu spatele în dreptul căminului și-i replică pe un ton ascuțit:

— Ți-am mai spus și ți-o mai repet: m-am împăcat cu ideea ca Greg să devină medic. Sunt chiar mulțumit. E o facultate grea, dar când o s-o termine, va avea o meserie utilă. În schimb nu îmi cere, acum sau vreodată, să mă bucur de Kirk și de jurnalistică lui.

Reveniseră la subiectul spinos, cugetă Erica, regretând că l-a adus pe tapet, pentru că-i putea compromite seara. Fiii lui Adam își hotărâseră cariera cu mult înainte de apariția ei în familie. Și cu toate că nimic nu i-ar fi abătut de la alegerea lor, în orice discuție Erica le aprobase opțiunile, arătându-și într-un fel satisfacția că niciunul nu apuca pe făgașul lui Adam – adică industria de automobile. De-abia mai târziu și-a dat seama de totală lipsă de tact căci, și fără pledoariile ei, băieții tot medicina și ziaristica ar fi făcut-o; în schimb, sprijinindu-i, îl mârșise pe Adam, a cărui profesie fusese indirect denigrată în fața odraslelor.

De aceea, la replica următoare căută să se arate cât mai îngăduitoare și blândă.

— Și ca ziarist, dragul meu, te poți dovedi extrem de util.

Dar Adam scutură cu înverșunare din cap. Purta încă proaspătă în cuget amintirea conferinței de presă de dimineață, și pe măsură ce-o evoca, îi apărea tot mai detestabilă.

— De-ai avea de-a face cu gazetarii pe cât mi-e dat mie, i-ai judeca altfel. Mai tot ce scriu sunt articole de colportaj, întemeiate pe vorbe și date culese de ici și colo, neconforme adevărului și așternute cu patos - deși dumnealor se pretind cu totul imparțiali. Ca să-și motiveze inadvertențele, le pun pe seama vitezei cu care sunt obligați să-și practice meseria - o formulă arhi știută, de care uzează precum schilodul de cârje - fără să le treacă prin minte că luând-o mai cu domolul și verificând faptele înainte de a se repede să le toarne în tiparniță, ar fi mai folositori societății. În plus, se mai erijează în critici și drastici judecători, condamnând erorile fiecăruia, numai pe ale lor nun

— O parte din ce-ai înșirat sunt adevăruri, nimic de zis. Dar nu toți se fac vinovați de aceste păcate, susținu ea.

Însă cum Adam părea gata de o dispută, care putea să degenereze în ceartă, Erica traversă camera și i se agăță de braț, hotărâtă să înăbușe controversa.

— Să sperăm că Kirk îți va furniza plăcuta surpriză de a nu comite aceste greșeli, îi spuse surâzătoare.

Apropierea de Adam - atât de rară în vremea din urmă - îi dădu un frison de plăcere care, fără îndoială, avea să se intensifice, dacă totul va decurge după nădejdlile ei.

— Hai să lăsăm acest subiect pentru altă dată, îi propuse pe un ton dezarmant. Ți-am pregătit pentru astă seară o cină pe gustul tău. Și, spunând aceasta, i se

desprinse de braț și o porni spre bucătărie, întrebându-se în sine dacă el își dădea oare seama de câte ori îi dăduse aceleași replici și în același context, încât i se păreau o litanie.

— Pot să te ajut cu ceva? o întrebă urmând-o și el.

— Ai putea turna sosul peste salată și apoi s-o amesteci.

Adam se execută prompt, vădind, ca întotdeauna, iuțeală și îndemânare. Când termină, dădu cu ochii de nota cu telefonul primit din partea Teresei.

— Tu așază-te la masă și începe-ți cina, îi propuse Ericăi după ce o citi. Eu o chem mai întâi pe Teresa, să văd ce dorește.

— Ooo, nu! protestă ea, cunoscând locvacitatea cumnatei odată ce apuca receptorul în mină. Și așa te-am așteptat o grămadă. Nu poți să-i telefonezi mai târziu? În Pasadena e doar ora șase... Nu vreau să mănânc singură.

— Fie cum zici, dacă totul e gata, se înduplecă el. Cum era să nu fie când ea se dăduse peste cap cu preparativele? Mixtura de unt și ulei, pe care-l pusese în vasul de prăjit carnea, se afla cald, pe aragaz. Îl duse în sufragerie, îl așază pe suportul metalic și aprinse recipientul de dedesubt. Restul garniturilor erau înșirate pe masă, care arăta rafinată și îmbietoare. Mai trebuia doar să aprindă sfeșnicele, dar când apropiu chibritul de ele, Adam încercă s-o oprească.

— Merită oare să le aprinzi?

— Da, îi ripostă categoric, și își văzu de treaba începută. La flacăra lumânărilor, Adam zări sticla de vin readusă din frigider.

— Ci edeam că o ținem pentru ocazii mai speciale.

— Cum ar fi?

— Vizita familiilor Hewitson și Braithwaite, proiectată peste o lună, îi aminti el.

— Hub Hewitson nu face deosebirea între un

Château Latour și un Cold Duck, ci le gâlgâie cu egală plăcere. De ce n-am considera „ocazie specială” o cină numai în doi?

Pe moment, Adam tăcu, înfigând furculița într-o felie de mușchi, pe care o cufundă în vasul cu uleiul încins.

De-abia mai pe urmă, când se înfruptă din salată, rosti printre dumicați:

— De ce, de câte ori ai prilejul, îmi înțepi ba colegii, ba pe mine, în legătură cu munca de la uzină?

— Am făcut eu una ca asta?

— Știi foarte bine că da, și nu de acum, ci de când ne-am căsătorit.

— Dacă-i așa, de vină e poate numai ciuda că mi te fură și că numai luptând mai apuc câte o clipă alături de tine, recunosc doar pe jumătate, pe când în sine adăugă: „Asta mi-e firea. Îmi place să împung când și când, și nu doar pe unul ca Hub, ținta de adineaori”. Dar cum față de Adam nu voia să lase această impresie, urmă pe un ton îndulcit, umplându-i paharul:

— Iartă-mă, dragul meu. Într-adevăr am fost malițioasă cu Hub. Dacă tu însă vrei să-i oferi tot Château Latour, n-am decât să mai iau o sticlă. Și din nou completă în gând: „Poate chiar două... și fără să le plătesc... ca parfumul...”

— Nu-ți mai face inimă rea. Am și uitat ce ai zis, o îmbună Adam.

După ce băură cafeaua, o lăsă singură și urcă în birou să-i telefoneze Teresei...

— Ura, să trăiești, șefule! Pe unde-ai umblat? Pe la bursă, ca să vezi cam ce beneficii ți-au adus acțiunile?

În ciuda distanței de la care vorbeau (mai bine de două mii de mile) glasul Teresei, de contraaito, pe care Adam și-l amintea atât de limpede din copilărie, se auzea ca din odaia vecină. Între cei doi frați, exista o diferență de vârstă destul de sensibilă - Teresa având șapte ani la

nașterea lui Adam. Cu toate astea, numărul anilor nu-i ținuse departe ci trăiseră veșnic uniți, ba chiar, lucru straniu, încă din pragul adolescenței Teresa și-l luase drept sfetnic, urmându-i neabătută orice povață.

— Știi ce viață duc, surioaro - toată ziua pe la uzină, unde nu se face nimic fără mine, încât acasă de-abia mai ajung. Câteodată stau și mă întreb cum de s-au pus temeliile industriei auto fără prețiosu-mi obol?

— Ne mândrim toți cu tine, jubilă Teresa. Și puștii te pomenesc deseori. În curând unchiul Adam o să fie Președintele Companiei; așa spun.

Cu câtă plăcere și încântare vorbea Teresa de succesele lui. Și nu numai acum. De când o știa îi urmărise cu bucurie orice pas înainte, arătându-se - de ce să n-o recunoască, ori cât de greu i-ar veni - cu mult mai entuziastă decât Erica.

— Cum o mai duci, surioară? se interesă el.

— Mă lupt cu singurătatea, îi zise, după care tăcu un răstimp. Te așteptai cumva la un alt răspuns? urmă ea.

— N-aș putea spune. Deși m-am întrebat uneori dacă până acum...

— ...n-a apărut cineva pe firmamentul meu afectiv. Așa, voiai să închei, nu?

— Cam așa...

— Târcoale mi s-au mai dat, ce e drept. Arăt încă bine pentru o văduvă.

— Asta știu, se grăbi Adam să-i întărească afirmația.

Și de fapt apăra un adevăr. Deși într-un an, cel mult doi, Teresa avea să împlinească o jumătate de secol de existență, își păstra silueta falnică, de statuie, frumusețea-i clasică și un neștirbit farmec.

— Nenorocirea e că atunci când ai avut un soț cumsecade timp de douăzeci și doi ani, îl compari, fără voie, cu alții, și cam toți cad la examen.

Clyde - soțul ei - un afacerist de picior mare - se

pierduse în mod tragic, într-un accident de avion, lăsând-o împovărată cu patru odrasle - toți copiii adoptați destul de târziu - cât și cu administrarea veniturilor, îndeletnicire de care fusese cu desăvârșire străină dar pe care, cu tot zdruncinul sufletesc, trebuia s-o preia.

— Cu banii cum stai? o descusu Adam. Merg bine afacerile?

— Cred că da. De fapt pentru asta te-am și chemat. Ah, ce n-aș da să te am mai aproape!

Cu toată bunăstarea fostului său cumnat, Adam descoperise destulă harababură în afaceri, pe care, chiar și de la distanță, căutase s-o mai descurce.

— La caz că ai neapărată nevoie de mine, pot veni cu avionul pentru o zi, două, se oferi el.

— Ooo, nu! Ești exact unde am nevoie de tine - adică în Detroit. Mă cam pune pe gânduri investiția lui Clyde în Stephensen Motors. Îmi aduce venit, nimic de zis, dar i-a și înghițit o sumă imensă, astfel că mă întreb de e bine s-o las mai departe acolo ori să-mi vând partea și s-o investesc în ceva mai sigur.

Adam cunoștea afacerea la care se referise Teresa. Un fanatic al curselor de automobile și un nelipsit de pe pistele din California meridională, soțul ei cunoscuse pe cei mai mulți concurenți de elită, printre care și pe Smokey Stephenson - o vedetă constantă pe o perioadă îndelungă și o structură aparte față de ceilalți confrăți în sensul că, în loc să arunce cu banii câștigați la concursuri, avusese înțelepciunea să-i cruțe, astfel că, la retragere, s-a ales cu un capital neatins cu care, grație faimei ce-o dobândise, a obținut mai târziu o reprezentanță, în Detroit, pentru desfacerea produselor Companiei la care lucra și Adam. Asociatul său din culise - care de fapt îi furnizase cam jumătate din capital - nu era altul decât soțul Teresei, iar acum, după moartea sa, acțiunile trecuseră asupra ei, conform prevederilor testamentare.

— Parcă spuneai, surioară, că primești un venit din Detroit – adică de la Stephensen Motors...

— Întocmai, încuviință ea. Nu știu exact cât, deși aş putea să-ți comunic ulterior, dar procuriștii care ne reprezintă acum interesele susțin că este o cotă absolut echitabilă. Neliniștea mea a pornit însă de la spicuirile din presă, toate alarmante în privința investițiilor făcute în afaceri cu automobile, care sunt socotite aventuroase, iar unele de-a dreptul falimentare. Ori de se duce de râpă reprezentanța lui Stephensen, și eu și copiii am rămâne cum e mai rău.

— Adevărat, se întâmplă ca unele agenții să cunoască bancruta, recunosc Adam; însă dacă tu ai norocul să depinzi de una prosperă, atunci ar fi o greșeală să-ți retragi capitalul.

— Firește, îmi dau seama. Și tocmai de aceea am nevoie de un sfetnic... cineva de încredere. Mi-e penibil, Adam, să te încarc cu grijile mele, când și așa ești peste măsură de ocupat. Dar crezi c-ai putea să te vezi cu acest Smokey Stephensen, să stai de vorbă cu el, să sondezi situația, să-ți formezi o părere, după care să-mi spui și mie ce ar fi bine să fac? Dacă ții minte, am mai vorbit noi odată de asta...

— Îmi amintesc, și cred că te-am prevenit de pe atunci că nu-mi va fi tocmai lesne. Compania ne interzice să avem de-a face cu negustorii de automobile. Așa că, înainte de a întreprinde ceva, va trebui să trec pe la Comisia de arbitraj.

— E o complicație mare? Te supără?

Adam șovăi. Răspunsul ar fi fost: da. Sondajul cerut de Teresa presupunea studierea amănunțită a registrelor, ba chiar a întregii administrații a reprezentanței. Natural că Teresa l-ar investi cu această autoritate, dar în plus avea nevoie și de consimțământul patronilor; ori aici lucrurile nu mergeau așa simplu. Înainte de contactarea

unui vânzător de automobile, indiferent în ce scop, trebuia, ca angajat al Companiei, să-și anunțe superiorii - mai exact pe Elroy Braithwaite și pe Hub Hewitson - care, mai mult ca sigur aveau să strâmbе din nas, suspectându-l, ca pe orice director cu influență, de acordarea anumitor favoruri comerciantului abordat. De aci și interdicțiile impuse în stabilirea oricăror relații cu magazinele de desfacere, și nu doar de corporația sa, ci de întreaga industrie de automobile. Singurul for îndrituit să trateze cu titularii reprezentanțelor, să le verifice scriptele precum și investițiile personale făcute de anumiți angajați ai Companiei și de familiile acestora, era Comisia permanentă de arbitraj, care întocmea rapoarte anuale pe formulare aidoma celor utilizate la declarația fiscală a veniturilor. Existau și unele cazuri când, ofensați de strictețea controlului, oamenii își tănuiau investițiile, trecându-le pe numele soțiilor sau ale vlăstarelor. Dar aceștia constituiau o minoritate, mai toți funcționarii de frunte conformându-se măsurilor luate care, nu o dată, își demonstraseră rostul.

Astfel stând lucrurile, va trebui să se înfățișeze și el înaintea Comisiei de arbitraj, cumpăni Adam, arătând ce-l determină să-l cerceteze pe Stephensen. În definitiv nu urmărea un profit personal, ci apăra interesele unei văduve și ale copiilor ei; ori acest amănunt nu putea decât să stârnească înțelegerea și compasiunea

Comisiei care-i va da pe loc dezlegarea. Da; cu cât reflecta mai profund, cu atât era mai convins că nu va întâmpina neplăceri.

— Am să văd cum mă voi aranja, se grăbi s-o asigure pe Teresa. De mâine încep diligențele necesare, iar într-o săptămână sau două nădăjduiesc să obțin aprobarea de a trece la fapte. Înțelegi, surioară, că fără acest preambul nu pot întreprinde nimic?

— E limpede pentru mine, iar amânarea nici nu

importă. Esențialul e că accepți să ne porți de grijă, în glasul ei se simțea de pe acum binecuvântata destindere și, auzind-o, parcă o și vedea izbăvită de cuta ce-i adumbrise fruntea - ca întotdeauna când era copleșită de o greutate - și cu fața luminată de zâmbete care-l fac pe orice mascul să se simtă mândru și mulțumit. Se sinea. Biata Teresa! atât de dornică de ocrotirea unui bărbat care s-o scutească de hărțuieli, se trezise brusc cotropită de ele și silită, într-un răstimp de un an, să ia doar de una singură hotărâri!

— Ce procent de acțiuni deținea Clyde în reprezentanța lui Stephensen? se interesă Adam.

— Patruzeci și nouă la sută, pe care le-am păstrat integral. Cota lui de investiții se ridică la două sute patruzeci de mii de dolari. De aceea sunt și descumpănită...

— Clyde figurează pe actul de concesiune?

— Nu. Numai Smokey Stephensen.

— Ar fi bine să-mi trimiți documentele, inclusiv registrul de încasare a dividendelor, și totodată să-i scrii și lui Stephensen, spre a-l preveni de apropiata mea vizită și de autorizarea de a-mi vâri nasul prin catastrofe. E clar?

— Voi face precum mi-ai spus. Și-ți mulțumesc, dragul meu Adam. Îți mulțumesc tare mult. Sărut-o pe Erica din parte-mi. Ea cum o duce?

— Oo, foarte bine.

Între timp, Erica strânsese masa și se instalase pe canapeaua din salonaș, cu picioarele ghemuite sub ea. Așa o găsi Adam, când coborî din birou.

— Am mai pregătit un ibric de cafea, îl anunță, arătând spre măsuță.

— Mulțumesc, rosti el, umplându-și o ceașcă. Apoi se duse în vestiar, după servietă, se întoarse cu ea, se trânti într-un fotoliu, în fața șemineului în care de-abia mai pâlpâia focul, o deschise și începu să scoată dosare.

— Ce a vrut Teresaf? îl iscodi Erica, la care-i răspunse cu puține cuvinte, relatându-i ce îi ceruse și anunțând-o că primise să-i vinăîntrajutor.

— Și când vei face această investigare? îl întrebă cu un aer de totală surprindere.

— Păi nu știu. O să-mi găsesc într-un fel timp...”

— Dar când? Vreau să știu când?

— Dacă ții cu tot dinadinsul să faci o treabă, îți găsești și răgazul trebuincios, îi ripostă vag iritat.

— Nu ți-l găsești, i-o întoarse Erica subit încordată, ci-l răpești altei îndeletniciri sau făpturi. Doar nu e vorba de-o simplă întrevedere cu șeful reprezentanței, ci de mai multe, nu? Pe urmă va trebui să stai de vorbă cu funcționarii, să știricești cum merge afacerea. Ori tu nu ești omul lucrurilor pe jumătate făcute, ci, așa cum te știu, îți împlinești datoria până la capăt. Deci îți va trebui timp. N-am dreptate?

— Ba da, conveni Adam.

— Și atunci de unde-ai să-l iei? Din orele de serviciu?

— Probabil că nu.

— Prin urmare nu-ți rămân decât serile și ultimele două zile din săptămână. Oare sunt deschise reprezentanțele când te-ai putea face liber?

— Duminica în orice caz nu, îi zise tăios.

— Lăudat fie cerul! Uraa! izbucni luându-l în zefleMEA.

De ce trebuia să-și arate colții astă seară, când ar fi vrut să dea dovadă de îngăduință, de înțelegere și de iubire?! De unde venise acest val de amărăciune ce-o învenina tot mai mult, deși rațiunea-i spunea să pună stavilă răzvrătirii și ironiei.

— Poate acest negustor o să țină deschis și duminica dac-ai să-l rogi tu frumos, urmă cu și mai aprigă ironie. Se va îndupleca poate să te primească, de-ai să-i explici că mai ai oleacă de timp pentru mine și casă, dar că vrei să ți-

l umpli într-un fel - cum ar fi, de exemplu, muncind.

— În primul rând nu e vorba de muncă, i-o reteză Adam, iar dac-ar fi după mine, nu mi-aș mai lua o complicație pe cap. Dar e viața Teresei la mijloc. O fac pentru ea.

— Ce-ar fi să te dedici puținel și soției? Ori ți-aș cere prea mult? Dar stai, mi-a venit o idee. De ce nu ți-ai sacrifica și vacanța? Cel puțin te-ai ocupa pe-ndelete...

— Îndrugi prostii! sări el.

Între timp își scosese mapele înțesate în servietă și le înșirase în jur - închizându-se într-un cerc fermecat, în care nu pătrund decât spiridușii, cugetă Erica furată de fantezie. Până și vocile se aud altfel dinlăuntrul cercului magic - supărătoare și găjăite - iar cuvintele-și schimbă tâlcul...

Adam avea dreptate. Procedase prosteste. Acum însă-i venise altă idee năstrușnică: să se furișeze prin spatele lui, ocolind cercul vrăjit - precum copiii, când joacă șotron - iar odată ajunsă în preajmă-i, să-l cuprindă pe după umeri, lipindu-și obrazul de-al său. La gestul ei, Adam își înălță ochii și o mângâie pe o mină.

— Nu puteam s-o refuz pe Teresa, îi spuse cu glas împăciuitor. Mă-nțelegi, nu? Și-apoi, ia gândește-te, de-ai fi fost tu în locul ei, n-ar fi sărit Clyde să te-ajute?

— Așa e, se îmblânzi Erica. Dar mulțumesc cerului că nu sunt. Parcă se mai dezmeticise din învolburarea de adineaori, trăind un moment de neașteptată apropiere și duioșie. Dar vezi tu, urmă cu blândețe, tânjesc și eu câteodată după fericitele zile de la începutul căsătoriei. Sunt atât de puțin cu tine. Vorbind, îl mângâia în jurul urechilor, o dezmiardare de mult părăsită, încă te med iubesc, îi murmură cu tandrețe, și-ar fi fost ispitită să adauge: „Te rog, oo, te rog, fă dragoste cu mine astă seară!” Dar nu dădu glas dorinței.

— Nici eu nu mi-am schimbat sentimentele, o asigură

Adam. De ce-aș fi altul? Cât despre lipsa mea de acasă, recunosc că e greu de îndurat pentru tine... Dar după lansarea Orionului, poate o să fim mai mult împreună, conchise, aproape fără nicio convingere.

De altfel, după cum o știau deopotrivă, Orionului avea să-i urmeze un alt automobil - Farstar - care probabil avea să-l acapareze chiar mai mult.

Involuntar, Adam își plecă din nou ochii peste hârtoagele dinainte.

Erica nu mai protestă, ci se struni în tăcere: „Să-l las să-și vadă de treabă. Să nu mă vâr în sufletul lui!” Iar peste puțin, izbuti să vorbească pe deplin stăpânită.

— Știi ceva? În vreme ce-ți studiezi dosarele, am să fac o plimbare. Simt nevoie de aer.

— Vrei să te însoțesc?

— Mai curând isprăvește cu ce ai de citit, îi spuse călcându-și pe suflet, fiindcă și de-l făcea să-și lase lectura, cu siguranță o relua mai târziu ori se deștepta dis de dimineață, să și-o sfârșească.

Oricum, după chipul lui Adam, se vedea limpede că răspunsul ei îi adusese o ușurare.

Odată ce trecu pragul casei, își strânse jacheta de antilopă pe trup și porni la drum cu pas ager. Noroc că se înfășurase cu o eșarfă pe cap, fiindcă afară era răcoare, cu toate că vântul ce se rostogolise din zori peste Orașul Motoarelor se cumițise între timp. Îi plăcea să colinde noaptea - o deprindere căpătată în Bahama și continuată și aici, deși prietenii și vecinii susțineau că e foarte primejdioasă și ar trebui s-o abandoneze, din pricina crimelor alarmant de frecvente din ultimii ani. Până și în suburbii ca Birmingham și Bloomfield Hills - altă dată lipsite de incidente - se înregistrau jafuri și tâlhării armate.

Dar Erica prefera să riște decât să pună cruce plimbărilor. Plecase pe o noapte neagră ca păcura, cu luna

și stelele adumbrite de nori, însă cum geamurile din Quarton Lake scânteiau de lumină, se prelingea destulă și în drum, ca să vadă pe unde pășește. Și cum trecea prin dreptul clădirilor, în care mai zărea câte o siluetă fugară conturată, gândul ei se îndreptă spre fapăturile dindărătul ferestrelor, spre viața lor de familie, cu impasurile, conflictele și frământările lor, de care desigur niciuna nu putea fi scutită, ci doar le gusta într-o măsură mai mare ori mai redusă. Urmărită de propria-i suferință, se întrebă oare cum mergeau căsniciile din casele acelea în comparație cu a ei și a lui Adam?

Printre vecinii lor - mai toți angrenați în industria de automobile - despărțirile se țineau lanț. Însăși legea pentru perceperea impozitelor facilita, într-un fel, divorțul, astfel că o mulțime de înalți funcționari, cu salarii frumoase, descoperiseră portita spre libertate prin onorarea unei alocății substanțiale care de fapt, nu-i costa mai nimic. Fiind percepută din diferitele sporuri acordate peste salariu, preferau s-o trimită consoartelor părăsite decât fiscului, în chip de impozite pe venituri. Socotind-o drept o formulă avantajoasă, câțiva o repetaseră chiar, plătind simultan câte două alocății.

Dar cu toată incidența lor ridicată, nu divorțurile produceau vâlvă, ci menaj ele care șchiopătau. Existau, se-nțelege, și căsnicii izbutite - întemeiate pe dragoste adevărată, ce înfruntaseră cu strășnicie trecerea anilor. De la statornicirea în Detroit, Erica auzise vorbindu-se de familii ca: Riecardo, Gerstenberg, Knudsen, Iacocca, Roche, Bramblett și altele, ce se numărau printre cele binecuvântate de zei, precum și de unii ca: Henry Ford, Ed Cole, Roy Chapin, Bill Mitchell, Pete și Connie Este, John DeLorean, care cunoscuseră naufragiul primei uniuni matrimoniale, iar acum se aflau la a doua încercare. Ca întotdeauna, trăinicia sau destrămarea familiei depindea, natural, numai de cei în cauză.

Pradă acestor reflecții, hoinări o jumătate de oră. La întoarcere, începu să cadă o ploaie mărunță, spre care-și întoarse chipu-i îngândurat, până simți apa șiroindu-i în jos, pe obraji - o senzație plăcută și alinătoare.

Acasă intră în vârful picioarelor, fără să-l deranjeze pe Adam, care se afla tot în salonaș, adâncit în dosare. Odată ajunsă în dormitor, își șterse fața, se pieptănă, se dezbracă și își puse cămașa de noapte, cumpărată în aceeași zi. Pe urmă se postă dinaintea oglinzii și se scrută cu luare aminte. În nylonul străveziu și înspumat arăta chiar mai bine decât sperase. Ca un ultim detaliu, își coloră buzele cu rujul portocaliu și se parfumă din belșug cu Norell. De-abia după aceea coborî în salon și-l întrebă pe Adam din ușă:

— Mai ai mult de citit?

El își înălță ochii, după care și-i plecă din nou peste mapa cu coperte albastre din mină.

— Cam o jumătate de oră, răspunse preocupat, fără a părea să-i observe faimoasa cămașă de noapte, probabil nici pe departe atât de atrăgătoare ca dosarul pe care se vedea scris: „Planul statistic pentru înregistrarea turismelor și camioanelor”. Întristată dar nu și învinsă, făcu câțiva pași și se postă înapoia fotoliului, așteptând cu încredere efectul ispititor al parfumului. Dar și această tactică se soldă cu un sărut superficial și cu un „noapte bună, nu m-aștepta”, mai mult mormăite, de parcă în loc de parfum ar fi exalat ulei camforat.

O dată în dormitor, se lungi peste plapumă, cu privirea pironită în tavan, fremătând de dorință și așteptare. Iar de închidea ochii, îl vedea doar pe Adam, îmbrățișând-o și dezmierdând-o...

Într-un târziu, când se uită la ceasornicul de pe noptieră, constată că în locul unei jumătăți de oră trecuseră patru. Era unu noaptea.

Curând după aceea, îl auzi, în sfârșit, urcând scările.

Intră căscând în odaie, se lamentă pe șoptite, „Doamne, ce obosit sunt”, după care se dezbracă somnoros, se furișă în pat și aproape instantaneu adormi.

Ea rămase alături, ocolită de somn. După o vreme avu senzația că se află din nou pe stradă și pribegește sub o ploaie mărunță.

A doua zi, după ce Erica încercase să readucă armonia în căsnicie; după ce Brett Delosanto își reînnoiește încrederea în destinele Orionului, rămânând însă frământat de propria-i soartă artistică; după ce Barbara Zaleski își contemplase handicapurile morale prin cristalul paharelor de Martini, iar tatăl ei, Matt Zaleski, trăise încă o zi de mare încordare la fabrică, în periferia Detroitului s-a petrecut un episod de importanță minoră și fără vreo legătură cu cei de mai sus, dar al cărui efect avea să-i implice și să-i afecteze pe toți, în lunile următoare.

Ora incidentului: 20.30. Locul: Third Avenue, în apropiere de Brainard, situat în Centrul comercial al orașului. Dintr-un Jip de patrulare al poliției, oprit la bordura trotuarului, țâșniră doi vajnici apărători ai ordinii publice, care se repeziră asupra unui pieton de culoare.

— Lipește-ți fundul spurcat și negru de zid! îi răcni un polițist alb, ținând într-o mină un pistol, iar într-alta o lanternă aprinsă, pe care-o plimbă în sus și în jos peste Rollie Knight, făcându-l să clipească mărunț, când îi împrășcă lumina în ochi.

— Acu'întoarce-te! Mâinile sus, încrucișate pe creștet! Și mișcă-te, javră nenorocită! Iar când acesta se răsucii, polițistul se adresa colegului său de culoare: Percheziționează-l, lua-l-ar toți dracii!

Tânărul zdrențăros, acostat de poliție pe când hoinărea agale și fără țintă pe Third Avenue, protestă.

— Da' ce-am făcut dacă mă luați așa, ca hingherii? Și începu să râdă înfundat, stârnit de pipăiala minuțioasă pe coapse și în sus, pe tot trupul. Valei mamă, ce mă mai

gâdili! schelălăi printre chicoteli.

— Ține-ți clanța! zbieră polițistul cel alb - un veteran în profesie, cu privire tăioasă și cu un pântec imens și bombat, căpătat de pe urma patrulărilor necurmăte în jipurile de razii în care cutreierase orașul ani de-a rândul, făcându-și datoria cu deosebit zel. Colegul său negru, mai tânăr și cu mai puțină vechime în slujbă, mântui percheziția corporală și-i raportă:

— N-are nimic asupra-i. După care, apropiindu-se câțiva pași, urmă pe șoptite: Culoarea fundului său schimbă cu ceva situația?

Celălalt tresări cu vădită surprindere. În graba cu care săriseră din jip, uitase de îmbolnăvirea însoțitorului alb și de înlocuirea-i precipitată cu un ofițer negru.

— Ia te uită ce-ți trece prin minte! Da' de unde ți-a răsărit așa o idee? Doar nu te-oi pune la cot cu un vierme, pe motiv că-i de aceeași culoare cu tine?!

— Mulțumesc de considerație, îi ripostă sec confratele. Și cu toate că i-ar mai fi zis câteva, se întoarse către negrul lipit de zid și îi spuse:

— Poți să-ți iei mâinile de pe creștet și să vii mai aproape.

Dar nici n-apucă să facă doi pași, când polițistul cel alb îl luă în primire.

— Pe unde ai vagabondat, Knight astă seară? îi cunoștea numele nu numai din întâlnirile lor frecvente ci și din cazierul poliției, unde figura cu două condamnări succesive, din care la una 'l arestase chiar el.

— Unde-am umblat? repetă tânărul negru, trecut peste sperietură și din nou stăpân pe el însuși. În ciuda obrazilor scofâlciți, a trupului subnutrit și plăpând, ochii lui nu trădau slăbiciune, ci numai ură. Păi am fost la o albă, s-o fac fericită, că bărbat-său - gras cât un porc - nu mai e bun de nimic. Habar n-am cum o cheamă, da când i se face de mine, mă caută.

Auzindu-l, polițistul cel alb se aprinse la față și făcu un pas către el, cu gândul să-i ardă una cu revolverul peste mutra-i zelfemitoare și slută. Chiar de i-ar fi zdrobit-o, n-avea decât să declare cum că el fusese primul lovit, și deci acționase în legitimă auto-apărare. Colegul îi va întări afirmația – că doar nu se acopereau reciproc pentru întâia oară; numai că astă seară – își aminti dintr-odată – era secondat de unul de-al „lor”, care, de făcea pe căposul, putea să-l dea de bucluc. Astfel stând lucrurile, își înfrânse pornirea, consolându-se cu ideea că va prinde un alt moment potrivit și-i va arăta negriciunii îngâmfate cum trebuie să se poarte.

În fracțiunile de secundă, cât colegul său făcea acest calcul, ofițerul negru mârâi către Rollie Knight:

— Nu te juca cu norocul. Mai bine mărturisește pe unde ai vagabondat.

Drept răspuns, Knight trânti o scuipătură pe caldarâm. Un copoi era un vrăjmaș, indiferent de culoarea pielii, însă de mai era și negru, cu atât era mai de disprețuit, fiindcă se dovedea o slugă de-a albilor.

— Am fost coloșa, vorbi silnic, arătând spre un local de noapte, de peste drum.

— Și cât timp ai stat?

— Un ceas... poate două sau trei... că cine stă să le numere? completă ridicând din umeri.

— Să mă duc să verific? îl întrebă polițistul cel negru pe mai marele său.

— Ași! E timp irosit, fiindcă toți or să spună c-a fost. Le cunoaștem minciunile gogonate.

— Dar și ca s-ajungă aici, în așa scurtă vreme, tocmai din West Grand și Second, i-ar fi trebuit aripi, observă celălalt, referindu-se la anunțul recepționat în mașină, cu privire la tâlhăria comisă în apropiere de Fisher Building, adică la opt străzi distanță față de punctul unde se aflau. Totul se petrecuse cu puține minute în urmă, iar doi

suspecți dispăruseră de la locul pricinii într-o limuzină de lux, li se comunicase prin radio, și cum la numai câteva clipe îl zăriră pe Rollie Knight, colindând singur pe Third Avenue, recunoscându-l, albul țipase să frâneze mașina, apoi sărise din ea, silindu-și secundul să-i urmeze exemplul, cu toate că implicarea lui Knight într-o spargere petrecută în centrul orașului era aproape exclusă. Dar ofițerul negru cunoștea substratul excesului său de zel. Informația transmisă despre jaful de-abia săvârșit furniza colegului său un pretext minunat de acostare și percheziție corporală, așa că putea să-și satisfacă plăcerea de a opri oamenii și de a-i brutaliza fără să-l doară capul, deși, coincidența făcea ca victimele alese să fie doar de culoare.

Și totuși, sub masca batjocurii și a cruzimii pentru care devenise vestit, sânguinciosul polițist alb era încercat de frică, mai ales când patrulau în gheto. Teama exala un anumit iz, pe care tânărul negru îl sesizase la superiorul său de alături atât când primise mesajul prin radio, cât și pe urmă, când țâșniseră din mașină, și chiar în momentul de față. Ori cum frica poate impulsiona răutatea din om, sub imperiul ei, cel investit și cu autoritate, poate deveni bestial. Pe de altă parte, a simula indiferențe în perimetrul în care își efectuau ei razia era de neconceput. De altfel, nepăsarea la un polițist din Detroit, însemna, pe lângă lipsă de fantezie, necunoașterea zonei de jurisdicție. La periferia metropolei, unde procentul de crime atingea cota cea mai înaltă, slujitorii ordinii publice erau detestați, acționând veșnic sub primejdia pumnalelor, a gloanțelor sau chiar a cărămizilor azvârlite pe nevăzute. Aici, unde viața atârna de agerimea celui pândit de pericol, era deci firesc să-l mai încerce fiorul spaimei, așa cum la fel de normal era să se arate bănuitor, precaut și iute în mișcări la cel mai mic semn. Doar se afla într-un soi de război, în care poliția ocupa linia de foc, și, ca în orice război, rafinamentele comportării omenești - ca bunătatea,

politețea și toleranța - erau date de o parte, pierzându-și conținutul și rostul, astfel că lupta se întetea, iar antagonismele - de multe ori motivate de ambele părți - se perpetuau și sporeau. Într-o astfel de conjunctură, puțini erau polițiștii care, învățând a trăi cu frica, își păstrasera și omenia, dovedind prin aceasta că înțeleg pulsul vremurilor, starea de spirit a populației de culoare, frustrările și necurmatele-i nedreptăți. Asemenea polițiști - albi sau negri - deși aflați în vădită minoritate, domoleau în oarecare măsură acerbul conflict. Comportarea lor moderată era atât de binevenită, încât noul șef al poliției își fixase ca prime jaloane ale activității sale de perspectivă evitarea exceselor și imprimarea unei atitudini mai raționale subordonaților. Dar, din păcate, între năzuințele sale și împlinirea lor se interpunea un număr apreciabil de angajați care, sub influența spaimei și a prejudecăților înrădăcinate, acționau ca veritabili rasiști, întocmai ca veteranul ce-l acostase pe Rollie Knight.

— Unde lucrezi, javra dracului? îl întrebă spumegând.

— N-am de lucru, ci tai frunză câinilor, așa ca 'mneața, i-o întoarce celălalt în batjocură.

De mânie, fața polițistului se congestionă iar. „Dacă n-aș fi de față, l-ar terciui în bătaie”, cugetă ajutorul său negru și, ca să mai netezească un pic situația, se zborși la confratele de culoare.

— Mai ține-ți gura! Prea clămpănești mult!

Reîntorși în mașină, polițistul alb făgădui clocotind de furie:

— Al naibii să fiu dacă n-am să-l înfund pe nenorocitu-ăsta!

„Fără nicio îndoială, completă ofițerul negru în gând. Poate chiar mâine sau poimâine, când ți se întoarce complicele, care se va preface că privește aiurea dacă-ți vine chef să-l lovești ori să-i pui cătușele pe o vină la

moment născocită. Doar câte asemenea răzbunări n-au mai fost!”

Și cu toate că se instalase în fața volanului, se răsuci brusc, anunțându-l pe cel de alături.

— Așteaptă-mă un pic. Mă-ntorc într-o clipă. Apoi sări din mașină și se uită după Rollie Knight, care se depărtase cu vreo cincizeci de iarzi.

— Hei, tu de colo! strigă după el. Iar când acesta se întoarce, îi făcu semn cu mâna și se grăbi să-l prindă din urmă. Colegul meu e decis să-ți vină de hac, îi spuse odată ajuns lângă el. Își luase un aer sever, chiar amenințator, dar îi vorbea stăpânit. Ești un cretin care-și merită soarta, fiindcă ai limba prea ascuțită. Nu-ți sunt dator cu niciun fel de serviciu, dar te previn totuși să te ferești. Ascunde-te pe unde oi ști sau mai bine tulește-o în alt oraș, până i-o trece paraponul.

— Un Iuda cu chip de sticlete negru! îl spurcă Knight profund dezgustat. Și, mă rog, de ce m-aș lua după sfatul tău? Am o garanție?

— Niciuna, glăsui celălalt, ridicând din umeri. Așa că fie ce-o fi! La urma urmei, nu pielea mea e în joc...

— Și chiar de te-aș asculta, cum s-o șterg? De unde bani pentru drum și de pâine? întrebă Rollie, mai puțin agresiv, dar cu același rânjet ironic.

— Dacă ești lefter, n-ai decât să rămâi pe loc. Dar ferește-te să mai dai ochii cu polițistul, după cum ți-am mai spus.

— Ușor de zis, da' greu dă făcut, omule.

Și în această privință avea dreptate. Nu era deloc lesne să-ți asiguri un adăpost când erai căutat și când alții îți cunoșteau ascunzișul. La periferia metropolei, orice pont se vindea la un preț derizoriu, de știai de unde să-l cumperi, moneda curentă fiind răzbunarea, promisiunea unui favor sau chiar o amenințare mai zdravănă. Doar se știa că floarea loialității nu prinsese rădăcini pe aceste

meleaguri. De aceea, dispariția lui din oraș - cel puțin pentru o perioadă de timp - ar fi fost cât se poate de binevenită.

— De ce nu muncești? îl luă din scurt polițistul.

— M-ai auzit când i-am retezat-o amicului tău spurcat? se stropși din nou Rollie.

— Nu mai face pe istețul cu mine, ci doar răspunde-mi: ai vrea să lucrezi?

— Poate că da, vorbi cu jumătate de gură, știind că pentru unul cu cazierul său nu oricine își punea obrazul să-l angajeze.

— Ai putea căpăta slujbă la uzinele de automobile, îl informă ofițerul.

— Acolo e patria albilor, obiectă Rollie.

— O fi, dar muncesc și foarte mulți de-ai noștri.

— Am încercat și io mai dă mult, vorbi fără pic de elan, da' un alb blestemat mi-a zis să mă duc la plimbare.

— Mai încearcă o dată. Uite, ia asta, insistă celălalt, scoțând din tunică o carte de vizită și întinzându-i-o. O primise dăunăzi, de la un cunoscut ce lucra chiar la Direcția Personal a Companiei, și pe ea se aflau tipărite adresa unui oficiu de angajări, orele de serviciu și numele unui funcționar. Rollie o luă, o mototoli, o vârî într-un buzunar după care mormăi în batjocură:

— Când nu m-oi putea ține, o să fac ceva pe ea.

— N-ai decât, capitulă polițistul, și-o porni înapoi către jip.

— Ce-a fost asta? îl chestionă veteranul, scrutându-l bănuitor.

— L-am potolit pe clănțău, îi raportă subalternul, ocolind amănuntele, nu din sficiune, ci numai ca să evite - cel puțin pe moment - o discuție aprinsă cu mai marele său, în care desigur nu punctul său de vedere avea să triumfe, ci prejudecățile încă atât de înrădăcinate în poliția din Detroit, până mai ieri formată aproape numai din albi.

Cu toată ponderea - de 40 la sută - a populației de culoare, doar din 1967 - în urma mișcărilor sociale și a presiunilor publice - sporise numărul angajaților negri; însă nu îndeajuns - nici statistic, nici ca rang ori ca influență - ca să contracareze precumpănitorul cuvânt al ofițerilor din Asociația Polițiștilor din Detroit sau să impună imparțialitate în confruntarea dintre un negru și un alb. În acest climat, așadar, nu era de mirare ca cei doi să-și continue patrularea apăsăți de tăcere, de gânduri întortocheate și ostile, ceea ce reflecta încordarea rasistă din întreaga metropolă.

Adesea teribilismul, afișat de abi sau de negri, e numai o poză de suprafață, ca și în cazul lui Rollie Knight care, în realitate, era cumplit de speriat. Mai întâi îi dârdâia sufletul de frica polițistului alb pe care avusese nesăbuința să-l întăre, lăsându-se dominat de clocotul urii și nu de obișnuita-i prudență. Apoi îl îngrozea gândul întoarcerii sale la închisoare, unde i-ar fi putrezit oasele, dacă mai încasa încă o condamnare.

După cele trei, pe care le avea la activ, plus două detențiuni, ce tribunal ar mai fi arătat pic de îngăduință? Ori numai un negru american cunoaște abisul disperării și al degradării la care-l poate reduce viața de după gratii. Adevărat, și albi sunt adesea tratați fără milă și suferă; dar niciodată atât de constant și total ca semenii lor cu pigmenți închiși. La fel de adevărat e că unele pușcării sunt mai bune pe când altele mai nenorocite, dar asta este exact cum ai spune că unele părți ale iadului sunt mai puțin încinse ca altele. Pentru un osândit de culoare, abuzul și umilințele sunt aceleași - indiferent de închisoarea în care se află

— Iar maltratarea - care câteodată ajunge până la schilodiri - e tot atât de normală ca respirația. Și când deținutul mai e și un sfrijit ca el - mai întâi fiindcă așa-l plămădise natura, iar apoi fiindcă ani în șir mâncase pe

sponci și pe nesăturate – tot acest lanț de chinuri pare de neîndurat. Dar în clipa de față îl mai apăsa și altă teamă: o eventuală percheziționare a camerei, unde s-ar fi descoperit o mică rezervă de marijuana din care mai priza și el câte un strop, însă pe cea mai mare parte o negocia. Profitul realizat era derizoriu – singurul pe care și-l încropise de la ieșirea de la pârnaie, survenită cu câteva luni în urmă, și unde cu siguranță s-ar fi întors, dacă poliția dădea peste buruiana de acasă. Urmărit de acest gând, precum și de groaza că a început să fie supravegheat, în aceeași zi, pe înserate, o luă și-o aruncă pe un maidan. Dar odată ce scăpă de primejdie, rămase și fără această ultimă și insuficientă resursă de trai, astfel că, vrând nevrând, a doua zi dimineată, despături cartonașul mototolit cu adresa dată de polițistul negru – și o porni spre oficiul de angajare al Companiei de automobile. Se duse fără cea mai vagă speranță, fiindcă surpat în încredere de tot ce pătimise în viață, ajunsese să piardă până și noțiunea nădejzii... (și acesta este uriașul și nevăzutul abis între veșnicii oropsiți

— Cum era Rollie Knight – și dezmiertații de soartă, dintre care unii mai încearcă să-i înțeleagă pe semenii încercați dar, vai, cât de rar izbutesc!) ...

Cum însă tot nu avea altceva de făcut, ieșii din bârlog și se îndreptă spre strada cu numărul 12. Clădirea spre care țintea – ca cele mai multe din acest capăt sordid de periferie – era veche și decrepită, cu mai toate ferestrele sparte și doar câteva cârpăcite cu scânduri, împotriva intemperiilor. Până nu de mult, fusese nefolosită și se degradase văzând cu ochii. Chiar și acum, cu toată reparația și zugrăveala de mântuială, năruirea continua, astfel să funcționarii, veniți zilnic la lucru, se întrebau cu surprindere cum de-o mai găseau dimineată în picioare. Și totuși, imobilul – ca și altele două din preajmă – avea o utilitate pe cât de stringentă pe tot atât de vitală, fiind

avanpostul uzinelor de automobile în „campania de angajare a celor fără de căpătâi”, declanșată de mișcările sociale, în scopul de a da de lucru sărăcimii de la periferie – îndeosebi aceleia de culoare – care, în mod samavolnic și crud fusese ani în șir ignorată, sub pretext că nu e bună de muncă. Inițiativa aparținuse marilor corporații-auto, iar cu timpul, și-au însușit-o și alte întreprinderi. Cum era de așteptat, chiar de la inaugurarea campaniei, inițiatorii pretindeau că numai din altruism o lansaseră, și tot de atunci serviciile de protocol și relații ridicau în slăvile cerului înaltul spirit cetățenesc al patronilor, în schimb, observatorii mai cinici susțineau că de fapt altul fusese adevăratul substrat, industriașii temându-se de deteriorarea afacerilor din cauza veșnicului ferment din sânul comunității. Ba mulți pretindeau cum că fumul și flăcările ce au izbucnit în Orașul Motoarelor în anul de pomină '67, ajungând până aproape de uzinele General Motors, au fost o binefacere publică, deși nu această Companie, ci Ford a purces mai întâi la căpățuirea dezmoșteniților. Dar oricare ar fi fost dedesubturile, trei lucruri se recunoșteau unanim: în primul rând că această campanie era foarte bine venită; apoi, că ar fi trebuit să ia ființă cu două decenii în urmă și, în sfârșit, că fără mișcarea din '67 s-ar fi putut, să nu apară în veci. Dar așa, cu toate scăderile și erorile de care se făcea vinovată, își dovedise utilitatea. Șomerii și declasații își găseau în fine de lucru, deoarece trusturile mai închideau ochii la angajare, admitând elemente mai prejos de obișnuitele exigențe. Potrivit așteptărilor, o parte din cei primiți abandonau cursa, poticnindu-se în drum; însă rămașii pe loc îi întreceau mult numeric, dovedind prin aceasta că orice om e pasibil de îndreptare, odată ce i se întinde o mână. Până la prezentarea lui Rollie, campania evoluase considerabil, înlesnind prețioase învățăminte atât mai marilor din uzine cât și proaspeților slujbași.

În camera de așteptare, unde se instală Rollie Knight, se mai aflau vreo patruzeci de persoane - bărbați și femei - înșirați pe câteva rânduri de scaune, de forme și mărimi diferite. Doar ocupații lor erau de-o uniformitate flagrantă - toți negri - și vorbeau extrem de puțin. Așteptarea lui Rollie dură un ceas, din care o parte și-l petrecu moțâind - o deprindere cultivată cu destule foloase pentru zilele când nu avea nimic de făcut. Când în cele din urmă îi veni rândul și intră într-una din cabinele de audiență - cam vreo șase la număr și plantate de-a lungul pereților - încă nu se trezise bine din picoteală și căscă somnoros în fața funcționarului ce urma să-l descoase - un negru rotofei și între două vârste, îmbrăcat în jachetă sport, cu cămașă de culoare închisă, fără cravată și postat înapoia unui birou.

— Al naibii obosește așteptarea, îl întâmpină el blajin, privindu-l prin ochelarii cu rame groase, de os. Tata avea o vorbă: „Mai vârtos ostenești când nu faci nimic decât atunci când tai lemne”. Așa zicea el. Și când mi-era lumea mai dragă, mă pune la crăpat de bușteni.

— După câte ocserv, n-ai învățat cam de mult toporul, îl înțepă Rollie, cercetându-i ostentativ mâinile.

— Văd că-ți place să cântărești vorbele, nu să-nghiți orice ți se trânteste. Acu rămâne să-mi spui: vrei să te-apuci să tai lemne sau de-o altă muncă la fel de anevoioasă?

— Nici io nu știu ce să zic, grăi Rollie anemic, tot mai îndoit de rostul venirii lui la acest oficiu. La ce mai bătuse atâta cale, când în curând aveau să-i dibuie cazierul și-i vor arăta ușa?

— Doar de ce te-ai înfățișat aici, nu fiindcă vrei să capeți de lucru? reluă funcționarul, uitându-se în treacăt la un cartonaș galben, pe care secretara de alături trecuse numele postulantului. Am dreptate sau nu, domnule Knight?

Rollie încuviință dând din cap. Acel „domnule” îl mirase nespus. Nici nu mai ținea minte de când i se mai adresase vreun om în felul acesta.

— Ca-nceput, să aflăm ci te ceva despre dumneata;

Și spunând aceasta, interlocutorul trase un chestionar tipărit înspre el. Potrivit noului stil de angajare, petiționarul nu mai avea datoria de a se prezenta singur, în scris, după cum se cerea în trecut, când mulți erau refuzați pe motivul că neștiind să scrie sau să citească nu se puteau achita de elementara cerință, impusă de societatea modernă, de a completa un formular tipărit.

Primele întrebări se succedară în pripă.

Numele: Knight Rolland Joseph Louis

Vârsta: 29 de ani

Domiciliul: o cameră amărâtă, cocoțată la capătul unei scări, care de fapt nici nu-i aparținea - amănunt ocolit cu grijă - ci unde era găzduit temporar, astfel că, peste o săptămână adresa putea foarte bine să nu mai corespundă, dacă adevăratului chiriaș i se năzărea să scape de el, cum i se mai întâmplase de-atâtea și atâtea ori într-o viață petrecută ca tolerat prin odăile altora, aciuit prin dărâmături sau chiar pe trotuare, în lipsă de orice adăpost.

Când ajunseră la părinți, Rollie, le îngână numele care difereau între ele, deoarece autorii zilelor sale nu se uniseră prin căsătorie sau măcar printr-o viețuire comună. Interlocutorul și le notă fără comentarii; doar nu era la primul caz de acest fel. Nici Rollie nu se osteni să adauge cum că-și cunoscuse părintele mai mult din spusele maică-sii; că nu-l zărise decât o singură dată, când și-l întipărise destul de tulbure în minte ca pe-un bărbat solid și fălcos, încruntat la chip și cu o cicatrice săpată în obraz, care nu-i arătase pic de căldură sau de atenție. În urmă cu ani, aflase că este închis, cu o condamnare pe viață, însă nu mai știa dacă murise între timp ori își ispășea în continuare pedeapsa. Cât despre maică-sa - care-l

oblăduise până la cincisprezece ani, când o părăsise cu totul, începându-și pribegia pe străzi – bănuia că se află în Cleveland sau în Chicago, dar nu comunicase cu ea și nici n-o văzuse de ani.

La școală învățase opt clase, vădind o minte vioaie și receptivă, de care nici acum nu se putea plânge, când și-o punea la încercare. Însă cum își dăduse seama cât de mult trebuie să tocească un negru de vrea să înfrunte blestematele stavile puse în cale de albi, renunțase la buche și la ambiții.

La rubrica angajări prealabile își stoarse creierul să-și aducă aminte pe unde mai câștigase o pâine, ca piccolo în restaurante, curățind zăpada sau spălând automobile – îndeletniciri practicate de-a valma, de la abandonarea școlii și până în 1957, anul gravei stagnări economice, când în Detroit nu se găseau slujbe iar el a alunecat într-o existență de trândăveală punctată de mici afaceri cu mărfuri de contrabandă, de jocuri cu zaruri și primul amestec într-un furt de automobil.

— Ai cazier, dom'le Knight? îl descusu interlocutorul.

— Mda...

— Regret, însă va trebui să-mi dai amănunte, și poate ar fi bine să te previn că tot ce-mi vei spune va fi confruntat. Așa că te rog să nu încerci să mă minți.

Mare noutate-i spusese! se cătrăni Rollie, arcuindu-și umerii îngrețoșat. Parcă n-ar fi știut și fără să-i mai împuie capul cu baliverne că-i va trece prin sită orice cuvânt ce-l scotea. Purcuse deci la relatarea primei pățanii: furtul mașinii. Pe atunci avea nouăsprezece ani și fusese eliberat sub supraveghere. Nu preciză însă felul în care intrase la apă, socotind că nu avea niciun rost. Pe cine ar fi impresionat faptul că se trezise implicat fără să aibă vreo vină, sau poate numai aceea de a se lăsa momit de adevărații făptași, care-l poftiseră într-un turism, ca să facă haz între ei, pentru ca mai târziu, când îi oprise

poliția, să-l înhațe împreună cu ceilalți și să-i ducă pachet la pârnaie? Ori pe cine interesa să asculte cum în prețuia procesului fusese povățuit să-și recunoască complicitatea, promițându-i-se eliberarea condiționată? În zăpăceala și groaza lui acceptase, iar lucrurile au decurs întocmai cum i se făgăduise: în puține minute procesul s-a încheiat și s-a văzut izbăvit de năpastă. De-abia mai târziu a aflat, însă, că de-ar fi fost sfătuit de un avocat – după cum avea parte orice puștan alb – i s-ar fi spus să-și susțină dârz nevinovăția, având toate șansele să scape numai cu o săpuneală din partea judecătorului, și nicidecum cu un cazier – de care nimeni nu-i pomenise – ce avea să-l apese o viață întreagă, agravându-i orice eventuală infracțiune în viitor.

— După asta ce s-a mai întâmplat? se interesă funcționarul după sumară sa relatare.

— După vo douăpe luni, m-am trezit iar la zbârnă, tot pentru furt de mașină, și am fost condamnat la doi ani. „Da’ de astă dată nu pe nevinovate, completă el în gând, iar după ce-am scăpat, am mai învărtit două, fără să mai puie laba pe mine”.

— Altceva? stăruie celălalt, fiindcă se pare c-ai mai stat după gratii.

„Știam c-o să vie și încuietoarea”, bombăni Rollie în sine. Doar așa i se întâmpla veșnic: odată ajunși în acest punct al mărturisirilor, îi vedea împăturind chestionarul, și adio angajare! Numai că puteau să-și păstreze nenorocita de slujbă pe care i-ar fi întins-o.

— Am mai zăcut la pârnaie pentru jaf înarmat, mormăi cu arțag și întrebându-se iarăși la ce bun se mai ostenise să vină până aici? Atunci am umflat o pedeapsă dă cinci pân’ la cinșpe ani, din care am făcut numa patru, la pușcăria Jackson, conchise în silă.

Lovitura fusese dată la un magazin de bijuterii, târziu, în puterea nopții. Doi din bandă se strecuraseră

înăuntru, dar găgăuții nu s-au ales decât cu câteva ceasuri, proaste și ieftine, iar la ieșire se pomeniseră cu poliția grămadă pe ei. În nerozia lui, Rollie apucase să se înarmeze cu un revolver, și cu toate că nici nu-l scosese din buzunar, faptul că fusese găsit asupra-i, i-a adus condamnarea maximă.

— Ai fost eliberat pentru purtare exemplară?

— Aș! Da dă unde! Ci fiindcă-mi jinduia paznicu' celula în care ședeam și ținea morțiș să mi-o ia pentru sufletu' lui.

Confratele negru își înălță ochii și-l privi îndelung.

— Îmi plac glumele, vorbi cu bunăvoință. Îți mai descreștesc fruntea când ai o zi proastă. Dar tot unui comportament bun s-a datorat punerea-n libertate, așa e?

— Dacă zici 'mneata.

— Da, și-o voi consemna ca atare. Ceea ce și făcu fără nicio zăbavă. Ai mai făcut vreo năzbâtie, dom'le Knight, reluă după ce isprăvi cu scrisul. Mai exact, ești certat cu poliția în clipa de față?

Rollie scutură capul în sens negativ. Doar n-avea de gând să-l informeze pe acest nene Tom despre cele petrecute în seara trecută cu afurisitul de polițist alb pe care-l băgase în răcori, iar acum îl pândeă să-i plătească polița, născocindu-i cine știe ce vină, după blestemata lui lege. Dar aceste amintiri îi retreziră vechile temeri și mai ales groaza de închisoare, care de fapt îl și minase încoace. Funcționarul îl asaltă și cu alte întrebări, ale căror răspunsuri le însemna cu o nerăbdare și un zor mai dihai ca un câine care se purecă. Totuși, fapt de mirare cum după toate câte le aflase încă nu-l pusese pe liber, așa cum se întâmplase întotdeauna, după rostirea cuvintelor „jaf înarmat”?! însă de-ar fi apucat cineva să-i deschidă ochii sau de-ar fi citit vreun ziar sau revistă, ar fi fost la curent cu optica nouă și mai puțin rigidă chiar față de foști deținuți pe care se întemeia această campanie de

angajare. La capătul dialogului, fu trimis în altă încăpere, pentru examenul medical. Doctorul – un băietan alb, pripit și nepăsător – se holbă cu mirare la trupu-i sfrijit și la obrajii săi scofâlciți, după care se pronunță:

— Orice slujbă ai lua, sacrifică o parte din leafă să te hrănești mai ca lumea și să pui ceva carne pe dumneata, fiindcă altfel ai să cazi din picioare. Oricum, la topitorie n-ai să rezisti, deși acolo sunt trimiși cei mai mulți. Dar poate-ai avea norocul să te repartizeze la linia de asamblare, pentru care te și recomand.

Rollie ascultă cu dispreț, detestând de pe acum uzina și oamenii ce lucrau în ea. Cine naiba se credea că o fi acest îngâmfat în halat alb? Vreun heruvim coborât cu hârzobu din cer? De nu ar fi fost la așa o anaghie și nu-i trebuia o slujbă pentru un timp, ar fi șters-o pe ușă, și l-ar fi dat dracului. Dar un lucru era limpede pentru el: indiferent de serviciul pe care avea să-l primească, îl va păstra doar cât va fi la mare nevoie și niciun ceas peste. Întors în cabina de audiențe, funcționarul îl anunță:

— Medicul zice că încă răsuflă, iar când ai căscat gura”, s-a făcut întuneric în jur, așa că te putem angaja la banda de asamblare. E o muncă grea, dar bine plătită – sindicatul se îngrijește de asta. Ce zici, primești?

— Doar de ce-am venit, numai ca să-ți văz ochii? i-o întoarse Rollie obraznic, adăugând pentru sine: „Ce-o fi așteptând ticălosu? Să-i ling tălpile pentru că-mi dă o slujbă?”

— Va să zică accepți, deși nu mi-ai spus-o direct. Primele săptămâni vor fi numai de pregătire, deși vei primi salariu. Restul amănuntelor – unde și când vei începe activitatea – le vei afla la plecarea de aici. Însă mai înainte ascultă la ce am să-ți spun. „Urmează predica”, se gândi Rollie. De asta putea să jure. Pesemne că pe lângă treaba cerută de slujbă, părăditu’ mai ține și lecții din evanghelie.

Funcționarul își scoase ochelarii, se aplecă înainte, peste birou, își împreună vârful degetelor și glăsui:

— Ești isteț și deci înțelegi situația în care te afli. E limpede că ți se întinde o mână – și asta grație conjuncturii ce s-a creat. Oamenii, Companiile arată o conștiință pe care n-au vădit o până acum. Sunt de acord că trebuiau s-o dovedească de mult, dar principalul e c-o vedem și azi, și asistăm la numeroase alte prefaceri, în care poate nu crezi, dar te asigur că se produc. Grăsanul îmbrăcat în jachetă sport apucă un creion și-l plimbă printre degete, după care-l puse la loc, pe birou. Poate că nu ți s-a dat niciodată o șansă, urmă după un timp, și dacă m-ai întreba, aș putea să jur că e prima care ți se oferă, iar cu un cazier ca al dumitale, e singura ce-ai putea-o întâlni – cel puțin în industria de automobile. Prin fața mea se perindă o mulțime de oameni, o parte din ei se apucă cu dinții de treabă, alții se pierd pe drum. Doar cei hotărâți capătă rădăcini. Aici vorbitorul își înalță ochii și-l scrută îndelung pe cel dinaintea sa. Lasă-te de prostii, Knight, și profită de mâna ce ți se-ntinde. Țsta e sfatul meu, și e cel mai sănătos pe ziua de azi. Îți urez mult noroc, încheie, întinzându-i o mână.

Fără pic de convingere și simțind că e tras pe sfoară – deși, în ce chip, nici el nu știa – Rollie apucă palma întinsă.

Afară – exact cum i se spusese – a aflat unde și cum avea să-și înceapă munca.

Cursul de instruire – subvenționat de Companie și de administrația federală – dura opt săptămâni, însă Rollie se poticni după una și jumătate. Din plata celei dintâi – o sumă substanțială, cum de mult nu mai avusese pe mină – își făcu de cap toată sâmbăta și duminica. Totuși, luni dimineață izbuti să se trezească devreme și să apuce autobuzul ce-l ducea la centrul de pregătire, situat în partea opusă a orașului. În schimb, marți, se lăsă biruit de

oboseală, dormind în neștire, până când soarele, strecurându-se prin fereastra murdară și fără perdele a camerei, îi înțepă fața cu sulitele-i încinse. Coborî din pat somnoros și clipind des, și se duse la geam să privească în stradă: după orologiul de pe trotuar mai erau puține minute până la prânz.

Așadar o zbârcise și rămăsese iar fără slujbă, își zise cu nepăsare. Păreri de rău la ce-ar fi simțit, când de la bun început se așteptase la un sfârșit ca acesta? Doar data și împrejurările nu le întrevăzuse, însă constituiau detalii mărunte, care de fapt nici nu-l preocupaseră.

La fel ca pe alți zeci de mii, de o seamă cu el, viața încă nu-l învățase să cugete în perspectivă, dar când din naștere ești pârlit, când nu scapi niciodată de calicie și te-ai deprins să trăiești cu nimic, te gândești doar la ziua de azi sau la momentul de față. O mulțime de filosofi albi - desprinși cu totul de realitate și fără adâncime în judecată - condamnă această atitudine și o numesc „trândăvie”. În schimb sociologii luminați de mai multă înțelegere și un drum de compasiune au botezat altfel acest sindrom, denumindu-l „axarea pe clipa prezentă” sau „neîncrederea în viitor” - expresii de care Rollie nu auzise, dar la care adera din instinct. Tot instinctul îi spunea și acum că e teribil de ostenit, așa că se întoarse de la fereastră și se puică iar.

La centrul de instruire sau la oficiul de angajare n-a mai încercat să ajungă, nici în ziua aceea, nici mai târziu, ci a căutat iar speluncile hoților și intersecțiile deocheate, pe unde mai scotea un dolar când putea, iar când nu, se descurca și fără o lețcaie. În mod cu totul miraculos, polițistul pe care-l apostrofase nu i-a mai dat târcoale. Și astfel, neașteptata sa angajare, se încheie cu un singur epilog - sau cel puțin așa i se păru pe moment.

Într-o clipă amiază, cam la patru săptămâni după absentarea sa de la curs, se trezi cu un instructor de la

uzină în pragul camerei unde locuia tot ca tolerat. Vizitatorul – un fost șef de echipă în fabrică, vânjos la trup, roșcovan la chip și cu părul rărit de chelie – își pierduse suflarea, târându-și pântecul mare și ascuțit până la etajul al treilea, unde viețuia Rollie.

— De ce te-ai topit? îi vorbi arțăgos și gâfâind de-ai fi zis că-și dă duhul.

— Am câștigat derbiul, măi frate, așa că nu mai am nevoie de slujbă.

— Ce oameni! exclamă îngrețșat, și la fel se holbă și la jalnica odăiță în care intrase. Și când te gândești că dăm bani la impozite ca să vă ajutăm! De ar fi după mine... Însă nu-și duse gândul la capăt, ci scoase o hârtie din buzunar. Uite, semnează aici cum că nu mai revii la curs, zise întinzându-i hrisovul.

Cu nepăsare și vrând să evite eventuale încurcături, Rollie își așternu numele cu creionul.

— Și mai stai oleacă, glăsui celălalt, amintindu-și parcă ceva. Compania a emis niște cecuri, care trebuie rambursate. Așa că iscălește și-aici, urmă el, după ce alege o foaie dintr-un teanc destul de masiv.

Rollie semnă pe spatele cecurilor – patru la număr – fără vreun comentariu.

— Pe viitor încearcă să nu-i mai pui pe alții pe foc, încheie musafirul pe un ton amenințător.

— Du-te și spânzură-te, spurcăciunea dracului – îl bombăni Rollie, căscând somnoros.

Tot timpul întrevederii, și fără ca vreunul s-o știe, peste drum așteptase o mașină luxoasă, de ultimul tip, din care singurul ocupant – un negru înalt, cărunt și distins – urmărise cu interes intrarea instructorului în clădirea unde se aciuiseră Rollie, iar când burduhănosul vizitator își făcu din nou apariția și-o porni la drum, în mașina lui, se luă după el, la oarecare distanță, după cum o făcuse mai toată după amiaza.

— Hai bombonico, sfârșește cu amărâta-aia de băutură. Doar avem o sticlă în cameră, o zorea Ollie pe Erica Trenton, privind-o cu lăcomie și nerăbdare peste măsuta neagră la care ședeau.

Era după amiază devreme, și se aflau în barul motelului Queensway, nu departe de Bloomfield Hills. Erica întârzia la al doilea pahar, pe care-l ceruse anume ca să câștige timp, deși își dădea seama de nesăbuinta acestei tergiversări. Doar veniseră aici într-un anumit scop, iar de era hotărâtă să-l ducă la îndeplinire, ce rost mai avea amânarea?

— Lasă-mă să-l termin. Simt nevoia să-l beau, se rugă arătând spre pahar.

De când începuse să soarbă din el, își diseca partenerul din față. Era bărbat bine, deși gen de fante, îl catalogă în concluzie. Avea un trup armonios dezvoltat, cu mult mai plăcut decât felu-i de a fi. Se vede că și-l îngrijea asiduu. De altminteri își aminti cu câtă mândrie-i vorbise despre rigurosul antrenament pe care-l făcea la un liceu de cultură fizică. Ar fi putut să dea și peste un tip mai nereușit, încercă să se consoleze, deși în străfundul inimii își dorea să fi avut alt noroc.

Amănuntul cu orele de gimnastică îl aflase tot în barul acesta, și chiar la prima lor întâlnire. Era într-o după-masă, iar ea intrase - la fel ca și alte soții neglijate - nu atât din nevoia băuturii ce urma s-o comande, cât sperând într-un divertisment inedit. Văzând-o, Ollie - bărbatul cinic și cu experiență, care cunoștea barul precum și pricina ce le mâna pe anumite femei către el - făcu ce făcu și intră în vorbă. La a doua lor revedere, fixată prin înțelegere, dânsul se și grăbise să rețină o cameră, încredințat pasămite c-o va atrage în ea. Dar oscilând chinuită între simpla chemare a trupului și procesele de conștiință, Erica se eternizase în bar spre indignarea și

mânia lui Ollie, care se pare că-și luase orice gând de la ea, până la telefonul primit în urmă cu câteva săptămâni, când hotărâseră să se vadă imediat după revenirea din Cleveland. Însă cum el zăbovise pe drum, abătându-se prin alte două orașe - care anume, Erica le dăduse uitării - întâlnirea lor suferise mari amânări, așa încât de-abia azi se găseau față în față, iar Ollie începuse să-și cam piardă răbdarea.

Ei, ce-ai de gând, bombonico? o presă impacientat. Cu un amestec de aversiune și de tristețe, Erica-și aminti de o maximă de-a lui Adam pe care-o avea tipărită în biroul de la uzină. „Nu amina nimic pe ziua de mâine!”, scria pe cartonul spânzurat de un perete. Și, revăzându-l în gând, împinse brusc scaunul, se ridică și rosti hotărâtă:

— Să mergem.

Pe culoarele spațioase, ducând către camere - pe care atâția alții le străbătuseră cu același binecuvântat rost își simți inima bătând mai zorită și încercă să și-o mai strunească.

Când, după câteva ore, cântări aventura la rece, n-o găsi nici grozavă - precum se așteptase - dar nici lamentabilă - pe cât se temuse. Pe un anumit plan își aflase liniștea de moment; pe altele - mai anevoie de definit - rămăsese la fel de pustii și goală. Dar oricare i-ar fi fost starea, de două lucruri era pe deplin sigură. Mai întâi, satisfacția pe care-o trăise nu avea să dureze ca pe vremea când Adam o iubea cu înflăcărare și când dezmierdările pătimase îi aduceau uneori tihna și împlinirea chiar pe zile întregi; iar în al doilea rând, experiența făcută era un capitol definitiv încheiat - sau cel puțin protagonistul ei masculin: Ollie.

Urmărită de aceste gânduri, dădu o raită prin Birmingham, după târguieli, cumpărând obiecte trebuincioase precum și altele inutile, dar mai ales savurând captivantul și periculosul joc de a sustrage

lucruri fără să le plătească. Făcu trei încercări de acest fel, șterpelind tot mai stăpână pe sine, un umăr de haine ornamental, un șampon de păr și - suprema izbândă - un stilo foarte scump.

Prima ei aventură - când cu furtul parfumului - îi demonstrase cum că nu era greu să subtilizezi mărfuri din magazine. Îți trebuiau numai trei însușiri: inteligență, viteză și sânge rece. Ori cum și tentativa de acum îi reușise din plin, avea motive temeinice să cugete cu mândrie că le întrunește pe toate.

La șase săptămâni după întâlnirea cu Adam Trenton la poligonul de încercări al uzinei, într-o zi de noiembrie - cenușie, ploioasă și deprimantă - Brett Delosanto se afla în centrul orașului, simțindu-se întunecat și posomorât, întocmai ca vremea de afară. Și nu fiindcă așa ar fi fost din fire. Ci dimpotrivă. Oricâte obligații și griji l-ar fi apăsât, plus îndoielile ce-l încolțiseră de curând, tânărul creator de modele își păstra veselia și umorul nealterate. Dar pentru unul ca el

— Născut și crescut sub soarele Californiei - Detroitul, pe-o asemenea zi de iarnă, era detestabil, aproape de nesuportat.

De câteva clipe ajunsese la ihașina-i parcată lângă Congress și Shelby, după ce se luptase cu vântul, cu ploaia și mai ales cu traficul ce năvălea parcă tocmai când încerca să traverseze o intersecție, pironindu-l pe câte-o bordură de trotuar, sub bicele stropilor ce-l pătrundeau tot mai mult.

Cât despre zona comercială din jur... cum ar fi putut s-o descrie?! Urâtă, soioasă și întristătoare pe orice vreme, sub potopul de acum și plumburiul cerului hibernal îi apărea ca un cimitir presărat cu funingine. Doar într-o singură perioadă arăta și mai jalnică, anume în martie și aprilie, când troienele de omăt

— Înghețate și maculate de zgură - începeau să

curgă șiroaie. Și totuși poate existau oameni care se obișnuiseră și cu această imagine respingătoare a metropolei. Numai el n-avea ochi s-o vadă. Odată ce intră în mașină, porni motorul și puse caloriferul și ștergătoarele parbrizului în mișcare. Slavă Domnului că se vedea la adăpost! Afară încă turna cu găleata. Fâșia de parcare era înțesată, și din pricina celor două turisme din față, nu avea cum să plece până nu venea paznicul să i le urnească din cale. Așa că nu-i rămânea decât să-l aștepte. Căutându-l cu ochii printre șirurile de automobile blocate, își aminti cum tocmai pe o zi ca aceasta pășise pentru prima dată în Detroit, unde avea să trăiască și să lucreze alături de mulți californieni, recoltați, ca și el, de Centrele de Creație ale uzinelor de vehicule, direct de la Institutul de Arte, din Los Angeles. Cum însă anul universitar era împărțit în trimestre și cum la capătul fiecăruia ieșea câte o nouă promoție, absolvenții din timpul iernii surprindeau orașul motoarelor în ipostaza cea mai oribilă. Zguduiți de priveliște, unii se întorceau grabnic în vest, căutându-și un mijloc de existență în alte ramuri ale creației, pe când cei mai mulți - cu tot șocul inițial - rămâneau aici, cum făcuse și Brett, pentru ca mai târziu să descopere compensații nebănuite. Orașul Detroit era un prestigios sălaș al culturii, îndeosebi în domeniul artei, al muzicii și al dramaturgiei, iar odată ce-i treceai granița, te întâmpina statul Michigan, o regiune cu lacuri limpezi, cu priveliști cum nu găsești mai frumoase pe lume și unde vacanțele sunt la fel de încântătoare și bogate în divertismente sportive fie pe timp de iarnă ori vară.

Dar unde păcatele se topise omul de la parcare de nu mai venea să manevreze mașinile ce-l blocau? se întrebă agasat.

Acest soi de șicane mărunte îi stricaseră ziua, aducându-l la enervarea de acum. Devreme, avusese o întâlnire cu amicul său Hank Kreisel, fabricant de piese și

subansambluri auto, urmând să prânzească împreună la hotelul Pontehartrain, spre care pornise înfruntând circulația, pentru ca la sosire să găsească garajul plin ochi, trebuind astfel să-și lase mașina la o distanță de câteva străzi, de unde se întorsese pe jos. Ud leoarcă și fremătând de mânie ajunsese, în fine, la Pontehartrain, unde-l mai așteptase o plăcere: un mesaj din partea lui Kreisel prin care se scuza că e reținut de treburi urgente, așa încât mănca singur, după atâtea mile câte bătuse până în centrul comercial. După-amiaza și-o petrecuse cu tot felul de alergături, făcute prin ploaie și hăituit de maniacii claxoanelor care-l asaltau furibunzi la orice trecere a străzii. De fapt acești zurbagii îl exasperau. În niciun oraș din câte știa - inclusiv New York, unde situația nu era deloc roză - nu întâlneai atâta pripeală, înverșunare și chiar bătărănie ca la șoferii de pe străzile și șoselele din Detroit. Poate aceasta se datora faptului că metropola își trăgea seva din automobile, care întruchipau însăși simbolul puterii. Dar oricare ar fi fost explicația, odată instalat la volan, fiecare localnic devenea parcă o replică a lui

Frankenstein. Până și noii veniți, după uluitoarea descoperire a „condusului fără nicio concesie”, curând adoptau aceeași metodă, fiind siliți să se apere. Numai Brett nu aderase la compromisuri. Deprins cu polițe țeă și concilianta din California, acest stil de a șofi rămăsese un invariabil coșmar pentru el și o continui sursă de iritare. i

Dar ce se întâmpla cu omul de la parcare? Cu siguranță uitase să mai urnească turismele dinainte. Ori asta însemna că va trebui s-o pornească pe urmele lui, sub torentul de afară. Ceea ce și făcu, clocotind de mânie. Dar când dădu, în sfârșit, de el - soios, ostentiv și ud ciuciulete - în loc să-l admonesteze, îi dădu un bacșiș, arătându-i mașinile ce-i obstruau calea, după care reveni la a sa. Pe drum, îi zbură gândul la apartamentul confortabil și cald

care îl aștepta, deplângându-l în sine pe năpăstuitul de la parcare, pesemne văduvit de un asemenea privilegiu. Brett locuia în Birmingham adică într-o aripă a luxosului cartier rezidențial Country Club Manor – iar în seara aceasta își aminti că urma să primească vizita Barbarei, care va pregăti cina pentru ei doi.

Detroitul îi oferea compensații majore pentru neajunsurile ce-l sâcâiau: o viață comodă, plus o retribuție foarte mulțumitoare. Iar Brett le accepta cu o bucurie fățișă. Dar iată că sosi clipa să scape de mașinile ce-l țineau pironit locului. Și cum prima din față se trase de-o parte, accelerează prompt, ca să câștige un oarecare avans. Până să iasă din blestemata împresurare mai avea vreo cincizeci de iarzi. Și cum automobilul de dinainte se strecura cu anevoie, își pregăti banii pentru parcare, spre a-i da casierului, îndată ce va ajunge la el. Între timp, însă, ivită ca din pământ, îi tâșni înaintea o limuzină verde închis, stăvilindu-i înaintarea. Luat prin surprindere, trânti o frână puternică, derapă, se luptă cu volanul și izbuti în fine să-l îmblânzească.

— Huoo, apucatulule! urlă spre intrus, după ce se opri. Dar răfuiala nu se sfârși aici. Excedat de agasările zilei – și ele amplificate de aversiunea sa pentru șoferii localnici – Brett își pierdu controlul, sărind din mașină și repezindu-se ca o furie spre nepoftitul din față. Apucă să-i deschidă portiera și să-i strige cât îl ținea gura:

— Ți-ai pierdut mințile, afurisi...? Dar aici amuți.

— Te rog să continui, îl îmboldi celălalt – un negru înalt și cărunt, cam de cincizeci de ani, și îmbrăcat impecabil. De ce nu sfârșești ce aveai de gând să îmi spui?

— Nu mai are importanță, mormăi Brett, vrând să-i închidă ușa.

— Ba, pardon. Pentru mine are, se încăpățână negrul. S-ar putea să mă plâng chiar Comisiei pentru Drepturile Omului, relatând cum un tânăr alb mi-a deschis portiera,

cu intenția vădită de a-mi trage un pumn, și cum, descoperind că-s de altă rasă, s-a oprit ca trăsnet. Ori asta-i discriminare, după cum bine știi, și n-o să fie primită cu aplauze...

— O fi discriminare, dar complet inedită ca formulare în fața Comisiei, zise Brett amuzat. Ai prefera să-mi termin imprecăția?

— Dacă mai simți nevoia, aș vrea s-o rostești. Însă dac-ar fi după mine, te-aș invita undeva, la o băutură, unde aș putea să-mi cer scuze pentru modul în care ți-am tăiat drumul și să-ți explic că n-a fost decât un impuls stupid, la capătul unei zile îngrozitoare.

— Și dumneata ai avut o asemenea zi?

— Asta înseamnă că ne putem lua de mână...

Brett confirmă clătinând din cap, după care adăugă:

— Fie! Primesc invitația.

— Ai vrea să mergem la barul „Garajul lui Jim” chiar acum? Se află la numai două străzi depărtare, iar portarul se va îngriji de parcare turismelor. Mai înainte însă de a pleca, aș vrea să mă recomand: mă cheamă Leonard Wingate. Și, închizând ușa, accelerează și o luă înainte.

Prima descoperire făcută după ce comandară whisky simplu, cu gheață, a fost aceea că lucrau la aceeași Companie, Wingate fiind mare ștab la direcția personalului într-o funcție cam cu două eșaloane inferioare celei de vicepreședinte, după cât înțelese Brett. La aceste revelații se mai adăugă amănuntul că amfitrionul său de ocazie era singurul negru ce deținea o poziție atât de înaltă în ierarhia conducerii.

— Am auzit de numele dumitale, îi mărturisi el lui Brett. Ești creatorul noului Orion, ultima capodoperă a uzinei, nu?

— Sper ca și alții să-l considere ca atare. Ai văzut prototipul?

Celălalt scutură din cap negativ.

— Aș putea aranja să-l vezi, dacă vrei...
— Mi-ar plăcea grozav. Mai bei un pahar?
— Da, însă-i rândul meu să-l ofer, zise Brett, făcând semn unui barman.

Localul în care se aflau, copios decorat cu imagini și mostre din trecutul industriei de automobile, se bucura de o mare vogă, atrăgând clientela chiar mai devreme de ceasurile obișnuite, după cum se întâmpla și acum, când zumzetul vocilor și al serviciului începuse să crească înainte de înserare.

— Mulți oameni a angrenat fabricarea Orionului, observă Wingate.

— Într-adevăr.

— În special dintr-ai mei...

— Dintr-ai dumitale? se miră Delosanto.

— Da. Lucrători angajați cu ora. Albi și negri de-a valma. Iar de succesul ce-o să-l aibă mașina, atârnă binele multor familii. Cu cât va fi mai cerută pe piață, cu atât se va munci mai intens, se vor lua salarii mai mari, și deci oamenii vor fi mai îndestulați, având din ce să-și acopere cheltuielile și datoriile acumulate, să plece în vacanță, să se îmbrace ca lumea, să asigure cele necesare odraslelor.

Brett îl asculta dus pe gânduri.

— Iată urmări la care nu-ți fuge mintea când schițezi un nou tip de automobil sau când modelezi o aripă, spuse el după un răstimp.

— Nici nu văd cum ai face-o. Care din noi ajunge vreodată să cunoască cel puțin jumătate din viața și frământările semenilor? Niciunul. Doar ne despart atâtea și atâtea ziduri - din cărămidă sau de altă natură. Și chiar de le străpungi într-o zi și, speriat de cele descoperite, încerci să întinzi o mână aproapelui, tot nu reușești să-l ajuți, din pricina altor nemernici care s-au unit să facă doar rău, cuvântă Leonard Wingate, încleștând pumnul și izbind de două ori în bar - nu cu zgomot, dar cu năduf -

după care se uită într-o parte, la Brett, și surâse forțat. Iartă-mă, se scuză pe tonul cel mai politic.

— Ți s-a pus paharul în față, îl făcu acesta atent. Bea, prietene. Cred c-o să-ți prindă bine, îl îmbie, sorbind și el din licoare. Există vreo legătură între revolta mărturisită și acrobația pe care ai făcut-o la zona de parcare? îl întreabă după ce înghiți.

— Da, și te rog să mă ierți pentru felul în care am dat buzna. Însă fumegam de mânie. Acum cred că m-am liniștit complet, conchise vădit mai destins.

— Fumul e numai ce se vede la suprafață. Dar de unde a izbucnit focul? Sau e cumva un secret? stăruie Delosanto.

— Nu. N-am nimic de ascuns. Ai auzit de „campania de angajare a celor fără de căpătâi?”

— Da, însă foarte vag.

În schimb știa că Barbara Zaleski o cunoaște în detaliu, de când cu recentul documentar ce i-l încredințase Agenția la care lucra.

Înaltul funcționar negru îi făcu o prezentare succintă, precizându-i obiectivele urmărite de sus-pomenita campanie – primirea în serviciu a suspectilor și asanarea periferiilor – vorbindu-i apoi despre oficiile de plasare ale marilor trusturi auto, arătându-i succesele și eșecurile înregistrate.

— Cu toate neajunsurile de până acum, inițiativa s-a dovedit salutară, conchise el. Procentul angajaților noștri – mă refer la cei rămași în serviciu – este de peste cincizeci la sută, depășind așteptările inițiale. Desigur la aceasta au contribuit sindicatele precum și publicitatea făcută prin toate mijloacele la îndemână, și te doare inima când, după toate eforturile, te trezești înjunghiat pe la spate de propriii tăi oameni, lucrând în propria-ți întreprindere.

— Dar cine te-a înjunghiat? Și cum? se miră Brett.

— Ca să fiu înțeles, va trebui s-o iau mai de la

început, spuse Wingate, vârând un deget lung și subțire în pahar și mestecând cuburile de gheață. O mulțime dintre proaspeții recrutați n-au trăit niciodată după un orar riguros, neavând motive să și-l impună. O muncă ordonată – așa cum o desfășurăm cei mai mulți dintre noi – creează anumite reflexe ca: trezitul de dimineață, punctualitatea la locul de muncă, obișnuința de a munci cinci zile pe săptămână. Ori dacă nu ți-ai cultivat aceste deprinderi, însușirea lor este ca învățarea unui alt

ICO

grai, ceea ce presupune strădanie și mai ales timp. E o schimbare de metabolism, ori de viteze – ca la mașină. În fine, de la inaugurarea campaniei, am descoperit multe taine și am ajuns mai ales la concluzia că anumiți oameni, lipsiți de această disciplină de viață, o pot căpăta, dacă sunt ajutați.

— Ceea ce nu mi-ar strica nici mie, deoarece mă trezesc foarte greu dimineața, glumi Brett.

— În acest caz, ți-am trimite pe cineva de la Serviciul Relații cu Personalul, îi replică Wingate zâmbind. Dacă ai dispărut de la slujbă, abandonând cursa, emisarul te-ar întreba din ce pricini. Un motiv îl cunoaștem: întârzierea. O parte din noii salariați renunță de-a mai veni la lucru după o simplă întârziere sau o absență ivită în afara voinței lor. Ne cred atât de intransigenți, încât la pl ima abatere se și văd dați afară.

— Și în realitate nu sunt?

— Ferească sfântul! Dovedim cea mai largă concilianță, pentru că vrem să prindă programul. Și ca să vezi până unde ajungem cu indulgența, somnoroșilor le mai dăm și câte un ceasornic deșteptător. De-ai ști cât de mulți n-au avut unul la viața lor!! Cu aprobarea administrației, am achiziționat vreo douăsprezece duzini, care stau la mine, în birou, ca la alții agrafele de dosare.

— Auzi drăcie! se minună Brett. Îi venea greu să-și

închipuie cum o Companie uriașă, plătind salarii anuale de ordinul bilioanelor, se preocupa de trezitul câtorva somnoroși.

— Când unul din acești angajați nu mai apare la cursul de pregătire sau la uzină, continuă Wingate, instructorii au datoria să-i semnaleze imediat lipsa, iscoadele să pornească pe urmele sale și să-l aducă pe calea cea bună.

Dar mulți nu se-ntorc, așa e? Și asta te supără...7

— Adevărat. Afară de alte chestii... Leonard Wingate sorbi ultimul strop de whisky, după care urmă: Cursurile de pregătire durează opt săptămâni, și fiecare cuprinde cam două sute de oameni... Brett făcu un semn barmanului să reumple paharele, iar când acesta se depărtă, căută se reînnoade discuția de unde-o lăsaseră.

— Să revenim, așadar, la cursuri. De ele-mi vorbeai...

— Întocmai. De fiecare răspunde un instructor și o secretară, care țin documentele precum și frecvența la zi, iar pe baza ei completează cecurile, sosite săptămânal și în bloc de la Casieria Centrală. Asta le e menirea. Dar unii mai fac și altele, încheie cu amărăciune.

— Cum ar fi?

— Mint, înșală și-i fură pe oamenii pe care au datoria să-i sprijine.

— Cred că-mi închipui cam cum se petrec lucrurile, însă mi-ar plăcea să le aud de la dumneata.

— De-a lungul celor opt săptămâni, unii cursanți dezertează, fie din motivele ce le-am enumerat, ori din altele. Procedul e clasic, și nu ne surprinde, iar de suntem avertizați, încercăm să-i convingem să se întoarcă. Numai că unii instructori nu ne raportează absențele, ci le țin sub tăcere, însușiindu-și frumușel cecurile, așa cum îi știu pe câțiva...

— Bine, dar cecul e nominal, și deci nu îl pot încasa, observă Brett.

— Și totuși o fac, recurgând la următorul tertip: După ce un răstimp au acoperit lipsa fugarilor, îi declară în sfârșit absenți, iar Casieria sistează trimiterea cecurilor. În schimb, înarmându-se cu cele adunate, purced în căutarea foștilor angajați, pe care-i găsesc foarte lesne, avându-le adresele consemnate în fișe. Odată ce-i află, le îndrugă o poveste, cum că uzina cere banii înapoi, obținându-le semnătura pe cec. Din acest moment îl pot încasa fără nicio dificultate. Așa se petrec lucrurile. Am urmărit un instructor o după-amiază întreagă.

— Bine, dar mai târziu ce se întâmplă, când tot emisarii uzinei îi vizitează pe dezertori, încercând să-i readucă la cursuri? Doar mi-ai spus că se discută cu fiecare în parte; și-atunci nu se află de cecuri?

— De regulă, nu. Nu uita că recruții noștri sunt oameni zgârciți la vorbă, certați cu societatea și de multe ori cu justiția; așa că nu vorbesc neîntrebați. Chiar și răspunsurile de-abia le scoatem cu cleștele. Afară de asta, am impresia c-au mai fost amuțiți și cu mită. Nu pot aduce dovezi în sprijinul presupunerii mele, însă am im simț olfactiv care nu mă înșală.

— Cred și eu. Toată afacerea duhnește de la o poștă, îl aprobă Brett, gândindu-se totodată că, pe lângă cele istorisite, propriile-i enervări din ziua aceea păleau. Spune-mi, te rog, dumneata ai dat în vileag aceste ticăloșii? îl descusu mai departe pe Wingate.

— Aș putea afirma că da; deși am făcut-o la imboldul unui ajutor de-al meu, care avea anumite suspiciuni în privința frecvenței. Prea nu lipsea nimeni, judecând după datele scrise. Și atunci, am întreprins amândoi o comparare statistică, verificând atât documentele noastre cât și ale altor Companii, iar rezultatul ne-a confirmat bănuielile. Totul era măsluială, și nu ne mai rămânea decât să-i urmărim pe făptași și să-i prindem. Ceea ce am și făcut.

— Și acum ce urmează? îl chestionă Delosanto. Aplecat, cum ședea, peste bar, interlocutorul dădu din umeri.

— Personal nu mai am niciun fel de amestec. Chestiunea-i preluată de poliția Companiei, oare i-a înhățat pe instructor și pe secretară și chiar după-masă i-a adus, pe rând, la sediul administrației. Eram și eu martor. Amândoi au capitulat și au recunoscut tot. Instructorul a-nceput să se smiorcăie, dacă e de crezut...

— De ce nu ar fi? Chiar și mie îmi vine să plâng, dar într-altfel. Și-acum ce va face întreprinderea? îi trimite în judecată?

— Asta o cred vinovații, însă eu știu că nu, opină Wingate îndreptându-și spinarea. În noua poziție îl (depășea aproape cu un cap pe Brett Delosanto. Un proces ar crea o reputație proastă... înțelegi mneața, urmă pe un ton încărcat de sarcasm. Ar vui presa, implicând numele Companiei. Ori, după cum văd superiorii mei lucrurile, esențialul e să recuperăm banii, care se ridică la vreo câteva mii de dolari...

— Dar cu oamenii ce se întâmplă? Mă refer la dezertorii care puteau să fie capacitați să-și continue cursul sau munca în fabrică...

— Ei, fugi, prietene, că prea te lași copleșit de milă și grijă față de semenii...

— Nu mă lua astfel, i-o tăie celălalt vexat. Doar nu eu am furat afurisitele-alea de cecuri...

— Într-adevăr, nu, vorbe Wingate spăsit. Cât despre oamenii aceia, ce ți-aș putea spune? De-aș avea la îndemâna de șase ori mai mult personal decât am, de-am putea străbate toate dosarele spre a ști pe ce urme s-o luăm - și de i-am găsi pe cei căutați după săptămânile ce s-au scurs... Dar aici se opri. Apăruse barmanul, care-i văzuse paharul golit și voia să i-l umple. Wingate se

împotrivi, scuturând energic din cap, după care se întoarse din nou către Brett. O să facem tot ce ne stă în putință... deși vezi cât de neputincioși suntem...

— Îmi pare rău, oftă Brett. Foarte rău. Iar după o pauză completă: Spune-mi, ești însurat?

— Sunt, dar nu-s ținut sub papuc.

— Atunci știi ceva? Prietena mea mă așteaptă cu cina la mine acasă. Nu ai vrea să mănânci cu noi?

Politicos, Wingate îi declină invitația, dar la stăruințele ce urmară se văzu nevoit să cedeze, pornind amândoi către Country Club Manor.

Având cheia apartamentului, Barbara Zaleski sosise din vreme, iar acum era ocupată cu pregătirea cinei. Din bucătărie năvălea o aromă de friptură de miel.

— Bună seara, meștere bucătar! îi strigă Brett la intrarea în hol. Arată-ți chipul, să vezi pe cine am adus.

— Dacă e o femeie, te las să-ți faci singur de mâncare.

se auzi glasul Barbarei. Ooo, dar văd că nu e! Bună! îl întâmpină pe Leonard Wingate.

Peste elegantul taier tricotat, în care venise direct de la agenție, își pusese un șorțuleț mic și cochet, iar Brett, care-o studia cu ochi de artist, constată că veșmântul îi reliefa silueta punându-i-o în valoare, ceea ce sesizase și musafirul, după felul cum o privea. Potrivit obiceiului, își uitase ochelarii de soare în volbura părului castaniu și, întinzându-se către ea, Brett i-i scoase sărutând-o fugitiv pe obraz.

— Dânsa e țiitoarea mea, rosti către Wingate, sub formă de prezentare. e

— Asta și-ar dori-o el, dar nu sunt, se apără Barbara. Iar lauda lui nu e decât un mod de a se răzbuna.

După presimțirea lui Brett, între Barbara și Leonard Wingate se statornici de la bun început o punte de amicitie, și în vreme ce vorbeau aferați, el deschise o sticlă

de Dom Perignon, din care se desfătară cu toții.

La răstimpuri, Barbara se făcea nevăzută, chemată de obligațiile culinare. O dată, când rămaseră singuri, Wingate cercetă mai atent spațiosul salon în care se aflau. pronunțându-se mai apoi cu admirație:

— Strașnică locuință!

— Mă bucur că-ți place, se veseli Brett.

Cum el se ocupase cu decorarea apartamentului, închiriat cu un an și jumătate în urmă, întregul interior îi trăda slăbiciunea pentru linia modernă și culorile violente. Galbenul țipător ședea alături de liliachiu, de verde, și degradeuri de roșu, dar atât de fericit îmbinate, încât niciuna nu se certa cu alta, creând o perfectă armonie de ansamblu. La aceasta se adăuga o rafinată folosire a luminii, menită să potențeze anumite nuanțe sau, dimpotrivă, să le îndulcească, realizându-se astfel, într-o singură încăpere, mai multe colțuri și colțișoare, fiecare cu personalitatea și atmosfera sa proprie.

La unul din capetele încăperii se afla o ușă deschisă ce dădea într-o altă odaie.

— Desenezi mult acasă? se interesă invitatul.

— Uneori, da, zise Brett, arătând cu capul spre ușa deschisă. Acolo e studioul în care m-ascund când vreau să lucrez liniștit, departe de Taj-Mahalul împresurat cu sârmă și izolație acustică. Și spunând aceasta, făcu un semn vag cu mina în direcția Centrului de Creație al Companiei.

— Numai că aici nu desenează doar limuzine, ci mai face și altele, se amestecă Barbara, revenită între timp din bucătărie. Vino cu mine, Leonard, să-ți arăt.

Și Wingate se execută prompt, urmat de Brett, ce pășea agale.

Deși la fel de plăcută și colorată ca și camera de zi, studioul avea toate atributele necesare unui atelier de desen. Un morman de foițe, adunat la picioarele unei planșete, arăta cum că Brett încercase să împrumute

formă unei idei, refăcând contururile pe file mereu rennoite din carnetul aflat la îndemână. Ultima schiță - plînsă în ace, pe o fâșie de plută - înfățișa un nou tip de aripă.

— Asta e varianta definitivă? îl întrebă Wingate arătând către ea.

— Da' de unde, se scutură Brett. Noi ne jucăm cu ideile, le fixăm pe hârtie așa cum ne vin, pentru ca din noianul de încercări să apară la un moment dat una, care până la urmă se materializează în forma definitivă. Ceea ce n-o să se-ntâmple cu cea de față, conchise brusc, smulgând pagina și mototolind-o în palmă. De-ai strânge toate creionările ce preced un model de mașină, ai înțesa cu hârtie până și Cobo Hill.

Barbara răsuci un comutator, luminând un ungher, unde se afla un șevalet acoperit cu pânză.

— Dar ia să vezi asta, care nu e de lepădat, i se adresează lui Wingate dezvelind șevaletul. Pe el se afla o pictură în ulei - încă neterminată. Brett se grăbi să-și avertizeze oaspetele.

— Să nu te iei după Barbara care, din dragoste pentru mine, devine subiectivă în aprecieri.

Celălalt scutură din cap a împotrivire.

— De astă dată nu mi se pare deloc, îl contrazise cercetând pictura cu admirație.

Tema: o adunătură de piese vechi, de mașină, îngrămădite unele peste altele. Ca să-și încropească modelul, Brett vizitase magazia unui reparator de automobile și, din arsenalul de fiare vechi, alesese câteva piese, pe care le înșirase mai apoi pe o scândură, în fața șevaletului, sub lumina unui reflector mobil: câteva bujii arse și afumate, un arbore de motor găurit, un bidon spart, măruntaiele unui carburator, un far mutilat, o baterie secătuită, un miner de portieră, o bucată de radiator, un cric rupt, o mină de piulițe și șaibe ruginite, iar deasupra

acestora, un volan cu claxonul sărit.

Nimic pe lume n-ar fi părut mai banal ca acest maldăr de hârburi, incapabile să inspire o lucrare de artă. Și totuși, lucru de necrezut, Brett izbutise să le însușească pe pânză, să le confere o frumusețe primară, necizelată, precum și o stare de tristețe și nostalgie. Suntem niște sărmăne vestigii distruse, fără nicio utilitate, nedorite de nimeni, părea că spune pictura, sugerând doar o totală dezintegrare. Dar aceleași relicve avuseseră cândva viață, funcționaseră, întruchipând, oricât de efemer, vise, ambiții și realizări ale omului. Dar contemplându-le acum, spectatorul avea senzația că orice realizare – trecută, prezentă și viitoare – indiferent cât de valoroasă și elogiată la apariție – era sortită să sfârșească la fel, epilogul ei neputându-se consuma decât într-un morman de gunoaie. Dar oare visul și vremelnica sa împlinire nu însemnau suficiente temeieri de satisfacție?

Leonard Wingate rămase un timp neclintit în fața tabloului.

— Mă pricep puțin la artă și pot afirma că ești înzestrat se adresează el lui Brett, vorbind rar. Ai toate premisele să ajungi un mare artist.

— Asta i-o spun și eu, întâri Barbara, acoperind șevaletul și stingând pe urmă lumina.

Întorși în salon, amfitrionul umplu iar paharele cu Dom Perignon.

— După teoria Barbarei, mi-am vândut sufletul pentru o tocană grasă, zise turnând din sticlă. Sau pentru o locuință pe cinste, adăugă rotindu-și ochii prin încăperea luxoasă.

— Ar fi putut foarte bine să deseneze mașini fără să părăsească pictura; dar s-a lăsat pe obadă, datorită marilor sale succese obținute în industrie, rosti Barbara fixându-l pe Wingate. Într-atât l-a acaparat partea tehnică, încât rareori îl mai vezi cu penelul în mină. Ori asta e-o tragedie

pentru talentul lui înnăscut.

— Barbara nu sesizează esența, închipuindu-și că numai pictura e act de creație și nicidecum și desenarea unui vehicul. Și iarăși nu înțelege că automobilele «pasiunea mea, se apără Brett, zâmbind strâmb. În momentul acela îi reveniră în minte studenții ce le vizitaseră Centrul cu câteva săptămâni în urmă... „Ca să crezi aici, trebuie să iubești nebunește mașinile... să respiri, să mănânci, să dormi cu gândul la ele. Ba să-ți răsară în față și când mai strângi o femeie în brațe. E un soi de religie pe care, dacă n-o profesezi cu toată fervoarea, mai bine-ți alegi alta...” Așa le vorbise, și o făcuse din toată convingerea, nu? Doar asta simțea el însuși, chiar dacă nu cu aceeași tărie ca la venirea în Detroit. Dar care din oameni își păstrează elanul de la început? Adevărat, erau zile când, privindu-i la lucru pe cei dimprejur, se simțea încolțit de întrebări. Și-apoi dacă se analiza cu deplină onestitate, pe lângă vocație mai existau și alte rațiuni ce-l țineau ancorat de mașini, ca de pildă venitul său anual, ca să nu mai pună la socoteală perspectivele de mărire.

Doar avea numai douăzeci și șase de ani, și cu timpul, salariul avea să sporească apreciabil.

— Dar ia spune-mi, se adresă Barbarei, pe-un ton voios și glumeț. Dacă-ș sta într-o sărmană mansardă, mirosind a terebentină, ai mai veni să-mi pregătești cina?

— Știi foarte bine că da, îi răspunse ea, privindu-l fără înconjur.

Și pe când Barbara și Leonard Wingate vorbeau despre altele, Brett hotărî pentru sine: se va apuca iar de lucru și o să isprăvească tabloul de care nu se mai atinsese de săptămâni. Ar fi făcut-o și până acum, dar știa că odată prins de penel, orice altă preocupare dispărea. Or cu atâtea câte-l presau era aproape de neconceput să se ascundă într-un turn de fildeș și să picteze.

În timpul cinei, care nu dezminți cu nimic făgăduința miresmelor venind din bucătărie, Brett devie discuția spre cele relatate de Wingate, la bar. Jefuirea și persecutarea proaspeților recruți o revoltară pe Barbara chiar mai mult ca pe el, venind cu o întrebare pe care Brett se ferise s-o pună.

— De ce neam sunt mișei care-au măsluit cecurile?

— Are vreo importanță? ripostă Wingate, ridicând din sprâncene.

— Firește că are, și-o știi foarte bine, interveni Delosanto.

— Sunt albi, răspunse Leondard scurt. Altceva?

— Puteau fi și negri, murmură Barbara îngândurată.

— Puteau, deși-i mai puțin probabil. Wingate se poticni încurcat, iar după o clipă de șovăire adăugă: Uite ce. Eu mă aflu ca musafir aici...

Hai să vorbim despre altele, îl întrerupse Brett, fluturând o mână prin aer.

1 Urmă o scurtă tăcere, după care Leonard Wingate se auzi iar.

— Țin să precizez anumite lucruri până și între amici, cum ne socotim. Mai întâi, nu vă lăsați amăgiți de aparențe, cum ar fi costumul pe care îl port, diploma universitară și funcția pe care-o dețin. Evident, sunt un negru ajuns într-o slujbă înaltă, spre care se-arată cu degetul când se spune: „Vedeți lume, vedeți? Chiar și un negru poate să propășească”. În ce mă privește, afirmația nu sună deloc fals; mă număr printre puținii oameni de culoare eu un părinte înstărit, care m-a putut întreține în școli – singura cale de parvenire a noastră. Am ajuns într-o anumită poziție, de unde s-ar putea să urc și mai sus. Sunt încă destul de tânăr și recunosc că mi-ar plăcea să mă ridic. La fel și Companiei, care de-ar fi să aleagă între mine și un alb, cu siguranță m-ar prefera, în caz că mă dovedesc mai capabil ca el. Vedeți? Așa se scrie istoria. Iar dacă

balanța înclină spre mine e fiindcă direcția personalului, alături de altele din Companie de-abia apucă să strige: „Ia priviți-ne! Am pus un negru în fruntea bucatelor!” Wingate sorbi din cafeaua adusă de Barbara, după care urmă: Așadar, nu vă lăsați păcăliți de fațadă, pentru că în realitate am rămas credincios rasei mele. Iar când se întâmplă câte o ticăloșie, ca cea la care am asistat azi, se zbârli Wingate, depunând brusc ceașca pe masă și împușcând gazdele cu uitături dușmănoase, nu numai că-mi ies din țâțâni și fierb de re -, voltă, ci detest orice alb.

— Într-o clipă licărul urii se topi din priviri și din nou duse cafeaua la gură, dar cu o mină tremurătoare. După o sorbitură, reluă:

— James Baldwin scrie undeva: „În această țară negrii-s tratați așa cum nici unuia dintre voi nu i-ar trece prin minte să se poarte cu un câine sau cu o miță”. Și Baldwin n-a umflat deloc realitatea. Gândiți-vă ce se întâmplă în Detroit precum și în alte metropole, unde atitudinea albilor s-a modificat numai de circumstanță. Până și măsurile din ultimii ani, printre care și „campania de angajare a celor fără de căpătâi” - pe care perechea de albi au făcut totul s-o compromită - sunt inițiate de formă, poate ca să-și mai ușureze albi conștiința. În schimb școlile, locuințele, îngrijirea bolnavilor și spitalele au rămas în aceeași deplorabilă stare, de neconceput și de necrezut pentru dumneavoastră, ci doar pentru negri, care le cunosc și le simt pe pielea lor. Va veni însă o vreme când, dacă industria auto va voi să supraviețuiască în Detroit - pe care-tl nutrește și-l ține în viață - va trebui să se lupte pentru a le ameliora existența cetățe -, nilor de culoare. E singura în măsură s-o facă, dat fiind resursele de care dispune. Și totuși n-o văd pornind la drum...

— Atunci nu mai e nimic de sperat, spuse Barbara cu un glas tulburat de emoție.

— Ba e bine să speri. Doar nu te costă nimic, îi

replică Wingate ironic. Dar e păcat și stupid să te amăgești...

— Îți mulțumesc pentru onestitatea cu care ai vorbit, murmură Barbara. E o floare din ce în ce mai rară, după cum am avut tristețea s-o constat nu o dată.

— Spune-i de filmul pe care ți l-a încredințat agenția, o îndemnă Brett.

— Am fost aleasă să realizez un documentar cât mai obiectiv despre periferia Detroitului, îl informă ea pe oaspete, al cărui interes crescuse subit. Noutatea am aflat-o acum o lună jumate, preciză în continuare, dar pe urmă descrise întrevederea avută cu directorul administrativ Keith Yates-Brown, la centrala Agenției OJL din New York.

După cum îi șoptise Teddy Osch în decursul prânzului suprasaturat ou Martini, directorul Agenției o chemase la el chiar a doua zi după neizbutita „pritoceală a foițelor”, la care, potrivit obiceiului, fuseseră prezentate primele schițe pentru publicitatea Orionului și, tot potrivit obiceiului, refuzate fără excepție.

Întrevederea se consumase în somptuosul birou al directorului, aflat la ultimul nivel al clădirii; dar în locul zâmbetelor și afabilității de măscărici afișate cu o zi înainte, o întâmpinase o mutră hirsută, ce-l făcea pe jovialul Yates Brown să pară mai bătrân și mai încărunit ca în alte momente. Spre sfârșitul discuției, îl văzuse în mai multe rânduri întorcându-se înspre fereastră și scrutând orizontul în direcția Manhattan și Long Island Sound, ca și când o parte din gânduri i-o luaseră razna, într-acolo. Probabil necurmatul efort de-a juca în struna clienților, cerea de la sine contracararea cu câte o îmbufnare, reflectase Barbara, urmărindu-l.

Dar toanele-i rele nu se oglindiseră numai pe chipul - posac, ci și în vorbă, directorul încolțind-o cu observații chiar după rostirea salutului de rigoare.

— Te-ai arătat înțepată cu clientul de ieri, o luase el

în primire, și să știi că nu mi-a plăcut de loc. M-aș fi așteptat la cu totul altă purtare.

Barbara preferase să tacă. Desigur musturarea superiorului se datora întrebării cu care-l placase pe trimisul Companiei – mofturosul J.P. Underwood. „Oare nu v-a plăcut nimic din tot ce-ați văzut? Chiar nicio schiță?”, îl atacase frontal, dar nu-și regreta nici acum intervenția, socotind-o într-o totul justificată. De aceea, la învinuirea directorului, nu găsisese cu cale să-și plece fruntea și să se scuze, cum nu i se păruse înțelept nici să se da în bețe cu el. Doar o chemase ca să-i încredințeze o misiune, și deci era înțelept să-l asculte cel puțin până va afla despre ce era vorba.

— Printre primele rudimente ce se cuvine să le înveți ca angajat al instituției noastre, se numără stăpânirea de sine și reprimarea replicilor inoportune, își continuase el probozeala. Să-nghiți, cum s-ar zice, în sec, când te simți ispitit să trănestești o remarcă anapoda.

— E tocmai ce fac în clipa de față, răspunsese Barbara calmă, la care celălalt avusese mărinimia să schițeze un zâmbet, ce se topi însă repede în încruntarea care urmă.

— Treaba pentru care ai fost aleasă îți va cere un sever autocontrol, discernământ și, natural, fantezie, însușiri pe care am considerat că le ai. Chiar și azi mă mențin la această părere, cu toată gafa pe care ai comis-o ieri...

„Ah, Dumnezeu! Termină cu predica!” i-ar fi strigat Barbara. Dar avu cumințenia să se abțină.

— Proiectul în chestiune va fi urmărit de Președintele Companiei pentru care lucrăm, urmașe Yates Brown, punând în rostirea cuvântului „Președinte” atâta stimă și venerație încât Barbara rămăsese surprinsă că nu sărise în picioare, să ia poziția de drepti. În consecință, turuise el mai departe, vei avea datoria – o datorie majoră, care va

afecta întreaga agenție - de a te înfățișa când și când Președintelui, spre a-l informa de modul cum decurg lucrurile, precizase cu gravitate, și de data aceasta Barbara nu-l mai luase în derâdere, deoarece a raporta direct Președintelui nu era glumă, ci o mare răspundere, care pe ea totuși n-o înfrica. În schimb, pe Yates Brown îl vedea de pe acum foindu-se împreună cu alții și frângându-și mâinile în așteptarea cuvântului decisiv ce aparținea Președintelui - exponentul cel mai înalt al forului tutelar, investit cu deplină autoritate asupra agenției.

— Și-acum să îți spun în ce constă și proiectul: vei face un film, se pronunțase în fine directorul, înșirându-i apoi toate amănuntele cunoscute până la ceasul acela.

Mai întâi filmul avea ca temă periferia Detrodtului și localnicii de aici, urmând să înfățișeze preocupările lor - rasiale ori de altă natură - modul lor de a trăi și gândi, precum și nevoile lor curente - totul redat sub forma unui documentar realist, făcut cu deplină onestitate. Pelicula nu avea să servească în scopuri propagandistice - numele Companiei apărând doar o dată, menționând, pe generic, calitatea sa de întreprindere patronală - adevăratul său țel fiind acela de a oglindi frământările citadine, roiul metropolei, pe plan național și necesitatea de a și-l afirma tot mai mult - după cum reieșea din existența Detroitului, ales ca exemplu. Filmul avea să cutreiere țara, rulând în cercuri didactice, în diferite comunități și în școli, cu perspectiva ipotetică de a fi prezentat și de televiziune, iar mai târziu chiar în marile cinematografe, la caz că se dovedea izbutit. Cât despre fondurile de pe acum alocate, deși permiteau angajarea imediată a unei case de filme, agenția prefera să mai reflecteze asupra alegerii, apelând, pe moment, numai la un regizor de renume și, eventual, la un scenarist - dacă nu cumva Barbara, cu experiența ei publicistică nu se oferea să scrie scenariul. Dar oricare va fi opțiunea, de realizarea documentarului ea avea să

răspundă, întruchipând autoritatea agenției.

Ascultându-i tot mai atentă și captivată de vești, își aminti de cuvintele auzite din gura lui Teddy Osch la prânzul din ziua trecută. „Tot ce-ți pot spune, este c-aș dori să fac schimb cu tine...”, o prevenise el sibilic, și de-abia acum îl înțelegea. Noua-i investiție însemna nu doar o măgulire de ordin profesional, ci, mai ales, un prilej de a crea ceva de valoare, pe care-l întâmpina cu bucurie și încredere.

De accez poate îl urmărea altfel și pe Yates Brown – cu mai multă îngăduință și prețuire – scuzându-i în pană și încheierea care, în alte împrejurări, ar fi scos-o din fire.

— Vei munci, ca întotdeauna, în afara sediului din Detroit; dar asta nu-nseamnă că nu ne vei informa de tot ce se-ntâmplă... de absolut tot, sublimase solemn. Un alt lucru pe care ți-l cerem este o severă dozare a simțirilor – adică impunerea acelui control de care ți-am pomenit înainte. Vei face un film obiectiv și onest, dar fii atentă și nu îți pierde măsura, fiindcă nici noi și nici Președintele Companiei nu avem interes să cădem într-un... cum l-aș putea denumi?... un documentar cu iz socialist.

Și Barbara nu găsisese cu cale să-l contrazică. La ce și-ar fi irosit vremea cu argumente sterile când știa că va trebui să le îmbrace în forme convingătoare spre a-și apăra părerile și ideile ei de mfine?

La o săptămână de la acest dialog, după ce fusese eliberată de îndatoririle anterioare, trecuse la pregătirile filmului, intitulat provizoriu „Orașul Motoarelor”.

— Primele măsuri au fost luate, printre care se număra alegerea regizorului și a casei producătoare, îl informă ea pe Wingate, vorbindu-i peste masa sufrageriei. Natural, mai sunt multe de pus la punct, însă, cu toate tergiversările, nădăjduim să începem turnarea în februarie sau cel mai târziu martie, își încheie povestirea.

Oaspetele o ascultase cu interes, iar după ce termină

rămase pe gânduri, cumpănind la cele aflate.

— Aș putea să fac pe deșteptul, rosti în cele din urmă, sau pe cinicul despuat de orice încredere, susținând că a face un film despre mizeriile dintr-o urbe, în loc de a le căuta rezolvarea, mi se pare la fel de inutil și deșuchiat ca idee precum zăngăneala lui Nerón pe corzile lirei. Dar funcția pe care o dețin m-a învățat cum că viața nu e chiar așa simplă și că informarea are un rol important. Aici se opri, ca după un răstimp să adauge: S-ar putea deci ca inițiativa cu filmul să se dovedească extrem de folositoare, iar de crezi c-aș putea ajuta într-un fel, aș fi bucuros să mi-o spui.

— Cred că da, încuviință Barbara. Am stat de vorbă cu regizorul Gropetti și este de acord ca orice crâmpei al vieții de la periferie să fie dezvăluit de localnicii de acolo, iar unul din ei va trebui negreșit să se numere printre proaspeții recrutați ai „campaniei de angajare a celor fără de căpătâi”.

— Te fac însă atentă, o preveni musafir-ul, că mulți dezertează și că s-ar putea să stricați o peliculă întreagă pe un asemenea exemplar.

— Dacă așa se întâmplă în realitate, nu văd de ce n-am arăta-o și în film. Doar nu ne propunem o reeditare dulceagă a Pollyannei.

— În cazul acesta, s-ar putea să vă semnalez un „protagonist”. Vă amintiți cele istorisite de mine despre instructorul care a șterpelit cecurile și, prin minciuni, le-a obținut andosarea?

— Într-adevăr, n-am uitat, confirmă Barbara.

— Ei bine, l-am urmărit o după masă întreagă, iar a doua zi am trecut pe la cei pe care-i vizitase. Avându-le adresele, le-am descoperit fără greutate și numele în fișele personalului. Vorbind, Leonard Wingate extrase din buzunar o agendă, pe care începu să o răsfoiască. Printre cei întâlniți atunci, îndeosebi unul mi-a reținut luarea

aminte... Cum și de ce, mi-ar fi greu să explic, dar l-am determinat să revină la muncă. Iată că l-am găsit! exclamă, oprindu-se la o pagină. Îl cheamă Rollie Knight.

După plecarea oaspetelui, care făgăduise să le mai caute compania, Brett se urcă în mașină cu Barbara și o porniră spre Royal-Oak - un cartier mai modest, în care locuia familia Zaleski.

Se aflau tocmai pe autostrada Maple când Brett, întorcându-se către Barbara, așezată alături, rosti cu năduf:

— Oare de ce ne grăbim ca niște smintiți? apoi frână și opri la marginea drumului, o cuprinse în brațe și o sărută lung și înfocat. Unde-o s-ajungem dac-o ținem întruna cu platonია? o întrebă strângând-o la piept și îngropându-și obrajii în cascada mătăsoasă a părului ei. Hai să ne-ntoarcem, să te culci la mine. O dorim deopotrivă și nu văd, zău, de ce te-ai împotrivi, o imploră el.

Pentru a câta oară îi repeta rugămintea? se gândi Barbara, și oftă. Numai în seara aceea o mai auzise o dată, după plecarea lui Wingate, plus în atâtea alte momente de când se iubeau.

— Sunt o dureroasă decepție, așa e? îl întrebă aproape în șoaptă.

— De unde s-o știu câtă vreme mă duci cu vorba și nu mă lași să mă conving singur?

Auzindu-l, chicoti dintr-odată înveselită. Era darul lui s-o facă să râdă până și în clipe dramatice, ca cea de adineaori și, induioșată, întinse mâna și-i mângâie fruntea, încercând să-i alunge crisparea ce simțea că se întipărise pe ea.

— Ne aflăm într-o situație de-a dreptul ridicolă, urmă revoltat. Toți din jur bănuiesc că trăim împreună, și doar tu și eu știm că nu e adevărat. Chiar babacul tău presupune acest lucru, sau mă înșel?

— Ba deloc.

— Atunci vezi? Ca să nu mai vorbim de faptul că, de câte ori mă-ntâlnește, îmi arată că nu mă are la suflet. Așa că mă pot socoti de două ori păgubit.

— Drăguțul de tine! Ai perfectă dreptate.

— Dacă recunoști, de ce ne mai irosim vremea? Să trecem la fapte, și chiar acum. Zău așa, Barbara, că doar n-oi fi fecioară, la douășnouă de ani câți ai. Sau poate eu te țin la distanță și nu mi-am dat seama? Spune-mi deschis, duhnesc a argilă de la modelarea mașinilor, ori te-alung cu vreun alt defect fizic?

— Știi că nu e așa, se grăbi ea să nege, scuturând vehement din cap. Continui să-mi placi așa cum ți-am spus-o și-n alte rânduri.

— Și-atunci de ce să reluăm vorbăria? Ca s-ajungem la aceleași concluzii absurde? Întrebă abătut.

— Te rog du-mă acasă, insistă Barbara.

— Unde? La mine?

— Ba la mine, firește, decretă ea și râse. Iar când Brett se înduplecă și continuă drumul, adăugă, mângâindu-l pe braț:

— Cât despre ce-ai spus înainte - cu concluziile absurde - mărturisesc că și eu am momente când de-abia mă-nțeleg, iar de-mi păstrez totuși intransigența, o fac în virtutea modului meu de a gândi, care diferă de-al oamenilor din jur. Numește-l demodat ori cum vrei, dar încă nu mă pot scutura de el...

— Cum adică, dacă vreau să te am ca femeie, trebuie mai întâi să te iau de nevastă?

— Nicidecum, i-o tăie cu severitate. Gândul meu e la carieră și nu la căsătorie, așa cum prea bine o știi. Ca să nu mai vorbim că nici ție nu ți-e aminte de-nsurătoare.

— Aici m-ai ghicit, recunosc rânjind hâtru. Și-atunci de ce să nu trăim împreună?

— O s-ajungem cândva și la asta...

— O spui cu convingere?

— Nu chiar de sută la sută. Dar cu vremea s-ar putea s-o câștig. Dacă tu suferi, însă, de câte ori ne vedem, completă după o clipă de ezitare, ți-aș propune, iubitule, să sistăm pentru un timp întâlnirile...

— Inutil! Am mai încercat-o. Și mi-ai lipsit groaznic. Așa c-o să ne vedem în continuare, chiar de-o fi să mă mai apuce când și când năbădăile. Și-apoi, vorba ceea, conchise pe un ton mucalit; nici tu n-ai să poți rezista cât lumea.

Pe urmă tăcură un răstimp, iar când Barbara deschise iar gura, trecuseră de Woodward Avenue, înaintând vertiginos către sud.

— Vrei să-mi faci o plăcere? i se adresă rugătoare.

— Ce anume?

— Să termini tabloul pe care l-am privit astă seară.

— Și crezi că de-aș face-o s-ar schimba în vreun fel viața noastră?

— N-aș putea garanta dar aș vrea să te fac să-nțelegi că e vorba de o componentă majoră a structurii tale pe care n-ai voie și n-ai să poți s-o înăbuși.

— Ca sughițul, încercă el să se arate indiferent și sarcastic.

— Ca orice mare talent, așa cum îl ai și cum ți-a confirmat-o și Wingate, i-o reteză cu asprime. Dar acest talent nu-și va da niciodată măsura dacă te eternizezi în uzinele de automobile.

— Fie, încheiem târgul. Isprăvesc pictura începută, cum îmi și propusesem de altfel, dar în schimb tu ce-mi dai? Fiindcă așa se încheie un târg - cu obligații de ambele părți.

— Obligații am numai la agenție, și mi le îndeplinesc zilnic până la orele cinci. Dar acum sunt scutită de ele și sunt eu, la modul absolut, așa cum te vreau și pe tine - adevăratul Brett Delosanto, cu tot ce are mai bun și mai de

valoare în el.

— Auzi ce zace în mine, și eu care nici nu visam? o persiflă iar, ca după câteva clipe de cumpăneală să reia complet serios. Să zicem că ai dreptate și că pictura o să-mi aducă adevărata împlinire. Dar ai idee cu câte adversități are de luptat un artist până i se recunoaște valoarea și i se dă, când și când, o lucrare bine plătită?

Cum însă tocmai atunci se angajă pe aleea ce ducea către bungalowul în care locuia Barbara și zări în garaj mașina tatălui ei, uită de dispută și observă întristat:

— Se pare că babacul ne-așteaptă. Dumnezeuule, parcă s-a făcut dintr-odată frig!

Matt Zaleski se afla în veranda acoperită de lângă bucătărie, unde-și ținea orhideele și, la intrarea tinerilor printr-o ușă laterală a casei, își înalță doar privirea de pe plantele ce le pigulea. Sera fusese ideea lui Matt, și-o amenajase curând după cumpărarea acestei vile, un eveniment survenit cu optsprezece ani în urmă, care-i marcase propășirea economică, prin mutarea din Wyandotte - mărunțul cartier al copilăriei - către nordul mai de elită al orașului, unde se întindea Royal Oak. Înjghebând un lăcaș al florilor, Matt nutrise nădejdea că-și va afla în el tihna după orele de încordare și trudă petrecute la fabrică. Dar năzuința lui prea puțin se adevăra. Fiind tot mai solicitat și mai obosit, plăcerea de a îngriji orhideele, al căror exotism și parfum continuau să-l încânte, se prefăcuse, cu timpul, într-o neplăcută corvoadă la care totuși nu putea renunța. Chiar în seara aceea, deși sosise numai de-o oră acasă - fiind șicanat la uzină de lipsa unor materiale - se văzuse silit să se apuce de roboteală. Prea de multe ori amânase primenirea unor ghivece și mutarea altora în colțuri prielnice, încât după o cină frugală, se așternuse pe lucru și până s-audă mașina lui Delosanto, mutase mai multe plante, ultima - o *Masdevallia triangularis*, de un roșu gălbui - așezând-o

într-un loc cu mai multă umezeală și aer. Când cei doi își făcură apariția, se foia cu o stropitoare în mână, udând-o atent și cu dragoste.

— Salutare domnule Zet, îi strigă tânărul creator de modele din pragul verandei, la care Matt,» iritat de acest apelativ detestabil, pe care-l mai auzea, spre exasperarea lui, și la fabrică, mormăi ceva în chip de răspuns.

În urma lui Brett se ivi Barbara, care-și sărută părintele în fugă, iar apoi dispăru în bucătărie, spre a le pregăti o băutură de malt. Hotărât să se arate amabil și vesel, Brétt inspectă cu migală orhideele - înșirate pe polițe sau spânzurate de grindă - după care exclamă încântat:

— Phii, că frumoase mai sunt! E grozav să ai timp la discreție spre a ți-l putea petrece și într-un paradis ca acesta. Ia te uită ce mai splendoare! urmă arătând spre o *Catasetum saccatum*, fără a observa crisparea lui Matt, provocată de remarca-i anterioară. Privind-o ai zice că-i o pasăre-n zbor, încheie copleșit de admirație.

Chipul amfitrionului se luminează iar, fermecat de gingașul potir vegetal ale cărui petale - oacheșe-purpurâi - se arcuiau avântate, asemenea unor aripi.

— Ai dreptate c-aduce cu o pasăre, recunosc după o cercetare îndelungă. De-abia acum îmi dau și eu seama.

Atmosfera se îndulcise - har Domnului - dar Brett o înăspri, fără voie, prin proxima-i intervenție.

— Cum a mers azi la linia de asamblare? Mai funcționează harabaua aia nenorocită?

— Închipuiește-ți că da, însă nicidecum datorită modelelor deșuchiate pe care ni le trimiteți spre execuție.

— Păi știți de ce-o facem? Ca să vă punem, pe voi, lăcătușii, în dificultate, pentru că altfel ați adormi în monotonia ce vă împresoară.

Pentru unul ca Brett, tachinările amicale erau la fel de firești ca și râsuflarea, pe când Matt nu putea să le

audă. De altfel și datorită lor ajunsese să vadă în prietenul Barbarei un filfizon îngâmfat și obraznic. Dar cum celălalt nu-i sesizase aversiunea față de glume și nici proaspăta închkmdorare, continuă cu aceeași vervă:

— În curând veți primi Orionul. Dar nu vă speriați! Pus la punct de noi, cum este, se va construi singur.

Cu asta îl scoase din sărite pe Zaleski, care izbucni ca o furie.

— Nicio mașină nu se fabrică singură! Asta o credeți doar voi, niște puști plini de aere, care, de-ați venit cu o patalama de la facultate, vă considerați atotștiutori și vă-nchipuiți că orice mâzgăliți pe hârtie se face bătând din palme. Numai că vă-nșelați, mucoșilor! Ca să capete ființă trăsnăile voastre, e nevoie de fraieri ca mine - lăcătuși, cum ne spuneți - care tragem în jug, până ce ne dăm duhul...

Și Matt își vărsă mai departe focul într-un șuvoi de nestăvilit, fără să realizeze că la temelia acestei explozii se aflau oboseala sa fizică și noianul de griji pentru acest Orion așteptat, care avea să răstoarne uzina, schimbându-i întreaga tehnologie de fabricație, înmulțind complicațiile - și așa numeroase - ale procesului de producție, iar pe el, osândindu-l la o viață de chin - cu zile de caznă, prelungite până noaptea târziu, iar altele fără o geană de somn - veșnic apăsate de răspundere, dar pândit și de imputări, la orice încurcătură și poticneală. Pentru el asta însemna Orionul - un mare supliciu - pe care-l trăise în atâtea și atâtea rânduri, și a cărui reeditare i se părea de neîndurat. De aceea și explodase față de acest insolent Delosanto. Nu din antipatia ce i-o nutrea și nici adresându-i-se direct, ci lăsându-se biruit de frământările adunate în suflet care, într-o clipă de slăbiciune, sfărâmaseră zăgazul controlului și căpătaseră glas.

De-abia când înțelese acest lucru se opri încurcat, căutând o cale să se explice și totodată să-și repare ieșirea.

Dar din păcate nu mai avu putința s-o facă. În ușa verandei răsări Barbara, albă ca varul la fața, și săgetându-l cu priviri firoase.

— Cere-ți iertare pentru tot ce ai spus, îl somă ea.

— Ce să fac? se încăpățână Matt, prefăcându-se a nu înțelege.

— Lasă, Barbara, se amestecă Brett, incapabil să țină supărare sau pică. Nu-i nevoie de scuze când a fost doar o mică neînțelegere. Nu-i așa, dom'le Zet?

— Și totuși insist, se răsti Barbara - cea de obicei indulgentă și răbdătoare cu părintele ei. Roagă-l pe Brett să te ierte. Altfel plec împreună cu el. Să știi că sunt absolut hotărâtă.

Și Barbara nu glumea, ceea ce înțelese și taică-său. Oare ce se întâmpla cu lumea din jur? Cum de ajunseseră tângii să-și înfrunte părinții, iar imberbii să-i persifleze pe vârstnici? De ce viața i-o răpise pe Freda care, de-ar fi fost lângă el, nu-l lăsa să se piardă cu firea, și-ar fi prevenit un asemenea incident?!

Dezorientat și amărât, Matt mormăi o formulă de scuze, după care încuie veranda și se duse în dormitor să se culce.

La foarte scurt timp, plecă și Brett Delosanto.

Noiembrie trecuse, la fel și Crăciunul, iar la începutul lunii ianuarie, iarna se înstăpâni în Orașul Motoarelor, așternând omăt gros, chemând iubitorii de schi în nordul ținutului Michigan, stivind gheața în țarcuri masive și înalte, împrejurul lacurilor St. Clair și Erie. Însă mai înainte de întâmpinarea Anului Nou, pregătirile pentru lansarea noului model Orion - fixată în a doua jumătate a lunii septembrie - se accentuaseră ca ritm și amploare. Cei cu organizarea producției, adânciți în calcule și proiecte de săptămâni și de luni întregi, stabiliseră modificările tehnologice în linia de fabricație, care aveau să înceapă din iunie, astfel ca primele zece exemplare, cuprinse în așa

numitul „Lot Zero”, să fie produse până în august, urmând ca după un alt interval de șase săptămâni, învăluite în taină, să aibă loc, în sfârșit, prezentarea sa publică. Între timp, serviciul de achiziții urmărea cu încordare livrarea materialelor comandate și așteptate la date precise; serviciul vânzărilor definitiva planurile – la infinit dezbătute și refăcute – cu privire la distribuirea viitorului automobil pe piețele de desfacere, Direcția Protocol și Relații își întindea imensele sale tentacule în vederea atragerii presei, desfășurând o propagandă de proporții gigantice, pe când alte servicii și ramuri se alăturau cu inițiative mai mult sau mai puțin, importante, în raport de profilul pe care-l aveau. Iar în vreme ce realizarea Orionului se apropia de sfârșit, gândul multora – printre care și a lui Trenton și Delosanto – se îndrepta către Farstar – limuzina ce avea să-i urmeze – cu toate că nimeni n-ar fi putut preciza încă nici cum o s-arate ca formă, nici din ce aluat ori când va fi plămădită.

La preocupările aduse de luna ianuarie, Adam mai avea de adăugat una: confruntarea conturilor Teresei cu scriptele reprezentanței lui Smokey Stephensen, în care răposatul ei soț investise aproape întregul avut.

Îngăduința cerută Companiei, de a contacta o reprezentanță – fie și în interese minore – zăbovise peste orice așteptări, din cauza interpunerii Comisiei de Arbitraj. Exasperat, Adam îl abordase pe vicepreședintele Hub Hewitson care, în chip de favoare, trecuse peste restricțiile curente, dezlegându-l de ele. De-abia când primi binecuvântarea acestuia și puteau să-și înceapă investigația, își dădu seama cât îl împovăra noua și nedorita răspundere. Oare nu-i ajungeau obligațiile sale diurne – tot mai numeroase și grele – în special când acea stare de tensiune și angoasă părea că nu-l mai slăbește? Pe de altă parte, acasă auzea repetatele imputări ale Ericăi care, sincer vorbind, erau pe de-a-ntregul îndreptățite.

Absorbit de uzină, mai că ajunseseră să nu se mai vadă. Dar va trebui să găsească o cale ca să înlăture și acest neajuns. Cum însă-i făgăduise Teresei să se ocupe de capitalul investit în reprezentanța de automobile, trebuia, înainte de toate, să-și ducă această promisiune la îndeplinire. Și astfel, într-o sâmbătă dimineață, după o prealabilă înțelegere telefonică, se înfățișă pentru prima dată la Smokey Stephensen.

Situat în suburbiile de nord, între Troy și Birmingham, magazinul avea o amplasare ideală - nu departe de întretărirea bulevardului Woodward cu o principală arteră ce traversa orașul.

Când Adam coborî din mașină, Smokey - care fără-ndoială-i pândise sosirea: - ieși pe trotuar, să-l întâmpine.

— Bun venit! Bun venit! tună fostul alergător de curse, astăzi un om trecut de junețe, corpulent și cu o barbă stufoasă, purtând un sacou albastru închis, de mătase, pantaloni negri, marinărești, burlăniți atât cât să pară absorbit de treburi și nu de ținută, iar la gât o cravată imensă, cu desene violent colorate.

— Bună dimineața, îl salută Adam. Sunt...

— Nu-i nevoie să-mi spui. Ți-am văzut poza în "Automotive News". Poftește înăuntru! îl invită împingând ușa în lături. În prăvălie, la noi, urmă negustorul, se intră din două motive: fie să te adăpostești de ploaie ori să-ți cumperi o limuzină. Numai că dumneata faci excepție de la regula generală. Dar într-o jumătate de eră, ne vom spune pe nume. Ba ce zic; chiar mai repede. Așadar, eu sunt Smokey, bubui întinzându-i o mină cât o labă de urs.

— Iar eu Adam, i-o acceptă Trenton, de-abia izbutind să nu se crispeze de cumplita-i strânsoare ca într-o menghină.

— Dă-mi, te rog, cheile automobilului, i se adresă iar patronul, făcând totodată un semn către un vânzător tânăr, care veni într-un suflet de la capătul prăvăliei. Parchează

cu grijă mașina domnului Trenton și, vezi, nu cumva să i-o vinzi, îl dăscăli pe jumătate în glumă. De asemenea, poartă-te respectuos cu vizitatorul nostru, deoarece sora domniei sale deține patruzeci și nouă la sută din această dugheană, și dacă nu mărităm ceva marfă până spre orele prânzului, apoi ne-a cântat popa, încheie făcându-i cu ochiul lui Adam.

— E o perioadă grea pentru toți, observă Trenton care, din studierea rapoartelor, era la curent cu stagnarea vânzărilor după sezonul vacanțelor și cu implicitele pierderi suferite de uzinele de automobile și magazinele de desfacere. Doar clientela ar fi putut profita de această unică lună din an când, supraîncărcate cu mărfuri și dornice să le lichideze, reprezentanțele consimțeau la reduceri masive de prețuri, încât un cumpărător abil și avertizat ar fi luat acum o mașină cu câteva sute de dolari mai puțin ca în săptămânile următoare.

— Mai bine aș vinde televizoare-n culori, mirii Smokey, fiindcă pe astea - și cheltuie nătărăii paralele înaintea Crăciunului și a Anului Nou.

— Dar la schimbarea modelului ai făcut treabă bună...

— Cum de nu, se grăbi celălalt să confirme, luminându-se totodată la față. Îmi închipui c-ai văzyt scriptele, nu-i așa, Adam?

— Da, mi le-a trimis sora mea și le-am studiat.

— Cum se-ntâmplă cu prospăturile, le-am vândut cu toptanul, fiindcă oamenii nu se-nvață minte. Dar asta-i spre binele nostru, vorbi eu subînțelesuri, ca după o privire aruncată spre Adam, să mai vină cu o completare: Mă arăt cât se poate de sincer, și sper să nu mi-o iei în nume de rău.

— Dimpotrivă, îl asigură Trenton. Și eu îți voi dovedi aceeași franchețe.

Pentru el, aluzia lui Smokey era cum nu se poate mai

transparentă. Doar știa că în sezonul de toamnă, când uzinele își lansau ultimele creații, reprezentanțele le vindeau precum pâinea caldă. Ba mai mult. În loc să mai protesteze - ca în alte luni ale anului - cum că îi se alocă prea multă marfă, începând din septembrie orice stoc li se părea insuficient, stăruind să fie suplimentat, în ideea de a putea satisface cumpărătorii care, în pofida bățăioasei campanii împotriva automobilelor, tăbărau ca lăcustele pe modelele noi sau pe cele perfecționate, inconștienți sau poate nepăsători față de neajunsurile acestor tranzacții pripite. Mai întâi, ca la orice debut, negustorii țineau cu dinții de prețuri, jupuind clientela, iar mașinile în sine - de abia intrate în producție - erau mai puțin izbutite în comparație cu următoarele serii, când tehnicienii și muncitorii vădeau mai multă pricepere, anulând imperfecțiunile inherent strecurate la primele loturi. La aceste dezavantaje majore se adăuga și penuria pieselor de rezervă - la început fabricate pe sponci și de mântuială; astfel încât un turism achiziționat la imediata expunere în vitrine însemna mai întotdeauna o afacere neinspirată. De aceea, un client cu experiență îl cumpăra după cinci, șase luni de la introducerea în comerț, în care răstimp viciile de construcție erau lichidate, fluxul procesului tehnologic intra pe făgașul normal, singurul neajuns rămânând doar absențele numeroase ivite în fiecare luni și vineritatea produselor lăsa, natural, de dorit.

— La noi poți vedea orice vrei ca într-o casă cu storurile netrase, se auzi iar glasul detunător al lui Smokey. Îți ținem la dispoziție toate hârtoagele. Numai cere-ne un dosar ori registru, și pe loc ți-l aducem spre cercetare, cum am face-o și cu coana Teresa, care are tot dreptul să le inspecteze pân'la ultima buche. La fel și cu întrebările. Sunt gata să-ți răspund la oricare - limpede și fără codeală.

— În privința întrebărilor te poți aștepta la destule.

De altfel, cu ele am să încep, și de-abia mai târziu am să trec la studierea hârtoagelor, cum le-ai zis dumneata. În plus, aș dori să pătrund și în miezul negoțului, dar pentru asta-mi va trebui câțva timp.

— Fă tot ce dorești. Pe mine nu mă deranjezi cu nimic, glăsui negustorul, apucând-o înainte, pe scara ce suia către mezaninul întins pe întreaga lungime a parterului și mai tot ocupat de bir-ouri. Ajunși la ultima treaptă, cei doi se opriră să arunce o privire spre încăperea de jos. O bună parte din ea era înțesată de exponate - turisme de diferite tipuri, felurit colorate și lucind ca oglinda; pe un perete se înșirau mai multe cabine de sticlă, în care vânzătorii negociau cu clienții, iar o ușă deschisă dădea în culoarul dinspre depozite și serviciul de întreținere, ascunse de ochii cumpărătorilor.

Cu tot sezonul neprielnic afacerilor și ora încă pretimpurie, mai multe persoane apăruseră în magazin, cercetând automobilele sub privirile vânzătorilor ce roiau împrejur.

— Mare noroc a avut sora ta, Adam, cu ideea răposatului Clyde, pentru că investiția lui de aici le aduce azi pâinea - ei și copiilor, vorbi Smokey, urmărind împreună cu Trenton ce se întâmpla la parter. Iar după o pauză și o otheadă vicleană spre Adam, urmă la fel de miers: Stau și mă-ntreb ce-o fi neliniștind-o pe coana Teresa? Doar își primește venitul la zi, iar curând vom avea bilanțul ce-l ținem la fiecare sfârșit de an.

— Nu prezentul o îngrijorează, ci se gândește ce să facă pe viitor. Doar ți-am spus de ce m-a trimis; ca s-o sfătuiesc dacă să vândă sau nu acțiunile...

— Da, da, făcu negustorul, și rămase pe gânduri. Uite ce, Adam, zise după un răspas. Cum ți-am vorbit sincer de la bun început, tot așa ți-o spun și acum: să știi că nu mi-ar cădea deloc bine s-o îndemni la vânzare.

— De ce?

— Pentru binecuvântatul motiv că n-aş avea din ce-i rambursa capitalul. Mi-ar trebui bani lichizi, ori de unde să-i scot pe moment când ştii cum stăm cu vânzările?

— În caz că Teresa decide să se retragă, te anunţă cu şaizeci de zile înainte - or în acest interval te poţi descurca. Doar dacă nu îţi convine să-i cumperi dumneata partea, e liberă să-şi găsească alt amator.

— Le zici ca din carte, încercă celălalt să braveze, dar din vocea sa - dintr-odată posacă - se vedea cât de tulburat este.

Evident nu-i surâdea gândul unui nou partener, temându-se, poate, că s-ar dovedi mai activ şi mai incomod ca o văduvă aflată la sute de mile distanţă. „Oare ce-l stânjeneşte în realitate pe Smokey?” se întreabă Adam ce-i observase subita posomorâre. Perspectiva unui amestec inoportun în afaceri, ori anumite învârteli şi nereguli ce se cereau păstrate în taină? Şi pe loc hotărî să dezlege enigma de-l va ajuta timpul şi documentele de care avea să dispună.

— Să mergem la mine în birou, îl invită Smokey.

Părăsind punctul de observaţie, intrară într-o cameră mică dar primitoare, a cărei dominantă o constituia verdele tapiţeriei de piele. Canapeaua, fotoliile, scaunul rotativ al biroului şi chiar suprafaţa acestuia erau îmbrăcate în aceeaşi culoare a ierbii. Observându-l pe Adam cum îşi plimbă privirea de la una la alta, amfitrionul găsi de cuviinţă să-i întregească impresia estetică cu o cimilitură încropită pe loc:

— Decoratorul ţinea sus şi tare să-mi tapiseze totul în roşu. Dar i-am spus: mai încet, tipule! Aici, la noi, vedem roşu numai când o-ncurcăm cu afacerile. Aşa că pune verde, cum îţi zic eu.

Un perete al biroului, aproape numai din sticlă şi orientat către expoziţia de jos, le dădea posibilitatea să

urmărească ce se petrece acolo, ca de pe o punte de vas.

— Ai cumva instalat un sistem de interceptare a discuțiilor? Întrebă Adam, arătând către țarcurile închise cu geamuri.

— Mda, mormăi Smokey, pentru prima dată șovăitor.

— Atunci, fă-mi, te rog, legătura cu cabina de colo, îi ceru Trenton, alegând una în care, un vânzător tânăr, cu o figură de băiețandru și o chică bălaie, discuta cu un cuplu - evident cu cumpărarea unei mașini. Între ei se afla un birou, iar pe acesta hârtii întinse.

— O clipă, și-ai să le auzi ciripitul, căută negustorul să se arate la fel de vioi și amabil, deși, după ton, se vedea că-l descumpănise dorința lui Adam.

Dar cum trebuia să i-o satisfacă, deschise capacul unei claviaturi de lângă birou și apăsă pe o clapă. Aproape instantaneu, dinspre peretele în care se afla încastrat difuzorul, țâșni un prim glas - desigur al vânzătorului, judecând după cele rostite.

— ...de la sine-nțeleș că putem comanda modelul ce vi-l doriți într-un verde aprins. Dar mi-e ciudă că nu-l avem în depozit ca să vă servim fără nicio zăbavă...

— Nu-i nimic, putem aștepta, îl calmă o voce tot de bărbat, cu un puternic timbru nazal. Principalul e să ne înțelegem din preț. Altminteri o să-ncercăm și la alte reprezentanțe.

— Natural, sir, se auzi din nou vânzătorul. Dar v-aș ruga, din pură curiozitate, să-mi spuneți cu cât socotiți că e mai scump acel „Galahad” în nuanța dorită de dumneavoastră, la care v-ați uitat înainte?

— V-am mai spus. Galahadul ne depășește puterile noastre, decretă același glas furnăit.

— Și totuși, insistă vânzătorul, aș vrea să vă aflu părerea. Cât credeți că v-ar costa în plus?

— Isteț băiat, Pierre! izbucni Smokey, chicotind încântat. Încearcă, ștrengarul, să-i tragă pe sfoară,

continuă înveselit, uitând pentru o clipă cât îl stingherise ideea lui Adam de-a intercepta convorbirea.

— Știu și eu ce să zic? rosti fornăitul împotriva voinței. O fi cu două sute mai mult decât mașina la care ne-am stabilit.

— Ei bine, aflați, vorbi vânzătorul, cu un rânjel pân'la urechi, că diferența e numai de șaptescinci de dolari.

— Ooo! se miră o femeie. Dacă e doar atât, atunci, dragul meu...

— Vezi cum poți păcăli o cucoană? se interferă Smokey, hohotind zgomotos și acoperind restul frazei. În mintea ei a și făcut socoteala că pot scuti o sută douăscinci de dolari, deoarece Pierre, pehlivanul, nu le-a pomenit încă de sumele ce se adaugă la acest Galahad. Dar le va strecura el după ce au mușcat din momeală.

— Aș propune să mai priviți o dată mașina, îl auziră din nou. Țin să v-arăt o serie de calități... Dar aici Smokey întrerupse ascultarea, fiindcă cei trei se ridicaseră de pe scaune, pregătindu-se să revină în sala de expoziție.

— Mi se pare o figură familiară acest vânzător, observă Adam.

— Nici nu mă mir. Doar e Pierre Flodenhale.

Va să zică alergătorul de curse, își aminti pe loc Adam; un nume tot mai notoriu datorită extraordinarelor performanțe din ultimul an sau doi. În stagiunea încheiată, câștigase mai multe premii spectaculoase.

— Când pe piste fluieră vântul, îl găsești lucrând aici, la reprezentanță, îl informă Smokey în continuare. Lui îi convine, fiindcă mai scoate un ban, iar mie pentru că-mi stimulează vânzarea. Unii clienți îl recunosc când ne trec pragul și sunt încântați să se laude că s-au târguit la cumpărarea mașinii cu o vedetă ca Flodenhale. În plus, se pricepe grozav să-i îmbrobodească. Ai să vezi că nici ăștia doi n-or să-i scape.

— S-ar putea să-ți devină asociat dacă Teresa se va

retrage.

— Nici pomeneală, explodează negustorul scuturând violent din cap. Tipu' n-are o lețcaie. Altfel de ce s-ar pripăși pe la mine? Ca toți confrății de breaslă, nici n-apucă gologanul în mână, și l-a topit. Succesul întunecă judecata până și unor vedete mai ceva decât el, închipuindu-și că vor încasa veșnic premii și vor înota în venituri.

m

— Numai dumneata ai gândit altfel.

— Da, fiindcă am fost mai cu scaun la cap și prevăzător, cum am și rămas. Altminteri nici nu răzbeam. Să luăm, de exemplu, reprezentanța pe care-o conduc. Ca afacere, n-a fost niciodată ușoară, dar azi îți mănâncă sufletul. Cumpărătorii s-au descuiat mult la minte, așa că tu, negustorul, trebuie negreșit să te arăți mai dibaci decât ei. Să nu crezi că vreau să mă plâng. Îmi place grozav meseria și se pot scoate parale frumoase din ea.

Când însă Adam caută să le țină parte cumpărătorilor, aprobând măsurile de protecție adoptate în favoarea lor, Smokey protestă dezgustat.

— Sărăcuții de ei! Parcă altfel nu știau să-și apere interesele! Dacă până mai ieri de-abia le smulgeai gologanii, acum aproape că nu-și mai desfac punga. Aleargă doar după chilipire. Dar de ce n-ar fi ocrotiți și comercianții? Oare ei nu au dreptul să-și câștige o pâine? Deși absorbit de discuție, Adam urmărise neabătut activitatea din sala de expoziție iar când Smokey părea că și-a încheiat diatriba făcu semn către prima cabină și-l rugă să-i dea iarăși puțința de a asculta.

— Cu plăcere, se execută celălalt, întinzând mâna spre testiera rămasă deschisă și apăsând pe o clapă.

— ...să mă credeți. Oriunde v-ați duce n-o să obțineți o marfă mai convenabilă, se auzi glasul unui alt vânzător - de astă dată mai vârstnic decât Pierre Flodenhale, cărunt

și cu un aer mai înțepat. În fața lui se afla o femeie trecută de treizeci de ani, se gândi Adam, rușinându-se, pe moment, de intruziunea sa reproabilă. Pe urmă își aminti însă cum mai toate reprezentanțele foloseau aceste sisteme pentru interceptarea discuțiilor dintre vânzători și clienți, nefiind deci singurul vinovat, ca să nu mai pună la socoteală însăși mobilul isodelilor lui; doar venise să vadă în ce fel își face Smokey negoțul, or numai prin urmărirea unor tranzacții putea să tragă prețioase concluzii.

— Dumneata susții că am dat peste un chilipir. Dar eu nu-s de aceeași părere, se auzi pentru prima dată glasul clienței. Oricât de bun ar fi automobilul pe care intenționez să-l iau, consider că-i încărcăți prețul cu o sută de dolari. Așa că voi încerca și la altă reprezentanță, conchise, pregătindu-se de plecare.

Vânzătorul oftă, biruit pe moment, dar își reveni repede.

— Îngăduiți-mi să mai revăd calculele, spuse el căutând să câștige timp. Iar după ce răsfoi hârtiile dinainte-i, reluă parcă luminat de o idee: vă gândiți cumva să faceți plata prin bancă?

— Da, îi răspunse clienta, așezându-se iar pe scaun.

— Și ați dori să ne ocupăm noi de forme?

— Cred că da, murmură șovăielnică. După care completă pe un ton categoric: Mă las în seama dumneavoastră cu formele.

Din cele știute de Adam, bănuia cam ce socoteli își făcea funcționarul. La fiecare vânzare plătită prin bancă, aceasta vărsa o anume cotă reprezentanței - o sută de dolari sau câteodată mai mult. Fără îndoială, și băncile câștigau de pe urma acestei convenții, de aceea se băteau între ele pentru colaborarea cu magazinele de automobile, de altfel cele mai în profit, întrucât în situații extremis, când o vânzare atârna de o ultimă reducere a prețului, negustorul o putea accepta, știind că-i va fi rambursată de

bancă.

Ghicindu-i parcă reflecția celui din preajmă, Smokey rosti pe șoptite:

— Chuck cunoaște secretele jocului. Doar avem un aranjament cu băncile care nu prea dă greș...

— Cred c-am găsit o portiță, se auzi vânzătorul în difuzor. Și uitați-vă cum vom proceda...

Smokey apăsă pe clapetă, eliminând ultimele detalii. Între timp, la parter, mai apăruseră câteva grupuri, iar unul din ele tocmai intrase într-o cabină de sticlă, pentru începerea tratativelor. Dar cu toată afluența, Smokey părea întru totul nemulțumit.

— Ca să scot un venit onorabil, trebui să vând două mii cinci sute de automobile pe an. Ori cumpărători de-abia împuști câte unul...

Cineva ciocăni cu sfială în ușă.

— Intră! tună negustorul. Și în prag apăru funcționarul cărunț pe care-l ascultaseră târguindu-se cu clienta. În mână ținea un snop de hârtii pe care i le întinse patronului. Acesta le înhăță, le răsfoi la iuțeală, după care se zborși către noul venit:

— Te-ai lăsat dus de nas, ca un fraier. De ce i-ai redus o sută în cap, când se mulțumea și cu cincizeci?

— Una ca ea? ripostă vânzătorul, fixându-l în treacăt pe Adam. E o scorpie, vă rog să mă credeți, continuă vorbind către Smokey. De aici, de unde priviți, nu aveți cum vedea unele amănunte - cum ar fi ochii oamenilor. Iar ăștia te străpung ca două pumnale...

— Ce-mi vorbești tu de ochi, când cu siguranță te uitai pe sub fustă. Asta ți-a și luat mințile, de m-ai dat pe mine de pagubă.

Angajatul își primi răfuiala tăcut și vizibil mâhnit, pe când Stephensen își mângăli numele pe una din foi, după care-i înapoie teancul.

— Acu' du-te și ocupă-te de livrare, îl expedie scurt,

iar după ce dispăru, urmă către Adam: Îți trebuie-o tactică specială cu vânzătorii: să-i plătești bine, să-i ții veșnic în șah, și să nu te-ncrezi niciodată în ei, fiindcă te înșală cât ai clipi. Numai unul crezi că-ncașază pe șest cincizeci de dolari ori mai mult făcându-i clientului o reducere grasă sau sfătuindu-l să facă plata prin bancă?

Vorbind, atât el cât și Adam urmăriseră vânzătorul care se apropia de cabină. La intrarea sa, Trenton arătă spre claviatura descoperită și din nou Smokey apăsă pe clapeta magică.

— Poftiți acest exemplar. Pe celălalt îl oprim noi, îl auziră spunându-i cumpărătoarei.

— E semnat?

— Cum de nu. Colo jos. Iscălitura patronului, o asigură, aplecându-se peste birou și arătându-i locul cu degetul.

Acum, când se încheiase vânzarea, se vedea că e mai destins.

— Perfect, se arătă mulțumită clienta, împăturind documentul. Cât ați lipsit, urmă ea, mi-am făcut socotelile și-am decis să nu plătesc totuși prin bancă. Am la mine un cec, pe care vi-l las, iar restul de bani, până la concurarea sumei, îi voi achita luni, când vin să ridic automobilul.

Difuzorul amuți brusc, iar Smokey își strânse pumnul lui zdravăn și se plesni cu el în moalele palmei.

— A dracului muiere vicleană! bombăni otrăvit. Adam se întoarse și îl privi cu nedumerire.

— Da dom'le, se zborși mai departe. Nenorocita ne-a copt-o de la-nceput. Nicio clipă nu s-a gândit să plătească prin bancă.

Difuzorul prinse iar viață.

— Păi atunci, stați puțin, se auzi vocea descumpănită a slujbașului. Asta schimbă oarecum situația.

— În ce sens? Doar nu te referi la preț? îl înfruntă cu răceală cumpărătoarea. Ori ați mai născocit vreo taxă

suplimentară de care până acum nu mi-ai pomenit? Nu uita, însă, că există o lege care garantează imunitatea actelor încheiate, și în cazul acesta mă văd obligată să...

Dar Smokey nu mai așteaptă să prindă sfârșitul ci, repezindu-se la birou, deconectă difuzorul, înșfăcă telefonul interior și formă la iuțeală un număr. În secunde următoare, Adam, rămas dinaintea peretelui străveziu, îl văzu pe cel păcălit, din cabină, întinzând mâna spre receptor.

— Lasă năpârca să-și ia tărăboanța, îi mirii Smokey. Odată semnat contractul, rămâne-n picioare. Iar după ce trânti receptorul în furcă, completă spumegând: Numai s-o-mpingă păcatele să vie pe-aici cu vreo jalbă odată ce-a trecut perioada de garanție...

— Poate va găsi o modalitate să vă facă și-atunci s-o serviți, îi strecură Adam cu voce domoală. Și în aceeași secundă - ca și când i-ar fi auzit observația, clienta își înalță privirea spre mezanin și zâmbi.

— Prea mulți atotștiutori există în zilele noastre, se lamentă negustorul, revenind lângă Adam. Prea multe se publică în presă și prea mulți pseudoscriitori își vâra nasul unde nu le e treaba. Iar cititorii iau cunoștință de toate aiurerile astea. Și care sunt consecințele? Întrebă indignat, deși fără să piardă din ochi activitatea din prăvălie. Unii clienți, ca scorpia de acum, se duc mai întâi la bancă, își fac frumușel formele și nu ne suflă o vorbă până n-au încheiat târgul, lăsându-ne să credem, ca proștii, că noi ne vom ocupa de latura plății. Luați pe nepregătite, și închipuindu-ne că ne vom încasa cota-parte, retezăm din preț după bunul lor plac, ca să ne trezim, de-abia după iscălirea contractului, că am fost trași în piept. Și atunci, ce mai putem face? Fiindcă odată semnat documentul, înapoi nu-l poți lua; altfel ai încurcat-o. Așa o pățim și cu asigurarea mașinilor. Este în avantajul nostru să le încheiem cu societățile de rigoare, deoarece primim un

comision bun; ca să nu mai vorbesc de asigurările pentru viețile beneficiarilor, care-s și mai rentabile. Cel puțin, slavă Domnului că năpârca de astăzi nu ne-a suflat și aceste ciupeli, conchise scârbit.

Cu fiecare incident petrecut, profilul moral al lui Sinokey i se contura tot mai limpede, cugetă Adam cu satisfacție.

— Dar de ce nu te-ai pune și în pielea cumpărătorului? Încercă să-i contracareze argumentele. Fiecare-și dorește o mașină cât se poate de convenabilă și o asigurare avantajoasă; ori cine nu știe că numai ocupându-se personal de toate formalitățile se poate scuti o mulțime de bani? Orice plată, prin intermediul comerciantului, se întoarce împotriva clientului, fie umflându-i prețul ori încărcându-l cu taxe suplimentare.

— Dar negustorul din ce să trăiască? se arătă Smokey de neînduplecat. Și apoi, când nu cunoșteau aceste mici dedesubturi, scoteau gologanii și nu se simțeau păgubiți.

Într-o altă cabină de jos, un cuplu mai vârstnic tocmai se instala înaintea unui birou și a unui slujbaș pe care Adam încă nu-l urmărise la tratative. Cu puțin înainte, toți trei coborâseră dintr-o mașină expusă, pe care perechea o cercetase cu de-amănuntul. La un semn de al lui Adam, Smokey apăsă pe o nouă tastă.

— ...pe cuvânt că ne place să v-avem de clienți, fiindcă patronul are o reprezentanță de vază, și ar fi mai mare păcatul să plasăm bunătate de marfă oricărui neisprăvit și nu unor oameni de talia dumneavoastră.

— Ne simțim măguliți de ceea ce spuneți, se înmuie doamna de gargariselile vânzătorului.

— Domnul Stephensen, adică patronul, continuă acesta cu și mai multă însuflețire, ne repetă întruna: „Datoria vă cere să nu vă gândiți doar să-ncheiați o vânzare, ci cum să mulțumiți mai bine clientul, fiindcă

numai așa îl puteți face să ne mai vină în prăvălie și pentru următoarea mașină, când va – dori să și-o schimbe, și chiar pentru altele, câte și le va lua.

— Într-adevăr, așa-ți dăscălești personalul? îl întreabă Adam pe Smokey.

— Nu-mi amintesc, dar s-ar fi convenit să o fac, rânji negustorul.

În cabină se discută mai departe schimbarea unui turism, bătrâneii arătându-se șovăielnici în fața angajării definitive. Evident îi descumpănea diferența ce trebuiau s-o acopere între suma oferită de magazin pe mașina uzată și costul uneia noi. Posibilitățile le erau limitate, explică soțul, reducându-se doar la pensia sa.

— Vă-nțeleg, vă-nțeleg, aprobă vânzătorul. și tocmai de aceea, v-am făcut un preț derizoriu. Însă cum sunteți oameni cu totul deosebiți, am să merg mai departe, depășindu-mi chiar calitatea, și vă mai fac o reducere, încercând să-l înduplec și pe patron.

— Dar, vai, nu am vrea să v-aducem necazuri, se văicări bătrânica, cuprinsă de temeri.

— Nu vă faceți griji pentru mine, o liniști angajatul reprezentanței. E drept, am un șef cam cu toane, dar poate s-avem norocul să-l găsim azi pe picior bun. Ne mai rămâne doar să ajustăm puțin cifrele...

Cu toate modificările, scăzământul se ridica la o sută de dolari și niciun cent în plus.

Smokey opri difuzorul, rânjind încântat, iar la câteva clipe se auzi o bătaie în ușă și apăru vânzătorul cu factura în mână.

— Bună, Alex, îl salută Smokey, smulgându-i hrisovul. Dânsul e Adam Trenton, urmă la fel de bine dispus, după care ținu să adauge: Poți vorbi fără a ocolișuri. E unul de-ai noștri.

— Mă bucur să vă cunosc, rosti funcționarul, strângându-i mâna lui Adam. Apoi, întorcându-se către

Smokey și arătând spre cabină: Ați fost pe recepție, șefule?

— Cum de nu. Zi așa, sunt cu toane, dar astăzi m-oi prinde pe picior bun! îl parodie zâmbind hâtru.

— Nădăjduim, continuă celălalt jocul, cu același surâs șiret.

În timp ce sporovăiau, negustorul rotunji unele cifre de pe factură, după care oftă și aruncă o privire la ceasul de mână.

— Socotești c-ai lipsit de ajuns?

— Cred că da, aprecie subalternul. Apoi îl salută respectuos pe Adam, subliniind cât îl onorase de mult întâlnirea, și ieși din birou, în urma patronului. Dar nici nu ajunseră bine pe palier, când Adam îl auzi pe Smokey răcnind:

— Ce-mi vii cu prețu' ăsta? Vrei să m-aduci la sapă de lemn?

— Un moment, șefule; dați-mi voie să vă explic...

— La ce bun? Doar nu-s orb, ci văd limpede cifrele. E prăduială curată...

Jos, în sala de expoziție, capetele începuseră să se întoarcă, privirile să se înalțe spre mezanin, inclusiv ale bătrâneilor rămași în cabină.

— Ascultați-mă șefule, pleda vânzătorul urlând aproape la fel de tare ca Smokey. Sunt niște oameni de zahăr, și-apoi avem tot interesul să le vindem mașina...

— S-o vindem, da' nu să le-o dăm de pomană.

— Eu am încercat doar să...

— Ce-ar fi să-ncerci să-ți găsești altă slujbă?

— Lăsați e-o să-mpac tot eu lucrurile. Doar sunt persoane de înțeleș...

— Înțeleși ca să mă jupoaie?

— Nu e vina lor, șefule; eu am fost cu ideea, crezând că...

— Păi da, fiindcă știi că-i corcolim pe clienți. Dar există și-o limită. Înțelegi?

— Înțeleg, șefule.

Cuvintele de pe urmă fuseseră pur și simplu zbierăte. Doi dintre vânzătorii de la parter - observă Adam - își zâmbeau pe furiș și cu subînțelesuri. Perechea din cabina din sticlă părea intrată în panică.

— Ia dă-mi încoace factura, strigă din nou Smokey.

Prin ușa deschisă, Adam îl văzu înhățând-o din mina angajatului și prefăcându-se a scrie peste cifrele din vreme modificate. Pe urmă i-o întinse înapoi și relua cu aceeași voce depunătoare:

— Ia-o și cară-te! Peste asta nu las un cent. Și dacă nu mă prindeai pe picior bun, nu m-arătam așa mină largă, încheie făcându-i cu ochiul complicei - amănunt care, fără îndoială, nu se observă la parter. Celălalt îi întoarse ocheada și pe dată o zbughi pe scări.

Smokey reveni în birou și trânti ușa, epilogând, prin acest zgomot amplificat de ecouri, iscusita sa pantomimă.

— Un spectacol de teatru, observă Adam sec, la care patronul chicoti mulțumit și voios.

— E un truc dintre cele mai vechi care uneori însă prinde, explică fără pic de pudoare, iar cum legătura cu cabina de jos nu fusese întreruptă, răsuci butonul volumului, spre a urmări, în direct efectele strașnicei performanțe.

Tocmai atunci își reîntâlnea și vânzătorul clienții, care-l întâmpinara în picioare.

— Vai, cât de mult regretăm cele întâmplate, se tânguia doamna. Ne-a tremurat inima pentru dumneata, mai ales că din pricina noastră ai încasat asemenea săpuneală.

— Va să zică s-a auzit pâna-ici... murmură „victima” luându-și un aer îndurerat.

— Pâna-ici? interjectă bătrânelul. Pariez că și oamenii de pe-a cincea stradă v-au putut asculta. Halal patron, n-am ce zice, să-ți răcnească cu atâta sălbăticie, încheie

indignat.

— Și-acum ce urmează? Ai să-ți pierzi slujba? se interesă soața vizibil îngrijorată.

— Nu vă faceți probleme. Dacă închei pe ziua de azi o vânzare îi trece și patronului supărarea. Cum v-am spus: are thane, dar la suflet nu e câinos, după cum o pot constata și clienții. Și-acum să vedem ce a scris pe factură, zise, întinzând-o pe suprafața biroului și cercetând-o cu prefăcută atenție. Care va să zică ne-am întors de unde-am plecat, anunță, clătinând abătut din cap. Nu zic, prețul e convenabil, deși eu am încercat să-l mai scad...

— O luăm și așa, sări domnul vârstnic, uitând cât de mult ezitase mai înainte. Ai pledat destul pentru noi, așa încât...

— Gata! Au mușcat din momeală, triumfă Smokey, închizând difuzorul. Apoi se trânti într-unul din fotoliile verzi, invitându-l tacit și pe Adam, scoase un trabuc, oferindu-i și musafirului unul, dar acesta îl refuză, aprinzându-și o țigară de a sa.

— Ți-am spus că negustorul trebui să lupte, și o face cu toate armele ce-i stau la-ndemână, vorbi Smokey cu patos. Și totuși afacerea nu e doar o luptă, completă adulmecându-și cu ochi de vulpoi partenerul, ci și un joc de noroc... poate cu alte reguli decât ale voastre...

— Într-adevăr, încuviință Adam caustic.

— Vrei să spui de altă factură, mai puțin ortodoxe și inventive decât cele aplicate în Olimpul creației unde lucrezi, nu-i așa?

De astă dată celălalt se abținu de la orice ripostă, iar un timp rămase și Smokey tăcut, contemplând vârful aprins al trabucului.

— Aș vrea să ții seamă de un lucru, reluă cu întârziere. Nu negustorul de automobile a născocit acest joc și nu el i-a stabilit regulile. Ci le-a găsit ființate și li se conformează întocmai, ca la o partidă de poker la piele. Ai

idee ce ți se întâmplă când pierzi la un asemenea joc?

— Cred că da.

— Țsta nu e răspuns. Dacă pierzi, te trezești despuiat până și de nădragi, cum aș păți-o și eu în comerțul cel practic de nu i-aș aplica regulile la sânge. La fel și onorabila ta surioară. Ar rămâne în fundul gol, deși, personal, poate nu mi-ar dispăcea s-o văd, încheie cu un râs înfundat și obscen. Asta e realitatea, și te rog să n-o pierzi din vedere. Iar acum, după ce ai pătruns unele taine ale jocului, ce-ar fi să-l continuăm? propuse tot el, ridicându-se din fotoliu.

La urma urmelor, cugetă Trenton, i se oferea tocmai ce căutase: o fereastră prin care putea să privească adevărata desfășurare a negoțului. Așa că primi invitația. Cât despre teoria etalată de Smokey - cum că a vinde automobile, noi sau uzate, nu era o îndeletnicire ușoară ci, dimpotrivă, una bântuită de riscuri și concurență, și în care îngăduința ori slăbirea atenției te puteau duce de râpă, cum o pățiseră atâtea - o aproba pe de-a-ntregul. Un magazin de desfacere era, într-un fel, eșalonul de foc al industriei auto - unde, după legile luptei, nu-și puteau avea locul nici emotivii nici robii moralității; pe când unul ca Smokey - aspru, ager la mintă și versat în șmecheriile branșei - avea toate premisele să scoată venituri frumoase, adică exact ce dorise Adam să afle. Mai rămânea să constate în ce măsură se va dovedi receptiv la schimbările ce aveau să survină în viitoarea decadă. Reprezentanta, în actuala sa formă, era socotită drept perimată, atât în sânul marilor corporații cât și în afară, așa încât o pândeau mari prefaceri. Până acum, negustorii uniți într-un bloc de granit, se pusese stăvilă în calea reformelor. Dacă însă producătorii se lăsau mai departe intimidați de obstrucția lor, în loc să și-i ralieze, ca împreună să treacă la transformările de rigoare, curând avea să intervină administrația federală, cum o făcuse și în alte domenii. De

altfel, de multă vreme, reprezentanțele constituiau latura cea mai puțin onorabilă a industriei-auto, și cu toate măsurile din ultimii ani, prin care se mai pusese oarecum capăt jecmănirii fățișe a clienților, o seamă de observatori susțineau cum că aceștia ar fi infinit mai bine serviți dacă ar trata nemijlocit cu uzina, fără atâția interpuși. În consecință, se preconiza ca pe lângă fiecare uzină să funcționeze un oficiu al livrărilor care să servească publicul în condiții mai bune și, mai ales, fără să-l mai încarce cu atâtea taxe în plus. Această formulă fusese aplicată la vânzarea vehiculelor de mare tonaj și de ani de zile dădea rezultate multumitoare. Proprietarii parcurilor de mașini precum și întreprinderile care împrumutau și închiriau automobile, efectuau cumpărarea direct de la fabrică, realizând economii importante. În paralel cu aceste noi metode de achiziții, se mai prevedea și ființarea unor centre de deservire, dirijate direct de Companii, superioare din punct de vedere al structurii și eficienței multor firme de acum.

Dar pentru realizarea acestor proiecte se cerea o mai mare presiune din partea publicului, dorită chiar și de trusturi.

Desigur, în decursul acestor mutații, multe reprezentanțe aveau să dispară, pe când cele care vor îmbrăca noua formă vor rămâne în picioare și vor propăși mai departe. Ba mai mult. Unele nu erau nici vizate de o atare metamorfoză, ca de pildă magazinele unde se efectuau schimburi între automobile uzate cu altele noi.

Meditând la toate acestea, Adam își punea întrebarea dacă negustoria lui Smokey – sau mai exact capitalul Teresei – va prospera în anii ce aveau să vină.

Între timp, mergând în urma patronului, se trezi în sala de expoziție, unde rămase în preajma acestuia, observându-l, cum s-ar zice... în acțiune”.

Interessant era faptul că deși își lăsa vânzătorii să-și

vadă singuri de treabă, ținea, într-un fel, sub control întregul mers al negocierilor. Aproape nimic nu-i scăpa din vedere și intuia cu precizie când încheierea unei tranzacții atârna doar de o vorbă de-a sa.

Un ins cu obraji scofliciți și cu ochi bulbucați, care traversase încăperea fără s-arunce o privire mașinilor dimprejur, discuta vehement cu unul din vânzători. Se vedea limpede că nu-l interesau modelele etalate, fiind desigur decis la unui anume, după cum tot așa clar reieșea faptul că, înaintea popasului de aici, cutreierase și alte reprezentanțe. La un moment dat, scoase din haină un cartonaș, îl arată interlocutorului care, după ce îl privi, scutură nevolnic din cap. Smokey, martor discret și atent al aprinsului dialog, porni cu pași rari înspre capătul expoziției unde se petrecea scena, în vreme ce Adam se postă într-un loc de unde putea urmări și auzi totul.

— Dați-mi voie, glăsui Smokey, ajuns destul de aproape și, întinzându-se ager, înhăță cartonașul dintre degetele clientului. De fapt era cartea de vizită a unei firme, cu antetul tipărit, pe o parte, iar pe cealaltă, cu câteva calcule sumar creionate. Clătinând capul într-un gest prevenitor și plin de înțelegere, încât amestecul lui să nu aducă nici pe departe a jignire, Smokey studie cifrele. Nici la venire și nici mai pe urmă nu își dădu osteneala să se prezinte, amănunt ce-i scăpase de altminteri și vânzătorului; însă aerul de stăpân al lui Smokey plus jacheta albastră și barba-i stufoasă puteau suplini foarte bine rostirea numelui și a calității sale oficiale. Într-un târziu, înapoie cartonașul, înălțând din sprâncene.

— L-ai căpătat de la un negustor din Ypsilanti, așa e? Locuiești pe-aproape, amice?

— Nu, dar așa vrea să cumpăr de pe aici.

— Și în orice prăvălie pășești ceri o carte de prezentare împreună cu calculul diferenței între mașina uzată și una nou-nouță?

Scofâlcitul încuviință dând din cap.

— Știi ceva? Fii băiat cumsecade și arată-mi câte cartonașe ai strâns până-acum.

Străinul șovăi la început, ca pe urmă să ridice din umeri, arătându-se înduplecat.

— Și-n definitiv, de ce nu? rosti mai mult pentru sine. Apoi scoase din buzunar o mină de cartonașe și le dădu negustorului.

Smokey le numără chicotind. Cu cel pe care-l primise mai înainte, însumau opt la număr. La fel de amuzat, le întinse pe toate pe un birou din apropiere, după care se zgâi împreună cu vânzătorul la ele.

— Oferta cea mai redusă e de două mii de dolari, pe când cea mai mare e cu trei sute-n plus, anunță funcționarul, după ce le cercetase pe rând.

— Acum dă-mi să văd la ce socoteală ați ajuns, îi răspunse patronul, arătând spre o foaie pe care slujbașul se grăbi să i-o înmâneze. Smokey o privi doar în treacăt, pe urmă i-o dădu înapoi și se întoarse către client.

— Presupun că ai vrea și cartea noastră de vizită.

— Se-nțelege, ripostă celălalt pe moment.

Smokey Stephensen scoase una din buzunar, o întoarse pe dos, mâzgăli ceva la iuțeală și i-o dăruî scofâlcitului.

— Cum! făcu el, holbându-se nedumerit la patron, după ce-și aruncase ochii pe cartonaș. Dumneata mi-ai trecut un preț doar de o mie cinci sute.

— O cifră rotundă și atrăgătoare, îi vorbi celălalt pe un ton numai lapte și miere.

— Dar nu cred că mi-ai vinde o mașină cu atât...

— Aici ai ghicit-o, amice, cum de altfel nici ceilalți n-ar fi încheiat târgul la sumele trecute aici. Vorbind, adună cartonașele, începând să le restituie pe rând posesorului. Întoarce-te mai întâi la asta, îi zise vârându-i sub nas prima dintre oferte, și-ai să vezi c-o să-ți spună cum că în preț n-

au inclus impozitul pe cifra de afaceri. Ăstălalt va pretinde c-a omis unele mici accesorii sau poate și taxele de vânzare. Al treilea o să-ți invoce c-a uitat să adauge taxele de livrare, autorizația și poate chiar altele... Și astfel continuă până ajunse la ultima, completată de el. Pe a mea, de exemplu, n-am trecut prețul roților și al motorului. Însă mai avem timp s-o facem, când te-ntorci și te-ai hotărât să discuți serios.

Scofâlcitul arăta ca picat din cer.

— Astea sunt trucuri vechi de când lumea, continuă Smokey, și au fost născocite anume pentru clienți cărpănoși cum ești dumneata. Ce își spun negustorii? „Lasă-l pân-o prinde momeala, că se-ntoarce el trap săltat”. Mă crezi ori îți închipui că-ți înșir verzi și uscate?

— Vă cred, bâigui celălalt, amețit de avalanșa de argumente.

— A trebuit, prin urmare, să colinzi prin opt prăvălii, pentru ca tocmai aici – la a noua – să-ți vorbească cineva cu onestitate.

— Cam așa, aprobă celălalt cu jumătate de glas.

— Ai avut noroc să dai peste unii ca noi, care apărăm interesele publicului, peroră Smokey și mai înflăcărat, trecându-și o mână pe după umărul scoflicitului. De-abia acum ești pe calea cea bună, glăsui plin de bunăvoință, așa că iată care mi-e sfatul, amice. Mai dă o raită pe la toți negustorii la care ai fost și stoarce-le ultimul lor cuvânt – o idee care se părea că nu-i surâde străinului, după mutra înăcrită cu care o primi. Dar Smokey s-ar fi zis că n-o observase, urmându-și neabătut povața. După ce i-ai tras bine de limbă și ești pregătit sufletește să auzi și alte amănunte cinstite – cum ar fi prețul definitiv în care intră și accesorii și taxe și toate – atunci vino la mine. Îți doresc mult noroc, îi spuse în încheiere, întinzându-i o mână vânjoasă și pregătindu-se să-l concedieze.

— Stați nițel, îl reținu scofâlcitul. De ce să mai plec și

să nu discutăm pe loc?

— Pentru că tot mai eziți și ar fi o irosire de timp și pentru mine și pentru dumneata.

— Ba sunt hotărât, protestă celălalt după o ultimă și anemică șovăire. Care-i prețul definitiv?

— Mai mare decât al șarlatanilor de te-au dus de nas, îl preveni Smokey, în schimb va cuprinde și accesorii și taxe și un plin de benzină, și toaleta mașinii...

În mai puțin de zece minute, încheiară tranzacția la două mii cinci sute cincizeci de dolari, strângându-și afectuos mâinile. Iar îndată ce vânzătorul se apucă să completeze factura, Smokey se depărtă cu același mers legănat și molatec, în căutarea unei noi prăzi. Doar după câțiva pași. Adam îl văzu adăstând în preajma unui străin de curând apărut - un tip plin de sine, cu o pipă în gură și îmbrăcat impecabil, într-un sacou stil Harris, din *tweed*, cu pantaloni neatinși și pantofi din piele de crocodil. Cei doi își vorbiră pe îndelete pentru ca, în cele din urmă, când vizitatorul plecă, Smokey să revină la Adam, clătinând dezarmat din cap.

— Ăstuia nu-i poți vinde nici picioare de înger! E medic, ori cu doctorii n-ai ce face. Vor marfă pe de pomană, la întreținere să fie primii serviți și mașini cu împrumut pe de gratis, ca și când le-aș avea înșirate pe rafturi, ca trusele de prim ajutor. Întreabă orice negustor cam cum se descurcă cu doctorii și ai să vezi cum îi sare tâfna.

Dar curând îi trecu paraponul și se duse la o nouă tocmeală, cu un bărbat chelbos, scundan, îndesat și cu o voce gravă, baritonală, doritor să-i cumpere soției o mașină. Pe acesta i-l prezintă și lui Adam: Wilbur Arenson, șeful poliției locale - un nume familiar pentru Trenton din citirea diurnă a presei, cum de altfel era și al său pentru celălalt, după căutătura ochilor reci și albaștri, care încercau o asociere spontană între fizionomia ce-o avea

dinainte-i și alte date fixate în memoria sa de șerif. La un moment dat, cei doi se retraseră în biroul patronului unde, după câte mirosi Adam, cumpărătorul obținut și marfa și prețul dorit. După plecarea sa, Smokey îi spuse cu file:

— Cu copoii trebuie să te-ai bine. Altfel, nici de mi-aș vinde pielea, n-aș putea să plătesc taxele de parcare pentru toate mașinile noastre de deservire.

Între timp, un bărbat oacheș și guraliv intră în reprezentanță și se duse glonț la oficiul de informații, unde-l aștepta un plic sigilat. În drum spre ieșire, Smokey îl interceptă, îi strânse mâna într-un chip foarte prietenos, iar după ce-l văzu trecând pragul, se întoarse la Adam și-i explică:

— E un frizer și-unul din prepelicii noștri de mare nădejde. În vreme ce-și practică meseria - tunzând sau bărbierind un bărbat - îi turuie despre noi: ce prețuri convenabile avem, cum mulțumim clientela, și așa mai departe. Se întâmplă adesea ca unii din cei vrăjiți să se prindă în leasă și să cumpere de la noi, și-atunci omul își primește răsplata, cum l-ai văzut adineaori. Din relatările ce urmară, Adam află cum că Smokey dispunea cam de două duzini de „prepelici”, printre care lucrători de la stațiile de benzină și întreținere, cosmeticiene și chiar un antreprenor de pompe funebre.

— Când dă câte un soț ortul popii iar consoarta vrea să vândă mașina ori s-o schimbe cu una mai mică, dricarul o îndrumă spre noi și, în caz că încheiem târgul - cum se întâmplă mai totdeauna, fiindcă tipul are un papagal strașnic - pe lângă coșciug și ce-i mai vinde clienței, îi pică și de la noi un ciubuc.

În cele din urmă, părăsiră sala de expoziție, revenind în biroul de sus, unde băură câte o cafea, dreasă cu un strop de coniac, dintr-o sticlă pe care Smokey o scoase dintr-un sertar la îndemână.

Printre sorbituri și pufăieli din țigări, negustorul

atacă un nou subiect - Orionul.

— Dacă prinde la public, vom face o treabă pe cinste. Numai de ne-ați trimite destule, fiindcă le vindem cât ai bate din palme. Doar știi cum se-ntâmplă cu modelele noi. Tocmai mă gândeam Adam - zise învârtind amestecul de cafea și coniac din ceașcă. Având în vedere poziția și influența de care dispui, poate i-ai converti pe cei care hotărăsc alocațiile să ne trimită o cotă mai mare. Ar fi nemaipomenit pentru coana Teresa și pentru copilașii ce i-au rămas de crescut.

— Ca să nu mai vorbim de câștigul tău personal, i-o tăie Adam pe un ton ascuțit ca o muchie de brici.

— Ne-am ajuta, cum s-ar zice, unii pe alții, se apără celălalt ridicând din umeri.

— Ți-o spun de pe acum: să nu te aștepti la sprijinul meu, și te-aș ruga să nu mai vii niciodată cu propuneri de acest gen.

Ultragiat la început de cutezanța neguțătorului de a-i cere, cu atâta neobrăzare, o intervenție absolut interzisă de către Comisia de arbitraj, Adam se domoli în următoarele clipe, judecându-l mai puțin dominat de revoltă, ci mai degrabă cu haz. Ca urmare își amendă și riposta, îndulcind-o, pe cât se putu. Doar se lămurise între timp cum că în materie de afaceri Smokey Stephensen nu-și făcea niciun scrupul, și deci nu văzuse nimic reprobabil în rugămintea pe care i-o adresase. Da, Smokey ignora preceptele eticii, cum poate era silit să o facă orice concesionar de reprezentanță, cugetă Adam încă descumpănit, așa cum era și în privința povețelor ce se cuveneau a fi date Teresei. Dar înarmat cu impresiile adunate - ce e drept felurite și inegale - îi trebuia numai timpul să le digere în liniște și să extragă anumite concluzii.

Hank Kreisel, care prânzea cu Brett Delosanto în Dearborn, reprezenta, într-un sens metaforic, partea

ascunsă a unui colos.

Îndreptându-se către cincizeci și cinci de ani, suplu, athletic și dominând ca înălțime pe cei mai mulți dintre semenii - aidoma unui bulldog rătăcit într-o ceată de șoricari - Kreisel era fabricant de piese auto. În general, orașul Detroit este asociat cu faimoasele nume ale producătorilor de mașini, cu precădere ale celor TREI MARI: General Motors, Ford și Chrysler. Această asociere - pe cât de răspândită în lume pe tot atât de legitimă - e, într-un fel, incompletă, deoarece fabricanții celebri întruchipează doar porțiunea vizibilă a colosului mai sus pomenit. Dincolo de aceste firme vestite și de percepția ochiului public, există sute și mii de întreprinderi, unele impunătoare, altele extrem de modeste - ultimele întreținându-se din comenzi și încasări modice - care, la un loc, își desfășoară activitatea fie în centrul comercial al metropolei sau la periferie, în suburbii, pe șoselele laterale ori chiar în preajma uzinelor mari. Și întocmai cum amplasarea lor variază, tot astfel și natura lăcașurilor care le găzduiesc - de la ateliere spațioase și cu înzestrare ultra modernă, la altele încropite în magazine vechi, în biserici dărăpănate și părăsite ori prin poduri de câțiva metri pătrați. O parte sunt sindicalizate, altele nu, cu toate că varsă salarii anuale de ordinul bilioanelor de dolari.

Diferite în multe privințe, au totuși o trăsătură comună, și anume - natura produselor. Fiecare în parte fabrică subansambluri auto, începând de la piese masive, până la cele mai minuscule, dar care, îngemănate cu părțile construite în uzine, alcătuiesc, în cele din urmă, automobilul în forma finită. Fără producătorii de subansambluri, cei TREI MARI s-ar putea compara cu niște stupi văduviți de albine. În calitate de fabricant de asemenea piese, Kreisel era și el o albină. Plus încă ceva - sergent major în forțele infanteriei marine, amănunt de mai puțină notorietate, dar care-și lăsase pecetea pe

întreaga-i înfățișare, de la părul de-abia argintat, tuns ca peria, și mustața scurtă și îngrijită, până la ținuta sa dreaptă și marțială când se afla în stare de nemișcare, o ipostază mai rar întâlnită, deoarece Kreisel era o structură hiperdinamică într-o veșnică forfotă. Avea un mers iute, cu țință precisă și cu pași sacadați, la fel ca și vorba, și trăia într-o perpetuă agitație de când se trezea dimineața, în zori, la reședința-i din Grosse Pointe și până spre zorile următoare, când începea o nouă zi de activitate. Acest ritm îndrăcit de viață precum și alte năravuri îi declanșaseră două atacuri de inimă. Medicul i-o spusese fățiș cum că al treilea i-ar putea fi fatal, însă Kreisel primise avertismentul așa cum, luptând ca sergent în război, după ce aflate de-o ambuscadă frontală pregătită de inamic, își continuase neabătut misiunea, înaintând cu aceeași dârzenie, încrezător în rezistența sa fizică și în norocul care mai întotdeauna-l favorizase. Fiindcă ce altceva decât șansa îi adusese cele două mari împliniri, după care tânjise: femeile și afacerile? Adevărat, existaseră și momente când norocul părea să-l fi părăsit, cum se-ntâmplase în decursul unei campanii când, fiind într-o tabără de refacere și încurcat cu nevasta colonelului comandant, acesta îi surprinsese, retrogradându-l, fără nicio întârziere, de la sergent major, la simplu soldat.

Mai cunoscuse și alte eclipse ale luminoasei lui stele călăuzitoare, nu în domeniul amorului ci și în sfera comerțului; dar adunate și puse într-o balanță, talerul satisfacțiilor și al marilor reușite precumpănea simțitor asupra celuilalt, al eșecurilor.

Brett Delosanto îl cunoscuse chiar în laboratorul Centrului de Creație și de Modele al Companiei, unde Kreisel venise, într-una din zile, să-și prezinte un produs. De la o simpatie spontană și reciprocă, cum o simțiră de la prima vedere - la care se adăugă și curiozitatea lui Brett de a cunoaște și restul de întreprinderi ce conlucrau cu

uzinele - cei doi deveniră, cu timpul, prieteni. Pe acest Kreisel trebuia Delosanto să-l întâlnească în ziua de pomină când nu izbutise să mai iasă din împresurarea de la parcare și avusese carambolul cu Leonard Wingate. De atunci, de când, reținut de afaceri, Kreisel nu își putuse onora întâlnirea, trecuseră două luni încheiate și de-abia acum își luau prânzul fortuit amânat.

— M-am tot întrebat, Hank, oare cum ai ajuns să fabrici piese auto? îl iscodi Brett.

— E-o poveste lungă, răspunse acesta, întinzând mâna după paharul de whisky-Bourbon, băutura-i obișnuită - din care trase o dușcă mai respectabilă. Întâmplător, beneficia de un răgaz și ținea să profite de el. destinzându-se. De aceea, cu toată ținuta sa impecabilă - un costum de lucru croit și lucrat fără greș - își deschiesc nasturii de la vestă, lăsând să se vadă - detaliu revelator pentru tânărul dinainte-i - cum că poartă și curea și bretele.

— Am să-ți spun cum a fost, dacă ții negreșit să afli, urmă fabricantul cu vorba-i pripită și formulări cât mai scurte.

— Haide, dă-i drumul! îl îmboldi celălalt.

Și pentru el prânzul însemna relaxare. După câteva nopți de nesomn, petrecute în Laboratorul de Creație și de Modele, dormise o dimineață pe săturate, iar acum savura cele câteva ore de libertate până la reîntoarcerea sa, către seară, la planșeta de lucru.

Apartamentul în care se ospătau - particular și cochet - se afla situat la o cale de o milă față de muzeul Henry Ford și de Greenfield Village, iar cum de sediul Companiei Ford îl despărțea o distanță și mai neînsemnată, apăsarea în scriptele lui Hank Kreisel drept „Oficiul-cte-iegătură cu Ford”. În realitate, legătura întreținută de el în acest îmbietor cuib nu era cu birourile pomenitei Companii, ci cu o brună mlădie și numai picioare, pre nume Elsie, care îl folosea fără să plătească

chirie, și figura pe statele de salarii ale întreprinderii Kreisel fără să treacă vreodată pe acolo, achitându-se de aceste „mici beneficii” prin întâlniri amoroase cu generosul ei binefăcător – câte una sau două pe săptămână, dacă nu și mai multe, după capriciile partenerului. Aranjamentul era reciproc convenabil, iar cum Hank era un om chibzuit și cu tact, nu apărea niciodată fără un prealabil anunț telefonic, așa cum și Elsie căuta să nu-l ocolească în favoarea vreunui inoportun. Fără știrea atrăgătoarei brunete, Kreisel mai întreținea însă alte două „Oficii de legătură” – cu Chrysler și cu General Motors – funcționând după aceleași canoane.

Elsie, care le pregătise prânzul, se afla momentan în bucătărie.

— Înainte de a-mi începe istorisirea, aș dori să-ți pun o întrebare, vorbi fabricantul. Îl cunoști pe directorul Adam Trenton?

— Chiar foarte bine.

— Mi-ar plăcea să-l întâlnesc. Aud că-l așteaptă un viitor mare, or în afaceri nu strică să legi amicitii cu oameni sus-puși, se confesă Kreisel în felul său tipic, direct și cu oarecare cinism –, însușiri pe care bărbații, la fel ca femeile, i le prețuiau, socotindu-le atrăgătoare.

Aproape imediat reapăru Elsie, într-o rochie neagră, simplă și strânsă pe ea, dezvăluindu-i, la fiecare mișcare, toate secretele trupului. Fostul infanterist de marină îi mângâie drăgăstos fesele.

— Dacă ții să-l cunoști pe Adam, voi aranja negreșit o întâlnire, se oferi Brett. Dar unde? Aici? adăugă rânjind cu subînțeleș.

Hank Kreisel refuză clătinând energic din cap.

— La vilișoara mea de la Higgins Lake. Locul petrecerilor de sâmbătă și duminică. Să-l aduci într-una din ele. Să zicem, în luna mai. Rămâne să vă alegeți voi data. De rest, mă voi ocupa eu.

— În regulă, se învoi Delosanto. Vorbesc cu Adam și am să-ți comunic.

În prezența lui Kreisel se surprindea, nu o dată, exprimându-se în același mod sacadat și concis, caracteristic marelui fabricant. Cât despre reuniunile din ascunzătoarea menționată de el, tânărul creator participase la câteva. Erau întâlniri intime, cu veselie, mâncare și băutură din plin, la care se simțise grozav.

Eisie se reazează la masă, continuându-și dejunul fără să scoată o vorbă ci doar plimbându-și privirea de ia unul la altul, întocmai cum Brett o văzuse și în alte ocazii, rareori surprinzând-o strecurând o remarcă.

— Ce te-a făcut să-ți fugă mintea la Adam? îl descusu Delosanto pe amfitrion.

— Orionul. Sunt informat că el a dispus ajustările. O afacere strașnică, picată din ceruri. Eu am să fabric una din piesele adăugate.

— Tuu? se miră Brett. Și pe care din ele? Tijele drepte, de sub podeaua din față sau cele încrucișate de sub tabloul de bord?

— Primele.

— Și eu am fost pentru această soluție. E o comandă masivă.

Remarca din urmă îl făcu pe producător să zâmbească în felul său tipic – adică strâmb.

— Ori mă pricopsesc, ori mă duc pe copcă. Mi-au cerut două mii de bucăți. Și dacă s-ar putea să le fac azi. Iar după o lună, alte o mie. Am cam oscilat la primirea comenzii. Sunt destul de înghesuit de altele, multe. Dar uzina e sigură c-am să pot face față.

Brett era la curent cu faima dobândită de Kreisel în privința respectării datelor de livrare – o calitate pe care serviciile de achiziție o prețuiau foarte mult. Unul din factorii ce-i înlesniseră buna sa reputație era talentul lui remarcabil pentru improvizarea tehnologiei de fabricație –

ceea ce însemna economie de timp și reducerea costului. Formulele lui îi uimeau pe experții cu diplome universitare, cu atât mai mult cu cât Hank, deși netrecut printr-o facultate, îi lăsa mult în urmă în materie de iscusință și fantezie.

— Măi să fie al naibii! exclamă Brett. Auzi, să te văd lucrând pentru Orion! Numai la asta nu m-așteptam.

— Da' de ce te miri chiar așa? În industrie interesele oamenilor se încrucișează când nici nu visezi. Câte nu se întâmplă fără să știe stingă de dreapta. Fiecare vinde și cumpără. Spre exemplu, General Motors îi vinde lui Chrysler volane. Chrysler își plasează adezivele lui Ford și lui General Motors. Ford achiziționează parbrize de la Plymouth. Cunosc un ins, inginer la direcția comercială. Locuiește în Flint și e angajatul lui General Motors. În Flint, după cum se cunoaște, își are sediul Compania General Motors. Dar principalul client al individului de care-ți vorbesc este Ford. al cărui cartier general se află în Dearborn. Și ce crezi că face amicul? Vine din Flint și cumpără în ascuns de la Ford schițe cu accesorii pentru motoare, pe care le duce la General Motors. Chestiunea-i ținută în mare taină chiar în sânul lui General Motors, deoarece și acolo există o sumă de oameni care ar da nu știu ce să-și arunce ochii pe schițe. Când tipul se deplasează la Ford, îl vezi într-o limuzină de-a lor, pe care, nu ai să crezi, dar i-a cumpărat-o însuși General Motors.

Elsie tocmai umplea paharul lui Kreisel, după ce, cu câteva clipe înainte, Brett o refuzase să-i mai toarne într-al său.

— De câte ori ne vedem, Hank îmi dă noutăți dintre cele mai nevisate, mărturisi Delosanto, cu ochii la jună.

— Într-adevăr, știe multe, încuviință fata, îndreptându-și privirea străluminată de tainice înțeleșuri asupra lui Hank.

Acesta-i răspunse cu o căutătură deopotrivă de enig.

mâțica, ce-l făcu pe tânărul creator să întrebe pe loc:

— Vreți, cumva, să mă car și să vă las singuri?

— Nu. Nu e grabă, îl liniști fostul infanterist de marină, scoțându-și o pipă și aprinzând-o. Parcă doreai să-ți vorbesc despre mădulare îi aminti el lui Brett, dar nu de-ale tale, fetițo, preciză întorcându-se către Elsie. „Acelea mă privesc doar pe mine”, părea să completeze din ochi.

— Despre mădulele automobilelor și cum ai ajuns să le fabrici, întâri Delosanto.

— Întocmai, confirmă celălalt, și rânji mulțumit. Înainte de a mă înrola în război, am muncit într-o uzină - auto. După eliberare, mi-am reluat slujba. Lucram la o presă de perforat. Încă nu aveam o calificare. Curând am devenit șef de echipă.

— Te-ai ridicat repede, observă Brett.

— Poate prea repede. În sfârșit, cât am stat acolo am urmărit cu ochii în patru cum mergea treaba cu ștanțarea metalelor. Știi cum sunt cele TREI MARI COMPANII? Toate pe aceeași măsură. Le trebuie utilajele cele mai formidabile, sediile cele mai grandioase și scumpe, și câte altele. Ei bine, aceste cheltuieli de regie fac ca o simplă ștanțare ce-ar costa doar doi cenți, să ajungă la cinci. Kreisel făcu o pauză, pufăi din pipă, lăsându-se învăluit în spirala de fum. Așa că-ntr-o bună zi, urmă el, m-am dus la serviciul de achiziții. Acolo am dat peste un individ cunoscut. I-am spus c-aș putea face aceeași treabă la un preț mai redus. Se-nțelege, pe spezele mele.

— Și te-a finanțat?

— Aș! Nici atunci nici pe urmă. Dar am obținut un contract. Și nu de trei șaipe, ci de un milion de bucăți. La lichidare, mi s-au dat două sute de dolari, bani peșin. Dar atelier, ioc. Utilaje, tămâie. Mi-aduc aminte ca azi, continuă râzând pe înfundate. În noaptea care-a urmat, n-am închis niciun ochi. Eram îngrozit. Dimineața, am pornit la alergătură. Am luat cu chirie o sală veche de biliard.

Apoi am dat fuga la bancă. Am arătat contractul cu fabrica și cel de închirierea sălii. Mi-au dat un amărât de împrumut cât să-mi încropesc ceva utilaje uzate. Pe urmă mi-am luat două ajutoare, împreună cu ei am încheiat un atelier prăpădit. Angajații lucrau, eu alergam după alte comenzi. Și de-atunci o tot țin într-o goană, conchise, toropit de amintiri.

— Întruchipezi o adevărată Saga, remarcă Delosanto, gândindu-se la magnifica-i reședință din Grosse Pointe, pe care i-o vizitase; la cele șase întreprinderi, fremătând de activitate, și dintre care una fusese la început o biată sală de biliard... După umilele sale calcule, lipsite de orice exagerare, Hank Kreisel dispunea, în clipa de față, de un venit de două, trei milioane.

— Dar pe amicul de la serviciul de achiziții, cel cu primul contract, l-ai mai văzut de atunci? îl întrebă după o scurtă tăcere.

— Cum de nu. Lucrează la aceeași uzină. Curând o să iasă la pensie. La răstimpuri îl mai invit să ia masa cu mine.

— Ce e o „saga”? se auzi Elsie.

— Povestea cuiva care luptă și izbutește în tot ce-și propune în viață, o lămură Kreisel.

— E o legendă, amendă Brett.

— În cazul meu, nu; sau încă nu, i se opuse prietenul rămânând un răstimp într-o atitudine de profundă gândire, cum Brett nu-l surprinsese vreodată. Când relua firul vorbei, grăi mai în tihnă, fără obișnuita sacadare a cuvintelor. Mai există ceva ce mi-ar plăcea să realizez – un fel de încununare a înfăptuirilor de până acum. Dar deocamdată nu îți spun ce, țină să adauge, observându-i curiozitatea artistului. Poate cândva am s-o fac, însă nicidecum azi. Cât despre piesele auto, reveni el la subiect și la starea de dinainte, cu ele, de fapt, m-am lansat. La început am comis erori. Dar am tras și învățăminte. Și încă

din primii ani. Unul din ele este să cauți punctele slabe ale pieții. În special cele unde concurența e mică. Așa că nu am venit cu creații și inovații. Aici e lupta prea mare ca să ajungi să ți le impui. M-am mulțumit cu piese gata lansate, și cele de schimb. Dar nici astea prea mari... Douăș'de inci de la sol, și niciunul în plus. Iar astea numai pentru partea frontală și posterioară a mașinii, ca fiecare să coste mai puțin de zece dolari.

— De ce această delimitare? se interesă Brett.

Amfitrionul rânji în felul său enigmatic și colțuros:

— Cele mai multe accidente minore survin fie în față sau în spatele automobilelor. Iar stricăciunile principale se ivesc îndeobște la piesele mici. De aici și marea lor cerință pe piață și comenzi cu toptanul, precum și câștiguri imense, realizate cu timpul.

— Dar acea limită de zece dolari, cum o mai justifici? Îl ațâță mai departe desenatorul.

— Să zicem că ți s-a stricat ceva la mașină și vrei să reperi. Dacă te costă peste zece dolari, te apuci singur de cârpăceală. Dacă te costă în schimb mai puțin, arunci piesa defectă și veche, înlocuind-o cu una nouă. Prin urmare, îmi cumperi produsul. Să nu mă-ntrebi câte piese de schimb mi se cer.

Totul era atât de ingenios și de simplu, încât Brett nu-și putu stăpâni râsul.

— De-abia mai târziu mi-am făcut de lucru cu accesoriile, și-am mai prins și alt truc: să mai iei câte o comandă și de la armată.

— Pentru care binecuvântată pricină?

— O să-ți explic. Însă mai întâi se cuvine să afli că, în general, fabricanții de piese fug de această colaborare. Adevărat. Prezintă anumite dezavantaje. Se acordă termene scurte de execuție și se plătește destul de slab. Dar trecând peste neajunsuri, te poți alege și cu profituri considerabile. Altfel discuți cu fiscul când e vorba de

impunerea pe cifra de afaceri. Confrații mei nu cunosc aceste secrete. Eu, însă, le știu, decretă scurt și sentențios, măsurând-o șăgalnic și cu tâlcuri ascunse pe bruneta din preajmă.

— Elsie are dreptate. Știi o grămadă de clenciuri, spuse Brett, ridicându-se de pe scaun și aruncând o privire la ceasul de mână. Eu mă-ntorc la fabrica de căruțe. Mulțumesc pentru masă, Elsie.

Ridicându-se în picioare, juna i se alătură, încoaăcându-și un braț după al său. Apropierea ei fizică precum și căldura ce străbătea prin subțirimea rochiței îl făcură să se înfioare o clipă. Apoi trupul ei ca o tijă de floare se desprinsese pe nesimțite pentru ca, brusc, să se mai lipească o dată de al său. Oare cu totul întâmplător? Parcă nu îi venea să creadă. În fugara atingere, Brett îi simți îmbietoarea mireasmă a părului, și la gândul celor ce aveau să urmeze după curânda-i plecare, îl pizmui pe marele industriaș.

— Mai vino, de câte ori vrei, îl pofti Elsie cu un glas moale.

— Hei! Ai auzit, Hank?

Pe moment, vârstnicul fabricant își întoarse privirea aiurea, iar când își rosti replica, răzbătea o iritare în voce:

— În cazul când accepți invitația, fă tot posibilul ca eu să n-o aflui.

Apoi îl conduse la ușă, iar Elsie intră în bucătărie.

— Am să fixez întâlnirea cu Adam, îl asigură De-Losanto. Măine-ți telefonez.

— Foarte bine. Iar după ce-și strânseseră mâna, Kreisel adăugă: Cât despre cealaltă întâlnire, să știi că nu am glumit. Să nu-mi ajungă cumva la urechi. S-a-nțeles?

— Cât se poate de limpede.

Și totuși Brett memorase numărul de telefon al apartamentului, care nu figura în cartea obișnuită a abonaților, fiind hotărât să ia chiar a doua zi legătura cu

Elsie.

În timp ce el se urcă în lift și începu să coboare, Kreisel încuie ușa și porni înspre dormitor, unde-l aștepta Elsie, îmbrăcată într-un minichimono străveziu, de-abia susținut pe trup de o panglică de mătase, înnodată într-o parte, în talie. Își desfăcuse și părul ce se revărsa într-o cascadă brună, pe umeri, iar când apăru Hank în prag, îl întâmpină cu un surâs generos și cu o sclipire în priviri ce nu putea tâlcui decât anticiparea desfătărilor ce aveau să urmeze. La primul sărut de-abia își atinseră buzele, iar Hank începu să-i desfacă funda – încet, inimaginabil de încet – și doar când căzu chimonoul de pe ea, o îmbrățișă cu adevărată patimă.

Pe urmă începu ea să-l dezbrace, cu aceeași imensă încetineală, împăturindu-i și așezându-i cu grijă fiecare veșmânt în parte. Era un ceremonial în care el o inițiasă – la fel ca și pe alte femei în trecut – tălmăcindu-l nu ca un gest de servilitate, ci un preludiu, cu semnificații de ritual, practicat în Orient, unde-l întâlnise și-l învățase, și care avea meritul de a ațâța și mai tare dorințele.

Când, într-un târziu, se întinseră în pat. Hank îi șopti:

— Iubește-mă. draga mea.

— Și tu, îi răspunse mai mult printr-un geamăt.

— Știi ce le toată spurcăciunea asta dă soccetate? se zborși Rollie la May Lou. Dar cum negresa nu găsi un răspuns la îndemână, se văzu nevoit să urmeze tot el: Un vax și o cloacă dă minciuni împutite. Asta le lumea, fetico. Încotro îți întorci urechea, auzi doar gogoși.

Rollie vorbea de parcă împrósca venin, cătrănit cum era de întâmplările petrecute în hala de asamblare, unde i se dăduse de lucru. Intra în a șaptea săptămână de când revenise la fabrică, deși el, se-nțelege, nu le ținuse vreo socoteală. Ca și slujba, interlocutoarea lui, May Lou, se înscria ca o noutate în searbăda-i existență. „Opomicică” (cum o numea Rollie), se-ncurcase cu ea într-o sâmbătă

seara - pe când își făcea praf salariul - iar curând după aceea, se mutaseră împreună în două cămăruțe pe Blaine, nu departe de strada cu numărul 12. Mai toată ziua, concubina tândălea pe acasă, ba înnădind la niște petece de perdele, ba măturând și dereticând bucătăria și odăița, învârtindu-se - cum zicea un prieten de-al lor, care le trăgea vârtos la măsea - ca un câine ce vrea să-și apuce coada.

De altfel, nici Rollie nu punea mare preț pe fandoselile ei de gospodină, și totuși îi înmâna gologanii încasați, pe care ea îi vântura cât ai bate din palme, astfel că se vedea obligat să se ducă aproape zi de zi la uzină, ca să se încropească de alții.

Întoarcerea sa la muncă, după dezertarea de la cursul de pregătire, se datora - în exprimarea lui pitorească - „mătăhălosului negru, înțolit ca de sindrofie, ce-i picase în prag într-o zi, întinzându-i o labă și spunându-i că-l cheamă Leonard Wingate”.

Tipul îl vizitase pe vremea când încă ședea în camera luată cu împrumut, și-i înșirase tot soiul de baliverne, cu toate că Rollie i-o retezase de cum începuse cu trăncăneala, zicându-i să se ducă la dracu' ori să se spânzure, ca să nu-i mai audă palavrele. Dar nenea Tom nu se lăsase cu una, cu două, ci-i dăduse înainte, istorisindu-i și despre un alb blestemat care, odată cu alții, îl trăsese și pe Rollie în piept, luându-i iscălitura pe cecuri, încasându-le mai apoi pentru sufletul lui ca, în cele din urmă, să fie dat în vileag - o poveste ce-l cam lăsase cu gura căscată. Dar ce-l înmărmurise de-a binelea fusese totuși răspunsul lui Wingate când, întrebat de el: „ce va păți hoțomanul cu cecurile”, îi spusese că nu va ajunge la zbârnă, cum ar fi nimerit-o un negru - o mărturie în plus cum că toate panglicăriile despre dreptate și lege nu erau decât niște minciuni gogonate. Și asta o recunoscuse și nenea Tom - ce-și mai zicea pe deasupra și Wingate - și încă cu atâta

tristețe și amărăciune, încât îl uimise pe Rollie care, aproape fără să-și mai dea seama, se plecă înaintea stăruințelor sale, acceptând să se întoarcă la lucru.

Tot atunci și tot el îi spusese cum că nu trebuie să mai ducă la capăt cursul de pregătire, ci datorită istețimii sale la minte și ușurinței cu care prindea orișice (după cum reieșise din fișa lui personală, cercetată de Wingate), putea să porceadă de-a dreptul la lucru, fiind primit chiar de luni la banda de asamblare.

Numai că și asta se dovedise tot o minciună sfruntată, fiindcă în loc să-i încredințeze o treabă anume – pe care poate ar fi făcut-o cum se cuvine – în dimineața de luni, când se înfățișase la fabrică, fusese pus să lucreze ca pârlit de înlocuitor, trecând de la un tact al benzii la altul, zburând încolo și înapoi, ca o muscă beată, încât n-apuca bine să învețe un lucru, când i se dădea altul, și altul și altul, până-i vâjâia capul de nu mai știa pe ce lume se află. Și așa a ținut-o două săptămâni încheiate, îndeplinind corvezi de tot soiul, schimbate de la minut la minut, și numai cu îndrumări aruncate în fugă, încât nici nu știa cum să se achite de ele și nici când îi va cășuna șefului să-i dea altceva de făcut. Dar nu această bezmetică vânzoleală ori neputința de a-și însuși un meșteșug pe de-a-ntregul îl umpleau de revoltă și silă; de astea nici că-i păsa, fiindcă de la bun început nu se așteptase la vreo scofală, cu toată pălăvrăgeala nenorocitului ăla de Wingate care-i făgăduise marea cu sarea, ca până la urmă să nu se aleagă nimic de promisiunile lui, așa cum i se întâmplase cu toți de câți avusese parte în viață. Deci, minciuni și iarăși minciuni!

Cât despre banda de asamblare și nebănuita-i viteză, bine-nțeles nu-i suflase nimeni o vorbă, ci a trebuit s-o constate pe propria-i piele. La prima vedere, când pășise în hala de asamblare, i se păruse că se mișcă nu mai degrabă ca melcul. Se prezentase la lucra devreme, odată cu schimbul de zi, și ce l-a lăsat cu gura căscată – ba l-a băgat

și în sperieți - fusese mărimea nebănuită a uzinei; apoi valul de oameni ce năvăleau către ea, în mașini, în autobuze, și în câte alte târlii pe roțile! L-a mirat de asemeni cum toți

— Afară de el - aveau o țintă precisă, spre care mergeau într-o goană zănatecă. De ce? Dumnezeu știe! Dibuiind și întrebând, află, în sfârșit, unde trebuia să se înfățișeze, iar de-acolo fusese trimis într-o hărăbaie de hală, cu acoperișul de zinc, mai curată de cum se așteptase, și plină de larmă. Da ce larmă, Cristoase i de parcă te împresurau câteva zeci de fanfare, cântând fiecare pe legea ei.

De la un capăt la altul al halei, șerpuia linia de asamblare, deși nu vedeai nici de unde pornește și nici unde sfârșește. Iar după mișcarea-i înceată, ai fi zis că bărbații cât și muierile (fiindcă zări și câteva lucrătoare), aveau timp berechet să-și mântuie treaba ce-o aveau la fiecare mașină, apoi să facă o pauză, ca să-și mai tragă un pic sufletul, după care să treacă la următoarea, adusă de bandă. Așadar nu era nicio zdroabă! Ba chiar un moft, pentru cineva cu îndemânare.

Dar în mai puțin de un ceas - la fel ca mii și mii de alți lucrători ce se perindaseră înaintea sa pe aici - Rollie judeca printr-o altă prismă, incomparabil mai sumbră.

Supraveghetorul căruia îi fusese dat în primire - un tinerel alb, cu început de chelie, c-o uitătură nerăbdătoare și obosită de om trecut de junețe, îl întrebă numai:

— Care ți-e numărul? Iar când îl văzu șovăind continuă cu arțag: Unde ți-e cartea de asigurări sociale?

Așteptă cu creionul în mină, gata să scrie, până ce Rollie își scormoni buzunarele și dădu peste cartonașul ce-i fusese înmănat la direcția personalului. Pe el se afla trecut numărul. Acru și scurt la vorbă - ca unul ce se știa apăsător de alte zeci de îndatoriri ce se cereau împlinite fără zăbavă - supraveghetorul și-l notă pe carnet. Apoi, arătând cele

patru cifre din urmă

— 6469 - îi mai zise lui Rollie, însă de astă dată urlând, deoarece, între timp, banda de asamblare intrase în funcțiune, stârnind un vuiet asurzitor.

— Memorează-ți aceste ultime cifre, pentru că după ele vei fi știut și strigat aici.

Rollie rânji, ispitit să-i răspundă că și la pârnaie ți se dă același semn de identitate; dar n-apucă să mai caște gura, întrucât celălalt îi făcu un semn să-l urmeze, conducându-l spre bandă. De la tactul unde se opriră, tocmai aluneca un turism de culoare deschisă și lucind de-ți lua ochii... Așa tărăboanță mai zic și eu”, cugetă Rollie, scrutându-l. Și, în ciuda nepăsării obișnuite, se simți încolțit de interes.

— În fiecare mașină ai de fixat trei șuruburi, îi tipă supraveghetorul în ureche. Două în șasiu, iar unul în portbagaj, fiecare în punctul ce ți-l arăt: aici, aici și aici. Șuruburile se află în lada de colo, și le strângi cu această cheie mecanică - pe care i-o și înmână. Ai înțeles? Rollie tăcu, neavând siguranța că pricepuse. Supraveghetorul îl bătu pe un muncitor de alături pe umăr.

— Arată-i noului angajat ce trebuie să facă, îi zise mai mult răcnind. Curând îți ia locu', fiindcă de tine am nevoie la suspensiile din față. Și-acum haide, dați-i bătaie!

Cu aceste cuvinte supraveghetorul se depărtă, arătând - după cum îl izbise pe Rollie de la prima vedere - mai bătrân decât vârsta lui fragedă.

— Holbează-te la mine, bobocule, i se adresă muncitorul lui Rollie. Înșfăcând un pumn de șuruburi și zvârlindu-se în mașina sosită pe bandă, într-o mână cu cheia mecanică, al cărei cablu rămăsese pe dinafară.

Și pe când Rollie își întindea gâtul, încercând să vadă ce meștește înăuntru, celălalt țâșni prin partea din spate, îmbrâncindu-l fără de voie.

— Hei, bobocelule, nu-mi sta în cale, se stropși către

Rollie, după care se furișă ca o muscă în portbagaj, unde mai avea de strâns un șurub.

— Ai prins șmecheria? țipă dinăuntru.

Cu aceeași repeziciune mai intră și ieși din alte două șasiuri, dar cum semnalele supraveghetorului deveneau tot mai stăruitoare, se văzu nevoit să pornească spre unde-l chema, nu înainte de a-i striga lui Rollie în fugă:

— Acu' descurcă-te cum te taie capul, bobocule.

Și cu toată vânzoleala și zarva din jur, Rollie se simți singur ca niciodată în viață.

— Hei! Tu de colo! îi urlă supraveghetorul de la celălalt capăt al benzii. Ce-ai rămas împietrit? Continuă-ți treaba!

Între timp, automobilul care-i trecuse prin mâinile muncitorului, se depărtase și, lucru de necrezut, cu toată lunecarea înceată a benzii, se trezi cu un altul în față. Iar șuruburile nu avea cine să le mai pună afară de el. Înghăț câteva la iuțeală și sări înăuntru. Bâjbâi după lăcașurile în care trebuia să le vâre, găsi, în sfârșit, unul, dar își aminti că uitase cheia de strâns. Se repezi după ea, dar când urcă pe șasiu o scăpă drept pe mină, zdr. elindu-și amarnic câteva degete. Cu chiu și vai, prinse să înfigă o piuliță, însă până s-o răsucească și să treacă la alta, cablul de la cheia mecanică începu să se micșoreze, pe măsură ce turismul înainta, nemaiajungând la locul șurubului, astfel că Rollie îl lăsă pe podea și o tuli din mașină. La următoarea izbuti să împlânte ambele piulițe și chiar să le seringă, deși cât de bine, numai Dumnezeu o știa. La a treia se descurcă mai ușor. ca și la cea după ea. Începuse să prindă șpilul; cum să țină și să învârtă cheia, deși i se părea încă tare grea. Lucrând, curgea sudoarea șiroaie pe el și se tot rănea la câte un deget.

De-abia la a șasea mașină își aduse aminte că de fapt avea de fixat trei șuruburi - cel din urmă în portbagajul din spate.

Alarmat, își roti privirea în jur, însă nimeni nu-i observase scăparea.

La taturile vecine, doi lucrători instalau roți și, absorbiți de ce aveau de făcut, nu-i aruncau măcar o ocheadă. Înfricat, îi strigă unuia:

— Hei, ascultă-mă! Mi-au rămas câteva piulițe nepuse.

Fără a-și ridica ochii, celălalt îi țipă:

— Uită de ele și continuă-ți lucrul. Or să le pună ași cu revizia... la caz că le vor observa lipsa, încheie înălțând doar o clipă privirea și răzind cu gura pân' la urechi.

De atunci, însă, Rollie începu să fixeze și al treilea șurub. Dar pentru aceasta trebuia să-și iuțească mișcările, și încă ceva – să intre cu totul în portbagaj. La a doua ieșire, nimeri cu capul drept în capac, lovindu-se atât de năprasnic incit rămase aproape năuc. I-ar fi trebuit un răgaz cât de mic să se dezmeticească din izbitură. Dar cum să și-l ia când un alt șasiu se apropiase, la care meșteri văzând stele verzi.

În schimb învățase câte ceva. Mai întâi făcuse descoperirea că banda se mișca nu ca melcul, ci cu mult mai rapid, și că nu doar iuțeala îți cerea să lucrezi cu viteză, cât mai ales curgerea-i necurmată – ca un șuvoi nesecat, ce nu ține seamă de slăbiciunile omenești, rostogolindu-se întruna și întruna. Singure două stavile întâlnea în drumul ei neîntrerupt: jumătate de oră pentru masa de prânz, și uneltirile saboturilor. Iar Rollie li se alătură chiar din primele zile de muncă. În acest scurt răstimp, făcuse, vrând nevrând, cunoștință cu mai multe operații, fiind mutat de la montarea șuruburilor la instalațiile electrice, apoi la mecanismele de direcție, la sudarea aripilor și așa mai departe.

Încă din dimineața prezentării lui la uzină, auzise vorbindu-se de absențele în masă și miroșise îngrijorarea din atmosferă. Dar aceasta era o tradiție pentru începutul

de săptămână. Marțea observă însă că mulți angajați își reluaseră îndeletnicirea obișnuită, deși el tot mai făcea pe înlocuitorul, zvârlit de la un tact de lucru la altul, fără s-apuce să învețe o treabă ca lumea, ci făcând-o de mântuială. De obicei, când se nimerea supraveghetorul în preajmă și observa greșeala comisă, puneă câte un semn pe șasiul cu pricina; dar câte nu scăpau nevăzute, urmându-și calea pe bandă, după, cum, uneori, chiar de le surprindea „șeful” cusurul, închidea și el ochii, fără să ia vreo măsură.

Și pe când se întâmplau toate astea, Rollie se simțea tot mai răpus de osteneală. La capătul unei ture

— Cum era plăpând și pipernicit - nu-i rămânea mădular să nu-l doară, îndeosebi mâinile, cu mai toate degetele julite și sângerânde. După o zi de asemenea trudă, noaptea se prăvălea într-un somn ca de moarte, și de n-ar fi zbârnâit sărăcia de ceas primit de la Leonard Wingate, ar fi dormit în neștire.

Într-una din dimineți, deșteptat de cârâitul prelung al ceasornicului, de-abia se putu târî jos din pat

— Cu toate că singur nu-și putea motiva canonul - iar odată ajuns în dreptul chiuveței cu smalțul ciobit, se zgâi în hârbul de oglindă, spânzurată deasupra, și începu să se ia la rost.

— Mutră neghioabă, de ce dracu' nu te-oi întoarce în pat, să mai tragi aghioase? Ori ți-ai pus în mintea-ți nătângă să rămâi slugă la albi? Însă cu tot disprețul pentru chipul ce-l privea năuc din oglindă, nu se culcă înapoi, ci se duse la fabrică.

Curând după prânz îl răzbi însă oboseala, căscând aproape întruna, fără puterea de a se mai controla.

Un tânăr negru, cu părul cârlionțat și mare cât o căpiță, care lucra împreună cu el la montarea motoarelor, îi spuse după o nouă rafală de căscături:

— Măi omule, te văd dormind de-ampicioarele.

La care Roliie se strâmbă și-i răspunse:

— De vină-s doar blestematele astea de tărăboanțe care curg și tot curg. De când sunt n-am văzut atâta puzderie...

— Ți-ar trebui un strop de odihnă. Măcar atât cât îl poți avea când se poticnește afurisita de bandă...

Pe urmă tăcură un timp, până când coborâră o baragladină de motor în lăcașul unui șasiu, cuplară arborele cardanic la cutia de viteze și desfăcură cârligul ce ținuse motorul suspendat de un scripete, urmând ca alți muncitori, de-a lungul benzii de asamblare, să fixeze agregatul cu piulițele necesare.

Odată încheiată operația, negrul cu părul sârmos și încrețit se apropie și-i șopti la ureche.

— Ai vrea să se poticnească nenorocita de bandă? Să știi că vorbesc serios.

— Cum de nu, zise Roliie într-o doară, mai mult ca să scape de trăncăneala ortacului, când el de-abia-și mai ținea ochii deschiși.

— Îți repet; nu glumesc. Ia te uită încoace! Și vorbind își desfăcu pumnul, în care ținuse ascuns un șurub de oțel, negru și lung cam de patru inci. Haide, ia-l! îi spuse poruncitor.

— Și de ce, rogu-te?

— Ca să faci ce zic eu. Aruncă-l colea, la doi pași, îi ordonă arătând spre o canelură în podeaua turnată în beton, prin care trecea cureaua de transmisie a benzii - de fapt un lanț ca de bicicletă, însă, firește, incomparabil mai gros, ce șerpuia de o parte și de alta, pe toată lungimea liniei de asamblare, împingând cu viteză constantă turismele parțial închegate. În unele puncte, verigile monstruoase dispăreau pe sub dușumea; ca apoi să răsară din nou, pe deasupra, lunecând pe suportii suspendați, fofilându-se prin cabine vopsite, prin guri de control sau, pur și simplu, prin coturi de schimbarea direcției,

prevăzute cu roți dințate peste care se târa zăngănind.

„Ce mare brânză!” își zise Rollie în sine, cântărind ideea confratelui. Ca să mai îmi trag un pic răsuflarea și să mai retez din ceasurile de caznă sunt gata să fac orișice, darămite s-arunc o nimica toată de piuliță! Și, fără a mai sta în cumpănă, o zvârli în lăcașul lanțului de transmisie.

Pe moment nu se produse nimic; doar șurubul o luase de vale, ca în mai puțin de un minut să dispară cu totul. De-abia atunci băgă și Rollie de seamă cum ortacii din jur își ridicau pe rând frunțile, iar o parte din ei – mai toți de culoare – îl fixau zâmbind cu subînțeleș. Spre adâncă-i nedumerire, câțiva așteptau încordați. Oare ce?

Răspunsul veni în clipa când se opri banda. Dintr-odată! Fără vreun geamăt ori smucitură ci atât de imperceptibil, încât cei absorbiți de muncă la-nceput nici nu-i observară întepeneala. Trecură astfel mai multe secunde, în care timp lucrătorii din preajmă îi rânjeau cu și mai puține rețineri pentru ca după aceea, la fel de brusc precum se produse oprirea, să se dezlănțuie un vacarm infernal. Soneriile de alarmă începură să zbârnâie. Strigăte de apel să răsunе dinspre capătul benzii. O sirenă, șuierând din străfundurile uzinei, prinse a se tângui, mai întâi în surdină, iar apoi tot mai tare.

Angajații mai vechi, care urmăriseră pe furiș scurtul dialog dintre Rollie și colegul cu căpița de păr inelat, erau la curent cu ce se întâmplase. De la tactul de lucru ce-l ocupa Rollie Knight până la primul cot de schimbarea direcției era o distanță de o sută de iarzi, astfel că, până acolo, șurubul, strecurat într-o zală a lanțului, înaintase pe nesimțite. Dar odată ajuns în această zonă – împânzită cu roți zimțate – se interpuse între un dinte și veriga în care se cuibărise, forțând lanțul, rupându-l și, implicit, blocând banda. Cei șapte sute de muncitori rămași cu brațele încrucișate, așteptau liniștiți și nepăsători repunerea ei în mișcare, știind că în asemenea situații de întrerupere

fortuită a lucrului, sindicatul le asigura încasarea integrală a salariilor.

Secundele se scurgeau. Sirena şuiera mai strident și mereu mai aproape. De pe culoarul cel larg, paralel cu linia de asamblare, supraveghetorii, maștrii, magazionerii și curierii se dădeau în grabă de o parte. La fel și macaralele pe șasiuri, furgonetele și minicarele rezervate dispecerilor, directorilor și altora veniți în inspecție, își întrerupseră forfota, staționând cât mai lipite de zid. De după o cotitură a halei, virând cu iuțeală de fulger, apărură un vehicul de intervenție - galben, cu un semnalizator roșu, clipind des și mărunț - aducând ustensilele și mecanicii convocați de urgență. Unul din membrii echipei se afla la volan, pe când ceilalți doi ședeau cocoțați între aparate și tuburile de sudură. Îndreptându-se către meșterul care semnala cu brațele ridicate locul unde se produsese ruptura, vehiculul îi ecu precum o nălucă - galbenă, cu sclipiri roșiatice și cu un șuier asurzitor - pe lângă tactul de lucru al lui Rollie, după care-și încetini mersul și, în cele din urmă, frână. Toți ca unul, mecanicii tâșniră din el.

În orice uzină de automobile, oprirea neprevăzută a benzii este privită ca o mare năpastă - a doua în ordinea gravității după izbucnirea unui incendiu. Fiecare minut de neproductivitate aduce cu sine pagube însemnate, întrucât salariile muncitorilor și cheltuielile administrative, irosite în asemenea situații, nu mai pot fi recuperate. Transpus într-un calcul mai simplu, acest deficit s-ar putea formula astfel: în condiții de funcționare normală, la fiecare cincizeci de secunde iese un turism închegat de pe bandă; blocarea ei pe același răstimp însumând, prin urmare, costul automobilului neprodus.

De aceea, în asemenea cazuri se procedează mai întâi la eliminarea defectiunii și de-abia după aceea la investigațiile propriu-zise.

Echipa de intervenție, alcătuită din specialiști încercați, trecu degrabă la acțiune. După localizarea rupturii, se scoase zala cu pricina, sudându-se alta în loc, lucrându-se cu maximum de viteză. Nici nu ajunsese bine să se oprească vehiculul galben, când torțele de acetilenă aruncau împrejur scânteii. În anumite ocazii, se făceau reparații sumare pentru a se porni cât mai neîntârziat banda, așteptându-se pauza de la prânz ori schimbul de ture pentru reluarea și consolidarea lucrării executată în pripă.

De astă dată ruptura se remedie însă integral, iar la semnalul unui lucrător din echipă, supraveghetorul Frank Parkland apucă telefonul ce-i asigura legătura cu proximalul punct de control și porunci în pâlnia receptorului:

— Înapoi, toți la lucru! Și ordinul său făcu înconjurul halei.

Tot atunci reveni și curentul electric, întrerupt prin scurtcircuitul produs de accident; lanțul prinse din nou să alunece peste colții metalici ai roților, iar banda să serpuiască imperceptibil. Cei șapte sute de muncitori – mulți bucuroși de binevenitul răgaz – își reluară activitatea.

Din momentul blocării și până la repunerea în funcțiune a benzii trecuseră patru minute și cincizeci și patru de secunde, în care timp se pierduseră cinci automobile și jumătate, pricinuind o pagubă de peste șase mii de dolari. Deși alarmat de cele văzute, Rollie Knight încă tot nu se duminise cum și în cel fel se produsese întreruperea.

Dar peste puțin i se limpezi totul. Din față se apropia, cu pași mari și apăsați, supraveghetorul Frank Parkland – cu mutra-i osoasă, închindorată și aprigă, și cu umerii lați arcuiți ca pentru atac. În mână ținea un șurub negru, de patru inci, și îndoit pe care i-l înmânase unul din membrii echipei de intervenție. În mersu-i vijelios, la răstimpuri se

mai oprea, arăta piulița turtită, chestionându-i pe cei dimprejur.

— De aici a pornit, fără nicio îndoială, înaintea primului cot de schimbarea direcției. Cine a zvârlit-o? Cine l-a văzut pe făptaș?

Străini de cele întâmplăte, muncitorii clătinău doar din cap, și atunci Parkland își continua calea, cu aceleași popasuri însoțite de întrebări.

Când, în cele din urmă, ajunse la tactul de montare a motoarelor, negrul cu clăia de păr inelat se cocoșase de răs. Arătând către Rollie, de-abia rosti printre hohote:

— Uite-ți isprăvniceru! Eu l-am văzut, șefule, aruncând-o. împreună cu el, și ortacii de la pozițiile alăturate se hlizeau în neștire.

Deși demascată și batjocorită pe față, Rollie intuia că nu de răutate e vorba ci, mai curând, de un prilej de distracție, de o poznă necugetată pentru care îl folosiseră ca unealtă. Cât privea urmările faptei, cine se sinchisea de ele? Ce mare ispravă că se poticnise nițeluș banda? Cântărind astfel lucrurile, se trezi fără voie rânjind, dar curând observă fulgerele din privirea lui Parkland, și pe loc îi îngheță sângele.

— Tu ai făcut-o? Tu ai zvârlit piulița? îl întreabă supraveghetorul spintecându-l cu ochii.

Rollie tăcu, dar zadarnic, deoarece îl trăda chipul. De osteneală și spaimă, pupilele i se albiseră iar obișnuitu-i teribilism se topi în muțenie și încremenire.

— Fă-te-ncoa! porunci Parkland.

Și Rollie îi dădu ascultare, părăsind tactul de lucru la bandă. La un semn al mai marelui său, un alt muncitor îi luă instantaneu locul.

— Ce număr ai? îl chestionă mai departe.

Rollie repetă cele patru cifre învățate.

Cu aceeași încruntare vrăjmașă, Parkland îi ceru numele, iar după ce-l însemnă, își urmă interogatoriul.

— Ești nou angajat, așa e?

— Mda, îi răspunse în silă, bănuind de pe acum pisălogeala ce va urma.

Fiindc-așa i se întâmplase mereu. Orice alb hotărât să-i proptească piciorul în fund îi făcea mai întâi teoria chibriturilor, turnându-i toate tâmpeniile de pe lume.

— Ce-ai făcut se numește acțiune de sabotaj. Îi cunoști consecințele? tună supraveghetorul.

De unde ar fi putut să le știe când nici „acțiune de sabotaj” habar nu avea ce înseamnă? – doar atât că nu-i plăcea cum suna la ureche. Așa că răspunse ridicând pur și simplu din umeri, pe când în sine se și împăcase cu gândul că e din nou fără slujbă. Dar pentru asta nu era să s-arunce în apă, cum nu o făcuse nici în urmă cu câteva săptămâni, când rămăsese întâia oară pe dinafară. O singură grijă-l munea: Oare ce vină o să-i fie aruncată în cârcă? Pentru că după scăpărarea din ochii celui din față, era cum nu se poate mai limpede că nu-l va ierta cu una cu două.

Din spatele supraveghetorului cineva anunța:

— Vine domnul Zaleski, Frar.k.

Acesta se răsuci, strămutându-și privirea pe subdirectorul mărunț și îndesat ce se apropia.

— Spune-mi, care a fost hiba? îl întrebă el pe Parkland.

— Asta. Îi ripostă celălalt, arătându-i șurubul strâmbat.

— Pus anume ori scăpat din greșeală?

— Tocmai sunt pe cale s-o aflu, grăi subalternul, însă pe un ton de parcă ar fi zis: Nu te vârî peste mine!

— Bine. Frank. Să vedem la ce concluzii ajungi, vorbe Zaleski, întorcându-se către Rollie și măsurându-l o clipă cu ochi ca de gheață. Dacă vei descoperi, însă, că e la mijloc un sabotor, îl concediem fără întârziere, reveni către Parkland. După cum știi, în asemenea împrejurări

sindicatul nu se opune. Așa că-ți aștept raportul în scris. Și, moțăind un salut cu capul, o porni în direcția de unde venise.

Oare de ce nu-l dăduse în vileag pe făptaș? cugetă Frank mirându-se de el însuși. Doar avea toate motivele să o facă, și chiar să-l concedieze, fără a se teme de neplăceri. Și totuși nu aderase la această soluție - simplă, e drept, însă parcă nu cea mai dreaptă. Sfrijitul, pe jumătate lihnit, pe care-l avea dinainte, părea mai degrabă o victimă decât un mișel. Și apoi care om, cunoscând urmările faptei comise, ar fi săvârșit-o cu atâta inconștientă?

— Știi ce se-ntâmplă dacă arunci piulița? îl luă el din scurt arătându-i corpul delict.

Rollie își înălță fruntea spre cel care-l domina ca un munte și-l privi drept în ochi, însă nu întorcându-i căutătura învrăjbită, cum ar fi făcut-o oricând altă dată, fiindcă nici pentru asta nu se simțea în stare, într-atât îl doborâse oboseala. Apoi, clătină din cap, în semn că nu bănuise ce avea să urmeze.

— Ei bine, acum știi.

Iar cum amintirea sirenei, a forfotei și a țipetelor îi stăruia încă atât de vie în memorie, vinovatul rosti cu gura crispată:

— Da, acu' știu.

— Te-a îndemnat cineva s-o arunci? continuă Parkland și, dintr-odată, observă Rollie, ortacii din preajmă nu mai zâmbiră. Haide, vorbește! îl îmboldi supraveghetorul.

Dar Rollie nu scoase un sunet.

— Zi-i, cine te-a-mpins de la spate? stăruia Parkland. Al de te-a denunțat?

Autorul moral - adică negrul cu părul cât claia - se afla aplecat peste șasiul în care tocmai coborâse un motor. „Ți-o plătesc eu, nemernicule; dar nu acuma și nu parându-

te, după cum mi-ai făcut-o mie, ci găsesc altă cale", hotărî Rollie, în vreme ce, tot pe mutește, răspundea negativ la ultima întrebare ce-i fusese adresată.

— Va să zică nu vrei să deschizi gura. Bineee, se dădu biruit supraveghetorul. Aș putea să-ți dau chiar acum pașmalâcul, și totuși, te iert, urmă împungându-l cu priviri mânioase, parcă înciudat pe el însuși pentru mărinimia ce-o dovedise. Am impresia că ți s-a jucat o festă urâtă deși, Dumnezeu știe, dacă până la urmă n-oi rămâne eu păcălitul. Oricum, am să consemnez în raport că a fost accident și nu un boicot. Dar bagă de seamă. Sunt cu ochii pe tine. Iar acum, treci la lucru! adăugă mai înainte să plece.

Spre nețărnamurita-i mirare, Rollie își termină tura la un alt tact de luciu unde se montau elementele de sub bordul mașinilor. Pe moment toți îl lăsară în pace. dar simțea că această stare de lucruri n-o să dureze. Cum de altfel se și întâmplă.

Chiar de a doua zi dimineață se trezi asaltat de ocheade și înțepături. Mai întâi zeflemelele i se aruncau ca din întâmplare, parcă fără gând de a-l răni, dar eu vremea puteau deveni tot mai ascuțite și înveninate, când muncitorii ajungeau la credința că aveau de-a face cu un guguman ce le putea sluji drept unealtă la renghiuri și încăierări. Odată dobândită o asemenea faimă, viața celui în cauză se prefăcea în infern, veșnic amenințată de câte o primejdie, deoarece, saturați de monotonia îndeletnicirilor lor, oamenii erau gata de orice năstrușnicie, chiar de brutalități, numai să se distreze.

Trecuseră câteva zile de la incidentul cu banda când, la pauza prânzului, se amestecă și Rollie în vâlmășagul celor câteva sute de muncitori ce se năpusteau către sala de mese în dorința de a se număra printre primii ajunși, ca să nu aștepte prea mult până să fie serviți, ci să-și apuce mâncarea, s-o înfulece în pripă, și pe urmă să treacă la

toaletă (eventual să se spele și de uleiul și zoaiile de pe mâini, nu însă înaintea gustării, fiindcă asta le-ar fi răpit din timp), iar de acolo să se întoarcă în hală și să-și reia locurile la bandă - toate acestea într-o jumătate de oră, cât ținea întreruperea lucrului. În această viitoare de oameni, se afla, nu departe de Rollie, negrul cu părul cât o căpiță, împresurat de alți vreo câțiva, toți ascultându-l cu haz, chihăindu-se și chiombindu-se către Rollie. Cel vizat observă scena, dar așteptă liniștit să-și capete porțiile comandate, pentru ca la un minut, două după ce le primi pe tavă, să se trezească îmbrâncit cu putere. Într-o clipă mâncarea pentru care plătise căzu și se risipi pe podele, terciuindu-se sub picioarele ce călcau peste ea, chipurile tot din greșală, deși își dădea perfect seama că toată festa fusese pusă la cale.

În ziua aceea rămase flămând, deoarece nu mai apucă să fie servit.

Îl chinuia foamea, dar mai dureros decât ea amintirea celor văzute și auzite în năucitoarea ciocnire: țcănitul unui jungher cu piedică și sclipirea tăișului său ca de brici care, la o viitoare bușeală - poate și mai Sălbatică decât cea de acum - va nimeri drept în el, creștându-l sau poate rănindu-i de moarte. În cumplita lui spaimă, orice i se părea cu puțință, uriașa uzină, cu miile-i de angajați împrumutând, pe moment, imaginea unei jungle, a cărei singură lege este fărădelegea. Or atunci trebuia negreșit să se pună în gardă, mai exact să ia o poziție. Și cu toate că amânarea nu-i putea fi decât dăunătoare, așteptă totuși o clipă prielnică. Presimțea c-o să vină și, într-adevăr, se ivi.

În ultima zi de lucru a săptămânii, se pomeni iar la montarea motoarelor pe șasiuri, însă nu în tovărășia blestematului cu stufărișul de păr încâlcit - repartizat de curând ca ajutor la mai multe tacturi - ci împreună cu un muncitor mai în vârstă.

După pauza prânzului, pe când toți reveneau în hala de asamblare, Rollie, care pășea nu departe de ticălosul cu părul cât clăia, îl auzi tânguindu-se:

— Azi, parcă-mi vine să mă târăsc, fraților. N-ai vrea să ne miluiești c-o blocare a benzii? îi zise lui Rollie în batjocură, trăgându-i și câteva ghionturi în spate.

Cei din jur se porniră pe râsete, iar un ortac de alături îl buși dintr-o parte. Pentru cineva mai vârtos și, ghionții și îmbrâncelea ar fi fost nevinovate mărturii de prietenie, însă pentru costelivul de Rollie însemnaseră izbitori zdravene ce-l făcură să se clatine pe picioare și să fiarbă pe dinăuntru.

Totuși nu scoase o vorbă, așteptând cu încredere mult râvnita secundă a răfuielilor, care sosi la o oră după reluarea activității la bandă. De la tactul la care lucra, urmări cu atenție mișcările ortacilor de alături – un fel de șablon cu foarte mici variații.

Instalarea unui motor se execută de către doi oameni: un montor și ajutorul acestuia. Coborât pe lanțuri și scripeți, motorul își ocupa lăcașul rezervat pe șasiu prin manevre declanșate de trei butoane. Montate pe o tijă metalică și cu pozițiile specificate pe ele-SUS, STOP, JOS – acestea se aflau la îndemâna montorului – singurul chemat să le acționeze. Ca ajutor, însă, cu timpul le prinsese și Rollie secretul. În afara celor doi muncitori repartizați la fixarea fiecărui motor, un al treilea – care în noua formație era tocmai împielitatul cu părul creț și sârmos – avea misiunea să penduleze între tacturi și, la nevoie, să-și dea cuvenitul obol.

Ca în orice punct de pe bandă, și aici se lucra cu repeziciune. Totuși, coborârea motorului se făcea cu prudență, la fel ca și așezarea sa în lăcaș, iar înainte de ultima manevră mecanică – desprinderea lui din ancorarea ce-l susținuse – toți își retrăgeau grijulii mâinile de sub el.

Se mai întâmpla uneori ca după lăsarea sa pe șasiu,

furtunile de alimentare cu benzină și apă să se încurce în spirala suspensiei din față, așa încât nu putea fi cu totul desprins până nu se înlătura neajunsul. De fapt în aceasta constau și așa-zisele „variații” de la șablonul operațiunilor fixe, care atrăgeau după sine o infimă stagnare – exact cât dura intervenția celui de-al treilea muncitor, atașat pe lângă echipă.

O asemenea încâlceală se ivi și în ziua când Rollie își ticluia răzbunarea, iar cel care trebuia s-o înlătore nu era altul decât afurisitul cu părul vâlvoi. Acesta se apropie, își vârî mâinile sub agregat și purcese la ce avea de făcut, în vreme ce montorul și Rollie și le scosese răprecauți pe ale lor.

Cu ochii pe ei, pândind momentul prielnic, Rollie se trase puțin într-o parte și, întinzându-și un braț, cu discreție, apăsă pe butonul pe care scria „JOS-i o răbufnire puternică și aproape instantanee anunță căderea definitivă a motorului de o jumătate de tonă în lăcașul de pe șasiu. De-abia atunci, și cu aceeași agilitate, Rollie își retrase mâna de pe buton și reveni la poziția normală de lucru. Mai puțin de o clipă victima își privi amuțită mina ale cărei falange dispăruseră sub blocul metalic apoi, biruită de durere și groază, începu să se vaiete. Vaierul devenea tot mai jalnic, până ce unul din muncitori se repezi ia butonul de alarmă și de oprire a benzii, în vreme ce altul apăsă pe cel cu indicativul „SUS”, ridicând astfel motorul. Dar când acesta prinse a se urni, cei din apropiere se uitau îngroziți la oasele sfărâmate, care, cu puține secunde înainte, fuseseră degete tefere. Văzându-l cum se clatină pe picioare, gata de prăbușire, doi săriră și-l apucară de subțiori, susținându-i trupul tot mai sleit și greoi. Un al treilea om își luă inima în dinți și, apucând mina o trase de-o parte. Curând după aceea banda de asamblare își reluă șerpuitul.

Accidentatul, așezat pe o targă spre a fi transportat,

se văita tot mai stins, sub efectul morfinei, administrată de sora convocată urgent de la dispensarul uzinei. Tot ea îi pusese și un pansament provizoriu, după care o porni alături de targă, spre ambulanța ce aștepta la ieșirea din hală. Halatul ei alb – imaculat la sosire – se împestrișase cu pete de sânge.

Lucrătorii – abătuți temporar de la muncă – se întoarseră la îndatoririle lor, fără ca unul măcar să arunce o privire spre Rollie.

În pauza ce urmă la puține minute, supraveghetorul Frank Parkland, însoțit de un delegat de la protecția muncii și de un trimis sindical, începu să facă investigații la locul unde se produsese accidentul, întrebând muncitorii cum și în ce fel se ivise năpasta. Însă, după răspunsuri, se părea că niciunul nu avea cea mai vagă idee. Până și cei mai apropiați de tactul cu pricina care, în mod normal, s-ar fi cuvenit să observe ceva, susțineau că tocmai atunci se uitaseră în altă parte și deci nu văzuseră cum căzuse motorul.

— E cusut totul cu ață albă, tună Parkland, fixându-l cu stăruință pe Rollie. Cum să nu fi văzut chiar niciunul cele petrecute sub nas?

— Cine a apăsă pe buton? interveni cel cu protecția muncii.

Dar în loc de răspuns se auzi doar un târșăit de picioare, cei mai mulți pironindu-și privirile în pământ.

— Și totuși cineva a făcut-o, insista supraveghetorul. Cine anume?

Din nou se lăsă o tăcere apăsătoare, curmată, la câteva clipe, de montorul cu care lucra Rollie. Arăta parcă îmbătrânit și mai cenușiu decât înainte și cum asudase din abundență, câteva șuvițe de păr i se lipiseră, resfirate, pe pielea tuciurie a capului.

— Cred că eu sunt de vină, zise molfăind vorbele. Eu am apăsă pe buton, crezând că flăcău' și-a retras

măinile...

— Ești sigur că tu ai făcut-o ori încerci să-l acoperi pe altul? îl încolți Parkland, scrutându-l din nou pe Rollie.

— Sunt sigur, ripostă celălalt pe un ton și mai categoric. Apoi înălțându-și fruntea și uitându-se drept în ochii lui Parkland, adăugă: A fost o greșeală... pentru care mă căiesc din tot sufletu'...

— Ai și de ce, sări cel cu protecția muncii. Și ia te uită încoace, continuă arătând spre panoul pe care scria:

ÎN ACEASTĂ UZINA S-AU PRESTAT 1.897.560 DE ORE DE MUNCA DE CĂTRE FIECARE ANGAJAT FĂRĂ UN ACCIDENT

— Acu s-a zis cu recordul nostru. O pornim din nou de la zero, conchise plin de amărăciune, dând mai ales a înțelege cum că în asta consta adevărata nenorocire.

Odată cu declarația fermă a montorului, încordarea din atmosferă se mai risipi.

Cineva veni cu întrebarea:

— Și-acu ce-o să se-ntâmple?

La care delegatul sindical - în măsură să dea verdictul - se pronunță cu solemnitate:

— Fiind vorba de un accident, nu va fi nimeni tras la răspundere. Dar cum există un pericol la acest tact de lucru, trebuie de urgență remediat. Altfel ne mai trezim și cu alți schilodiți.

— Nu te pripi cu afirmațiile, i-o tăie Parkland. Vorbești de pericol când n-ai niciun fel de dovezi...

— Pericol e să te scoli și dimineața din pat, de nu te uiți pe unde pășești, se amestecă cel cu protecția muncii, fulgerându-l din nou pe montor cu priviri mânioase. Dar aici se încheie interogatoriul, câteși trei delegații depărtându-se, încă ciendănindu-se între ei.

Odată ce-i văzură plecați, cei descuși își reluară activitatea, accidentatul fiind pe loc suplinat de un alt muncitor care își tot privea nervos mâinile. Totul reintră pe

făgașul normal, iar Rollie Knight scăpă de șicanele ortacilor. Prin ce minune? Nimeni nu-i explică. Dar el și-o tâlcui singur. Deși tăcuseră mile în fața lui Parkland și a celor doi cerberi, muncitorii vecini știau foarte bine cine fusese făptașul, iar acum îl priveau pe Rollie ca pe unul cu care nu era de glumit.

La. Început, simțise și el că-i cam fuge pământul de sub picioare. Dar cum nu-i era în fire să se lase cotropit de regrete și gânduri, îndată ce se depărtă targa, pieri și efectul primului șoc, pentru ca în dimineața de luni - când se întoarse la slujbă după două zile jumate de chiolhan și odihnă, să considere totul ca ceva trecut și încheiat, la care nu merita să mai cugete. De represalii nu se temea. Chiar în mijlocul unei jungle, cum socotea el uzina, dănuia o noțiune a dreptății care, de data aceasta, era în sprijinul său, așa cum și alții o simțeau, inclusiv montrul care-l acoperise.

Dar urmările incidentului» u se încheiară aici. Odată ce se făcu remarcat, începură și șușotelile, și nu peste mult se află cum că fusese la pușcărie - amănunt care, spre marea-i surprindere, nu-l înjosi nicidecum în fața confrăților, ci din contră îl făcu să devină un fel de erou popular - cel puțin în ochii puștimii.

Aud c-ai zăcut la pârnaie, îi șușoti un coleg de vreo nouăsprezece ani. Cred că le-ai dat de furcă nenorociților ăia de albi până te-au dibuit.

Un alt june îi strecură în treacăt:

— Umbli cu bubuitoarea la tine?

Mulți dintre muncitori purtau revolvere - vezi Doamne ca să se apere în încăierările de prin toalete și de la spațiile de parcare - dar cu toate că era la curent cu această deprindere, Rollie nu le urmase exemplul, cu gândul la cazierul de la poliție și la anii cei mulți de închisoare pe care i-ar fi încasat de l-ar fi prins cu armă asupra-i. Și totuși, în loc să-l contrazică pe tânăr, risipind

un zvon lipsit de orice temei, îi răspunse în doi peri:

— Mai slăbește-mă cu curiozitatea, mucosule.

Drept urmare, la scornelile ce făceau înconjurul fabricii, se mai alătură una: sfrijitul de Knight are veșnic pistolul la el. Ceea ce spori admirația în rândul angajaților mai puțin vârstnici.

— Ascultă, n-ai vrea un drog? îl întrebă într-o bună zi unul.

Și Rollie primi. Curând după aceea, deși fără să abuzeze ca alții, își făcu obiceiul să prizeze marijuana în ceasurile de lucru la bandă, constatând că în felul acesta ziua trecea mai degrabă, iar monotonia părea mai lesne de îndurat. Cam tot atunci acceptă să joace și la „miza pe cifre”³.

De-abia mai târziu, când nu exista drum de întoarcere, își dădu seama că atât drogurile, cât și „miza pe cifre” îl azvârliseră fără veste în vastul și primejdiosul păienjenis al delincvenților din uzină.

La început, loteria i se păruse o îndeletnicire destul de nevinovată, mai ales că localnicii, care-i cunoșteau extinderea în Uzinele de automobile, o priveau ca pe lucrul cel mai firesc cu putință. Deși inițiat și condus de Mafie, oricând pasibil de a fi demascată ca escrocherie, și cu sorți de câștig mai mult iluzorii, acest joc atrăgea totuși infinit de mulți pariori ale căror investiții diurne variau între cinci cenți și o sută de dolari, iar în unele cazuri mai mult.

În fabrici, miza cea mai curentă era de un dolar - la care se fixase și Rollie - iar combinația jucătorului se limita la numai trei cifre, pe care și le cumpăra cu sfințenie, în nădejdea c-or să iasă a doua zi. În această fericită ipostază, norocosul primea o răsplată de cinci sute de dolari pentru fiecare dolar investit, pe când cei care mizau doar pe un singur număr beneficiau de un procent

³ Sistem de loterie în care se mizează pe cifre publicate în ziare sub o formă acoperită.

cu mult mai redus. Ceea ce se părea însă că nu sesizează niciunul din păcăliți era faptul că centrala „mizei pe cifre” extrăgea numerele norocoase din combinațiile cel mai puțin jucate. Doar în uzinele Pontiac – unde cifra câștigătoare era indisolubil legată de rezultatele curselor hipice și de suma globală a pariurilor – jocul mai prezenta o garanție infimă.

Dar indiferent de sistem, poliția din Detroit, FBI și alte organizații puse în slujba ordinii publice efectuau descinderi și razii curente la așa-zisele sedii ale loteriei. Nu o dată apăreau în „Detroit News” și în „Free Press” titluri ca: „Un număr record de razii” sau „Cea mai mare descindere din istoria Americii la sediile mizei pe cifre”, pentru ca a doua zi, din păcate, să se purceadă din nou. și fără pic de pudoare, la adunarea biletelor pentru tragerea ce urma.

Cu timpul Rollie ajunsese să afle modul de funcționare al loteriei în fabrică. Printre colecții pariurilor se numărau mai întâi îngrijitorii care, sub cârpele uscate de pe fundul găleților, ascundeau fițuicile galbene împreună cu banii încasați, scoși mai apoi pe furiș din uzină și expediați în centrul orașului, unde trebuiau să ajungă la o oră anume, îndeobște aceea când se primeau și buletinele hipice. După cele descoperite de Rollie, în fiecare unitate exista câte un cerber, chemat să vegheze asupra bunei desfășurări a operațiunilor legate de loterie. Astfel, mai marele peste trepădușii din hala de asamblare era un delegat sindical care, prin natura îndatoririlor sale, putea circula prin uzină fără a stârni bănuieli. Un alt amănunt de care Rollie luă cunoștință era acela că mai toți angajații își încercau zilnic norocul, inclusiv supraveghetorii, funcționarii de la direcția personalului și chiar unii din mahării din administrație – după cum îl asigură cineva bine informat – ceea ce nu părea deloc imposibil, având în vedere felul cum prospera jocul, nestânjenit de nicio

restricție.

După incidentul cu zdrobirea mâinii, nu o dată i se propuse pe ocolite să se înroleze și Rollie în activitatea cu loteria sau în alte îndeletniciri necurate cum erau: răspândirea drogurilor în fabrică, încasarea ilicită a cecurilor, stoarcerea camerei la împrumuturi făcute de muncitori, sau chiar în acțiuni mai periculoase ca: spargeri și prăduieli înarmate, practicate frecvent în uzină.

Cazierul său, de care între timp aflaseră mai toți angajații, îi conferea o anume poziție printre infractorii ce săvârșeau asemenea fapte precum și în rândul acelor care doar „cochetau” cu ele, în paralel cu munca diurnă.

Odată, când se nimerise la toaletă alături de o huidumă de lucrător – pre nume Big Rufe care de obicei nu-și făcea de vorbă cu nimeni – se trezi că-i șușotea aplecat înspre el:

— Aud că ești destupat la minte, ori un băiat prinzăreț poate să scoată parale frumoase, nu să se mulțumească cu un gunoi de trei gologani, cum ți-l azvârle capetele-astea pătrate. De unul ca tine, care știe ce vrea și nu-și pierde nădragii de frică, am avea și noi câteodată nevoie...

Dar aici Big Rufe amuți, deoarece mai apăruse un nepoftit lângă ei, așa încât, încropind un salut către Rollie, se răsuci pe călcâie și-o luă frumușel din loc. După felul cum clătinase din cap, era limpede însă că va căuta alt prilej de discuții. Numai că Rollie îl ocoli pe cât îi stătu în puteri, ca și pe alte iscoade, venind cu aceleași propuneri. Temeiurile acestor rezerve erau multiple și destul de confuze. Pe de o parte, îl hăituia spaima unei întoarceri la pușcărie, cu o condamnare pe termen îndelungat; pe de alta, viață pe care-o începuse era, de bine de rău, mai îndestulată decât în anii de până acum. Or cu plinea nu era de glumit. O fi el „gunoi” salariul zvârlit de „capetele pătrate”, numai că întrecea tot ce câștigase el vreodată,

dându-i putința să se hrănească, să mai tragă și câte un chef și s-o întrețină pe pomicica de May Lou, de care i s-o face cândva lehamite, dar până una alta încă-i plăcea. Nu c-ar fi fost picată din cer – pentru că nici frumoasă de speriat nu era și nici prag de biserică. Doar aflate că până-l cunoaște își făcuse cu o mulțime de cap. Și totuși, îl ținea ca într-o vrajă. Era destul să o vadă și începea să-i fiarbă sângele în vine, amintindu-și de felul cum știa face dragoste, de nenumăratele șiretlicuri, de care el, până s-o întâlnească, doar auzise, fără să le guste vreodată... De aceea o și lăsase să-și facă unele pofte, ca de pildă să se-nfigă

Ia două camere și să cumpere mobilă – pe care, sincer vorbind, nici nu dăduse cine știe ce bani, ci numai semnase niște hârtii pe care i le vârâse sub nas. Le iscălise fără să stea pe gânduri, ba chiar fără să le citească, pentru ca după aceea să se trezească cu calabalâc în casă și c-un televizor în culori, aidoma celor văzute prin baruri.

Desigur pentru toate acestea plătea un tribut foarte greu: orele lungi de muncă fără istov, uneori câte cinci zile încheiate, alte ori câte patru ori numai trei, după cum se întâmpla să lipsească. Fiindcă și el ca și alții mai uita să se ducă luna la fabrică – după o chefulală pe rupe – sau chiar vinerea – când voia să înceapă chiolhanul mai înaintea sfârșitului săptămânii. Dar chiar și cu aceste absențe încasa destule parale ca s-o scoată la capăt.

Istovitoare era munca la bandă! Și totuși, parcă mai tare îl obosea natura ei plicticoasă. Nu degeaba îl sfătuisese la angajarea lui un muncitor:

— Când vii aici, lasă-ți creierii acasă.

Așa îi spusese. Dar, lucru de neînțeles, odată cu trecerea timpului, și în ciuda ideilor sale înrădăcinate – de a nu se lăsa păcălit de albi și a nu deveni sluga lor – începuse să-l fure treaba, ba chiar să simtă un fel de răspundere pentru ea. Asta se datora, poate, istețimii lui

înnăscute și ușurinței cu care învățase operațiile - însușiri pe care nu le pusese niciodată la încercare; ori mai exista și un alt factor, pe care Rollie nu l-ar fi acceptat odată cu capul și anume raportul de reciprocă stimă și prețuire statornicit între el și supraveghetorul Frank Parkland.

La început, după incidentele care-l aduseseră în fața lui Parkland, acesta i se arătase potrivit. Pentru ca mai apoi, fiind cu ochii pe Rollie, după cum i-o făgăduise, conflictul inițial să se stingă treptat, făcând loc unui sentiment de reală apreciere, pe care Frank nu se codi s-o împărtășească chiar subdirectorului, Matt Zaleski.

— Îl vezi pe sfrijitul de colo? îi spusese acestuia într-una din inspecțiile periodice prin hala de asamblare. În prima săptămână de lucru îl credeam un scandalagiu și un om de nimic. Dar acu m-am convins că nu-i mai prejos decât oricare lucrător de aici.

Vădit absorbit de gânduri, Zaleski mormăise ceva în chip de răspuns. Numai de prăpăditul de care-i pomenise Frank Parklandnu-i ardea lui acum, când în capul său se zbăteau atâtea răspunderi și încurcături, la care conducerea binevoia să mai adauge câteva, prin recente indicații de mărire a producției, dar în limitele cheltuielilor prevăzute și ridicând simultan calitatea produselor. Și cu toate că directivele erau net contradictorii, mai marii uzinei păreau de neînduplecat, fapt care nicidecum nu-i pria ulcerului duodenal al lui Matt - vechiul vrăjmaș dinlăuntru - care, după o perioadă de cumințenie, începuse să-l chinuie în permanență.

Hărțuit așadar de caznele zilnice, nici nu era de mirare dezinteresul ce-l arăta pentru inși luați în parte, atenția sa concentrându-se exclusiv asupra statisticilor în care grămada de oameni, asemenea regimentelor de înrolați anonimi, însuma o putere capabilă să-l ajute la îndeplinirea îndatoririlor sale. Acest neajuns - pe care Zaleski nu avea subtilitatea să-l sesizeze și nici tăria să-l

curme - contribuia într-o mare măsură la degradarea calităților mașinilor fabricate în America, în comparație cu cele produse în Germania unde, datorită sistemului mai puțin rigid din uzine, muncitorul își păstra mândria meșteșugului său.

Dar chiar cu această organizare deficitară, Frank Parkland se străduia să îmbine interesele fabricii cu susceptibilitățile oamenilor.

Prin metodele folosite, izbutise să-l îmblânzească și pe unul ca Rollie Knight, atribuindu-i o răspundere permanentă. Adevărat, îl mai lua când și când de la tactul ce i-l repartizase, dar nicidecum cu frecvența năucitoare de dinainte, și de fiecă dată explicându-i cum că-i trebuia un om de nădejde, așa cum se dovedea Rollie la treburile cele mai dificile. În decursul peregrinărilor de la un capăt la altul al benzii, Knight dibuise că, pe lângă majoritatea lucrărilor grele, existau câteva pe care le puteai executa fluierând - cum era, spre exemplu, instalarea ștergătoarelor la parbrize. Și totuși, ai care meșteureau la ele făceau pe grozavii când erau urmăriți, foindu-se în fel și chip-ca să arate, vezi Doamne, ce mare ispravă aveau de făcut. Timp de câteva zile lucrase și Rollie la ele. după care. silit de împrejurări, Parkland îi încredințase o sarcină mult mai anevoioasă - montarea mecanismelor de transmisie - operațiune ce-i impunea să șadă în interiorul mașinii, cocoșat și îndoit, ca vai și amar de el. Dar nu peste mult i se dădu alta, poate cea mai afurisită din toate. I se zicea „montarea la dibuială”, și consta din fixarea unor șuruburi în lăcașuri complet nevăzute, și apoi strângerea lor numai pe pipăite.

Această încercare i-a prilejuit însă o mărturisire neașteptată din partea superiorului.

— Asta nu e dreptate, îl auzise cu mirare, că lucrătorii cei mai destoinici, pe care supraveghetorii se pot bizui, să fie puși la caznele cele mai detestabile și să fie

mizerabil plătiți. Dar, din păcate îmi trebuie cineva cu simț de răspundere pentru fixarea acestor șuruburi, nu un nenorocit care să le lase nepuse.

Pentru unul ca Parkland era o remarcă firească, în schimb, pentru Rollie, îmbrăca implicații de sărbătoare, fiind pentru prima dată tratat ca egal de către cineva cu autoritate, care-i criticase pe șleau orânduiala din fabrică, fără să se dea după degete și să-i bată apa în piuă cu tot soiul de baliverne.

Drept urmare, fixă fără greș piulițele în orificiile lor ascunse, dovedind o iscusință manuală crescândă precum și mai multă energie - o consecință a meselor regulate - iar pe urmă începu să-l observe pe Parkland în tot ce făcea.

După un timp, când impresiile se adunară căpătând contururi mai limpezi, nu-i stârniră chiar admirație - pentru că așa ceva ar fi fost prea din cale afară - ci ajunse să vadă în mai marele său un om drept și cinstit care nu jongla cu minciunile, se purta cu toți deopotrivă - fie alb ori de altă culoare - se ținea de cuvântul dat, ferindu-se totodată de murdăriile ce-l împresurau. Or din câți cunoscuse în viață, la foarte puțini semeni constatase atari însușiri.

Apoi, într-una din zile - cum se întâmplă îndeobște cu făpturile pe care le credem mai presus de slăbiciunile și erorile omenești - această imagine luminoasă se năruí dintr-odată.

La Rollie venise o nouă iscoadă - Daddy o Lester - un tip uscățiv și negru ca noaptea, cu chipul sluțit de o cicatrice adâncă, reînnoind întrebarea dacă nu s-a hotărât să lucreze pentru „miza pe cifre”. Angajat ca magazioner, Lester livra pe de-o parte materiale, iar pe de alta încasa pariurile adunate în fabrică în parale! cu dobânzile cămătarilor care-i momeau cu împrumuturi pe muncitori. Potrivit zvonurilor, de la acestea din urmă i se trăsese și cicatricea ce-i spinteca fața, Daddy-o făcându-se nevăzut

cu niște dobânzi vârate la buzunar. Numai că banda îl prinsese și-l jughinise, iar acum se lipise de una rivală.

— Să știi că ai noștri te văd cu ochi buni, îl dăscălea el pe Rollie. proptind u-se în tactul de lucru pentru care adusese materiale. Dar de le vine ideea că tu nu-i înghiți, s-ar putea s-o pățești.

— Degeaba-ți răcești gura că nu mă sperii cu trăncănelile tale, i-o reteză Rollie, neimpresionat de amenințări. Mai bine cară-te și lasă-mă-n pace!

De fapt nu de atunci, ci de câteva săptămâni hotărâse să-și încerce în continuare norocul la „miza pe cifre”, însă la alte matrapazlâcuri să nu se alăture.

— Bărbatu trebe să-și arate într-un fel bărbăția, nu să stea cu brații încrucișate, ca tine, stăruind mesagerul, ca pe urmă să încerce o nouă momeală, ce-i răsări cu întârziere în minte. Ie drept, nu ai stat așa totdeauna, ci doar în vremea din urmă. Și-i mai mare păcatu'...!

— Cum naiba să strâng și să încasez buletine când supraveghetoru' nu mă slăbește din ochi? zise Rollie care nu știa cum să scape de Lester și-și găsi un refugiu în apariția lui Parkland.

— De ăsta te sinchisești? îl întreabă Daddy dintr-odată scârbit. Fii pe pace, că n-o să-ți facă mizerii. Doar e plătit ca să-și ție căteaua.

— Minți cu nerușinare, protestă Rollie.

— Dacă-ți dovedesc c-am dreptate, intri în banda noastră?

Rollie sări din turismul în care lucrase, scuipă pe podea, după care plonjă în altul, adus de bandă. Dar în suflet îi încolțise o teamă, al cărei rost nici el nu-l putea desluși.

— Pe cuvânt, nu te cred. Așa că mai întâi vreau dovada, îi spuse iscoadei.

Și Daddy-o Lester i-o aduse chiar a doua zi dimineața.

Sub pretextul livrării unor materiale la tactul unde lucra Rollie, îi arată un plic nelipit și soios, pe care i-l desfăcu doar atât cât să-i poată arăta conținutul - un buletin galben și douăzeci de bancnote de câte un dolar.

— Și-acu cască ochii la ce-o să urmeze, croncăni Lester pornind spre pupitrul cocoțat al lui Parkland.

Pe moment supraveghetorul lipsea de la postul său de observație, dar asta nu-l împiedică pe magazioner să lase plicul sub un prespapier, și abia după aceea să porceadă spre destinatar, aflat nu departe, la un anumit tact al benzii. Daddy-o se apropie binișor, îi spuse câteva vorbe, la care supraveghetorul clătină vag din cap, iar pe urmă se depărtă. Fără prea multă grabă - dar și fără să-și piardă timpul - Parkland reveni la pupitru, înhăță plicul, își aruncă ochii în el, după care-l vârî într-unul din buzunare.

Pentru Rollie, care îl urmărise între operațiile ce le avea de executat, totul era cum nu se poate mai limpede. Bani primiti însemnau mită. Parkland era cumpărat de pungași.

Din secunda aceea și până la capătul turei, lucră neatent, lăsând câteva șuruburi nepuse, iar altele nefixate. Dar cine se sinchisea de muncește cum trebuie ori de trage chiului? Și-apoi de ce-l uluia fapta lui Parkland? Doar nu era totul un putregai? Așa cum fusese dintotdeauna? Nu fugea fiecare doar după pricopseală? Și oamenii din uzină și toți câți trăiau pe pământ? Își aminti de instructorul de la cursul de pregătire, care îl convinsese să-și pună semnătura pe cecuri, ca mai apoi să le fure, împreună cu ale altora. Mai întâi instructorul, acum Parkland... și atunci el de ce să facă pe sfântul?

De aceea, seara, când se întorsese acasă, o întrebase pe pomicica de May Lou:

— Știi ce le toată spurcăciunea asta de soccetate? Un vax și o cloacă dă minciuni împruțite. Asta le lumea, fetico.

Iar în zilele următoare, se înrolă și el în banda care

învârtea „miza pe cifre” în uzină.

Regiunea din nordul statului Michigan ce se întinde la marginea lacului Higgins a fost botezată de membrii Camerei de Comerț „Paradisul distracțiilor”, o definiție pe care atât Adam Trenton, amicul său Delosanto cât și alți invitați la bungalowul lui Kreisel, într-o sâmbătă și duminică de la sfârșitul lui mai, o găseau cum nu se poate mai potrivită.

„Bungalowul” marelui fabricant – care, de fapt, era o vilă impozantă, princiar mobilată și prevăzută cu mai multe camere de dormit – se afla situat în partea superioară a lacului Higgins și anume pe țărmul dinspre apus. Privită în ansamblu, cuprinderea apei aducea, ca formă, cu o arahidă sau poate cu un fetus, în raport de perspectiva celui care-o scruta. Dar oricum ar fi apărut în ochii vizitatorilor, Adam o găsi, ca și vila lui Kreisel de altfel, fără nicio dificultate, în dimineața zilei de sâmbătă, când o pornise, singur în limuzină, din Chicago, străbătând localitățile Saginaw, Bay City, Midland și Harrison, prin care trecea șoseaua interstată 75. La capătul celor două sute de mile parcurse și al așezărilor citadine lăsate în urmă, se trezi pe plaiurile înverzite ale minunatului Michigan, cu vegetația-i luxuriantă și fragedă, smălțată de tufe de trandafiri înfloriți, străjuite de pâlcuri de ploi cu frunză tremurătoare. Scăldată în aerul proaspăt, înmiresmat, și aurit de săgețile aruncate de Helios de pe o boltă aproape neîntinată, încântătoarea priveliște îl fermecă într-atâta pe Adam, încât mai că uită de enervarea dinaintea plecării, și începu să se bucure de frumusețile dimprejur.

Devreme, când pornise de acasă, nu mai avea niciun chef de călătorie, deoarece se certase cu Erica.

Cu câteva săptămâni în urmă, când îi pomenise de invitația primită prin Brett Delosanto la o petrecere exclusiv de bărbați, Erica se mulțumise doar cu remarca:

— Mă rog, dacă nevestele-s nedorite, am să-mi fac și eu un program.

Atât de cumpătat i se păruse răspunsul incit, pe moment, se gândi să renunțe de a se mai duce. De altminteri, de la bun început nu prea îl ispitise ideea, iar dacă o acceptase, o făcuse mai mult de hatârul lui Brett, care ținuse morțiș să-l cunoască pe fabricantul și amicul său Kreisel.

După acest surprinzător preambul, Adam nu mai aduse vorba de invitație, în credința că fie și în ipoteza când se va decide s-o onoreze, Erica va da dovadă de aceeași înțelepciune ce-l pusese realmente în derută, alcătuindu-și un program pe timpul cât va lipsi. Spre mirarea sa, însă, în dimineața când se apucă să-și pregătească valiza, constată că replica ei fusese numai de circumstanță, și de fapt nu crezuse c-o va lăsa într-adevăr singură.

— Cum, ai hotărât să te duci? îl întreabă iritată.

Căutase el să-i explice că de vreme ce apucase să-i promită lui Delosanto nu mai avea cum să dea înapoi. Însă consoarta urmașe neabătută:

— Și, mă rog, ce înseamnă petrecere de bărbați? Sunt excluse toate femeile sau numai nevestele?

— Orice femeie, se înțelege, o asigurase el prompt, deși prea convins nu era de temeinicia răspunsului, întrucât mai fusese la reuniuni de acest gen și le cam știa rostul.

— M-aș mira grozav să nu fie și câteva darnicele pe acolo, continuase Erica și mai zeflemitoare, trântind îmbufnată ibricul și ceștile de cafea. Așadar, v-adunați precum sfinții, iar de băut n-o s-aveți decât lapte sau limonadă. Sărăcuții de voi!

Agasat de insinuări și de tonul ei înțepat își pierduse și Adam controlul, ripostându-i tăios:

— Chiar de-om bea lapte acru, tot va fi mai plăcut ca

aici.

— Și cine întunecă atmosfera de acasă?

— Al naibii să fiu dacă știu, izbucnise cu totul ieșit din răbdări. Dar de vrei să m-acuzi pe mine, află că n-ai nimerit-o, deoarece alții susțin că sunt un partener agreabil...

— Atunci du-te la alții! îi spusese mai mult ținând și zvârli cu o ceașcă în el, însă din fericire goală, pe care mai avu șansa s-o prindă din zbor și s-o pună pe masă intactă.

Ori poate că fusese o neșansă pentru că, amuzat de izbutita lui jonglerie, începu să râdă cu poftă, fapt ce-o înfurie și mai tare pe Erica, care ieși ca o vijelie pe ușă și trântind-o cu violență în urmă.

De-abia atunci se mâniase și Adam de-a binelea și, aruncându-și valiza în mașină, o pornise la drum clocoțind. Însă nu pentru multă vreme; la vreo douăzeci de mile distanță, întreaga scenă i se păru caraghioasă - ca mai toate ciondănelile conjugale privite retrospectiv. De n-ar fi plecat, cu siguranță nici prânzul nu-i apuca dezbinăți, iar până seara ar fi uitat de hârâiala lor matinală.

Înviorat de perspectiva senină din care contempla acum incidentul, și mai ales de peisajul desfătător ce-l împresura, în apropierea localității Saginaw făcu un popas și încercă să telefoneze acasă. Însă nu îi răspunse nimeni. Evident, Erica ieșise în oraș. O va chema așadar mai târziu.

La Higgins Lake îl întâmpină însuși amfitrionul care, în ciuda trupului înalt și subțire, înțepenit în verticalitatea sa militară și a veșmintelor scrobite și albe ca neaua - pantaloni scurți și cămașă gen havaian - totuși izbutea să înlăture orice urmă de îmbătoșare din ținuta sa impecabilă.

După sumarele prezentări, Adam își parcă limuzina printre altele - șapte sau opt la număr - toate modele de ultimă oră și din categoriile superlux.

— Câțiva invitați au sosit de aseară, îl informă Kreisel, arătând cu capul spre ele. Unii mai dorm. Alții sosesc mai târziu. Apoi, luându-i valijoara lui Adam, îl conduse pe o verandă acoperită, pornind chiar din capul aleii și înconjurând toată vila, întregindu-i aspectul montan, sugerat prin zidurile exterioare, pe jumătate din bârne, și de frontonul în formă triunghiulară susținut de coloane masive de lemn, cioplite cu mina. Nu departe, pe lac, se vedea un doc plutitor alături de care se clătinau câteva bărci ancorate.

— Îmi place reședința ta, Hank, mărturisi Adam, fermecat de stilul și așezarea ei.

— Mulțumesc. Nu e rea. Deși nu eu am conceput-o. Am luat-o de-a gata, de la tipul care a ridicat-o din temelii. I-a înghițit o mulțime de bani. Iar pe urmă s-a văzut nevoit să și-i scoată. Avea nevoie de numerar. Ca noi toți, nu-i așa? încheie zâmbind în felul său strâmb.

La una din ușile înșirate în jurul verandei, marele fabricant se opri și-o deschise, intrând înaintea lui Adam direct într-o cameră de dormit. Mobilierul - din nuc - strălucea în pâlpâirea flăcăruilor din șemineul aprins.

— Ai să-mi fii recunoscător, rosti gazda, arătând spre buștenii ce se mistuiau în cămin. La noapte s-ar putea să se lase frig. Apoi, îndreptându-se către un geam, urmă în același stil lapidar: De aici ai ce vedea. E o cameră cu priveliște panoramică. De aceea ți-am și ales-o.

— Într-adevăr, încuviință Adam, alăturându-i-se și admirând apa scânteindă și limpede a lacului, de un albastru fermecător, și doar către țărm înverzindu-se, în preajma nisipului auriu. Stațiunea Higgins Lake se cuibărea printre dealuri, astfel că ultima porțiune a drumului, pe o distanță de câteva mile, Adam urcase pieptiș, iar vila și lacul erau împresurate de mesteceni și de tot soiul de conifere. Cu adevărat peisajul era ca de vis, iar odaia, care i-l oferea generos, era fără doar și poate cea

mai bună din casă. Oare ce-l făcuse pe amfitrion să i-o hărăzească chiar lui? Și cine se mai număra printre oaspeți? se întrebă ros de curiozitate.

— Când dorești să cobori, barul te așteaptă, îl anunță Kreisel. La fel și mâncarea. Aici nu prânzim la ore fixe. Se bea și se gustărește tot timpul. La orice minut din zi și din noapte. Mai există și alte aranjamente. După dorințe. Și, cu un surâs poznaș, deschise o ușă aflată în capătul camerei, exact în fața celei prin care intraseră. După cum vezi, ai două ieșiri, îi spuse arătându-i-le cu capul. Ambele se încuie. Așa că poate veni și pleca oricine pe nevăzute.

— Mulțumesc, zise Adam. Îmi voi aminti să le folosesc la nevoie.

Îndată ce rămase de unul singur, își despachetă puținele lucruri aduse de acasă, și nu peste mult ieși, după exemplu amfitrionului, pe ușa din capătul camerei, adică pe a doua, care dădea într-o galerie îngustă, ce înconjura un hol grandios, conceput și mobilat în stil cinegetic. În el se ajungea pe două șiruri de trepte, din lespezi masive, coborând paralel și adăpostind, chiar în mijloc, un imens șemineu, construit tot din piatră. La parter, însă, Adam nu găsi niciun suflet de om, așa încât o porni spre unde se auzea zvon de glasuri. Afară, pe o terasă cuprinzătoare, cu vedere spre lac, pâlcuri de oameni discutau cu aprindere. O voce riddcându-se peste toate, susținea sus și tare:

— Pe cuvânt, voi, din industria mașinilor, dovediți tot mai multe slăbiciuni femeiești. Prea vă temeți de critică și dați înapoi de la orice atac. Încurajați panglicarii, de parcă ar fi cine știe ce mare deștepți, când de fs.pt nu sunt decât vânători de publicitate, dornici să-și vadă numele prin gazete și mutrele la televizor. Să luăm, spre exemplu, adunările voastre anuale, care au ajuns niște panorame, nu alta! Un candriu își cumpără o pârlită de acțiune, după care începe să-l pună la punct pe însuși Președintele Consiliului de Administrație, iar acesta tace chitic. Asta ar

fi ca și cum un singur alegător, indiferent care, s-ar duce ată la Washington și ar lua în târbacă Senatul.

— Nu-i așa, rosti Adam, nu pe un ton ridicat, dar destul de ferm spre a se face auzit. Mai întâi, un alegător nu are dreptul să ia cuvântul în Senat, pe când un acționar de al nostru e îndrituit să vorbească la adunările generale, chiar dacă deține o singură acțiune. Așa e orânduiala la noi. Cât despre critici, nu sunt toți panglicari. Dacă-i privim ca atare și nu luăm aminte la spusele lor, ne vom întoarce la situația în care ne aflam cu cinci ani în urmă.

— I-auziți domnilor! strigă Brett Delosanto. Strașnică diatribă, și eu care nici nu știam cine a sosit printre noi!

Tânărul creator de modele era înveșmântat într-o togă galbenă-purpurie, evident concepută de el. Dar cu tot aerul ei excentric și izbitor de elegant, arăta practică, încât Adam, îmbrăcat în pantaloni sport. și un bluzon cu guler pe gât, se simți depășit ca ținută.

Câțiva dintre oaspeți, care-l cunoșteau dinainte, se apropiară și-l salutară, printre care și Pete O'Hagan, cel care perora la ivirea sa pe terasă. O'Hagan reprezenta una din revistele de mare prestigiu în Detroit, și sarcina lui era să dea târcoale magnaților din industria de automobile, obținând indirect și prin stratageme subtile monopolul reclamelor pentru publicația la care era angajat. Asemenea revistei pe care o slujea, și altele, precum „Look” sau „Life”, își aveau trepăduși strecurați printre dirigitorii uzinelor, unii devenind prieteni la toartă cu înșiși președinții sau consilierii cu un cuvânt greu în conducere. Desigur, aceste prieteșuguri cu tâlc nu constituiau un mister pentru agențiile de publicitate, care nu prea aveau cum să se pună de-a curmezișul, chiar atunci când sufereau de pe urma stagnării reclamelor, în vreme ce restul revistelor, cu legături trainice printre cârmuitorii marilor industrii, aveau rubricile asigurate. De aceea trebuiau întreținute cu grijă relațiile, și tot de aceea,

la intervenția brutală a lui Adam, O'Hagan, departe de a-l contrazice, îl ascultase zâmbitor și umil.

— Haide să-ți fac cunoștință cu toți, îi spuse gazda, luându-l de braț și, pilotându-l în jurul terasei, îl prezentă grupulețe or răzlețite. Printre cei adunați se afla un membru al Congresului, un jude, o mare figură de la televiziune, doi fabricanți de piese și subansamble auto, câteva căpetenii din Compania ce-o deservea Adam, precum și trei achizitori de renume. Mai era și un tânăr, care-i întinse mâna și-i surâse prietenos.

— Sunt Pierre Flodenhale, își rosti numele. Și vă cunosc, sir, din cele istorisite de Smokey.

— Ahaa! făcu Adam, amintindu-și de vestitul alergător de curse care, în timpul său liber, făcea pe vânzătorul în reprezentanța lui Smokey Stephensen. Cum merg afacerile la prăvălie?

— Când am vreme să mă ocup de ele, aș zice mulțumitor, sir.

— Renunță la „sir”. Aici ne spunem cu toții pe nume. Dar lăsându-l pe Smokey de-o parte și treaba pe care o faci acolo, mi se pare că la cursa Daytona-500 ai avut ghinion.

— Așa e, confirmă Flodenhale, netezindu-și cu degetele resfirate coama de păr auriu, și strâmbându-se înăcrit de evocarea înfrângerii suferite.

Cu două luni înainte, după o cursă ucigătoare de o sută și opt turnante pe pistele din Daytona, când îi mai rămăseseră numai douăzeci ca să iasă învingător, o defecțiune a motorului îl silise să abandoneze concursul.

— Când m-am trezit cu pana, îmi venea să mă sui pe blestemata de rablă și s-o sfărâm cu picioarele, mărturisi înciudat.

— Ba eu aș fi aruncat-o într-o prăpastie, întări Adam.

— Cred că la următorul concurs o s-arăt de ce sunt în stare, spuse alergătorul, zâmbind ștrengărește. Avea un fel plăcut de a vorbi și de a se comporta, pe care Adam îl

sesizase de cum îl zărise în reprezentanța lui Stephensen. Presimt că la Talladega-500, ce se va ține în anul acesta, am să-i las în urmă pe toți, continuă animat de încredere.

— Voi fi și eu de față la Talladega, pentru că prezentăm prototipul noului automobil-Orion. Așa c-am să te aclam cu tot zelul.

De undeva, din spate, se auzi glasul amfitrionului, curmându-le dialogul.

— Adam, dânsa e Stella. Îți poate oferi tot ce-ți dorești.

— Cum ar fi o băutură pe cinste, preciză un glas de femeie, suav și melodios. Când Adam se întoarse, descoperi dinainte-i o roșcovană drăguță și mititică, într-un costum de baie aproape inexistent. Sunt încântată să vă cunosc, domnule Trenton, murmură ea.

— Și eu, îi răspunse Adam, remarcând alte două fetișcane în preajmă, și pe loc îi veniră în minte cuvintele Ericăi: „Ce înseamnă petrecere de bărbați? Sunt excluse toate femeile ori numai nevestele?”

— Mă bucur că vă place costumul pe care îl port, urmă fata către Pierre, care-o explora fără jenă din creștet până în tălpi.

— Oo, nici nu-l băgasem de seamă, îi ripostă alergătorul de curse.

— Ce băutură ați vrea? se reîntoarse ea către Adam.

— Un „Bloody Mary”, te rog.

— Vi-l aduc într-o clipă. Numai să vă găsesc tot aici.

— Ce înseamnă un prototip? reveni Flodenhale la discuția lor întreruptă.

— Este primul exemplar al unui model pe care-l prezentăm publicului înainte de a-l introduce în producție. Noi, specialiștii, îi mai spunem și „cap de serie”.

— Prin urmare, la „Talladega, nu va fi Orionul pe care-l vom avea în magazine?

— Întocmai. Forma definitivă va apărea de-abia peste

o lună de la prima sa etalare, și nu doar la concursul de care am vorbit, ci și în multe alte ocazii. Aceasta o facem în scopul de a aduna, pe de o parte, impresiile publicului, iar pe de alta, de a-i stârni curiozitatea și interesul. Cum s-ar zice, îi facem reclamă.

— Reclama e sufletul comerțului, completă Stella, care apăruse cu două pahare, oferindu-i unul lui Adam, iar altul falnicului alergător de curse.

Tot atunci li se altură și membrul Congresului - un tip cu păr alb și pletos, jovial în felul de a fi, deși cu o voce răsunătoare, ca de predicator înfocat.

— M-a cucerit afirmația pe care ați făcut-o, stimate domnule Trenton, în legătură cu receptivitatea industriașilor la criticile curente. Aceasta mă face să cred că în aceeași măsură plecați urechea și la cuvântul legiuitorilor.

Adam șovăi. Pe moment se simți înclinat să-i răspundă pe șleau, potrivit obiceiului; dar își aminti că se aflau cu toții la o petrecere, el însuși fiind invitat. Chibzuind la aceasta, îi surprinse privirea lui Kreisel - cine știe când apărut în preajmă, în virtutea darului său de a fi pretutindeni prezent și de a prinde orice vorbă cu miez.

— Spune ce ai pe suflet, îl îndemnă el. Nimeni nu pierde dintr-o încăierare. De altminteri, curând va sosi și un medic. Așa că dă-i drumul!

Și Adam își înfrânse rezerva.

— Actualele teorii vânturate de oamenii legii sunt în majoritate absurdități, culese din gurile oamenilor care aleargă după notorietate, convinși că bâamând industria de automobile vor deveni personalități cunoscute. Se știe, spre pildă, continuă Trenton, deși congresistul se aprinsese la față, că un senator a propus și susține ca de-acum în cinci ani să fie interzise orice vehicule cu combustie internă, cu toate că dânsul nu are nici cea mai vagă idee cu ce anume ar putea fi înlocuite. În fine, dacă

va reuși să-și impună ideea, singura consecință, cu adevărat pozitivă, o să fie aceea că va fi vitregit de puțința de a mai rosti discursuri neroade, tema epuizându-se de la sine. În unele state ne-au fost intentate procese, prin care se încearcă să ne oblige să retragem toate mașinile fabricate începând din 1953 și să le reconstruim după chipul și asemănarea unor modele care până în anii 1966 și 68 nu existaseră în California ori în alte părți ale țării.

— Astea sunt extremisme, protestă reprezentantul Congresului împleticind vorba și ținând paharul în mină într-un mod ce arăta limpede că nu era la primul pe care-l primise.

— De acord că sunt atitudini exagerate, dar cam asta auzim de la oamenii legii. Ori de-aici mi se pare că pornisem discuția.

— Așa e, cu asta te-a ațâțat, confirmă vesel amfitrionul, răsărind iarăși ca din pământ. Păzea, Woody! i se adresa Congresistului bătându-l pe umăr. Nu intra în gura mintoșilor din Detroit fiindcă-i întrec pe isteții cu care te-ai obișnuit tu la Washington.

— Auziți, oameni buni, pe ce ton îmi vorbește, se întoarce musafirul spre ceilalți. Și când te gândești că pe vremea când eram amândoi în infanteria marină, același domn Kreisel lua poziția de drepti și mă saluta...

— Ooo, după asta tânjești, Generale? Atunci, ia privește! Și, îmbrăcat cum era într-un șort Bermuda, Kreisel se încruntă ceremonios și-i dădu onorul ca la paradă. După care, uitându-se după Stella, îi strigă: Și-acum, înc-un pahar senatorului!

— Mai întâi n-am fost general... ci un colonel blând ca o mieluşea. Și nici senator nu-s, se apără Congresistul.

— Cu blândețea, mai încet, Woody. Iar senator ai să fii! Poate chiar pe cadavrul industriei noastre.

— Judecând după tine și casa pe care o ai, nu prea miroase a cadavre. Și-acum, vrei să le mai destupi capul

politicienilor cu idei aiurite? se întoarce din nou către Adam.

— Ceva aş vrea să mai spun, recunosc el zâmbind într-un mod dezarmant. Mulți dintre noi socotesc c-a sosit vremea ca făuritorii de legi să porceadă și la câteva inițiative utile, în loc să-i parodieze pe critici.

— Cum ar fi de exemplu?

— Să elaboreze niște regulamente și să impună stricta lor respectare. Aceasta, cu precădere, în materie de poluarea mediului ambiant. S-au născocit destule mijloace împotriva acestei năpaste și pot fi oricând aplicate la turismele ce le construim. Cei mai mulți dintre noi le considerăm izbutite, absolut necesare, și nu de acum, ci de mult. În timp ce vorbea, observă că numărul oaspeților se îngroșase în juru-i, orice alte discuții stingându-se rând pe rând. Prin urmare există modalități de combaterea poluării, își susținu mai departe ideea, numai că dumneavoastră, legislatorii, ne cereți nouă, producătorilor, să inventăm un dispozitiv care să nu se strice, să nu necesite controluri și nici ajustări de la

cumpărarea mașinii și până la uzarea-i definitivă. Ori așa ceva e de nerealizat. Care mecanism funcționează, fără nicio defecțiune, de la naștere, până la moarte? Niciunul. Și atunci cum am putea ieși din impas? Prin aplicarea unei legi drastice, care să ceară proprietarilor, de vehicule verificarea periodică a dispozitivului împotriva vicierii atmosferei, repararea sau chiar înlocuirea lui, la rigoare. Desigur, o asemenea lege nu va fi aclamată de marele public, pe care nu poluarea îl preocupă – de ea nici că-i pasă – ci numai comoditatea. De aceea nici politicienii nu se înghesuie să o scoată.

— Publicul nu este indiferent, cum susții, îl contrazise dârz Congresistul. Și aceasta ți-o pot dovedi prin plângerile primite de mine.

— Nu zic, poate pe unii îi supără gazele și efectele lor nocive, dar aceștia sunt foarte puțini. De peste doi ani am pus în vânzare dispozitive pentru mașinile de fabricație mai vechi. Fiecare costă douăzeci de dolari, cu instalație cu tot, și dau rezultate excelente, reducând cantitatea gazelor emise și, implicit, infestarea aerului. Le-am anunțat apariția și însușirile prin toate mijloacele - radio, televiziune, gazete și afișe. Dar cine credeți că ni le cumpără? Aproape nimeni. Cu totul altfel stau lucrurile cu accesoriile de lux, chiar pentru automobilele mai uzate. Vindem ca pâinea caldă casetofoane-stereo și anvelope cu bandă albă. În schimb, pentru garniturile împotriva populației nu avem amatori, ci le ținem în rafturi. Până și politicienii care, în preajma alegerilor, ne predică despre pericolul otrăvirii atmosferei nu catadicsesc să le ia.

Un cor de glasuri, printre care se auzi și al Stellei, începu să scandeze:

— Nee foame! Vrem să mâncăm!

Grupul din jurul lui Adam începu să se subțieze.

— Era și vremea să mai gustăm câte ceva. De-o oră n-am luat nimic în gură. rosti unul din invitați.

La vederea deliciilor culinare înșirate pe o masă, la marginea terasei, prezidată de un șef bucătar cu bonetă albă și țuguiată. Adam își aminti că din pricina altercației conjugale nu-și luase nici micul dejun. Și subit simți că-i e foame. Tot atunci îi veni în minte că trebuie să telefoneze acasă. Și cât mai curând.

Unul din achizitorii de vază, înarmat cu o farfurie vrăfuită de bunătați, țipă către gazdă:

— Grozavă haleală, măi, Hank!

— Mă bucur că-ți place. Și nici nu mă păgubiți, că doar cheltuielile se amortizează prin însăși onorabila voastră prezență.

Confesiunea - pe deplin sinceră - stârni zâmbete unanime. Întocmai ca alții, și Adam știa că prin invitarea

achizitorilor, reuniunea împrumuta o natură comercială, consumul fiind trecut la rubrica investiții, iar amfitrionul despăgubindu-se, până în cele din urmă, prin reducerea taxelor pe venituri. De altminteri, achizitorii Companiilor de automobile, care efectuau comenzi anuale de ordinul milioanei de dolari. Îi jonglau după bunul plac pe fabricanții de piese și subansamble, cum era Kreisel. În virtutea autorității ce-o dețineau asupra acestora, cu ani în urmă, primeau din partea furnizorilor preferați plocoane dintre cele mai fabuloase - ca un iaht de toată splendoarea sau mobilierul pentru o întreagă gospodărie. Astăzi, Companiile interziceau acest soi de mită, contravenientul surprins în delict pierzându-și imediat slujba. Dar chiar cu aceste îngrădiri, existau încă destule mijloace prin care favorizații sași manifeste recunoștința față de binefăcătorii care le înlesneau contracte substanțiale, iar printre acestea se numărau și ghiftuielile la petreceri „intime” - ca cea oferită de Kreisel. O altă porțiță rămasă la îndemână era acoperirea cheltuielilor acumulate de achizitori în diversele călătorii întreprinse. Intervenind personal ori prin procuriști, furnizorii achitau până la ultimul sfanț hotelurile și eventualele consumații făcute. Procedul era destul de puțin riscant deoarece nu implica înmânare directă de bunuri sau numerar, iar dacă - în extremis - se întâmpla ca „blagoslovitul” să fie luat la întrebări de mai marii ierarhici, se putea disculpa de minune, pretinzând că este în așteptarea notelor ce le are de onorat.

O a treia modalitate - încă larg răspândită - era aceea a cadourilor trimise cu prilejul Crăciunului și a Anului Nou. Deși interzisă cu strășnicie de administrație, prin circulare difuzate cu câte două luni înainte de sărbători, furnizorii doritori să trimită „atenții” oblăduitorilor în afacerile curente, recurgeau la unele subterfugii, luând contact indirect cu secretarii acestora și obținându-le adresele șefilor, sub pretext că le trebuie la

expedierea felicitărilor. Și cu toate că cei vizați se prefăceau a nu ști nimic de aceste aranjamente, să fi ferit sfântul pe fabricantul care scăpa din vedere să-i „felicite”. Trebuie adăugat, însă, că și aceste daruri – transmise prin căi lăturalnice și întotdeauna acasă – nu mai erau de valoarea și consistența celor de altă dată.

Încă nu-și desprinsese ochii de pe achizitorul cu farfuria încărcată, când Adam auzi lângă el un glas de femeie, rostind aproape în șoaptă:

— Întotdeauna vorbești cu deplină sinceritate, cum ai făcut-o adineaori, domnule Trenton?

Întorcându-se, se trezi dinainte-i cu o făptură de douăzeci și opt, treizeci de ani – după umila-i părere – cu pomeți înalți, ridicați către el, cu buze cărnoase și umede, ușor întredeschise într-un zâmbet șăgalnic, cu ochi scăpărători și inteligenți sfredelindu-i pe ai lui. Apropierea ei răspândea un parfum de mosc și, pe cât de discret o scrută, intui silueta-i subțiratică și mlădie, ca și sânii micuți și fermi, de sub taiorul de in de un albastru pal. Luată în totul, era poate cea mai irezistibilă apariție feminină din câte întâlnise vreodată. Și era neagră. Nu măslinie. Ci neagră ca smoala, cu o piele strălucitoare și mătăsoasă, asemenea unui abanos lustruit cu migală. Fascinat de carnația ei unică, cu greu își înfrânse pornirea de a întinde o mână s-o pipăie.

— Mă cheamă Rowena. Numele dumitale mi s-a spus dinainte, și-am fost trimisă să-ți port de grijă, ca nu cumva să rămâi nehrănit...

— Rowena și mai cum? o iscodi Adam. Și-o văzu că ezită.

— Ce sens ar avea să afli și al doilea nume? rosti după clipa de cumpănă. Și din nou îi surâse, cu aceleași buze înrourate și trandafirii al căror farmec parcă de-abia acum îl descoperea. Afară de asta, urmă cu același glas murmurat, eu am venit cu prima întrebare, la care încă nu

am primit un răspuns.

Adevărat, își aminti Adam. Se arătase curioasă să afle dacă întotdeauna vorbește cu deplină onestitate.

— N-o fac oricând, mărturisi cu întârziere. De altminteri, nimeni nu cred că-și îngăduie acest lux. „După cum nici acum nu-mi permit să îți spun ce gândesc și ce simt în legătură cu tine” - completă el în gând. Dar încerc, pe cât îmi stă în putință, continuă cu glas tare, să nu mă depărtez prea mult de adevăr.

— De asta sunt sigură, după felul cum te-am auzit discutând. Și vai, cât de puțini dintre noi caută să se apropie de adevăr! încheie privindu-l direct și stăruitor.

„Oare simte ce putere de atracție exercită asupra-mi?” se întreabă Adam.

Ajutată de bucătarul cu bonetă scrobită, Rowena umplu două farfurii cu mâncare, iar pe urmă se instalară la una din mesele apropiate, unde se mai aflau doi dintre invitați: un tânăr magistrat negru, ce-și exercita meseria la tribunalul federal din Michigan - și un inginer între două vârste, pe nume Frazon, care lucra la aceeași Companie cu Adam. Curând li se alătură și Brett Delosanto, însoțit de o brunetă tăcută și drăgălașă, pe care o prezentă drept „Elsie”.

— Am simțit noi că aici se înfiripă ceva, și sper că n-o să ne dezmințiți așteptările, grăi volubilul Brett.

— La ce faci aluzie? îl înfruntă Rowena.

— Doar ne știi pe noi, cei din industria de automobile. Nu avem decât două idealuri în viață: femeile și afacerile.

— E cam devreme să ne dedicăm primului, opină judele zâmbitor. Să rămânem pe moment la al doilea. Te auzeam vorbind adineaori de adunările generale, urmă, întorcându-se către Adam. Și mi-a plăcut ce-ai zis. Așa e. Până și cei cu o singură acțiune au dreptul să-și spună cuvântul și să fie ascuțiți.

Frazon, care tocmai se pregătea să îmbrace, lăsă

furculița și cuțitul din mână.

— Eu, unul, nu sunt de acord cu Adam, și asemenea mie încă mulți alții.

— O știam, îi ripostă magistratul, după mina cu care l-ai ascultat. Dar ai vrea să ne lămurești de ce nu-l aprobi?

Inginerul cumpăni, încruntându-și sprâncenele.

— Am să-ncerc. Acești cârcotași, deținătorii unei singure acțiuni, alături de unii consumatori și de comitetul pentru așa-zisa „apărare a beneficiarilor” urmăresc doar să creeze disensiuni, ceea ce și izbutesc, de altminteri, prin minciuni, răstălmăcirii și injurii. Amintiți-vă numai de adunarea anuală de la General Motors, la care gașca lui Nader i-a spurcat pe toți din industrie, numindu-i „criminali”, învinuindu-i de „încălcarea legilor și a dreptății”, și spunându-le că sunt „o bandă organizată, chiar mai primejdioasă decât tâlharii la drumul mare”. Ori cum ar trebui să reacționăm la asemenea invective? Să ne arătăm plini de recunoștință? Și ce atitudine să adoptăm față de papagalii care repetă asemenea ineptii? Să-i luăm în serios?

— Ia te uită! se miră Delosanto. Voi inginerii le-ați ascultat bazaconiile, pe când noi vă credeam că n-aveți urechi decât pentru țăcănitul motoarelor...

— Ei bine, le-au mai plecat și la altele, interveni Adam și au auzit la fel ca și noi – ori cei de la General Motors și alte Companii – toate ocările. Ce n-au sesizat însă mulți este substratul provocărilor azvârlite, iar apoi le-au mai repetat și ad literam, urmă arătând către Frazon. Scopul lor era de a zădări, de a înfuria și a stârni o reacție violentă. Nu pricepeți, măi oameni, că acești guralivi nu doreau o dovadă de moderație din partea industriei? De le-am fi dat-o, le-am fi tăiat craca de sub picioare. Ori prin atitudinea lor, și-au atins ținta. Ai noștri le-au făcut jocul.

— Cu alte cuvinte, dumneata consideri insulta o tactică, concluzionează judele.

— Absolut. Țsta-i limbajul zilelor noastre. Până și tinerii ce uzează de el - în mare parte avocații de-abia ieșiți de pe băncile facultății - îi cunosc efectul asupra celor în vârstă, din sălile de consiliu. Le zbârlește părul în cap, le ridică tensiunea arterială, îi ațâță și-i face de neînduplecat. Ori președinții și directorii din industria noastră au fost educați în spiritul politeții. În zilele lor de glorie, chiar de-și înjunghiau un rival, îi spuneau mai apoi „pardon, să mă scuzi”. Unde se mai pomenește așa ceva azi? Dialogurile de acum sunt usturătoare și dure, iar cu cât se întrece măsura, cu atât rezultatele sunt mai spectaculare. Dacă le urmărești însă cu sânge rece, ai numai de câștigat, fiindcă nu dai apă la moară flecarilor. Dar din păcate, cei mai mulți dintre cârmuitorii noștri nu au prins șmecheria.

— Tu însă da, îl ironiză Frazon. Eu recunosc că n-am învățat lecția, și voi rămâne fidel comportării decente.

— Grăiește un inginer, or e lucru știut că domniile lor se dezbară cei de pe urmă de tradițiile vechi și înmormântate, îl înțepă Delosanto.

— Și Adam e inginer, observă cel pișcat de ironicul Brett. Dar și-a petrecut prea mult timp printre desenatori.

Toți de la masă izbucniră în râs.

— Vorbind serios, Adam. reveni Frazon la subiect, nu cumva ai fi de părere să acceptăm pretențiile detractorilor noștri de a primi un reprezentant al consumatorilor în Consiliul de Administrație și alte din năzbâtiile debitate la adunările anuale?

— Și de ce nu? răspunse el calm. Prin aceasta ne-am dovedit maleabili, și zău de nu merită să facem o încercare, măcar cu titlu de experiență. Numește o persoană într-un consiliu - ori într-un juriu - și-ai să vezi cât de serios își va juca rolul, venind cu idei și silindu-se să se dovedească utilă. Ori s-ar putea ca din asta să tragem foloase. Să învățăm ceva. Ca să nu mai adaug că până în cele din urmă

tot aici vom ajunge. Și atunci e mai bine să acceptăm această colaborare mai înainte de a ne fi vârâtă pe gât.

— După audierea ambelor părți, care ți-ar fi sentința? se adresă Brett judecătorului de culoare.

— Iartă-mă, zise acesta, ducându-și mâna la gură spre a stăvili un căscat. Pe moment am avut sentimentul că mă aflu la tribunal. Dar sâmbăta și duminica, să-mi fie cu iertăciune, nu dau verdicte, conchise, scuturându-și capul cu prefăcută solemnitate.

— Nimeni n-ar trebui să le dea, întări și Rowena, atingându-i mâna lui Adam. Dar nu în treacăt, ci plimbându-și mângâios degetele peste ale sale. Când se suci s-o privească, tânăra-i îngână de-abia auzit: N-ai vrea să mergi să înotăm?

Amândoi se suiră într-o barcă, dintre cele acostate la doc, și o porniră spre malul de est al lacului. Cam după patru mile de mers, nu departe de o plajă mărginită de copaci falnici, Adam opri motorul, ca să plutească în voie, pe întinderea străvezie a apei. La orizont mai apărură câteva ambarcații, dar nu venind către ei. Trecuse bine de ceasul amiezii, soarele scânteia din creștetul bolții, iar aerul, cald și dezmiertător, te îmbia la somn. La plecarea în larg, Rowena apăruse într-un costum de baie, imitând, ca desen, blana de leopard; în sumarul veșmânt, silueta cât și pielea, catifelată și neagră se dovedeau mai presus de promițătoarele speculații făcute de Adam cu puține ceasuri în urmă, când o privise în taiorul albastru deschis. El îmbrăcase un slip. După ce acostară, aprinse țigări pentru amândoi, și fuma stând unul alături de altul, pe pernele bărcii.

— Ooo, cât de minunat e! suspină ea, cu capul pe spate, cu ochii închiși și buzele întredeschise, în beția luminii strălucitoare răsfrântă împrejur de soare și apă.

Adam pufăi din țigară, proiectând o spirală de fum.

— Asta se cheamă să te simți rupt de tot și de toate,

roști printre rotocoalele albe și lenevoase.

Dar oare de cei tremurase glasul?

Rowena, în schimb, grăi cu deplină siguranță de sine, deși cu aceeași vorbă molatecă și suavă.

— Adevărat. Dar așa ceva nu se întâmplă adesea. Și nici nu durează.

Adam se răsuci brusc. Știa din instinct că la o tentativă de îmbrățișare, fata i-ar fi căzut în brațe. Și totuși nu îndrăzni să schițeze gestul. Parcă citindu-i gândul, Rowena râse molcom și zvârli țigara încă neterminată.

— Am venit să-notăm, nu uita! Și, cu sprinteneală, se ridică și plonjă peste bord.

Doar o frântură de clipă îi zări trupul negru și zvelt, tâșnind cu brațele ridicate, precum o săgeată care despică apa cu șfichiuală de bici, și dispărând în străfunduri. La cufundarea ei, barca se clătină vag.

Șovăielnic, la fel ca atunci când simțise imboldul s-o cuprindă la piept, o urmă cu puțină zăbavă.

Adâncul apei, după căldura dogoritoare a soarelui, i se păru de o răceală arctică, încât de-abia apucă să iasă la suprafață. Cu răsuflarea tăiată și dârdâind din toate măduarele înghețate, își roti ochii, în căutarea fermecătoarei însoțitoare.

— Hei, sunt aici! îi strigă ea, hohotind încet, după care se afundă iar, ca la puține secunde să reapară, cu apa curgându-i șiroaie pe păr și pe față. Așa-i că-i minunat? îl întreabă încântată.

— Îți voi răspunde când îmi recapăt suflul.

— Ai nevoie să-ți înfierbânți sângele. Eu ies pe țarm.: Mă urmezi?

— Cum de nu. Însă nu putem lăsa barca lui Hank să plutească la voia întâmplării.

— N-ai decât s-o aduci. Iar în timp ce înota într-un ritm și mai avântat către mal, îi strigă întorcându-și capul: Nu te obligă nimeni să vii, dacă ți-e cumva teamă să

acostezi doar cu mine pe o insulă părăsită.

Tăcut și de-abia trăgând barca, porni după ea, înaintând cu încetineală. Odată ajuns la mal, înviorat de binefăcătoarea căldură a soarelui, o priponi cum putu, iar pe urmă se îndreptă spre Rowena, care se întinsese pe nisipul încins, cu mâinile încrucișate sub cap. Mai încolo, pe plajă, printre arborii ce-o mărgineau, se afla o cabană cu obloanele trase și în aparență pustie.

— Acum pot să-ți răspund și la provocarea de adineaori, vorbi tolănindu-se lângă ea. De-ar fi să aleg, dintre toate ființele, pe aceea cu care să mă văd rătăcit pe o insulă, doar spre tine m-ar împinge ispita.

Minunat se simțea, constată pentru sine. Trecuseră poate luni de când trupul și mintea nu mai gustaseră asemenea tihnă.

— Dar nici nu știi cine sunt, o auzi de alături. Și atunci de ce m-ai alege?

— Fiindcă mi-ai deșteptat unele sentimente, printre care o mare curiozitate.

Îi vorbea sprijinit într-un cot și privindu-i făptura nespus de atrăgătoare, așa cum îi apăruse de cum o zărise în preajmă, în urmă cu câteva ceasuri.

— Sunt o anonimă întâlnită la o petrecere de-a lui Kreisel, la care rolul meu, aidoma celorlalte, este să ne îngrijim de oaspeți, în chip de gazde de circumstanță. Asta ne e menirea - la caz că ți-aveai să o afli. Dar te interesa, realmente?

— Da.

— Te cred, rosti ea, și din nou hohoti - cu râsul acela dulce și stăpânit, cu care Adam începuse să se deprindă. Marea deosebire dintre tine și restul bărbaților constă în aceea că cei mai mulți dintre ei mi-ar fi răspuns la întrebare printr-un „nu”.

— Dar în timpul săptămânii, când nu sunt petreceri, cu ce te ocupi? o descusif mai departe.

— Sunt profesoară la un liceu. Însă nici nu termină bine vorba, și se dojeni în ciudată. Uff, ce necontrolată-s la gură! Asta nu voiam să ți-o spun.

— Ca să nu-ți mai fie necaz de mărturisirea scăpată împotriva voinței, am să-ți fac și eu una. Pentru prima oară în viață înțeleg de ce se afirmă că frumusețea negreselor poate atinge superlativul, îi zise cu glas scăzut.

Tăcerea care urmă îl făcu să se întrebe dacă nu cumva o jignise. Împrejur se auzea numai blinda clipoceală a lacului, bâzâitul insectelor și motorul unei ambarcații îndepărtate. Dar Rowena nu scotea un cuvânt. După un timp, și cu totul pe neașteptate, se plecă și-l sărută drept pe gură. Până să se dezmeticească, și s-o îmbrățișeze la rându-i, ea țâșni de alături, și o zbughi înspre lac. De-abia la marginea țărmului, se opri o clipă din fugă și îi strigă:

— M-a prevenit Hank ce om încântător ești, când mi-a pus în vedere să-ți arăt o grijă deosebită. Acum, hai să ne-ntoarcem.

— Și ce ți-a mai spus Hank? o iscodi Adam, după ce se urcară în barcă și o luară către malul opus.

— Păi mi-a zis, răspunse Rowena, după ce mai întâi făcu un efort de memorie, că vei fi cel mai însemnat musafir, iar într-una din zile vei ajunge la conducerea Companiei la care lucrezi.

Năpădit de râs, Adam conteni cu întrebările, deși tare ar fi vrut să mai afle și alte afirmații de-ale amfitrionului, iar mai presus de toate, în ce scop îl invitase la sindrofie.

Soarele își plecase geana spre asfințit, dar cu cât se scurgeau orele, petrecerea de la reședință se însuflețea și mai mult. Oaspeții se aflau tot pe terasă, de unde, împurpurat de ultimele pâlpâiri ale astrului, pitulat după un pâlț de mesteceni, drepti și semeți asemenea sentinelor, lacul strălucea roșiatic. Ușoara briză ce-i ondula suprafața-i incandescentă, împrespăta aerul,

parfumându-l cu mireasma de pin. Prididită de amurg, priveliștea dispăru aproape pe nesimțite sub perdeaua compactă a nopții, iar odată cu ivirea primelor stele pe boltă și pogorârea răcoarei, musafirii începură să intre în casă, unde un șemineu vrăfuit cu bușteni și crengi de copaci îi întâmpină cu flăcări șerpuitoare.

Hank Kreisel - amfitrionul afabil, atent și omniprezent - nu-și dezmințea nici acum aceste remarcabile însușiri. Afirmăția făcută de dimineață cum că „aici se bea și se gustărește tot timpul” își găsea pe deplin confirmarea în barurile și bufetele pline și asaltate de oaspeți. În holul imens, gen cabană de vânătoare, invitații formaseră aceleași ciorchine răzlețe, discutând animat nu doar în limitele cercurilor constituite, ci încrucișându-și păreri și cu alții, din pâlcuri vecine.

În jurul lui Pierre Flodenhale, alergătorul de curse, o seamă de curioși îl mitraliau cu întrebări legate de tainele profesiei sale.

— Spune-ne, înfrângerea sau câștigul se hotărăște acolo, pe pistă? Ce-ai dedus din experiența de până acum?

— Firește, contează și cum te descurci pe loc. Dar concurentul își întocmește și un plan dinainte - în ce chip să fenteze adversarii, cum să ia mai bine turnantele - deși nu o dată se-ntâmplă să-și modifice tactica după împrejurări...

Ștabul de la rețeaua națională de televiziune, care se arătase încuiat și distant mai de vreme, era într-o vervă teribilă imitând - și încă foarte cu haz - o discuție televizată între Președintele Statelor Unite, un fabricant de automobile și un ecolog, în care conducătorul de stat încerca să-i împace pe ceilalți doi.

— Poluarea, cu toate păcatele ei, face parte din marea prosperitate americană. Consilierii științifici mi-au dat asigurări repetate că în prezent automobilele viciază mai puțin atmosfera decât o făceau în trecut - sau măcar

așa ar sta lucrurile dacă n-ar exista atâtea mașini... Aici Președintele tuși de trei ori, după care reluă: Cu toate acestea, țin să vă-ncredințez că în America vom respira iarăși aer curat. Potrivit măsurilor inițiate de administrație, îl vom pompa în fiecare gospodărie...

Printre ascultători, unul sau doi își luaseră mutre acre, pe când ceilalți se snopeau de răs.

Câteva tinere - printre care Stei la și Elsie - pendulau între grupurile de oaspeți. Doar Rowena ședea nedesprinsă de Adam.

Spre miezul nopții, musafirii începură să se retragă. Căscând și întinzându-și brațele, în semn de oboseală, o luau frumușel pe treptele de piatră ce porneau paralel, chiar din dreptul căminului, iar odată ajunși în galeria îngustă, le strigau „noapte bună” întârziaților la suete. Câțiva ieșiră prin terasa alăturată, folosind pasămite cărările mai discrete spre dormitoare, pe care Kreisel se îngrijise să i le arate lui Adam încă de la sosire. La un moment dat, însuși amfitrionul - înarmat cu un stacan cu whisky îndoit cu sifon - o apucă pe una din scări. Curând dispăru și Elsie. observă Adam, urmată de roșcovana de Stella și Brett Delosanto care, cu vreo oră înainte se arătaseră nedespărțiți.

Focul din șemineul uriaș se stingea pe încetul, prefăcându-se în tăciuni. Afară de Adam și de Rowena, așezați pe o canapea, aproape de vatră, în hol mai era doar o mină de oameni, tocmai la celălalt capăt, gâlgâind mereu din pahar și vorbind zgomotos, evident hotărâți să nu depună prea curând armele.

— Mai vrei o gură de băutură înainte de a pleca la culcare? o îmbie Adam pe Rowena care scutură cu împotrivire din cap.

De altfel, din ultimul whisky - generos diluat cu apă - sorbise o oră. Mai toată seara și-o petrecuseră stând de vorbă, subiectul fiind Adam, nu la alegerea sa, ci constrâns

de îndărătnicia cu care enigmatica parteneră ocolea întrebările ce-i ținteau existența. Cu toată înverșunata-i rezervă, izbutise totuși să afle că disciplina predată era engleza – un amănunt cu anevoie recunoscut după ce, râzând în felul ei potolit, citase din stihurile lui Cervantes: „Am o memorie atât de bolnavă, încât nu o dată uit până și cum mă cheamă”.

— N-ai vrea să facem o mică plimbare? îi sugeră Adam.

— De ce nu, acceptă ea.

Și ieșiră din hol fără ca măcar unul din chefliii rămași să arunce o privire spre ei. Pe cer se înălțase luna, prelingându-și razele palide peste întinderea lacului. Era o noapte senină, dar rece. Rowena tresări înfiorată de frig, iar el o cuprinse pe după umeri.

— Se pare că toți s-au dus să se culce, îi spuse ținând-o aproape.

— Te-am văzut părea numărându-i, răspunse poznașă, și chicoti iar.

Adam o răsuci brusc, îi dădu capul pe spate și-o sărută.

— Să mergem și noi. Și din nou îi strivi buzele – de astă dată simțind-o cum îl încolăcea și mai strâns cu brațele.

— Ce ți-am spus mai devreme e numai adevărul curat, îi șopti la ureche. Nu pentru așa ceva suntem angajate.

— Știu și te cred.

— Dar asta nu înseamnă că dacă una din noi caută cu orice preț aventura, n-o poate avea. Hank nu i-o interzice, după cum nici nu i-o înlesnește. Și sunt sigură că i-ar plăcea să cunoști acest amănunt, vorbi ghemuindu-se și mai tare în el. N-ar vrea odată cu capul să-l judeci greșit.

— În clipa de față nu mă gândesc la el și la impresia ce vrea să mi-o facă.

Peste puțin, intrară în dormitorul lui Adam, prin ușa de pe verandă, adică pe cea folosită și dimineața, când pășise pentru prima dată în vilă. În cameră era cald. Cineva, grijuliu, aprinsese focul în șemineu, iar acum flăcările sfârâiau din bușteni, proiectând umbre și licăriri jucăușe pe tavanul obscur. Și patul era aranjat – cearșafurile întinse și netezite, iar pătura îndoită la jumătate. Se dezbrăcără în fața căminului și, nu peste mult, Adam o conduse spre pat.

Se așteptase la blândețe și duioșie, dar în loc de acestea se trezi pradă unei sălbăticii erotice care, la început îl încremeni de uimire, apoi îi aprinse dorințele, ca până la urmă să-l zvârle într-un clocot de pasiune. Nimic din tot ce întâlnise în experiența sa de bărbat nu aducea cu dezlănțuirea vijelioasă a făpturii de alături. Delirul în care se prăvăliră dură – cu mici întreruperi – până în zori.

— Mai ești în admirația femeilor negre? îl întrebă către ziuă, cu un aer ușor malițios.

— Mai mult ca oricând, îi răspunse cu deplină sinceritate.

— Nici tu nu arăți rău pentru un alb, își dădu verdictul zâmbind.

Ca și în după amiaza trecută, Adam aprinse două țigări, din care-i întinse una. După câteva fumuri, o auzi vorbind iar.

— Poate așa e; și negresele sunt frumoase, după cum susțin unii. Însă nu-i mai puțin adevărat că, în unele zile, totul ți se pare frumos.

— Cea de azi se numără cumva printre ele?

— Ai ghicit. Astăzi chiar de-aș vedea o slujenje, aș zice că e superbă.

Afară se lumina tot mai mult.

— Aș vrea să ne revedem. Cum am putea aranja? întrebă Adam.

— Cu neputință, se împotrivi, cu glas pentru prima

oară tăios. Și asta o știm deopotrivă. Iar când încercă să o contrazică, îi puse un deget pe buze, urmând pe același ton categoric. Până acum nu ne-am spus o minciună, și ar fi păcat să o facem.

În sinea lui îi dădea dreptate. Aventura începută aici se cerea tot aici încheiată. Orașul Detroit nu era nici Paris, nici Londra, sau New York. Ca structură morală și socială, Detroitul se dovedea încă un târg de provincie, și chiar dacă prejudecățile se mai diminuaseră ca număr și virulență, a continua legătura sa cu Rowena era peste poate între hotarele lui. Acest gând îl umplu de o tristețe și o amărăciune de care nu se putu scutura nici pe timpul cât mai rămase ca oaspete și nici în drumul său către casă, la care porni pe înserate.

La despărțirea de gazdă, când îi mulțumi pentru ireproșabila-i ospitalitate, Kreisel îi spuse:

— Prea multe n-am apucat să vorbim. Dar aș vrea să avem prilejul. Te-ar deranja un telefon de la mine pe săptămâna viitoare?

Adam îl asigură că-l așteaptă cu interes. Rowena - de la care își luase rămas bun cu un ceas mai devreme și îndărătul ușilor ferecate - dispăruse de parcă o înghițise pământul.

— Dumnezeu! mare! exclamă Adam. Am uitat să-i telefonez nevastei! își aminti cu vinovăție.

Și doar intenționase s-o cheme de sâmbătă dimineața, ca să mai îndulcească starea, de spirit după cearta avută la despărțire. Iar acum era duminică seara și încă nu pusese mâna pe un receptor! Natural, escapada sa cu Rowena îl rupsese de unele îndatoriri mai puțin presante, iar cu gândul la acest episod și la apropiata revedere a soției, i se strânse un pic inima. Cum avea să dea ochii cu Erica?

— Să nu ne oprim în căutarea unui telefon public? sugeră Pierre Flodenhale, instalat în fața volanului.

Se aflau pe șoseaua interstatală cu numărul 75 pe care Adam o străbătuse și la venire, iar până la periferia proximului oraș - Flint - mai aveau destul de puțin. La plecarea de la vila lui Kreisel, alergătorul de curse - venit cu un oaspete care o ștersese înainte de prânz - îl rugase să-l ia cu el, iar Adam primise cu mare plăcere, pentru că astfel mai avea cu cine să schimbe o vorbă, nu să facă tot drumul, până în Detroit, tăcând ca un mut. Iar când Pierre se mai oferise să și conducă, îi mulțumi de o mie de ori în gând. Numai că în loc să sporovăiască - după cum își închipuise, blagoslovind neașteptata tovărășie a junelui - se lăsă toropit de somn aproape de cum o porniseră.

Umbrele înserării, tot mai întunecate și dese, erau spintecate de farurile numeroaselor automobile ce se întorceau, ca și ei, spre metropolă.

— Nu, nu ne oprim, fiindcă am pierde vreme, hotărî Adam după ce rumegă propunerea lui Pierre. Mai bine îi dăm bătaie.

Și așa făcură.

La un moment dat, Adam întinse mâna spre stația de radio emisie-recepție, instalată sub bordul mașinii. Curând aveau să pătrundă în raza ei de acțiune, or poate că Erica sucise butonul aparatului din bucătărie - așa cum făcea în oricare din zilele săptămânii - și o să-i prindă mesajul, pe care totuși nu apucă să-l transmită, retrăgându-și brațul mai înainte de a apăsa pe clapă.

Gândul de a-i vorbi îi sădea tot mai multă neliniște în suflet, un neastâmpăr care sporea pe măsură ce se apropia de casă. Cam într-o jumătate de oră, trecură de Bloomfield Hills, după care părăsiră șoseaua, apucând-o spre Quarton Lake, situat în partea de vest.

Inițial, avusese de gând să-l lase pe Pierre în suburbia Dearborn, unde locuia, urmându-și mai apoi drumul de unul singur, ca pe urmă să se trezească invitându-l la el, și să se simtă parcă mai despovărat

sufletește când acesta acceptă. Avându-l alături, măcar clipa întâlnirii va fi mai ușoară; prezența unui străin oricum însemna o platoșă îndărătul căreia își putea disimula adevărată-i stare de spirit. Dar așa cum avea s-o constate, fierberea lui se dovedi de prisos.

Când mașina intră pe alee, făcând să scrâșnească stratul de pietricele mărunte, interiorul casei scăpără de lumină, iar în prag apăru Erica, întâmpinându-l cu duioșie:

— Bun sosit, dragule! Ți-am dus lipsa.

Și pe dată se întinse și-l sărută radioasă, arătându-i astfel că ciondăneala de sâmbătă era încheiată și dată uitării. Sau cel puțin așa crezu Adam, fără să știe că verva soției se datora cesulețului ce-l purta agățat la piept, și pe care îl șterpeliase într-o nouă raită dată prin magazine în absența lui.

Atunci își extrase și Pierre Flodenhale trupul său lung, comprimat în lăcașul dinaintea volanului, iar Adam se grăbi să-l prezinte. La salutul său, Erica îi răspunse cu zâmbetul cel mai grațios și cuceritor.

— Te-am văzut alergând la curse; și totuși, dac-aș fi știut că dumneata ai volanul în mână, nu-mi așteptam soțul fără pic de îngrijorare.

— Merge mai moderat decât mine, o asigură Adam. Niciodată nu a depășit viteza legală.

— Ooo, înseamnă c-a fost un drum plicticos! Sper că petrecerea s-a dovedit mai atrăgătoare...

— Da' de unde, doamnă. Față de altele la care am luat parte, a fost înmormântare curată. Dar poate că nu-i de mirare, când invitații erau doar bărbați...

„Atenție, amice! Nu întrece măsura!” l-ar fi prevenit Adam observându-și consoarta cum îl măsoară cu o privire ironică și pătrunzătoare, pe care noul venit parcă n-o sesizase, nefiind probabil deprins să înfrunte femeii extrem de inteligente și rafinate. Dar cu toată căutătura ei aspră, neiertătoare, se vedea limpede că Flodenhale căzuse în

mrejele unei admirații fără de margini față de făptura frumoasă și tânără, gătită într-o pijama de mătase ce-o prindea de minune, și cu părul lung, de un blond cenușiu, revărsat peste umeri.

După acest scurt prolog, intrară în casă, își pregătiră cocktailuri, le băură cu poftă, iar apoi Erica îi pofti în bucătărie, unde le făcu sandvișuri cu omletă și pe urmă cafele. Un răstimp Adam îi lăsa singuri, pentru a da un telefon și a-și strânge dosarele care se cereau studiate până a doua zi dimineață, chiar în starea de oboseală în care se afla. La întoarcere, își găsi soața ascultând absorbită o prelegere privitoare la cursele de automobile – o prelungire pasămite a expunerilor făcute ceva mai devreme, la provocarea invitaților de la vila lui Kreisel. De astă dată, vedeta dădea explicații cu caracter mai precis, având dinainte o foaie, pe care schițase un velodrom.

— Când alergi pe primul culoar – cel aflat în fața tribunelor – și vrei să te ții în frunte, cauți traseul cel mai scurt cu putință. La o viteză de două sute de mile, n-ai voie să te lași purtat de mașină, pentru că altfel pierzi un timp prețios. De obicei, peste pistă suieră vânturi năprasnice, așa că trebuie să te ții cât mai aproape de parapet...

— Adevărat, conveni Erica. Am remarcat și eu această tendință care mă băga în sperieți, fiindcă de se întâmplă să te pocnești de acel zid...

— Atunci e mai bine să te prindă de-a latul. O știu din experiență, credeți-mă, doamnă Trenton.

— Spune-mi Erica. Și cum adică o știi din experiență? Ai nimerit vreodată în el?

Adam îi urmări amuzat. Deseori își dusesese nevasta la curse, însă nu bănuise că o captivau într-atât. Ori poate interesul pe care-l vădea astă seară se datora simpatiei spontane ce se ivise între ea și Pierre... Lucru neîndoielnic, se simțeau bine împreună, Flodenhale răspunzând, cu aprindere juvenilă în vorbă și în obraji, întrebărilor ei. Dar

acest dialog animat picase cum nu se poate mai bine, scutindu-i de scrutările și eventualele iscodiri ale Ericăi până se aduna din tulburarea prin care trecuse. Numai că și aici, în ambianța căminului și complet izbăvit de frământările dinaintea sosirii, nu se putea scutura de gândurile ce goneau spre Rowena.

— Alergătorul de curse trebuie să-și strunească mașina ca pe o... cum să-ți explic eu? se poticni Flodenhale în căutarea unei metafore potrivite. Aaa, da! Am găsit, continuă luminat de ideea care-i venise. Ca pe-o vioară; așa s-o strunească.

— Ori ca pe o femeie, sugeră Erica. Și amândoi pufniră în râs.

— Iar pista s-o știe până în cele mai mici amănunte - cu toate hopurile și gropile, sau cum se prezintă după o bură de ploaie ori sub arșița soarelui. De aceea se cere s-o bați și s-o vânturi până-i dibui toate secretele, ca să-ți poți alege traseul cel mai rapid și prielnic.

— Cam așa se întâmplă și în viață; aceeași silință și îndelungi tatonări îți asigură reușita, remarcă Adam de la capătul încăperii, unde se instalase într-un fotoliu, îngrădit de dosare.

Dar Erica și Pierre păreau că nici nu l-au auzit. Furați de discuții, cu siguranță nu aveau să se supere dacă el se va apuca de lucru, își spuse în sine.

— Când evoluezi însă pe un traiect mai scurt, de pildă pe unul de cinci sute de mile, ești tot atât de concentrat asupra turnantelor și a tehnicii de condus, ori îți mai zboară gândul și în altă parte? își continuă Erica interogatoriul.

— Nici pomeneală de așa ceva! se scutură Flodenhale, zâmbind în felu-i copilăros. Asta, bineînțeles, dacă vrei să părăsești velodromul pe picioarele tale, în loc să fii dus pe o targă. Doar ai zeci și zeci de preocupări de moment, ca să-ți mai fugă mintea aiurea, se justifică mai

departe. Îți urmărești, mai întâi, concurenții - cum se descurcă și pe unde se află; te socotești în ce fel să-l întreci pe cel dinainte sau cum să nu te lași depășit din spate. Pe urmă, de simți că te lasă vreun cauciuc - după târșăitul pe asfaltul culoarului - începi să-ți faci socoteli, să-ți iei fel și fel de măsuri în închipuire, și să calculezi la țanc clipa când te oprești ca să fie schimbat, fiindcă de o asemenea hotărâre atârnă însăși înfrângerea sau victoria. Cu cincizeci de iarzi înainte de curbă, îți ațintești ochii pe acul indicator al uleiului, iar după ce ai luat-o, te zgâiești la toate cadranele înșirate la bord, ciulind în aceeași vreme urechea la țăcănitul motorului, să auzi dacă merge cum trebuie. Ca să nu mai punem la socoteală semnalele echipelor de intervenție, pe care n-ai voie să le scapi din vedere. Ce mai, atâtea gânduri te năpădesc, încât uneori ți-ar prinde bine o secretară.

— Și eu care nici nu le bănuiam! Își auzi Adam soția mirându-se, în timp ce întorcea o pagină de dosar. Acum, însă, când cunosc chițibușurile, altfel am să vă urmăresc, zise ea. Am să mă simt oarecum părtașă la riscurile și încordările voastre continue.

— Mi-ar plăcea, Erica, să te știu în tribună, îi declară Flodenhale, iar după ce aruncă o otheadă înspre capătul camerei, urmă cu glas micșorat. Am aflat de la Adam că veți fi de față la Tallodega-500. Dar până atunci voi participa și la altele...

— Cum ar fi?

— Cursa din Carolina de Nord. Poate-ai să vii să mă vezi, îi spuse privind-o țintă în ochi și într-un chip ce-o făcu să-i surprindă primul sindrom de aroganță - meteahna vedetelor ce se știu adulat de gloată.

„Oare câte femei nu-i căzuseră în brațe? Cu siguranță o droaie”, își răspunse mai întâi sieși, iar de-abia după aceea trufașei lui invitații.

— Știu eu? rosti indecisă. Carolina de Nord nu ar fi

prea departe. Am să mai reflectez...

Cât despre Adam, de mult nu le mai auzea glasurile, adâncit în hârtoagele sale, și nici nu știa de când răsărise Pierre dinaintea-i, așteptând să-și ia rămas bun.

— E timpul să plec, îl auzi la un moment dat. Așa că-ți spun noapte bună și-ți mulțumesc pentru toate.

— Nu prea m-am achitat de obligațiile de gazdă, însă nădăjduiesc că m-a suplini Erică, se scuză, ridicându-se din fotoliu și depunând lângă servietă mapa cu statistica demografică pe care-o studiasă. Întocmită pentru viitoarea decadă, ea avea să servească uzinei ca reper extrem de util în jalonarea producției.

— Într-adevăr, Erica a fost foarte drăguță, îl asigură Flodenhale.

— Poți să mergi cu mașina mea, se oferi Adam scotocindu-se în buzunar după chei. Și nu e nevoie să mi-o înapoezi personal. Ci doar să telefonezi secretarei mele, anunțând-o unde se află, ca să trimită pe cineva s-o ia mâine.

Celălalt părea cu totul descumpănit.

— Mulțumesc. Însă Erica...

Spre salvarea lui, chiar atunci năvăli și ea în salon, azvârlindu-și o pelerină ușoară peste somptuoasa pijama de interior.

— Am să duc musafirul până acasă, anunță aferată.

— Dar îi pusesem automobilul la dispoziție... bâigui Adam nedumerit.

— Se poate. Însă e o noapte splendidă, și simt nevoia să iau puțin aer.

La câteva clipe, pe alea din fața casei se auzi trântirea portierelor, apoi un furnăit de motor retrețit brusc la viață și scârțâitul prundișului. După care totul se cufundă în liniște.

Adam continuă să mai buchisească o jumătate de oră, înainte de-a strânge dosarele și a porni înspre dormitorul

de sus. De-abia se furișase în așternut când, un pârâit de afară anunță întoarcerea Ericăi. Dar până s-o simtă urcându-se în pat, se lăsă răpit de somn.

Mai toată noaptea o visă pe Rowena.

Iar Erica, pe Pierre.

Printre proiectanții de automobile domnește convingerea că nicicum și nici unde nu răsar concepții mai roditoare de noi și izbutite modele ca la șuetele lor nocturne când, tolăniți pe spetezele scaunelor și cu picioarele cocoțate pe mese, discută nestingheriți. Atunci se încheagă ideile - la fel de neașteptate și de strălucitoare ca exploziile de meteoriți. În sprijinul teoriei lor, invocau, natural, o sumă de precedente printre care Fordul Mustang - zămislit în aceleași împrejurări, care deschisese o eră cu totul nouă după cel de-al doilea război mondial, atât prin propria-i apariție cât și prin versiunile ce le inspirase uzinelor Ford, General Motors, Chrysler și American Motors.

Stăpâniți de această credință, pe când alții dormeau în casele lor, mulți proiectanți zăboveau în birouri, lăsându-și imaginația să gonească în voie, precum fumul țigărilor sau trabucurilor aprinse, nădăjduind - aidoma unor neobosite cenușerese - că din confruntarea lorj învăluită în șerpuiți alburii, va scăpăra o idee de geniu.

Animăți de aceeași speranță. Adam și Delosanto uitaseră de ei și de timp, tot înnodând firele fanteziei într-o noapte de la începutul lui iunie - la două săptămâni de la festinul lui Kreisel. Cum geneza Orionului începuse tot la ceasuri târzii, de ce n-ar încerca să atragă muza viitorului automobil - Farstar - pe aceleași căi priincioase? De luni de zile se dezbătea acest important proiect, când numai între ei doi. când în grupuri restrânse ori mari, fără ca din păcate, să capete formă definitivă jaloanele directorii. Se bătuseră primii țăruiși - cum spunea Brett - adică se răspunsese unor chestiuni cheie ca: La ce stadiu de

evoluție s-a ajuns cu mașinile fabricate? în ce măsură să vând? Sâni realmente mai reușite față de tipurile anterioare? Ce inconveniente mai au? Ce așteaptă clientul de la turismul pe care vrea să și-l cumpere? Cum ar vrea să arate? în ce stare se vor afla consumatorii și fabricanții peste un interval de cinci ani – din punct de vedere politic, social și intelectual? Cu cât va spori populația? Cum vor evolua gusturile? Dar moda? Ce controverse și tribulații se vor ivi până atunci? Ce discrepanțe vor exista între tineri și vârstnici? câți vor fi înstăriți, câți nevoiași și câți cu o situație mijlocie? în ce regiuni se vor comasa aceste grupări diferențiate, și grație căror factori?

Toate aceste întrebări, cât și altele, fără număr, împreună cu statistici și fapte, fuseseră introduse în calculatoare și extrase cu dezlegări riguroase. Ceea ce nu putea să ofere însă niciun aparat electronic erau intuiția, cutezanța, inspirația, în sfârșit, sein toi a de gemu, fără de care niciun act de creație n-ar fi posibil.

Una din preocupările proiectanților era felul în care va fi primit Orionul, deoarece în funcție de aceasta aveau să decidă și forma succesorului său – Farstar, Ori până la prezentarea prototipului Orion mai erau încă patru luni; și chiar după prima sa etalare în public nu se putea stabili adevărata impresie produsă, ci de-abia după o jumătate de an. În aceste condiții, și forțați de avansul apreciabil cu care se purcedea la orice model inedit, creatorii trebuiau, ca întotdeauna, să se bizuie pe intuiție.

Actuala discuție dintre Adam și Delosanto debutase în așa-zisul laborator de disecție a mașinilor, ocupând o clădire întreagă și extrem de bine păzită, datorită secretelor ce le conținea. Din aceeași binecuvântată pricină, cei străini de întreprindere rareori pătrundeau în interior, iar odată admiși, se cruceau de cele văzute. Ce-i uluia, mai presus de orice, erau informațiile extrem de exacte și obiective deduse din dezmembrarea și

compararea vehiculelor produse atât în uzina de aici cât și de altele concurente. De altminteri toate cele TREI MARI COMPANII aveau laboratoare identice sau foarte asemănătoare ca instalații și metode de lucru. Iar dacă automobilele desfăcute sau elementele lor componente se dovedeau mai durabile, mai ușoare, mai economice, mai bine asamblate și superioare sub orice aspect, executorii analizei consemnau constatările ca atare, chiar de erau fabricate de-o uzină rivală, socotind că tocmai prin arătarea adevărului își dovedesc deplina loialitate față de corporația pe care o slujesc, nicidecum menajând susceptibilitățile celor mari.

Se găseau neajunsuri și la mașinile construite de Compania lor tutelară care, odată aflate de inginerii și proiectanții în chestiune numai bine nu le cădeau, fiind de prisos să se adauge cât de penibil s-ar fi simțit dacă erorile lor ar fi transpirat în afară, ajungând la urechile gazetarilor sau ale marelui public. Lucru ce se întâmpla însă rar. De altfel nici celelalte uzine nu difuzau defectele depistate la turismele concurenților, știind că asemenea tactică se putea chiar a doua zi întoarce – ca un bumerang – împotriva-le. Ce conta mai presus de toate era scopul urmărit de asemenea operații, ori acesta era pozitiv, fiindcă prin ele uzina își controla în permanență calitatea produselor, învățând totodată și de la cele studiate în amănunt. Adam și Brett Delosanto poposiseră aici cu gândul să cerceteze trei automobile mici, cu măruntaiele ce le cuprindeau: prima, fabricată de ei, a doua un Volkswagen, iar ultima, tip de import japonez.

Un slujbaș rămas la porunca lui Adam peste orele de serviciu, le descuie câteva rânduri de uși conducându-i într-un hol luminat, iar de acolo, trecând prin alte încăperi, ajunseră într-o hală imensă și înaltă, tapetată, de jos până sus, cu rafturi mascate în perete.

— Să ne ierți, Neil, că ți-am stricat seara, dar n-am

putut să venim mai devrbrme, se scuză Adam.

— Nu-i nimic, dom'le Trenton. Mă trec cu câteva ore suplimentare, răspunse însoțitorul - un mecanic în vârstă și cu mare îndemânare, fost maistru, cu ani în urmă, la bandă. Vorbind, îi duse spre cele câteva polițe scoase din ascunzișul pereților și expuse vederii. Vi le-am pregătit după cum ați cerut, zise el.

Brett Delosanto își tot rotea privirea în jur. Cu toate că nu se afla la prima venire, disecarea mașinilor pur și simplu îl fascina, începând cu procedeul de achiziție, până la sfârtecarea și etalarea lor fragmentară.

Întreprinderea cumpăra automobilele ca orice persoană particulară - adică de la reprezentanțe - și sub un nume fictiv, astfel că negustorul nu bănuia niciodată cum că turismul vândut avea altă menire decât folosirea sa efectivă. Totodată se avea grijă ca modelele procurate să fie dintre cele de serie. Odată ajunsă în incinta laboratorului, mașina se cobora la subsol, unde se desfăcea, nu doar pe subansamble, ci în sute și mii de bucăți, fiecare numerotată și prevăzută cu un soi de certificat, în care se specificau toate datele, inclusiv greutatea. Piesele îmbâcsite de la gresare erau curățate înaintea analizării și depunerii în tănuitele lor lăcașuri.

Patru oameni trudeau, între zece și paisprezece zile, la desfacerea fiecărui vehicul și fixarea pieselor pe planșete. În legătură cu aceasta, circula o istorioară - pe cât de autentică, nimeni n-ar fi putut s-o confirme - dar potrivit căreia, o echipă de lucrători, vrând să joace un renghi, se apucase, în orele libere, să demonteze turismul unui coleg, plecat în vacanță prin Europa. La întoarcere, acesta și-l găsisse în garaj și în aparență intact, deși era desfăcut în peste paisprezece mii de piese. Fiind un expert în materie, nefericitul s-a hotărât să-și reînchege mașina, dar pentru asta i-a trebuit un an.

Tehnica dezmembrării cerea atâta migală, încât se

concepuseră ustensile anume – din care unele constituiau adevărate coșmaruri pentru sudori.

Planșetele pe care se montau automobilele bucătățite erau prinse pe polițe, ascunse în firide, de unde se extrăgeau – spre examinare și comparație – precum cadavrele, de la morgă. Orice inginer angajat al uzinei putea fi adus pentru a cerceta un detaliu tehnic, spunându-i-se:

— Ia te uită la farurile astea, făcute de specialiștii concurenților noștri. Sunt integrate chiar în masca mașinii, nu atașate ca elemente de sine stătătoare. Metoda lor e mai ieftină și mai bună. S-o aplicăm dar și noi.

Se punea mare preț pe orice formulă mai economică, pentru că reducea costul produsului ori, un singur cent agonisit la fiecare mașină aducea beneficii de mii de dolari, până în cele din urmă. Pe la sfârșitul decadei 1960, uzinele FORD realizaseră un câștig fabulos, scutind la fiecare turism fabricat nu mai mult de cinci cenți, prin înlocuirea cilindrului principal de la frâne cu cel conceput de General Motors.

Mulți dintre creatori vizitau acest lăcaș spre a lua cunoștință de ultimele modele apărute pe piața universală și a căuta scânteia inspiratoare, întocmai ca Adam și Brett, în acea după-amiază.

Printre noutățile ultrarecente se număra și Volkswagen-ul ciopârțit și cu măruntaiele răsfirate pe polițe.

Scrutându-le cu atenție, auziră glasul ghidului de alături, rostind cu o undă de amărăciune înciudată:

— De ani de zile desfac la turisme Volkswagen, și la fiecare îmi sare în ochi doar un lucru: le scot, ai naibii, tot mai trainice și mai bune.

Delosanto clătină ușor capul, în chip de încuviințare, după care completează prin viu grai:

— Bine-ar fi să putem spune la fel și de mașinile

noastre.

— Ar fi ceva! Numai că nu ne dă mina, replică mecanicul sceptic. Mai ales când le cercetăm aici - la bani mărunți, cum se zice. Totuși, jucăria de colo n-a ieșit tocmai rău, vorbi cu mai multă îngăduință, trecând la miniturismul fabricat în uzinele lor și etalat, în bucăți, pe alte planșete. Ba am zice că-i chiar grozavă, de n-am compara-o cu gândacu'ăla nemțesc.

— Dacă mai lasă ceva de dorit să mulțumim automatizării exagerate pe care-o folosim la asamblarea mașinilor mici, se inflamă Adam. Tot necazul pornește de la Compania VEGA, care a dat tonul în această privință, prin uzina ei din Lordstown. Iar cu cât o să ridicăm gradul mecanizării, renunțând tot mai mult la mâna de lucru, cu atât calitatea produselor noastre va scade, pe când ale altora va spori.

— Așa o fi. precum ziceți, conveni mecanicul, în drum spre cel de-al treilea miniturism dezmembrat. S-o mări calitatea în toate țările lumii; da pot să-mi pui mâna-n foc că-n Japonia n-a ajuns încă - ori cel puțin în uzina care a scos drăcia de-o vedeți. Priviți-o și dumneavoastră, domnule Trenton, și ziceți că n-am dreptate!

Toți trei se uitară atenți la piesele înșirate pe polițe.

— Numai sârmă și tinichea! se pronunță Brett.

— Ascultați la ce vă spun, sir, i se adresă însoțitorul în vârstă. Doar pe unii, de nu-i am la inimă, i-aș pofti să se urce în așa târlie și să fac-o plimbare. Că doar o puteți judeca după mădularele înșirate - un căruț pe patru roțile din care și un copil s-ar putea răsturna.

Adam și Brett mai zăboviră înaintea planșetelor, cercetând în detaliu piesele celor trei miniautomobile. Se făcuse târziu când mecanicul îi conduse către ieșire, zăvorând ușile în urmă.

— Ce se mai așteaptă ca noutăți? îi iscodi la ultimul prag. Adică aici, pentru noi, preciză el.

— Bine c-ai adus vorba, replică Brett. Fiindcă tocmai de-aia veniserăm. S-o aflăm de la dumneata.

Farstar - viitoarea creație - va fi o mașină micuță; cel puțin în această privință se căzuse de acord. Rămânea să i se precizeze doar genul.

Și tocmai acesta constitui miezul consfătuirii care urmă la puțin după revenirea lui Trenton și Delosanto din explorarea laboratorului de disecții-auto.

— Până în anul de grație 1970, mulți din onorabila noastră Companie vedeau în turismele mici un simplu capriciu, observă Adam.

— Printre aceștia m-am numărat și eu, admise Elroy Braitwaite, poreclit și „Vulpe Argintie” care, în ierarhia conducerii, deținea funcția de vicepreședinte.

Pe lângă respectabila sa prezență, în biroul lui Adam - unde se purtau aceste discuții - se mai aflau încă doi ingineri proiectanți plus Brett, se-nțelege, resfirați prin spațioasa încăpere, trântiți în fotolii, și vorbind, fără nicio reținere, despre tot ce le răsărea în minte. Dar nu fără un anumit scop, ci cu unul foarte precis, deoarece această șuetă, descătușată de formalisme, însă orientată spre o temă precisă, putea să dospească idei minunate. Adică exact ce sperau. Împrejur, încotro ți-ai fi aruncat ochii, de la măsuțe și până la pervazul ferestrelor, se înșirau cești de cafea goale și scrumiere vârfulite cu mucuri de țigări stinse. Pendula bătuse de miezul nopții.

— Într-adevăr n-am crezut în mașinile mici, fiind convins că-i o toană care va trece, urmă Elroy Braithwaite, trecându-și o mână prin coama argintie care, împotriva tradiției, arăta cam zbârlită. Poate că la optica mea de atunci a contribuit, într-o mare măsură, și faptul că mă aflam la cârma unei uzine profilată pe vehicule de mare capacitate cilindrică. Acum recunosc că m-am înșelat, împreună cu toți care au judecat ca și mine. Astăzi gândesc dintr-o perspectivă complet diferită, și sunt gata

să vă dau garanția că, pe încetul, vom trece la fabricarea cu precădere a turismelor mici și rezistente care ne vor acapara producția nu doar în anii imediați ci pe un timp destul de îndelungat.

— Sau poate definitiv, opină unul din proiectanți, pe nume Castaldy - un tânăr negru, cu ochelari cu lentile groase, prin care scăpăra o privire inteligentă, recrutat de Companie direct de pe băncile universității Yale, absolvită cu un an în urmă.

— Nimic nu-i definitiv, îl combătu Brett Delosanto. Gândește-te la lungimea fustelor, la coafurile doamnelor, la limbajul puștii... Toate se schimbă odată cu scurgerea timpului. Și la fel se întâmplă și cu mașinile. Dar așa cum a declarat Elroy, există o vogă a miniturismelor, care tinde să se impună ca un simbol al vremurilor și al condiției individului, iar după cât se întrevește, va dăinui încă mult.

— Alții socotesc dimpotrivă, se interferă Adam, că mașina mică anulează orice simbol al bunăstării, susținând cum că astăzi oamenii nu se mai sinchisesc să-și etaleze prosperitatea ori locul în ierarhia comunității, afișând un total indiferentism.

— Sper că nu-i crezi, inferă Delosanto, așa cum nici eu nu dau o para chioară pe asemenea teorii.

— Și eu zic că tine, i se alătură „Vulpe Argintie”. Adevărat, perioada din urmă ne-a adus prefaceri substanțiale, însă nu și în structura umană. Firește, există neconformiști, și chiar foarte mulți. Dar acest sindrom, ca și altele - între timp perimate - constă în veșnica încercarea a omului de a părea mereu altul, iar, de se poate, superior. Până și un hippy - inamic declarat al săpunului și al apei - își prezintă în felul său nespălat noua-i carte de vizită.

— Pornind de la recunoașterea că există o seamă de nonconformiști, să construim o mașină pe placul acestora, sugerează Adam.

— Nici așa să n-o luăm, îl temperă Elroy, clătinând înțelepțește din cap. Se impune să ne gândim încă la acei oameni cuminiți și așezați dintre care ne recrutăm grosul consumatorilor.

— Nu uitați, însă, că mulți din acești indivizi „cuminți și așezați” nu se socotesc ca atare, aminti Castaldy. Și ca s-o dovedească și altora, până și președinții de bănci și-au lăsat favoriți.

— Da parcă noi nu? îi ripostă Braithwaite mângâindu-și-i pe ai săi.

Peste chicoteala ce se stârni în birou, Adam rosti cu superioară solemnitate:

— Remarca făcută nu mi se pare simplu prilej de hlizeală, ci mai curând unul de a reflecta serios la mașina care ni se va cere: în niciun caz un model clasic, ca cele de până acum.

— Grozavă concluzie! exclamă persiflant poreclitul „Vulpe Argintie”.

— Dar poate foarte utilă, adăugă Brett dus pe gânduri.

— Tot ce ne înconjoară în prezent izvorăște din acest nonconformism, susținu inginerul Castaldy. Înverșunarea opiniei publice, protestele cele mai felurite, crizele economice și toate controversele și frământările ce le știm.

— Adevărat, îl aprobă Adam. Iar după o ezitare infimă, urmă: Iertați-mă că readuc pe tapet o chestiune arhidezbătută de noi. Dar țin să mai trecem o dată peste factorii ecologici.

— Mai întâi, poluarea mediului ambiant, începu metodic Castaldy, după consultarea agendei din față. Oamenii stăruiesc să întreprindă ceva în această direcție.

— O precizare! se amestecă Brett. Nu ei vor să întreprindă, ci alții, deoarece dumnealor nu renunță odată cu capul la utilizarea mașinilor personale. Asta o știm din repetate sondaje.

— Mă rog, orice inițiativă ar avea ei în gând - deși nu prea văd ce ar putea realiza - fapt este că fabricanții de automobile au și născocit anumite mijloace împotriva vicierei atmosferei, preciză Adam.

— Chiar cu ameliorările aduse, continuă tânărul inginer de culoare, printre mulți domnește convingerea că miniturismul infestează mai puțin aerul, astfel că renunțând la o mașină de mare capacitate cilindrică și cumpărându-și una micuță, socotesc că-și aduc contribuția la înlăturarea acestui opresant neajuns. Afirmatiile de mai sus au fost culese tot din sondaje. Castaldy își consultă în treacăt notițele, după care întrebă deferent: Pot să continui?

— Să nu-mi iei în nume de rău intervenția, glăsui Brett, dar personal nu pun niciun temei pe aceste mărturisiri ale publicului. Cu alte cuvinte, nu garantez c-or să-și schimbe limuzinele cu niște găoace pe roți.

— Consumul de carburanți pare să nu mai constituie o sursă de nemulțumire majoră. În schimb se aud tot mai multe proteste împotriva taxelor de parcare.

— Pe care personal le găsesc pe deplin îndreptățite, se pronunță Adam. Pe străzi găsești tot mai greu locuri de staționare, pe când perimetrele publice și particulare, rezervate parcării, costă de la o zi la alta mai mult.

— Totuși, în multe orașe se percep taxe reduse pentru turismele mici; iar măsura pare a se răspândi...

— Asta o știm, i-o retează Elroy Braithwaite ritos. Doar s-a ajuns la consensul că vom fabrica mașini mici, și ca atare la ce să mai batem apa în piuă.

După privirea ce i-o aruncă prin lentile, Castaldy părea adânc mâhnit.

— Prin relatările lui, tânărul nostru coleg ne stimulează gândirea, îi sări Brett într-o apărare. Ori de vrei, dragă Elroy, să răsară o idee utilă din sporovăială de acum, nu face pe șeful, rătoindu-te fără rost.

— Ei bine, asta îmi place, să-mi trântești asemenea învinuire! se zborși vicepreședintele. Dar sensibili mai sunteți voi, ăștia bobocii. Îmi scapă și mie un cuvânt, așa cum îmi vine, și gata vă simțiți trași de coadă.

— Caută să vorbești ca noi, nu cu morgă de șef, îl încolți și mai tare talentatul desenator.

— Prezumțios și afurisit mai ești Delosanto! îl apostrofă celălalt cu prefăcută asprime, deoarece cu ochii și buzele îi zâmbi. După care se adresa lui Castaldy: Dumneata iartă-mi tonul și urmează de unde ai rămas.

— De fapt, ceea ce urmăream, domnule Braithwaite...

— Zi-mi Elroy.

— Am înțeles, sir. Urmăream, cum v-am spus, să enumăr câteva date desprinse dintr-o imagine extrem de complexă, și anume a impasului la care a ajuns omenirea în genere.

Se vorbi mai departe despre mediul ambiant și probleme de ordin universal, ca explozia demografică și spațiul vital tot mai restrâns, poluarea sub toate formele ei; antagonismele existente; răzmerițele izbucnite în diverse regiuni ale globului, abordându-se, printre altele, până și valorile și concepțiile în accepțiunea lor nouă, conferită de tânăra generație, chemată, nu peste multă vreme, să preia destinele omenirii. Din toate dezbaterile, orientate, firește, spre soarta industriei de automobile, se desprinse concluzia cum că, în ciuda tuturor tribulațiilor și-a prefacerilor ivite, mașina rămâne un imperativ al civilizației. Mai urma să se stabilească doar cum trebuia să arate și ce însușiri să întrunească. Un segment al uzinelor va produce în continuare turisme aidoma celor de acum, sau cu mici transformări. Se impuneau însă și altele, complet diferite, conforme necesităților societății de azi și de mâine.

— Vorbind de necesități, în ce fel le-am putea rezuma? întrebă Adam.

— Prin însăși ideea care le generează, și aceasta se cheamă UTILITATE, răspunse Castaldy.

— Era UTILITĂȚII! Trăim sub zodia utilitarismului practic! îl parodie Brett.

— Sunt de acord, dar numai în parte, se interpușe „Vulpe Argintie” cerând, printr-un semn, să se facă liniște, spre a-și aduna gândurile. Să zicem, reluă după un timp, vorbind emfatic și rar, că ne preocupă utilitatea și alergăm după ea. Cuvântul cât și tendința de a-l aplica în practică reprezintă tot un simbol al indiferentismului sau neoconformismului care, după cum am convenit adineauri, orice denumire și-ar conferi, înseamnă unul și același lucru. S-ar putea ca ideea să prindă tot mai multă aderență, iar oamenii să se lepede pe încetul, de binefacerile civilizației și ale tehnicii. Dar așa ceva ar contraveni grav unor laturi ale naturii umane, ca impulsul mobilității, manifest încă din ziua nașterii, și urmat, odată cu trecerea anilor, de acea sete de goană, de putere și de emoții răscolitoare, de care niciodată nu ne putem lecu pe de-a-ntregul. Pe undeva, în structura noastră, sălășluiește un Walter Mitty, și fie că se renunță la pretenții și ifose, adoptându-se numai ce este strict practic – UTILITAR – rămânem pe mai departe robii pornirilor și apucăturilor noastre omenești. Așa a fost de când lumea și o să fie mereu.

— Sunt de aceeași părere, se declară Brett. Și ca o confirmare a teoriei expuse, aș aminti creatorii minusculelor turisme care înfruntă orice obstacole. Oare în ei nu-l întrevădem limpede pe acel Walter Mitty aflat în străfundul ființelor noastre?

— Iar născocirea lor se răspândește mai pretutindeni, relevă Castaldy cu un aer meditativ. Au apărut cu sutele și cu miile, astfel că încotro ți-ai întoarce privirea, nu e chip să nu le descoperi. Chiar și pe străzi le vezi circulând.

— De fapt, ce-au făcut constructorii lor? vorbi iarăși

„Vulpe Argintie”, repezindu-și capul pe spate și săltând simultan din umeri, ca unul ce nu se lăsa impresionat de orice noutate mărunță. Au luat dumnealor un Volkswagen, l-au despuiat de caroserie, lăsându-i numai șasiul. Și apoi l-au replămădit după temerara lor inventivitate.

Cu urechea la ei, în mintea lui A.dam licărise o idee, stârnită atât de cele auzite și de amintirea Volkswagen-ului recent studiat în laborator, precum și de o frază ce-i plutea încă aburoasă între conștient și subconștient, pe care se tot frământa s-o închege, pe când cei dimprejur discutau cu aprindere. Dar cu tot efortul său de memorie, nu izbuti să și-o limpezească, în schimb, îi reveni dinaintea ochilor o imagine văzută într-o revistă, cu o zi sau două în urmă. Publicația se mai afla neîndoios în birou, așa încât, scotocind într-un vraf de la capătul încăperii, o găsi și începu să o răsfoiască. Cei de față îl urmăreau cu egală curiozitate și nedumerire cum adulmeca pagina la care se oprise. În ea se înfățișa un vehicul – dintre cele pomenite de Brett – în culori și în plină acțiune – escaladând cu înverșunare și primejdios de înclinat într-o parte, o dună abruptă. În efortul urcușului, cele patru roți luptau să prindă aderență și să înainteze, împrôșcând în spate nisipul. Fotograful – meșteșugar iscusit – reglase de așa manieră obturatorul, ca mașina să apară oarecum tulbure, datorită mișcării. Un text, tipărit dedesubt, anunța sibilin cum că „numărul proprietarilor de turisme pentru terenuri accidentate crește vertiginos”. Aproape o sută de fabricanți erau angrenați în construirea șasiurilor, iar numai în California se înregistraseră opt mii de asemenea tipuri.

— Doar nu te-o fi bătând gândul să te apuci să le faci și tu? îl provocă Brett cu maliție, privind doar în fugă imaginea magistral realizată.

Adam se apără scuturând vag din cap. Oricât de mult s-or fi înmulțit amatorii de aceste mașini, ele rămân totuși

un capriciu, o creație fantezistă, nicidecum o preocupare rentabilă pentru cele TREI MARI COMPANII, cugetă cu deplină luciditate. Îi era însă ciudă că tot nu-și amintise acea frază care într-un fel se lega de ideea ce-i răsărise și de cele rostite aici. Și enervat de festa ce i-o juca memoria, azvârli revista deschisă pe o masă.

Dar printr-o fericită coincidență, asemenea multora ce survin în viață, în secunde următoare scăpă de obsedanta confuzie.

Deasupra măsuței pe care aruncase revista, atârna o fotografie cu modulul lunar al lui Apollo 2, luată imediat după aselenizare. Primită în dar, îl încântase într-atâta pe Adam, încât o dusesse la înrămat și o pusese în birou. În prim plan - ca element precumpănitor - se vedea modulul, sub care ședea un astronaut.

Brett luă revista la care mai înainte nu aruncase decât o privire fugară și, arătând spre mașina cocoțată pe dună, le spuse celor prezenți:

— E de groază ce merg drăcoveniile astea. Am condus și eu una. Iar după o nouă scrutare atentă, adăugă: Păcat că-s așa de urâte.

La fel și modulul lunar", reflectă Adam - numai muchii și colțuri, ieșituri și iregularități, de parcă la conceperea lui se uitase de simetrie și de armonizarea formelor.

Dar cum funcționase fără reproș, perfecțiunea sa tehnică îi estompase urâtenia aparentă, conferindu-i chiar o frumusețe anume. Și deodată îi reveni în minte și fraza pe care se tot chinuise să o recheme. Era o replică pe care i-o dăduse Rowena, după noaptea petrecută împreună.

„Astăzi, chiar de-aș vedea o slujenie, aș zice că e superbă". Așa îi spusese. Prin urmare și urâtenia putea fi luată drept frumusețe. Modulul lunar era respingător ca înfățișare. La fel ca vehiculele pentru terenuri accidentate. Dar amândouă erau funcționale, și se dovedeau la

înălțimea scopului pentru care fuseseră construite. Și atunci, de ce nu s-ar porni de la aceleași premise la crearea unui nou model de turism? De ce nu s-ar trece la o încercare cutezătoare de a se produce o mașină urâtă – judecând-o după canoanele existente – dar care, răspunzând întru totul necesităților. mediului ambiant și epocii actuale – supranumită ERA UTILITARISMULUI – ar putea să pară frumoasă în ochii celor ce-o folosesc?

— Mi se pare că am o idee în legătură cu Farstar, anunță el. Însă nu mă zoriți, ci lăsați-mă să vi-o expun pendelete. Toți amuțiră. Iar Adam. punându-și ordine în gânduri și drămuindu-și cuvintele, începu să le-o tâlcuiască.

Desăgur nu le vorbea unor ageamii în materie, ci, dimpotrivă, unor experți de talie înaltă. De aceea nici nu se așteptase să-i vadă sărind, cotropiți de entuziasm de la primele sale fraze. Și totuși, pe măsură ce-și adâncea teoriile, simțea în atmosferă o anumită încordare care mai înainte lipsise, precum și un interes tot mai mare în rândul auditorilor. „Vulpe Argintie” asculta dus pe gânduri, cu pleoapele pe jumătate închise. Tânărul inginer Castaldy își freca între degete lobul urechii – ca întotdeauna când era absorbit – pe când celălalt proiectant, care până atunci mai că nu se auzise, își ațintise pupilele între sprâncenele vorbitorului. Delosanto parcă avea mâncărime în palme, atât își frământa mâinile, neștiind pasămite cum să înhațe un bloc de desen și să-i ardă o schiță. De altfel el a fost primul care a țâșnit de pe scaun la încheierea expunerii, începând să bată biroul, cu pași mari și agitați, aruncând interjecții sau frânturi de idei, ca într-un joc de cuvinte încrucișate... De veacuri artiștii au întrezărit frumosul în urâtenie... De ce erau distorsionate și chinuite sculpturile unui Michelangelo?... Și cum arată și cele de Henry Moore? Să ne gândim mai apoi la compozițiile din fiare vechi și strujituri de metale... care pentru unii par lipsite

de noimă și demne de luat în derâdere, pe când alții le consideră capodopere... Dar pictura? Să luăm naturile moarte din școala avangardistă, în care vezi lăzi de ouă și cutii de conserve... Ori viața însăși în care descoperi o fetișcană superbă alături de o femeie trecută și cu burta la nas!!! Și atunci pe care din două le admiri?!?” Brett își continuă monologul incoerent și punctat de lungi pauze, din care ascultătorii desprinseseră totuși esența, și anume că orice lucru atârnă de optica privitorului – forma, simetria, stilul și frumusețea nefiind arbitrare.

La un moment dat, creatorul se opri din tulburata sa promenadă și, izbindu-se cu pumnul în palmă, exclamă dezgustat:

— Cu Picasso sub privirile noastre, am desenat automobile care descindeau parcă din pânzele unui Gainsborough!

— Există, pe undeva, în Geneză, un verset care sună mi se pare așa: „Cândva vi se vor deschide ochii”, glăsui „Vulpe Argintie”, completând mai apoi precaut: Dar să nu ne ieșim din fire. S-ar putea ca aici să fi înmugurit o idee. Însă pân-om vedea-o înflorită mai va!

Delosanto se și apucase de schițe, pe un caiet găsit pe aproape, creionul din mină zburând parcă înaripat; dar abia eboșată o formă, se și repezea să mototolească hârtia și s-o arunce pe jos. Fiecare încercare reluată se solda cu o nouă pagină ruptă și azvârlită. Însă acesta e modul în care-și exprimă desenatorii gândirea, întocmai cum alții o fac prin viu grai. Observându-l, Adam își propuse ca mai târziu să culeagă foile risipite și să le pună la loc sigur, fiindcă puteau căpăta o valoare istorică, dacă în noaptea aceea se zămislise concepția viitorului Farstar. Totodată își dădea perfect seama că struneala lui «Elroy Braithwaite fusese cu totul îndreptățită. În decursul activității sale – mai îndelungă decât a oricăroră dintre ei – „Vulpe Argintie” văzuse multe automobile căpătând substanțialitate de la

prima idee, ca cea enunțată în seara aceasta, cum deopotrivă asistase la concilii identice, unde s-ar fi părut că se conturează concepte promițătoare, dar care, până în cele din urmă, se năruiseră, fie respinse pe motive neprevăzute, sau fără niciun temei.

Se știa doar că proiectul fiecărui vehicul avea de trecut infinit de multe obstacole, înfruntând critici fără de număr, interminabile confruntări și consfătuiri, în care cei mulți se declarau împotriva-i. Iar dacă mai rămânea în picioare după aceste zdruncinătoare încercări, îl aștepta o ultimă cumpănă și cea mai primejdioasă: puterea de veto a mai marilor peste companie - vicepreședinții și președintele...

Dar în ciuda acestor inamiciții, unele răzbăteau până la capăt, prefăcându-se în realități. Ca dovadă, Orionul. Și-atunci, de ce să nu spere că poate și această sămânță, aruncată aici și acum, va germina și va da ființă viitorului Farstar? își spuse Adam însuflețit de încredere.

Cineva mai aduse un rând de cafele, iar dezbaterea continuă până spre zorii zilei.

Keith Yates Brown, întruchipând în persoana sa agenția publicitară OJL, era agitat și cu capsă pusă, fiindcă documentarul - „Orașul Motoarelor” - se turna fără un scenariu la temelie.

— Se cere neapărat un scenariu, îi zăbierase în receptor Barbarei Zaleski, telefonându-i din New York, cu două zile în urmă. Altfel cum vom putea apăra, de aici, interesele clienților noștri și să venim cu sugestii?

De la capătul firului, Barbara i-ar fi spus răspicat șefului că singurul lucru pe lume ce putea ruina filmul era amestecul celor din MADISON AVENUE care, dintr-o redare onestă și elocventă a realităților - așa cum îl concepuseră până acum - N-ar preface într-un ghiveci de ipocrizii grosolane, lipsit de orice mesaj.

Dar în loc să-i trântască aceste usturătoare

adevăruri, se mulțumi să-i repete părerile lui Wes Gropetti – talentatul regizor, ce-și dobândise o reputație suficient de solidă pentru ca punctul său de vedere să fie luat în considerație.

— Nu vom surprinde în veci atmosfera din periferia Detroit-ului așternând pe hârtie toate trăsnăile ce ne trec prin minte, ci numai folosind aparatele pe care le cărăm după noi, declarase Gropetti. Mic de statură și împovărat cu o barbă de un cot, semăna cu o vrăbiuță zburlită. Purta nelipsita-i beretă pe cap și arăta mai puțină luare aminte la vorba rostită decât la ce-i vedeau ochii.

— Vreau să-i aud pe mucaliții, pe mitocanii și pe tâncii din mahala, urmașe cu hotărâre, ce cred despre ei și cum ne privesc pe noi, trântorii; adică să aflu din gurile lor pe cine detestă, ce speranțe nutresc, ce bucurii au, ce nedreptăți li se fac, până și cum respiră, mănâncă, asudă, dorm, fac amor și tot ce văd împrejur și le gâdilă simțurile și nările. Iar pe toate le voi fixa pe peliculă și pe bandă, arătându-le mutrele și redându-le vocea, fără nicio repetiție prealabilă. Cât privește limbajul, chiar de-or scăpa câte o spurcăciune, n-am de gând s-o suprim. Poate va trebui să-i mai pișe pe vreunii spre a-i scoate din fire, deși cred c-or să-și dea drumul și fără să-i întărit eu, iar îndată ce cască pliscul, am să las camera de vederi să-i scruteze încet și pe toate părțile, ca o cocotă ce-și cântărește clientul, prinzând imaginea orașului nostru prin optica lor, adică a celor de la periferie.

Și metoda sa dădea roade.

Utilizând tehnica cineverite-ului, cu un singur operator, ce-și căra aparatul în mină, și inginerul de sunet, amândoi înarmați cu un minimum de accesorii ca să nu se creeze diversiune printre localnici-Gropetti cutreiera cartierele sărăcimii, convingându-i pe oameni să grăiască nestingheriți, fără menajamente, și cât mai convingător. Barbara, îndeobște prezentă la expediții, știa că o parte

din harurile sale regizorale constau în infailibila intuiție cu care-și alegea „protagoniștii” și în modul de a-i face să uite cu totul de obiectivul aparatului de filmat și de reflectoarele ațintite asupra lor. Nimeni n-ar fi putut spune ce le șoptea la ureche piticul cu barbă, înainte ca ei să se trezească vorbind. Uneori îl vedeai șopocăind minute de-a rândul, cu capul – plecat și, chipurile, în mare taină. Iar reacțiile nu se lăsau așteptate, ci apăreau pe moment – în explozii de râs sau închiondorări; în apropiere prietenoasă ori, dimpotrivă, sfidare; în replici istețe, câteodată în dezacorduri; în insolență și chiar în mânie care, într-una din zile degenerase într-o manifestare de ură năprasnică din partea unui june militant de culoare ce se pierduse într-o diatribă înflăcărată. Când era sigur că șușotelile magice au prins, Gropetti se trăgea brusc de-o parte, ca operatorul – la un semn de-al său nevăzut – să surprindă un prim plan expresiv, iar inginerul de sunet o replică promptă și succulentă. În caz de nereușită, relua procesul da capo, repetându-l, cu o răbdare îngerească, până când obținea ceea ce căutase, adică o frântură de personalitate, fie sălbatică sau invers, amabilă, dar reală și vie, care să nu trădeze interioara stângăcie a unui reporter care ia interviuri.

Barbara apucase să vadă primele decupaje din pelicula realizată și era încântată de rezultate. Din punct de vedere al imaginii fotografice, vădeau calitatea și profunzimea portretelor executate de Karsh, La care se adăuga o însuflețire vibrantă, imprimată de intervențiile regizorului.

— De vreme ce-am intitulat filmul „Orașul Motoarelor”, îi replicase Yates Brown, după ce Barbara îl încunostința de toate acestea, poate n-ar strica să-l faci atent pe Gropetti că afară de oameni mai există și automobile împrejur, pe care ne-ar place să le vedem pe ecrane... îndeosebi pe ale industriașilor noștri, care ne

sunt mușterii.

Din tonul superiorului se desprindea limpede căința de a-i fi încredințat filmul, acordându-i pe deasupra și mână liberă. Numai că Yates Brown nu se putea să nu știe că realizarea unui documentar cerea o autoritate unică și fermă pe care, până la eventuala-i înlocuire la film sau chiar concedierea din agenție, Barbara i-o asigura în sensul cel mai plinar.

— Vor apărea și mașinile onorabililor noștri clienți, îl liniști ea. Firește, n-o să întrecem măsura, dar nici nu vom arăta prea puține, așa încât fiecare o să aibă răgazul să le identifice marca de fabricație. Mai departe îi descrise turnările din hala de asamblare a uzinei pe care cu credință o servea agenția lor de publicitate. Aici se pusese accentul pe „campania de angajare a celor fără de căpătâi” cât și pe unul dintre recentii ei beneficiari – Rollie Knight. Deși în atenția operatorului, și aflat mai tot timpul în obiectivul aparatului de filmat, muncitorii din preajma lui Rollie nu prinseseră firul cum că el e „vedeta”, dar nu dintr-o obtuzitate a lor, ci din cu totul alte motive.

La dorința exprimată de Rollie – „de a se merge pe șest” – echipa lucra cu infinită discreție, și ca să-i menajeze susceptibilitatea dar, mai ales, să nu se denatureze atmosfera din jur. În acest scop, se apelase la Leonard Wingate – directorul personalului – pe care ideea acestui documentar îl captivase din clipa când i-o împărtășise Barbara, la prima lor întâlnire, în locuința lui Brett Delosanto. Acționând cu abilitate și ocolind orice vâlvă, Wingate anunțase în treacăt cum că o parte din hala de asamblare urma să fie filmată, în ce scop? Nu se mai osteni să specifice, în schimb nu uită să atragă atenția ca toți să-și continue neabătuți lucrul. Precum se și întâmpla, convinși, probabil, în sine, că cei din porțiunea cu pricina sunt imortalizați pe peliculă. Numai Gropetti, Barbara, operatorul și inginerul de sunet știau că, în vreme ce luau

vederi de ansamblu, în realitate nu se turna, ci doar atunci când în obiectiv apărea Rollie Knight.

Singura imprimare făcută aici fusese a zgomotului de fond care și atunci, auzit pe viu. cât și ulterior, ascultat pe bandă, i se părea Barbarei un coșmar fără seamăn, dar care pentru coloana sonoră a secvențelor realizate în hală se potrivea de minune.

Glasul lui Rollie Knight ce trebuia să fie sincronizat ulterior, urma să fie înregistrat în modesta sa locuință de la periferie, ocupată împreună cu concubina lui, May Lou, unde avea să se deplaseze regizorul Gropetti, însoțit de mărunta-i echipă și de Leonard Wingate, protectorul din umbră. Dar Barbara nu-i mai comunică faptul mai marelui agenției - Keith Yates Brown - care-l află mai târziu, de la Brett Delosanto.

— Nu uita că investim o mulțime de bani de-ai clientului, de care va trebui să dăm socoteală, o preveni șeful în decursul acestei convorbiri telefonice.

— Încă nu am depășit fondurile, îl ponderă Barbara. Iar Companiei pare să-i placă ce am realizat până acum. Cel puțin Președintele s-a arătat încântat.

Nici nu sfârși vorba, când la capătul firului auzi un zgomot bizar, ca și când interlocutorul de la distanță sărise ca fript de pe scaun.

— Ai luat legătura cu Președintele!! se găjâi cu asemenea consternare de parcă-i comunicase că s-a văzut cu Papa în persoană, ori cu Președintele Americii.

— *El* a venit să ne viziteze la locul filmării, accentuă Barbara, iar a doua zi, Wes Gropetti i-a dus o parte din peliculă pe care i-a proiectat-o în cabinet...

— L-ai lăsat pe farfaraua de Wes să ajungă până la etajul al cînșpelea...

— După cum ne-a povestit la întoarcere, întrevederea a decurs minunat...

— După cum a povestit el! Va să zică n-ai fost de

față?

— Nu, fiindcă în ziua aceea n-am avut timp.

— Dumnezeule mare! se văicări directorul, pe când subalterna îl și vedea îngălbenit la chip ca lămâia, și plesnindu-se peste frunte.

— Nu mi-ai spus-o chiar dumneata că Președintele e foarte preocupat de acest film și că, din când în când, îl pot informa personal despre modul cum evoluează turnarea? îi aminti ea.

— Am zis. Dar nu când ți se abate și fără să ne previi, ca să ne pregătim ce să-i spunem. Cât despre faptul că l-ai lăsat pe Gropetti să se ducă de capului...

— Tocmai voiam să te informez, interveni Barbara, curmându-i ideea. A doua zi mi-a telefonat Președintele, și zicea că agenția OJL a dat dovadă de multă imaginație -, astea i-au fost cuvintele - alegând un regizor ca Gropetti, sfătuindu-ne apoi să-i dăm și pe mai departe mână liberă, mai întâi fiindcă și-a arătat măiestria, iar pe urmă fiindcă așa se impune. De altfel m-a anunțat că va așterne toate astea într-o scrisoare către agenția noastră.

În receptor răzbătea o gâfâială greoaie.

— Încă n-am primit niciun fel de epistolă... Când o veni... Dar aici se întrerupse, ca după o pauză oarecare să reia parcă și mai exasperat: Barbara, sper că nu ne dați de bucluc... ci o să faceți o treabă bună... Dar te rog, o suplică el, nu te juca cu focul! Și ține-mă la curent cu o eventuală reîntâlnire cu Președintele. Mă auzi?

După ce îi făgădui că va face întocmai, Yates Brown - încă tulburat și cu voce tremurătoare - își repetă doleanța de a se redacta un scenariu.

După câteva zile de la această discuție - și încă fără un text ticluit dinainte, Gropetti se pregătea să filmeze ultimele secvențe axate pe „campania de angajare a celor fără de căpătâi”, în care principalul rol îl deținea Rollie Knight.

Soarele de-abia asfințise.

Într-o cameră înăbușitoare și sumar mobilată, se adunaseră, ticsite una într-alta, nici mai mult nici mai puțin decât opt persoane.

Pentru Detroit, și îndeosebi pentru cartierele periferice, fusese o zi toridă, de vară, fără o adiere de vânt. Chiar la această oră târzie, când soarele coborâse în amurg, aerul clocotea de căldură atât în case cât și afară, pe străzi.

Printre cei opt prezenți se numărau mai întâi gazdele - Rollie și May Lou - instalați în chichineaua unde trăiau mâncau și dormeau, dar care, în pofida multiplelor întrebări, arăta curată și dichisită, ca și „bucătăria” de alături - de mărimea unui dulap - înzestrată cu o chiuvetă, cu un aragaz destul de hodorogit și câteva rafturi din scândură nevopsită. Baie și toaletă n-aveau. Existau în imobil, într-o stare ca vai de ele, însă la etajul inferior, și erau folosite de locatarii unei jumătăți de duzină de „apartamente”.

Rollie era îmbufnat, de parcă i-ar fi fost ciudă că se vârâse în toată afacerea asta. May Lou, copilăroasă la chip, iar la trup ca o buruiănă crescută la întâmplare - cu picioare schilave și brațele descărnate - părea cuprinsă de spaimă; dar pe măsură ce-l asculta pe Gropetti, cu veșnica-i tichie pe cap, în ciuda caniculei, începu să mai prindă curaj.

În spatele regizorului se afla operatorul și inginerul de sunet, pregătindu-și uneltele cu evidentă caznă și stinghereală, din pricina spațiului strâmt în care se vedeau obligați să-și exercite meșteșugul. Barbara Zaleski ședea lângă ei, cu o agendă deschisă în mână. Privind-o, Brett Delosanto constată amuzat că și acum, ca de obicei, își uitase ochelarii de soare cocoțați în creștetul capului. Reflectoarele erau încă stinse, dar odată ce aveau să intre în funcțiune, zăpușeala din cămăruță amenința să-i sufoce

pe toți cei de față. Leonard Wingate începu să-și ștergă sudoarea, tamponându-și fața lui tuciurie cu o batistă albă, imaculată. Ca și Brett, ședea lipit de un perete, încercând să ocupe cât mai puțin loc în odăița meschină.

La un semn nevăzut de-al lui Wes Gropetti, reflectoarele se aprinseră, pe când banda magnetofonului prinse să se rotească.

Orbită de neașteptata lumină, May Lou se apăra strângând cât putea din pleoape; dar la dăscăleala murmurată a regizorului – la care răspundea cu capul – își birui fâstăcelea și clipelile dese, luându-și un aer degajat și firesc. De-abia atunci, și pe nesimțite, se retrase și el din raza obiectivului.

— Cică noi nu ne fărâmăm creierii cum să ne-nropim viitoru, vorbi costeliva negresă cu simplitate, de parcă, uitând de tot ce o împresoară, monologa cu glas tare. Păi la ce bun ne-am mai bate capu'... când pă noi, cei mai mulți, nu ne-așteaptă nici unu? urmă, sugerând inutilitatea efortului menționat printr-o ridicare din umeri. Ș-asta nu d-acu, ci dă când s-a pomenit neamu' nostru...

— Opriți! strigă Gropetti către operator și inginerul de sunet.

Luminile se topiră, în vreme ce regizorul reveni lângă ea, reluându-și șopăcăielile la ureche. La puține minute, în care timp asistența așteptase în tăcere, din nou, ca prin farmec, se reaprinsesă reflectoarele, iar Gropetti se precipită de-o parte.

— Așa le, ne-a luat televizoru'n culori, reîncepu May Lou, aruncând o otheadă în colțul golit din capătul chichineței. Doi găligani a venit după el, și zicea că n-avem cum să-l mai ținem fiindcă n-am plătit decât prima rată. Unu m-a întrebat că la ce-l mal. luasem? ia să mă chiombesc la el, dom-te. Cum aș face și-n.seai a asta, de-aș avea să-ți pui gologanii jos. În unele zile e cea mai grozavă distracție. Că cine știe ce-ți mai aduce ziulica dă mâine.

trebuia să-i fi spus. completă înciudată pe sine pentru omisiunea mărturisită.

— Opriți! se auzi iarăși Gropetti.

— Ce-nseamnă toată comedia pe care a înșirat-o? îl întrebă Brett pe Leonard Wingate vorbind de-abia auzit.

La fel îi răspunse și directorul de culoare, continuând să se șteargă pe față de transpirație.

— Au dat de belea, pricăjiții... Trezindu-se pentru prima oară în viață cu parale pe mină. și-au pierdut capul și s-au repezit să-și cumpere mobilă și televizor în culori, înglodându-se în rate pe care nu aveau cu ce să le acopere. Drept urmare, o parte din achiziții le-au fost ridicate din casă. Dar asta nu-i tot.

Sub privirile lor. Gropetti schimba amplasarea protagoniștilor, trecându-l pe Rollie în locul negresei, adică în obiectivul aparatului de filmat.

Stârnit de ultima propoziție rostită de Wingate, Brett îl iscodi mai departe.

— Ce s-a mai întâmplat? îi suflă el la ureche.

— S-a procedat la aplicarea unei măsuri ticăloase și perimate pe care politicienii. În genere, sunt de acord s-o abroge. Numai că în realitate n-o fac. Se cheamă poprire pe leafă, dar nu pe oricât. ci pe o jumătate din ea.

Wes Gropetti se aplecase asupra lui Rollie și-i turuia în chipul său tainic.

— Lui Knight i s-a retezat o dată salariul, urmă Leonard Wingate. Dar săptămâna aceasta tribunalul ne-a trimis o somație să aplicăm a doua penalizare. Or, potrivit statutului sindical, două rețineri înseamnă concediere, întrucât angajatul e văduvit de orice remunerație.

— Pe naiba! Și nu poți. interveni cu nimic?

— Am să-ncerc. Deși nu depinde numai de mine, ci și de Knight. De aceea, la sfârșitul filmării, voi rămâne să stau de vorbă cu el.

— Crezi că e nimerit să-și verse paraponul în

documentarul de față?

Celălalt ridică din umeri.

— L-am prevenit c-ar fi bine să-și țină gura, mai ales că pățania lui nu are tangențe cu filmul, ci e o chestiune pur personală. Dar nu s-a arătat hotărât să-mi urmeze povața. Ca de altfel și de May Lou. S-ar părea că nu le pasă de consecințe, ori poate-și închipuiesc că spunând tot ce au pe suflet îi ajută pe alții... Cinstit să fiu, nici eu nu știu ce să cred.

Barbara, care le surprinsese discuția, își răsuci capul spre ei.

— Wes, dimpotrivă, susține că necazul lor se leagă de realitățile înconjurătoare și implicit de filmul pe care îl facem. De altfel, o să-i prezinte cu simpatie.

— Dacă nu eram convins de acest lucru, n-am fi cu toții aici, replică înaltul slujbaș de culoare.

Gropetti își continuă dădăceala cu Rollie.

— O parte din neajunsurile lui Knight se datoresc atitudinii noastre – adică mie și vouă –, continuă Wingate, cu glas scăzut dar impetuos. Mă rog, le întindem o mână acestor tineri sărmani în dorința de a-i ajuta; dar îndată ce am făcut-o, ne ridicăm cu pretenția să se comporte ca noi, să adopte aceleași principii, la care noi înșine am aderat după ani îndelungi, petrecuți în cu totul alt mediu decât al lor. Prin analogie, la fel s-a întâmplat și cu banii. Deși lui Knight i-au lipsit toată viața, acum, când i-au picat pe mână câțiva, îi cerem să-i cheltuie cumpătat – ca unul avut și deprins cum să și-i împartă. Iar dacă nu dă dovadă de chibzuință, ce pățește nenorocitul? E târât pe la tribunal, i se înjumătățesc lefurile, iar la urmă își pierde serviciul. De ce nu ne gândim oare că o bună parte din noi, cei învățați cu paralele, acumulăm totuși considerabile datorii din care nu izbutim să ieșim? În schimb, când un pârlit ca Knight a sărit peste cal și s-a îndatorat cu câțiva dolari, toți se grăbesc să-l arunce înapoi în șanțul din care a fost cules.

— N-o să permitem una ca asta, murmură Barbara.
Wingate scutură cu impăciență din cap.

— Pe el poate voi reuși să-l ajut. Dar ca Knight sunt atâția...

Reflectoarele din nou scânteiau. Gropetti se uită înspre micul lor grup, cerându-le, printr-un semn, să pună capăt sporovăielii. În tăcerea ce coborî, se auzi Rollie Knight rostind limpede:

— Cum de nu, înveți o droaie de lucruri aci; parizamplu, că pă mulți nu-i așteaptă nicio scofală, oricât ți-ar turui 'mnealor c-o să fie bine și la vară cald. Și mai afli ceva: că azi poți să ai și mâine să sufli în păsat, urmă luminat de un zâmbet, dar care se stinse pe dată, reluându-și înfățișarea ursuză, de parcă s-ar fi căit de surâsul care-i scăpase. Așa că-i mai bine să nu visezi la cai verzi pă pereți, urmă uitându-se chiondorâș, ca să nu te usture prea mult sufletu' când te vezi cu picioru'n fund.

— Opriți! porunci Gropetti.

Filmările mai durară un ceas, în care, instruit și îmblânzit de regizor, Rollie continuă să vorbească despre viața trăită în mediul periferiei și de experiențele din hala de asamblare, unde mai lucra încă. Cuvintele sale, deși grosolane și de multe ori poticnite, izbuteau să îl zugrăvească în adevărată-i lumină - nu întotdeauna prielnică, dar nicidecum degradantă. Barbara, care văzuse secvențele realizate în uzină, nutrea ferma convingere că împreună cu replicile înregistrate acum, vor constitui un grăitor și emoționant document.

Când, după ultima tură de manivelă, se stinseseră reflectoarele, Gropetti își scoase băscuța neagră, ștergându-și creștetul asudat cu o batistă soioasă și mare cât o basma.

— Am terminat bâlciul, anunță făcându-le semn celor doi din echipă. Așa că puteți să vă luați catrafusele și s-ontindeți.

Operatorul și inginerul de sunet se grăbiră să-și adune aparatele și, cu un „noapte bună”, aruncat gazdelor, dispărură curând. Îi urmau Brett Delosanto, Barbara Zaleski și Gropetti care, osteniți și flămânzi, se duceau în galop la Detroit Press Club, în speranța să mai apuce o cină la ceasul acela. Potrivit înțelegerii, Leonard Wingate avea să-i revadă acolo, rămânând deocamdată să discute cu Rollie. Așteptă așadar până când ceilalți se strecurară pe gangul îngust și sordid, cu pereții cojiți și luminat de un singur bec chior, le urmări apoi pașii scârțâind pe scara șoldie, de lemn, ce ducea până în stradă, și numai când tânăra May Lou se întoarse din prag și închise ușa, stăvilind astfel aroma fetidă ce se insinua persistentă încă de la intrarea în clădire, unde se aflau lăzile de gunoi, se așeză și el pe un scaun.

— Doriți să beți ceva. dom'le? se oferî gazda.

Pe moment se gîndi să refuze, pornind să schițeze răspunsul din cap. Dar imediat se opri și îi zise:

— Da, și vă mulțumesc.

De pe una din polițe, din minuscula bucătărie, fata aduse o sticlă cu rom. În care mai exista licoare de un deget. Drămuind-o cu echitate, o turnă în două pahare, iar după ce le umplu cu Coca-Cola, și cuburi de gheață, le puse dinaintea bărbaților, instalați la o masă. În camera de alături. Pe urmă se așeză și ea pe un scaun.

— Veți încasa ceva bani de la cineștii care v-au fi>losit locuința pentru documentarul ce-l toarnă, îi anunță Wingate. Prea mulți n-or să fie. fiindcă așa se plătește în genere - slab. Însă mă voi îngriji să-i primiți.

Pe chipul negresei licări un surâs îndoielnic, Rollie Knight rămânând mai departe într-o încremenire de stîncă.

— Ai aflat despre a doua „poprire pe leafă?” i se adresă Wingate direct, după ce sorbise din băutură.

Din nou nicio tresărire sau replică din partea lui

Rollie.

— I-a șoptit cineva dimineată, la lucru, că nu mai pupă niciun sfanț la ziua de plăți... Așa le?

— Asta în ipoteza când se va trece și la a doua reținere care, conform prevederilor sindicatului, aduce de la sine concedierea. Și le desluși cu răbdare în ce chip se ajungea la ciuntirea - salariilor, arătându-le cum că, o dată ce un slujbaș nu își achita ratele contractate, negustorul în chestiune se adresa tribunalului, obținând așa-zisa ordonanță de executare a datornicului - un sistem detestat de Companiile de automobile cât și de alte întreprinderi, dar pe care trebuiau să-l respecte, retezându-i leafa celui în cauză și, uneori, chiar destituindu-l.

Întocmai cum bănuise, Wingate făcu constatarea cum că nici Rollie nici May Lou nu pricepuseră rostul primei „popriri”, cum nici prin minte nu le trecea că repetarea ei putea să însemne concedierea sa din uzină.

— Și asta își are o motivare, încercă el să-i lămurească, și anume, orice reținere necesită un plus de operații contabile, ori efortul și timpul alocat lor îl suportă Compania, care se vede în pagubă.

— Ie o ticăloșie! izbucni Rollie, sărind de pe scaun și începând să măsoare încăperea cu pașii.

Wingate scoase un suspin.

— De vrei să-mi afli părerea mea sinceră, îți dau deplină dreptate. De aceea și vreau să te-ajut, dacă-mi stă în puteri... și dacă ești de acord.

May Lou aruncă o privire spre Rollie și, umezindu-și buzele, vorbi în locul celui vizat.

— Firește că le, dom'le. Da tace-fiindcă-i întors pă dos... și nu dă acu, ci dă la o vreme încoace. Îl tot roade ceva, și-l văd mereu necăjit...

„Oare de ce?” se întrebă Wingate. Din moment ce până în seara aceasta nu știuse nimic despre a doua înjumătățire a lefii și urmările ei - după cum afirmase fata

- evident altul era substratul înveninării ce-o arătase; dar cum nu intenționa să-l descopere, stăruind acum și aici cu întrebări, reveni la ideea începută.

— Tot ce pot face eu - și asta numai dacă vei consimți - se adresează iar lui Rollie, este să deleg pe un subaltern să-ți verifice situația financiară și s-o pună la punct, încercând să te scoată din încurcătura în care te afli și să-ți dea posibilitatea să-ți păstrezi mai departe slujba.

După această sumară introducere, Wingate se adânci în detalii, explicându-le procedeul după care avea să acționeze - o metodă concepută de un anume Jim Robson, directorul personalului de la uzinele Chrysler, dar care, cu timpul, fusese adoptată și de alte Companii. Pentru a purcede la intervenția sugerată, le explică el, trebuia mai întâi ca Rollie să-i întocmească pe loc o listă cu toate datoriile acumulate. Pe aceasta o va înmâna subordonatului său care, în afara orelor de serviciu, o va confrunta cu scriptele oficiale, spre a stabili cât anume din debit s-a acoperit între timp și cât a rămas. Odată înarmat cu cifrele necesare, același slujbaș va telefona pe rând creditorilor rugându-i să-și micșoreze ratele, să le eșaloneze pe o perioadă „>iai lungă și, totodată, să-și retragă ordonanțele de executare emise prin tribunal. De obicei negustorii acceptau asemenea compromisuri, iar motivarea era cât se poate de simplă. Odată cu concedierea datornicului, puteau să-și ia adio de la orice încasare, fie impusă și printr-o decizie judecătorească, pe când altfel mai aveau șanse de a-și recupera banii, chiar cu o întârziere apreciabilă.

În decursul acestui proces, angajatul - în cazul de față Rollie Knight - va fi întrebat cu ce cotă minimă din salariu poate să viețuiască săptămânal. Iar odată ce se va stabili suma, cecul lui va fi interceptat și trimis la Direcția personalului unde, în fiecare vineri, va trebui să se prezinte în persoană, să-l iscălească, și-apoi să-l predea delegatului

desemnat să-i reglementeze situația financiară.

— De altminteri, adăugă înaltul șef de culoare, direcția noastră e asaltată de câte cincizeci, șazeci de muncitori, înglodați în datorii de acest fel, și pe care îi ajutam să le lichideze. Cei mai mulți se arată plini de recunoștință. Cecul predat, își urmă talmăcirile, e depus într-un cont special, și pe numele împuternicitului ce a executat toate diligențele înșirate, întrucât Compania nu vrea nicidecum să apară în chip de mediatoare. Din acel cont special, pomenit înainte, se trimit ratele negustorilor, urmând ca Rollie să primească un alt cec de plată, cu ce i-a rămas din salariu, din care va trebui să trăiască timp de o săptămână. În clipa când și-a acoperit datoriile, amestecul interpusului va dispărea, iar el își va încasa leafa normal.

Ca un supliment de informare - sau poate de asigurare a celor de față?!

— Wingate preciză cum că în tot acest interval de complicate formalități, angajatul - în speță, Rollie - poate verifica oricând operațiile, consultând scriptele puse la dispoziție, iar direcția personalului nu-l încasează cu nicio taxă pentru serviciile aduse, unicul scop urmărit în efortul depus fiind acela de a-i veni în ajutor. În încheiere, Wingate îi preveni.

— N-o să fie deloc ușor pentru dumneavoastră. Ca să stingem complet litigiul, o perioadă va trebui să trăiți dintr-un câștig extrem de modest. Ori veți putea acest lucru?

Rollie părea cătrănit, de cele auzite și înclinat să refuze oferta, dar până să se zborșească la Wingate, May Lou i-o luă înainte.

— O să ne descurcăm, dom'le, rosti cu ochii la Rollie, iar în căutătura ei se întrezărea un amestec de autoritate și de afecțiune copilăroasă. Așa le c-o să primești, Rollie? Așa le? îl imploră fără a-l slăbi din priviri.

Pe jumătate zâmbind, acesta ridică din umeri învins.

Dar se vedea limpede că era otrăvit în continuare, și nu de necazurile ce le forfecaseră până acum. „Ci de altceva”, diagnostică Wingate, scrutându-l atent.

Și din nou se întrebă: „Oare ce-i măcina sufletul?”

— De când am venit, facem tot felul de speculații în legătură cu tinerii aceia, mărturisi Barbara Zaleski la ivirea lui Leonard Wingate. Dumneata ce părere ai? Vor ieși la liman?

Ca membră a Clubului Presei, Barbara juca rol de gazdă față de cei trei bărbați. În așteptarea directorului de culoare, zăboviseră pe la bar, iar când în sfârșit, apăru, se precipitară cu toții în sala de mese.

Clubul la care veniseră se număra printre cele de căpetenie din Detroit. Era intim, administrat cu pricepere, oferea o bucătărie aleasă și vădea considerabil discernământ în selecția membrilor. În mod cu totul surprinzător, în ciuda raporturilor diurne cu cei din industria de automobile, pe pereții săi nu zăreai nicio podoabă de ordin publicitar care să sugereze această afiliație - arogându-și probabil o anume superioritate de rang față de această categorie a clienților, după cum suspectau unii. Un singur indiciu revelator în sensul legăturilor sale cu fabricanții mașinilor îl constituia o tăietură dintr-un ziar, apărut în 1947, și arborată chiar la într-are, în care se anunța cu majuscule:

FORD A ÎNCETAT DIN VIAȚĂ

MURIND ÎNTR-O CASĂ NEÎNCĂLZITA

ȘI ILUMINATĂ CU GAZ

În contrast cu penuria imaginilor desprinse din industria sus amintită, altele, inspirate de zborurile astronautilor și de războaie, mai că-ți săreau în ochi

— O dovadă, probabil, că ziariștii suferă câteodată de miopie.

De-abia după ce se instalară la masă, iar chelnerul luă comanda de băuturi, răspunse și Wingate la întrebarea

cu care-l întâmpinase Barbara.

— În privința celor doi tineri, despre care m-ai chestionat adineaori, e greu să afirm dacă se vor putea salva și porni la un trai omenesc. Personal nu prea cred, iar pricina o cunoașteți: societatea și mentalitățile ei. Despre asta am mai vorbit de altfel. Ființe ca noi se pot adapta orânduirii pe care-o avem, deși nu integral. Pe când cei mai mulți, cum sunt Rollie. și tânăra lui metresă, nicidecum.

— Dragul meu Leonard, în seara asta ai cuvântat ca un adevărat revoluționar, observă Brett.

— A vorbi nu înseamnă și a fi, îi replică celălalt zâmbind acru. Mai întâi îmi lipsește curajul, ca să nu mai adaug și alte hibe, cu totul potrivnice calității de militant. Am o funcție înaltă, conturi în bănci... Ori când deții asemenea bunuri, ești înclinat să le ocrotești, nu să le dai cu piciorul. Dintre semenii de aceeași culoare cu mine devin bătaioși numai cei hăituiți de in Justiții ca astea, rosti scoțând dintr-unul din buzunare un snop de hârtii, constând din facturi, din contracte încheiate cu negustorii de mobilă și avize de plată, emise de către aceștia, toate înmânate de Rollie și May Lou înaintea plecării. Împins de curiozitate, Wingate le frunzărise în mașină. În drum către club, iar constatările îl și făcuseră să zâmbească dar și să mârâie. scos din sărite. După ce flutură foile pe sub nasul ascultătorilor de la masă, le repetă. În esență, convorbirea avută cu Rollie și fata, ocolind impresiile personale, cu caracter confidențial, care oricum nu veneau să întregească situația cunoscută de ceilalți. Toți se arătară interesați și mâhniți deopotrivă.

— Le-ai văzut mobilierul din cameră, spuse plimbându-și ochii de la unul la altul.

Fiecare aprobă tacit, singură Barbara încercând să adauge un comentariu:

— Grozav nu era, dar...

— Vorbește cu deplină onestitate, o pofti Wingate imperios. Și dumneata ca și noi știrp că nu e decât o adunătură de boarfe de calitate cea mai abjectă...

— Și ce-i cu asta? obiectă Brett. M-aș mulțumi și cu ele dacă n-am posibilitatea să-mi cumpăr altele mai de Doamne ajută...

— Păi tocmai aici este buba, fiindcă puțința ar fi avut-o, judecând după prețul ce l-au plătit, ori mai precis s-au obligat să-l achite. Și spunând aceasta, le arată iarăși vraful de polițe, după care urmă: Din cifrele de aici rezultă că-i încasau pentru aceste hârburi mizerabile de șase ori mai mult decât valorează în realitate. Ori cu aceleași parale și-ar fi putut lua lucruri de toată isprava, de la un magazin reputat cum ar fi J. L Hudson ori Sears.

— Atunci de ce n-au făcut-o? se arată Barbara nedumerită.

— Pentru că, amicii mei înstăriți și neștiutori nu i-a tăiat capul, le ripostă Wingate proptindu-și amândouă mâinile în masă și aplecându-se înspre ei. Pentru că nimeni nu le-a deschis ochii vreodată, nu i-a îndrumat cum să cumpere, alegându-și marfa cu grijă. Pentru că, sincer și drept vorbind, nici nu aveau de ce să-și încarce mintea cu asemenea noțiuni când, în toată viața lor, au fost mai mult lefteri. Pentru că au intrat în prăvălia ținută de-un alb într-un cartier locuit de negri, iar negustorul i-a tras pe sfoară, iar asemenea magazine există cu droaia, răsărind, te miri cum, tocmai în mijlocul populației de culoare, și nu doar aici, în Detroit, ci și în alte orașe. Iar păcăliți, precum Rolлиеși concubina lui, sunt cu miile.

Comesenii amuțiseră cu ochii la vorbitor. Între timp sosiră și băuturile comandate, iar Wingate sorbi dintr-a sa - whisky simplu cu gheață - după care continuă:

— În afara prețului scandalos de care v-am pomenit, am mai remarcat și alte chichite în privința camerei percepute care, după sumarele mele calcule, ajunge la

nouăsprezece, douăzeci la sută.

Wes Gropetti scăpă un șuierat de mirare.

— Când subalternul pe care-l vei desemna o să ia legătura cu creditorii - așa cum ne-ai spus c-o va face - nu poate obține o reducere a prețului sau a dobânzilor? îl întrebă Barbara.

— A camerei poate, replică Leonard Wingate ridicând, în semn de nesiguranță, din umeri. De această latură mă bate gândul să mă ocup personal, deoarece, când te adresezi unui negustor în numele Companiei, mai lasă botu'n pământ și cade la învoială, știind că o întreprindere ca a noastră poate să-l strângă cu ușa dacă vrea să o facă. Dar în privința prețului, zise scuturând capul, n-avem sorți de izbândă. Bandiții-mi vor râde în nas. Pe o parte din marfă storc parale cât pot, pe când restul o vând la solduri, scoțând diferența de la calici ca de alde Knight.

— O să rămână în serviciu? îl chestionă din nou Barbara. Adică Rollie, preciză mai pe urmă.

— Dacă nu mai survine cine știe ce între timp, cred că voi reuși să-l mențin.

— Pentru numele Domnului! se zbirii Wes Gropetti. Mai terminați odată cu vorba și haideți să îmbucăm ceva!

La fel ca până atunci, Delosanto rămase tăcut și la cină. Ce-i văzuseră ochii în după-amiaza aceea - condițiile în care trăiau Rollie și May Lou, odaia infectă și strâmtă din acel „imobil cu apartamente”, aflat într-o stare de plâns, și duhnind a gunoaie, ca de altfel o mulțime de alte clădiri dimprejur, unele arătând chiar mai jalnic, împreună cu atmosfera de suferință și sărăcie cumplită ce plutea peste o bună parte din mahalaua orașului - îl afectase profund. Nu era la prima sa confruntare cu această secțiune a Detroitului, ci mai trecuse și în alte dăți pe aici, însă fără să-i răscolească sufletul și să i-l întunece precum și-l simțea de câteva ceasuri încoace.

O rugase pe Barbara să-l ia la filmări, pe de o parte din pură curiozitate, iar pe de alta pentru a fi lângă ea, deoarece, absorbită cu totul de turnarea documentarului, în vremea din urmă o văzuse extrem de puțin. Nici prin minte însă nu îi trecuse că revenirea sa pe aceste meleaguri îi va trezi simțăminte atât de acute și sumbre. Doar cunoștea crizele ce bântuiau ghetoul metropolei. De aceea, când dăduse cu ochii de casele decrepite, respingătoare la înfățișare, nu se repezise să întrebe: „De ce nu s-or muta oamenii în altele mai ca lumea?” Întrebarea ar fi fost pur retorică, întrucât știa dinainte că făpturile de aici – mai exact cele cu pigmentii de culoare închisă – erau prinse ca într-o capcană atât de câștigul lor modic cât și de prejudecățile sociale. Cu toate că și pentru aceste maghernițe plăteau chirii mari, un sălaș în afara orașului i-ar fi costat înzecit – aceasta în ipoteza când ar fi fost acceptați în asemenea perimetre „selecte”, unde discriminarea de rasă se practică încă sub mii de forme, fie subtile, fie fățișe. Ca dovadă, rezultatul ultimului recensământ ce arătase că în cartierul Dearborn – unde își avea sediul Compania Ford Motor – nu viețuia niciun negru, datorită ostilității familiștilor albi din pătura mijlocie, care sprijină viclenele manevrări ale „prestigiosului”, lor primar!

Adevărat, după cum era la curent și Brett, se depuseseră anumite strădanii pentru îndreptarea situației locative din raza periferiei de către binevoitorul comitet „New Detroit”, mai recent cunoscut sub denumirea „New Detroit Inc”, ființat după tulburările răbufnite aici în anul 1967. La inițiativa acestei organizații, se adunaseră fonduri, ba se trecuse și la ridicarea unor construcții; însă așa cum se pronunțase chiar un membru al laudabilului așezământ: „Cu făgăduințele stăm grozav; dar cu cărămizile deplorabil”. Iar un altul evocase la rându-i cuvintele rostite pe patul de moarte de prea cunoscuta

Cecil Rhodes: „S-a făcut așa de puțin... a rămas încă atât de mult...”

Declarațiile de mai sus răsunaseră ca un fel de protest față de încetineala și puținătatea înfăptuirilor înregistrate de edilii orașului, de reprezentanții administrației și chiar ai guvernelor federale. Iar timpul le confirmase temeinicia, deoarece, în toți anii ce se scurseră de la mișcările din 1967, în afară de unele cârpăceli și spoieli izolate, nu se făcuse nimic pentru remedierea condițiilor ce atâțaseră fermentul nemulțumirii. Or dacă atâția oameni uniți se dăduseră învinși, lăsând răul să-și facă mai departe de cap, ce spera să mai realizeze o singură ființă? se gândi Brett. Ca imediat să-i răsară în minte cum cineva își pusese pe vremuri aceeași întrebare în legătură cu ziaristul Ralph Nader.

Deși absorbit de reflecții, simți la un moment dat căutătura Barbarei îndreptată asupra-i, și pe loc se răsuci înspre ea. Tânăra publicistă îl întâmpină cu un zâmbet, dar nu și cu iscodele în privința muțeniei ce-o arătase. Se cunoșteau prea bine ca să-și mai ceară reciproc motivarea anumitor stări sufletești. Cu ochii la ea, își spuse în sine că arăta mai frumoasă ca oricând. Dezbaterile de până mai adineaori îi aprinseseră chipul care radia duiosie, inteligență, preocupare. Din câte tinere întâlnise, pe niciuna n-o prețuiseră într-atât; de aceea și continua să o vadă în ciuda obstinatului ei refuz de a-i ceda ca femeie.

Atât din mărturiile de astă seară cât și din altele, adunate mai dinainte, știa cât de încântată era de noua-i îndatorire și de colaborarea cu Wes Gropetti.

Chiar atunci regizorul își împingea farfuria deoparte, tamponându-se cu șervetul în jurul gurii, și în jos, pe barbă. Înfulcase - păstrându-și bereta pe cap - o porție zdravănă de Boeuf Stroganoff, cu garnitură de tăiței, înlesnindu-le alunecarea pe gât cu înghițituri generoase de Chianti. Ghiftuit, scăpă o grohăială de mulțumire.

— Ascultă-mă Wes, îl interpelă Brett. Te simți vreodată ispitit să te dăruiești trup și suflet subiectelor abordate în filmele ce le faci?

— Vrei să spui dacă mă las apucat de-o candreală, și să încep să zbier și să protestez în chip de combatant?

— Da. la o candreală ca asta mă refeream.

— Așa ceva departe de mine!!! Subiectul mă captivează, firește. Altfel nu e de conceput să-l transpui pe peliculă. Dar după ce începe tuinarea. Îi spun sal'tare, și îmi vād de regie. Vorbind. Își scormonea barba, unde se rătăciseră niște fărâme de tăieței care nu se lăsaseră măturate de mângâierea șervetului. Când filmez, urmă el, fie o scenă bucolică ori dimpotrivă una dezgustătoare, ce mă interesează este reglarea la fix a luminii, a obiectivului și sincronizarea sunetului. La naiba cu angajarea pe plan afectiv și înrolarea ca militant. Asta-i o treabă care te absoarbe cu totul, or eu am altele de făcut.

Brett clătină vag din cap, spunând furat de gânduri:

— Asta e și părerea mea.

În mașină, conducând-o pe Barbara acasă, tânărul creator de modele îi zise:

— Ești mulțumită de cum decurge? Vreau să zic filmul.

— Pân-acum, da. Barbara se trăsesese cât mai aproape de el, ghemuindu-se în umăru-i drept, astfel că la orice răsucire a capului, Brett îi putea atinge părul cu fața - cum se și întâmplase în câteva rânduri.

— Mă bucur mult pentru tine. Și asta o știi.

— Da, o știu.

— Nu mi-aș dori să conviețuiesc cu o femeie lipsită de o îndeletnicire deosebită și de propriile ei satisfacții.

— De vom ajunge să trăim împreună, îmi voi aminti ce mi-ai spus acum.

Trecuseră luni de zile de când niciunul din ei nu mai pomenise de perspectiva unei conviețuiri fără semnături și

parafe așternute la primărie.

— Ai mai reflectat la această dorință a mea? stăruie Biett.

— Da.

— Și ai vrea s-o mai discutăm? o întrebă după o scurtă pauză, răstimp în care se strecurase prin aglomerația de mașini comasate la intrarea pe șosedua Chrysler.

Barbara îi răspunse scuturând doar din cap.

— Cât o să mai dureze turnarea documentarului?

— Poate încă o lună.

— Și-ai să fii extrem de ocupată, nu?

— Așa cred. Dar de ce mă întrebi?

— Fiindcă voi întreprinde o călătorie... În California.

Când însă Barbara încercă să-l descoase, ca să afle scopul voiajului, se arătă îndărătnic, și nu i-l destăinui.

Limuzina lungă și neagră își încetini mersul, viră la stânga și alunecă lin, printr-un șir de pilaștri, patinați de trecerea vremii, pe aleea pavată și șerpuindă ce ducea către reședința lui Hank Kreisel, situată în Grosse Pointe. Șoferul de la volan purta uniformă iar pe canapeaua din spate, capitonată în pluș, se aflau Kreisel și oaspeții săi - Erica și Adam Trenton. Printre alte accesorii, instalate în interiorul auto.

bilului, exista și un bar, din care fabricantul de piese își servise invitații în drum către casă.

Era o seară târzie, de sfârșit de iulie.

Devreme cinaseră la „Detroit Athletic Club”, înfipt chiar în centrul comercial al orașului. Acolo îl întâlniseră Trentonii pe Hank Kreisel, ca și pe al patrulea invitat - o fetișcană superbă, cu ochi scăpărători precum stelele și cu un accent franțuzesc, pe care amfitrionul o prezentase doar Zoe, adăugând mai apoi că e o angajată de a sa, lucrând la un „oficiu de legătură” cu firmele de export, de curând înființat.

Imediat după masă, Zoe, care se dovedise o parteneră încântătoare, își ceru scuze și dispăru, pentru ca după aceea Hank să le sugereze soților Trenton să-l însoțească la reședința sa din Grosse Pointe, lăsându-și mașina lor în oraș.

Întâlnirea de acum era o urmare a sâmbetei și duminicii petrecute de Adam la „vilișoara” lui Kreisel de la marginea lacului. Potrivit înțelegerii dinaintea plecării, fabricantul îl chemase la telefon și fixase o revedere. Includerea Ericăi în invitația primită îl neliniștise pe Adam o vreme, consolându-se doar cu speranța că Hank n-o să trăncănească despre petrecerea de la Higgins Lake și, mai ales, nu va pomeni de Rowena. Amintirea ei îl mai urmărea încă, dar aventura lor ținea de trecut, și acolo trebuia să rămână, după cum i-o dictau prudența și rațiunea. Temerea lui se dovedi însă inutilă, Kreisel arătându-se om discret, sporovăind despre câte în lună și în stele, numai de festinul „de bărbați” nu. Printre altele adusesese vorba și de recentul scandal izbucnit în sânul administrației locale și perspectivele, în viitoarele alegeri, ale „Leilor din Detroit”, iar în cele din urmă de Orion, pentru care primise o comandă substanțială de tije de ranforsare. De-abia atunci se destinsese și Adam, singurul gând ce-l mai hăitua fiind acela căruia nu-i aflate nici până acum un răspuns, și anume: în ce scop îi căuta Kreisel prietenia. Că exista unul, nu mai avea niciun fel de îndoială; însuși Delosanto i-o confirmase, însă vorbindu-i în dodii, potrivit obiceiului. De altminteri, la dineul de astă-seară fusese invitat și Brett împreună cu Barbara, dar se scuzaseră că nu pot veni. Iubita lui era reținută la agenție, pe când el trebuia să-și mântuiască unele obligații, în vederea unei apropiate plecări pe Coasta de Vest. Cu o zi înainte, întâlnindu-l pe Adam, îi strecurase în treacăt:

— Am aflat ce vrea Hank de la tine, și nădăjduiesc că ai să-l sprijini, fiindcă nu e la mijloc doar interesul nostru,

ci altul, mai important.

Formularea-i sibilică îl iritase pe Adam, însă amicul se încăpățână să nu-i dea și alte detalii.

Mașina frână înaintea unei magnifice reședințe, drapată în iederă, și odată cu brusca oprire se frânsese și firul reflecțiilor lui Adam. Curând se va dezlega și această enigmă, epilogă el tot pentru sine. Șoferul sări precum o sfârlează, și se repezi să le deschidă portiera, oferindu-i o mină Ericăi, să coboare. Soții Trenton se abătură pe gazonul din imediata vecinătate, somptuoasa clădire din spatele lor estompându-se vag în umbrele înserării.

Frumoasa grădină – cu iarba manichiurată, cu copaci tunși proaspăt și cu tufe imense, atestând la un loc o îngrijire statornică și profesionistă – se întindea, povârnița, până la potecile largi ducând către Lake Shore Road – o șosea puțin frecventată – de unde se deschide priveliștea panoramică a lacului St. Clair.

Chiar și la ceasul acela de amurg coborând în noapte, se mai deslușea încă întinderea apei, îndeosebi vălurelele înspumate și albe ce-i festonau hotarele cu pământul, iar în zare, și departe de țărm, licăreau luminițele unor ambarcații. Alta, cu pânze, mai aproape de mal și probabil întârziată, își pusese motorășul în funcțiune, zorind spre debarcaderul clubului la care trebuia să acosteze.

— E minunat, se pronunță Erica, dar ca întotdeauna când mă abat prin această împrejurime a Detroit-ului îmi spun că Grosse Pointe nu face parte din el.

— De-ai trăi aici, ai vedea că greșești, îi replică Hank care-i urmasă în micul Eden vegetal. Mulți dintre noi, proprietari în acest cartier rezidențial din afara orașului, duhnim încă a gazolină. Ori mai avem ulei pe sub unghii.

— Majoritatea mânușitelor din Grosse Pointe s-au curățat de mult de unsori, i-o tăie Adam sec, deși sesizase sensul mai mult metaforic al ripostei lui Kreisel.

Adevărul era că localnicii de aici, în număr de cinci

familiei, toate împărțite în feude și în enclave tradiționale, de proporții și valori imense, se înrudeau în egală măsură cu industria mașinilor ca și semenii din alte suburbii selecte ale marii metropole. Henry Ford II locuise cu câteva stradele mai jos, pe întinsul domeniu ce-l deținuse aici, alături de alți purtători ai numelui Ford, presărați împrejurul-i precum mirodeniile pe bucate. Pe lângă ei se mai pripășiseră și alți proprietari ai sus-amintitei industrii – Chrysler și General Motors – precum și furnizori de ai lor – unii cu nume de rezonanță și descendență mai veche, ca Fisher, Anderson, Olson, Mullen, iar alții mai de curând înstăriți, cum era Kreisel. Toți acești magnați se învârteau, în chip de prieteni la toartă, prin cluburi infinit de greu accesibile, culminând cu acel „Country Club”, supraîncălzit și cu podele scârțâitoare, dar cu un pomelnic atât de lung de membri aspiranți, încât un nou postulant – tânăr și fără legături familiale de soi – putea să fie primit numai la senectute.

Și totuși, în ciuda îngrădirilor de ordin social și financiar, Grosse Pointe își păstra un netăgăduit farmec, din care pricină o mină de directori executivi hotărâseră să se mute aici, preferându-i ambianța „familială” până și unei suburbii ca „Bloomfield Hills”, unde se îngrămădeau mai curând cei din sectorul administrativ. Cândva, băstinașii din Grosse Pointe strâmbau din nas privind pricopsiții din industria auto. Astăzi însă, îi domina, ca pe întregul Detroit deaâtminteri.

O briză subită și răcoroasă, venind dinspre lac, făcu să fremete aerul și să foșnească frunzele arborilor. Erica frisonă înfrigurată.

— Să mergem în casă, sugeră Kreisel, observând ușoara ei tresărire.

Șoferul care, după toate aparențele, făcea și pe majordomul, deschise ușile masive și grele, văzându-i că se apropie.

La câțiva iarzi după ce intrară, Adam se opri ca trăsnit, exclamând precum la ivirea unei năluci:

— Dumnezeuule sfinte!

Alături de el, Erica, la fel de înmărmurită, privea cu ochii holbați, ca peste puțin să pufnească într-un râs înfundat.

Uriășul living-room în care pășiseră avea toate ingredientele luxului rafinat – covoare moi și adânci, fotolii comode, scrinuri, măsuțe, sofale, rafturi cu cărți, tablouri alese, un radio hi-fi cântând în surdină, o lumină difuză, plăcută... Dar, pe lângă toate acestea, și un bazin de înot în toată puterea cuvântului – lung la vreo treizeci de picioare, căptușit cu faianță albastră, cu adâncimea dozată la țanc, la un capăt mai mare, la altul mai mică, și cu trei trambuline suprapuse la diferite nivele.

După secunde șocului, Erica recăpătă prima graiul.

— Te rog să-mi ierți chicoteala, Hank. se scuză ea smerită. Dar a fost atât de... neașteptat.

— Și mă rog de ce n-ai fi râs? o absolvi amfitrionul de necugetata-i ieșire. Mai toți care-l văd fac la fel. Mulți mă cred chiar nebun. Adevărul e că îmi place să înot. Și să mă simt în largul meu, cum se zice.

Adam continua să scruteze încăperea, cu aceeași uimire întipărită pe chip.

— E o clădire veche. Probabil ai refăcut-o din temelii, se pronunță după un răstimp, vorbind cu aerul unui specialist în materie.

— Ai ghicit confirmă gazda.

— Ia nu mai face pe inginerul, îi tăie Erica apa de la moară. Mai bine haide să încercăm bazinul.

— Realmente ai vrea? o întrebă Kreisel vizibil încântat de propunere.

— Ai în față o insulară, care știa să înoate mai înainte de a învăța să vorbească.

— Atunci ia-o într-acolo, o îndrumă spre un coridor.

Oprește-te la a doua ușa. Înăuntru găsești costume și prosoape câte poțesteți.

Adam îl urmă pe Kreisel în altă cabină. La puține minute. Erica execută un plonjon de toată splendoarea, azvârlindu-se, ca o rândunea, de pe trambulina cea mai înaltă. Când își scoase capul din apă, gânguri răzătoare;

— E cel mai încântător living-room în care am pășit vreodată.

Cu chipul boțit de un rânjet. Hank sări de pe o trambulină mai joasă, pe când Adam se aruncă de pe margine.

După ce înotară o vreme, urmând exemplul amfitrionului, părăsiră bazinul și, lăsând o dâră de apă în urmă, se îndreptară toți trei spre fotoliile confortabile, pe care șoferul - alias majordomul - așternuse prosoape plușate și groase.

Pe un al patrulea scaun ședea o femeie firavă și cu părul cărunț, iar alături de ea, pe o masuță, se afla o tavă cu băuturi și cești de cafea.

În treacăt, Hank Kreisel se aplecă și o sărută pe obraz.

— Cum a fost ziua de azi? o întrebă.

— Liniștită.

— Soția mea, Dorothy, le anunță invitaților, după care îi prezentă și pe ei.

De-abia acum înțelegea Adam pentru ce Zoe nu fusese chemată, ci rămăsese în oraș.

Și totuși, în vreme ce gazda turna cafeaua și le ținea hangul la vorbă, părea că nu găsește nimic deplasat în faptul că toți fuseseră la o cină la care - din pricini misterioase - ea nu luase parte. Ba atât de firesc privea acest lucru, încât îi întrebă până și cum se ospătaseră. Probabil, Dorothy Kreisel, cugetă Trenton, se împăcase cu dubla existență a soțului: cea departe de casă abundând în „oficii de legătură” și în țititoare - atât ale lor dar mai ales

ale lui – despre care aflate și el. De altminteri Hank nici nu făcea un secret din aceste aranjamente. Ca probă, prezența tinerei Zoe la „Detroit Athletic Club”.

Erica ciripea veselă. Se vedea cât de colo că-l place pe Kreisel, că-i priise ieșirea în oraș, iar acum înotatul, întreaga ei ființă strălucea de tinerețe și încântare. Printre costumele la îndemână, găsisese un bikini, ce-i venea de minune pe trupu-i înalt și subțire ca trestia, în câteva rânduri Adam îl surprinse pe fabricant plimbându-și hipnotizat ochii pe silueta ei de naiadă. La fel cum observă mai pe urmă că devine preocupat și se frământă în jilț.

— Ce-ai zice să ne schimbăm, Adam? îi propuse ridicându-se brusc. Aș avea ceva să-ți arăt despre care poate vom discuta după aceea.

În fine, venise și clipa destăinuirilor – își spuse Adam în gând.

— Vai cât de enigmatic vorbești, Hank, îl tachină Erica, aruncându-i totodată un zâmbet amfitrioanei.

Dar ia spune-mi, urmă către Kreisel, eu nu am dreptul să văd „ceva-ul” de care ai pomenit?

Interpelatul își zbârci gura în obișnuitul său rânjet încolțurat.

— Dacă ții negreșit, mi-ar face mare plăceri e.

La puține minute, se scuzară față de Dorothy Kreisel, care rămase în salon, sorbindu-și placidă cafeaua.

După ce ieșiră îmbrăcați din cabine, Hank le-o luă înaintea și, străbătând întregul parter al casei, îi informă că fusese clădită de un mare mogul al industriei de automobile, contemporan cu Walter Chrysler și Henry Ford, și prin urmare decedat cu mulți ani în urmă.

— A făcut-o solidă. Zidurile exterioare la fel de trainice ca ale vilei lui Adrian. Rezistă. Așa că am spintecat-o numai pe dinăuntru și i-am înlocuit măruntaiele.

Vorbind, fabricantul de piese deschise o ușă

furniruită în panel, din pragul căreia pornea o scară în spirală către subsol. Mereu înainte, Kreisel începu s-o coboare, fiecă pas stârnind o păcăneală răsunătoare. Erica îl urma cu mers mai prudent, în vreme ce Adam încheia scurtul fir indian. Ajunși la capătul treptelor, o apucară pe un coridor, oprindu-se la ultima ușă, din metal cenușiu. Alegându-și o cheie dintre multele înșirate pe o verigă, Hank descuie broasca și pătrunseră într-o încăpere iluminată treptat de becuri fluorescente.

De la prima rotire a privirii, Adam își dădea seama că se aflau într-un atelier tehnic experimental, organizat și dotat cum puține văzuse până atunci.

— Îmi petrec multă vreme aici. Lucrez de unul singur, în căutarea „găselnițelor”. Când primesc o comandă de piese pentru una din uzinele mele, le aduc mai întâi să le cercetez. Le întorc pe o parte și alta. Fac tot felul de încercări, până descopăr cea mai adecvată tehnologie de fabricație. Și cea mai ieftină cu putință. Treaba mă pasionează și e foarte rentabilă.

Ascultându-l, Adam își aminti de anumite detalii suflate de Brett Delosanto cu privire la Kreisel. Pe la politehnică nu trecuse, și deci nu era inginer, singurele noțiuni tehnice pe care și le însușise fiind doar acelea înlesnite de munca de mașinist și apoi de șef de echipă prestat mai înainte de a se lansa în afaceri.

— Ia veniți încoace! îi chemă îndrumându-i spre o masă de lucru, cuprinzătoare și joasă, pe care se afla un obiect acoperit cu o pânză. Kreisel o smulse, lăsând la vedere o bizară structură metalică, alcătuită din fâșii de zinc, din vergele de oțel și niște tipsii interioare, închegate între ele. Întregul ansamblu nu depășea ca mărime două biciclete suprapuse. Iar în exterior și într-o parte era prevăzut cu o manivelă.

După o cercetare minuțioasă, Adam începu s-o învârtă, observând cum piesele dinlăuntru se pun în

mișcare. Și totuși nu putea desluși despre ce era vorba.

— Mă predau, Hank, rosti ridicând a neputință din umeri. Nu-mi dau seama ce e, și pace.

— Ba eu aș zice că e o lucrare pe care vrea s-o prezinte la Muzeul de Artă Modernă, se arată Erica mai perspicace ca el.

— S-ar putea. Poate așa ar trebui să și fac, vorbi Kreisel, zâmbind în felul său strâmb. ca pe urmă să-l întrebe pe Adam: Te pricepi cât de cât la utilajele agricole?

— Nu prea, recunosc celălalt. Și din nou răsuci manivela.

— E o mașină de treierat, le destăinuie gazda, vorbind rar și într-un chip tainic. Una cum n-a mai existat până acum. Sau nu așa mititică. Și dă rezultate. Treieră cereale ca grâu, orez, secară și altele. Pe măsură ce avansa în explicații, în glasul lui fremăta un elan pe care Adam și Erica i-l surprindeau pentru prima oară. Și nu numai că treieră orice grăunțe, dar într-un ceas umple cinci banițe. Doar am făcut poze care atestă acest lucru și vi le pot arăta...

— Te cunosc îndeajuns, îl opri Adam, ca să știu că o dată ce spui că dă rezultate, nu afirmi decât adevărul.

— Și mai e ceva. Prețul. Fabricate în serie, se pot vinde la o sută de dolari bucata.

Adam îl privi cu un aer cam îndoielnic. Funcția sa îl silea să cunoască la fel de bine costul produselor precum antrenorul de fotbal regulile jocului cu balonul.

— Desigur n-ai pus la socoteală sursa de energie. Și, fiindcă veni vorba, cu ce-o vei alimenta? Cu baterii? Cu un motorăș cu gaz?

— Știam că ajungem și aici. rosti celălalt. Așa c-o să-ți spun. Nicio comedie din astea nu e acționată de-o energie anume. Ci de un om care învârte de manivelă.

Dar nu unul de pe la noi, ci un fermier dintr-o țară înapoiată, cu o pălărie pleștită pe țeastă, ca să nu i-o

răscoacă soarele. Iar când ostenește, îl poate înlocui o femeie. Ori chiar un copil. N-au decât să stea ore întregi și să tot răsucescă de manivelă. De-aia s-ar putea vinde la suma pe care ți-am spus-o.

— Deci funcționează neacționată de energie, murmură Adam. Păcat că nu putem construi la fel și mașinile, completă chicotind amuzat.

— Indiferent ce-o să iasă din discuția noastră, fă-mi te rog o favoare: nu râde! îi ceru Kreisel.

— În regulă, conveni Adam. Dar tot nu văd cum s-ar produce în cantități importante – și mai ales în Detroit – o unealtă agricolă acționată de o manivelă pe care trebuie s-o învârti ore în șir, continuă sceptic.

Însă cu asta nu-l dezumflă pe inventator, care-i ripostă cu însuflețire:

— De-ai fi colindat locurile cutreierate de mine, poate ai judeca altfel. Doar se află atâtea ținuturi pe glob, la mari depărtări de Detroit. Numai că din păcate le ignorăm existența. Și asta-i o mare bubă a noastră: uităm de tot ce se întinde dincolo de hotarele acestei mărețe urbe. Uităm că alți oameni nu gândesc ca noi, închipuindu-ne că oriunde în lume este – ori s-ar cuveni să fie – la fel ca aici. Toți să judece, să trăiască și să se poarte după calapoadele noastre. Iar de n-o fac, să-i ia mama dracului fiindcă trebuia să ne urmeze exemplul. Doar suntem buricul pământului, și noi nu greșim niciodată. La fel de obtuși ne-am arătat când am fost confrunțați și cu alte probleme. Adu-ți aminte de atitudinea luată față de poluarea atmosferică. Sau de înmulțirea măsurilor de securitate a mașinilor. Numai când am fost bombardați din toate direcțiile, ne-am plecat frunțile și am cedat. Dar au mai rămas atâtea metehne care se cer lichidate, or pentru asta îți trebuie dăruire, ca pentru orice religie...

— Ce te faci însă cu înalții prelați ce-și văd în pericol vechile lor credințe? interveni Erica difidentă.

Adam îi aruncă o privire piezișă și enervată, parcă spunându-i: „Tu să nu te amesteci!” După care luă el cuvântul.

— O bună parte din capii industriei se arată de acord să reluăm și să recântărim ideile din trecut, iar consecințele se și văd. Dar când ai încerca să promovezi o mașină manevrată cu mina - indiferent de scopul și forma ei - nu știu zău cine ar putea să vadă în asta un pas înainte către progres, și nu o încercare de a ne *întoarce* la stadiul în care ne aflam înainte de apariția primului Henry Ford, declară Trenton cu gravitate. Iar după o pauză completă: *De altfel*, eu mă ocup de turisme și camioane. Nu de unelte agricole...

— Dar există un sector al Companiei care produce și asemenea utilaje, îi aminti Kreisel.

— Da. Însă n-am nicio contingentă cu el și nici nu mă aștept la vreuna.

— În schimb mai marii tăi au. Și printre ei te-nvârtești toată ziua. Așa c-or să-și plece urechea la ce le vei spune, stăruie celălalt.

— Aș vrea să-ți pun o întrebare, încercă să-l înfunde iar Adam. Ai luat până acum legătura cu vreunul din oamenii noștri care lucrează în ramura utilaje agricole?

— Da, recunosc Hank.

— Și ce-au zis? Au refuzat să te sprijine, nu-i așa?

În loc de un alt „da”, amfitrionul clătină doar din cap.

— M-au trimis la plimbare atât ei cât și alții, grați cu întârziere. De aceea am nevoie de cineva care să mă propulseze. Sus trebuie să stârnesc interes. Și speram că vei înțelege acest lucru.

În sfârșit era limpede de ce îi dăduse Kreisel târcoale, își spuse Adam complet luminat. Folosindu-l ca mediator, țintea să ajungă la președintele Companiei sau la cel al Consiliului de Administrație și să-i câștige de partea sa.

— N-ai putea să-i înlesnești întâlnirea cu persoana ce l-ar putea ajuta? pledă Erica pe un ton rugător.

Răspunsul nu-l primi de la Adam, care-și declină intervenția scuturând numai capul, ci de la Kreisel:

— Ca s-o facă, ar trebui mai întâi să creadă în această idee.

O vreme tăcură toți trei, uitându-se la drăcia cu manivelă, atât de străină preocupărilor și experienței lui Adam. În sinea lui știa foarte bine că nu o dată cele TREI MARI COMPANII se angrenau în proiecte cu puține sau chiar fără nicio tangență cu activitatea lor principală - aceea de a fabrica autovehicule. Bunăoară, General Motors inițiasse o secție anume pentru producerea inimii artificiale, necesară în chirurgie, în paralel cu alte aparate tot de uz medical. Ford se ocupa de sistemele de comunicații pentru sateliți spațiali, în vreme ce Chrysler se amesteca în controlul bunurilor obștești. Iar ca acestea mai existau și alte exemple, orice interferență având ca punct de plecare cointeresarea unuia dintre cârmuitorii de frunte - amănunt care n-ar fi putut să îi scape unui tip încercat și isteț ca Hank Kreisel.

— Am fost și la Washington pentru treierătoare, îi informă el. Am tatonat o mulțime de oameni din cadrul Ministerului de Externe. Toți s-au arătat interesați și entuziaști. S-a stabilit și câte să se producă pentru ajutorarea țărilor slab dezvoltate. Două sute de mii anual. Numai că ei nu mi le pot fabrica.

— Dar stai nițel, Hank, interveni Adam, străfulgerat de o idee. De ce mai faci ape] la alte Companii? De vreme ce tu crezi în această invenție, pentru ce n-o produci pe cont propriu?

— Din două motive. Primul, prestigiul. Eu nu mi-am câștigat încă o reputație mondială, pe când voi o aveți. Și-mi lipsesc și mijloacele de plasarea mărfii pe piață.

Până aici avea perfectă dreptate, socoti Adam

aprobându-l din cap.

— A doua pricină-s banii. N-am destui ca să trec la o producție de proporții masive.

— Oo, dar cu situația ta, sări Adam, orice bancă ar fi dispusă... Aici își conțene însă vorba, văzându-l pe Kreisel cum râde în barbă.

— Am fost pe la bănci și am discutat. Ba în unele zile atâta i-am pisălogit că nu-și mai puteau vedea de-ale lor. Bani lichizi n-am avut niciodată prea mulți. Și e de mirare câte poți face și cu puțini.

Pe Adam nu-l surprindea ultima parte a declarației, știind cât de mulți indivizi și chiar întreprinderi se descurcau în același mod. Api oape cu siguranță, fabricile, utilajele, inventarele lui Hank Kreisel, ba însăși reședința în care se aflau cât și „vilișoara” din Higgins Lake erau apăsate de ipotecă. În cazul când s-ar fi hotărât să-și lichideze afacerile, sau doar o parte din ele, încasa pe loc milioane. Dar până la această decizie, se zbătea, ca și alții, s-o înnoade cu banii.

Adam îl văzu apucând manivela bizarei lui invenții și începând s-o învâртеască. Instantaneu, mecanismul interior se puse în mișcare, deși de prisos, deoarece îi lipsea materia primă, care se introducea printr-o pâlnie, montată deasupra, având o capacitate de un sfert de galon.

— E o ciudățenie, recunosc, rosti Hank privind ingenioasa lui născocire cu un soi de afecțiune paternă. Aș putea spune că e un vis pe care l-am nutrit multă vreme. Ezită un moment, parcă jenat de mărturisirea făcută, după care își urmă spovedania. Ideea mi-a venit într-un ținut primitiv, de pe alt continent. Mă uitam la bărbații și femeile de prin sate cum băteau griul cu maiul. O metodă rudimentară. Prea multe eforturi cu prea puține foloase. Și mi-am zis: cum aș putea să-i ajut? De atunci s-a înfiripat visul. Și mi-am zdrobit creierii cum să-i dau viață. Așa am încropit drăcia de o vedeți, lucrând, cu mici întreruperi,

câțiva ani buni la crearea ei.

În timp ce vorbea, Erica îl scruta cu atenție. Aflase și ea, de la Adam ori de prin alte surse, unele amănunte privitoare la trecutul lui Hank, la obârșia-i modestă și lupta pe care o dăduse ca să-și înjghebeze o situație. Ascultându-i confesiunea și urmărindu-i neclintit chipul, în mintea ei crescuseră o imagine romantică: un american înalt și chipos, aflat pe meleaguri îndepărtate, privind cu atâta milă și omenie la băștinașii ce se canoneau să desprindă griul de spice, încât dorința de a-i ajuta îi zămislise în cugetul său o idee care a ars ca o flacără ani și ani.

— Am să-ți spun ceva, Adam. Și ție, Erica, îl auzi vorbind mai departe. Țara noastră nu exportă utilaje agricole. Sau în orice caz destul de puține. Motivul? Le facem prea trăsnete și sofisticate. Asta-i damblaua noastră - cum spuneam și adineaori - orice produs să aibă o sursă de energie, fie electrică, mecanică sau de altă natură. Uităm cu desăvârșire că țările subdezvoltate dispun de infinite brațe de muncă. De chemi acolo un om ca să sucească de manivelă, dau buzna cincizeci, ca muștele ori albinele. Noi însă nu ne împăcăm cu această idee. Strâmbăm din nas în fața unor digui-i care au fost construite cărându-se piatra cu mina. Procedul ne ofensează. Îl considerăm inefficient, neamerican, și ne zicem că la fel au fost ridicate și piramidele. Ei și? Nu stau încă în picioare? Dar fie că ne declarăm sau nu de acord, în țările subdezvoltate asta e situația. Un alt aspect. Acolo nu prea există ateliere de treparat mecanisme complicate. Prin urmare, se cer unele cât mai simple. Cum este și treierătoarea făurită de mine, spuse în încheiere, lăsând totodată din mână manivela pe care nu contenise s-o învântească în timp ce vorbise.

„Ciudat lucru, medită Adam, cum în vreme ce își pleda cauza, demonstrând însușirile bizarei invenții și foloasele pe care putea să le aducă, căpătase un aer

Lincolnian, subliniat de silueta-i înaltă și zveltă. Oare va prinde drăcovenia încropită de el? Existau cerințe reale, în diferite părți ale globului, după cum susținea? Să merite cutia cu manivelă a fi prezentată dregătorilor Companiilor de automobile, iar mai presus de toate, va pune vreunul în joc renumele corporației ce o reprezintă acceptând să o fabrice?"

După acest șir de întrebări formulate sieși, Adam începu să-l asalteze pe Kreisel cu altele. Cum vede desfacerea produsului său pe piață? Unde și în ce cantități? Va fi livrat pe piese sau asamblate? Prin ce mijloace anume? Cât o să coste transportul? Cine-i va asigura eventualele reparații? Dar la fiecare chestiune ridicată de el, Kreisel părea că reflectase din bună vreme, având gata pregătit și răspunsul cu detalii și cifre exacte încât, ascultându-l, nu mai aveai la ce să te miri că afacerile îi mergeau strună.

Se făcuse destul de târziu când Hank în persoană îi conduse pe soții Trenton la mașina lor lăsată în centrul orașului.

În drum către casă, pe șoseaua John Lodge, Erica își iscodi soțul.

— Ai să-l ajuți pe Hank? Mai precis, o să-i aranjezi întrevederea cu Președintele și cu ceilalți?

— Nu știu, îi replică Adam pe un ton îndoielnic, încă nu-s hotărât.

— Eu una zic să o faci.

— Chiar așa? rosti el, aruncându-i o privire amuzată dar și de ușoară vexare.

— Chiar așa, se încăpățână Erica.

— Doar tu ești aceea care-mi turui întruna că mă încarc cu prea multe, ai uitat? îi aminti el, copleșit dintr-odată de un val de gânduri. Prezentarea Orionului - tot mai apropiată cu fiecare zi ce trecea - îl va absorbi cu griji și răspunderi crescânde în următoarele luni. În paralel cu

acestea, trebuia să se dăruiască și succesorului său - Farstar - aflat încă în gestație, storcându-și creierii, atât la serviciu cât și acasă, cum și în ce fel să îl făurească. Iar ca un spin în plus, mai apăruse și Smokey Stephensen pe firmamentul preocupărilor sale diurne. Odată ce se angajase în fața Teresei, trebuia să termine investigația începută, ori asta presupune alte câteva deplasări la reprezentanță și o scuturare mai zdravănă a patronului, și nu peste luni de zile, ci chiar în săptămânile viitoare.

Ori cu atâtea pe cap, mai era cazul să-și ia încă o complicație? cumpăni în tăcere.

— N-o să-ți răpească cine știe cât timp, îl presă Erica de alături. Doar să îl introduci în cabinetul unuia dintre mahări ca să-și prezinte invenția.

Auzind-o, începu să râdă.

— Îmi pare rău, dar nu chiar așa de simplu merg lucrurile. Orice idee merită să ajungă până la treapta cea mai înaltă din conducerea Companiei trebuie întoarsă mai întâi și analizată pe toate fațetele, iar opiniile consemnate și anexate la raportul de prezentare, care nu se trânteste orișicum pe biroul Președintelui. Chiar intervenind prin Elroy Braithwaite și Hub Hewiston - așa cum mă bate gândul s-o fac - procedura e aceeași, întrucât nici Elroy nici Hub - deși vicepreședinți amândoi - n-ar îngădui să abordez forul imediat superior lor mai înainte ca propunerea să fie cernută, costul de fabricație calculat la ultimul cent, sondajele în privința desfacerii încheiate, iar recomandările în consecință așternute negru pe alb. Iar aceste măsuri sunt cât se poate de bine venite, fiindcă altminteri sute de proiecte trăsните i-ar asalta pe cei mari, stânjenindu-le activitatea. Ori, cu toate că e posibil ca, treptat, să cointeresez și alți oameni, pe moment, eu va trebui să întreprind toate diligențele menționate.

Aici se opri cu explicațiile, furat de un alt gând cam neplăcut și îngrijorător. Dacă cei din ramura utilajeagricole

refuzaseră să-i promoveze invenția - cum însuși Kreisel i-o declarase - prin readucerea ei pe tapet Adam putea să-și facă dușmani, fie că intervenția lui se va solda cu un succes sau cu o nouă respingere. Oricât de restrâns era sectorul acesta, în comparație cu cele profilate pe fabricarea turismelor și altor vehicule, făcea totuși parte din Companie, iar de vrăjmași era bine să te ferești pretutindeni.

Adevărat, fusese impresionat de demonstrația și concepțiile etalate de Kreisel. Însă el, Adam, ce avea să câștige intervenind în favoarea lui? Era înțelept sau o lipsă de tact să se facă chezașul său?

— Chiar de-ți va cere ceva strădanii, cum mi-ai explicat, glăsui Erica, întrerupându-i reflecțiile, s-ar putea dovedi mai utile decât tot ce faci tu acum.

— Oi fi vrând să abandonez Orionul și viitorul Farstar? o întreabă în deriziune.

— Și de ce nu? Pe cine va hrăni aceste mașini? Pe când treierătoarea lui Hank, va hrăni o mulțime de oameni.

— Orionul ne va asigura traiul ție și mie, și încă unul pe cinste, o înfruntă încăpățânat, deși în sinea lui era conștient cât de nesăbuit și trufaș îi fusese răspunsul, care nu aducea decât înăsprirea discuției.

Îndârjită, nici Erica nu se lăsă mai prejos, ci îi ripostă cu dispreț:

— Păi sigur, ție numai la pricopseală-ți stă gândul.

— Ba pardon. Mai îmi zboară și în alte direcții.

— Cum ar fi?

— Că Hank Kreisel e un oportunist.

— Nu știu cum l-oi fi judecând tu, dar mie mi-a plăcut tipul.

— Am observat.

— Ce vrei să insinuezi? îl înfruntă cu o voce de gheață.

— Ei, nimic...

— Mie să-mi răspunzi la întrebare.

— Dacă ții negreșit, află că l-am surprins cum, după ce am ieșit din bazin, te despuia cu privirea. Lucru pe care l-ai remarcat și tu. Dar nu părea să te deranjeze.

— Așa e, vorbi cu aprindere în glas și în obraji. L-am văzut și nu m-a stânjenit câtuși de puțin. Ba din contră. Dacă vrei să știi adevărul, m-a măgulit.

— Pe mine însă nu, mărturisi abătut.

— Scuză-mă, dar nu văd de ce.

— Acum nu te mai înțeleg eu.

— E foarte simplu. Hank e bărbat și a reacționat ca orice mascul, făcând-o pe cea „despuiată din priviri”, precum o spuneai, să se simtă femeie.

— Ceea ce s-ar părea că eu unul nu izbutesc...

— Nu, și o știi foarte bine, izbucni cu o mânie parcă de uragan, ce se propagă în interiorul mașinii de-ai fi zis că o va pulveriza.

Alături, Adam tresări înflorat. Dialogul degenerase, alunecând pe o pantă foarte primejdioasă. De aceea trebuia stăvilit într-un fel.

— Ascultă-mă, draga mea, încercă s-o îmbuneze, vorbindu-i blând și smerit. Poate că în ultima vreme, într-adevăr, nu ți-am arătat...

— Te-a amărat faptul că Hank mi-a trezit orgoliul meu de femeie, îi curmă ideea. Că m-a făcut să mă simt dorită...

— Iartă-mă. Recunosc că m-am exprimat aiurea, fără să-mi cântăresc îndeajuns cuvintele. Și-apoi crezi că eu nu te doresc?

— Adevărat? Ori o spui doar de formă?

— Ți-o jur.

— Atunci de ce nu te mai apropii de mine? Au trecut două luni de când nu m-ai atins, iar înainte de asta, nu mai știi câte altele. E cumplit și înjositor pentru mine să-ți fac asemenea imputări, dar tu m-ai adus în această stare.

Între timp ieșiseră de pe autostradă, apropiindu-se tot mai mult de casă. Ros de conștiință și de remușcări, Adam frână și se opriră din mers. Erica hohotea, cu fața întoarsă într-o parte. El își întinse brațul, căutându-i mâna ca să i-o mângâie.

— Nu mă atinge! îl respinse cu aceeași nestăpânită revoltă.

— Sunt un nătâng fără pereche pe lume, bâigui cu totul descumpănit. Merit orice învinuire...

— Nu-mi începe să te blamezi! Nu vreau să te aud, îl opri Erica, încercând să pună stavilă lacrimilor.

Crezi c-aș primi să mai facem dragoste după ce ți-am cerșit-o? Nu te gândești cât de umilitor e acest lucru pentru o femeie?

Adam rămase tăcut și încremenit, incapabil să găsească cuvântul sau gestul potrivit clipei dramatice în care se afla. După o vreme de chibzuială, din păcate neroditoare, porni iarăși mașina, străbătând tot drumul, până în Quarton Lake, fără să scoată o vorbă. Ajunși pe aleea ce ducea spre intrarea în locuință, o lăsă mai întâi pe Erica în prag, după cum avea obiceiul. și pe urmă coti spre garaj.

— M-am gândit mult de tot. Îi spusese complet domolită la coborâre. Nu discuția de acum m-a adus la hotărârea pe care am luat-o, ci tot ce se întâmplă de câteva luni încoace. Așa că vreau să ne despărțim.

— Vom mai discuta despre asta, îi replică Adam. La care ea clătină doar din cap.

Dar când intră în casă. O găsi în camera oaspeților, și cu ușa încuiată. Așa încât pentru prima dată de la căsătorie, în acea noapte au dormit în odăi separate.

S9

— Dă-i drumul cu veștile proaste, o zori Smokey Stephensen pe contabilă sa - Lottie Potts. Cu ce sumă-s descoperit?

Lottie - o făptură cu o minte ascuțită ca o lamă de brici și care, după aspect și unele comportări, părea o replică feminină a faimosului Uriah Heep - făcu la iuțea câteva calcule, așternându-le pe hârtie cu un creion subțirel, de aur.

— Incluzând și turismele pe care de-abia le-am livrat. cu patruștrei de mii de dolari, domnule Stephensen. șir.

— Cât numerar mai avem în bancă? o consultă mai departe.

— Cam cât ne trebuie să plătim salariile pe săptămâna în curs și cea viitoare, domnule Stephensen, sir.

— Hm. făcu Smokey, scărpinându-se în barbă. Apoi se lăsă pe speteaza scaunului, înnodându-și buricele degetelor peste pântecul tot mai țuguat în vremea din urmă. Simțindu-și-l, reflectă, în treacăt, că s-ar cuveni să ia anumite măsuri împotriva lăbărțării lui și a greutateii în continuă creștere, cum ar fi niscaiva restricții alimentare - o perspectivă ce-l deprimă și se grăbi s-o alunge din minte.

Întocmai ca în alte dăți, nici acum Smokey nu era alarmat de criza financiară în care se pomenise în acea dimineață. Trecuse doar prin atâtea altele, încât nu era să se împotmolească tocmai acum. Așadar, cu deplină stăpânire de sine, rumega cifrele anunțate de Lottie, făcând totodată și alte reflecții.

Scena se petrecea într-o dimineață de marți, din prima săptămână a lui august, în spațiosul cabinet de la mezaninul reprezentanței, unde Smokey ședea tolăgit îndărătul biroului, într-o atitudine de totală destindere - propice cugetării sale profunde - îmbrăcat în sacoul de mătase albastră și purtând aceeași cravată în nuanțe stridente ce păreau a-i alcătui uniforma cotidiană. În fața sa, Lottie, împresurată de o droaie de traftaloage deschise, aștepta deferentă fructul adâncilor meditații ale patronului, fără a bănuî, însă, că o parte din gândurile acestuia o cuprindeau și pe ea.

„Câte fapte mai găsești azi pe lume ca Lottie? își zicea șeful în sine. Adevărat, de puține femei își bătuse natura joc ca de ea, plâsmuind-o atât de slută, dar înzestrând-o, în compensație, cu o însușire aproape unică: devotamentul. Și nu unul de rând, ci de câine – fără nicio exagerare. Dar ca înfățișare era de speriat. La cei treizeci și cinci de ani – sau câți naiba avea?! – arăta de cincizeci, cu trăsături schimonosite și strâmbe, încondeiate la întâmplare, cu dinți mărunței și ciunțiți, cu un ochi la slănină și celălalt la făină, cu un păr răsădit ca pe o nucă de cocos, dar înfocat în toate direcțiile – precum bătuit de un taifun – și cu un glas de cuțit frecat în neștire de-o tablă, încât auzindu-l, îți venea să-ți iei câmpii...

Dar aici Stephensen se opri cu considerațiile de ordin estetic, evocând, ceea ce în realitate reprezenta esențialul în sperietoarea pe care-o avea dinainte, adică loialitatea-i fără pereche, nedezmînțita pricepere și seriozitate în îndatoririle de serviciu și, mai ales, faptul că împreună traversaseră atâtea și atâtea impasuri din care, zău, altfel, nu se știe de mai ieșea.

De altminteri el avea o deviză în viață: Dacă vrei o femeie fidelă, alege-ți una urâtă. Muiera frumoasă e nestatornică și plină de hachițe. Pe când pocită ți-e credincioasă și la rău și la bine.

De fapt, semnalul de alarmă în legătură cu pocinogul care-l pândea în următoarele zile i-l dăduse tot o amică – gest pentru care îi va rămâne de-a pururi îndatorat. Se numea Iolanda, și îi telefonase acasă, în noaptea trecută. Iolanda era angajată la banca de care depindea Smokey, subvenționându-i afacerea. Funcția ei: secretară a directorului, astfel încât era la curent cu orice mișcare, cât ar fi fost de învăluită în mister. Și încă ceva, tot legat de Iolanda. Dezbrăcată aproape la piele – adică numai cu sutienul și chiloții pe ea – atârna pe cântar o sută de ocale în cap. De cum o ochise, într-o vizită făcută anul trecut la

bancă, Smokey întrevăzuse în acest colos de femeie un aliat de nădejde. Ca urmare, o chemase la telefon, invitând-o să prânzească împreună, iar de atunci prietenia lor propășise văzând cu ochii. Acum se întâlneau cam la două luni, iar în intervalele dintre ele, Smokey se îngrijea să-i trimită atenții - flori și mai ales cutii de bomboane, pe care Iolanda le devoi a cât ai bate din palme. În decursul revederilor periodice, înnoptaseră de două ori la motel, escapade de care Smokey prefera să nu-și amintească prea des, pe când Iolanda - vitregită de asemenea aventuri - le evoca toropită de patetism și cu o grațitudine pe care căuta să și-o manifeste prin informații utile, interceptate la bancă.

— Mai marii de aici pun la cale controale inopinate la reprezentanțele de automobile în scopul revizuirii inventarelor, îl prevenise la telefon în puterea nopții, și m-am gândit c-ar fi bine să afli, mai ales că și a ta e trecută pe listă.

— Când va porni potera pe teren? o iscodise Smokey intrat în alertă.

— Mâine în zori... deși totul e ținut în secret, completase cu pauză. Am vrut să te anunț mai din vreme, însă n-am avut cum, deoarece m-a reținut șeful cu treburi; or nu puteam să-ți telefonez de la bancă...

— Ești o fetiță dulcică și tare deșteaptă. Cam câte firme figurează pe listă?

— În total opt. Și le-am însemnat. Vrei cumva să ți le citeșc?

— Cum de nu, iubițico, îi spuse blagoslovindu-i în sine minuția pe care o vădea în orice acțiune întreprinsă. În pomelnicul copiat de Iolanda, se auzi doar penultimul, fapt ce-i mai risipi panica de moment, fiindcă dacă iscoadele procedau la verificări în ordinea alfabetică a numelor, la el ajungeau exact în J.rei zile, iar în răgazul ce-i rămânea - destul de mic, ce e drept - mai putea totuși să

încropească anumite aranjamente. Slavă cerului că nu se trezea cu ei pe nepusă masă, și chiar în dimineața următoare. După ce își notă și el restul comercianților înșirați de Iolanda - din care trei îi erau cunoscuți și avea să-i prevină, ca să-l ajute și dumnealor când va fi cândva la strâmtoare - reluă dialogul, cu o voce tăvălită parcă prin zahăr.

— Ai fost un înger că m-ai chemat, iubițico. De altminteri, și eu vream să-ți telefonez. Nu ne-am întâlnit cam de multă vreme...

Conversația lor se încheie cu declarațiuni amoroase de ambele părți, în timpul cărora Smokey își făcea socoteala că avertismentul Iolandei avea să-l coste încă o noapte petrecută împreună la un motel; dar vorba aceea merita să se sacrifice.

A doua zi, o convocă de urgență pe Lottie - a cărei loialitate era stimulată întocmai ca și cea a Iolande, cu deosebire că secretara, în ciuda intimității statornicite între ei, nu i se adresa niciodată - dar absolut niciodată - decât cu „domnule Stephensen, șir”. Din scriptele și calculele întocmite pe loc, reieșea clar că reprezentanța era în mare deficiență față de banca ce-o credita, pierzându-și aproape în totalitate acoperirea. Cu alte cuvinte, Smokey vânduse mașini fără să verse beneficiile datorate băncii care de fapt îi subvenționa negoțul prin acordarea așa numitului fond de rulment. Garanția acestuia o constituia însăși marfa, adică automobilele, ori cum reprezentanța nu semnalase înstrăinarea acestora, creditorul le considera ca făcând încă parte din inventar care, în realitate, se subțiasa cu turisme în valoare de patruzeci și trei de Sittii de dolari.

În săptămânile ce trecuseră, Smokey mai raportase unele pertractări încheiate, însă nici pe departe câte ar fi fost obligat să anunțe, așa încât o expertiză inopinată - procedeu aplicat periodic de orice bancă și instituție ce

acorda împrumuturi - ar fi dat în vileag matrapazlâcurile dumisale.

Furat de gânduri și de combinațiile pe care și le tot înjgheba pe tăcute, Smokey își mai trecu mâna peste barba-i țepoasă.

Ca unul versat în toate tainele comerțului său, știa că orice confrate o mai zbârcea câteodată față de bancă, și nu doar din rea credință, ci constrâns de împrejurări. Singura dibăcie era să nu te întreci cu măsura și, mai ales, să nu fii prins cu ocaua mică. Dacă neguțătorul mai cădea în păcat, o făcea doar silit de lipsa de numerar. Deși finanțat de o întreprindere din afară, se întâmpla uneori ca împrumutul să nu-i ajungă; să aibă nevoie de bani lichizi, fie ca să acopere unele cheltuieli sau să suplimenteze inventarul cu automobile cerute de un dever crescut.

Ca să-și păstreze întotdeauna o rezervă de capital, șeful oricărei reprezentanțe întârzia pe cât mai mult cu puțință formalitățile către întreprinderea creditoare, astfel încât, chiar de încasa pe moment banii pe o mașină vândută, lăsa să treacă o săptămână sau două până la întocmirea și trimiterea documentelor către bancă, iar în acest interval uza de sume după necesități. Trucul folosit înlesnea altul și anume, mai înainte ca formele să ajungă la destinație, se încheiau noi afaceri, creându-se astfel un decalaj permanent în raportarea vânzărilor și, implicit, un fond de rulaj. În buzunarul comerciantului. Toată manevra aducea cu o jonglerie la care creditorii asistau din culise, lăsându-i pe negustori să-și închipuie că sunt cu totul străini de ea, dându-le astfel puțința s-o practice în limite moderate. Dar când unul din ei sărea peste cal, dosind beneficii de mari proporții - cum era cazul lui Smokey - îngăduința lor înceta, trecându-se la represiuni drastice.

Ajuns în acest punct al cugetărilor sale, Smokey Stephensen căscă în sfârșit gura, rostindu-și decizia cu calmul cel mai deplin.

— Uite ce, dragă Lottie, va trebui să ne facem luntre și punte și să readucem în magazin o parte din marfa vândută mai înainte de-a ne trezi cu haita inspectorilor.

— M-am gândit eu că la asta o să recurgeți, domnule Stephensen, sir; de aceea am și întocmit o listă cu toate livrările noastre pe două săptămâni în urmă. Și, spunându-i acestea, îi întinse două foi de hârtie prinse în agrafe.

— Bravo, fetițo! o felicită călduros, înșfăcându-i hrisoavele.

Frunzărindu-le pe amândouă, constată mulțumit că grijulia sa secretară trecuse alături de numele fiecărui cumpărător adresa, numărul telefonului, modelul și prețul turismului achiziționat.

Și apucând un creion la îndemână, începuse să-și noteze, pe alese, persoanele mai ușor de abordat. Odată ce sfârși cu însemnările, continuă către Lottie:

— Acum să ne-apucăm fiecare de treabă; tu, la un telefon, eu, la altul. Din toate câte le-ai adunat, m-am oprit doar la paispe nume. Pe primele șapte le păstrez pentru mine. Restuliați-le și zbârnâie-le urgent. Trebuie să ne dăm peste cap să le obținem mașinile mâine, la prima oră. Cred că nu-i cazul să te-nvăț ce să le îndrugi. Îți cunoști lecția.

— Da, domnule Stephensen, sir, încuviință Lottie, care mai trecuse prin examene similare. Și fără a mai pierde o secundă, copie numele proprietarilor pe care urma să-i ducă cu zăhărelul, telefonându-le din celula de sticlă în care lucra, la parter. Îndată ce o văzu dispărând pe ușă, Smokey înhăță receptorul și formă primul număr pe care și-l semnase pe agendă. De la capătul firului îi răspunse un glas plăcut, de femeie, iar după ce se prezentă reverențios, specificând și firma ce-o reprezintă, urmă cu glasul cel mai suav și neprihănit.

— V-am chemat numai ca să vă-ntreb dacă sunteți întru totul satisfăcuți de turismul pe care am avut privilegiul să-l vindem unor oameni atât de drăguți și

simpatici ca dumneavoastră.

— O, suntem mai mult decât mulțumiți, declară doamna cu oarecare surprindere în voce. De aceea nu prea înțeleg preocuparea ce-o arătați. Ori știați că are vreun neajuns?

— Da' de unde! Nici pomeneală. E vorba de o simplă verificare pe care o fac personal cu orice mașină ce-mi iese din prăvălie, spre a mă convinge că proprietarul nu plânge după paralele date. Așa înțeleg să-mi conduc eu afacerea.

— Excelentă metodă! se arată interlocutoarea încântată. Câți dintre negustorii din zilele noastre se mai gândesc, după ce și-au vândut marfa, la cel care a luat-o?

— Ei bine, doamnă, eu nu-mi găsesc liniștea până nu capăt o confirmare în această privință, peroră Smokey care, între timp, își aprinsese un trabuc, își cocoșase picioarele pe birou și se tolănise și mai comod pe speteaza scaunului, înclinându-l sensibil pe spate. Și nu numai eu simt și judec așa; ci toți angajații acestei reprezentanțe, care sunt gata de orice întru satisfacerea clientelei. Și, fiindcă veni vorba, v-aș face o propunere.

— Anume?

— Ce-ar fi ca acum, după ce ați făcut câteva deplasări cu mașina, s-o aduceți la noi, chiar mâine, la prima oră, ca cei de la serviciul de întreținere să-i facă un control serios. În felul acesta am putea să vedem dacă s-a ivit vreo neregulă și s-o punem la punct așa cum scrie la carte.

— Bine, dar am folosit-o numai o săptămână...

— Cu atât mai temeinic motiv să verificăm dacă merge ca ceasul. Ținem extrem de mult să ne îndeplinim această obligație care, în ce vă privește, nu comportă vreo cheltuială.

— Cu adevărat sunteți un negustor cu totul aparte! exclamă doamna și mai robită de admirație.

— Fac tot posibilul să mă arăt la înălțimea cumpărătorilor, replică Smokey silindu-și intonația la

modestie. Și numai ei sunt aceea care pot afirma dacă izbutesc...

Până în cele din urmă, căzură de acord ca turismul să fie la serviciul de întreținere nu mai târziu de orele opt, a doua zi dimineață, deoarece, explică Smokey, ținea morțiș să îl dea pe mina celui mai bun mecanic, ori asta nu era cu puțință decât avându-l cât mai devreme în atelier. Cu toate că soțul doamnei cu care tratase obișnuia să meargă cu mașina la slujbă - aflată tocmai în centrul comercial al orașului - de data aceasta urma să facă o excepție, fie apelând la un cunoscut ca să-l ia într-a sa, ori ducându-se pur și simplu cu autobuzul. Smokey mai dădu un telefon cu rezultate identice. În schimb, la al treilea și al patrulea simți rezistență din partea celor chemați, care pretextară că a doua zi nu se puteau dispensa de automobile; așa că nu insistă. La cea de a cincea încercare își schimbă tactica, nu fiindcă cea dinainte s-ar fi dovedit nerentabilă, ci mai mult ca să-și exerseze sprinteneala imaginației.

— Să nu luați ca certitudine absolută afirmația pe care am să v-o fac, se adresează el bărbatului care se prezentase de astă dată, dar bănuim că noua dumneavoastră mașină are o bubică. Sincer să fiu, mi-a venit greu să iau hotărârea de a vă chema și a vă informa de acest lucru. Dar grija față de clientelă și-a spus până în cele din urmă cuvântul. Doar am datoria s-o feresc de orice surpriză urâtă. Și-atunci...

— Vai, dar nu trebuie să vă justificați gestul, îl întrerupse interlocutorul, mișcat de pompoasa introducere. Eu nu vă pot arăta decât gratitudine. Și care credeți că e necazul?

— O slabă emanație de monoxid de carbon în interiorul caroseriei, poate neobservată, ca iz, de dumneavoastră sau alți călători, dar nu și lipsită de riscuri. Ca să fiu până la capăt onest, e o defecțiune descoperită de noi la mai multe turisme primite în săptămâna aceasta,

pe care, se-nțelege, le vom revizui până la cel din urmă ca să avem conștiința împăcată. Oricât de greu mi-ar veni să o recunosc, se pare totuși că-i vorba de o mică neglijență la fabricație.

— Înțeleg, înțeleg foarte bine. Doar sunt și eu comersunt și-i cunosc pe neisprăviții ăștia de muncitori care nici că se sinchisesc de tot ce le iese din mină. Dar cui să te plângi când toți te ascultă și dau din umeri?! De aceea prețuiesc atitudinea dumitale.

— Așa înțeleg eu să-mi fac meseria, cum de altfel sunt sigur că vă conduceți și dumneavoastră afacerile, glăsui Smokey declamator. Așadar pot conta să am turismul la mine, în atelier, nu mai târziu de mâine de dimineată?

— Mai e vorbă? Chiar eu îl aduc.

— Mi-ați luat un bolovan de pe inimă. Natural, intervenția noastră nu vă costă un ban. Dar înainte de a ne spune la revedere, v-aș ruga să-mi promiteți ceva: mâine, în drum către noi, lăsați o fereastră deschisă, ca să nu inhalați aerul viciat dinăuntru, rosti Smokey, al cărui har de artist în ale improvizației îl împingea mai întotdeauna să mai strecoare o ultimă gogoriță, în chip de încununare a fabulațiilor debitate.

— Mulțumesc de sfat, explodă celălalt copleșit de atâta solitudine. Și aș dori să vă spun și eu vreo două cuvinte ca încheiere. M-ați emoționat, domnule, cu franchețea și grija ce le arătați. De aceea, n-ar fi deloc de mirare să ne mai încrucișăm pașii în activitatea noastră comercială.

Smokey repuse telefonul în furcă radiind din creștetul capului până în vârful bărbii stufoase.

Pe la orele zece. O convocă iar pe Lottie, ca să confrunte rezultatele amândurora. Secretara reușise să smulgă promisiuni de la patru persoane, pe când șeful ei de la cinci. Totalul de nouă mașini, care, în principiu,

fuseseră obținute, i-ar fi scos din bucluc, dacă le vedeau înapoiate și în prăvălie. Numai că până a doua zi dimineață, o parte din proprietari puteau să se răzgândească ori, împiedicați de anumite pricini, să nu-și poată ține făgăduiala. Iar Smokey nu avea chef să riște. Așa încât, mai ciuguli vreo opt nume de pe lista întocmită de Lottie, și trecură din nou., la treabă”, fiecare la alt telefon. Către prânz, numărul fraieriților se ridicase la treisprezece, toți consimțind, în temeiul motivelor invocate – fiecare de altă natură, se înțelege – să-și trimită turismele la reprezentanța domnului Stephensen.

Înceind cu acest capitol, Smokey se grăbi să îl cheme la el pe Vince Mixon, șeful serviciului de întreținere.

Mixon. un tip de ogar, chel ca o bilă, vesel și debordând energie, în pofida vârstei înaintate de peste șaizeci și cinci de ani, își cârmuia sectorul încredințat cu o iscusință rar întâlnită. Diagnostica la moment betesugul oricărui automobil, îi știa leacul, nu rămânea în urmă cu lucrul și nici pe subalterni nu-i lăsa să taie frunză la câini, încât nu exista mușteriu să nu se lipească de el. Dar pe lângă aceste laudabile merite; Mixon avea și un mare nărav: trăgea vârtos la măsea. Însă nu toată vremea. Ci iată cum. Zece luni dintr-un an era om ca toți oamenii, se ținea de treabă și departe de băutură, ca dintr-odată să-l vezi c-o ia razna, uitând de el și de slujbă.

Niciun patron n-ar fi tolerat o asemenea stare de lucruri, iar de asta era și Mixon perfect conștient, la fel cum știa că, odată concediat, nu mai pupa alt serviciu la anii câți îi avea. Dar Smokey nu se grăbise să-i dea papucii, cântărind în mintea-i vicleană că, pe lângă aceste supărătoare abateri, omul prezenta și incontestabile avantaje. Când nu era turcheaz, și deci prezent în atelier, n-avea egal ca îndemânare și hărnicie. Iar când se topea, înghițit de alcool, se descurca el într-un fel, până-l vedea

întorcându-se pocăit, la muncă. Un alt avantaj, demn de a fi reținut, era și acela că Mixon nu prea era pătruns de rigorile eticii, așa încât nu cârtea când patronul le mai călca în picioare. Ba sărea să-l mai și ajute când intra câteodată la apă, ca acum, de exemplu. De fapt, de aceea îl și convocase în birou, ca să stabilească împreună ordinea de bătaie pentru a doua zi dimineața.

Fiecare mașină sosită urma să ia drumul serviciului de întreținere, unde i se făcea toaleta exterioară și pe dinăuntru, i se spăla cu grijă motorul – ca să arate ca ieșit din uzină, în caz că i s-ar fi ridicat capacul. După aceea se trecea la golirea compartimentelor interioare – ca cel de sub bord sau altele, fixate pe portiere – conținutul lor adunându-se în cutioare de plastic, etichetate, spre a se pune pe urmă la loc. Apoi se scoteau tăblițele cu numerele de circulație, notându-se fiecare cu mare atenție, așa încât la montarea ulterioară să nu se comită nicio eroare. Iar ca mașina să pară nouă-nouță, se stropeau cauciucurile cu un strat subțirel de vopsea. După uscare, cele douăsprezece turisme – sau, mă rog, câte aveau să apară – o porneau spre țarcul împrejmuț cu săi-mă din spatele magazinului, unde se depozitau mașinile nevândute.

Și cu asta se încheiau pregătirile în vederea inspecției, iar după trecerea ei și o nouă toaletă pe dinafară, automobilele se întorceau la adevărații lor posesori „exact în starea în care sosiseră. Până atunci mai erau însă două zile – timp berechet să fie puse la punct și înșirate precum soldații, gata pentru inspecție, reflectă Smokey cu inima împăcată, iar cerberii băncii vor înghiți cacealmaua, găsind inventarul în regulă. Dar optimista lui meditație fu întreruptă de un gând năzărit din senin.

— Ia ascultă, își relua dialogul cu Mixon. S-ar putea ca iscoadele să ajungă la noi de-abia poimăine, pe când unii din mușterii își așteaptă mașinile mâine seară. Așa că va trebui să-l iei pe fiecare la telefon, și să născocești un

motiv ca să te îngăduie încă o zi.

— O să le scornesc io ceva, de le-astup gura cu totul, îl asigură Mixon. Despre asta nu vă faceți griji 'mneavoastră.

— Nici nu mi-aș face dacă nu te-aș ști ce sugătoare îmi ești.

Celălalt bătut aerul cu o mână, în semn de autoapărare.

— Ba pardon. Dați-mi voie. Până n-o trece prăpădu de ne amenință nici picătură nu pui pă limbă. Vă dau cuvântu'.

Din îndelungata-i experiență, Smokey știa că subalternul avea să și-l țină, după cum putea garanta că prin însăși promisiunea făcută își anunțase o nouă chiuleală de la serviciu. Dar patronul nu protestă, aplicând și de data aceasta tactica acceptării tacite atât de frecvent folosită și cu foloase mulțumitoare, pe care nu era s-o ocolească tocmai acum, când îi crăpa buza să-l aibă pe Mixon alături în viitoarele două zile!

— Da cum o-nvârtim cu kilometrajele? întrebă șeful serviciului de întreținere, după ce obținut aprobarea indirectă a stăpânului în privința chiolhanului ce și-l pusese în gând. Urnii din turismecele astea, a făcut câteva sute de mile, care se vede clar pe cadranu de bord.

Smokey cântări sesizarea care cu adevărat, prevestea un pericol. O parte dintre inspectori, cunoscând șmecheriile negustorilor, erau atât de chițibușari, încât, la control, puricau până și kilometrajele. Și măsurarea lor devenea tot mai riscantă, datorită legilor în vigoare, iar colac peste pupăză, la turismecele din anul acesta se instalaseră un tip de indicatoare garantate împotriva oricărei violări.

Dar când îi atrase atenția lui Mixon asupra imposibilității de a le falsifica, mecanicul îi răspunse tănuș.

— Ba pă dracu'! Orice poa' să fie falsificat. Și, vorbind, scoase dintr-unul din buzunare o garnitură de chei și cheițe, fiecare diferită ca formă. Le vedeți? îi spuse lui Smokey, zângănindu-i-le sub nas. Le-am făcut la o lăcătușerie a-ntâia, din Greenville. Acolo se scoate cu șutuli, și orișicine poa' să le cumpere, ca să dichisească kilometraju după bunu lui plac.

— Dar ce te faci cu noile tipuri, prevăzute cu linii albe, care dispar când încerci să schimbi cifra?

— Păi aveți idee cum să se fac nevăzute? îl întrebă celălalt cu un aer de atotștiutor. Fiindcă-s din plastic, și la orice mișcare să rupe. Numa că meșteru de mi-a vândut cheile are și liniuțe din astea, care nu se zdrobește oricât le-ai zgândări, și le vinde la un dolar bucata. Io mi-am și luat vo două duzini... să le am la nevoie... Și mai aștept să-mi vie vo câteva. Așa că lăsați-o pă mine, urmă Mixon rânjind. Poa' să aibă turismele și einzeci dă mile la bord, că io tot le dau înapoi la zero. Asta, până trece controlu! Că pă urmă le ridic iar la numărul dinainte.

Despovărat de ultima grijă, Smokey îl bătu cordial pe umăr.

— Află, dragul meu Vince, că va merge totul pe roate. Îi declară năpădit de optimism.

Și profeția lui nu se dezminți - sau cel puțin până la jumătatea dimineții următoare.

După cum se așteptase, dintre toate mașinile ce urmau să sosească, se înființară doar zece; dar și acestea erau prea destule ca să iasă basma curată. La serviciul de întreținere, spălatul, desprăfoșarea tapițeriei, curățarea motoarelor și vopsirea anvelopelor erau în toi, orice alte lucrări fiind lăsate de-o parte, în favoarea febrilelor pregătiri întru întâmpinarea inspecției. Atât de repede se lucra, încât mai multe automobile fuseseră de pe acum transportate la locul de păstrare a stocului nevândut, conduse de însuși Vince Mixon.

Ca o încununare a reușitelor de până acum, Smokey aflate că verificarea concesionărilor de reprezentanțe auto se desfășura în ordinea alfabetică a numelor, exact cum îl prevenise Yolanda, iar confirmarea o primise de la doi dintre cei trei tovarăși de breaslă pe care îi pusese și el în temă în dimineața trecută. Or asta însemna că lui îi venea rândul a doua zi, cu toate că era gata să întâmpine solii băncii chiar în după-amiaza aceea. O dată trecută și această probă a focului, nu mai avea de ce să se zbuciume, fiindcă afacerile-i mergeau excelent, iar într-o lună, maximum două, putea să-și pună scriptele în ordine, încât să nu mai fie descoperit cu sume prea mari față de creditori.

La drept vorbind, de data aceasta o făcuse boacănă, dar o mai zbâncise el și în alte dăți, iar apoi o dresese, că doar cum ar fi rămas altfel în fruntea reprezentanței atâtia și atâtia ani? Prefirând amintiri și rumegând perspectivele luminoase, sorbea pe-ndelete o cafea îndoită cu rom, stând relaxat în biroul său de la mezanin. O otheadă aruncată la ceasul de mână îi arată că se făcuse unsprezece și jumătate. Dar n-apucă să-și înalțe bine privirea de pe cadran, când în prag se ivi Adam Trenton.

Smokey, tot mai incomodat de repetatele-i apariții de la prima lor cunoștință, se înnegri pur și simplu la suflet, văzându-l dând buzna pe neaunțate.

— Bun venit! îl salută negustorul, forțându-se să-și ascundă adevăratele-i sentimente. Nu știam c-ai de gând să vii.

— Sunt aici de-o oră, pe care mai toată mi-am petrecut-o în atelierele de întreținere, îl informă celălalt, dar pe un ton și cu o crispare pe chip ce-l făcură pe Smokey să simtă un fior neplăcut pe șirea spinării.

— M-aș fi așteptat să-mi dai un telefon și să mă previi de această vizită, nu să pici așa, ca din cer. În definitiv, aici eu sunt stăpân...

— Oo, te-aș fi avertizat, se-nțelege, îi replică Adam cu desăvârșit calm. Numai că la început îmi spuneai altfel... Aici se întrerupse o clipă, răsfoind o agendă în care își făcuse adnotări cu privire la întrevederile anterioare. Iar când dădu peste pagina căutată, reluă citind însemnările textual. „La noi poți vedea orișice ca într-o casă cu storurile netrase”, așa mi-ai declarat-o la prima mea vizită. Iar mai departe: „Îți ținem la dispoziție toate hârtoagele. Numai cere-ne un dosar ori registru și pe loc ți-l aducem, spre cercetare, cum am face-o și cu coana Teresa care are tot dreptul să ne inspecteze pân' la ultima buche”. Și tot dumneata ziceai...

— Destul! mirii Smokey. N-am știut că vorbesc unui aparat de înregistrare. Sau poate-l aveai pe undeva furișat? spuse scrutându-l pe Adam cu o privire bănuitoare.

— De-aș fi fost înarmat cu un magnetofon, după cum presupui, fi sigur că nu îl țineam ascuns. Întâmplător, însă, nu mi-e deloc necesar, deoarece am o memorie infailibilă, iar când sunt angrenat într-o chestiune importantă. Îmi transcriu, din aduceri aminte, toate discuțiile purtate.

Oare ce mama naibii mai mâzgălise în carnet? se întreabă Smokey, cu ochii la copertile lui negricioase.

— Te rog să iei loc, îl pofti cât putu mai politicos. Dorești o cafea?

— Nu. mulțumesc. Și voi rămâne în picioare. Am urcat până aici ca să te anunț, mai întâi, că e ultima dată când mai calc în această reprezentanță; apoi, că am decis s-o consilies pe Teresa să-și lichideze partea ei de acțiuni - o hotărâre pe care ai dreptul să o cunoști dinainte - iar în cele din urmă. că voi preda această agendă direcției noastre comerciale.

— Cum? Ce-ai zis? sări Smokey cu gura.

— Întocmai ce-ai auzit.

— Și ce bazaconii ai așternut în nenorocita aia de

cărțulie?

— Printre altele faptul că serviciul de întreținere e într-o fierbere nemaivăzută, spălând automobile, lustrudindu-le, vopsindu-le anvelopele, scoțându-le tăblițele cu numerele de circulație, într-un cuvânt, schimbându-le identitatea și aspectul, iar pe urmă așezându-le în rând cu cele noi și încă nevândute. Revizia și toaleta turismelor sunt intervenții normale, prevăzute în perioada de garanție și executate pe gratis de către reprezentanță. Numai că eu l-am surprins pe contabil întocmind de zor la facturi pe care, fără nicio îndoială, le va trimite Companiei, spre decontare. Încă nu mi-e prea clar în ce scop se fac intensele pregătiri la care mi-a fost dat să asist, dar cum mi-a încolțit o bănuială în cuget, iar în această reprezentanță Teresa are atâția bani investiți, mă voi adresa băncii, voi relata absolut tot ce-am văzut, cu rugămintea să mă ajute la elucidarea misterului.

— Iisuse Cristoase! șuieră Smokey, simțindu-se dintr-odată pierdut pe într-o întorsătură pe care nici în somn n-o visase.

Și vina era doar a lui, întrucât, de la prima vizită a lui Adam, îi dăduse a înțelege că poate să-și vâre nasul în toate!! Firește 31 văzuse de la bun început un ins scuturat și capabil în profesia lui - că doar altfel cum ajungea ditai directorul într-o Companie dintre cele TREI MARI?! în schimb îl luase drept ageamiu în alte domenii de activitate, mai ales în materie de reprezentanțe-auto. De aceea-i și acordase deplină libertate în mișcări, chibzuind că și de s-ar holba în dreapta și în stânga, tot nu va prinde micile șmechereli ale meseriei, pe când, arătându-i rezerve, i-ar stârni suspiciuni și curiozități, pe care, isteț cum era, va dori poate să le dezlege... Pe de altă parte, crezuse că odată convins cum că sora dumisale, Teresa, își primea cinstiți și la zi dividendele de pe urma capitalului investit, iar acesta nu era în primejdie, nu se va apuca să

scormonească prin toate ungherele, ci o să-și ia tălpășița și n-o să mai calce prin prăvălie. Dar vai, cât de amarnic se înșelase în socotelile sale!

— Fă-mi un hatâr, rosti pe un ton rugător. Dă-mi un minut de gândire, ca să putem sta de vorbă pe urmă.

— Știu dinainte la ce vrei să cugeți, i-o tăie celălalt. Cum să faci să mă întorci de la hotărârile luate. În zadar, însă. Eu rămân neclintit. Iar în privința discuției, consider că nu mai avem ce ne spune.

— De unde naiba să știi Ce vreau să rumeg în minte? se stropși Smokey vorbind pentru întâia oară ostil.

— Mă rog, s-ar putea ca pe asta să nu o ghicesc. Dar un lucru știu sigur: că ești un pungaș.

— E o minciună și o calomnie pentru care aș putea să te trag la răspundere! protestă Stephenson vehement.

— Sunt oricând dispus să-mi repet afirmația cu un martor de față, după care n-ai decât să-mi intentezi un proces. Dar nu ai s-o faci.

— Barem explică-te. Cum ai ajuns să-mi trănțești o insultă ca asta? o lăsă mai molicele Smokey, în speranța c-o să afle cu ce-l are Trenton la mână.

În sfârșit Adam se așază pe un scaun, în fața biroului, și desfăcu iar agenda.

— Să-ți enumăr toate motivele care m-au condus la concluzia că ești necinstit?

— Să le aud! tună Smokey.

— Umbli cu matrapazlâcuri. neținând seama de clauzele contractului de vânzare cu privire la perioada de garanție. Încarci Compania cu deconturi fictive, mai exact, cu unele reparații, în fapt neefectuate. Înioeuiești piese bune și întregi, pe care apoi le pui frumuseț în rafturi și le revinzi.

— Dă-mi un singur exemplu, se rățoi negustorul.

— Ți-aș putea oferi mai multe, vorbi Adam răsfoindu-și din nou agenda, însă mă limitez la unul caracteristic. Și

cu ochii pe o filă la care se oprișe, începu să citească: La reprezentanța domnului Smokey Stephensen a fost adusă o mașină aproape nefolosită, neeetând o mică reglare a carburatorului. Dar în loc de aceasta, s-a demontat piesa, s-a instalat alta nou-nouță, factura de plată fiind trimisă, spre decontare, uzinei, ca pe urmă. după o reparație cu totul minoră, același carburator să fie depozitat la serviciul de întreținere, de unde s-a vândut mai târziu cu titlu de marfă sosită direct de la fabrică. În completare Adam specifică numărul chitanței eliberată clientului, a decontului trimis Companiei, precum și fișele de identitate a carburatorului menționat.

— Cine ți-a permis să-mi cotrobăiești prin toate registrele? vociferă Smokey.

— Dumneata, rosti Adam, indignat de fraudele comise de concesionarul reprezentanței.

Natural, Compania sa ar fi putut să-l împiedice de la hoții de genul acesta prin proceduri stabilite și adoptate de către toate cele TREI MARI, însă mai puțin aplicate în practică, datorită uriașelor cantități de mărfuri livrate unui număr impresionant de firme cât și formalităților complexe și multe ce se cereau în permanență îndeplinite. Profitând de acest handicap, negustori de talia unui Smokey Stephensen - mai puțin rigizi în privința moralei - își făceau mendrele în voie.

— Vii și-mi înșiri niște chestii care se fac pe la spatele meu, or n-am ochi și acolo, ca să văd ce se-ntâmplă și prin dosul reprezentanței unde-s atelierele, protestă Smo Ke. y făcând pe nevinovatul.

— Chiar așa fiind, tot pe dumneata te ținem răspunzător. Și-apoi n-oi fi vrând să-mi închipui că Mixau, de ia serviciul de întreținere, și-ar permite atâtea potlogării - din care o parte le-am surprins chiar pe ziua de azi - fără să știi nimic despre ele. Ci din contră; sunt convins că le face la indicația. și sub oblăduirea stăpânului.

Și pentru că-l pomenirăm pe Mixon și pungășiile practicate, am aflat că mai are și obiceiul să umfle nota de piață a clientului. Dorești ci te va exemple?

Celălalt se arată. gata să le asculte clătinând mohorât din cap.

Să-l fi tăiat cineva în bucăți nu l-ar fi crezut pe nemernicul ăsta de Tron ton așa de dibaci incit să observe toate chichițele, și nici atât de meticulos în urmărirea și consemnarea lor până în cele mai mărunte detalii. Dar în vreme ce ipochimenul îi dădea înainte cu pildele, creierul său fierbea ca pe timpuri, ci n-a alerga ia cursele de mașini, calculând. cu viteza luminii, cum să ia o turnantă ori să-și depășească adversarul din față.

— Tot privitor la clienți și la abuzurile făcute cu ei, îl auzi mai departe pe Adam, am aflat de la vânzători că la turismele cumpărate în rate nu perepteți dobânzi la prețul global al mașinii, ci la suta de dolari, un procedeu interzis de lege.

— O fi, dar așa le convine cumpărătorilor...

— Ba nu, dumitale, interjectă Adam aspru. Și cum ar putea fi altminteri când o camătă de nouă la sută, trecută de formă în acte, înseamnă, de fapt, mai bine de șaisprezece la sută pe an.

— Și ce mare păcat e în ăsta? se apără Smokey cu îndârjire.

— Recunosc că nu e unul de moarte, concedă Adam, cum probabil ar spune-o și alți confrăți de ai dumitale, care-ți urmează exemplul. Ceea ce nu le-ar conveni, însă, este modul în care îi subminezi la concursurile inițiate de noi între diferite reprezentanțe, schimbând data facturilor la vânzări încheiate înainte de începerea lui, mistificând notele de livrare și...

— Destul! Destul! gemu Smokey, fluturând o mină prin aer în chip de stindard ce se înclină învins.

Adam încetă litania, rămânând amândoi câteva

minute îndelungi adânciți în tăcere.

Parșivul de Trenton le dibuise pe toate, își spunea Smokey satui'at de cele auzite și dărâmat de amănuntul din urmă. Presupunând, prin absurd, că o parte din acuzații le-ar fi putut respinge ori motiva într-un fel, cu ultima însă - cea cu trișarea tovarășilor de breaslă la competițiile periodic organizate de marile corporații - îi venise de hac. Și nu numai fiindcă odată ce-ar fi ajuns la urechile acestora și-ar fi atras anatema lor pe vecie - lucru firesc, deoarece în perioada circumscrisă întrecerii, la fiecare mașină vândută, negustorul încasa câte un premiu variind între cincizeci și o sută de dolari - dar cum avea să se justifice înaintea Companiei? Întrucât în aceste concursuri se investeau mii și mii de dolari, desfășurarea lor era supravegheată cu strâșnicie; dar cu toate măsurile luate împotriva eventualelor măsluiri, Smokey mai găsisese porțițe prielnice, văduvindu-i pe alții de premii și încasându-le el. Ori dacă marii lui furnizori mai închideau ochii la unele abateri, față de aceasta din urmă rareori se întâmpla să se arate îndurători, mergând cu penalizarea până la desființarea reprezentanței.

Oare băgăciosul de Trenton aflate și de mica învârteală cu modelele de anul trecut, cărora, după ce fuseseră folosite în curse de probă, cu diverși amatori, le dăduse kilometrajul la zero și apoi le vânduse drept noi? Probabil că da.

Dar cum reușise împielitatul să descopere atâtea și atâtea într-o nimica toată de timp?

Dacă l-ar fi întrebat pe Adam, acesta i-ar fi explicat foarte simplu că pentru unul ca el - deprins cu sondaje, cu cercetări migăloase, cu analize și cu sintetizarea rezultatelor obținute - toate întreprinse în vederea orientării producției - investigația făcută la dorința Teresei fusese o bagatelă. Și apoi încă ceva: din obișnuință acționa cu mare iuțeală.

În răgazul de liniște ce i-l ceruse mai înainte lui Trenton, și în care mintea sa clocotea cu tot soiul de speculații, Smokey ședea cu fruntea plecată și cu plivirea înfiptă în suprafața verde a biroului. Deodată își înălță capul și vorbi către cel dinainte-i cu un glas aproape secătuit.

— La urma urmei., dumneata de partea cui ești? Interesele cui le aperi?

Adam anticipase întrebarea. Ba mai mult. Chiar el și-o pusese în ziua și noaptea trecută. Astfel încât avea pregătit răspunsul.

— Am venit aici în numele surorii mele și mă preocupă aproape jumătate din capitalul acestei afaceri care este al ei. Acesta mi-e rostul, și interesul Teresei îl apăr. Dar nu te gândeai cumva că-s dispus să acopăr hoția, așa cum n-ar face-o nici ea și nici Ciude, dac-ar fi în viață. De aceea sunt hotărât să merg pe drumul ce ți l-am anunțat.

— Care anume? Să te duci glonț la bancă, așa e?

— Întocmai.

— Prea bine, mintosule - cinstitul - și nobile - domn-director! Dă fuga spre unde vrei s-o pornești. Dar mai întâi ascultă la ce-o să urmeze. Odată ce vei încunoștința banca, o să le intre o țeapă undeva de nu-și mai găsesc astâmpăr până n-or să trimită o hoardă de oameni la fața locului. Chiar mâine obțin și ordinul tribunalului de închiderea prăvăliei și de confiscare a mărfii, Pân-aici e limpede și ești mulțumit, nu? Însă ți-a mai rămas o treabă. Așa c-o faci și pe asta. Predai spurcăciunea-ia de catastif direcției comerciale a Companiei. După asta știi ce mai vine?

— Bănuiesc că-ți va fi anulată autorizația de concesiune.

— Nu bănuiesc, ci asta se va-ntâmpla la precizie.

Cei doi se scrutau pe deasupra biroului, asemeni unor dulăi pregătiți să se încaiere. Aplecându-se către

Adam, negustorul îl întrebă mai mult suierat: Și-atunci, spune-mi, te rog, cum rămâne cu coana Teresa și cu țâncii mneaei? Ce valoare o să mai aibă investiția de patrușnouă la sută într-o afacere moartă?

— De ce moartă? Compania va delega un reprezentant temporar până ce-ți va găsi înlocuitor.

— Un reprezentant temporar ziceai? Păi cum îți închipui c-o va conduce când n-a mai avut o prăvălie pe mână? O s-o ducă de râpă; asta va face.

— Așa cum văd că se prezintă acum, tot într-acolo se îndreaptă, spre faliment, proroci Adam, la care Smokey izbi cu pumnul în birou cu atâta putere și furie, încât făcu să tresalte toate câte se aflau înșirate pe el.

— Îți dau voie să-mi rețezi beregata dacă această dugheană va ajunge la faliment atâta vreme cât mă lași să mi-o cârmuiesc cum știu eu și nu îți vâri coada.

— Asta s-o crezi dumneata...

— Nu vorbesc pe crezute, ci pe dovezi. Am să-mi chem secretara și te convingi în două minute.

— Nu te mai osteni. Am văzut-o pe domnișoara Potts și i-am forfecat și registrele.

— Să-ți fie de bine. Dar o mai faci odată, sub ochii mei, urlă Smokey, sărind în picioare și dominându-l pe Adam. După felul cum își încleșta mâinile, părea că-l arde în palme să-i altoiască vreo două adversarului. Iar ochii, pironindu-i pe Trenton de sus, improșcau jerbe de foc.

În cele din urmă, Adam căzu la învoială, clătînând plictisit din cap. La semnalul său, negustorul o și convocă de urgență pe Lottie. iar când repuse telefonul în furcă, gâfâia ca un animal hăituit.

Ca să-l convingă pe Adam, nu a durat însă „două minute”, ci o oră încheiată - de confruntări, de argumente, de calcule creionate de Smokey pe coli împrăștiate pe tot biroul, de compararea cifrelor de afaceri pe anii din urmă.

La sfârșitul neostenitei lui pledoarii și a cifrelor

rezultate, Adam recunoscuse pentru sine că pehlivanul de Smokey avea ceva șanse – câte? n-ar fi putut spune, dar le avea totuși – ca într-o lună să-și redreseze balanța comercială, practicându-și pe mai departe învederatele-i trucuri și, mai ales, prevalându-se de norocul ca deverul pieței să crească mereu. În această nouă lumină, alternativa înlăturării sale și a înlocuirii cu un delegat temporar, neversat în tainele meșteșugului, nu părea nicidecum oportună ci, mai degrabă, așa cum zbierase Smokey, ar fi dus prăvălia de râpă.

Dar pentru salvarea magazinului „Stephensen Motors” se vedea obligat să ascundă față de inspectorii băncii gravele înșelăciuni pe care acum le aflase în deplina și revoltătoarea lor nuditate. Nu mai era vorba de bănuieli și deducții, ci le auzise din gura lui Smokey care, în bătaioasa-i argumentare, recunoscuse descoperirea inventarului cât și acrobațiile făcute împreună cu Mixon, în vederea expertizei de a doua zi. Negustorul se spovedise de toate păcatele, dar odată ce i le știa, Trenton și-ar fi dorit să nu le fi cunoscut, la fel cum ar fi dat orișice ca Teresa să nu-l fi vârat în această afacere deocheată. De-abia acum sesiza pentru prima dată înțelepciunea restricțiilor impuse de Comisia de Arbitraj a Companiei, care interzicea orice amestec al angajaților – financiar ori de altă natură – în reprezentanțele de automobile.

Lottie Potts – martoră a îndârjitelor înfruntări – își strângea cu febrilitate dosarele, în vreme ce Smokey, stând în picioare și cu mâinile înfipite în șolduri, îl fixa insistent pe Adam.

Când secretara se făcu nevăzută, prinse iar glas.

— Ei? Ce-ai de zis? Își tatonă adversarul.

Adam reprobă mai întâi cu capul, completând mai apoi răspunsul tacit printr-o declarație scurtă și categorică.

— Pentru mine nu s-a schimbat nimic.

— Da' se poate schimba pentru coana Teresa, grăi celălalt cu o voce dulce și blândă. Peste o lună poa' s-o aștepte un cec dolofan de mai mare dragul, sau nimic, de te ții tare și nu dai un pas înapoi. Or nu vād pentru ce ai face-o când, în toate vinile pe care mi le-ai adus, n-am auzit o singură vorbuliță c-aș fi trișat-o pe coana Teresa. Este sau nu?

— Așa e. De altminteri e singura latură nepătată în toată afacerea dumitale.

— Da ia spune-mi, dacă voiam să-i ciupesc din venituri, n-aș fi avut cum?

— Cred că da.

— Numai că n-am făcut-o. Or nu pentru asta ai venit prima dată, ca să afli dacă sora dumitale își primește tot ce i se cuvine?

— Nu numai pentru atât, vorbi Adam agasat și obosit. Teresa dorea ca prin mine și investigația la care m-a rugat să pornesc, să întrevadă perspectivele acestei reprezentanțe... Iar după o pauză completă: Și-apoi nu uita de îndatoririle pe care le am față de Companie.

— Doar nu ea te-a trimis, se interpusese abil negustorul.

— Așa e. Însă nu m-așteptam să descopăr atâtea nereguli pe care, în calitatea ce-o am, nu pot să le trec sub tăcere.

— Ești sigur de asta? Nici măcar în interesul coanei Teresa și al copilașilor ei?

— Sunt absolut sigur.

Smokey își mângâie barba în vreme ce se gândea. Mânia lui se topise, atât din înfățișare cât și din cuget, de aceea, când reluă dialogul, vorbi cu voce scăzută și rugătoare.

— Am să-ți cer un hatâr. Desigur și pentru mine, dar mai ales pentru coana Teresa.

— Care anume?

— Să te ridici și să pleci chiar acum, uitând de ce ai auzit și ai văzut azi, îl imploră cu mâinile împreunate. Dă-mi un răgaz să ies din belea! Două luni. Doar atât îți cer. Și ai să vezi cum pun treaba la punct - fără datorii și inventare descoperite. Fiindcă în fond, numai asta e buba. Afacerea în sine e sănătoasă, și odată ce-am trecut hopul, o s-aducă venituri frumoase, cum o știi foarte bine.

— Ți-e gândul la Orion și la vânzările mari pe care ți le va înlesni...

Dar aici se opri șovăielnic. Aluzia făcută la Orion era, într-un fel, un semnal de capitulare în fața argumentelor servite de Smokey. De vreme ce declarase că noul model va spori deverul magazinului, însemna, implicit, că și firma „Stephensen Motors” va fi salvată.

Descumpănit de afirmația ce-i scăpase, urmă pe un ton mai bățos.

— Presupunând că ți-aș accepta oferta, ce-ar urma să se întâmple la capătul celor două luni?

— N-ai decât să predai blestemăția aia direcției comerciale a Companiei, replică celălalt arătând la agendă. Doar ai spus că trebuie să le raportezi constatările. Și-ai s-o faci. Ca urmare, voi fi silit să mă retrag din această reprezentanță sau poate mi se va ridica dreptul de-a concesiona alta. Mă rog, oi vedea care o să-mi fie ursita. Dar când îmi vând partea mea de investiții, alți gologani o să iau pe o afacere în plină prosperitate - ca și coana Teresa, de altminteri - decât i-am putea încasa la o lichidare forțată, făcută în pripă.

Adam ezita încă. Deși propunerea negustorului presupunea tăinuirea provizorie a unor hoții, cerându-i un compromis cu el însuși, i se părea totuși logică și demnă de a fi luată în seamă.

— Două luni, Adam! îl suplică fostul alergător de curse. Doar atâta te rog... două luni!

— Una singură, și nicio zi peste, îi ripostă implacabil.

Auzindu-l, Smokey se însenină dintr-odată și prinse a rânji în chip de recunoștință pentru păsuiala acordată deși, pentru Adam era evident că în sinea lui jubila. Doar îl trăsesse pe sfoară, și asta o simțea și el, păcălitul. Însă odată ce-și dăduse cuvântul, înapoi nu mai avea cum să-l ia, și toată tranzacția îl umplea de amărăciune, mai ales că-i fusese smulsă împotriva conștiinței și a judecății lui sănătoase. Îi rămânea doar o singură mângâiere, că de acum în treizeci de zile va px-eda forurilor în drept întreaga istorie a firmei „Stephensen Motors” consemnată în agendă.

Istovit și abătut, se ridică de pe scaun să plece. În urma lui, Smokey rămase în cu totul altă stare de spirit, vesel și aproape încredințat de izbânda finală. Deși dintr-o pură prudență negustorească îi cerșise lui Trenton o amânare de două luni, în realitate își dorise doar una.

Și-o obținuse!! Ori câte nu se puteau întâmpla în acest interval!

2 e

În vreme ce Brett Delosanto telefona din Clubul „UNITED 100.000 MILE”, din incinta aeroportului metropolitan din Detroit, o stewardesă zveltă, de la aceeași companie aeriană, îi aduse o cafea și i-o puse alături. Era ora nouă și jumătate, iar în plăcutul salon al clubului domnea o liniște ca de catedrală, în comparație cu larma și vânzoleala din holul cel mare. Aici nu auzeai niciodată stridentele anunțuri în legătură cu sosirile și plecările avioanelor, deoarece, fiind un loc rezervat doar persoanelor mai de vază, orice comunicare se făcea cu discreție, nicidecum prin supărătoarele megafoane, ci de slujitorii Companiei „United” direct către pasagerii vizați.

— N-aș vrea să vă deranjez, domnule Delosanto, dar e datoria mea să v-anunț că, peste puține minute, cursa 81 către Los Angeles își va începe ambarcarea, îl informă stewardesa așezându-i ceașca pe masa de lângă scaunul

înclinat în care, Brett, răsturnat pe spetează, ședea cu un receptor la ureche.

— Mulțumesc, spuse el către Adam, cu care se conversa de mai multe minute. Acum trebuie să te las. Mă așteaptă pasărea ce mă va purta către Paradis.

— Niciodată nu m-am gândit la Los Angeles ca la un Eden terestru, recunoscui Trenton.

— Nu uita, urmă Brett, între două sorbituri de cafea, că e o frântură din California care, când vii din Detroit, din orice parte ai privi-o, ți se pare un rai.

Adam vorbea din cabinetul său de director, și mai tot dialogul cu Brett gravitase în jurul aceleiași teme: Orion. Cu câteva zile înainte de a se trece la fabricarea „lotului zero” - adică a primelor zece exemplare - se iviseră unele neplăceri cu privire la armonizarea culorilor dinăuntru mașinii - inconvenient grav când data producerii prototipurilor fusese fixată, iar până atunci mai erau două săptămâni mari și late. Comisia de control - constituită din proiectanți și tehnicieni - care supraveghea construcția fiecărui model până la ieșirea lui de pe banda de asamblare, raportase că materialul de plastic pentru interiorul caroseriei, recent sosit de la furnizor, ieșise jivrat - un defect serios - iar țesăturile pentru tapiseria scaunelor, a podelei și căptușirea portierelor se certau ca nuanță între ele.

De altminteri, asortarea la țănc a culorilor pricinuia mai întotdeauna dureri de cap, dat fiind că orice mașină însuma pe puțin o sută de elemente ce trebuiau să corespundă întocmai tonului dominant - lucru mai mult decât dificil de înfăptuit, când compoziția chimică și coloranții de bază difereau la fiecare textură. Totuși, luptând cu aceste adversități și mai cu seamă cu un termen neiertător - cum era cel al intrării în fabricație a prototipurilor - o echipă de specialiști, intercalată cu delegați din două sectoare centrale - comercial și al

achizițiilor - izbutise să înlăture discrepanțele coloristice, o veste de-abia primită de Adam și care îi ridicase o piatră grea de pe inimă. După ce i-o împărtășise lui Brett, acesta era cât pe aci să aducă vorba de viitorul turism - Farstar - a cărui geneză înainta satisfăcător, dar se stăpânise la vreme, amintindu-și că se afla la un telefon dinafara Companiei și că în acest îmbietor club, în care se relaxau și alți pasageri în așteptarea avioanelor, poposeau deseori și căpetenii de la uzine rivale.

— Am să-ți spun ceva care cred că-ți va face plăcere, îl auzi iarăși pe Adam în receptor. Am hotărât să-l ajut pe Hank Kreisel cu bizara-i treierătoare. Ca o primă inițiativă, l-am trimis pe Castaldy s-o cerceteze, și s-a întors de la Grosse Pointe extrem de entuziast, așa încât i-am descris-o și lui Elroy Braithwaite, care de asemeni mi s-a părut captivat de idee. Acum pregătim un raport pentru Hub.

— Bravo! Te felicit! exclamă Delosanto, cu autentică bucurie.

Adevărat, se cam lăsase robit de suflet când insistase pe lângă amicul său Adam să pună umărul la promovarea invenției lui Hank, și un timp se muștrase. Dar nu și acum, după cele auzite. În sfârșit, fabricanții de mașini își utilizau imensele lor resurse spre a îndeplini o obligație socială, fie și prin această modestă unealtă, ce răspundea unei reale nevoi.

— Natural, îl preveni Adam. toată povestea s-ar putea să nu treacă mai departe de Hub.

— Să sperăm c-ai să i-o plasezi într-o zi primeioasă „furtunii de praf”, îi răspunse în dodii desenatorul. Dar celălalt înțelese substratul aluziei. Când Hub Hewitson - vicepreședinte al Companiei - se entuziasma de o idee, intra cu așa o viteză în acțiune, împreună cu acoliții ce și-i alătura, încât în goana-i frenetică stârnea „furtună de praf 1 - așa cum glumise odată cineva din conducere. Iar metafora prinsese consistență și viață, dăinuind intactă și

astăzi. Cu Orionul, dezlănțuise tot o „furtună de praf” în juru-i, ca și cu alte mașini izbutite, ori chiar cu proiecte ce muriseră în fașă, însă pe care Hewitson le dăduse uitării, în volbura unor „furtuni” provocate de noi și mai interesante sugestii.

— Am să fac tot posibilul să stârnesc „o furtună de praf”, făgădui Adam. Iar la urmă: Îți urez călătorie plăcută!

— Pe curând, încheie Brett, înghițind ultimul strop de cafea, după care o porni spre poarta de ieșire pe pistă, mângâindu-i, în treacăt, fesele stewardesei.

Cursa directă United 81, către Los Angeles, decola exact la ora fixată.

Asemenea multora care duc o existență aproape dementială - ca desfășurare de energie - și Brett savură călătoria cu avionul în rafinamentul luxului de la clasa întâi. Fiecare zbor transcontinental îi aducea patru, cinci ore de binevenită destindere, agrementată cu băuturi și mâncăruri alese, servite fără reproș, la care se adăuga și desfătătoarea senzație că nimeni nu avea cum să-l prindă la telefon sau de mânecă și să-i împuieze capul cu chestiuni arzătoare, chiar dacă jos, pe pământ, se iviseră în ceasul acela cu sutele.

O bună parte din agreabila traversare, Brett se gândi la el și la viața pe care-o dusesese, cântărind prezentul și încercând să scruteze ziua de mâine, astfel că nici nu simți când se scurseseră cele patru ore de zbor, așa cum află, nu fără mare surprindere, din gura comandantului, care anunță găjâit din carlingă:

— Stimați pasageri, ne aflăm chiar deasupra fluviului Colorado, unde fac joncțiune trei state - California, Nevada și Arizona. În toate trei e o zi minunată, cu vizibilitate de aproape o sută de mile. Călătorii așezați în dreapta pot să întrevadă Las Vegas și zona lacului Mead, pe când cei din stânga, lacul Havesu, peste care se reconstruiește vestitul London Bridge.

Brett, instalat ca un pașă într-o cabină întreagă, își plecă privirea peste un cer azuriu și senin, prin care, cu toată altitudinea lor enormă - de treizeci și nouă de mii de picioare - distingea limpede forma podului în refacere.

— Cu acest London Bridge s-a petrecut o nostimadă întreagă, urmă căpitanul echipajului care se vedea că are poftă de vorbă. Ai noștri, plecați cu dolari să-l salte din Anglia, au înghițit un mare hap, fiind convinși că ei cumpără podul ce apare pe toate ilustratele londoneze. Cum nimeni nu le-a suflat un cuvânt pe timpul tocmelilor, de-abia după ce-au încheiat târgul, au aflat că acela e Tower Bridge, pe când marfa pe care dăduseră banii era un pod prăpădit, vechi și micuț, în amoniul Tamisei. Ha, ha, ha!

Brett continuă să privească pământul realizând, după natura terenului, că pătrunseseră în California. Și, sub impulsul momentului, exclamă:

— De-a pururi să fie blagoslovit ținutul din care mă trag, împreună cu soarele lui veșnic scânteietor, cu portocalele ce rodesc din copacii săi, cu strâmbătatea orânduirilor, cu religiile lui trăsnite și cu toți nebunii care trăiesc în el. O stewardesă ce tocmai trecea pe culoar, îi întrebă cu nedumerire:

— Ați spus ceva, sir? Era tânără, trasă ca prin inel și cu o piele rumenă, de-ai fi zis că toate orele libere și le petrece exclusiv pe plajă.

— Firește c-am spus. Mă-ntrebam: Oare ce planuri să aibă o californiană superbă ca tine pe astă seară?

Fetișcana îi aruncă un zâmbet de diavol, după care răspunse candidă:

— Mi-este cu neputință să anticipez, fiindcă totul depinde de dispoziția soțului meu. Câteodată vrea să cinăm acasă, alteori mergem la...

— Ajunge! S-a înțeles, o întrerupse Brett. Și să se ducă la dracu' libertatea femeilor! Cel puțin, în trecut,

când companiile aeriene concediau stewardesele care-și puneau pirostria pe cap, știai dinainte cu cine tratezi.

— Dacă aș ști că vă fac și mai agreabil voiajul, spunându-vă că astă-seară nu mă duc acasă, la soț, aș reflecta la propunerea dumneavoastră, replică frumusețea bronzată.

Auzind-o, Brett se întrebă dacă nu cumva și această ticluită și lingușitoare ripostă figura în manualele clasice după care se instruiau stewardesele. Dar până a-și mai da sieși ori ei un răspuns, se auzi iarăși foșnetul difuzorului, prefățând o nouă comunicare a comandantului.

— Vă vorbesc din nou, stimați pasageri. Ar fi trebuit să vă recomand să profitați cât mai mult de vizibilitatea de o sută de mile, de care am beneficiat și o mai avem încă, deoarece, chiar acum am primit buletinul meteo, din Los Angeles, care anunță o pătură groasă de smog și o vizibilitate de o milă sau chiar mai redusă, în zona L.A. În încheiere, căpitanul îi informă că aterizarea va avea loc peste fix cincizeci de minute.

Primele semne de negriră apărură deasupra munților San Bernardino, adică la o distanță de șaizeci de mile de Coasta Pacificului. „Încă atât de departe de metropolă și orizontul se estompează sub fumul și pulberea cenușie!” reflectă Brett cu tristețe. La ultima sa venire, cu mai puțin de un an în urmă, până în Ontario – de care-i mai despărțeau douăzeci și cinci de mile – cerul fusese nepătat; dar la fiecare întoarcere, pâcla industrială se întindea tot mai mult, acoperind splendoarea ținutului său de baștină – supranumit Statul Auriu – ca o vermină spurcată.

Avionul Boeing 720 zbura tot mai jos în vederea apropiatei sosiri pe Aeroportul Internațional Los Angeles, dar pe măsură ce pierdea din altitudine, în loc ca priveliștea de sub el să devină mai clară, se împăienjenea sub straturile negricioase, din ce în ce mai compacte ale smogului, care anula contururile țărmului oceanic,

culoarea apei. până și razele soarelui. Vederea panoramică a golfului Santa Monica, pe care foștii călători cu avionul o contemplau cu încântare, tindea să devină o amintire de neuitat. Odată cu coborârea, creștea și malefica ceață, iar buna dispoziție a lui Brett se topea în aburii-i suri, în Jocul ei încolțind păreri de rău și mâhnirea.

Potrivit profețiilor făcute de comandant, la zece mile de aeroport, vizibilitatea scăzuse așa de mult. incit la 11.30 a.m., după orarul Coastei Pacificului, pământul de-abia se întrezărea.

După aterizare, în holul Companiei Aeriene „United”, Brett fu întâmpinat de un tinerel vioi și energic, pe nume Barclay - angajat al sucursalei regionale a Companiei - care-l anunță de cum își strânseseră mâna:

— Sunt venit cu o mașină ce vă așteaptă, domnule Delosanto. Doriți să mergeți mai întâi la hotel sau direct unde aveți treburi?

— La hotel, hotărî talentatul creator de modele, preferând să ajungă ceva mai târziu la Institutul de Arte unde fusese trimis în misiune oficială.

Deși întristat de felul în care îi reapăruse iubita lui Californie, privită de la înălțimi - slujită și maculată de oribilul înveliș fumigen - odată intrat în atmosfera trepidantă din raza aeroportului și în furnicarul mașinilor în perpetuă și gălăgioasă mișcare, Brett se învioră. De altminteri, automobilele - fie doar unu! sau în număr mai mare - aveau darul să-l fascineze cu precădere în California, unde, mobilitatea pe roți constituie un modus vivendi, acumulând între hotarele statului peste unsprezece la sută din totalul turismelor deținute de America, însă, deși îndrăgite și atât de utile localnicilor ele accentuaseră - cum era și inevitabil - procesul de poluare al aerului, făcându-l aproape de netolerat pentru unul ca Brett care, după câteva minute de inhalare a soiosului smog, începuse să simtă o usturime în ochi și înțepături în

nări.

— De mult dăinuiește păcătoasa asta de pâclă? îl întreabă el pe Barclay.

— De vreo săptămână se menține așa de intensă. Sunt unele zile când se mai rărește, dar astea sunt rare de tot. Iar când prindem una complet senină, o socotim mai ceva decât sărbătoarea Crăciunului. Noi însă le spunem oamenilor, urmă încrețindu-și nasul hoțeste, că nu doar mașinile sunt de vină ci, mai ales, întreprinderile industriale.

— Și credeți ce ziceți?

— Parcă mai știi ce să crezi azi, domnule Delosanto? Bunăoară, chiar ai noștri susțin că mașinile fabricate de propriile uzine ar scoate prea multe gaze. Or dumneavoastră credeți una ca asta?

— Când mă aflu în Detroit, da. Însă odată ce ajung în Los Angeles, mă încercă unele îndoieli.

Răspunsul lui cuprindea însăși ireductibila contradicție între numărul automobilelor cerute pe piață și costul ridicat al unui tip ideal. Într-adevăr, astăzi era posibil să se producă un motor fără emanații nocive, dar la un cost așa de exorbitant, încât turismele acționate de el ar fi fost tot atât de puțin accesibile oamenilor de mijloc precum altă dată caleștile nobililor țărânimii înglodate în tină. Pentru ca totuși să fie ținut în frâu prețul, se recursese la formule de compromis - însă destul de izbutite ca rezultate - astfel încât controlul asupra gazelor era infinit mai eficient decât s-ar fi putut crede nu mai departe decât cu cinci ani în urmă.

În schimb, proliferarea mașinilor - în proporții uriașe de la lună la lună și de la an la an - anula și această ameliorare, așa cum o ilustra în modul cel mai pregnant lîntoliul înecăcios așternut peste California.

Ajunși în dreptul mașinii, pusă la dispoziție de sucursala Companiei, Brett își anunță ciceronele în stilul

său neceremonios și direct:

— Dă-mi cheile încoace, fiindcă am de gând s-o conduc.

După ce trase la hotelul Beverley Hilton și-i făcu vânt lui Barclay, o porni către Institutul de Arte, de pe

West Third Street. Nu depai-te de el, se înălța monumentalul sediu al Radio Televiziunii californiene - CBS Television City - în spatele căruia se aciuisse, modestă și ghemuită... The Farmers' Market".

Venit în dubla sa calitate - mai întâi de împuternicit al Companiei de a recruta anual licențiați de talent pentru sectorul creației, și apoi de eminent absolvent al aceleiași Institut - Brett fu întâmpinat cu un elan și o căldură și ele îndoite în proporție conformă cu ilustra sa prezentă.

Clădirile relativ restrânse ce alcătuiau acest lăcaș de învățământ, unde fiecare ungher era folosit în scopuri didactice, fremătau ca de obicei de activitate. Până și holul - redus ca dimensiuni - devenise o anexă a claselor propriu-zise, servind ca sală de consfătuiri neoficiale, de interviuri și chiar de studiu individual câteodată.

Șeful catedrei „Proiecte Industriale”, ieșit înaintea lui Brett, în forfota și gălăgia din hol, îi zise de cum îi întinse mâna:

— Poate cândva ai să-ți găsești vreme ca să așterni pe hârtie planul unui așezământ mai potrivit, scutit de larma și ticseala de acum.

— Să ți-o spun sincer, și să pot nu l-aș face, deși îmi dau seama cât de mult te contrarez cu această ripostă. Însă, după părerea mea, aici nimic nu trebuie să se schimbe ci, chiar cu prețul înghesuiei, să dăinuiască de-a pururi atmosfera vibrantă și intimă de acum.

O, cât de bine o cunoștea Brett și cât de mult o îndrăgea! Era fericit să constate în juru-i aceeași activitate febiilă, impusă de programele analitice. Nu în van repetau dascălii: „La noi nu sunt cursuri de diletanți, ci de

profesioniști cu pregătire solidă”, căci într-adevăr, spre deosebire de alte colegii, studenților de aici li se cereau strădanii deosebite și nu doar la însușirea materiei cât, mai ales, la lucrările practice, la care piguleau zile, nopți și săptămâni fără istov, rămânându-le prea puțin răgaz de odihnă... dacă nu chiar deloc. La răstimpuri se mai ridicau voci împotriva acestor neslăbite pretenții; ba unii studenți, excedați de eforturi, depuneau armele, retrăgându-se. Dar cei mai mulți se adaptau îndatoririlor numeroase și dificile, fiindcă, așa cum le-o spuneau tot profesorii: „Credeți că viața pentru care vă instruim e ușoară? Nicidecum. A fost și va fi mereu grea”.

De altfel, tocmai acest program încărcat și extraordinara exigență didactică îi făceau pe fabricanții auto să mențină relațiile cu acest institut de unde se băteau între ei spre a recolta, chiar înainte de absolvire, cursanți de elită, cu atât mai mult cu cât aici exista și o secție exclusiv profilată pe proiectarea vehiculelor. Așadar era explicabil cum, în fiecă an, cel puțin jumătate din promoția proaspăt ieșită lua drumul către uzinele din Detroit.

La puțin timp după sosire, Brett se desprinsese de amfitrionul venit să îi dea binețe și, împresurat de un mănunchi de tineri, o porni spre curtea interioară, umbrită de arbori, unde știa că se adună studenții în pauze, întocmai cum îi găsi și de astă dată - sorbind cafele, răcoritoare, sau meșterind gogoși calde.

Privind în jur și la ei, Brett observă cu vădită plăcere:

— Nimic nu-i schimbat din tot ce știam, încât am senzația că sunt iarăși acasă.

— Scuzați strâmtoreala salonului, rosti un mucalit între două înghițituri.

Delosanto pufni în răs. La fel ca înăuntrul clădirii, și aici te frapa puținătatea spațiului ce-i silea pe studenți să se grămădească unul întraltul. Dar cu toată structura ei

incomodă și perimată, în această școală nu pătrundeau decât tinerii investiți cu remarcabile haruri artistice, și chiar dintre aceștia doar cei mai buni ajungeau la finele extenuantului Maraton eșalonat în trei ani de studii.

După scurtul și amuzantul preambul mai sus relatat, Brett se amestecă în discuții, incitându-l pe fiecare la vorbă, spre a-i cunoaște și a-i putea cântări pe rând, cum i-o cerea însăși ținta vizitei sale.

Mai întâi ar fi vrut să afle ce gândesc în legătură cu poluarea atmosferei, care era exclus să nu-i preocupe când se făcea resimțită și în curticica în care ședeau. În chip firesc, pe o asemenea zi senină, soarele ar fi trebuit să aurească pământul cu raze scânteietoare. pe când prin perdeaua densă de ceață și fum, clipea aproape adormit. Și iritarea vederii și a nasului era aceeași care-l izbise la ieșirea din incinta aeroportului, ceea ce-i reaminti recentul avertisment al Ministeru lui Sănătății, în care se spunea clar că inspirarea aerului viciat din New York e la fel de dăunătoare plămâni lor ca fumatul unui pachet de țigări pe zi, expunând astfel pericolului de moarte prin cancer până și pe nefumători. Pesemne aceeași primejdie îi amenință și pe localnicii din Los Angeles, cugetă Brett, de nu cumva în proporții mai grave decât în alte orașe.

— Vreau să aud părerile voastre cu privire la poluare, îi provocă pe cei ieșiți în recreație, încredințat că fiecare nutrea o idee care mâine se putea dovedi salutară.

Doar nu dintre ei se selecționau viitorii angajați ai Companiilor Auto, chemați să trăsese coordonatele pe care urma să evolueze această industrie în decadele următoare?

— Când trăiești aici zi de zi, rosti o voce mai lăaturalnică, îți spui, fără voie, că trebuie negreșit să survină o schimbare; altminteri, nu peste mult, suntem condamnați să pierim cu toții asfixiați.

— Poate că ai dreptate, încuviință Brett. Ținând cont de așezarea geografică și de climatul complet diferit, Los

Angeles are o situație mai specială. De aci și smogul mai pronunțat ca în alte metropole.

— Dar la San Francisco ați fost în vremea din urmă? interveni un alt glas.

— Sau în New York?

— Ori în Chicago?

— De ce nu și în Toronto?

— Sau chiar într-un oraș de provincie în zile de târg?

— Hei, opriți-vă! îi potoli Brett. De simțiți și gândiți în felul acesta, atunci la ce vă mai faceți proiectanți de mașini?

— Fiindcă ne dăm în vânt după ele. Le adorăm! răspunse un deșirat blond, cu plete înălcite, aflat mai aproape. Dar asta nu ne împiedică să cugetăm la ziua de mâine și să ne punem îngrijorați întrebări, urmă netezindu-și părul cu degete lungi și subțiri, de artist.

— Dacă v-ați auzi frații din vest sau din alte părți ale țării, ați ajunge să spuneți ca ei că singura formulă a viitorului e transportul în comun, îi ațâță Brett.

— Da' de unde! Teoria e răsuflată, glăsui reprobați v altul.

— În realitate, nimeni nu concepe să pună piciorul într-un tren sau metrou atâta vreme cât își poate permite o mașină personală și bună, se interferează pentru prima oară o fată. Și pe drept cuvânt. Fiindcă e mult mai avantajoasă, deși alții pledează în favoarea mijloacelor de transport publice. Dacă începem să adunăm însă costul biletelor, unele taxe și timpul pierdut, ajungem negreșit la încheierea că automobilul e mai rentabil, după cum mulți au și mii osit-o. Întrebați-i pe cei din New York. Iar în curând și pe localnicii din San Francisco.

— Cu acest argument le vei câștiga pe loc simpatia colegilor mei din Detroit, îi spuse Brett zâmbitor.

— Nu ca să vă ori să le intru în grații l-am etalat, replică juna țăntoșă, scuturând din cap cu impaciență.

— Să presupunem dar că turismul o să rămână principalul mijloc de locomoție pentru viitorii cincizeci de ani sau mai bine, vorbi Delosanto îmbrățișându-i cu privirea pe toți cei prezenți. Întrebarea e: ce soi va trebui născocit?

— Oricum mai perfecționat decât toate câte le avem, opină cineva pe un ton cumpănit. Și încă ceva.

— Zi-i, îl instigă Brett.

— Să fabricăm mai puține.

— La prima sugestie ader întru totul, deși mai rămâne de elucidat în ce constă însăși desăvârșirea spre care tindem. Ce-aș dori să adâncim deocamdată e chestiunea delimitării producției. Cum de ați ajuns la concluzia că ar fi necesară?

— Simplu. Gândindu-ne la viitor și la binele nostru.

Brett îl scrută cu atenție pe ultimul vorbitor - un băietan oacheș, scund și dolofănel, chiar cu un început de ȕuguire a pântecului, care, după înfățișare, putea fi luat drept orice, dar nicidecum intelectual. Doar vocea-i domoală și așezată îți reținea într-un fel luarea aminte, iar Brett observă că, de cum rostise primele vorbe, restul colegilor amuțiseră în jur.

— Aici ducem multe discuții aprinse, reluă negriciosul. Noi, cei din secția „proiectări de vehicule”, dorim, natural, să ne integrăm în industria ce le produce. Ideea ne fascinează precum și mașinile. Și suntem grozav de nerăbdători s-o vedem împlinită. Dar asta nu înseamnă c-o pornim spre Detroit cu vederi mărginite, precum caii cu ochelari.

— Interesant! Dă-i mai departe! îl stimula Delosanto. Revenirea sa printre acești boboci, audierea unor opinii avântate și încă neadumbrite de înfrângeri, de deziluzii ori de o cunoaștere prea temeinică a considerentelor practice și a îngrădirilor de ordin financiar însemnau pentru el o reîmprospătare fortifiantă a propriilor crezuri.

— Suntem perfect la curent cu anumite prefaceri, și ele ne încurajează în speranța că vom putea aduce și altele, susținu mărunțelul durduliu și brunet. În zilele noastre, Companiile de automobile dovedesc o mai mare conștiință civică, deși unii critici se încapățânează să afirme contrariul. Realitatea însă arată că poluarea atmosferică, calitatea produselor și investirea lor cu mijloace de securitate sporită nu mai constituie temele unor discuții sterile, ci o preocupare a fabricanților, tradusă prin considerabile ameliorări realizate în domeniile menționate.

Studentii din preajmă îl ascultau neclintiți, pe când alții, aflați ceva mai de-o parte, le îngroșaseră rândurile, apropiindu-se cu discreție. Cu siguranță erau de la alte secții, își spuse Brett, cunoscând numărul mai redus al viitorilor specialiști în proiectări de automobile. Dar subiectul abordat atrăgea orice tânăr.

— Pornind de la aceste premise - a obligațiilor recunoscute și îndeplinite în măsura posibilului - continuă același scundan, industria auto va trebui să-și însușească și altele. Printre care: scăderea treptată a producției.

Ciudat, cugetă Brett, cum și el, mai devreme, la aeroport, se gândise la unul și același lucru.

— Tot răul se trage de la numărul în continuă creștere al mașinilor, auzi iarăși glasul calm și îmbietor al junelui oacheș.

— Zănateca lor proliferare zădărnicește orice efort din partea constructorilor. Să luăm de exemplu multiplicarea măsurilor de securitate. Fabricăm automobile cu o siguranță mai mare, dar asta nu face decât să încurajeze cumpărătorii, încât vedem tot mai multe în circulație, iar accidentele cresc în proporție aritmetică. La fel și cu poluarea atmosferei. În prezent, se produc cele mai bune motoare, care exală un minimum de gaze, și se preconizează altele și mai perfecționate în

această direcție. Așa e sau nu?

— Da. îl aprobă Brett.

— Ce folos însă de vom scoate tot mai multe mașini! Ne batem cu pumnii în piept că producem zece milioane pe an, iar de-o să mergem așa mai departe, oricât am limita emanațiile toxice, aerul va deveni și mai de nerespirat. Prin urmare, cercul vicios se lărgeste.

— Pornind de la supoziția că tot ce ai spus e perfect valabil, care este alternativa? O raționalitate a vehiculelor?

— De ce nu? se precipită un glas.

— Îngăduiți-mi o întrebare, domnule Delosanto, rosti pântecosul mărunț și oacheș la chip. Ați fost vreodată în Bermuda?

t Brett negă dând din cap.

— Este o insulă de douăzeci și una de mile pătrate ca suprafață. Ca să evite congestionarea traficului, Guvernul de acolo a dispus anumite restricții în privința capacității cilindrice și a dimensiunii mașinilor, limitând totodată și numărul lor: una, de fiecare familie.

— Să-i fie de cap cu măsurile luate! obiectivă vehement unul din tinerii aciuiți pe lângă grupul proiectanților în formare.

— Prin exemplul citat nu m-am gândit la o aplicare strictă la noi, preciză negriciosul. Ci am vrut doar să spun că se impune și aici o anume stavilă, prin care nici industria de mașini nu va pieri - cu toate că va trebui să-și micșoreze producția - și nici oamenii, siliți să se miște pe mai puține roțile.

— Adoptarea propunerii dumitale ar putea declanșa o nouă revoluție americană, îl atenționează Brett, ca să nu mai adaug că simpla îngrădire a fabricanților de a satisface cerințele publicului este o violare a libertății inițiativei, asigurată prin constituție. Sau o erezie, amendă el cu un zâmbet ștrengar, gândindu-se la reacția colaboratorilor din Detroit. Fiindcă așa aveau s-o privească. Dar în sinea lui se

întrebă: era într-adevăr o enormitate ideea restrângerii treptate a mașinilor? în fond, câtă vreme, de aici înainte, o să mai fabrice industria pe care-o sluzea vehicule - cu orice fel de combustie - în cantități tot mai mari? Oare nu se impunea cu stringență ca cineva să-și ia inima în dinți și să strige ca în Bermuda: Ajunge!" Nu se întrezărea mereu mai aproape acea zi când, spre binele populației, va trebui să se lase o barieră care să nu mai îngăduie decât un număr fix de vehicule în circulație? Taximetrelor nu li s-a pus o limită pretutindeni? Iar într-o oarecare măsură și camioanelor? Și atunci, de ce nu s-ar proceda întocmai cu turismele personale? Altminteri, întreaga Americă se va trezi în curând înglodată într-o totală blocare a traficului, din care nu va mai exista o ieșire; doar câte nu se iveau și astăzi, și cu câtă anevoie se descurcau! Or, însumând toate aceste date, n-ar fi mai înțelept din partea industriașilor să vină ei înșiși cu această inițiativă, dovedind perspicacitate și o reală răspundere față de semenii? Dar care va avea inima și curajul s-o facă? cumpăni Brett năpădit de îndoieli.

— Să știți, domnule Delosanto, că nu toți împărtășim teoria lui Harvey, se înalță un nou glas ce-l smulse din conjecturile în care se adâncise. Ba socotim, dimpotrivă, că mai e loc berechet pentru alte sute de mii de mașini.

— Din care vreo câteva tipuri vor fi proiectate de noi. apăru altă voce.

— Chiar așa. Întări o a treia.

— Iartă-ne, Harvey! Dar soluția ta este în contratimp cu concepțiile și aspirațiile actuale.

Intervenția stârni un ropot de șoapte reprobă ti ve, ilustrând, fără echivoc, priza ardentului predicator negricios în rândul colegilor.

Lunganul blond care declarase mai înainte că „adoră mașinile” se făcu din nou auzit.

— V-am ruga să ne vorbiți despre Orion.

— Mai bine dați-mi un bloc de desen să vi-i creionez, se oferi Brett.

Înconjurat de capete curioase și aplecate, le schiță turismul din profil și din față, cu iuțeală și siguranță de sculptor având încă în degete linia operei modelate. Urmărindu-l, studenții explodau succesiv în exclamații admirative ca: „Phii! E grozav”, sau „E durere!”

Când Brett termină crochiul, îl asaltară cu fel și fel de întrebări, cărora le răspunse cu cât mai puține rețineri potrivit unei stratageme îndelung practicate și anume de a strecura în decursul întâlnirilor cu viitorii absolvenți unele noutăți savuroase, altminteri ținute în secret, dar ofeiâte acestora în chip de momeală, spre a le menține treaz interesul pentru specialitatea aleasă cât și dorința de a ajunge cât mai curând să o practice ca angajat al uneia dintre cele TREI MARI COMPANII. Dar cu toată francheța arătată în vorbă, Delosanto nu scăpă din vedere ca la sfârșitul colocviului, să împăturească cele două bruioane făcute și să le pună în buzunar.

După zbârnâitul soneriilor și reîntoarcerea tinerilor la clase, mai îmbrățișa cu privirea curtica golită, după care îi urmă în clădire, unde-l așteptau alte treburi. În restul zilei, cât și în cea următoare, ținut o conferință în amfiteatru, vizită atelierele de creație, unde cercetă machetele și proiectele unor eventuale tipuri de automobile, laudându-le ori aducându-le critica de rigoare, iar la urmă de tot se întreținu cu fiecare student din secția profilată exclusiv pe industria auto.

Atât din dialogurile purtate cât mai ales din lucrări, desprinse o vădită tendință către sobrietatea formei, dublată de căutarea unei structuri funcționale și practice. Ciudat, reflectă Brett. cum în aceste încercări își găsiseră expresia tocmai acele idei pe care le pritociseră în biroul lui Adam - el, Elroy Braithwaite și alții - cu două luni și mai bine în urmă. În acea memorabilă noapte când se

înfiripase întâiul contur al viitorului Farstar!! De atunci, de cinci începuse a trudi cu înverșunare la făurirea acestui turism, în ceasurile fără de numai petrecute în laboratoare păzite cu strășnicie, mereu îi reveniseră în minte cuvintele rostite de Adam: „Și urâtul poate să fie frumos”. Iar ascultându-i pe tinerii artiști ori sturiiindu-le experimentele, se surprinse furat de aceeași tâlcuitoare remarcă. Într-adevăr, urâtul avea și ei o frumusețe a lui. Așa cum reieșea din istorie, toate curentele artistice – constituind însăși sursa de inspirație a proiectanților din industrie – nu apăreau dintr-odată, ce se insinuuau aproape pe nesimțite și, de cele mai multe dăți, când te așteptai mai puțin. De unde proveneau aceste mutații în gusturi? Ce factori le generau sau când apărea următoarea? Nimeni n-ar fi putut să o spună, totul datorându-se pare-se, doar acelei virtuozități și percepții umane în perpetuă căutare de nou și mai bine. Or, contemplând plăsmuirile tinerilor de aici – deși imperfecte și încă naive – și comparându-le cu desenele

Sale din ultimele câteva luni, Brett încercă tulburătoarea senzație că el însuși era o părticică infimă dintr-un curent nou în plină erupție. Iar entuziasmul său părea să-i contamineze și pe studenții pe care-i abordă între patru ochi și pe îndelete, în a doua și ultima zi a vizitei sale la Institut. Ca urmare a convorbirilor, decise să recomande Direcției Personalului două talente autentice: pe Harvey – scundanul negruț ce își pledase cu atâta vigoare punctul său de vedere în fața colegilor adunați în curte, și ale cărui desene ilustrau o ușurință și o fantezie absolut neobișnuite, ca și inflexibilitatea’ ce-o arătase în timpul argumentării, dar care avea să-i aducă fricțiuni dacă nu chiar ciocniri serioase în Detroit, fie la Compania slujită de Brett, unde și avea de gând să îl propună, sau la oricare își va da măsura talentului.

Un tip cu idei originale și cu o fire independentă,

Harvey nu putea fi redus prea ușor la tăcere și nici abătut de la propriile-i crezuri. Spre norocul lui, însă, deși fabricanții nu le dădeau ascultare liberaliștilor de factura lui, îi păstrau mai departe în slujbă, conștienți că neostoitele lor teorii novatoare reprezintă o piedică în calea indiferenței și a mulțumirii de sine. Dar oricare aveau să fie surprizele și dificultățile întâmpinate, Brett presimțea că mariajul între Detroit și Harvey se va dovedi, până în cele din urmă, reciproc avantajos și interesant.

Al doilea candidat la care se oprise era pletosul blond, înalt și subțire, excepțional de dotat în desenul tehnic. De la primele aluzii făcute de Brett în legătură cu posibila sa angajare, tânărul îi mărturisise fără înconjur că mai primise o propunere similară din partea uneia dintre cele TREI MARI COMPANII.

— Dacă aș avea șansa să lucrez alături de dumneavoastră, v-aș da de pe acum semnătura, domnule Delosanto.

Brett se simți măgulit și emoționat de această mărturie fățișă de admirație, dar în aceeași măsură și încurcat. În ce chip putea să-i răspundă când, cu o noapte înainte, la hotelul din Los Angeles, apucase să ia o decizie de la care numai ceva cu totul imprevizibil și peste puterile sale mai putea să-l întoarcă? Iar hotărârea sa era ca până la finele anului să părăsească definitiv industria auto.

În avion. Întorcându-se acasă, își mai puse ceva în gând: prima care va afla de marea sa cotitură în viață va fi Barbara Zaleski.

Tot în august, pe când Brett se afla în California, hala de asamblare, care-i măcina nervii bietului Matt Zaleski, se afla într-o stare de haos total.

De două săptămâni se sistase producția, și tot de atunci specialiștii de resort începuseră dezmembrarea vechii linii de asamblare, înlocuind-o cu alta, conformă necesităților impuse de fabricarea Orionului. Pentru

această prefacere se fixase un termen de o lună, la capătul căreia, primele zece exemplare Orion - cuprinse în așa numitul „lot Zero” aveau să alunece, gata încheigate, de pe banda cea nouă, urmând ca în alte patru, cinci săptămâni, să se mai scoată o rezervă de câteva sute, întru satisfacerea solicitărilor așteptate după prezentarea oficială fixată în septembrie. Acesta ci-a doar debutul, fluxul producției sporind mai apoi în proporții de zeci de mii de turisme, dacă prognozele direcției comerciale își primeau confirmarea prin cerințe crescânde pe piață.

Până la transformarea integrală a liniei tehnologice și reluarea activității pe parametri reînnoiți, mai rămăseseră doar două săptămâni încheiate, răstimp în care, ca la toate metamorfozele precedente, Matt Zaleski își puna mereu întrebarea dacă va supraviețui acestui cumplit avatar.

Majoritatea lucrătorilor de la bandă se risipiseră, fie concediați temporar sau trimiși în vacanțe plătite, în hală fiind reținuți doar câțiva, angajați și retribuiți cu ora. Privită complet din afară și cu un ochi neavertizat, sistarea activității la bandă ar fi putut apărea ca o mană cerească pentru unul ca Matt Zaleski și colaboratorii acestuia, în realitate, însă obligațiile lor se înmulțiseră, ca și frecușurile cotidiene, atingând asemenea culmi de trudă și încordare incit o zi de producție obișnuită li se părea, în comparație cu cele trăite acum, ca un lac neatins de briză.

Specialiștii cu refacerea parametrilor tehnici îi storceau cu pretenții și cereri, asemeni unei armate de ocupație. Iar în paralel cu aceștia, le mâncau sufletul și sfătoșii din conducerea Companiei cu fel și fel de povețe, cu prezența lor repetată și agasantă, stânjenindu-i din lucru până și pe experții ce roboteau la modificările începute. Iar când dădea sfântul să plece, întorcându-se la centrală, zbârnâiau de acolo, la telefon, cetind întrema informații, fie directorului, Val Reiskind, ori lui Zaleski, târându-i pe la consfătuiri - îndeobște organizate în pripă

și de scurtă durată - și trasându-le ordine ce trebuiau executate pe loc. Or de cine altul, decret de Matt Zaleski? Pentru că Reiskind era novice în conducerea fabricii, înlocuindu-l doar de câteva luni pe fostul director McKernon, și cu toate impresionantele sale diplome universitare - una de inginer și alta de absolvent al Institutului de Comerț - era lipsit de priceperea și rutina dobândite de Matt în cei douăzeci de ani de activitate în această ramură. Dar cu toată amărăciunea ce-o resimțise la retragerea lui McKernon - văzând că nu pe el îl promovează în scaunul de director plin, ci i se aduce plocon un șef de-abla ieșit de pe băncile școlii - Matt nu-i purta nicio pică lui Reiskind ci, dimpotrivă, începuse să-l placă, deoarece vădea bunul simț de a-și recunoaște incompetența și de a-l trata pe cel mai în vârstă cu deferență.

Cele mai multe necazuri proveneau de la noile și sofisticatele utilaje montate în hala de asamblare care, în teorie, mergeau ca pe sfoară, dar în practică se mai poticneau. În principiu, de buna lor funcționare răspundea exclusiv firma care le fabricase și trimisese propriii ei specialiști să le instaleze, însă Matt știa din experiență că, odată ce antreprenorii își mântuiau treaba și se făceau nevăzuți, pe capul lui va rămâne orice deficiență scăpată acum din vedere; așa încât nu-i slăbea o clipă din ochi.

— Iar dintre toate inamicițiile cu care avea de luptat, vrăjmașul cu adevărat de temut era timpul. Niciodată

— Dar absolut niciodată - nu ajungea ca ramplasarea tehnologiei de fabricație să decurgă lin și normal, astfel încât, la data prestabilită să se poată afirma:

„Totul e gata! Puteți să-i dați drumul!

Amenajarea halei de asamblare putea fi asemuită cu construcția unei case încă neterminată în ziua când se fixase mutarea în ea, cu diferența că, în viața obișnuită, proprietarul putea acorda păsuiri, pe când într-o fabrică

rareori se întâmpla ca intrarea în producție a unui vehicul să sufere o amânare.

La acest zbucium continuu al lui Matt, se mai adăugase o neplăcere neprevăzută. La o revizie a inventarului, efectuată înainte de a se opri fabricarea modelelor de anul trecut, se descoperiseră lipsuri atât de grave, încât era cât pe-acți să se facă apel la poliția metropolitană în vederea unor ample investigații. La orice uzină de automobile se înregistrau pierderi masive de pe urma sustragerilor, fenomen lesne de explicat prin însăși amploarea numărului de angajați și sistemul de muncă în ture. Când mii de oameni se încrucișau la primenirea celor trei schimburi, pentru hoți - fie străini de întreprindere sau chiar muncitori - era o nimica toată să scoată obiectele șterpelite. De astă dată se părea însă că nu este vorba numai de furtișaguri pe apucate, ci de o bandă organizată, care devaliza stocurile în mod sistematic. Potrivit rezultatelor expertizei, din depozite dispăruseră peste trei sute de manete pentru schimbarea vitezelor, sute de anvelope, un număr imens de aparate de radio, casetofoane, instalații de aer condiționat, precum și alte piese de mărimi și valori variabile.

În consecință, prin toate ungherele mișunau polițiștii Companiei și detectivi angajați din afară, aceștia din urmă istovindu-l pe Matt - deși deloc suspectat de amestec - cu întrebări privitoare la manipularea materialelor și normele de funcționare interioară, de care, normal, nu aveau cunoștință. Dar cu toate orele irosite de Zaieski și strădaniile ajutoarelor chemate întru dezlegarea misterului, acesta se dovedise încă de nepătruns, unicul fir oarecum călăuzitor fiind dibuit tot de polițiștii întreprinderii, sau cel puțin așa lăsase de înțeleș șeful lor într-o declarație făcută lui Matt:

— Ceva bănuieli avem, și așteptăm reînceperea lucrului pentru a-i lua în răspăr pe câțiva dintre muncitorii

de la bandă.

Dar până atunci mai era, iar detectivii rămăneau pe poziții, forfotind încolo și înapoi, îngreunând și mai mult situația prin prezența lor într-o perioadă când, sub călcâiele fiecăruia dintre cei care răspundeau de prefacerea benzii, ardea pur și simplu pământul.

Slavă Domnului, își spunea Matt, că până acum rezistase la toate, și alte buclucuri, în afară de cele înfruntate, încă nu se iviseră. Doar un mic incident, privindu-l numai pe el, și care din fericire trecuse neobservat de colegii mai importanți.

Totul se petrecuse într-o clipă amiază, mai exact, sâmbăta ce trecuse, pe când se afla în birou, reținut, ca în toate zilele săptămânii, de lucrările în curs. Una din vechile secretare – Iris Einfeld, inimoasă și devotată uzinei – rămăsese și ea la serviciu, în camera de alături, iar la un moment dat apăru pe ușă cu o cafea. Istovit cum era, Matt se și repezi s-o soarbă, mulțumindu-i în sine binefăcătoarei lui. Dar cum ținea ceașca de toartă și înghițea cu voluptate din ea, simți deodată că îi scapă din mină, ceea ce se și întâmplă, conținutul vărsându-se pe haine și pe covor. Furios pe el însuși – fiindcă doar neatenția putea să fie pricina unei asemenea boroboate – se ridică să se curețe și cu gândul să adune ceașca de jos. Dar nu apucă să se salte bine din jilt când se prăvăli, cât era de greu și voinic, pe podele. Mai târziu, reconstituind la rece întâmplarea, își aminti de o subită amorțeală a piciorului stâng, precum și de faptul că ceașca o avea tot în mâna stângă. Doamna Einfeld, martoră a penibilei scene, îl sprijinise să se reazeze în fotoliu, după care voise să cheme ajutoare. Dar Matt o oprise. După o perioadă de nemișcare și liniște, i se păru că începe să pulseze iar viața în mâna și piciorul cu pricina, dar ca să se urce în mașină și s-o conducă până în Royal Oak își dădea seama că-i este cu neputință. Până în cele din urmă, susținut de Iris Einfeld, coborî din birou pe

o scară mai dosnică și ajunse acasă în mașina acesteia. Pe drum o dăscăli să nu sufle la nimeni o vorbă despre această pățanie, fiindcă, odată aflată, va fi privit ca un invalid, o postură ce-l îngrozea.

Odată în pragul bungaloului său, cu chiu și vai reuși să ajungă în pat, unde rămase lungit până duminică seara, când starea i se ameliorase considerabil. Redevenise stăpân pe membrele vremelnice înțepenite, pe care acum le mișca în voie; ce nu-și explica încă era acea fiifâială pe care-o simțea la răstimpuri în piept. Însă negreșit va dispărea și ea.

Luni dimineața era vag obosit, dar în rest, teafăr. Așa încât se duse la slujbă, urmărit nu atât de amintirea peripeției prin care trecuse, cât de amarnica solitudine ce-i apăsase în cele două zile și nopți petrecutea în odăiile goale. Barbara – fiica lui – lipsise ca și în alte dăți, iar ei trebuise să-și poarte singur de grijă. Mai demult „când trecea prin perioade de maximă tensiune și agitație – ca acelea premergătoare fabricării unui model nou – soția sa, Freda, încă în viață, nu știa cum să-l corcolească, arătându-se afectuoasă, plină de înțelegere și așteptându-l cu mâncăruri pe gustul lui, fără să se arate măcar odată țăfnoasă când el întârzia veșnic, periclitându-i strădaniile culinare. Atât de îndepărtate i se păreau aceste răsfățuri, încât îi era aproape cu neputință să creadă că de la moartea ei se scurseseră mai puțin de doi ani. Și evocându-le cu jind și amărăciune, se afurisi pentru nu se știe a cita oară de inconștiența pe care o dovedise, neprețuind-o pe Freda nici pe jumătate din cât ar fi meritat-o.

Vitregit de soartă, care-i răpise buna-i soție, rămăsese cu Barbara, numai că fata se arăta tot mai absorbită de viața și preocupările ei. Ce n-ar fi dat să o știe acasă, să-i iasă înainte la fiecare sosire, suplinind – cât de palid – cumplita lipsă a maică-sii! E adevărat că o vreme,

după moartea sărmanei Freda, Barbara părea hotărâtă să-i țină, pe cât putea, locul. Pregătea cina seară ele seară, o mâncau împreună, pentru ca, pe încetul, să se lase din nou furată de carieră, de îndatoririle tot mai acaparante de la agenția de publicitate, încât, întâlnirea lor la locuința din Royal Oak se rărise mult, Barbara apărând uneori numai seara, venită doar la culcare, iar micul dejun, în doi, devenise și el un eveniment, consumat totdeauna în goană. Cu luni în urmă, Barbara insistase să caute o femeie care să îngrijească gospodăria, mai ales când bănește puteau să-și îngăduie acest ajutor necesar. Însă Matt se opusese cu fermitate, lucru de care se căia azi, când se simțea incapabil să mai ducă în spinare și corvezile casei după extenuanta lui muncă de la uzină.

Adevărat, revenise el însuși asupra refuzului categoric de atunci, spunându-i Barbarei, cam pe la începutul lui august, cum că s-a răzgândit și este de acord cu propunerea ei; numai că de data aceea avusese neșansa s-o prindă pe ea pe picior greșit. Explicându-i cât de prinsă este la agenție și cum găsirea unei persoane de încredere și pricepută în treburile casnice presupunea timp și bătaie de cap – întrucât mai întâi trebuia să dea un anunț în ziar, apoi să discute cu eventualele ofertante, iar la urmă s-o inițieze pe angajată în ce avea de făcut – Barbara amână totul pe mai târziu. Auzind-o, Matt se zbâi lise fiindcă, la urma urmei, era da datoria ei să-și afle răgaz, dacă nu să vadă de casă – cum i-o cerea datoria de fică lsă găsească măcar o suplinitoare, nu să-l lase pe el să se descurce de unul singur, mai ales când era excedat de balamucul de la uzină cu modificările începute. Dar și la acest argument, Barbara se arătă implacabilă, spunându-i-o verde că și munca ei de la Agenție nu e cu nimic mai prejos de a lui – o ripostă și o atitudine pe care Matt le socoti deplasate și cu totul de neînțelese.

De altfel, multe din câte i se perindau astăzi pe

dinainte nu le putea pricepe. Era de ajuns să deschidă un ziar ca să rămână când înlemnit de uimire ori să înceapă să fiarbă de furie, aflând din articolele citite, cum străvechea moralitate era aruncată la coș, concepțiile tradiționale date de o parte, iar orânduirea consfințită de vreme subminată în fel și chip. Se părea că nimeni nu mai respectă nimic, începând cu autoritatea statală, legile seculare, tribunalele, părinții, profesorii – din școli și universități – libertatea inițiativei particulare, milităria, până și steagul american, sub care el și atâția din leatul său luptaseră și pieriseră în cel de-al doilea război mondial.

Și tot acest mare rău pornea de la tineri, își spunea cu năduf. De aceea îi și ura pe cei mai mulți dintre ei: pe pletosii pe care nu-i mai puteai deosebi de fete (Matt tunzându-se și azi ca o perie – spre a se vedea cărui leat aparține și ce concepții nutrește); pe studenții atotștiutori, îndopați cu lecturi de tot soiul și împuindu-ți urechile cu teoriile lui Marx ori Che Guevara; pe militanții negri, și pe restul răzvrătiților și protestatarilor de orice culoare, care luau în derâdere orice înfăptuire a trecutului și erau gata să se repeadă și să te ia de guler de aveai cutezanța să te arăți de altă părere. Ori din cine se alcătuia această adunătură, decât din mucoși și imberbi care habar nu aveau ce e viața și nu se puteau lăuda cu o realizare cât de mărunță... De aici patima cu care îi detesta, încât la simpla lor evocare simțea cum îl arde ficatul și îi crește subit tensiunea arterială.

Și cu toate că Barbara nu se număra printre ei, le ținea într-un fel hangul, arătându-se pe față de acord cu nebuniile care se petreceau – lucru aproape la fel de reprobabil și grav ca atunci când le-ar fi fost efectiv părtașă. Iar vina n-o purta ea, ci anturajul ce și-l făcuse, din care nu lipsea și smintitul de Brett Delosanto, pe care Matt nu avea ochi să-l vadă.

În fond, Zaleski - la fel ca mulți de o vârstă cu el - era prizonierul înrădăcinatelor sale vederi, și în van încercase Barbara - uneori în discuții ce denaturaseră în certuri - să-l câștige de partea ei. Într-adevăr, îi recunoscuse fiica lui nu o dată, o nouă concepție de viață se înfiripa în mințile oamenilor, generată de însăși surparea credinței în ideile și principiile cândva privite ca imuabile, dar care, cu vremea, s-au dovedit false; iar tineretul, căutase ea să-l convingă, disprețuiește nu moralitatea părinților ci fațada acesteia, deseori întâlnită, care disimulează ipocrizia, la fel cum o fac și vechile norme de viață, care, sub așa-zisa tradiție, acoperă duplicitatea și înșelarea de sine. Împotriva lor se declară noile generații, dibuind cu înfrigurare după formule mai echitabile - iar această eră de îndoieli și de bâjbâieli e cum nu se poate mai captivantă, iar de pe urma ei întreaga umanitate nu va avea decât de câștigat.

Dar cu toate pledoariile Barbarei, Matt o ținea pe a lui - cum că toate schimbările survenite nu aduceau nimic bun, ci erau distructive.

Cu aceste convingeri adânc împlântate în cuget, doborât de osteneală și sâcâit de durerea lui de stomac, poposi într-o seară acasă, ca s-o găsească pe Barbara cu un invitat. Musafirul fiind Rollie Knight.

Potrivit unei înțelegeri anterioare cu Leonard Wingate, acesta îl trimisese pe Rollie s-o întâlnească mai devreme în oraș, unde Barbara dorea să-l descoase mai pe îndelete despre viața confrăților de culoare - și a sa, îndeosebi - urmând ca cele aflate să-i servească la comentariul sonor pentru filmul... Orașul Motoarelor" ce se apropia de finalizare.

În căutarea unui ungher propice întrevederii, se duseseră mai întâi la Clubul Presei, care spre deosebire de alte dăți, fremăta de lume și zgomot. Într-o asemenea atmosferă nu se putea sta de vorbă în tihnă, se socotea

Barbara, iar cinci își aruncă și ochii la Rollie și-l văzu cât era de stingher, luă o hotărâre spontană, invitându-l acasă la ea.

Odată ajunși, intrară direct în bucătărie, unde gazda scoase o sticlă de whisky, turnă din el în două pahare, botezându-l cu apă, apoi prăji la iuțeală ouă și șuncă, aranjă totul pe două tăvițe și se instalară în salon. Ospătat și sătul, Rollie se arătă mai destins și dornic de vorbă, așa încât țelul propus se împlinea sub o zodie mai prielnică decât se așteptase.

După o șuetă copioasă și mai ales rodnică. Barbara se întoarse în bucătărie, după sticlă de whisky, și umplu iar paharele. Afară, ziua senină și blinda, prididită de amurg, se pierdea în tenebrele nopții.

Rollie înviorat de mâncare și băutură, își roti la un moment dat ochii prin camera spațioasă și mobilată cu gust întrebând hâtru:

— Cam cât să fie d-aci până-n Blaine?

— Probabil, opt mile, presupuse Barbara.

— Ba io așa zice opt sute, i-o întoarse pe același ton mucalit, rânjind și scuturând incredul din cap, făcând desigur aluzie la imensa deosebire dintre strada Blaine - unde locuia el - și plăcuta ambianță de aici.

Această eliptică - dar cât de sugestivă încrucișare de dialog - i se păru Barbarei o poantă de care putea eventual să uzeze ca introducere în comentariul ce urma să-l alcătuiască la film, așa încât se grăbi s-o noteze.

Dar nici nu sfârșise bine cu scrisul când în prag apăru Matt Zaleski care, văzând-o așezată pe canapea, alături de Rollie Knight, eu o sticlă de whisky în față și cu iăvițele. cu farfuriile răvășite și goale, pe jos, îngheță, în surpriza ei fără margini, Barbara scăpă creionul și carnetul din mină.

Cât despre Knight și subdirectorul de la fabrică, deși nu-și vorbiseră niciodată, se recunoscură din prima

secundă. Iar în vreme ce Matt își plimba privirea ținută de la fiica sa la indezirabilul oaspete, Rollie, îi bravând situația, rânji și turnă paharul pe gât. De-abia după ce îl depuse pe masă, îl încolți stinghereala și, neștiind ce să zică ori să facă, își tot lincăia buzele, umezindu-și-le cu limba.

— Bună, tată, rosti în sfârșit Barbara, învingându-și descumpăneala. Ți-l prezint pe...

Dar glasul lui Matt îi curmă vorba.

— Ce mama dracului cauți în casa mea? se răsti către Rollie, aruncându-i fulgere de mânie.

Constrâns de munca sa din uzină, unde o bună parte din lucrătorii la bandă erau de culoare, Zaleski își înăbușise pornirile cu substrat rasist. Dar numai la suprafață, păstrând mai departe, în străfundul cugetului, prejudecățile moștenite de la părinți și de la vecinii din Wiandotte, care văzuseră în negri ființe inferioare, meritând doar dispreț și nimic altceva. La aceste resentimente se mai adăugau osteneala și încordarea zilei de muncă, astfel că la vederea Barbarei, instalată în solanul lor cu „o cioară” își pierduse orice stăpânire de sine, lăsând să vorbească doar furia sa de moment.

— Tată, se interpuse Barbara cu voce severă. Domnul Knight mi-e prieten și a venit aici invitat de mine, așa că nu...

— Tu să-ți ții gura! i-o reteză el urlând, fără să-și mai dea seama de ceea ce face ori spune. Îmi vei da mai târziu socoteală de asta.

— Cum adică „îți voi da socoteală?” îl întrebă ea pälind.

Dar Matt n-o mai luă în seamă, ci spintecându-l pe Rollie cu priviri sticlite de ură și arătându-i cu mina spre ușa prin care tocmai venise, urlă ca ieșit din minți:

— Afară cu tine!

— Nu îți permit, tată! se interpuse Barbara, sărind în

picioare și poimind într-o înfruntare a părintelui.

Dar când îi ajunse în preajmă, acesta o plesni peste față.

Totul se petrecea după canoanele tragediilor clasice, personajele fiind pe rând confruntate cu ipostaze pe cât de imprevizibile pe atât de zguduitoare, și după cum la început Matt fusese cutremurat de neașteptata priveriște, incapabil să-și creadă ochilor ce vedea, tot astfel și Barbarei i se părea că trăiește un coșmar. Desigur visa, își repeta ea în gând, fiindcă așa ceva nu se putea petrece aieva. Și totuși palma o simțea și acum pe obraz, fierbinte și usturătoare; cu siguranța lăsase și urme. Dar nu durerea fizică importa, ci aceea din suflet. Acolo se produsese o răsturnare cumplită, de parcă o stâncă imensă - închegată dintr-un veac de progres și umanizare - se dislocase fără de veste, dezvelind purulentele racile precum ura, absurditatea și bigotismul ce dăinuiau în conștiința tatălui ei. Revelația o consternase, însă, ca flică, împărtășea vina oribilei sale ieșiri.

În oprimanta tăcere ce se așternuse în cameră, se auzi o mașină frânând pe aproape.

Rollie, care între timp se ridicase de pe confortabila canapea, păru pentru câteva clipe devorat de incertitudine. Oricum, se afla pe un teritoriu complet străin, unde nu prea știa în ce chip să reacționeze. De ar fi fost la fabrică sau aiurea, altfel se răfuia, fără să stea pe gânduri. Dar și aici izbuti să-și înfrângă nesiguranța, iar când își veni în fire, îl fixă pe Matt cu dispreț și îi șuieră printre dinți:

— Te bag în mă-ta, albule, cu tot neamu' tău!

Auzindu-l, Barbara își acoperi ochii cu palmele. Așadar Rollie își dăduse în petec. Dar în fond de ce nu ar fi făcut-o? Nu așa se întâmpla la tot pasul, la ură răspunzându-se cu ură?

— Ți-am spus să ieși! Cară-te! răcni tatăl ei cu voce

tremurătoare.

Apoi se deschise iar ușa - pentru a doua oară într-un interval de maximum cinci minute - iar în prag apăru Brett Delosanto, vesel și radios.

— Degeaba am tot încercat să mă fac auzit, se adresă el Barbarei și lui Matt Zaleski, cu scăpărări de bucurie în ochi. De-abia după aceea îl observă și pe Rollie și se îndreptă către el.

— Bună, amice! Ce surpriză plăcută să te-ntâlnesc! Cum îți mai merge?

Auzindu-l pe Brett cât de prietenos îi vorbea negrului, pe chipul lui Matt apăru o undă de îndoială.

— Te bag și pe tine în mă-ta, spurcăciune de alb, i-o trânti Rollie lui Delosanto.

Iar după ce se închiondoră îngrețosat și la Barbara, le întoarse spatele și ieși.

— Asta ce naiba a mai fost? îi întrebă Brett pe cei doi.

După aterizarea ce avusese loc cu mai puțin de o oră înainte, venise direct de la Aeroportul Metropolitan, cu gândul de a-i împărtăși Barbarei recenta lui hotărâre și proiectele ce începuse să și le înfiripe în decursul călătoriei din California. Încrezător în steaua cea nouă; arzând de nerăbdare să se destăinuie, intrase voios și plin de vervă în casă. De-abia acum dezmeticindu-se din plăsmuirile sale și realizată că aici se petrecuse ceva cu adevărat grav. Așteptând să i se dea lămuriri, o privea cu stăruință pe Barbara, care scutura doar din cap, incapabilă să vorbească din pricina plânsului pe care încerca din răputeri să și-l zăgăzuiască. Văzând-o în asemenea stare, Brett traversă camera, o cuprinse duios după umeri și-i șopti rugător:

— Orice s-ar fi întâmplat, te rog liniștește-te! îmi vei explica mai târziu.

— Uite ce, poate că eu am... începu tatăl ei să vorbească cu un glas ezitant.

Însă de astă dată îl întrerupse Barbara.

— Nu vreau să aud un cuvânt, interveni categorică, iar cum asaltul lacrimilor părea pe deplin stăvilit, se desprinsе ușor din ocrotitoarea îmbrățișare a lui Brett.

— De-am picat cumva într-o ciondăneală familială și dorești să te las doar cu tatăl tău, eu pot să dispar, se oferi el.

— Ba dimpotrivă, vreau să rămâi, îi replică Barbara. Iar când vei pleca, te urmez. Aici se opri, căutându-i privirea, și numai când i-o întâlni, reluă, uitându-i-se în ochi. De două ori mi-ai cerut să vin să trăiesc cu tine. Ei bine, sunt hotărâtă s-o fac, dacă tu o mai vrei.

— La ce mă întrebi? Doar știi bine că da, îi răspunse cu zel.

Matt Zaleski, care se prăvălise într-un fotoliu și ședea cu bărbia înfiptă în piept, își înălță fruntea, repetând îngrozit: „Să vin să trăiesc cu tine! 3*

— Așa e, confirmă Barbara, cu răceală de gheață. Nici el și nici eu nu vrem să ne cununăm, ci să conviețuim sub același acoperiș și să dormim în același pat...

— Nuuu! mugi Matt. Pentru tot cerul, Nu!

— Încearcă să mă oprești! Aș vrea să văd cum? îl provocă neîndurătoare.

Timp de câteva clipe, tată și fiică se măsurară din tălpi până în creștet, după care Zaleski își plecă ochii, își prinse obrajii în căușul palmelor și umerii lui prinseră să se scuture.

— Îmi împachetez doar câteva lucruri, pentru la noapte, glăsui Barbara către Brett. După iese voi veni mâine.

— Ascultă-mă, rosti Delosanto, cu ochii la nenorocita făptură ce hohotea la doi pași de ei. Știi c-am dorit și doresc să te muți la mine. Dar oare nu s-ar putea în alte condiții?

— Când vei ști ce s-a întâmplat, îți vei răspunde

singur la întrebare, îi spuse colțoasă. Dar până să afli, trebuie pe moment să decizi dacă vrei sau nu să te mai urmez. Altfel mă voi duce la un hotel.

— Atunci vino la mine, capitulă Brett, fără a putea să-și astâmpere un zâmbet ce-i luminează chipul în fugă.

Iar Barbara o și porni către dormitorul de la etaj.

Rămas doar cu Matt, tânărul creator rosti stânjenit:

— Oricare ar fi pricina neînțelegerii, vă rog să credeți că o regret, dom'le Zet.

La anemica sa tentativă de consolare nu primi nicio replică, așa încât părăsi încăperea, așteptând-o pe Barbara afară, în mașină.

Aproape o jumătate de oră, după plecarea de acasă, cutreierară amândoi străzile învecinate, în căutarea lui Rollie. Acum era și Brett la curent cu scena petrecută înaintea sosirii sale, pe care Barbara i-o istorisi imediat ce se instalase în eleganta lui limuzină. Ascultând-o, Delosanto se întuneca tot mai mult la față, iar la urmă încheie cu tristețe:

— Amărâtul de el! Nici nu e de mirare că mi-a tras o înjurătură...

— Iar că la mine s-a uitat ca la un duh necurat.

— Își închipuie, probabil, că toți suntem o apă și un pământ în felul de a simți. Și de ce ar gândi altfel?

Vorbind, se angajară pe o altă stradă pustie, la capătul căreia, în lumina sfredelitoare a farurilor, se zărea o siluetă pipernicită mergând. Dar când ajunseră mai aproape, ceea ce li se păruse a fi Rollie, era un vecin de al lui Zaleski.

— De Rollie nu mai putem da, însă știm unde locuiește, zise Brett doar cu jumătate de gură și aruncând o privire întrebătoare spre cea de alături.

Lipsa de elan în propunerea indirect sugerată se datora - cum prea bine o știau amândoi - pericolelor multe și grave ce bântuiau periferia Detroitului după lăsarea

noptii. Cine se aventura la ceasuri târzii în cartierele rău famate risca să se trezească jefuit sau chiar cu un pistol în coaste - asemenea întâmplări fiind la ordinea zilei. Cumpănind aceste mari riscuri, Barbara declină orice act de bunăvoință și de curaj din partea lui Brett, scuturând energic din cap.

— Pe moment nu mai putem întreprinde nimic, adăugă mai apoi. Să mergem prin urmare acasă.

— Dar mai întâi să dăm cele cuvenite Cezarului, zise el, oprind mașina lângă bordura trotuarului și sărutându-și iubita. Casa ta va fi de aici înainte la o nouă adresă, îi șopti tandru. Și e bine să o memorezi: Countru Club Manor, West Maple at Telegraph.

Iar când porniră din nou, îndreptându-se către luxoasele cartiere din suburbiile din nord-vest, cu toată mâhnirea ce-i stăpânise un timp pe amândoi, Brett se simți fremătând de emoții și nerăbdarea de a se vedea, în sfârșit, în sălașul lui.

Mult mai târziu, pe când amândoi se aflau în dormitorul invadat de întuneric, Barbara întrebă pe șoptite:

— Ești cu ochii deschiși?

De puține minute se desprinseseră din pătimașa lor încheștare iar acum, stând lipit de umărul ei și cu brațele încrucișate sub cap, Brett scormonea cu privirea bezna tavanului.

— Da, îi răspunse, scrutând mai departe tenebrele aproape de nepătruns.

— Și la ce te gândești? îi murmură iar.

— La o grosolănie pe care ți-am trântit-o cândva. O mai ții minte? - Ca azi.

Și așa era. Barbara nu uitase cum. În seara când îl cunoscuse pe Leonard Wingate și cinaseră împreună, în apartamentul în care era acum, după plecarea oaspetelui, Brett, conducând-o acasă, încercase s-o abată din drum,

căutând s-o convingă, prin ticluiri de tot felul, să-și petreacă noaptea cu el; or cum ea nu-i ceda insistențelor, probabil exasperat, venise cu un ultim și suprem argument: „De ce ne mai irosim vremea... că doar n-oi fi fecioară la douăzeci și nouă de ani câți ai?! ” – Și tu care nu ai răspuns nimic, știindu-te cum erai!!! Că doar așa ai fost, nu?

În tăcerea și obscuritatea odăii, o auzi mai întâi chicotind încet și dulce, iar apoi rostind:

— Singurul om de pe lume care poate să o confirme, cred că...

— Sunt eu. Așa e. Și, fără să-l vadă, Barbara, știa că zâmbește, apoi, răsucindu-se brusc, încât din nou își apropiară obrajii, i-o declară cu aceeași nedumerire în glas. Și totuși, de ce nu mi-ai spus-o pe față?

— O, mi-ar fi fost greu să-ți explic. Dar în genere nu vorbești despre asemenea lucruri. Și apoi crezi că era un amănunt chiar așa important?

— Pentru mine da.

— Și pentru mine, recunosc Barbara după o scurtă pauză. Și știi de ce? urmă dezmiardându-i fața cu degetele. Pentru că întotdeauna am visat să mă dăruiesc doar din dragoste... cum s-a și întâmplat.

Brett o cuprinse din nou în brațe și-i șușoti cu ardoare:

— Și eu te iubesc, scumpa mea.

Trăia cu voluptate și pe deplin conștient una din rarele și prețioase clipe ale vieții. Încă nu-i împărtășise hotărârea ce-o luase în Los Angeles, nici planurile sale de viitor. Iar de-o făcea acum, fără îndoială aveau să sporovăiască până la ziuă. Or acea noapte nu era pentru vorbă, când dorințele, mereu reaprinse, alungau gândurile, zvârlindu-i în abisul unor desfătări de-abia începute.

Către zori, într-unul din acele răgazuri când se regăseau domoliți, unul alături de altul, Barbara îi făcu o

mărturisire.

— Ți-aș spune ceva, dragul meu...

— Te ascult.

— De-aș fi bănuat cât e de minunat să faci dragoste, nu așteptam atât amar de vreme...

Și oftă înciudată pe ea.

Legătura Ericăi Trenton cu Pierre Flodenhale începuse în primele zile ale lunii iunie, adică la scurtă vreme după apariția în casă, la ei, a tânărului alergător de curse, în calitate de invitat al lui Adam, la întoarcerea acestuia de la festinul lui Kreisel, din Higgins Lake.

La câteva zile după animatul lor dialog din acel sfârșit de duminică, Pierre îi telefonase, sugerându-i să prânzească împreună. Iar Erica acceptă fără ezitări, în consecință, se întâlniseră chiar a doua zi la un restaurant cochet și retras, din Sterling Heights, apoi la o săptămână din nou, și tot la amiază, cu deosebirea că, de data aceasta, după intimul lor dejun, Pierre o pofti în mașină, ducând-o la un motel din apropiere, unde și reținuse o cameră. Fără prea multe fasoane și preambuluri, ajunseră în pat, iar starul velodroamelor se dovedi un partener întru totul la înălțime așa încât, pe înserate, la revenirea acasă, Erica se simțea într-o bună dispoziție, fizică și morală, cum n-o mai gustase de luni întregi.

În zilele ce-au urmat, până către sfârșitul lui iulie; s-au revăzut, în aceleași condiții, de câte ori li se oferea un prilej – fie dimineață, după masa și chiar serile, dacă știau dinainte că Adam întârzie, reținut de treburi, la sediul Companiei.

Pe plan strict trupesc, pentru Erica aceste întâlniri însemnau o desăvârșită și mult amânată împlinire, la care se mai adăuga și dubla încântare de a avea parte de junețea și prospețimea unul Pierre, și de a-l vedea pe el însuși robit de farmecele ei de femeie.

În mod cert, actuala ei escapadă se deosebea precum

noaptea de zi de acea unică și lamentabilă tentativă de a-și afla mângâierea în brațele comis-voiajorului Ollie, o experiență pe care ar fi dorit s-o uite cu totul, fiindcă de câte ori îi răsărea fără voie în minte o umplea de dezgust. Oare cum se pretase la asemenea josnicie? se întreba îngreșoșată de propria-i ființă. Desigur, doar deznădejdea o minase din spate.

Acum însă era liniștită și nu își făcea gânduri. Nu se întreba nici cât va dăinui aventura ei cu Pierre, nici ce va face cinci o va vedea destrămându-se, fiind pe deplin conștientă de inevitabilul ei sfârșit, ci o savura doar cu o voluptate crescândă, ca de altminteri și partenerul, după cât se părea.

Atât de mult se doreau și se căutau reciproc incit, odată împreună, uitau de ei și de lume.

Unul din colțișoarele preferate, unde se refugiau îndeosebi seara, era Hanul Dearborn, un birt cu atmosferă plăcută și un serviciu exemplar, împresurat de cabane – sistem colonial – fiecare construită într-un stil diferit. Printre acestea se număra și o replică absolut fidelă a străvechei căsuțe în care trăise, o anume perioadă de vreme, mult urgisitul Edgar Allan Poe. Modesta construcție se compunea din parter, cu două cămăruțe plus o bucătărie, și un dormitor minuscule ca de păpuși, amenajat chiar sub acoperiș. Având două caturi autonome, se închiriau separat, așa cum le luaseră și Pierre împreună cu Erica, profitând de absența lui Adam, trimis uneori de serviciu în afara Detroitului. După ce Flodenhale închiria partea de jos, se înființa și iubita sa, cerând odaia de la etaj, iar odată ce li se întocmeau formele și se cantona fiecare pe rând, pe nimeni nu-i mai privea dacă locatarii comunicau între ei îndărătul ușilor zăvorâte.

Erica îndrăgea așa de mult acest mic sălaș, cu iz istoric și mobilă veche, încât, odată stând lungită în pat și îmbrățișând cu privirea odaia, exclamase plină de avânt:

— Ce loc minunat de făcut dragoste! Ar trebui să le fie dat numai îndrăgostiților.

— Hm. t'ornăise Pierre, fără să mai adauge un cuvânt, arătându-și prin asta totala inaptitudine pentru întreținerea oricărei conversații depășind sfera cunoștințelor sale profesionale.

Iar de altele, de unde să fi avut habar, când preocupările lui gravitau exclusiv în jurul amorului și al curselor de mașini - despre cele din urmă fiind dispus să țină zeloase și nesfârșite prelegeri. În rest, însă, totul îl plictisea. Îndată ce auzea discutându-se de politică, despre evenimente la ordinea zilei sau despre artă - domeniu în care Erica încercase de câteva, ori să îl antreneze la vorbă - îl surprindeai că începe să caște sau să arate un vădit neastâmpăr, ca un copil nă râvit a cărui atenție e peste puțină să fie captată mai mult de două secunde. Ca amant era într-adevăr colosal, dar eu celelalte lacune Erica nu ajungea să se împace, dorindu-și, nu o dată, ca Pierre să se fi dovedit un om mai complex. Cam pe timpul când lipsa acestor afinități intelectuale - confirmată de fiecare întâlnire - părea să-i periclitizeze atracția față de junele alergător, dădu și peste un articolăș, apărut în... „Detroit News”, sub semnătura reputatei Eleanor Breimeyer, pe care mulți o considerau drept cea mai destoinică ziaristă americană, în materie de cancanuri. Mereu la curent cu tot ce se petrece în societatea înaltă a metropolei, domnișoara Breimeyer, consemnase, cu inieiigența-i caustică, idilicele apariții în public ale cuplului de îndrăgostiți.

„Veselul și chiposul alergător de curse, Pierre Flodenale și tânăra și superba Erica Trenton - soția cunoscutului director executiv din industria de automobile - continuă să se soarbă din ochi de câte ori se află împreună. Astfel, vineri, la ora amiezii, în timp ce prânzeau în tête-à-tête, la Steering Wheel, păreau atât de absorbiți de ei înșiși, încât niciunul nu arunca măcar o privire ia

forfota din jur”.

Acest anunț, tipărit într-o pagină de gazetă, îi produse un asemenea șoc, încât la vederea lui Erica se simți zguduită până în străfundurile ființei. În frenetica-i tulburare, primul gând se îndreptă către miile de cititori din cercurile selecte ale urbei – printre care se numărau mulți prieteni de-ai lor care aveau să-l descopere și să-l comenteze începând chiar de acum. Și în momentul acela nu avu decât o idee: să se vâre degrabă într-un dulap, unde să rămână ascunsă. De-abia când se mai dezmetici din cumplita ei năuceală, începură să-și facă loc imputările. Cum de fuseseră așa imprudenți, ea și Pierre? De ce se afișaseră pretutindeni, căutându-și parcă necazul cu luminarea? Doamne, ce n-ar fi dat să nu fi comis această impermisibilă neglijență! Dar acum era prea târziu, și din toate părțile o pândeă o primejdie...

Aceasta se petrecea la sfârșitul lui iulie – cam cu o săptămână înainte de a fi invitații lui Hank Kreisel, mai întâi la cina de la Athletic Club, iar pe urmă, la reședința sa din Grosse Pointe.

Seara, la întoarcerea acasă, Adam aduse, potrivit obiceiului, și gazeta locală – conținând blestemata știre – pe care, ca întotdeauna începu s-o citească înainte de cină, pe când sorbeau amestecul cu Martini. Și cum totul decurgea după o neclintită tradiție, și acum, ca în oricare zi, îi înmuiase consoartei jumătate din voluminosul ziar, urmând să-l parcurgă fiecare pe rând. Se înțelege că Erica avusese de grijă ca de data aceasta să-și aleagă partea din urmă, consacrată rubricilor cancaneriei, dar cu asta tot nu era salvată. Cunoscându-i meticulozitatea lui Adam, știa că după epuizarea paginilor cu știri importante, trecea metodic la restul cuprinsului. Cu orice altă faptură ar fi putut încerca să sustragă pagina compromițătoare; însă nu și cu el, care, fără îndoială, ar fi observat lipsa. Așa că decise să joace cartea până la capăt, lăsând jurnalul intact.

În schimb, găsi un alt subterfugiu, menit să amâne deznodământul și, fugind în bucătărie, urgentă cina, sub pretext că se fierb prea tare legumele. În realitate, nici nu erau pătrunse cum trebuie, dar le aduse totuși pe masă, în sufrageria de alături, uitându-se pe furiș la ultima parte a ziarului, de care – lăudat fie cerul!

— Adam încă nu se atinsese. Pe moment, primejdia trecuse, întrucât, revenit în salon, el se apucă, precum totdeauna, de lucru, scoțându-și dosarele și începând să le studieze.

După ce adună farfuriile și tacâmurile, ducându-le înapoi, în bucătărie, Erica se apucă să deretice și împrejurul lui Adam, luându-i ceșcuța de cafea goală din față, strângând revistele împrăștiate precum și paginile răzlețite ale gazetei, cu gândul să le facă vânt de sub ochii lui.

Dar tocmai când le plia, Adam își înălță fruntea și-i spuse:

— Jurnalul de azi nu mi-l lua fiindcă nu l-am terminat încă.

Din secunda aceea, trăi într-o încordare fără de margini. Prefăcându-se a citi o carte, îi urmărea, pe ascuns, fiecare mișcare a lui Adam. Când, în cele din urmă, îl observă punând documentele în servietă, iar apoi închizând-o, tensiunea ei atinse apogeul pentru ca, dintr-odată, spre nebanuita și brusca ei izbăvire, să-l vadă urnindu-se din fotoliu și pornind pe scări, înspre dormitor, uitând pare-se cu desăvârșire de gazeta neterminată. După plecarea sa, o ascunse, iar a doua zi, o zvârli în foc și o arse.

Dar, prin distrugerea unui exemplar, pericolul nu era nici pe departe înlăturat, deoarece afurisitul anunț putea să parvină pe zeci de alte căi la urechile soțului. Fără îndoială, mulți dintre colaboratori îl citiseră între timp ori luaseră cunoștință de el – în chip de bârfă succulentă și

proaspătă - servită de urmăritorii asidui ai presei. Conștientă de aceste hazarduri, Erica traversă zile de perpetuă încordare, așteptându-se, la fiecare nouă apariție a lui Adam, să-l audă trântindu-i detestabila noutate. Că avea să i-o spună, odată ce-ar fi aflat-o, era convinsă până în pânzele albe. Doar știa că nu este omul care să evite o explicație sau să-și formeze o convingere mai înainte de a-i da și soției puțința de a se disculpa într-un fel. În această anxioasă incertitudine, trăi o săptămână încheiată, și numai la capătul ei, văzând că Adam nu suflă o vorbă, începu să se liniștească. Tăcerea lui nu putea să aibă decât o singură tălmăcire: colegii din jur, bănuind că e la curent cu relatarea zeloasei Eleanor Breimeyer, din respect sau din jenă, ocoliseră subiectul. Iar Erica le era recunoscătoare, indiferent de motivul ce le impusese discreție. Și cum tot răul se pare a fi spre mai bine, și învolburarea prin care trecuse se dovedi salutară, prilejuindu-i o cântărire obiectivă a celor doi bărbați ce-i stăpâneau într-un fel existența. Dar puși separat în cumpănă, și judecați în amănunțime, cu toată răceala de soț ce-o scandalizase la Adam și cu prea puținele-i ore petrecute acasă, balanța1 înclina precumpănitor în favoarea lui. Și totuși, din nefericire - sau poate din fericire - ea continua să tânjească după amor, socotindu-l un bun al vieții la care nu putea să renunțe, astfel încât, la câteva zile după stingerea torturantelor ei neliniști, acceptă să reia escapadele cu Pierre, însă cu mai multă prudență și cât mai departe de ochii lumii. De comun acord, traversară albia fluviului Windsor, revăzându-se pe pământul Canadei. Dar dintre toate întâlnirile, aceasta se dovedi deplorabilă.

Ghimpele, mai de mult răsărit între ei, era acela că

Adam avea un orizont intelectual pe care Erica-l admira, pe când lui Pierre îi lipsea cu desăvârșire. În ciuda obsedantelor sale preocupări legate de slujbă, Aclam era la

curent cu tot ce se petrecea pe întreg mapamondul. avea opinii ferme și o bine conturată conștiință civică. Pentru ea era o plăcere să-l asculte vorbind, întrucât nu doar în stricta-i specialitate - industria vehiculelor, pe care Erica de altfel o detesta - se pronunța cu sprinteneală și competență, ci în toate subiectele posibil de abordat. Deprinsă cu discursivul și atotinformatul Adam, natural că rămăsese perplexă când, întrebându-și iubitul ce părere nutrește despre controversa ivită în Detroit în legătură cu situația locațiva - o temă pe larg dezbătută și în presă, cu titluri de o șchioapă și de o bună bucată de vreme - acesta săltase din umeri, spunându-i că nici n-auzise de ea.

— Doar nu mi-oi bate eu capu' cu chestii care nu mă privesc, se fofilase Pierre, uzând de o ripostă șablon.

Până și la alegeri nu catadicsise să participe vreodată.

— Nici nu aș ști să votez, îi mărturisise cândva. Și-apoi chestia nici nu mă prea privește, adăugase la urmă șablonul.

Din aceste mărunte întâmplări. Erica ajunse treptat la concluzia că o legătură de dragoste, solidă și cu adevărat izbutită, cere și alte ingrediente pe lângă amorul la pat. Iar când se întrebă tainic, pe care dintre cei doi bărbați și l-ar alege pentru o asemenea legătură, se trezi, nu și fără uimire, răspunzându-și pe Aclam.

O, ce n-ar fi dat să îl vadă mistuit de dorinți și căutând-o în alcovul lor conjugal! Dar așa ceva prea arareori se întâmpla.

Gândul la Adam continuă s-o robească zile de-a rândul și nu o slăbi nici în seara ce-o petrecuseră la reședința lui Kreisei când, marele fabricant reușise - desigur fără bună știință - să pună în lumină tot ce însemna discernământ și organizare în gândirea lui Adarri. În dialogul purtat despre treierătoarea inventată și eventuala-i asimilare în producție, logica argumentelor

aduse de Adam și ripostele sale sagace pe care le urmărise cu atenție, de-a dreptul o „fascinaseră. De-abia în drum către casă, amintindu-și de cele pierdute în strălucitul bărbat de alături – tandrețea și pătimașa iubire de altă dată – se lăsase cotropită de disperare și de mânie.

Afirmația ei de la urmă – cum că e hotărâtă să se despartă – nu avusese nimic teatral, ci fusese absolut sinceră. În fond, la ce bun era să mai stăruie într-un mariaj în care parcă nu avea soț? Iar odată ce pronunțase decizia, nimic nu i-o zdruncină, nici a doua zi, nici în cele care urmară.

Adevărat, nu întreprinse nimic în vederea declanșării divorțului, iar din casa din Quarton Lake încă nu se mutase. În schimb continua să se culce în camera oaspeților, simțind nevoia unui răgaz de adaptare, înaintea dezlănțuirii infernului.

— Adam accepta această stare de lucruri fără nicio cârtire, încredințat, evident, că timpul va lecu efemerele divergențe survenite între ei – o convingere pe care Erica nu i-o împărtășea însă.

În rest, viața își urma cursul – ea văzându-și mai departe de treburile gospodăriei și reîntâlnindu-se cu Pierre când acesta, plecat din Detroit pentru o perioadă de antrenament, îi telefona într-o zi, anunțând-o că se află în trecere prin marea metropolă.

— Îmi pari schimbat. Te simt. Spune-mi, ce se petrece cu tine? Îl iscodi Erica.

Pierre oscila între nesiguranță și jenă. Necizelat cum era, și cu o mare doză de copilăreală întârziată, nu se ostenea să pareze marea sa interioară, încât puteai să-i citești în cuget ca într-o carte deschisă.

— Aș, nu se petrece nimic, bângui încurcat.

Erica, lungită alături de el, se ridică într-un cot. În camera de motel domnea mai mult întunericul, deoarece, la venire, trăseseră draperiile la fereastră. Dar cu ajutorul

peliculei luminoase ce răzbătea totuși prin țesătură, puteai distinge mobilierul și obiectele înconjurătoare, lipsite de stil și de o personalitate a lor, ieftine și produse în serie, ca pentru înzestrarea unor asemenea încăperi.

Erica se uită la ceasul de mână. Era ora două după-amiază, iar ei se aflau în suburbia Birmingham, și nu pe solul Canadei, ca în alte clăti, întrucât Pierre declarase că nu are timp să mai traverseze fluviul. Afară era o zi mohorâtă, iar la prânz, buletinul meteorologic prevestise și ploaie.

După privirile aruncate în jur. și ultima, la ceasul brățară, Erica se plecă asupra lui Pietre, scrutându-i fața cu luare aminte. Sub căutătura-i asiduă, acesta zâmbi – deși cam forțat, i se păru ei. Părul lui blond, lung și bogat, era răvășit de pe urma dezmierdărilor. I-l mângâiase aproape tot timpul, și cu mult drag.

În realitate se atașase mult de Pierre care, cu toate carențele intelectuale, se dovedise un partener agreabil și, mai ales, iubăreț – adică exact ce-și dorise. Chiar și trufia pe care o mai afișa la răstimpuri – sindromul vedetelor ce i-l întrevăzuse de la prima lor întâlnire – părea că îl prinde, înicegindu-i, virilitatea.

— Spune-mi ce ai pe suflet. Nu încerca să te ascunzi după degete, îl sili ea.

Eroul velodroamelor se întoarse câteva clipe cu spatele, căutându-și țigările.

— E o chestie legată de noi, îi aruncă peste umăr răspunsul.

— De noooi?! se miră Erica.

— De acum înainte o să fiu mai tot timpul plecat la antrenament, vorbi după ce își aprinse o țigară. Prin Detroit o să m-abat tot mai rar. Ori se cuvenea să te-anunț, nu-i așa? încheie, trimitând un rotocol subțiratic de fum spre tavan.

În tăcerea ce se lăsă între ei, Erica se simți încleștată

de-o ghiară de frig glacial, o senzație de care luptă să se scuture și, mai ales, să n-o manifeste

— Asta e tot ce te frământă ori mai există și alte pricini? Întrebă ea într-un târziu.

— Care altele? zise celălalt stânjenit.

— Păi gândesc că tu ești în măsură să le cunoști.

— Ar mai fi înc-o chestie... se gângăv-i, neștind cum să treacă la subiect. Vezi tu, ne-am întâlnit des... și timpul s-a adunat. Suntem de mult împreună...

— Într-adevăr, aprobă Erica, străduindu-se să pară indiferentă, cu toate că înăuntrul ei clocotea. Dar socoti ca o lipsă de tact să-și arate reala stare de spirit. Au trecut două luni jumătate în cap de când ne vedem.

— Ei fugi! Doar așa de puțin?! se arătă el sincer uimit.

— Se vede că ție ți se pare o veșnicie...

— 7 Ei, nici chiar așa, se apăra căznindu-se să surâdă.

— Atunci ce-ai vrut să spui?

— Cum să-ți explic eu? se bâigui tot mai descumpănit. Chestia e că o vreme n-o să ne mai putem întâlni.

— Cât anume? O lună? Șase? Chiar și an an?

— Depinde de mai te... știute și neștiute...

— Cum ar fi?

Dar în loc de vreo precizare, Pierre scutură apatic din umeri.

— Mă rog. stăruie Erica. Să zicem că se va interpune între noi o anume. perioadă de timp. Dar după aceea, mă vei căuta tu. sau mii lași întreaga inițiativă?

Era conștientă. că forțează peste măsură nota, dar o enervaseră tare răspunsurile lui în doi peri. Oare mă-nșel sau e clipa să ne spunem adio? îl presă ea neahătată. Iar de crezi c-a sosit, de ce n-ai curajul s-o recunoști și să isprăvim cu jocul de-a baba oarba?

Evident, Pierre atât așteptase, să i se deschidă o porțiță, pe care se năpusti fără ezitări dinainte.

— Da. Cam asta e chestia.

— Cel. puțin mulțumesc că te-ai arătat până în cele din urmă cinstit, roști după ce inspiră din rărunchi. Acum știu în sfârșit adevărul.

Socoti c-ar fi fost deplasat să înceapă a se lamenta, în fond ea ținuse morțiș să-i stoarcă mărturisirea cu toate că, de la prima lui replică, îi simțise intențiile. Iar acum, când avea confirmarea deplină, din tot vălmășagul simțămintelor ce o copleșeau, cel mai de nesuferit, pentru ea, ca femeie, era acela al vanității călcată în picioare, fiindcă, deși dintotdeauna lucidă de vremelnicia legăturii lor amoroase, îi plăcuse să creadă că de ea va depinde sfârșitul și nicidecum n-o să fie repudiată, mai cu seamă acum când, sufletește, raci nu era pregătită să-i pună capăt. Profund rănită în orgoliu, frustrată de un bun ce considera că-i mai aparține ei, cugetă cu tristețe și groază la singurătatea ce-o aștepta. Dar a fi pledat în favoarea ei, încercând să mai reînnoade ceea ce părea definitiv rupt, i se părea pe cât de înjositor pe tot atât de zadarnic cu un Pierre asaltat din toate părțile de femei, și trecând de la una la alta, pe măsură ce se plectisea și se sătura de ele. Câte nu trecuseră prin aceste oribile clipe de fățîșă dizgrație? Iar gândul că ea îngroșase numărul favoritelor perindate prin existența sa de vedetă adulată, o făcu brusc să simtă jarul lacrimilor arzându-i în gât și sub pleoape. Dar această ultimă satisfacție - s-o vadă bocindu-se - care l-ar fi făcut să se umfle și mai tare în pene, nu i-o va da odată cu capul! De aceea se stăpâni din toate puterile, nu numai sugrumând plânsul gata să răbufnească, ci arătându-se cât mai nepăsătoare.

— Acum, când s-au dat cărțile pe față, nu văd la ce am mai zăbovi aici, roști cu răceală.

— Ei, asta-i! Nu face pe bosumflata, îi zise Pierre,

vârându-și o mină sub pătură și căutând să o prindă. Erica țâșni însă ca o săgeată și, înhățându-și veșmintele de pe scaun, intră în baie, să se îmbrace. Cu săptămâni înainte, înflăcăratul amant ar fi alergat după ea, ar fi ajuns-o din urmă și, luând-o în brațe, ar fi readus-o în pat, așa cum se întâmplase nu doar o dată, când se ciorovăiseră.

Dar de data aceasta nu îl văzu repezindu-se s-o abată din cale, deși, într-un ungher al inimii, tot mai licărise o speranță că o va face. Nici nu strigă după ea și nu-i bătut nici în ușa, cum așteptase cu urechea ciulită, ci, la întoarcerea în cameră, îl găsi îmbrăcat, iar după puține minute și un sărut pripit și formal, se despărțiră, nu fără ca Erica să-i remarce o vădită destindere zugrăvită pe chip. Pesemne era bucuros de modul cum decursese deznodământul, fără proteste și jeluiri din partea iubitei subit părăsite.

La plecare, porni într-așa o viteză, încât anvelopele scrâșniră pe asfaltul locului de parcare, imprimându-și protestul în dâre prelungi și întunecate. Imediat îl urmă și ea, în mașina decapotabilă, însă mergând mai încet. La prima răspântie, îl pierdu complet din vedere, păstrându-i cea de pe urmă imagine: zâmbitor și făcându-i cu mina.

Străbătuse o bună bucată de drum când își dădu în sfârșit seama că de fapt nu avea nicio țintă. Limba ceasornicului încă nu arăta ora trei, iar afară cernea o ploaie mărunță și dezolantă, precum o anticipase buletinul meteorologic. Unde putea să se ducă? Și ce să facă până ia capătul zilei... ori chiar ai vieții? se întrebă deznădăjduită, și. În aceeași secundă, zăgazul ce-l ridicase cu atâta efortare în calea cruntei decepții și a umilinței spre a nu-i oferi satisfacții amozului care-o zvârlise deoparte, se prăbuși. Nedorită de nimeni, singură și fără un țel, izbucni într-un hohot de lacrimi amare, ce-i șiroiau de-a lungul obrazilor și în jos, pe bărbie. În această stare conduse mai departe mașina, doar cu gesturi reflexe și fără să-i pese

încotro o purta.

Într-un singur loc n-ar fi vrut să ajungă: în Quarton Lake, adică acasă, unde prea multe amintiri ar fi năpădit-o, plus o droaie de treburi, lăsate în urmă, de care nu se simțea în stare să se apuce tocmai acum. Bâjbâind dintr-o stradă într-alta, se trezi, la un moment dat, în piața Somerset Mall, împânzită de magazine de lux, de unde, cu aproape un an înainte, șterpelise, pentru prima oară de când se știa, sticlucă cu parfumul ei preferat - o boroboacă bizară, care o conduse în schimb la concluzia că, îmbinând agerimea de minte cu cea a mișcării și cu îndrăzneala, puteai să obții multe. După ce dădu un ocol piațetei, parcă mașina, apoi o luă la picior, prin ploaie, spre pasajul acoperit, ticsit, de vitrine și firme. Odată la adăpost, se scutură de stropii mărunți de pe haine și de lacrimile de pe obraji.

În magazinele dispuse concentric, nu era mare aglomerație. Erica intră în vreo câteva, se uită în fugă și absentă la niște pantofi Bally, la jucăriile firmei FAO Schwarz, la mărfurile diverse și colorate ale unei prăvălii de exclusivități, mergând mai mult în virtutea pașilor ce-o purtau, nedorindu-și nimic din tot ce vedea, tot mai dezolată și neliniștită. Într-un magazin cu articole de voiaj, pe care le frunzări cu aceeași privire golită de interes și atracție, zări chiar în momentul când se hotărâse să iasă un obiect care îi reținu atenția. Era o servietă englezească, de piele, lucioasă și maronie, expusă pe o tejghea lăaturalnică, acoperită cu geam. După o scrutare fugară, își strămută privirea aiurea, ca numai la o secundă s-o întoarcă din nou înspre ea. Oare de ce? se întrebă intrigată, când obiectul în sine nu-i putea servi la nimic. Ce să facă ea cu o servietă? Poate doar s-o deteste, ca și până acum. deoarece, în mod cu totul simbolic, întruchipa tirania dosarelor aduse spre rezolvare acasă;

serile petrecute de Adam ținând servieta pe genunchi

ori alături; ceasurile fără de număr pe care i le dăruia ei și nu soaței. Hotărât lucru, ura servietele. Și totuși, din motive mai presus de înțelegere, aceasta o atrăgea. „Am s-o iau”, se decise pe loc. Poate chiar pentru Adam, să i-o dau cadou ca un gest de ironie supremă, la despărțire. Dar merita s-o plătească? Bani avea, se-nțelege, dar parcă era mai ispititor s-o înhațe și să plece cu ea, cum avusese dibăcia s-o facă și cu alte nimicuri. La o zi atât de anostă nu strica să adauge un divertisment cât de neînsemnat. Și cu gândul acesta purcese la fapte.

Uitându-se, chipurile, la alte obiecte expuse, examină prăvălia și pe toți cei din ea. Iar în timp ce se pregătea de atac, simți, ca și în celelalte ocazii, cum o cuprinde emoția și cum se dezlănțuie în întreaga ei ființă deliciile unei lupte între aprehensiune și cutezanță.

După căutăturile ei furișe, ajunse la constatarea că în magazin erau trei vânzători – o fetișcană și doi bărbați, din care unul, mai vârstnic, probabil îndeplinea și rolul de șef. Oricum, toți erau ocupați cu clienții, iar în afara cumpărătorilor în curs de servire, încă vreo patru persoane pribc-geau, precum Erica, dintr-o parte în alta, cântărind din ochi mărfurile. Printre acestea o băbuță sfielnică și tăcută, ca o bunică, se opri la un catalog cu etichete pentru valize pe care îl răsfoia concentrată. După această discretă orientare în câmpul de bătălie, Erica o porni, pe căi ocolite și cu câteva pauze în drum, spre tejgheaua pe care se afla servieta, iar când ajunse la ea, prefăcându-se că doar atunci o descoperise, începu să o studieze meticuloasă, întorcând-o pe toate fețele. O singură otheadă discretă îi confirmă cum că toți vânzătorii erau mai departe absorbiți cu clienții, așa încât continuându-și amănunțita inspecție, izbuti, fără nicio dificultate, să se debaraseze de cartonașul exterior, cu specificația prețului, îndesându-l printr-una din muchii, înăuntru. Scăpată de primejdiosul înseamnă, pipăi servieta cu și mai multă

siguranță de sine, apoi o ridică, s-o contemple de la distanță, în vreme ce în realitate mai roti o privire în jur. Unul din vânzători servea un nou mușteriu, mai toți plimbăreții, foindu-se încolo și încioace, se făcuseră nevăzuți, iar în rest, aceeași atmosferă tihnită. Sub asemenea auspicii prielnice în loc să pună servieta la loc, o strânse mai cu nădejde în mână și, legănând-o ușor, porni agale spre ieșirea ce dădea în pasajul acoperit, unde se înșirau magazinele lipite între ele. În mijlocul lor se afla o fântână arteziană, al cărei susur îl auzea chiar de unde se afla, iar în imediata-i proximitate, zări un paznic în uniformă, stând cu spatele către prăvălie și conversându-se cu un puști. Ca atare, niciun pericol, întrucât, odată ce trecea pragul și pășea în stradă, chiar de ar fi fost să o vadă, nu avea motive s-o suspecteze. Așadar înainte, spre ușă! mai avea câțiva pași și ieșea, fără ca nimeni s-o oprească clin drum. ori s-o întrebe de vorbă. Formidabil, cât de lesne puteai șterpeli!

— Un moment! auzi o voce aspră și poruncitoare din spate. Speriată, Erica se întoarce.

Somația venise din partea bătrânei. gen bunicuță timidă și taciturnă, care păruse adâncită în studierea etichetelor de valize. Numai că înfățișarea-i de acum era complet alta. Nici blândețe și nici sficiune nu arăta, ci o privire tăioasă și o gură cu buze subțiri, pungită într-o necruțătoare severitate. Cu pași hotărâți, veni către Erica, adresându-se totodată vânzătorului mai în vârstă, pe care îl luase de la bun început, drept șef, sau așa ceva...

— Dom'le Yaney, poftiți încioace! îl chemă ea din mers, iar Erica, urmărind totul încremenită, se trezi, la apropierea femeii, apucată de încheietura mâinilor. Încercând să și-o libereze, strânsoarea se întezi ca o gheară.

Atunci se pierdu de-a binelea și începu să se zbată apărându-se:

— Dă-mi drumul! Ce ai cu mine?

— Gura! îi şuieră presupusa bunică - în realitate o femeie către cincizeci de ani, sau poate şi mai puţin, dar machiată şi îmbrăcată încât să pară o babetă. Sunt detectivă şi te-am prins în delict, îi spuse în chip de recomandare; iar apoi către domnul Yaney, care răspunsese apelului ei, venind într-un suflet: Această femeie a furat servieta pe care o ţine. Am oprit-o până să iasă pe uşă.

— Să mergem în partea din spate, hotărî celălalt impasibil.

Ca şi detectiva, părea netulburat de întâmplare, ci poate numai vag plictisit, cunoscând neplăcuta formalitate ce avea s-o îndeplinească. La Erica de-abia catadicsi să se uite, şi într-un fel ce-o făcu să se simtă nedemnă de o privire, aidoma unui criminal.

— Ai auzit ce avem de făcut? se oţărî defectiva, trăgând-o de mină spre capătul prăvăliei, unde pesemne erau birourile.

Dar în loc s-o urmeze supusă, Erica se opinti cât putu, protestând cu trupul şi glasul.

— E o eroare ce faceţi! Mă-nvinuiţi pe nedrept!

— Eroarea dumneata ai comis-o, i-o întoarse femeia, după care îl întreabă cu cinism pe cel de alături: Din câţi hoţi am prins şi-a recunoscut vreunul vina?

Acesta era vizibil jenat. Împotrivindu-se, Erica ridicase tonul, făcându-i pe clienţii din faţa tejghelelor să-şi întoarcă brusc capetele. Scena era penibilă, încât domnul Yaney, dornic s-o curme cât mai degrabă, urgentă prin semne nerăbdătoare schimbarea locului de discuţii.

Dar în secunde ce-au urmat, Erica a făcut o greşală ce a răsturnat cursul evenimentelor. De i-ar fi însoţit pe cei doi, după cum i-o ceruseră, cu siguranţă totul ar fi decurs ca în alte zeci şi sute de cazuri. Cu alte cuvinte, mai întâi ar fi fost chestionată - poate chiar

scuturată de detectivă, deoarece Erica și-ar fi tăgăduit fapta - ca după neslăbitele insistențe ale zmeoaicei să-și plece într-un târziu steagul, recunoscându-și greșeala și cerându-i clemență. De-a lungul interogatoriului, ar fi reieșit, natural, la iveală și faptul că e soția unui director executiv din industria vehiculelor. După mărturisirea verbală, i s-ar fi cerut încă una în scris și semnată, iar odată cu aceasta, putea să plece acasă, incidentul încheindu-se aici. De-abia mai pe urmă, declarația iscălită se trimitea la Asociația negustorilor cu amănuntul, unde era confruntată, spre a se stabili dacă împricinatul este recidivist ori la prima infracțiune. Dacă se constata că mai săvârșise delikte, putea eventual și deferit tribunalului - în funcție de identitate și de poziția socială - or cum Erica nu fusese până atunci prinsă și, implicit, nesemnalată ca hoată, iar ca soția lui Adam intra și în tagma favorizaților, evident, n-ar fi suferit nicio penalizare.

Magazinele din suburbiile de elită, în special acelea polarizate. În jurul unor cartiere ca Birmingham ori Bloomfield Hills, locuite numai de familii ilustre, din industria auto, se obișnuiseră, din păcate, cu pungășoaicele ce-și însușeau obiecte, nu constrânse de lipsuri, ci din cu totul alte motive pe care, deși nespecialiști în ale psihologiei, micii comercianți le mirosiseră totuși. Ce le îndemna la furt pe aceste doamne din lumea sus-pusă erau suferințele conjugale, abandonul din partea soților, nevoia de o variație ieșită complet din comun, care să le trezească din toropeala însingurării. Și așa cum erau la curent cu aceste tainice pricini, cunoșteau și neplăcutele consecințe pe care le-ar fi avut de îndui'at odată ce îndrăzneau să recurgă la măsuri radicale - ca trimiterea în judecată sau denunțarea publică a făptașelor. Uniți prin spirit de clan, fabricanții n-ar fi iertat împilarea unuia dintre ei, ci l-ar fi boicotat, până la faliment, pe stăruitorul neguțător.

Astfel stând lucrurile, proprietarii de magazine adoptaseră metode de compromis. În cazul cleptomanelor învederate - urmărite de la primii lor pași - se consemnau prompt sustragerile, iar pe urmă li se expedia o factură la domiciliu care, îndeobște, era achitată fără parlamentări și obiecții. Când infractoearea nu era însă notorie, atunci era reținută și anchetată, iar după stabilirea identității, i se trimitea, în același mod, nota de plată acasă. Se mai întâmpla câteodată ca speriate de însăși prinderea în delict și interogatoriul fără menajamente ce urma în culisele prăvăliei, unele să se lecuiască pentru totdeauna de furtişaguri. Dar indiferent de modalitățile prin care se despăgubeau negustorii, grija de căpetenie era să nu facă vâlvă, ci să procedeze cu tact și, mai ales, pe tăcute.

Or în groaza și disperarea ei de moment, Erică anulă orice mijloc de reglementare pașnică și discretă a incidentului. Smucindu-se brusc din insistenta strânsoare a detectivei, se întoarce și o tuli, alergând, cu servieta în mână, mai întâi afară din magazin, iar apoi prin pasajul acoperit, îndreptându-se către ușa prin care intrase. Luați complet prin surprindere, cei doi rămaseră înlemniți, neștiind, o secundă sau două, ce aveau de făcut.

Detectiva își reveni însă prima în fire și, apucând-o pe urmele Ericăi. prinse a striga:

— Tăiați-i drumul femeii! Înghățați-o! E o pungășoaică.

Gardianul în uniformă, care continua șueta cu piciul din față, se răsuci pe călcâie la auzul primelor țipete.

— Fugi după ea! îi ordonă pseudobunicuța. Arestează-o 1 A furat servieta ce-o ține în mână!

Fără să stea pe gânduri, acesta o porni ca din pușcă în urmărirea fugarei, în vreme ce publicul, forfotind prin pasaj, se opri ca la comandă din umblet, hoibându-se, căscând gurile și înălțându-și grumajii către locul învălmășelii. În larma stârnită, mulți din cumpărătorii din magazine se precipitară afară, să vadă ce se întâmplă. Dar

cu toată alerta, nimeni nu i se interpusese Ericăi, care continua să alerge, în ascuțita cadență a tocurilor, amplificată de mozaicul de sub picioare. Răgetul detectivei, zgâiala oamenilor din jur, tropăitul vardistului, tot mai aproape de ea, i se păreau un coșmar. Oare trăia supliciul aievea? se întreba buimăcită. Nu! Era doar un vis, din care se va trezi într-o clipă sau două. În realitate, se pomeni însă în fața ușii masive, de la intrarea în pasaj, pe care, deși o împingea cu toate puterile, se urnea cu exasperantă încetineală. Când, în sfârșit, o crăpă și se furișă pe ea, ieșind în ploaia mărunță și deasă, o luă iarăși la fugă, spre fâșia de parcare, aflată la câțiva iarzi.

Inima îi bătea nebunește, cu izbituri de ciocane, răsufarea devenea tot mai scurtă și anevoioasă de pe urma efortului fizic și a spaimei. În năuceala ei, își aminti că, din fericire nu-și încuiase mașina, așa încât fără a-și încetini pasul și strângând servieta sub braț, deschise cu stângăcie poșeta, bâjbâind în neștire după cheia de la contact. În scotoceala-i pripită, mai multe obiecte îi căzură din geantă, dar le lăsă vraise pe caldarâm, unicul gând fiind acela de a găsi cheia înainte de a fi ajuns la turism. Cum de altminteri și izbuti, numai că tot atunci, întorcându-și privirea văzu gardianul - un ins tinerel și vânjos - gonind doar la câțiva pași depărtare, urmat de zmeoaica pe care o crezuse bunică. Totul era pierdut! Până să desfacă portiera să intre, să pornească motorul și s-o ia din loc, va fi înhățată de ei. Terifiată, conștientă de agravarea crescândă a consecințelor, se lăsă copleșită de disperare.

Dar tocmai când nu-și mai întrevedea salvarea, vardistul alunecă pe asfaltul udat de ploaie, întinzându-se cât era de lung. cu fata în jos. Un moment rămase nemișcat și prostiț, după care, cu greu și cu evidente dureri, izbuti să se scoale. Dar incidentul îi furniza Ericăi tocmai răgazul de care avusese nevoie. Zvârlindu-se în

mașină, introduse cheia în contact, o răsuci și, apăsând pe accelerație, țâșni înainte. Scăpase! se gândi râsuflând ușurată. Dar numai la o secundă, o nouă grijă începu s-o muște de inimă: nu cumva urmăritorii îi văzuseră numărul de pe tablita de circulație?

În fapt, așa se întâmplase. Ba mai mult. Își notaseră și caracteristicile turismului – tip sport, decapotabil, de un roșu aprins, precum mărul de zahăr – o nuanță la fel ele izbitoare privirii ca un pom prididit de boboci în mijlocul unui peisaj hibernal.

Iar cum amănuntele mai sus pomenite parcă nu le-ar fi fost de ajuns pentru demascarea fugarei, printre mărunțișurile picate din geantă, dădură și de un portvizit înțesat cu carnete de credit precum și alte hârtii de identitate.

Detectiva le culese de jos, împreună cu alte mici obiecte, în vreme ce gardianul – cu uniformă soioasă și udă, și cu o gleznă scrinlită – se îndrepta schiopătând spre un telefon public, spre a chema poliția locală.

Depistarea și prinderea ei fusese un joc de copii pentru organele de resort, și poate la gândul acesta rânjeau și cei doi polițiști care o poftiră să-și părăsească mașina și să se urce într-a lor. Cu puține minute înainte, instalați într-o dubă, se alăturaseră cochetului turism roșu și, fără a mai uza de sirenă sau de avertizoarele luminoase, unul din ei îi făcuse un semn să oprească, la care Erica se conformase pe loc, știind că orice fel de opoziție ar fi nebunie curată – cum de altfel se dovediseră și încercările dinainte.

Tinerii în uniformă se arătaseră fermi, dar în ace-Iași timp calmi și politicoși, astfel că se simți mai puțin fâstăcită decât în fața cruntei zmeoaice din prăvălie. În sinea ei se împăcase cu tot ce mai avea să urmeze. Odată ce-și atrăsese nenorocirea, era natural să se aștepte la întreg corolarul de consecințe nefaste pe care, oricum, nu

mai putea să le ocolească, indiferent ce-ar fi zis sau ar fi făcut.

— Am primit dispoziții să vă transferăm în mașina noastră, iar volanul îl predați colegului meu, o anunță unul din polițai.

După ce inspirase adânc, Erica izbuti să rostească:

— Mă rog. Faceți precum vi s-a spus. Apoi coborî și o porni către dubă. Dar când emisarul ordinii publice o conduse la ușa din spate și i-o deschise, se trase îngrozită înapoi: în interior erau gratii și trebuia să stea îndărătul lor, ca într-o celulă de închisoare!!

Observându-i reacția, polițistul căută să mai îndulcească penibila situație.

— Eu unul v-aș lăsa cu mine, în față. Dar vedeți, așa sună regulamentul. Iar de nu îl respect, s-ar putea să fiu. eu vârat după gratii.

La explicația-i plină de bunăvoință, Erica simula un zâmbet anemic. Era clar că cei doi agenți nu o luau drept o criminală.

— Ați mai fost vreodată arestată? o întrebă același tinerele binevoitor.

În chip de răspuns, Erica dădu negativ din cap.

— Mi-am închipuit eu. Fiindcă așa se sperie omul la prima. Pe urmă, le ia mai ușor, fiindcă-și dă seama că nu-i chiar așa grozăvie. Vreau să spun pentru cei care nu ne fac greutăți.

La ultima sa remarcă socoti că nu avea ce să riposteze. Așa încât se urcă în dubă, iar în urma ei se zăvorî ușa.

La sediul poliției, zări cu oarecare luciditate lamhriul pereților și podeaua cu lespezi lucioase, în rest totul îi apărea aburos, fără contururi precise. După o introducere strict formală, se trecu la relatarea propriu-zisă a faptelor, prin întrebări la care răspunse eu deplină onestitate, conștientă că nu mai avea niciun rost să nege. Confruntată

cu detectiva și gardianul ce încercaseră să o prindă, aceștia se arătară ostili chiar după ce le confirmă pe deplin versiunea. Re -, cunoscu și servieta furată, întrebându-se în sine ce diavol o făcuse să și-o dorească. Odată interogatoriul încheiat, semnă o declarație și i se sugeră posibilitatea unui eventual telefon la soț ori un avocat. La ce bun? se întrebă. Și refuză categoric oferta.

Pe urmă o conduseră în altă încăpere - dosnică, strâmtă și cu o fereastră baricadată cu zăbrele de fier - unde îi ferecară ușa, lăsând-o singură și ca vai de ea.

Șeful poliției locale - respectabilul Wilbur Arenson - nu se repezea din principiu la hotărâri de moment. Nu o dată, de-a lungul carierei, Arenson constatasese că lipsa de pripeală, când circumstanțele nu-l minau de la spate, se dovedea mai târziu utilă. Credincios acestei deize, confirmată de timp și de profiturile aduse, și acum cântărea pe îndelete rapoartele ce-i sosiseră în legătură cu un furt dintr-un magazin, survenit în decursul după-amiezii, urmat de o tentativă de evadare, de alertarea prin radio a poliției și culminând cu interceptarea și încarcerarea făptașului. Arestata - o oarecare Erica Marguerite Trenton, în vârstă de douăzeci și cinci de ani, căsătorită și domiciliată în Quarton - se arătase docilă în decursul anchetei, iar în cele din urmă iscălise și o declarație prin care-și recunoscuse vina. Conform procedurii obișnuite, inculpata ar fi fost pusă sub acuzare, i s-ar fi dresat formele spre trimiterea în judecată și, mai mult ca sigur, ar fi fost condamnată. Numai că în suburbia de sub jurisdicția lui Arenson, nu toate cazurile se încadrau riguros în practica stabilită. Desigur, șeriful nu se preocupa de orice găinărie - cum era un furt neînsemnat ca acesta, lăsat întru rezolvarea subordonaților, și totuși existau și ocazii când rapoartele consemnând asemenea fapte minore ajungeau pe biroul său!

Trenton! Numele făcea să-i vibreze o coardă a

memoriei. Oare când și în ce împrejurări îl mai auzise? se întreba Wilbur Arenson, incapabil să-și răspundă pe dată. Dar până la urmă își va aminti negreșit, de va lăsa creierul să rumege în tihnă. Iar până atunci, va mai trece o dată peste documentele scrise.

O altă deviere de la practica în vigoare - de astă dată inițiată chiar de anchetator, care cunoștea apucăturile șefului - era neintocmirea în grabă a cazierului. Or în lipsa acestuia, cazul nu putea fi comunicat presei și, implicit, difuzat în gazete.

De la prima citire a rapoartelor, câteva lucruri îl intrigaseră pe șerif. Mai întâi mobilul delictului - care nicidecum nu se întemeia pe lipsa de bani. Portvizitul pierdut de arestată, în goana ei spre mașină, conținea pe lângă mai multe carnete de credit la diferite magazine locale, și peste o sută de dolari numerar, iar la percheziționarea poșetei se mai găsi și un cec cuprinzând însemnate sume, care, după confruntarea efectuată la bancă, aveau deplină acoperire.

Arenson era, natural, la curent cu hoțiile doamnelor înstărite și presupusele lor motivări psihice, așa încât mobilul legat de partea pecuniară și-l explică fără prea multă bătaie de cap. Un alt amănunt care-l pusese pe gânduri fusese refuzul numitei Erica Marguerite Trenton de a da orice referințe privitoare la soț cât și de a-i telefona, la sugestia anchetatorului. Numai că opoziția ei nu-l împiedicase pe acesta de a purcede la formalitățile de rigoare. Verifică mai întâi apartenența turismului pe care îl condusesese, aflând printr-un coleg de la circulație că înregistrarea lui figura pe numele uneia dintre cele TREI MARI COMPANII, iar odată intrat în posesia acestui detaliu, luă legătura și cu paza centrală a Companiei al cărei șef îi confirmă întru totul informația obținută, adăugând, cu de la sine putere, și amănuntul că mașina decapotabilă aparținea domnului Adam Trenton care, pe

lângă aceasta, mai deținea una, pentru folosința sa personală. Conștiincios, polițistul înserase și această relatare în raport. Or tocmai la ea cugeta în momentul acesta onorabilul Wilbur Arenson, stând aplecat, cu trupu-i vânos și capul pleșuv, peste biroul din față, și uzând de întreaga maturitate a judecății sale de om către șaizeci de ani.

După cum îi era cunoscut, mulți slujbași superiori ai Companiei beneficiau de câte un autoturism, dar a avea două – unul pentru uz personal și altul pus la dispoziția soției – trebuia să ocupi un post însemnat. Pornind de la această premisă, nu-ți trebuia multă perspicacitate ca să ajungi la încheierea că infractoarea Erica Marguerite Trenton, zăvorâtă într-o cameră mică, rezervată pentru interogarea suspectilor și nu într-o celulă de rând – tot din subtila inițiativă a anchetatorului grijuliu – era consoarta unei persoane sus-puse.

Întrebarea era cât anume de sus? Și cu ce influență în sânul comunității? Or în aceste privințe trebuia să se facă luntre și punte și să afle răspunsul.

De altfel, tocmai aceste tatonări și migalnice cumpăniri îi determinau pe locuitorii cartierelor de elită să apere cu tărie autonomia poliției din suburbiile lor, subminând ideea periodic reînnoită de a se contopi aceste organe locale, sau o parte din ele, într-o singură forță, centralizată în metropolă. Dar în ciuda argumentelor aduse în sprijinul noii concepții – întâi că s-ar elimina anumite paralelisme în activitatea desfășurată; apoi s-ar reduce considerabil din cheltuieli și, în fine, că oriunde adoptată această structură își demonstrase validitatea – mărimile din Birmingham, din Bloomfield Hills, Troy, Dearborn, Grosse Pointe și din alte districte selecte din afara orașului, se opuneau cu tărie; iar cum opinia lor atârna greu în balanța hotărârilor de natură administrativă, proiectul cădea cu succes la fiecare

repunere pe tapet. În actuala sa formă, constituit pe sectoare restrânse - fiecare cu libertatea sa de acțiune - sistemul poate nu oferea o echitate ideală, dar tocmai această lacună le convenea vajnicilor apologeți, deoarece când unul din ei ori chiar un amic se întâmpla să mai cadă în păcat, încâlcind legea, altfel li se cântărea fapta de către cineva care le cunoștea poziția în comunitate, decât de un venetic, picat cine știe de unde, și chemat să-i judece fără nicio condescendență.

Adâncit în reflecții privitoare la enigmaticul caz din acea după-amiază, în mintea lui Arenson se făcu dintr-odată lumină. Evrika! strigă el. În sfârșit dezlegase misterul. Știa unde și când îi mai trecuse pe la urechi numele Trenton. Cu cinci, șase luni în urmă, se dusese la reprezentanța Stephensen Motors, de unde cumpăraseră, în dar, o mașină soției. Era într-o sâmbătă - își reaminti și mai limpede - iar în vreme ce dădea ocol expoziției, în vederea alegerii, concesionarul, Smokey Stephensen, i-l prezentase pe un anume Adam Trenton, din conducerea Companiei. Mai târziu, când urcase în cabinetul lui Smokey, ca să încheie în liniște și între patru ochi târgul pentru care venise, acesta-i suflase în treacăt cum că tipul ce i-l recomandase înainte - adică Trenton - avea perspective grozave de propășire, chiar până în scaunul prezidențial al întreprinderii ce-o slujea. Evocând incidentul și cântărindu-i imediatele implicații, Arenson se felicită pentru chibzuință ce-o arătase. Meditând îndelung și întorcând cazul pe toate fațetele, ajunsese nu numai la revelatoarea încheiere că arestata nu era o borfașă de rând, ci o cucoană de vază, dar, lucru și mai util, acumă știa de unde să mai culeagă informații suplimentare înainte de a trece la orice decizii.

Așa încât, întinzându-se după un telefon cu orașul, îl chemă de îndată pe Smokey Stephensen.

Sir Perceval McDowall Stuyvesant Bart și Adam

Trenton se cunoșteau și erau prieteni de peste două decenii. Dar amicitia lor era dezlegată de orice conveniențe, așa încât puteau să se scurgă câte doi ani, de nu chiar mai bine, fără să se întâlnească ori măcar să comunice între ei, ca la proxima revedere – când viața și obligațiile de serviciu îi aduceau la răstimpuri în același oraș – să reia vechea prietenie, la fel de cordială și degajată de parcă nu fuseseră nicio zi despărțiți.

Ceea ce poate contribuisese la trăinicia legăturii lor amicale erau tocmai contrastele ce-i deosebeau. Deși ingenios ca natură, Adam era mai presus de orice un mare organizator, un pragmatic ce nu lăsa nicio acțiune nedusă la bun sfârșit. Sir Perceval, dotat cu aceeași imaginație, la care timpul adăugase și faima unui strălucit om de știință, era, pe de altă parte, un visător fără leac, care cu greu o scotea la capăt cu materialitatea preocupărilor zilnice – un original care, deși în stare să nascocoască de pildă, primul fermoar de pe lume. uita, după darea în uz a invenției să îl tragă pe cel de la propriii săi pantaloni.

Și ca cbârșie erau diametral opuși. Pe când sir Perceval descindea dintr-o spiță de lorzi englezi, tatăl lui Adam lucrase ca oțelar în Buffalo – New York. Întâlnirea lor data din vremile studenției. Fiind de aceeași vârstă, absolviseră simultan universitatea Purdue: Adam ca inginer, sir Perceval – sau Perce, cum îi spuneau intimitii – ca fizician. În anii de după luarea licenței, Perce dobândise o sumă de titluri științifice, dar nu întrecându-se cu munca și firea, ci cu nonșalanța și voioșia copiilor ce culeg margarete pe ci m^2 , ca pe urmă să activeze un răstimp în aceeași Companie slujită de Adam, deși într-o altă ramură, și anume a cercetării științifice – sau în „Cisterna gândirii” după cum mai era denumită – unde-și lăsase amprenta printr-o descoperire privind noile aplicații a microscopelor electronice.

În acea perioadă – premergătoare căsătoriei lui Adam

cu Erica în care și Perce era încă celibatar – se văzuseră mai des ca oricând, fiecare descoperind compania celui de-alături din ce în ce mai plăcută și atrăgătoare. Tot atunci, Adam aderase în parte la mania lui Perce de a confecționa, în timpul său liber, viori pseudoantice, pe care, cu umor-u specific, încrusta mai apoi mărci de renume ca Stradivarius ori Amati; în schimb refuzase ideea prietenului de a învăța împreună limba niponă, o treabă de care Perce se apucase totuși de unul singur, incitat de un abonament pe care-l primise la o revistă din Tokio, ajungând, în mai puțin de un an, să citească fără dificultate orice publicație apărută în japoneză.

În ochii lui Adam, sir Perceval Stuyvesant – lung și subțire ca fusul – era mai totdeauna posac – impresie complet eronată – și veșnic cu capul în nori – părere de astă dată corectă. Spirit olimpiu, pe care nimic nu putea să îl tulbure, odată adâncit într-o cercetare științifică, uita de tot și de toate, până și de cei șapte țânci, năzdrăvani și gălăgioși, țopăindu-i în jur. Aceste progenituri apăruseră, într-un ritm neslăbit de una pe an, imediat după cusătoria lui Perce – curând încheiată după plecarea sa din industria auto – cu nebunatică jună, plină de vino-încoace, ce-i purta astăzi nobilul nume. Alături de ea și de pruncii în necurmată sporire numerică, conviețuia într-o casă, gen balamuc, nu departe de San Francisco.

De-acolo venise, cu avionul, anume să-l vadă pe Adam, iar în aceeași după amiază de august, la câteva ore după aterizarea în Detroit, îl întâlnise în cabinetul său, din clădirea centrală a Companiei.

La telefonul primit cu o zi înainte, prin care Perce își anunțase sosirea, vechiul amic îl rugase cu stăruință să tragă la el, în locuința din Quarton Lake, și nu la hotel. Știind că Erica îl agreează pe Perce. Adam sperase că prin plăcuța-i prezență va mai slăbi încordarea și incertitudinea ce continuau să planeze asupra căminului său.

Însă Perce îi declinase ferm invitația, argumentându-i:

— E mai bine să nu dau ochii cu Erica, deoarece m-ar descoase ce m-a minat către tine. Or prefer să-i explici după aceea, în modul în care vei crede tu de cuviință.

— Dar în fond ce vânt te aduce? căutase Adam să afle, odată ce-i stârnise curiozitatea.

— Se pare că-mi trebuie o slujbă.

Dar așa cum feieși în curând, nu pentru el o dorea, ci venise să-i ofere una lui Adam. O mare întreprindere de pe Coasta de Vest, profilată pe tehnologie radar și electronică de ultimul tip, căuta un director, iar ca unul ce se număra printre fondatori și acum dirija cercetarea științifică de la înălțimea scaunului de vicepreședinte, Perce îl abordase pe Adam atât în numele său cât și al asociaților.

— Te numim președinte, amice, îl informă încă de la debutul discuției. Deci pornești nu de pe o treaptă intermediară, ci chiar de la cea mai de sus.

— Așa l-a ademenit și Henry Ford pe răposatul Bunkie Knudsen, îi replică Trenton sec.

— Numai că tu te-ai putea alege cu mai multe profituri, deținând, de la bun început, o mare parte din acțiuni. Apoi, încruntându-se de-abia perceptibil, Sir Perceval își urmă pledoaria. Am să-ți cer o favoare, rosti privindu-l pe Adam și ochi. Ascultă-mi propunerea cu deplină seriozitate.

— Niciodată nu te-am bagatelizat în ceva, se grăbi celălalt să-l asigure.

Iar afirmația sa era pe deplin autentică. Însăși prietenia lor se baza pe respectul și prețuirea calităților reciproce. Și pe bună dreptate, întrucât amândoi își dovediseră talentele și capacitatea în specialitățile profesate. Adam se putea lăuda cu importante înfăptuiri în industria-auto, la fel cum și Perce - cu toată împrăștierea ce-o arăta uneori și inaptitudinea sa pentru treburile

mărunte cotidiene – odată ce îmbrățișa o idee științifică, săvârșea adevărate minuni. Cu mult înainte de întâlnirea și discuțiile de azi, Adam aflate de existența întreprinderii în care căuta să-l atragă, cât și de solida ei reputație, dobândită într-un timp foarte scurt.

— Deocamdată suntem o corporație restrânsă, dar cu perspective de dezvoltare rapidă. De aceea nu putem sta cu mâinile încrucișate, ci trebuie să ne luăm măsuri.

După sumară introducere, Perce îi relatează, cu lux de amănunte, cum o mină de oameni de știință, de-o seamă cu el, hotărâseră ființarea întreprinderii pomenite în scopul de a materializa noile cuceriri ale științei, atât de multiple și variate, prin producerea unor utilaje și aparate puse la îndemâna oamenilor. Una din preocupările mai recente viza valorificarea resurselor energetice și a sistemelor de transmisie proaspăt descoperite, de pe urma cărora urmau să beneficieze nu numai urbanizarea haotică și industria în progres galopant, dar mai ales populația, întrucât extinderea lor în operațiile de irigare a solului va aduce o creștere apreciabilă a producției alimentare. Cercetările până acum întreprinse își dobândiseră confirmarea lor practică în mai multe arii de activitate, așa încât tânăra întreprindere acumula noi și masive contracte „alunecând pe un făgaș uns cu miere și cu dulceață” – după sugestivă formulare a lui Perce.

— Și încă ne așteaptă multe, îl puse mai departe în temă. O bună parte din cercetările noastre sunt concentrate asupra superconductorilor. Ai idee de ei? 51 întreabă brusc pe Adam.

— Destul de vag, mărturisi celălalt.

— Dacă vom pune și această lucrare la punct – și mulți dintre noi sperăm că vom izbuti – va fi cea mai revoluționară descoperire a secolului în sfera resurselor energetice și a metalurgiei. Amănunte îți voi da mai târziu. Deocamdată reține că s-ar putea să constituie lovitura

noastră cea mare.

Revenind la propunerea inițială, de a-i oferi postul de președinte, Sir Perceval declară:

— Așa cum spuneam, urmărim țeluri mărețe și temerare. Dar totodată ne trebuie un cârmaci cu experiență comercială, deoarece, vezi amice, noi suntem oameni de știință. M-aș putea încumeta să afirm că ne-am adunat atâtea capete geniale cum puține există, sub aceeași egidă, în țara aceasta. Numai că suntem confrunțați cu corvezi ce țin de organizare, de administrație, de buget, de finanțe și altele pe care nu vrem și nici nu avem cuvenita pricepere de a le rezolva. Tot ce ne dorim e să zăcem în laboratoare, să facem experiențe și să gândim.

În același timp, își extinse ideea, coasociații săi nu ar accepta în fruntea organizației orice ins versat în ale comerțului.

— Economisti, am putea angaja cu duzina, iar consilieri administrativi, cu toptanul. Însă ce ne trebuie nouă este un singur om de prestigiu, cu imaginație, cu înțelegere și respect față de cercetările întreprinse, capabil să ne plaseze invențiile, să discearnă ofertele importante de cele minore, pe scurt, să ne reprezinte interesele la fațadă, lăsându-ne pe noi, mai departe, în umbră, iar pe deasupra, să fie investit și cu demnitate și caracter. Ori aceste însușiri le întrunești numai tu.

Față de asemenea omagiale afirmații, Adam nu-și putu reprima o reală plăcere și satisfacție. Oferte de posturi într-adevăr mai primise, ca de altfel mai toți directorii executivi. Dar aceasta, venind de la unul ca Perce, cu valoarea și reputația sa, împrumuta cu totul altă semnificație.

— Ce gândesc coasociații? îl întrebă deschis.

— Timpul i-a învățat să se încreadă în judecata mea. De altfel, cântărind candidații, am alcătuit o listă

restrânsă. Chiar foarte redusă, pe care doar numele tău figura.

— Mă simt măgulit, mărturisi Adam.

Sir Perce val Stuyvesant își îngădui unul din rarele sale surâsuri, schițat pe încetul și cu drămuială.

— Te vei simți măgulit și în alte privințe, când vei afla de salariu, de prime, de acțiuni și alte beneficii, pe care oricând vei voi, ți le pot preciza.

— Nu, pe moment nu e cazul, se împotrivi Adam. Sincer să fiu, niciodată n-am reflectat serios la ideea de a părăsi industria în care lucrez. Automobilele m-au fascinat toată viața. Și continuă să mă captiveze și acum.

Chiar după elogioasa și profitabila propunere ascultată, pentru el dialogul era pur teoretic. Cu toată stima ce o nutrea pentru Perce și solida prietenie care-i unea, abandonarea industriei-auto, cu de la sine voință, era de neconceput.

Așezați în două fotolii, dispuse față în față, îl privea pe amic cum se foiește întruna. Avea un stil de a se înnoda și a se deznoda, încât, urmărindu-i trupul lung și subțire, erai încercat de senzația că ai dinainte o reptilă în mișcare. Iar la fiecare încolăcire, devia de la tema discuției.

— Te-ai gândit vreodată ce inscripție postumă o să-ți confere posteritatea pe cripta de veci? îl întrebă Perce după o nouă șerpuială în fotoliu.

— Nu sunt prea sigur că voi avea vreuna.

Perce flutură o mină prin aer.

— M-am exprimat metaforic, amice, deoarece toți vom avea un monument funerar, fie durat în piatră, sau dăinuind în memoria viitorimii. Iar pe el va sta scris tot ce-am realizat în anii ce ne-au fost dați și ce am lăsat neîmplinit. La al tău ai reflectat vreodată?

— Cred că da; cum mai toți o facem în treacăt.

Împreunându-și buricele degetelor, și cu ochii la ele.

Sir Perceval vorbi mai departe.

— Despre tine s-ar putea încropi mai multe inscripții. Una ar suna cam așa: „Decedatul a fost vicepreședintele unei Companii auto” sau alta: „Regretatul a condus o Companie de automobile, ca președinte” - aceasta din urmă numai în ipoteza când nu te va părăsi norocul și-ți vei putea înfrânge emulii ca să te cocoți până în vârf. În ambele ipostaze te vei învăța în cercuri alese, numai de președinți și de vicepreședinți din industria vehiculelor. Doar atât că s-ar putea să te simți îmbulzit, amice. Cu atâtea uzine și corporații cu același profil, conducătorii lor ar ajunge să populeze o părticică din India...

— Dacă vrei să ajungi la ceva, de ce nu ataci subiectul direct? îi forță Adam mâna...

— Într-adevăr, excelentă idee!

„Uneori Perce cam exagerează cu retorica-i prețioasă, de esență engleză”, îl judecă Adam. Până la un punct îl înțelegea și-l scuza. Dacă după un sfert de secol trăit pe solul Americii, izbutise, în ciuda obârșiei nobile, să-și însușească mai toate deprinderile și gusturile locale, în schimb nu putuse să se dezbrace de vorbirea întortocheală și plină de meandre, specific britanică, adoptând-o pe aceea directă și fără echivocuri a băștinașilor. Or această reminiscență era o dovadă, probabil, că orice om rămâne sus-pus slăbiciunilor, fie lord, personalitate științifică sau un biet muritor de rând.

Aplecându-se înainte și scrutându-și cu gravitate amicul, Perce dădu în sfârșit glas ideii:

— Știi ce ar merita să se încrusteze pe lapida ta funerară? „Adam Trenton a realizat în decursul vieții ceva fără precedent și de mare valoare. A condus o organizație care a deschis drumuri noi omenirii, înlesnind, prin strădaniile sale, descoperiri ce vor înfrunta veacurile”.

După rostirea acestor cuvinte, se lăsă pe speteaza fotoliului, ca și când locvacitatea ce-o arătase - complet insolită la unul ca el - cât și adâncă trăire a afirmațiilor îl

sleiseră de puteri.

În tăcerea, ce coborî, Adam se simți mai covârșit sufletește de această aluzie străvezie țintind caducitatea actualelor sale eforturi decât de tot ce-i spusese Sir Perceval până atunci. Vechiul amic avea deplină dreptate. Oare cât va dăinui amintirea Orionului după primii ani de succes și de folosire? La fel a urmașului său Farstar? Pe moment, păreau de o copleșitoare importanță, dominând multe vieți, inclusiv pe a sa.

Dar ce dără vor săpa amândouă în făgașul timpului, odată ce voga lor o să cadă?

În cabinet era liniște. Ca întotdeauna la această oră târzie a după-amiezii. aici. ca și în alte birouri ale centralei, îndatoririle zilei se apropiau de sfârșit, secretarele și alți funcționari pornind către casă. Din locul în care se afla, Adam aruncă o privire pe geam: pe străzi, circulația se întețea odată cu declanșarea exodului din uzine și instituții.

Alesese acest ceas. la cererea amicului Perce, care-și exprimase dorința să-i consacre măcar o oră de șuetă netulburată.

— Mai vorbește-mi de supereconductori, marea lovitură de care mi-ai pomenit, îi ceru Trenton.

— Prin ei vom putea obține uriașe cantități de energie cu totul nouă. merită să înlătore poluarea de acum și să creeze o abundență cum n-a mai existat pe pla ni) t neta noastră, începu celălalt să explice cu vo; ihă domoală.

Dar tocmai atunci, un telefon de pe masa de lucru începu să zbârnâie insistent, iar Adam se răsuci brusc, scrutându-l cu enervare. Înainte de sosirea prietenului, îi dăduse instrucțiuni secretarei, Ursula, să nu-l deranjeze sub niciun motiv. După mâna lui Perce se vedea că și el era agasat de acest inoportun câriit, ce-l forța să-și întrerupă expunerea.

Oare ce-o fi determinând-o pe secretară să-i încalce

porunca? Numai ceva complet neobișnuit, își răspunse Adam în sine. Și, scuzându-se în fața oaspetelui, traversă cabinetul, se așează la birou și ridică receptorul din furcă.

— Nu v-aș fi deranjat, se justifică secretara, vorbind mai mult pe șoptite, dar domnul Stephensen o ține morțiș că are să vă comunice nu știu ce de urgență.

— Smokey Stephensen?

— Exact, sir.

— Să-ți lase un număr unde ar putea fi găsit mai târziu, îi spuse Adam vădit agasat. La caz că am timp îl voi suna eu. Dar acum să mă slăbească, te rog.

— Așa i-am și zis, urmă Ursula cu fâstâceală. Însă degeaba. Vă tot cere pe dumneavoastră, susținând că e ceva care trebuie neapărat să aflați, iar odată ce-o s-auziți despre ce este vorba, n-o să fiți supărat de insistențele lui.

— Fir-ar să fie! bombăni Adam, aruncând o privire apologetică spre amicul său Perce. După care continuă către secretară: Ai și acum legătura cu el?

— Da, domnule.

— Atunci pasează-mi-l repede. Iar după ce astupă receptorul cu palma, făgădui prietenului, lăsat în suspensie: Nu va dura decât un minut.

„Nenorocirea cu oamenii de genul lui Smokey e convingerea lor că interesele personale trebuie așezate deasupra altora, fiind de-o covârșitoare importanță”, boscorodi Adam în sine, auzind în aceeași secundă un tăcănit vag în pâlnie și apoi detestabila voce a negustorului de turisme:

— Tu ești, Adam?

— Închipuiește-ți că da, îi replică celălalt fără a se osteni să-și disimuleze enervarea. După cât înțeleg, secretara te-a prevenit că sunt teribil de ocupat. Așa că indiferent de comunicarea ce-ai dori să-mi faci, amân-o pe mai târziu.

— Pot să-i citez și nevastei tale răspunsul?

— Dar asta ce-o mai fi însemnând? îi ripostă Trenton sedișos.

— Asta înseamnă, prea-stimabile-director-executiv - absorbit până peste urechi de înalte răspunderi ca să catadicsești a primi telefonul unui prieten, că nevasta ți-e arestată. Și nu pentru depășire legală a vitezei, în caz că te interesează motivul. Ci pentru furt.

Adam rămase mut de uimire, în vreme ce Smokey continuă pe același ton incisiv:

— Dacă binevoiești să-i sari întru ajutor, salvându-te și pe tine, firește, lasă-ți chiar acum baltă importantele treburi și vino unde îți spun.

Consternat, Adam apucă un creion și notă indicațiile dictate de Smokey.

! i

La puțin timp se afla în mașina acestuia, parcată în spațiul reglementar din preajma clădirii poliției. În sediu nu apucase să intre, reținut de prevenitorul amic și de relatările sale despre cele petrecute cu Erica, întocmai cum le aflate, întâi sumare, prin telefonul primit din partea șerifului Arenson, iar pe urmă detaliate în biroul acestuia, unde Stephensen se precipitase să ajungă. Pe măsură ce-i dădea ascultare, consternarea lui Adam se adâncea, ca și cuta de încrâncenare apărută pe frunte.

— Ne trebuie un avocat, opină în cele din urmă. Și cum am câțiva cunoscuți în branșă, o să-i telefonez unuia, convocându-l aici.

— Genială idee! îl zeflemisi negustorul. Dă fuga și anunță-l. Și cum tot o să fii cu receptorul în mină, formează numărul și la vreo două gazete, ca „News”, „Free Press” și „Birmingham Excentrij”. Poate-or trimite și vreo câțiva reporteri.

— Cu ce crezi că m-ar putea inoportuna? Doar e limpede că poliția a comis o grosolană eroare.

— Te-nșeli radical.

— Doar n-oi fi vrând să insinuezi că soția mea ar pune mina vreodată pe...

— Și totuși a pus-o, i-o tăie Smokey exasperat. Cum să te fac să pricepi, omule, c-a ciordit? Iar apoi a recunoscut-o și în scris.

— Mi-e peste putință s-o cred.

— Te vei convinge că nu e o gogoriță. Am auzit-o din gura șerifului. Or el nu îndrugă verzi și uscate. Și-apoi apărătorii ordinii publice nu-s niște găgăuți să se joace cu focul.

— Asta o recunosc, concedă Adam, inspirând o gură de aer și expirând-o pe încetul, silindu-se să gândească la rece, așa cum nu fusese în stare s-o facă în ultima jumătate de oră, de când curmase în grabă convorbirea cu Perceval Stuyvesant.

Vechiul prieten se arătase înțeleghător și discret, fără să pună întrebări în legătură cu telefonul intempestiv și vijelioasa plecare a lui Adam, realizând pasămite că, oricare va fi fost noutatea aflată, comporta negreșit gravitate. Înainte de a-și lua rămas bun, Adam îi promisese că-l va căuta la hotel, fie mai târziu, în aceeași seară, ori a doua zi dimineață.

Smokey, așezat alături de Adam, și lăsându-l să cumpănească în tihnă, pufăia încontinuu dintr-un trabuc, îmbâcsind interiorul mașinii cu fum și un miros înăcrit.

Afară, se cernea aceeași ploaie deasă, începută curând după prânz, iar peste zări cobora asfințitul. În umbrele sure, apăreau tot mai multe faruri aprinse, iar la ferestrele caselor lumină de becuri.

— Uite ce, rosti Adam într-un târziu. Dacă Erica a săvârșit fapta de care este învinuită, există neapărat o pricină ascunsă ce a minat-o spre ea.

Dintr-o veche deprindere, negustorul își mângâie barba, semn că reflectează profund, ca după ce cântări afirmația celui de alături, să-i răspundă pe un ton

impasibil, ca de altfel întreaga sa atitudine, de la venirea lui Trenton.

— Oricare ar fi ascunzișul, cred că-i legat de voi doi. Și împreună îl veți descurca. Așa că nu e treaba mea să-l discut. Eu te-am pus doar în temă cu tărășenia, și atât.

Vorbind își întoarse privirea la o dubă a poliției ce se oprise în preajmă. Din ea coborâra doi ofițeri, escortând un bărbat între ei. Unul din bărbații în uniformă scrută cu atenție automobilul lui Smokey și pe ocupanții din față. Cel din mijloc, observă Adam, purta cătușe la mâini și mergea cu ochii în pământ – o priveliște care-i aminti, nu fără junghiuri în inimă, însuși rostul prezenței sale în preajma sediului ce-i înghiți în clipele următoare pe noii veniți.

— Va să zică și Erica e-năuntru – după cum o susții – și are nevoie de ajutor, rosti cu glas stins. Dar cum să i-l dau? Să intru pe loc și să le fac tărăboi, comițând poate o greșală, ori să procedez mai cu judecată, apelând la un avocat...?

— Niciuna, nici alta nu-s formule înțelepte, mirii Smokey, fiindcă ai declanșa un vârtej pentru care ți-ai mușca mâinile.

— Atunci ce să fac?

— Să mă lași, bunăoară, pe mine, să te reprezint în fața șerifului, căutând să-l înduplec să mușamalizeze toată povestea.

— Da ia stai nițel, sări Adam, atâțat de o nedumerire ce se miră că-l încolțise de-abia acum. Cum de poliția te-a anunțat pe dumneata de arestarea soției mele?

— Pentru că Arenson mi-e prieten și știe că te cunosc, explică negustorul degrabă, omițând grijuliu să mai completeze cum șeriful îl și prevenise că incidentul are sorti de aplanare imediată, mai întâi fiindcă magazinul urmărea numai să se despăgubească de obiectul sustras și nicidecum să stârnească vâlvă printr-un proces sau publicitate, iar al doilea, pentru că fiind vorba de un delict

săvârșit în cartierul de sub directa sa jurisdicție, avea libertatea să claseze cazul pe loc, totul depinzând, prin urmare, de buna înțelegere și discreția părților implicate.

— Eu, unul, mă simt depășit de situație, mărturisi Adam, iar de consideri că poți ajuta cu ceva, du-te fără întârzie. Ori socotești c-ar trebui să te însoțesc?

Dar Smokey nu se clinti, proptindu-și mâinile pe volan și privind înainte cu o față golită de orice expresie.

— De ce nu pornești? Ai putere ori nu să influențezi mersul lucrurilor? îl chestionă Adam, văzându-l că nu se urnește.

— Cred că da, confirmă celălalt.

— Atunci ce mai aștepti?

— Să încheiem târgul, răspunse mai mult șuierat.

Există un preț pentru orice fel de tranzacție, cum s-ar cuveni să o știi mai dihai ca oricine.

— Dacă te referi la dare de mită...

— Retrage-ți cuvântul! îl somă Stephensen. Și să nu-l mai pronunți nici aici, nici acolo, urmă arătând către sediul poliției. Wilbur Arenson e un om cumsecade. Dar ține cont de ce-ți spun: De vei cuteza să-l cumperi cu bani, o să-ți bage nevasta la apă. Cu tine eu tot.

— Nici prin gând nu mi-ar fi trecut să-l ofensez cu așa o propunere, se apără Adam. cu totul nedumerit. Doar ideea tranzacției n-a pornit de la mine. Ori atunci la ce târg te-ai **g** îndit?

— Om prefăcut și lipsit de suflet! îi strigă Smokey, strângând volanul cu degete înălbite de furie. Voi ai să-mi proptești un picior în fund și să mă lași fără pâine. Sau asta-i o bagatelă pe care ai și dat-o uitării? Mi-ai aruncat o păsuire de-o lună. ca după ea să-ți sfătuiești surioara să-și retragă paralele iar tu să te duci, plocon, cu pârlita ta de agendă, la direcția comercială ca să mă-ncondeiezi.

— În această privință am pecetluit o convenție, îi aminti Trenton scorțos, și nu văd cum ar fi corelată cu

ceea ce discutăm aici.

— Ba este, și încă al naibii! De vrei să-ți vezi nevastica scăpată, fără numele ei și al tău compromis pe toată întinderea statului Michigan, pune-ți creieru'n acțiune și chibzuiește la repezeală.

— La ce anume, mă rog?

— La târgul ce ți l-am oferit. Iar de n-ai priceput despre ce este vorba, înseamnă că nici pe jumate n-ai istețimea pe care ți-o acordasem.

— S-ar putea totuși să nu fiu chiar așa de redus și să înțeleg la ce te referi, glăsui Adam cu întregul dispreț ce-l resimțea în momentul acela. Să încerc așadar să-ți reconstituie planul pe care ți l-ai țesut. Te-ai oferit ca mediator pe lângă șeful poliției, căutând, în virtutea prieteniei cu el, să obții eliberarea soției, fără proces și tam-tam, dar în schimbul acestui serviciu, îmi pretinzi să n-o sfătuiesc pe Teresa să-și lichideze partea ei investită în reprezentanță și să închid ochii la pungășiile pe care le faci.

— Rostești cu prea mare ușurătate jignitorul cuvânt „pungășii”, uitând de ce s-a întâmplat în prea onorata-ți familie...

— Asta ți-e ori nu planul? stăruie Adam, ignorându-i remarca.

— Va să zică tot ești iute la minte, fiindcă mi l-ai ghicit. Asta e, Adam.

— În cazul acesta ți-d resping cu tărie. Nimic nu va putea să mă împiedice s-o consiliesc pe Teresa să se retragă din dubioasa dumitale reprezentanță. Altfel ar însemna că-i sacrific interesele, apărându-le pe ale mele.

— Atuncea te-oi fi gândit s-o lași mai molcuț cu denunțarea mea la direcția comercială? sugeră insidiosul neguțător vorbind pe nerăsuflăte.

— N-am afirmat asta.

— Dar nici n-ai zis că n-ai face-o.

Adam rămase tăcut, în interiorul mașinii auzindu-se numai sfârâitul încet și rotund al motorului ce mergea în gol și bâzâiala instalației de aer condiționat.

— Iaca mă mulțumesc și cu jumate de târg, turui Smokey în continuare. Cu coana Teresa fă cum te-o îndemna inimă. Da' cu flecăreala pe la Companie las-o definitiv moartă. Aici se opri, ca după o secundă sau două să mai adauge: Nici n-am pretenția să îmi predai nenorocita aia de agendă. Ci numai să n-o folosești.

Celălalt ședea tot în cumpănă, fără să se pronunțe.

— La ananghia la care te afli, îl presă negustorul, ai de ales între întreprindere și nevastă, și zău că mor de curiozitate să văd pe care ai s-o pui înainte.

De-abia atunci îi răspunse și Adam cotropit de amărăciune:

— Știi foarte bine că nu am de ales.

Din nou se simțea păcălit de Smokey, la fel ca în ziua răfuiei lor din biroul reprezentanței, când acesta-i ceruse o păsuială de două ori mai mare decât avusese de gând s-o obțină, ca până la urmă să-i smulgă răgazul ce și-l dorise de la bun început. Și atunci, ca și acum, îi făcea jocul de negustor versat și viclean.

Numai că de data aceasta era obligat să se gândească la Erica, la năpasta ce se abătuse asupra-i și din care n-o putea salva în alt chip.

Ori mai existau și alte căi? Chiar încolțit cum era, tot se simțea ispitit de ideea de a se dispensa de ajutorul lui Smokey, intrând de unul singur în sediu, spre a primi confirmarea unei întâmplări ce-i apărea ireală, ca pe urmă să-ncerce să o rezolve cumva. Procedeu comporta însă riscuri, deoarece, oricât de greu îi venea să o recunoască, Smokey pornea de la premise mai favorabile. În primul rând se avea la toartă cu șeful poliției, iar apoi știa cum să iasă din asemenea încurcături. Pe când lui îi lipsea cu desăvârșire abilitatea din urmă. Când, cu puține minute

înainte, i-o declarase fățiș că „situația îl depășea”, nu afirmase decât adevărul.

Dar consimțind să fie scos din impas, tăinuind învârtelile negustorului față de Companie, încălcase rigorismul moral, încheind – în interesul soției ori ba – un compromis cu propria sa conștiință, și poate nu ultimul, în existența și activitatea de mâine, își spuse cu adâncă mâhnire.

Dezbinat sufletește de culpe și imputări, rămase pe mai departe închistat și mahmur, în vreme ce Smokey de-abia se stăpânea să nu chiuie. Era bucuros de simțea că-și iese din piele. Și pe bună dreptate. Când, cu puține zile înainte, îl înduplecase pe Adam să-i acorde o păsuire de o lună, își spusese cu încredere că va apărea ceva peste noapte, care să-l scape de crunta-i amenințare. Neclintit în convingere, așteptase minunea. Iar acum o vedea cu ochii. Reprimându-și cu greutate râsul ce-i gâlgâia în întreaga-i ființă, își stinse trabucul, iar pe urmă rosti către cel de alături:

— Cred că e timpul să mergem, să-ți scoatem nevasta de la pârnaie.

Formalitățile ce urmară au decurs după ceremonialul obișnuit:

În prezența lui Adam, șeriful o probozi cu asprime pe Erica, spunând printre altele:

— E de datoria mea să vă pun în vedere că repetarea delictului atrage cu sine trimiterea în fața instanței. Ați înțeles prin urmare ce vă așteaptă?

— Da, murmură Erica, cu mare efort.

Ca și Adam, ședea așezată pe scaun, în fața șerifului, ce trona dindărătul impunătorului său birou, de unde apărea și mai scund ca în realitate, și cu un aer mai curând de bancher, decât de polițist de profesie. Sub lumina lămpii, aflată deasupra-i, capul său chel lucea ca o lună plină.

În afara lui și a soților Trenton, nu se mai afla nimeni în încăpere, Smokey Stephensen - care ticlui se întrevedea și rezultatele ei - așteptând afară, pe un culoar.

Adam sosise înaintea aducerii inculpatei, escortată de un ofițer, și începuse discuția cu șeriful.

Dar la vederea ei amuțise și, cu brațele întinse, îi sări în întâmpinare. Pe Erica o uimise prezența lui și, cu glas încordat, îi declarase din prima secundă:

— Nu eu le-am cerut să te cheme, fiindcă doream să nu fii amestecat.

— Pentru ce nu? Doar nu asta-mi este menirea de soț, să te sprijin în momente dificile? îi spuse ținând-o în brațe.

La un semn al șerifului, ofițerul ce-o adusese dispăru la moment, și tot la sugestia acestuia, curând se instalară pe scaune, el la birou, iar Adam și Erica dinainte-i.

— Pentru a fi pe deplin convins că organele noastre n-au săvârșit un abuz. va trebui, stimate domnule Trenton, să parcurgeți acest document, cuvântă Arenson, întinzându-i o fotocopie după declarația iscălită de Erica.

Un timp rămase tăcut, așteptându-i pe Adam să-și termine lectura, după care se adresă Ericăi:

— V-aș ruga, doamnă Trenton, ca de față cu soțul să precizați dacă declarația ați dat-o sub o influență din partea noastră sau constrânsă de alte metode.

Întrebata negă dând din cap.

— Prin urmare, ați scris-o de bunăvoie. Așa e?

— Da, recunosc ea, ocolind privirea lui Adam.

— Aveți a vă plânge în vreun fel de modul în care ați fost tratată în perioada reținerii sau la arestare?

Erica dezaprobă iar cu capul.

— Vă rog să vă exprimați cu glas tare, deoarece țin să audă și soțul.

— Nu, se execută ea. Nu pot să mă plâng de nimic.

— Aș dori să vă mai adresez o întrebare, își continuă

Arenson catehismul, la care nu vă oblig să-mi dați un răspuns, deși, în cazul că l-aș primi, mi-ar folosi foarte mult, atât mie cât poate și soțului dumneavoastră. Însă mai înainte, țin să subliniez, că indiferent de natura lui, nu veți suferi niciun fel de represiune.

Erica rămase în așteptare.

— Vă rog, doamnă Trenton, să-mi spuneți: ați mai furat vreodată și tot de prin magazine?

Erica ezită un răstimp, după care rosti cu o voce clorotică **r**

— Da.

— De câte ori?

Aici interveni însă Trenton.

— A fost vorba de o singură întrebare pe care v-a onorat-o după cum i-ați cerut.

— Fie, renunță Arenson cu un oftat. Nu mai insist.

Vorbind, Adam îi surprinsese privirea plină de gratitudine pe care i-o aruncase Erica, și în cugetul lui se înfipse un ghimpe. Oare nu-greșise interpunându-se? Nu era poate mai înțelept s-o fi lăsat să-și ducă mărturisirea până la capăt, mai cu seamă că Arenson promisese totală imunitate? Ca pe urmă tot el să iasă din cumpănă, spunându-și că de fapt tot mai bine era ca Erica să sfârșească confesiunea doar în prezența lui. Asta în ipoteza când va accepta să-și deșerte sufletul, ceea ce, deocamdată, nu prea avea certitudinea c-o va face.

Dar cum vor purta această discuție, odată ajunși acasă? Și în ce fel trebuie să reacționezi când soția ta a fost prinsă furând? Invadat de aceste gânduri, se simți încolțit de mânie. Cum a putut Erica să-i facă un asemenea pocinog?

În momentul acela își începuse Arenson muștrătoarea lui predică, pe care Erica o primise supusă. Iar după muștruluiala sa ca din carte, conchise solemn:

— Datorită poziției ce-o deține soțul dumneavoastră

în sânul comunității, și reflectând la dezastruoasele consecințe pe care le-ați avea amândoi de îndurat de pe urma unui proces, am consimțit să fac o excepție unică, convingându-l pe negustorul în chestiune să nu vă trimită în judecată, iar eu să clasez cazul aici și pe loc.

— Știm că totul vă datorăm dumneavoastră și vă rămânem adânc recunoscători, îi declară Adam. La care șeriful își înclină capul chelbos în semn de confirmare tacită.

— Prin urmare, vedeți, stimate domnule Trenton, micile avantaje pe care le prezintă poliția locală, funcționând în fiecare suburbie, față de o forță centralizată pe întreaga metropolă. Așa cum probabil ați și dedus-o, dacă acest incident s-ar fi petrecut în centrul orașului, căzând pe mina confrăților mei de acolo, deznodământul ar fi fost altul.

— Vă rog să fiți sigur că de se va ridica chestiunea centralizării, eu și soția mea vom fi printre susținătorii de frunte ai sistemului actual.

De astă dată șeriful nu mai găsi potrivit să-și dea pe față încuviințarea. A-ți pleda cauza cu prea mari stăruințe, nu era o tactică înțeleaptă, dar ca s-o faci mai pe ocolite, câștigând dintr-un foc doi apărători, pe - lângă ceilalți câți îi avea, nu era chiar de colo. Or dacă acest Trenton va propăși, după cum umbla zvonul, ajungând într-una din zile în fruntea Companiei, alianța lui, în băătăia purtată împotriva unificării poliției, va fi precumpănitoare asupra menținerii sistemului actual care, de ce s-ar fi ascuns după degete, îi convenea de minune. Se simțea bine în scaunul său de șef, și era hotărât să facă tot ce-i stă în putere să-l păstreze până la ieșirea la pensie, și să nu devină un trepăduș oarecare. primind și executând ordinele venind „de ia centru” - așa cum s-ar întâmpla în cadrul reorganizării preconizate.

După această încheiere cu tâlc, soții Trenton se

ridică să plece, el rămânând în continuare pe scaun și mișcându-le un salut doar cu capul, socotind că nici temeneala exagerată nu și-ar fi avut rostul.

Smokey Stephensen își încetase plimbarea pe coridor, așteptând în mașină, nu departe de intrarea în sediu. La apariția Ericăi și a lui Adam în prag, deschise portiera și coborî. Afară se înnoptase de-a binelea, și nu mai ploua. Văzându-l că-i vine înainte. Trenton își conținu merșul, așteptându-l să se apropie, în vreme ce Erica își conținuă drumul spre locul unde-și parcase Adam mașina. Pe a ei o lăsase, la acceptarea șerifului, în garajul poliției, urmând să-i parvină în dimineața următoare acasă.

— Îți datorăm mulțumiri, îi spuse Adam lui Smokey. Soția mea nu se simte în apele ei ca să ți le prezinte acum. Dar o va face curând.

Îi trebuia un efort să se arate binecrescut, deoarece în cugetul său conținuă să fie scandalizat de metodele veroase a „le negustorului. Dar cu toată repulsia față de această jiganie cu chip omenesc, rațiunea-i spunea că fără sprijinul lui poate ar fi pățit-o mai rău. Și numai Erica îl pusese în postura de a depinde de el! se gândi cuprins iar de mânia ce-l năpădise în biroul șerifului.

Smokey rânjea. cu trabucul în colțul gurii, iar după ce și-l scoase cu o mină puhavă, vorbi cu versatilitatea lui tipică:

— Nu-i nevoie să-mi mulțumiți, ci doar să te ții de târgu' încheiat.

— Ți-am dat o dată cuvântul, îi aminti Trenton.

— Aș vrea să-ți mai spun o vorbă, la care poate-ai să-mi zici să-mi văd de-ale mele și să nu-mi vâr nasul unde nu-mi fierbe oala. Dar eu totuși te sfătuiesc să nu fii prea dur cu nevasta.

— Ai avut dreptate: vezi-ți de ale dumitale și nu te amesteca în treburi ce nu te privesc, i-o tăie Adam bățos.

Dar negustorul păru că nici nu-l aude, urmându-și

tirada imperturbabil.

— Oamenii săvârșesc unele ciudățenii din pricini de neînțeles, dar de îți dai un pic de osteneală, ajungi câteodată să le pricepi.

— De voi avea într-o zi nevoie de un psiholog, la dumneata am să apelez. Și acum noapte bună, conchise Adam întorcându-i spatele și plecând spre mașină.

Smokey rămase pe gânduri și cu ochii la el, până se depărtă.

Străbătuseră jumătate din drum către casă fără să-și spună un singur cuvânt.

— N-ai suflat o vorbă, rupse Erica tăcerea. Ori n-ai de gând să o faci? zise cu glas obosit, străbătut de o ușoară sfidare și privind țintă în față.

— Tot ce m-apasă pe suflet poate fi exprimat printr-un singur: „de ce?” De când se așezase înaintea volanului se luptase să-și țină în frâu indignarea și furia, care dintr-odată irupseră. Pe toți dracii din lume, spune-mi de ce?

— Și eu mi-am pus întrebarea.

— Mai repetă-ți-o și vezi de nu poți să-ți dai un răspuns plauzibil, pe care eu, al naibii să fiu, de sunt în stare să-l aflu.

— Dar pentru asta nu văd de ce-i nevoie să țipi.

— Nici eu nu văd de ce-i nevoie să furi.

— Dacă începem cu cearta, nu ajungem la mare lucru.

— Eu nu vreau s-ajung decât să-mi răspund la o singură întrebare.

— Ce m-a-ndemnat să fur...

— Asta e.

— Dacă ții cu tot dinadinsul să știi, mi-a făcut plăcere. Te șochează, așa e?

— Ba mă cutremură.

— Desigur că nu-mi doream să fiu prinsă, urmă Erica, cugetând cu glas tare, parcă mai mult căutând să-și

explice sieși. Și totuși pericolul ce mă urmărea la tot pasul îmi dădea o senzație bizară – im amestec de magnetism și de emoții acute-ce-ar putea fi asemuite, într-un fel, cu starea de ușoară grizare. Firește, când am fost demascată, am trăit clipe îngrozitoare, mai oribile decât orice mi-aș fi închipuit...

— În fine, am făcut măcar începutul, se arată Adam oarecum împăcat.

— De ai pic de îndurare, nici nu-mi pretinde mai mult astă seară. Știu. Ai vrea să mai afli o mulțime, și ai tot dreptul să îmi pui întrebări. Dar n-ai putea să le lași pe mâine?

Adam îi aruncă o privire piezișă, iar când o văzu cu capul proptit pe spetează și cu ochii închiși – tânără, vulnerabilă și prăbușită lăuntric – i se înmuie inima.

— Bine.

— Îți mulțumesc c-ai venit, rosti ea, dar cu voce atât de stinsă, încât cel de alături trebui să-și ascută urechile s-o perceapă. Primele mele cuvinte, când m-am trezit cu tine acolo, să știi că au fost într-un tot adevărate. Nu intenționez să te chem. Dar când te-am văzut, mi-a părut tare bine.

Adam întinse o mână, acoperindu-i-o pe a ei.

— Spuneai ceva, adineaori, urmă Erica, vorbind tot ca prin vis și parcă de la mari depărtări. Te refereai la un început... O, dacă l-am putea face!

— În ce sens?

— Pornind la o nouă viață, șușoti, suspinând cu năduf. Dar știu c-ar fi imposibil.

— Ba poate că nu, zise Adam sub imboldul momentului.

Ciudat, completă în sine, cum tocmai astăzi, dintre toate zilele, picase și Perceval Stuyvesant, sugerându-i același lucru.

Sir Perceval și cu Trenton își luau micul dejun în res.

făcură. tul hotelului Hilton, din centrul comercial al metropolei, unde trăsesse Stuyvesant. De la întoarcerea lor acasă, cu o seară înainte, Adam nu mai vorbise cu Erica. Vlăguită, se dusesse direct la culcare, și pe loc o prinsese somnul, iar dimineața, când el o pornise de vreme înspre oraș, o văzuse dormind profund. Pe moment se gândise să o trezească, apoi renunțase, ca pe la mijlocul drumului către locul de întâlnire cu Perce, să regrete că nu o făcuse. S-ar fi întors, s-o deștepte și să-și urmeze discuția întreruptă, numai că Sir Stuyvesant urma să-și ia zborul spre New York înainte de prânz – motiv pentru care și stabiliseră întâlnirea lor matinală prin telefonul ce i-l dăduse Adam, după revenirea sa de la sediul poliției, în noaptea trecută. De nu se vedeau acum, însemna să-și amine convorbirea pe altă dată. dar oferta prietenului împrumutase subit o nouă consistență în ochii lui Trenton – mai actuală și importantă față de cum o privise doar cu o după amiază în urmă.

Un amănunt semnificativ ce-i reținuse atenția era acela că deși Erica se culcase tot în camera oaspeților – cum o făcea de o lună încoace – de astă dată lăsase ușa deschisă în lături, încât, observând-o călcase în vârful picioarelor, ca să nu-i tulbure odihna.

O s-o mai lase un ceas, hotărî el în gând, după care avea să-i telefoneze, iar de-o vrea să îl vadă și să reia dialogul, o să-și modifice programul la slujbă, repezindu-se pentru câteva ceasuri la reședința din Quarton Lake.

De la revederea cu Perce și așezarea la masă, acesta nu făcuse niciun fel de aluzie la întreruperea bruscă a colocviului din ziua anterioară și cu atât mai puțin o evocă Adam. În schimb, prietenul se interesase în treacăt de fiii săi – Greg și Kirk – revenind după aceea la superconductorii de care-i vorbise ca fiind principala preocupare a vestitei lor corporații ce-i oferea postul de președinte.

— Fapt extraordinar în legătură cu superconductorii, este că presa și publicul nu prea sunt la curent cu ei, îl informă Perce printre sorbiturile din infuzia de ceai indian amestecat cu un soi ceylonez pe care o purta pretutindeni cu el, în bidoane umplute de acasă. Foarte puțini au aflat, bunăoară, roști mai departe omul de știință, că acești noi elemente, confecționați din sârmă ori bucăți de metal, transportă o mare încărcătură electrică fără să irosească o picătură din ea. Tu erai avizat. de acest fenomen?

Confirmând printr-o simplă clătinare a capului cunoașterea acestei trăsături. Adam reflectă la deosebita-i semnificație, știind, ca de altminteri orice licean inițiat în tainele fizicii, că rețelele utilizate în prezent înregistrau pierderi de minimum cincisprezece la sută, prin așa denumita rezistență ohmică.

— Prin urmare, noul superconductor, care constituie o excepție de la regula generală, ar revoluționa toate sistemele energetice utilizate în clipa de față, preciză Perce, furnizând, prin înlocuirea actualelor mijloace de propagare a curentului - costisitoare și extrem de complexe - o cantitate uriașă de electricitate la un preț derizoriu. Ce a ținut în loc aplicarea superconductorilor e faptul că ei funcționează la o temperatură foarte scăzută - de aproximativ minus patru sute cincizeci de grade Fahrenheit.

— Asta-i ghețarie curată! exclamă Trenton.

— Într-adevăr. De aci și visul oamenilor de știință, nutrit în anii din urmă, de a-i activa la temperatura camerei.

— Și totul a rămas în stadiul de vis?

Perce puse un oarecare interval între întrebare și răspunsul ce-l datora.

— Ne cunoaștem de multă vreme, amice, roști în cele din urmă. Or în toți acești ani mi-ai surprins vreodată tendința de a umfla cât de puțin lucrurile?

— Dimpotrivă. Te-ai arătat cumpănit și plin de rezervă. Un conservator în toată puterea cuvântului.

— Ei bine, așa am rămas, confirmă zâmbind pârçimonios și înghițind încă o dușcă de ceai. Așa încât ia aminte la ce îți voi spune. Încă nu am ajuns la superconductorul ideal, dar unele constatări de facto, ivite în decursul experiențelor, ne-au umplut de bune speranțe, chiar de elan, încât n-am exagera să afirmăm că ziua realizării lui s-ar putea să fie pe aproape. - r

— Și atunci ce-ar urma?

— Dacă vom izbuti să-l desăvârșim, nu va exista sferă a tehnologiei moderne care să nu fie afectată în bine de inovația preconizată. Să-ți dau numai două exemple.

Relatarea devenea tot mai dinamizantă, astfel că Adam îl urmărea covârșit de interes.

— Nu mă voi referi la toate ipotezele existente cu privire la câmpurile magnetice, ci mă rezum la așa numitul circuit superconductiv, care înmagazinează imense cantități de curent, păstrându-l intact, iar de ne iese paciența până la capăt, ajungem la adevărate miracole, întrucât vom face posibilă transportarea lui, în proporții enorme, pe cale terestră, maritimă și aeriană, în simple containere. Îți închipui ce-ar însemna această puțință de folosire a energiei electrice, care elimină utilizarea clasicelor generatoare, în regiunile junglei sau în deșert? Sau noile drumuri ce le deschide același principiu în construcția vehiculelor acționate electric? Noua metodă ar face din bateriile actuale un mijloc la fel de învechit ca și preistorica frecare a cremenii pentru scăpărarea scânteilor.

— Sincer să fiu, mi-e greu să-mi imaginez asemenea înfăptuiri, își mărturisii celălalt scepticismul.

— Te cred. Și e omenesc să nutrești îndoieli. Dar să nu uiți, amice, că n-au trecut prea mulți ani de când nimeni nu putea să întrevadă descoperirea energiei atomice și

călătoriile în cosmos.

Așa e, recunosc Adam doar pentru sine, ca pe dată să-i aducă aminte prietenului:

— Era vorba de două exemple...

— Întocmai, și ți le voi da chiar acum. Printre caracteristicile ciudate ale superconductorilor, se numără și proprietatea diamagnetică, grație căreia, odată alăturați de magneții obișnuiți, declanșează prodigioase potențe de opoziție și de respingere. Or înțelegi ce înseamnă asta? Metale încorporate în orice fel de agregat, indiferent cât de apropiate între ele. fără putința de a se atinge? Evident, ți-ai și dat răspunsul: dispar fricțiunile dintre părțile componente, așa încât se vor putea produce vehicule ale căror piese metalice nu vor veni în contact între ele, eliminându-se astfel însăși uzarea lor. Desigur, acestea sunt numai posibilitățile de început. Dar mai există și altele, fără număr.

Urmărindu-i expunerea, era exclus să nu se simtă contaminat de convingerile prietenului. Aceleași teorii, auzite din gura oricărei alte ființe, i-ar fi apărut fie ca speculații aberante, de factură științifico-fantastică, sau, în cel mai fericit caz, ca perspective realizabile într-un viitor depărtat. Însă ele veneau de la reputatul Perceval Stuyvesant, prețuit și stimat pentru desăvârșita sa probitate și valoroasele contribuții aduse la patrimoniul științei.

— Spre norocul nostru, continuă Perce, atât experiențele pe care ți le-am detaliat cât și altele pe care le întreprindem în paralel, încă nu ne-au atras o prea mare atenție din exterior. Dar ne așteptăm să fim luați cu asalt. Și aceasta e o altă rațiune pentru care apelăm la sprijinul tău.

Adam reflecta cu iuțeală și profunzime. Ideile împărtășite de Perce îi stârniseră incontestabil entuziasmul, dar se va menține el oare la fel de viu și

intens precum îl simțise în toți anii investiți în făurirea mașinilor? La. ce înalt diapazon afectiv trăise geneza unui Orion, bunăoară, și cât de mult continua să fie acaparat sufletește de plăsmuirea viitorului Farstar! Cu gândul la toate acestea se vedea incapabil de a părăsi industria de automobile. Și totuși, într-un ungher al conștiinței, stăruiau cuvintele amicului, rostite cu o zi înainte în legătură cu deschiderea unor drumuri nebănuite și sprijinirea unor descoperiri epocale...

— Dacă va fi să perfectăm oferta ce mi-ai făcut-o, se pronunță cu întârziere, aș dori. mai întâi, să vin la San Francisco și să stau de vorbă cu coasociații tăi, Perce.

— Vom fi deosebit de încântați, dragă, și te rog să te înfățișezi cât mai grabnic, îi salută celălalt propunerea. ca pe urmă. ridicând mâinile într-un gest de prevenire și autoapărare, să completeze modest: S-ar putea, se-nțelege, ca nu tot ce ți-am înșirat să se adeverească potrivit așteptărilor noastre, și nici marea descoperire să nu se confirme decât numai odată pusă în practică, după cum o și cer rigorile științei. Dar inovații vom aduce, și chiar de mare răsunet. În această privință ai deplinele mele asigurări. Îți mai amintești cumva stihul; „Viața-i alcătuită din valuri, care laolaltă pot să umple un ocean...”

Și cu gândul la mareele existenței, Adam se întreabă, iară voie, oare încotro îi purtau talazurile pe Erica și pe el?

Alunecarea lui Rollie Knight pe panta nelegiuirilor și a rapturilor organizate în uzină data din februarie, mai precis, din săptămâna când, sub privirile lui, supraveghetorul Frank Parkland – pe care Rollie mai că ajunsese să îl admire – înfulecase plicul cunită, fapt ce-l îngrețosase într-așa o măsură incit seara, la întoarcerea acasă, îi declarase scârbit, concubinei, cum că „toată societatea-i un vax și o cloacă de minciuni împuțite”.

La început, amestecul său în abjectele și periculoasele combinații din fabrică păruse cu totul

neînsemnat, constând din colectarea diurnă a biletelor galbene și a banilor încasați pe pariurile încheiate în hala de asamblare, pe care mai apoi le pasa așa-zisului „om delegătură”, întruchipat de Daddy-o Lester, care le făcea vânt spre centrul orașului. După câte prinsese Rollie din zbor, predarea colectei se sincroniza cu plecările și venirile camioanelor în incinta fabricii. Și cu toate repetatele-i dispariții de la tactul de lucru – impuse de rolul său de ștafetă – Rollie observă că supraveghetorul Parkland nu-i făcea niciun fel de muștrări câtă vreme nu se întrecea cu foiala și cu zăbovirile pe afară ci, pe tăcute, îi puneă înlocuitor. Iar când se întâmpla să mai întreacă măsura, îl dojenea doar de formă, ceea ce dovedea limpede că mai marele său își încasa mai departe mita.

Asta se petrecea în februarie, ca în luna mai, Rollie să fie cooptat în alte două grupări banditești – a jecmănitorilor ce ademeneau muncitorii cu împrumuturi complet oneroase și a încasatorilor de dobânzi, conlucrând mână în mână cu primii. Ce-l atrăsese pe Knight în acest circuit, era faptul că și el acumulasă ceva datorii, de care nu ajungea să mai scape. De unde, la angajarea în uzină, banii câștigați i se păruseră o avere, la câțva timp începură să nu-i mai ajungă, nici lui, nici pomicelei May Lou, așa încât recusesese la cămătări, convingindu-și confrății să-i urmeze exemplul, iar cu vremea se angrenase direct în bandajefuitorilor, mânuind paralele date și restituite.

Totul decurgea, natural, sub forme acoperite, împrumuturile și rambursarea implicând, prin fabuloasele dobânzi percepute, o spoliere cruntă și sistematică a victimelor. Astfel, dacă un lucrător, aflat la strâmtoare cu banii, chiar în primele zile ale săptămânii, se îndatora cu douăzeci de dolari, la sfârșitul ei se trezea cu un debit de douăzeci și cinci de dolari. Dar chiar cu aceste carnete inumane, lucru de necrezut, solicitările creșteau atât ca valoare cât și numeric.

În ziua de plăți, jecmănitorii - ei înșiși salariați ca oricare alții ai Companiei - se ofereau să ridice lefurile colegilor, nu însă cu un gest de pură bunăvoință cu nimic profitabil, ci, dimpotrivă, ca un mijloc de a trage un oarecare câștig, iar mai presus de aceasta, de a intercepta cecurile datornicilor. Cât privea răsplata efortului de „casier benevol”, deși nu depășea cota modică de câțiva cenți la fiecare cec onorat - încât la unul de 100, 99 dolari partea leului cuprindea numai cele două zecimale din urmă - exista totuși o înțelegere ca în niciun caz recompensa mediatorului să nu coboare sub 25 de cenți. Cum însă păcăliții erau de ordinul sutelor, chiar aceste minimale foloase atingeau laolaltă sume destul de însemnate, iar operația în sine - de strângerea împrumuturilor și a carnetelor impuse - se cifra la zeci de mii de dolari, astfel că, la încheierea săptămânala a conturilor, un singur încasator putea să dețină asupra-i câte douăzeci și cinci de mii de dolari, fapt ce-l silea să adopte, ca măsură de precauție, angajarea mai multor însoțitori, care să-l escorteze în peregrinările prin uzină și, mai ales, la ieșirea din ea.

Cât despre debitori, odată intrați în drăcească horă, cel mai înțelept lucru era să se achite față de cămătari, deoarece, încercând să le tragă chiului, se puteau pomeni cu câte un braț sau picior rupt - dacă nu și cu o răfuială mai cruntă - iar datoria rămânea în vigoare, cu perspectiva unor represalii și mai sălbatice până, în sfârșit, o acopereau. Câțiva norocoși, printre care și Rollie, se bucurau de hatârul de a-și amortiza din dobânzi prin serviciile prestate în cadrul organizației, ceea ce nu-i scutea însă de restituirea integrală a sumei luată spre folosință. Astfel se explicau corvezile fără număr făcute de Knight, atât în zilele obișnuite cât mai ales în cele de plata salariilor, când alerga, fără istov, în chip de „casier benevol” după cecuri și colectarea bănetului pentru zarafii

lipsiți de scrupul. Dar în ciuda acestor strădanii, Rollie continua să trăiască în mare criză financiară.

Începând din iunie, se dădu și la vânzarea stupefiantelor. Însă nicidecum din proprie inițiativă, iar pe măsură ce se adâncea în corupție, îl încerca-tot mai pregnant sentimentul că e depășit de puteri mai presus de ale sale, ce-l minau pe încetul spre îngrozitoarea primejdie – care-l hăituia precum un coșmar – de a fi prins, arestat și trimis în fața instanței, unde va încasa o pedeapsă pe termen îndelungat. Restul confrăților amestecați în aceleași fărădelegi riscau infinit mai puțin decât el întrucât neavând cazier și detențiuni prealabile, chiar în cazul surprinderii în delict, beneficiau de circumstanțe atenuante. Pe când el va fi judecat ca un infractor înrăit. Or tocmai această angoasă crescândă îi imprimase și mina ursuză și încruntată în seara când cu turnarea secvențelor pentru „Orașul Motoarelor”, în meschina locuință în care conviețuia împreună cu May Lou. Leonard Wingate, aflat printre alții de față, îi sesizase răzvrătirea lăuntrică, neîncercând totuși să-i deceleze și cauzele.

Tulburarea lui Rollie – atât de manifestă pentru directorul Personalului – se mai datora și descoperirii pe care o făcuse pe la începutul lui iunie, cum că era multunai lesne să te lași atras în gașca răufăcătorilor, decât să mai ieși din ea. A bate în retragere se dovedise cu neputință, așa cum i-o spusese răspicat găliganul Big Rufe când. Încunoștințându-l că banda l-a însărcinat și cu distribuirea stupefiantelor în uzină, Rollie încercase să dea înapoi”.

Cu puține luni înainte, pe când Rufe îl ațâțase la vorbă, întâlnindu-se amândoi în aceeași vespasiană din preajma halei de asamblare, Rollie nu bănuise în ce calitate îi aruncase apropoul de a se înrola în isprăvile lor mișelești. Ca acum, după ce intrase până peste urechi în ele, să-și dea în sfârșit seama că namila de Big Rufe juca un rol important în mai toate tâlhăriile săvârșite.

— Cu asta las-o mai moale, căutase el să-l înfrunte pe Rufe, la propunerea acestuia de-a prelua și difuzarea drogurilor în fabrică. Pentru o treabă ca asta găsește-ți alt fraier, iar dă la mine ia-ți gându, m-auzi?

Dialogul avusese loc într-una din pauzele de lucru, când își vorbiseră pe șoptite și la adăpost de privirile altora, îndărătul unor mormane de acumulate, aduse în hală pentru instalarea lor pe șasiuri.

— După cum te văz că te gângăvești, le clar c-ai făcut pă tine dă frică, i-o întorsese celălalt încruntat.

— Și ce crimă-i în asta?

— Șefului i-e cam scârbă dă căcăcioși... Nici nu vrea s-auză dă iei.

Rollie avusese atâta minte ca să nu mai întrebe cine le era șeful. Că exista unul în afara uzinei, ar fi însemnat să fie cretin să nu își închipuie, după cum timpul îl ajutase să întrevadă și forma organizată a rețelei în care se integrase. Iar de mai avusese vreun dubiu în această privință, o întâmplare, nu de mult petrecută, i-l spulberase definitiv.

Evenimentul se petrecuse într-o noapte, la încheierea turei, când, în loc să plece din fabrică, el, împreună cu alți șase „aleși” rămăseseră - precum li se indicase din vreme - pitulați, care pe unde putuseră, ca pe urmă, și pe neobservate - tot potrivit directivelor prealabile - să se fofileze la o oră anume către zona parcului de rebuturi și fiare vechi. La ținta prescrisă, îi aștepta un autocamion, pe care-l stivuiră cu coșuri și lăzi cartonate, aduse din timp în apropierea vehiculului. Că totul fusese ticluit dinainte era limpede* pe ritm Rollie, la fel ca și faptul că materialele încărcate de ei nu erau nicidecum deșeuri de aruncat, ci anvelope, aparate de radio, instalații de aer condiționat, cutii de transmisie, toate absolut noi, și atât de multe la număr, încât, înțesate în amablaje, se văzuseră nevoiți să uzeze de macarale la ridicarea unora dintre ele.

După vrăfuirea primului camion, apăruse un altul,

astfel că operația a durat trei ore încheiate, fără precauții și inimi sărite, ci pe liniște și la lumina unor becuri puternice, lucru ieșit din comun pentru această latură dosnică și puțin frecventată pe timpul nopții.

Doar spre sfârșite, reapăruse Big Rufe, care se mai arătase la chip și dispăruse în câteva rânduri, zorind cărăușii să-și mântuie treaba, și aruncând împrejur ocheade neliniștite. Întețind ritmul activității, umplură în fine și al doilea autocamion, după care se risipiră ca potârniche, care pe unde apucase.

Pentru speteala sa la acest jaf de proporții ce-l uluiseră, Rollie și-a primit partea de două sute. Dar pe lângă beneficiul material, efortul îi înlesnise și pătrunderea unor taine, până atunci fie numai întrezărite sau cu totul ascunse cunoașterii lui. Astfel, avusese prilejul de a se convinge cum că într-adevăr exista o căpetenie a bandei, acționând din umbră și cu metode bine puse la punct, cumpărând muțenia și orbirea multora din uzină cu bănet serios, fiindcă doar așa se putea explica intrarea și ieșirea nestingherită a camioanelor înțesate cu materiale de preț, la o lumină strălucitoare ca ziua, și fără nicio alarmă survenită între timp. După elucidarea acestor mistere, mai făcuse și alte descoperiri; întâi că mai toate mărfurile furate se plasau la ateliere de reparații auto ce lucrau pe sub mină în jurul Detroit-ului și ale altor metropole, de unde mai apoi se cumpărau la un preț de nimic, iar raptul la care participase se număra printre altele multe, din raza aceluiași parc de rebuturi și fiare vechi.

— Deh, ești cam intrat până peste cap în secretii noastre, așa că nu te văz bine, îl prevenise dihania de Rufe, când Rollie căutase să se spele pe mâini de noua sa atribuție de a face negoț cu narcotice. Or când unu d-ai noștri încearcă să ne spuie sal'tare din mers, își continuase Big Rufe cumplitul avertisment, șefu' îl ia la ochi și-l mai pune cu botu' pă labe, cum s-a mai întâmplat și cu alții, d-

au avut neobrăzarea să ne fenteze.

Ca unul ce era la curent cu păruielile și schingiuirile din ultima vreme, chiar în perimetrele de parcare a mașinilor – pe unde până și strajele patrulau numai în formații de câte doi – Rollie înțelese tâlcul mesajului. Doar cu o zi înainte fusese găsit, într-o zonă mai lăturalnică, un băietan negru, jefuit și atât de sălbatic bătut, încât, transportat la spital, chiar acum mai plutea între viață și moarte.

Și cu gândul la el și la alții, Knight se cutremură de groază.

— Ascultă la mine, că doar nu-ți îndrug moși-păgroși, își urmase Big Rufe litania, după ce trântise un scuipat pe podea. Vără-ți la tărtăcuță tot ce ți-am zis io acu, și nu umbla cu cioara vopsită, c-altfel o dai dă ciracu.

Și astfel începu să negocieze stupefiante în fabrică, pe de o parte înfricat de amenințarea lui Rufe, pe de alta, silit de apriga-i nevoie de bani. Fiindcă din ce era să trăiască, el și cu May Lou, ori să acopere și repetateie-i împrumuturi făcute la cămătari când, după măsurile aplicate de Leonard Wingate în vederea lichidării ratelor contractate cu mobila, încasa mai nimic la salariu?!

Deși cu inima strânsă și mereu bântuit de groaza de a fi prins, cu vremea îndeletnicirea cea nouă se dovedi însă mai lesnicioasă de cum și-o închipuise, încât uneori își puneă întrebarea de nu cumva își făcuse atâta sânge rău pe de gratis. Ce-l mal liniștise între timp era faptul că marfa plasată consta numai din L.S.D. și marijuana. nu și din heroină, a cărei plasare te băga mai ușor la apă. Firește, circula și ea prin uzină, și ajunsese să-i știe pe dinafară pe toți câți o consumau. De altminteri nici nu era o bravură să-i recunoști, fiindcă odată ce-o luau, le sticleau ochii ca la pisici, pe-ntunerice, și nu prea mai știau ce-i cu ei, încât îi putea mirosi orișicine, iar de-i strâmtorai cu întrebările – de unde și cum puseseră mina pe buruiană – îl

dădeau în vileag pe ăl care le-o vânduse.

Pe când cu marijuana, nici că te durea capul. În primul rând fiindcă năvăliții nu se trădau cu una, cu două, și apoi mai era o pricină.

Atât F.B.I.-ul cât și poliția locală înștiințaseră în secret administrația Companiei cum că nu procedează la investigații decât numai când traficanțul, descoperit cu acest soi de narcotic, poartă cu sine peste un pound iar motivarea adusă de ambele organizații era cum nu se poate mai simplă: penuria angajaților pentru anchetarea cazurilor minore. Ori cu tot caracterul ei strict confidențial, informația trecuse peste pragul cabinetelor⁴

directoriale, ajungând până la unul ca Roalie și alții, care acum se fereau să mai umble cu cantități mari la ei.

Cu toate corvezile ce trebuia să le facă - ba cu încasarea dobânzilor, ba cu colectarea pariurilor ori cu plasarea stupefiantelor - care, la drept vorbind, nu-i răpeau multă vreme, își vedea și de muncă, spre mulțumirea meșterului Frank Parkland.

Doar la refacerea tehnologiei de fabricație, impusă de producerea noului Orion, fusese concediat temporar, însă nu datorită vreunor abateri, ci măsurilor generale și lipsei lui de vechime în slujbă. Iar când prefacerile, ce ținuseră o lună, se încheiară cu bine și revenise la lucru, activitatea la bandă nu-i mai apăru monotonă ci, dimpotrivă, atrăgătoare.

11 interesa Orionul, ba chiar îl entuziasmase, încât după primele exemplare îngemănate, într-o seară, la întoarcerea sa acasă, îi mărturisise concubinei lui, May Lou:

— Asta zic și io tărăboanță! I-așa dă mișto, dă te face să-ți fiarbă sângele-n vine!

Și vorbind despre ea părea cu adevărat răscolit în felul cum o spusese, încât fremătând și cu ochii sticliți de

4 Un pound = 453,6 gr.

emoții și neastâmpăr, urmașe cu glas nechezat:

— Să știi, May Lou, că-n noaptea asta o facem lată.

La care costeliva negresă chicotise înveselită, iar

Rollie își ținuse făgăduiala, iubind-o năvalnic și lacom, însă cu gândul mai mult la limuzina care-l vrăjise și la posibilitățile de a-și cumpăra și el cândva una. Fiindcă așa cum păreau că-i merg învârtelile, nu numai că uitase de vechea-i deviză potrivit căreia „nimic nu durează”, ci începuse să-și făurească și vise.

De-abia la sfârșitul lui august se simți clătinat în nădejile sale de bine, și crezul său de o viață își găsi pe deplin confirmarea.

Într-una din dimineți, pe când se afla la tactul de lucru, primi o solie din partea lui Rufe transmisă prin Daddy-o Lester, omul de legătură. În noaptea de a doua zi urmau să porceadă la o nouă acțiune. După ieșirea din tură, Rollie trebuia să rămână în fabrică. Între timp va afla și restul instrucțiunilor.

La anunțul laconic al stârpiturii cu fața spintecată de cicatrice, Rollie căscase apatic, după care îi răspunsese în silă:

27 - Roțile

— Să mă uit în agendă, cum face toți mahării, să văz dacă n-oi avea altă treabă.

— Îți arde capu' ca gheată dă mare dăștept ce te crezi; da pă mine nu mă-nvârți după dește, i-o reteză celălalt. Po să jur dup-acum c-o să faci așa cum ți-am zis.

Iar Rollie nu se osteni să-l mai contrazică, știind, în cugetul său, că va asculta de poruncă. Și la urma urmei de ce i s-ar fi opus, când și la încărcarea materialelor din parcul de fiare vechi și deșeuri - o „acțiune” întreprinsă tot la căderea nopții - încasase ușor două sute? Or pesemne și mâine vor face același lucru.

Numai că indicațiile din seara următoare - primite exact cu o jumate de ceas înainte de primenirea turei - îl

puseră dintr-odată pe gânduri, fiind complet altele de cum se așteptase. În loc s-o tulsească de grabă din hala de asamblare - îl instrui scârnavia de Daddy-o Lester - i se cerea să tîndălească pe acolo până ce următorul schimb își va prelua lucrul, și abia după aceea s-o-ntindă spre spălătoare și vestiarele cu dulapurile de haine, unde urma să-i întâlnească și pe ceilalți, printre care Big Ruffe și Daddy-o în persoană.

Conformându-se dispozițiunilor, când țiuitul prelung și strident al sirenei anunță încetarea activității, în loc să se alătore, ca de obicei, îmbulzelii către ieșirile la locurile de parcare a mașinilor sau de staționare a autobuzelor, Rollie rămase în urmă, mergând domol și făcând un popas la automatele cu răcoritoare, cu gândul să-și piardă timpul, clar să bea și o Coca-Cola. Ideea fusese bine-venită, fiindcă de astă dată nimeri tocmai la descărcarea mărunțișului înghițit peste zi de mașinărie, astfel că-i așteptă pe cei doi colectori până goliră primul automat, urmărind scurgerea monedelor de argint în săcotee groase, de pânză. Când, în sfârșit își isprăviră operația la unul din aparate, își luă băutura, pe care o sorbi fără pic de pripeală, iar după ce se mai învârti preț de câteva minute, o porni tot agale înspre locul unde era așteptat.

Încăperea în care intră - mohorâtă, întunecată, cu dușumea de ciment, mustind de apă, și duhnind a urină - era străbătută, pe mijloc, de un șir de bazine din piatră, așa-zisele „scăldătoarele turturelelor” - cum le botezaseră muncitorii - la fiecare din ele morfolindu-se câte *q* duzină de oameni deodată. În spațiul rămas disponibil, se înghesuiau dulăpioarele pentru haine, toaletele și W.C.-urile, toate expuse vederii, nefiind prevăzute cu uși.

Rollie își clăti fata și mâinile, într-una din „scăldătoarele turturelelor”, după care se șterse cu un șervet de hârtie. I se părea nemaipomenit de ciudat să se lăfaie, numai de unul singur, într-un spălător de obicei

invadat de cel puțin zece inși, dar faptul era normal pentru ceasul acela târziu, când schimbul său se topise de mult, iar următorul își începuse activitatea înăuntrul uzinei. Minați de nevoi, unii aveau să apară nu peste mult, dar cum de-abia își luaseră locul la bandă, mai putea să stea liniștit un răstimp.

Curând auzi o ușă deschizându-se prin apropiere, iar apoi îl văzu pe Big Rufe intrând cu o iuțeală de necrezut pentru o huidumă groaie ca el. Era încruntat la chip și tot așa se holbă și la ceasul de mână. Având mânecile cămășii răsfrânte până mai sus de cot, Rollie îi putea urmări mușchii zvâcnind ca o gușă de porumbel, iar când încercă să se apropie, namila îi făcu semn să nu scoată nici cel mai mic sunet.

La câteva clipe, își făcu apariția și Daddy-o Lester, gâfâind precum o jivină hăituită de câini, și cu fruntea îmbrobonată de transpirație ce se scurgea peste fața-i sluită de cicatrice.

— Ți-am zis să-ți miști fundul iute, îl întâmpină colosul de Rufe pe un ton muștrător.

— Așa am făcut. Numa că iei a întârziat. Nu știu ce dracu' dă-ncurcătură a găsit la una din iele. Și până să-i vie dă hac, s-a moșmolit o grămadă dă timp, se explică Daddy-o, cu o voce pițigăiată, strangulată de frică, care nu aducea, ca și întreaga-i înfățișare, cu obișnuita-i trufie.

— Unde-s acu?

— La bufetu din partea dă sud. Leroy e cu ochii pă iei, și o să vie în locu unde i-am spus.

— Păi asta înseamnă că s-a terminat cu golirea, așa că haideți! le porunci matahala de Rufe.

— Încotro? Și pentru ce mama naibii? îl întrebă Rollie fără să se clinească.

— Ascultă ici, și vâă iute la bilă, îi șușoti celălalt, cu ochii țintiți la ușă. Le facem dă petrecanie ălora care-a descărcat biștarii din burțile automaților. Lovitura e ca și

dată. Cum am pus-o dă bine la cale. le bagatelă, un moft. Apăsați dă sacii cu gologani, nici n-avem ce alege din iei, noi patru și iei numa doi. La urmă, o să-ți iei și tu partea.

— N-am nevoie! Nici nu vreau să mă bag! se împotrivi Knight.

— Vrei nu vrei. mișcă-te! Și ține coala și ăsta, se zborși namila, îndesindu-i în mină un pistol automat cu bot scurt.

— Nu! Nu-l iau! se opuse cu strășnicie.

— Ce te sclifosești? Doar n-ai mai fost la răcoare tot fiindcă te-a prins cu bubuitoarea la tine? Or d-o fi s-o târșim, ajungi iar acolo, fie că ți-o găsește sau ba. Și spunându-i acestea, Rufe îl înghionti zdravăn, postându-l în fruntea micului șir indian. Dar odată ieșiți din întunecoasa și fetida încăpere, instinctiv, Rollie pitulă revolverul în cureaua pantalonilor.

Străbătură o parte a clădirii mergând iute și apucând pe căi lăturalnice, cât mai departe de privirile oamenilor - lucru deloc complicat pentru unii ca Rufe și Daddy-o Lester, care cunoșteau uzina ca în palmă. Până și Rollie știa cam pe unde se află ținta - un bufet mic rezervat exclusiv supraveghetorilor și șefilor de echipe - cu toate că în el nu pășise vreodată. Pesemne și acolo exista un automat cu răcoritoare, aidoma celui la care adăstase mai înainte, să-și ia Coca-Cola, își spuse gonind în capul scurtei coloane ca, după o distanță destul de apreciabilă, să-l întrebe pe Rufe peste umăr:

— Dă ce m-ați ales tomna pă mine?

— Poate fi'ncă ne topim dă dragu tău, bă, îi răspunse acesta în bătaie de joc. Ori că șefu' și-a făcut socoteala că din ce te vâra-n mai multe, tot mai greu o să-ți fie să ne driblezi.

— Da șefu' are habar dă ce învărtim noi acu?

— Ți-am mai zis, tontălăule. că acțiunea le plănuită la marili fix. D-o lună o tot pritocim și stăm cu ochii pă ăși cu

golirea biștarilor. Cum dracu' nu s-o fi gândit nimeni să le facă bucata până acu?

Ultima afirmație era o născocire de a sa, deoarece numai pe un neofit în dedesubturile organizației l-ar fi mirat imunitatea încasatorilor pomeniți. Nu însă și pe Big Rufe, care-i cunoștea explicația, precum și îngrozitoarele riscuri ce-l pândeau în aceste momente la fel ca și pe ceilalți trei implicați. Numai că în sinea lui se împăcase cu ele și se pregătise de mult să le înfrunte.

În schimb, Rollie Knight era cu totul străin de asemenea ascunzișuri, datorită lui Rufe, care, natural, nu i le divulgase. Dacă le-ar fi aflat, însă, chiar în drum către locul crimei, s-ar fi întors și ar fi rupt-o la fugă, indiferent de urmările ce și le-ar fi atras cu bună știință.

Secretul lui Rufe, pe care îl tănuise și acum sub învelișul minciunii, era că toate automatele de răcoritoare concesionate în uzină aparțineau Mafiei.

Activitatea Mafiei în perimetrul Wayne Country Michigan, în care era circumscris și Detroit, începea de la afaceri „semilegale”, culminând cu cele mai monstruoase, pecetluite de crunte și nenumărate masacre, în zona aceasta, denuminația de Mafie era mai adecvată decât „Cosa Nostra”, dată fiind sorgintea nucleului, alcătuit din străvechi familii siciliene, cum la fel de bine se potrivea și termenul de „semilegal” cu natura îndeletnicirilor sale, fără excepție veroase, chiar și când implicau numai speculă, mituală, intimidare, bătăi sau incendieri, neajungând până la omucideri. Amestecul și influența acestei malefice organizații se făceau mai ales resimțite în marile combinate ale industriei, printre care se numărau și uzinele auto, unde inițiasse și coordona din umbră așa-zisa „loterie pe cifre”, în paralel cu extorcarea muncitorilor prin împrumuturi cu dobânzi inumane – finanțate, natural, indii ect – și cu masivele devastări de materiale și aparatură, mijlocindu-le plasarea ulterioară la diferite

ateliere și stații de întreținere.

Dar pe lângă tentaculele-i uriașe, adânc înfipite în fabrici, mai dispunea și de altele, cum erau însăși întreprinderile de aprovizionare și deservire care, la suprafață, întrețineau o colaborare legală cu industriile vizate de Mafie, dar în fapt îi serveau drept acoperire a propriilor operații sau ca un receptacol ascuns al fabuloaselor sale profituri, cifrându-se, în mod cu totul neîndoielnic, la zeci de milioane pe an.

Și totuși, în ciuda beneficiilor și a înrâuririi sale crescânde, nu de mult, înăuntrui ei se ivise o suferință acută - disputa pentru cucerirea puterii - germinată de decrepitudinea progresivă - fizică și mintală - a conducătorului din culise, a cărui locuință conspirativă se afla undeva în Grosse Pointe. Și cum orice luptă pentru hegemonie implica și negreșita participare a negrilor, în dezbinarea tot mai accentuată dintre mafioții din Orașul Motoarelor, opoziția de culoare - autointitulată „Celula Neagră” - dovedea aceeași încrâncenare ca și în neostoitele bătălii, purtate tot de semeni de-ai lor, însă în scopuri superioare și cu mult mai îndreptățite, ca apărarea egalității și dobândirii unor drepturi cetățenești pe pământul Americii.

În apriga controversă declanșată pe față, o fracțiune din cadrul... Celulei Negre”, condusă de un învrăjbit combatant ce nu-și arăta chipul, ci îl folosea pe Big Rufe ca delegat nemijlocit în uzină, încălcase, prin repetate abateri și provocări, disciplina tradițională a marei și temutei familii din care făcuse parte.

Trecând peste granițele statornicite de câteva ori în lunile precedente, săvârșise prăduieli pe cont propriu, în fabrici și la periferia orașului, preluând totodată anumite sectoare ale „mizei pe cifre” oferind împrumuturi, încasând carnete și inițiind pe deasupra proxenetism și numeroase șantaje - toate pe teritoriul până atunci

suveran al vechii organizații. Ca urmare a gravelor contravenții, promotorul lor se așteptase, firește, la acțiuni de vindictă, care nu întârziară să vină. Doi dintre emisarii ce se interferaseră în zona interzisă a împrumuturilor. Încasând dobânzile percepute, fuseseră atacați în casele lor și bumbăciți fără milă – unul chiar sub privirile îngrozite ale familiei – după care li se luaseră sumele colectate. La scurt timp, un al treilea, care se amestecase în „loteria pe cifre”, a fost prins și amarnic bătut peste față cu țeava unui pistol ca, după desfigurare, să i se răstoarne mașina, să-i fie incendiată, să i se ia banii și documentele – cele din urmă fiind arse. Atât după atrocitatea faptelor cât și a naturii însemnelor anume lăsate în urmă, pentru victime și asociații acestora, nu mai încăpea îndoială că la mijloc era mina bătrânei Mafii.

Așa încât trebuiau să-i plătească polița. Cântărind diferite moduri de răzbunare, „Celula Neagră” hotărî să înceapă prin jefuirea collectorilor porniți în rundele zilnice la descărcarea automatelor cu răcoritoare – un contraatac înscris printre alte vreo șase, puse la cale, și pregătite cu deosebită minuție, întrucât prin rezultatele lor se putea întrevedea echilibrul de forțe în bătaia începută. Cum era de așteptat, isprăvi de acest gen atrăgeau un lanț de măcelăriri de ambele părți, până la eventuala încheiere a războiului dintre cele două fracțiuni ale Mafiei – în ipoteza când va exista un sfârșit.

Și cum în toate războaiele țelul victoriei tronează mai presus de orice considerații, și în acesta, pionii și victimele contau mai puțin.

În goana lor neslăbită, Rollie Knight, Big Kufe și Daddy-o Lester ajunseră în cele din urmă într-un culoar de la subsolul clădirii, iar curând după aceea, la picioarele unei scări metalice.

La capătul unui șir de trepte, se întindea platforma bifurcată înspre nivelul imediat superior, ascunzând

vederii verticalitatea scării suind la restul etajelor.

— Stați pe loc! le ordonă Rufe.

De deasupra și peste balustrada de fier, îi privea o mutră flegmatică. Era Lerov Colfax, o gură spartă și iute, precum o meliță ce se învârtea în clica lui Rufe, și pe care Knight îl identifică de la prima ochire.

— Ce-i cu pescarii? îl chestionă Big în șoaptă. Tot cu undițili întinse?

— Îhî. Da mult nu mai are de-nfulecat. Vo două minute, maximul trei.

— În regulă. Noi rămânem pă loc. Da' tu cară-te, bunghește-te mai dăparte la iei, și ținte p-aproape dă noi! S-a-nțeleș?

— Păi cum naiba! Și subliniind însușirea ordinelor primite printr-o moțăială din cap către șef, Colfax se făcu nevăzut.

— Noi ne vâram aici, se întoarce Big Rufe către cei de alături - „aici” însemnând un dulap al îngrijitorilor în care-și țineau măturile, gălețile și alte ustensile, dar unde exista suficient spațiu ca să încapă și ei. După ce se fofilară pe rând. Rufe lăsă ușa întredeschisă.

— Ai adus măștili, bă? șoșoti cu arțag către Daddy-o Lester.

— Iacă-le, răspunse acesta, țâțâind de emoții și frică, după care scoase trei ciorapi dintr-un buzunar.

Primul îl înhăță Rufe, trăgându-și-l cu iuțeală pe față, și pofindu-i prin semne să-i urmeze și ceilalți exemplul, în culoar era liniște, singurul zgomot fiind huruitul neîntrerupt și înfundat al benzii de asamblare, aflată pe undeva la catul de sus. Ceasul atacului fusese bine ales, deoarece noaptea se circula mult mai puțin decât ziua prin fabrică, și mai deloc la ceasul acesta, când noul schimb de-abia își luase în primire activitatea.

— Voi vă zgâiți la mine și vă mișcați numai când m-oți vedea c-o fac io, le sâsâi Rufe prin mătasea măștii, și tot

prin ciorap îi scrută cu o privire poruncitoare. Dă avem cerebel și-i lucrăm ca la carte, iese o treabă pă cinste. Cât ce i-am prins, îi legăm fedelș. Leroy ni-a și adus funia, le zise arătând două suluri de sfoară, aflate pe dușumea.

După ultimile-i instrucțiuni se lăsă iar tăcerea și, cu fiecare clipă de așteptare, Rollie se simțea mai împăcat cu el și cu jocul în care se văzuse târât fără veste. La ce bun să-și mai fi amărât inima, când înapoi tot nu mai putea da?! De aveau s-o încurce, știa că nimeni n-o să-i ia parte, ci o să aibă aceeași soartă ca ai de pusese ră toată dăndănaia la cale. Cine-o să-l întrebe dacă intrase în horă cu de la sine putere sau altfel? Numai el singur știa că nu avusese de ales - ca întotdeauna, de altminteri - ci, îndată primit un ordin, trebuia să-l asculte. Doar nu așa îl lucraseră din ziua când îl prinseseră în mreje?

Îl văzu pe Big Rufe extrăgând, din salopeta pe care o purta, un revolver Colt, cu minerul gros și greoi. Daddy-o primise unul cu botul scurt, la fel cu al lui și, împotriva voinței, își duse mâna la cingătoare și trase din ea arma ce-o ascunsese acolo, cu puține minute în urmă.

La un semn făcut de Big Rufe, Daddy-o Lester se încordă ca un arc la poziție de tragere. De deasupra străbătea tot mai limpede tropăit de picioare, pe scara metalică, și zumzet de glasuri.

Ușa dulapului rămase numai ușor crăpată, până când pașii se auziră la o distanță de câțiva iarzi, pentru ca atunci, cu o mișcare bruscă, Big Rufe s-o deschidă în lături și cătestrei mascații să-și facă apariția, cu pistoalele în mină. Colectorii banilor de la automatele cu răcoritoare încremeniră la ivirea arătărilor cu revolverele ațintite spre ei. Amândoi purtau uniforme gri și insignele întreprinderii lor. iar peste umăr fiecare căra câte doi saci de pânză. legați între ei cu un lanț înnodat cu un lacăt. Unul din ei - cu un hățiș de păr roșu și palid la chip - îngălbenise de tot, pe când Celălalt - cu pleoape lăsate și grele, măsliniu ia

fizionomie și cu trăsături de străvechi băștinaș indian – își trăda mai puțin starea-i lăuntrică. Tineo-nu cu mult trecuți de treizeci de ani – ciolănoși. și Șdhziia tK.upuri, păreau cu totul capabili să înrn Txft-lrântă, șic Mar să învingă în ea. Numai că Rufe my] jpȘMâl-răă – și încerce puterile, ci, înfigându-și pisto Wil în pipiul roșcatului. îiizn pe, arătând spre dulapul din care ieșisbh s-o ia la fugă. Dar pl trezi cu al patrulea a Leroy Colfax – care-l înarmat cu un junghie orice putință de evadare capul către cei dinainte, ca

— Înăuntru, memâie! Și tu, după iei! ulmdl către însoțitorul acestuia. Cu buzele strânse de ciorapul tras peste cap, cuvintele se auziră mai curând ca ummirâit de câine cu gura înfcaiușată de botniță. Refractor la somația primită, colectorul cu înfățișare de indicau. Își răsuci gâtul și arunpă o \ privire în spate, vrând

duce intenția în fapt, se ier să-l pocnească în obraz cu țeava pistolului, despicânc pometele printr-o tăietură adâncă, din care începu sănească un val de sânge.

Vrând să sară întru ajutorarea colegului, roșcovarl se precipită înspre el, dar Rodie curmezișul, proptindu-i re voi verizându-l cu voce scăzută:

— Pă loc, că nu-ți merge!

Intervenția lui nu avea decât un substrat curme cât mai degrabă ciocnirea, fără alte molestări grave și, mai ales, să se vādți el însuși ieșit din tot tāmfoălăul.

La ordinul său, gălbejitul cp sihla de păr roșu rămase complet imobil, până când atacanții, mânându-i cu armele de la spate, îi înghesuiră în dulapul din preajmă. De-abia atunci își luă inima în dinții și încercă o împotrivire, avertizând inamicii.

— Dac-ați ști, fraților, ce năpastă v-atrageți cu...

— Ține-ți fleanca 1 i-o reteză Daddv-o Lester. care părea că-și revenise cu totul clin spaimă. Decât ai vorbi d-a surda, mai bine dă-mi încoafsacii. Și. împingând roș covanul peste găleți, pământufuri și mărfuri, îi smulse avuțiile de pe umăr.

Tot atunci, și Leroy Coif ax purced ea la jefuirea celui alt collector, cu chip de indian. Dar acesta, im. pofida obrazului sfârtecat și a sângerării abundente, se dovedi mai energetic. Umflându-și pieptul robust, și-l propti în Leroy. lovindu-l cu genunchiul în vintre, cu pumnul stâng și puternic în abdomen, pe când cu mâna dreaptă și liberă îi trase ciorapul ce-i acoperea fața.

Pentru o fracțiune de clipă, cei doi se scrutară cu priviri scăpărând de ură. iar apoi collectorul îi şuieră, neslăbindu-l din ochi:

— Acu știu cine aaa...

Vocala prelungă și ascuțită, ridicându-tse parcă până la ceruri, se stinse însă curând, odată cu prăvălirea indianului pe podele, răpus de stiletele cu tăiș ca de sabie, pe care Leroy i-l înfipsese în stomac.

— Dumnezeule! se jelui îngrozit roșcovanul, holbându-se la leșul fostului său coleg de până acum o clipă. L-ați ucis. asasinilor! le strigă vrăjmașilor dimprejur. Dar acestea au fost ultimele sale cuvinte, înainte ca Rufe să-i sfarme tigva cu un glonte.

Daddy-o Lastre, care tremura mai dihai ca la începutul criminalei lor expediții, îl dondăni pe Big Rufe:

— Oare n-om fi încurcat-o că i-am căsăpît?

— Și-acu ce mama dracu' mai vrei? Și-a căutat-o cu mina, se justifică șeful, deși cu o voce care trăda îndoieli. Apoi se plecă și culese doi saci de pe jos, îndemnându-i cu țâfnă pe ceilalți doi:

— Ce stați, bă? înșfăcați-i și p-ăilalți!

Leroy se execută, ridicându-i și punându-și-i peste umăr.

Dar când să iasă, Rollie le sâsâi:

— Hei! Așteptați!

De afară, venind pe scara de fier, se auzeau pași grăbiți.

Frank Parkland întârziase peste orele limită în fabrică, reținut de o consfătuire a supraveghetorilor, ținută în cabinetul lui Matt Zaleski. Tema dezbaterilor: Orionul și câteva chițibușuri apărute la ordinea zilei. După încheierea conciliabulului, Parkland se abătuse pe! a bufetul din perimetrul de sud al uzinei unde, la pauza prânzului. Își uitase o flanelă și unele documente.

La plecare, după culegerea obiectelor ce-l minaseră într-acolo, auzise un țipăt sfâșietor venind dinspre catul de jos, și-o pornise pe urmele lui să vadă ce îl stârnise.

Coborâse precipitat scările, trecând și de ușa închisă a dulapului cu pricina, când, străfulgerat de o idee, se întoarse din drum. Ce era cu stropii de sânge prelinși până și pe sub ușa dulapului, pe care, deși-i observase nu-i reținuseră cuvenita atenție?

O clipă șovăi. Încercat de presimțiri sumbre, dar cum nu era un fricos din fire, își învinse pe dată rezervele, deschise ușa și năvăli înăuntru.

La puține secunde, sub impactul unei groaznice lovituri în creștetul capului, se năruî la pământ, într-o stare de totală inconștiență, în rând cu trupurile celor doi colecători.

De-abia la o oră, sau chiar mai târziu, cineva dădu peste ei, însă cu mult înaintea cumplitei descoperiri, quartetul mascaților, alcătuit din Big Rufe, Daddy-o Lester, Leroy Coif ax și Rollie Knight, părăsise uzina, escaladând un parapet lăturalnic.

Așa cum se constată de-abia mai pe urmă, doar indianul murise, însoțitorul acestuia și temerarul Parkland mai horcăiau încă, oscilând între viață și lumea de dincolo.

Oare câți străini de uzină realizează cât de puțin se deosebește actuala bandă de asamblare față de prima, care luase ființă pe vremea lui Henry Ford? Această întrebare, nu o dată încolțită în mintea lui Matt Zaleski, îl urmărea și în ceasul de acum, pe când patrula în hala de asamblare, supraveghind noul schimb, de-abia de-o oră intrat în activitate și închegând primele serii de Orioane ce-și așteptau lansarea pe piață. Pentru Matt, ca și pentru alții din cârmuirea uzinei, ziua de lucru nu se sfârșea odată cu primenirea turei de seară, ci subdirectorul rămânea mai departe la post, până, când muncitorii își preluau tacturile la bandă și începeau efectiv să producă, intervenind prompt la fiecă poticneli sau încurcături, inerente în această etapă de adaptare la proaspetele cerințe impuse de fabricarea unui tip de turism de-abia ieșit din laboratoarele de creație.

Unele inconveniente și complicații fuseseră dezbătute chiar la convocarea supraveghetorilor, în cabinetul său de la mezanin, încheiată cam cu cincisprezece minute în urmă, după care Zaleski o pornise în obișnuita sa rundă, în susul și în josul halei, urmărind cu ochii-i de argus orice posibile neajunsuri în desfășurarea muncii. Iar în timp ce privirea-i versată îmbrățișa cu neslăbită atenție fluxul procesului de la bandă, gândul său reveni la pionierul acestei metode de asamblare a vehiculelor - memorabilul Henry Ford.

Și atunci, la descoperirea ei, ca și azi, această porțiune din orice uzină-auto se dovedea cea mai fascinantă pentru vizitatori. Derulându-se pe o lungime cam întotdeauna de o milă, banda impresiona asistența prin însăși geneza la care îi dădea posibilitatea să asiste. De unde, la început, vedeau apărând la un capăt al ei câteva bare metalice, încrucișându-se prin nu se știa ce miracol și fecundându-se parcă dincolo de percepția privirilor omenești, treptat, ele se multiplicau și creșteau,

împrumutând forme mai cunoscute, aidoma unui fetus în pântecul vibratil al mamei. Pe de o parte, procesul decurgea destul de încet ca spectatorii să încerce iluzia asimilării lui pe de-a-ntregul, iar pe de alta, Suficient de rapid, spre a-i subjugă. Curgerea necurmată a benzii, aidoma unui râu, își păstra îndeobște direcția rectilinie, cu unele divagații, sub formă de cotituri sau încolăcirii, iar în mersul ei mereu înainte, mașina, tot mai precis conturată – ca formă, dimensiuni, colorit și podoabe exterioare – căpăta consistență și personalitate. Ajunsă în acest punct al desăvârșirii, la fel ca și pruncul complet format în lăcașu-i matern, automobilul se apropia de pășirea în lume care, spre deosebire de nașterea progeniturii umane, era infinit mai puțin complicată și. mai cu seamă, scutită de durerosul travaliu, constând doar în simpla-i alunecare pe patru anvelope. La numai o clipă, prin răsucirea unei chei în contact, motorul însuflețit icnea de câteva ori, sunete care, luate tot în sens metaforic, impresionau precum primele scâncete scoase de un nou născut, după care. mișcându-se cu propriile-i resurse, vehiculul se rupea iremediabil de cordonul ombilical – în speță, de banda care-l îngemănase – făcând loc altuia, ce-l ajungea grabnic din urmă.

C De câte ori nu urmărise Zaleski frenetica îmbulzeală a vizitatorilor, veniți în pelerinaje cotidiene, ca la un loc de închinare, minunându-se de fantastica plăsmuire a turismelor și vorbind – deși neinformați, dar cu prețiozitate și nestăvilită fluentă – despre miracolele producției complet automatizate. Ciceronii dresați ai uzinei, care în fiecare extaziat întrevedeau un posibil client de mâine, le stimulau, prin exagerări, uluirea. Pentru Matt, un expert în materie, spectacolul era pe cât de fastidios pe tot atât de rizibil, fiindcă, în realitate, această înaltă automatizare, suscitând încântarea străinilor de uzină, se întemeia, în principiu, tot pe străvechea bandă rulantă, pe

care diferitele piese din componența mașinii se adăunau pe încetul, asemenea globurilor și jucăriilor agățate pe un pom de Crăciun, astfel încât, privită cu ochiul avertizat al unui profesionist, din întreaga tehnologie modernă, existentă în combinatele de fabricare a vehiculelor, banda de asamblare reprezenta, în mod cert, latura cea mai puțin susceptibilă de a impresiona și uimi.

În plus, prezenta neajunsul unei confirmate instabilități a calității produselor, asemănătoare, ca fluctuații, cu oscilările unui barometru total dereglat, înlesnind pe deasupra și unele grave accidente comise de oameni. Nu același lucru se putea afirma despre uzinele consacrate construirii motoarelor, care, deși mai puțin spectaculoase în aparență, executau o sumă de operații complexe exclusiv prin comenzi. În mai toate acestea, hale întregi, înzestrate cu cele mai sofisticate utilaje, funcționau pe cont propriu, dirijate de calculatoare electronice, și numai cu o mină de specialiști în preajmă, pentru a interveni și corecta rarele dereglări ale instalațiilor. Odată defecțiunea ivită, agregatul în speță se oprea de la sine, declanșând un sistem de alarmă. Dar în genere acționau fără greș, cu maximum de precizie, și fără pauze de gustări, de vizite succesive la toalete sau conversații întreținute cu mecanismul de alături. Grație acestui sistem, motoarele erau incomparabil mai trainice față de restul pieselor din alcătuirea unui vehicul. creând neplăceri numai în cazul neîngrijirii totale sau a folosirii lor abuzive.

„Dacă venerabilul Henry ar reveni din mormânt și ar vedea cum arată o linie de asamblare din anii de grație de după 1970, ar surâde amuzat de infimele ei transformări față de stadiul în care o lăsase 1, își conchise Matt reflecțiile.

Cum la ceasul acela nu întrezărea niciun impediment în lucrul din hală, hotărî să o părăsească, întorcându-se în

cabinetul său cu pereții de sticlă, aflat chiar deasupra.

Deși putea, de-ar fi vrut-o, să plece chiar din uzină, nu-l trăgea deloc ața spre locuința pustie, din Royal Oak. Trecuseră câteva săptămâni de la jalnica despărțire de Barbara, fără ca relațiile lor, atât de brusc și violent întrerupte, să înregistreze o cât de vagă ameliorare. De o vreme își impusese, ca terapie, să cugete cât mai puțin la ingrata odraslă, ancorându-se în alte gânduri, cum o făcuse și astă seară evocându-l pe răposatul Ford. Dar cu toate strădaniile, nu și-o putea izgoni din minte. Și-ar fi dorit din tot sufletul să se aplaneze într-un fel odioasa lor ceartă și, tânjind după împăcare, nădăjduse într-un telefon de la Barbara, pe care însă nu îl primise. Or mândria sa personală, precum și adâncă-i convingere că nu de datoria părintelui este să arunce el puntea peste o prăpastie creată, îi reprimau orice inițiativă din parte-i. Pesemne Barbara conviețuia și acum nelegitim cu descreieratul acela de Delosanțo, pe care de asemenea se căznea să și-l alunge din cuget, deși cu anemice rezultate.

Instalat la biroul său, răsfoi agenda de lucru spre a-și împrăști obligațiile prevăzute pe dimineața următoare. Cum a doua zi cădea la mijloc de săptămână - ca atare într-o perioadă prielnică în activitatea uzinei - își programase executarea câtorva "comenzi speciale pentru unele mărimi din administrație, amici de-ai acestora sau alte persoane cu destulă greutate și influență spre a pretinde ca turismele lor să capete formă sub auspicii mai priincioase decât cele ieșite în serie. În sensul acesta îi și alertase pe supraveghetorii cu asamblarea la bandă ca și pe cei de la Controlul de calitate, punându-le în vedere să fie cu ochii în patru la construirea lotului „special”. Lucrătorii de la șasiuri urmau să fie la rândul lor preveniți să monteze cu mai multă băgare de seamă aparatura de bord, scaunele și restul accesoriilor interioare. Cât privea instalarea motoarelor și a sistemelor de transmisie,

aceasta se va efectua sub însăși privirea supravegheților desemnați, ea mai târziu, controlul de calitate să ia fiecare mașină la purificat, dispunând înlăturarea defectelor semnalate sau chiar un supliment de îmbunătățiri, înaintea livrării. Cu aceeași deosebită grijă se montaseră și cele vreo două duzini de autoturisme Orion în care, de la o vreme încoace, directorii executivi se deplasau de la uzină acasă și invers, verificându-le modul de funcționare și raportând zilnic constatările bune sau negative. Preavizarea „comenzilor speciale” comporta și anumite hazarduri primejdioase – după cum Matt prea bine știa – mai ales dacă transpira amănuntul că sunt hărăzite unor conducători ai uzinei. O parte din angajați, măcinați de nemulțumiri, nutreau animozități față de șefi și „erau încântați” să le facă bucata, încât legendara snoavă cu glaja de Coca-Cola introdusă pe ascuns într-un colbutor, pentru a-l face să zbârnâie câte zile avea să se miște pe roți, se putea oricând prefăce în faptă, fără a se recurge la sticla proverbială, ci la o simplă strunjitură de fier sau la niște scule mărunte, uitate pe undeva, răzlețite, și de care nimeni nu avea cum să dea vreodată. Dar pe lângă aceste tertipuri, mai existau și altele la îndemâna învrăjbiților dornici să joace feste inamicilor.

Astfel, un sudor priceput putea să blocheze cât ai bate din palme capacul portbagajului dinapoia mașinii, strecurându-se în ea și lipindu-l pe dinăuntru, stând ghemuit pe locul canapelei din spate. Așa cum alți muncitori, de la tacturile cu fixarea șuruburilor, puteau foarte lesne să lase nestrânse unul sau două, dintre cele mai importante. Cunoscându-le șiretlicurile – și mai cu seamă resentimentele – când unul ca Matt sau un alt coleg din conducere își comandau automobile, grija de căpătâi era să nu-și treacă adevăratele nume pe fișele conexe, ci altele, cu totul fictive. Matt renunță să mai frunzărească agenda. La drept vorbind, de prisos o mai și făcuse,

întrucât mai devreme, în decursul după-amiezii, o mai consultase odată, imprimându-și de atunci în memorie programul pentru a doua zi.

Oricât de puțin îl mina inima, sosise totuși momentul s-o pornească spre casă. Se ridică de pe scaun și, în aceeași secundă, gândul, zadarnic strunit. Îi zbură din nou către Barbara. Oare unde era?

Dintr-odată se simți cotropit de oboseală.

Leși din cabinet și, mergând cu pași rari, vlăguți, începu să coboare scara ce ducea spre parter. De la primele trepte observă însă o larmă suspectă - voci ridicate și parcă o alergătură învâlmășită. Și ca unul ce răspundea de fiecă întâmplare ivită în uzină, automat se opri, ascultând cu atenție, spre a descoperi dincotro provenea forfoteala ce-o sesizase. Se părea că nu de la mare distanță, ci de undeva din apropierea bufetului din aripa sudică. Dar firul supozițiilor îi fu întrerupt de un apel clar și imperios:

— Pentru Dumnezeu sfântul! Chemați de urgență poliția!

La puține secunde, târându-se pe cât putea mai degrabă în direcția de unde venea viitoarea, urechile îi fură străpunse de mugetul ascuțit al unei sirene care se apropia.

Îngrijitorul care descoperise mormanul de trupuri în dulapul său de ustensile avusese inspirata idee de a pune imediat mina pe un telefon. Astfel, până ca Zaleski să intercepteze agitația stârnită de cetele muncitorilor ce zoreau către punctul masacrului, o ambulanță, gardienii cu paza uzinei și trimișii poliției erau în drum către locul unde fuseseră convocați. Dar înaintea sosirii acestora, Matt ajunsese în sfârșit la subsol și, înghiontindu-se printre grupul de oameni speriați, izbuti să pătrundă până în dreptul ușii, de unde, printre leșurile căzute unele peste altele, dădu cu ochii și de supraveghetorul Parkland, pe

care-l văzuse la scurta consfătuire, ținută cam cu o oră și jumătate în urmă. Cu pleoapele închise, cu chip cadaveric, împestrițat cu șiroaie de sânge uscate, prelinse din creștetul capului, Frank arăta mai mult mort decât viu. Unul din funcționarii lucrând în tura de noapte și a cărui menire, printre îndatoririle sale curente, era și aceea de a-i asista pe cei vătămați în eventuale accidente de muncă, venise înarmat cu trusa de prim ajutor. Dar după toate aparențele nu apucase s-o folosească, ci numai îngenunchease alături de Parkland, îi ridicase binișor capul, și, mândru-i-l sprijinit în poală, îi lua concentrat pulsul.

La o întrebare de-abia bâiguită de Matt, acesta își înalță încet fruntea și se pronunță evaziv:

— Aș zice că e încă în viață, domnule Zaleski. La fel și unul din colectori. Dar să nu îmi cereți să precizez și cât o să mai trăiască.

Tocmai atunci își făcură apariția gardienii uzinei, sanitarii cu ambulanța' - care preluară pe gravii răniți - precum și o pleoră de agenți ai poliției, unii în uniforme, alții în haine civile.

Matt nu putea interveni cu nimic, dar nici să mai părăsească uzina nu mai avea pe unde și cum, întrucât fusese încercuită de un cordon compact de polițiști și de jeepurile acestora, o măsură inițiată din presupunerea evidentă că o parte din autorii hoției și asasinatelor constatate încă se mai aflau furișați pe undeva, prin clădire.

După un timp, Zaleski reveni în cabinetul său de la mezanin, unde rămase, prăvălit în fotoliu, într-o stare de totală prostrație. Îngrozitoarea priveliște a lui Parkland, cu față de muribund, îl zguduise până în adâncurile ființei, ca de altfel și stiletul împlântat în trupul bărbatului cu fizionomie de indian. Dar acesta măcar era pentru el un străin, pe când Frank un amic. Cu toate asperitățile dintre

ei - printre care una, în decursul anului ce trecuse, degenerase într-un aprig conflict - rămăseseră atașați suflatește, respectându-se reciproc, conștiinți, fiecare în parte, că divergențele, oricât de superficiale sau dârze, se datorau exclusiv încordării la care îi osândeia truda lor în uzină.

Oare de ce trebuia să i se întâmple un lucru așa de cumplit tocmai unui om cumsecade ca Parkland? se întrebă cu durei e și răzvrătire. Doar existau atâția alții în juru-i a căror năprasnă l-ar fi zdruncinat mai puțin...

Pradă acestui zbucium, simți la un moment dat o subită lipsă de aer și o fâlfâire în cușca toracică, de parcă, o pasăre prizonieră înăuntru-i bătea din aripi, încercând cu disperare să evadeze. Senzația îl umplu de spaimă. Începu să transpire, gătit de aceeași teamă cumplită pe care o trăise cu ani înainte, în carlinga bombardierelor B-17, din care executase raiduri deasupra Germaniei, în bătaia tunurilor antiaeriene. Ori acum ca și atunci își dădea perfect seama că baia sudurilor reci nu însemna altceva decât frica de moarte. Și mai era conștient de un lucru: că suferise un soi de atac și avea nevoie de ajutor.

Cugetând cu deplină luciditate, și chiar cu detașare de sine, își înjgheabă un mic plan. Va da cât mai grabnic un telefon, iar îndată ce i se va răspunde apelului, indiferent cine avea să apară ori ce măsuri vor fi luate cu el, va cere, înainte de toate, să fie chemată Barbara. Trebuia negreșit să o vadă și să-i spună ceva. Exact ce anume, îi era peste poate să-și definească pe loc, dar odată ce-o va avea dinainte, cu siguranță se vor cristaliza și ideile, iar cuvintele vor prinde grai de la sine.

Dar când se decise să treacă la acțiune, întinzând mâna spre receptor, constată că nu mai avea putere s-o miște. Cu trupul său se întâmpla ceva cu totul ciudat. De-a lungul părții drepte, începând chiar din moalele capului, se instalase o amorțeală, iar mina și piciorul îi erau complet

țepene. Pe moment își pierdu până și orientarea în spațiu, nemaștiind în ce loc se află. Încercă să scoată un strigăt dar, spre uimirea și groaza-i fără de margini, descoperi că era incapabil să articuleze un sunet. Reedită disperata sa tentativă, ca să se dovedească la fel de nevolnic. De-abia atunci i se desluși pe de-a-ntregul și mărturisirea ce dorea să i-o facă ficei. Ar fi vrut să îi spună: „Barbara, fata tatii, cu toate disensiunile ivite între noi, ești copilul meu și te iubesc tare mult, așa cum am iubit-o și pe răposata ta mamă, cu care te asemeni în atâtea privințe! Iar de vrei să uităm de cearta avută și să te întorci sufletește la mine, îți făgăduiesc că voi încerca să te înțeleg altfel, atât pe tine cât și pe amicii din preajmă-ți... ca să nu mai fim dezbinați niciodată...”

O vagă senzație de viață și siguranță, resimțită în partea stângă, îl încurajă să se salte din jilt, folosind brațul aparent sănătos, în chip de pârghie de susținere, însă cum restul trupului nu-i ascultă de comandă, se prăvăli între spațiul dintre jilt și birou.

În această poziție a fost găsit la puțină vreme, conștient, dar cu o privire agonizantă, cotropită de chinuri și o deznădejde sălbatică, deoarece cuvintele pe care și le dorea cu ardoare să le rostească rămâneau amuțite de neputință.

Astfel, pentru a doua oară în noaptea aceea, se auzi din nou şuieratul strident al unei noi ambulanțe poposind în incinta uzinei.

A doua zi, la spitalul Ford, medicul în a cărui îngrijire fusese dat, se întreținu câțva timp cu Barbara.

— Sunteți la curent, cred, cu faptul că tatăl dumneavoastră a mai suferit un atac de apoplexie.

— De-abia azi am aflat, mărturisi ea.

Și într-adevăr; doar în dimineața aceea, doamna Einfeld – devotata secretară a subdirectorului Matt Zaleski – raportase, cu muștrări de conștiință, întâia criză produsă

cu câteva săptămâni înainte când, la cererea lui insistentă nu chemase pe nimeni într-ajutor, ci îl condusesese acasă, în mașina ei personală. Ca apoi, tot la stăruințele sale. să nu sufle nimănui un cuvânt despre incidentul aparent lipsit de semnificație. Declarația făcută la direcția personalului, fusese fără întârziere transmisă familiei și corpului medical.

— Cele două incidente, puse. capăt la capăt, îmbraca o formă absolut clasică, urmă cardiologul – un tip încolțit de calviție, cu chip pământiu și cu un tic de-abia perceptibil sub unul din ochi... Ca atâția alții în Detroit, reflectă Barbara, scrutându-l în timp ce-i vorbea, se vede că muncește peste puteri...”

— Dacă tata nu ascundea primul atac, l-ar fi evitat pe cel de acum?

Specialistul ridică din umeri, cu sensul: „Cine poate să știe?!”

— E greu de făcut o asemenea precizare. Firește, ar fi primit îngrijiri, dar chiar fiind tratat, până în cele din urmă probabil tot aici ajungea. Oricum, întrebarea e pur teoretică.

Se aflau într-o anexă a secției de terapie intensivă a spitalului, de unde, printr-un perete de sticlă, Barbara își putea vedea invalidatul părinte întins într-unul din cele patru paturi, dispuse concentric. În gură avea un tub de cauciuc roșu, conectat la aparatul de respirație artificială – de un verde spre gri și instalat pe un suport – care șuiera uniform și vag, întreținându-i propria răsuflare. Bolnavul ședea cu ochii deschiși și, contemplându-l prin peretele străveziu, medicul îi declară fiicei că deși în prezent se află sub sedare, pacientul mai avea și momente de percepție vizuală și auditivă. Urmărindu-l pe suferind, Barbara se întreba dacă Matt își dădea cumva seama de situația extrem de precară în care era și juna negresă din patul vecin.

— Probabil, cu câțeva vreme în urmă, tatăl dumneavoastră a făcut o leziune valvulară, o informă medicul. Apoi, la primul atac ușor, un mic cheag s-a desprins din inimă și s-a oprit în jumătatea stângă a creierului, paralizându-i partea dreaptă a corpului.

Specialistul vorbea pe un ton rutinat și placid, de parcă i-ar fi descris defectarea unei mașini de călcat și nicidecum prăbușirea subită a unei făpturi omenеști.

— După natura primei crize, urmă cardiologul cu aceeași impasibilitate, refacerea a fost mai mult aparentă, nicidecum o însănătoșire deplină. Odată ce infailibilul mecanism omenesc a fost pus în primejdie, prin întâiul atac suferit, repetarea lui a dus la extinderea leziunilor de pe creier, provocând devastatoarele consecințe din noaptea trecută.

Barbara se afla acasă cu Brett când, după transportarea urgentă a lui Zaleski, i se telefonase de la uzină, transmițându-i-se nefastul mesaj. Curând se suiseră amândoi în mașină, pornind-o în goană spre clinica indicată, dar odată ajunși, Brett îi cuprinse brațul și, vorbindu-i cu duioșie, îi declarase în felul său franc:

— Eu n-am să intru, ci te aștept afară. Bătrânul știi că nu mă are la suflet, ori în starea-i de acum nu i-ar prii să ne vadă împreună... Și nu aș vrea să îi fac un rău...

Tot drumul către spital Barbara se simțise mortificată de remușcări, întrebându-se, fără puțință de a-și răspunde, în ce măsură brutala părăsire a părintelui precipitase îmbolnăvirea-i de acum. Gingășia și căldura lui Brett, pe care cu fiecare zi le simțea mai pregnant, sporindu-i dragostea pentru el, îi adânceau suferința de a-i vedea pe bărbații cei mai îndrăgiți de pe lume - tatăl ei și iubitul - trăind dezbinați și cunoscându-se atât de puțin. Dar judecându-i în parte, vina precumpănea tot asupra lui Matt. De aceea își stăvilise orice pornire de a-l căuta și a-i vorbi, ca acum să se căiască amarnic de a-l fi lipsit de

telefoanele pe care în atâtea rânduri intenționase să i le dea.

Pe patul de suferință, după ce o bolnavă tânără o prevenise cum că proaspătul internat nu avea grai, însă e conștient de prezența Barbarei, încercase să-i murmure, în puținele clipe cât îi fusese îngăduit să îi stea în preajmă, tot ce crezuse că i-ar fi adus mângâiere: că o îndurera starea lui de acum; că, sufletește, e tot timpul cu el și va veni cât mai des să îl vadă. Rostindu-i toate acestea, îl privise ținută în ochi, și deși nu întrezărise niciun licăr de recunoaștere, avusese totuși impresia că, prin căutătura lui fixă, se forța să-i spună ceva. Să fie o simplă părere? se întrebese atunci ca și acum, când ședea de vorbă cu doctorul, urmărindu-și în permanență părintele prin zidul despărțitor, de sticlă.

— Ce șanse are tata? se adresă din nou specialistului.

— De vindecare? zise acesta, măsurând-o întrebător.

— Exact. Și vă rog să-mi răspundeți cu toată franchețea, întrucât vreau să știu adevărul.

— Alții dimpotrivă... îl ocolesc...

— Nu și eu.

— Mă rog, continuă cu imperturbabilu-i flegmatism. Posibilitățile de revenire la starea de dinainte sunt absolut nule. Prognosticul meu este că pacientul va rămâne invalidat pe tot restul vieții, cu paralizie completă pe partea dreaptă și pierderea definitivă a glasului.

După o pauză grea, Barbara izbuti să articuleze:

— Aș putea să m-așez pe un scaun?

— Desigur. Și o conduse spre unul apropiat. Știu, e un șoc puternic, continuă medicul. Vreți să vă dau un calmant?

— Mulțumesc. Nu, îl refuză ea.

— Într-o bună zi tot trebuia să aflați, dar ați ținut să v-o spun de pe acum...

Chiar de la mica distanță, unde ședeau, niciunul nu

își clintise privirea de pe Matt Zaleski, în poziția sa de totală încremenire și răsuflând prin intermediul aparatului care-i pompa aer și viață în trup.

— Tatăl dumneavoastră a lucrat în industria auto... Chiar într-o fabrică, mi se pare, reluă doctorul, cu un glas pentru primă dată mai cald și umanizat.

— Da, confirmă Barbara.

— De acolo primesc sumedenie de bolnavi. Chiar nepermis de mulți. Și, arătând printr-un semn vag, cu mina, dincolo de zidurile spitalului, spre Detroit - Orașul Motoarelor - încheie: Nd știu. de ce am văzut întotdeauna în el un câmp de ostilități care seceră neconținut victime. Iar tatăl dumneavoastră mă tem că se numără printre sacrificați.

Verdictul Companiei cu privire la primitiva secerătoare inventată de Kreisel fu negativ. Hotărârea definitivă, adoptată de consiliul directorilor executivi cu orientarea producției, ajunse la Adam sub forma unui raport, înmănat chiar de șeful acestui for, adică de Elroy Braithwaite, poreclit și „Vulpe Argintie”.

— Îmi pare rău de acest eșec, i-o declară el lui Trenton, depunând documentul pe biroul din față. Știam că ai pus umărul dintr-un sincer entuziasm și, culmea, reușiseși să mi-l inoculezi în aceleași proporții. Nu ți-o spun cu titlu de flaterie, dar îl câștigaseși până și pe Onorabilul Președinte de partea ingenioasei idei.

Ultima parte din succinta-i formulă condolativă nu-l surprinsese pe Adam. Tartorul Consiliului de Administrație era reputat pentru vastul orizont al preocupărilor și pentru vederile sale liberaliste dar, în pofida acestora, rareori proceda la decizii autocrate, așa cum o atesta însuși cazul lui Kreisel. Potrivit amănuntelor de-abia mai târziu aflate de Adam, de astă dată cedase sub presiunea vicepreședintelui Hub Hewitson, acreditat cu putere de veto în cadrul triumviratului de la cârma Companiei, din

care, natural, făcea parte.

Evident, însăși împotrivirea lui se întemeiase pe argumente solide, menite să pună în valoare disponibilitățile trustului și nicidecum să le irosească în acțiuni hazardate. Atribuția de căpetenie a mării lor întreprinderi era aceea de a produce turisme și camioane, susținuse Hub cu dârzenie. Iar dacă secerătoarea concepută de Kreisel nu oferea perspectiva unor profituri masive însăși ramurii exclusiv profilate pe utilajele agricole, nu avea niciun sens s-o preia orice alt sector al Companiei, pe simplul temei al elanului pompat din afară ori al excelentei impresii pe care ar produce-o asupra opiniei publice. Oare corporația lor nu era suficient de înglodată în atâtea activități și răspunderi colaterale

— Ca măsurile de sporirea securității vehiculelor, reducerea poluării, programul de angajare a celor fără de căpătâi, precum și altele impuse de presă și de exigența consumatorilor – spre a se angrena și în fabricarea secerătoarelor primitive?

— Să nu uităm, perorase în concluzie vicepreședintele, că nu suntem o instituție cu caracter filantropic, ci una comercială, al cărei primordial țel este acela de a le asigura beneficii acționarilor noștri.

După o scuxță dezbatere a proiectului. Președintele aderă la teoria expusă de Hewitson. trecând peste generoasele-i postulate și înclinații.

Când Adam îi telefonă lui Hank Kreisel. spre a-i comunica vestea, acesta afișă o resemnare înțeleaptă.

— Mi-am închipuit că zeii îmi sunt potrivnici. Însă, oricum, îți mulțumesc de osteneală.

— La cine mai intenționezi să apelezi pentru finanțarea proiectului? îl tatona Tren ton.

— O, bani pot să ridic dintr-o mie de surse, replicase Kreisel voios și uzind, natural, de-o hiperbolă, fiindcă, în realitate, nu prea se înghesuia nimeni – cel puțin în Detroit

- să investească un capital într-o secerătoare utilizabilă în țări subdezvoltate și în junglă!...

Seară, la cină, Adam o informă și pe Erica de eșecul lui Kreisel.

— Regret, fiindcă nu era vorba numai de o afacere profitabilă ci mai mult de un vis al lui Hank - și încă unul frumos - pentru care l-am admirat. Tu. Însă. nu ai de ce să-ți faci imputări, deoarece ai încercat să-l ajuți.

Erica se arăta prevenitoare și drăgălașă, nu fără anumite eforturi, sesizate de Adam: dar, cu toate străduirile ei evidente, trecuseră aproape două săptămâni de la incidentul cu arestarea fără ca relațiile dintre ei să se limpezească sau viitorul căsniciei lor să iasă de sub imperiul incertitudinii.

A doua zi după oribila confruntare de la poliție, îi declarase lui Adam:

— De mai persisti în dorința de a mă chestiona

— Deși eu nădăjduiesc cu tărie contrariul - n-ai decât să o faci. și-ți voi răspunde onest la toate întrebările. Dar înainte de a începe discuția, țin să precizez un anumit lucru. În cazul când te mai torturează ideea

— Și împins de ea mă supui interogatoriului - că aș fi în stare să mai șterpelesc de prin magazine ori de aiurea, liniștește-te, dragul meu, fiindcă îmi jur că m-am lecuit de această meteahnă pentru tot restul vieții.

Pătruns de solemna sinceritate a confesiunii, Adam conchise pe loc subiectul. În schimb momentul i se păru priincios pentru a-i face el alta, și anume despre oferta primită din partea lui Perceval Stuyvesant și serioasele sale intenții de a-i da curs.

— Desigur, odată ce voi ajunge la hotărârea definitivă, va trebui să ne mutăm în s-au Francisco.

— Cum adică? îl întrebă Erica incredulă. Reflectezi realmente să-ți iei adio de la industria auto?

La care el izbucnise în râs, copleșit de o bizară

amețeală și o poftă de ghidușii cu totul potrivnice naturii lui sobre.

— Păi dacă n-am să tai răul din rădăcină, o să-mi aud din nou vorbe că îmi petrec viața doar la birou, că pe acasă uit să mai vin, și așa mai departe.

— Ai face așa ceva pentru mine?

— De ce nu pentru amândoi? îi ripostă cu desăvârșit calm.

Răspunsul părea că o năucise, lăsând-o fără de grai și într-o stare de totală uimire și neîncredere, trădată prin continua legănare a capului. Așa încât Adam abandonează și acest subiect. A doua zi, însă, îi telefonă lui Perce, spunându-i cum că propunerea încă-l interesează, dar nu avea timp să se repeadă pe Coasta de Vest până după debutul Orionului, fixat pentru luna septembrie, adică peste vreo trei săptămâni. Iar vechiul prieten se arată de acord să aștepte. Tot în puținul răstimp ce trecuse de la boroboața cu furtul și arestarea, se mai ivise o mică prefacere în existența domestică a soților Trenton. La sugestia lui Adam, Erica renunțase să mai doarmă în camera oaspeților, consimțind să revină în dormitorul comun. Ba încercaseră să facă și dragoste, însă în ciuda bunăvoinței de ambele părți, totul se dovedise o palidă copie a amorului de altă dată, după cum fiecare o recunoscuse pentru sine. Îi lipsea un anumit factor, incontestabil determinant, pe care totuși niciunul n-ar fi putut să îl definească. Ce realizau însă cu deplină acuitate era ineluctabilul adevăr că viața lor conjugală traversa un mare impas.

Dar Adam aștepta cu nădejde un prilej de a-și deschide amândoi inimile și a căuta, vorbindu-și fără înconjur, o punte care să-i reapropie. Și poate miracolul avea să se înfăptuiască în cele două zile de evadare, petrecute în afara Detroitului. În Talladega, din Alabama, unde urmau să asiste la cursele de automobile de mare

viteză.

În prima pagină a gazetei „Anniston Star” (cotidianul de cel mai mare tiraj și prestigiu din Alabama) se anunța cu litere de o șchioapă:

CURSA 300 DE ASTĂZI ÎNCEPE LA 12.30

Iar sub acest titlu ce îți lua ochii, se consemnau următoarele amănunte: Competiția Canebreak 300 – programată pentru amiază – ca și Talladega 500 – fixată pe mâine – se anunța a fi cele mai senzaționale evenimente din întreaga istorie a concursurilor de genul acesta. În ciuda unor trasee atât de anevoioase și temerare ca cel de 300 mile, prevăzut pentru Canebreak, și de 500 mile, pentru întrecerea de duminică, piloții bolizilor de cea mai înaltă performanță au împins plafonul vitezei la 190 de mile pe oră. Întrebarea ce îi confruntă pe concurenți, pe proprietarii mașinilor angajate, pe tehnicienii cât și pe observatorii din partea Companiilor auto este: cum vor evolua așii volanului la această fabuloasă viteză de-a lungul celor 266 de mile ale velodromului oval, cu trei piste, pe care 50 de automobile își vor disputa cu înverșunare întâietatea...

Mai jos, pe aceeași pagină, apărea un anunț lăaturalnic: „Rezerve insuficiente de sânge. Se impun cu stringență noi și eficiente măsuri în vederea apropiatelor competiții”.

După cum o releva însuși titlul (iar pe urmă, și oarecum superfluu, conținutul relatării succinte) banca de sânge disponibilă în regiunea locală „se putea dovedi insuficientă față de eventualele accidentări survenite în zilele de sâmbătă și duminică și implicita necesitate a unor transfuzii urgente”.

Ca urmare, pentru menajarea stocului existent, orice intervenții chirurgicale, neprezentând o gravitate deosebită, dar mai dinainte înscrise în programul operator al spitalului... Citizens”, urmau să fie amânate până după

epuizarea evenimentului. În plus, și tot ca o măsură de prevedere, se lansaseră nenumărate apeluri către băștinași și vizitatori pentru donări benevole, la o clinică din oraș, începând de sâmbătă dimineață, de la orele opt. Numai grație sus-numitelor precauții, conchidea reportajul, se putea depăși actuala criză de sânge, asigurându-se cantitățile corespunzătoare, necesare răniților căzuți în apriga bătălie pentru obținerea titlurilor de campioni.

Erica Trenton, aflată încă în pat, la micul dejun, într-unul din plăcutele apartamente ale motelului „Downtowner Motor” din Anniston, se scutură înfiorată citind cel de-al doilea articol și, îngrozită de implicații, se grăbi să întoarcă foaia gazetei. Printre știrile inserate în legătură cu istoricele alergări de automobile, una îi reținu mai cu osebire atenția:

„PREZENTAREA NOULUI ORION
SUB FORMA
PROTOTIPULUI UNU”.

Vestea, subliniată de caractere majuscule și cursive, releva mai întâi conjurata conspirativitate arătată de fabricanți, care nu binevoiseră să divulge în ce măsură modelul expus în incinta velodromului Talladega va corespunde viitoarelor exemplare produse în serie, ca mai apoi să reliefeze marele interes ce-l stârnise Orionul, împresurat de sute de curioși, care mai de care îmbulzindu-i-se în preajmă.

Fără-ndoială Adam era la curent cu anunțul, reflectă Erica după ce îl parcurse.

Sosiseră cu o zi înainte, într-unul din avioanele Companiei, iar acum își omora timpul. Adam fiind plecat de vreo două ceasuri spre a vizita velodromul împreună cu Hub. Ca cel mai de frunte reprezentant al Companiei la prezentele competiții, vicepreședintele Hewitson beneficia de un elicopter la bordul căruia îl luase pe Trenton, după

care îl expediase și după alții, urmând ca ceva mai târziu, chiar înainte de începerea marelui întreceri, să-l trimită din nou după Erica și alte câteva soții de înalți conducători.

Anniston, o localitate mărunță și agreabilă, cu case albe, cochete, presărate pe verdele proaspăt al vegetației luxuriante din jur, se afla situată la aproximativ șase mile de Talladega.

În aparență, și prin urmare oficial, întreprinderea tutelară a lui Trenton la fel ca și altele, cu același profil, participau pur platonice la actualele alergări, spre deosebire de vremurile trecute, când fiecare dintre CELE TREI MARI își avea echipaje proprii, suculente și fățiș finanțate, asigurându-și astfel șansele de câștig împotriva rivalilor. Dar această tradiție fusese abolită atât prin severe măsuri de ordin legislativ cât și prin dezmembrarea treptată a vechilor formații autonome. Totuși, niciun edict nu ar fi putut extirpa înrădăcinatul interes și entuziasm pe care-l nutreau mai toate mărimile din industria auto pentru aceste spectaculoase întreceri sportive, ce izbuteau să-i răpească oricăror preocupări din Detroit, adunându-i pachet, în tribune special rezervate, atât pe amicii și slujitorii aceleiași corporații cât și pe omologii lor, din altele concurente. Ca atare, întâiul mobil, și cel strict formal, era nestăvilita atracție pentru cursele de mare viteză. Dar pe lângă acesta mai exista, natural, unul, și anume: continua cointeresare bănească a Companiilor de automobile, însă de astă dată sub forme ascunse, deși practicate începând cu notabilitățile din conducere, până la angajații mărunți. Dar ca nu cumva să-și trădeze amestecul, se adoptase uzanța - născocită cu ani înainte de către General Motors - ca atunci când mașina câștigătoare aparținea unora dintre fabricanții prezenți la victorie, aceștia să ovaționeze fără nicio rezervă „succesul produsului”, să aplaude și să culeagă elogiile asistenței, întărind, chipurile, prestigiul firmei în cauză. Iar în ipoteza

inversă, când norocul se dovedea ostil, modelele lor numărându-se printre cele codășe, să nu-și manifeste supărarea, ci să afecteze totală indiferență, ridicând pur și simplu din umeri, ca unii ce nu aveau nimic de pierdut.

După frunzărirea ziarului și după gustarea de dimineață, Erica se dădu jos din pat, se îmbăie îndelung și cu tot dichisul, începând mai apoi să se îmbrace. Dar cu gândul la Pierre Flodenale, a cărui fotografie de dimensiuni generoase, o văzuse în gazetă. În imaginea tipărită apărea în costumul său de pilot, cu o cască pe cap, și sărutat simultan de două fermecătoare june. Fărăndoială de aceea și arăta așa de radios – sau poate și datorită prognozelor care, în majoritate, îl desemnau drept unul dintre cei doi sau trei candidați cu șansele maxime de a repurta izbânda finală în ambele competiții: Canebreak 300 și Talladega 500.

Ca și alți delegați ai Companiei, Adam se bucurase de rozele-i perspective, pentru binecuvântatul temei că Pierre urma să evolueze pe bolizi fabricați în uzinele lor. În decursul unei fugitive reîntâlniri cu Pierre, Erica avusese prilejul să-și cântărească sentimentele și reacțiile față de fostul iubit.

Revederea se produsese cu o seară mai înainte, la una dintre superaglomerate și zgomotoasele sindrofii, organizate, ca de obicei, cu duzinele, în preția curselor de mare viteză. Chiar Aclam și Erica fuseseră invitați la șase din asemenea grandioase festinuri, ca până la urmă să poposească numai la trei, unde făcuseră mai mult act de prezență. La ospățul unde se afla și Pierre, vedeta constituia centrul atracției, înconjurat de o pletoră de superbități feminine, tipuri vulgare însă, așa denumitele „mițe ale velodroamelor” – magnetizate de concursurile auto și mai ales de protagoniștii acestora precum pisicile de neamul șoricăresc.

Zărind-o pe Erica – pe moment izolată și singură,

deoarece Adam conversa mai deoparte cu altcineva – asaltatul star se desprinsese din îmbulzeala admiratoarelor și, croindu-și loc prin mulțime, traversă încăperea venind glonț către ea.

— Bună! Mă bucur să te văd! o întâmpină vesel și zâmbindu-i în felul său ștrengăx-esc. Chiar mă-ntrebam: oare oi fi pe aici?

— Iată că sunt, îi răspunsese, căutând să etaleze indiferență, deși, lucru aproape de neînțeles, se simțea agitată. Ca să nu se trădeze, schiță un surâs și continuă dialogul. Nădăjduiesc să câștigi. Te voi ovaționa și mâine și poimâine.

Dar cuvintele odată rostite, până și ei îi sunară încordate, ca o consecință probabil a faptului – după cum încercă să-și explice – că prezența lui încă îi răscolea simțurile.

Mai vorbiră o vreme, deși fără prea mult continui, în ciuda ocheadelor ce-i fulgerau din câteva părți și pe care Erica nu le scăpă din vedere, mai ales că vreo două veneau chiar din partea unor colegi de-ai lui Adam. Natural, nu uitaseră compromițătorul anunț din gazeta „Detroit News” și nici clevetirile ce le generase, cugetă înciudată, amintindu-și de propriul ei chin de atunci.

Între timp li se alăturase și Adam, apropiindu-se cu mers rar, ca după schimbarea formală a câtorva propoziții cu Flodenhale, să se evaporeze din nou. lăsându-i iar singuri. Dar curând o părăsi și Pierre, scuzându-se că ȳ» re nevoie de odihnă, în vederea eforturilor de a doua zi.

— Mă duc să mă v-îr în pat, o anunțase rânjind cu subînțeles. Apropo, mai știi cum era când te prindeam lângă mine? adăugase, făcându-i cu ochiul, ca și când grosolana-i aluzie se mai cerea și astfel subliniată, spre a nu-i scăpa cumva Ericăi din vedere.

Dar în ciuda formulării nedelicate, evocarea avusese darul s-o tulbure, semn că tot nu era lecuită de slăbiciunea

ei pentru chiposul alergător.

Când, la capătul acestei retrospective, se uită la ceasul de mână, constată că era douăsprezece fix. ceea ce însemna că exact peste o jumătate de oră avea să înceapă prima din cele două mari competiții: Canebreak-300.

Așa încât, precipitându-se către ușă, ieși din apartament și coborî la parter.

După urcarea în elicopter, alături de Kathryn Hewitson, aceasta îi declară:

— E cam ostentativ mijlocul nostru de locomotie, dar avem cel puțin scuza că prin el nu mai încărcăm circulația terestră.

Aparatul în care se aflau era un tip de proporții reduse, la bordul căruia încăpeau numai câte două persoane, iar primele care trebuiau transportate din Anniston până în incinta velodromului Talladego erau soția vicepreședintelui executiv și Erica Trenton.

Kathryn Hewitson - o femeie arătoasă, deși trecută de cincizeci de ani, la locul ei și modestă, cu faimă de mamă și de soție desăvârșită, dar totodată capabilă să-și strunească un bărbat ca al ei, autoritar și căpos, pe care nimeni altul n-ar fi cutezat să-l înfrunte - nu-și dezmințise nici astăzi vechea deprindere de a migăli veșnic la câte o împletitură. Așa încât, până și în puținele minute de zbor, își scosese lucrul din geantă și tricota.

La remarca ei dinainte, Erica răspunsese doar printr-un zâmbet și o aprobare cu capul, dat fiindcă huruitul motorului excludea aproape cu totul orice comunicare verbală.

Sub fuselajul elicopterului se perindau patrulaterale verzi și aurii de pământ cultivat sau de bogate pășuni întretăiate ori mărginite de ocrul roșcat al gliei din Alabama. Soarele strălucea din înaltul cerului siniliu, pe când văzduhul, tot mai încins de vâlvătaia astrului, se lăsa mângâiat de o briză ce îl răcorea la răstimpuri. Deși până

în luna septembrie mai erau doar câteva zile, toamna nu-și trimisese încă soliile. Și, potrivit atmosferei pe deplin estivală, Erica își alesese o rochiță de mătase subțire, ca de altfel mai toate femeile, după cum avea s-o constate.

Aterizară pe un gazon, nu departe de peluze și piste, masat cu automobile și rulotele microbiștilor care, pentru a-și asigura locuri din timp, dormiseră aici peste noapte. Prin cele două tunele din spatele velodromului – fiecare cu câte patru culoare – continuau să curgă valul turismelor de toate tipurile și mărcile. La rampa elicopterului, pe Erica și Kathryn Hewitson le întâmpină un șofer venit cu mașina, iar la trecerea lor, amețitorul torent al vehiculelor, tâșnind de pe fâșiile subterane, se opri pentru câteva clipe, așa încât avură putința să se angajeze pe breteaua ducând direct la tribuna centrală, în afară de aceasta, și întinzându-se pe o distanță de o milă, mai existau încă trei, la fel de cuprinzătoare – tribuna de Nord, de Sud și așa denumita Over Hill, toate gemând de lume, așteptând cu răsuflarea la gură, și în arșița tot mai dogoritoare a amiezii, începerea competiției.

În vreme ce Erica și Kathryn Hewitson se apropiau de una din lojile oficiale, un grup de fanfare din preajma liniei de start începu să intoneze imnul „Steagului înstelat” deasupra căruia, cu ajutorul stațiilor de amplificare și al difuzoarelor, străbătea glasul unei soprane, întregind melodia cu binecunoscutul ei text patriotic.

De la primele note, mai toți spectatorii, concurenții și notabilitățile urbei se ridicară în picioare, iar vacarmul de pe terenul întrecerilor încetă ca prin farmec. Ceremonialul continuă printr-o scurtă rugă, rostită de un preot, cu vorbă târăgănată și pronunțate inflexiuni din regiunea sudică.

— O, Doamne, întinde-ți aripa protectoare asupra celor care purced în primejdioasele alergări, ferindu-i de orice primejdie ce-ar putea să... Și te mai implorăm, stăpâne, să-i blagoslovești cu timp priincios, stăvilind orice

stihie ce le-ar putea dăuna... Iar noi îți mulțumim, Prea Slăvite, cu pioasă recunoștință, pentru mana ce-ai revărsat-o peste aceste meleaguri...

— Aici mi-a plăcut popa, șușoti Hewitson către cei din loja Companiei, aflată în rândul din față al tribunei. Cred și eu că e o mană cerească atâția sunători câți le picură la concursurile de azi și de mâine. Și nu numai lor, dar nădăjduiesc că și nouă. După cât îmi dau seama, s-au strâns o sută de mii de oameni pe velodrom.

Cei din jur, subalternii cât și consoartele acestora, îi primiră remarca deferenți și cu surâsuri reglementare.

Pitic de statură, cu păr de culoarea cărbunelui și tăiat cât firul de perie, Hewitson beneficia de o vastă energie, debordând parcă și prin pori. Aplecându-se peste balustradă, spre a putea să cuprindă mai bine cu ochii mulțimea ce se adunase la locul spectaculoaselor competiții, urmă la fel de încântat:

— După gloata de aici, e limpede ca lumina zilei cât de popular a devenit acest sport; iar de-i mai stă dinainte nenorocitul de fotbal, curând o să-l detroneze și o să ia primul loc. Toată îmbulzeala ce o avem sub priviri nu are decât o sursă: pasiunea oamenilor pentru vehicule. Or pentru asta s-ar cuveni să-i mulțumim și noi bunului Dumnezeu, precum o făcea popa. Uitați-vă și spuneți-mi dacă nu am dreptate. Lumea-i nebună după motoare și roți, nu cum bat câmpii unii bezmetici și ipocriți cum că automobilele ar fi intrat în dizgrație. Asta s-o creadă ei, imbecilii!

Erica se așezase în rândul al treilea al lojii, avându-l pe Adam alături, pe când Kathryn Hewitson în cel de pe urmă. de unde beneficia de aceeași impecabilă vizibilitate, întrucât băncile erau dispuse în amfiteatru, fiind, se-nțelege, complet ferite de soare printr-o prelată compactă, în chip de acoperiș. Numai că vârstnica doamnă prea puțin profita de cel dintâi avantaj, deoarece, așa cum observă

Erica, aruncând o privire fugară în spate, onorabila soată a vicepreședintelui Hewitson, tricota, în continuare, cu ochii plecați peste lucru. Așadar nu-și dezmințea afirmația ce i-o făcuse înainte de a-și fi ocupat locurile.

— Vin la concursuri doar de hatârul lui Hub, spusese pe tonul cel mai firesc, căci de-ar fi după mine, nu m-ar prinde nici cu arcanul. Mai întâi nu le pricep rostul, și-apoi mă-ntristează, iar câteodată mă și înspăimântă...

Loja lor, ca și altele oficiale, se afla în tribuna de sud, în imediata apropiere a liniei de start. Datorită așezării, de aici cuprindeai cu privirea nu doar culoarele înclinate pe care aveau să evolueze competitorii de o parte și alta, ci până și zona limită a circuitului, de unde executau întoarcerile. Pe gazonul dintre tribune și piste, se înșirau numeroase halte de ajustare, în jurul cărora mișunau echipele de mecanici în salopete, gata oricând să intre în acțiune.

Printre alți invitați în compartimentul exclusiv rezervat Companiei, se număra și Smokey Stephensen, o prezență cu totul ieșită din protocolul obișnuit, deoarece printre căpetenii atât de ilustre nu prea avea ce să caute concesionarul unei simple reprezentanțe - auto. Și totuși, Smokey constituia excepția de la regula generală, în virtutea glorioaselor titluri obținute cu ani în urmă, la cursele de mare viteză, fapt ce-i mai atrăgea încă venerația multor microbiști de un leat cu el. La venire, Adam și Erica îi adresară câteva vorbe, dar numai de circumstanță. Chiar lipită de selecta lor lojă, se afla instalată cabina presei, prevăzută cu mese lungi, înșirate tot în etaje, ca și scaunele și băncile din tribune, și înțesate cu mașini de dactilografiat. Reporterii, plini de emfază, ținuseră să creeze o notă net discordantă față de restul mulțimii, rămânând așezați la intonarea imnului național. Prin geamul despărțitor, Ei că îi vedea clămpănind absorbiți pe claviaturile albe. postate în față, fără să înțeleagă ce

puteau consemna cu atâta concentrare și zor când, de fapt, competiția încă nici nu începuse.

Dar se apropia și clipa mult așteptată. Odată ce preotul își termină invocația, maestrul paradei, fanfarele și tamburii o luară din loc, lăsând liberă pista pentru cele cincizeci de mașini concurente, aliniate pe două coloane destul de apreciable ca lungime. Iar ca întotdeauna, în momentele premergătoare pornirii, încordarea publicului creștea.

Consultându-și programul, Erica descoperi și indicativele lui Pierre: conducea bolidul cu numărul 29, amplasat în cel de-al patrulea șir, la linia de start.

Turnul de control ce domina velodromul reprezenta centrul nervos al întrecerii. De la înălțimea lui și prin intermediul rețelelor radio, telefonice și de televiziune, cu circuite închise, erau dirijate dispozitivele de pornire, semnalizatoarele luminoase ale pistelor, vehiculul „starter”, *1*, furgonetele de intervenție în cazuri de urgență, cele cu depanarea, ambulanțele și alte organe auxiliare. Coordonatorul concursului – un tânăr calm, cu glas cumpănit și îmbrăcat nu ca de ceremonie, ci într-un simplu costum de stradă – prezida din fața pupitrului de comenzi. Alături de el, într-o cabină de sticlă, se afla crainicul – tot un june, și chiar mai puțin pedant ca ținută, doar în cămașă, cu mâneci răsfărânte mai sus de cot. Amplificată de megafoane, vocea sa avea să răsună pe întreaga durată a concursului. De la o altă consolă, dinapoia comentatorului, doi polițiști, purtând uniforme, călăuzeau circulația din afara pistelor propriu-zise.

— Toate semnalizatoarele funcționează? întrebă coordonatorul prin intermediul aparatelor de emisie-recepție... Pista s-a eliberat? urmă după primirea răspunsurilor. Apoi, către vehiculul „starter”: Ești gata să o pornești? Iar îndată ce-i parveni confirmarea, rosti răspicat: Atunci, dați-i drumul!!

De pe un podium, instalat pe gazonul din apropierea tribunelor și prevăzut cu un microfon, un amiral, ales dintre cei prezenți la eveniment, pronunță tradiționala comandă către competitori:

— Domnilor, porniți motoarele!

Și pe dată se făcu auzit sunetul cel mai emoționant din întreaga desfășurare a întrecerilor de mare viteză: o răbufnire spontană și tumultuoasă, aidoma unui crescendo wagnerian, executat de zeci de formații, ce inundă nu numai întinderea velodromului ci se prelinse cu mult peste granița lui, pe distanță de câteva mile.

Vehiculul „starter”, aplecând fanioanele, se avântă înainte pe pistă, sporindu-și fulgerător iuțeala. În urma sa demarau și mașinile concurente, menținându-se în gruparea inițială, de câte două alăturate, așa cum aveau să o facă în cele câteva circuite preliminare care nu intrau la punctaj. Deși 50 încolonate la linia de start, doar 49 își luară efectiv zborul. Un model ultra extravagant, cu capotă de un roșu aprins, scânteind în lumina puternică a soarelui, ca și numărul 06, poleit cu cifre aurii, pe caroserie, rămase inert. Instantaneu, o echipă de meșteri sări întru ajutor, încercând să-i pornească motorul. Dar cu toate freneticele strădanii, mecanismul nu dădea semne de viață, încât, până în cele din urmă, tehnicienii se văzură siliți să îl tragă de o parte, sub privirile sticlite de furie ale participantului, ce-și smulse casca și o zvârli pe urmele blestematului automobil ce-i jucase așa o festă oribilă.

— Sărmanul băiat! îl căină cineva din turnul de dirijare. Avea cel mai splendid exemplar înscris în concurs!

— Și-a irosit prea mult timp lustruindu-l, se auzi cârâit glasul coordonatorului.

În a doua rundă preliminară, când înaintarea continua în aceeași formație paralelă, îndrumătorul întrecerilor porunci vehiculului „starter”:

— Mărește-ți viteza!

Șoferul se execută prompt, așa cum o atesta însuși bubuitul tot mai asurzitor al motorului. La a treia tură, când misiunea lui se încheiase, primi ordin să se abată pe partea lăturalnică a pistei. Odată cu retragerea sa - chiar pe gazonul din fața tribunei centrale - fanioanele verzi, până atunci aplecate, se înălțară, spintecând fluturate aerul, semn că istovitoarea întrecere, pe o lungime de 300 mile și cuprinzând nu mai puțin de 113 circuite consecutive, de-abia începea. De altfel, chiar din momentul pornirii i se imprimase un ritm extrem de alert, încât băătăia devenea foarte strânsă.

La a cincea turnantă, pilotul cu numele Doolittle, și cu numărul 13, se avântă furtunos printre automobilele dinainte, întrecându-le. În imediata-i proximitate* venea mașina 38, condusă de un fălcos, originar din Mississippi, ce-și câștigase porecla de Cutthroat, adică „Necruțătorul”. Atât Doolittle cât și urmăritorul său de la mică distanță se bucurau de simpatia unanimă a publicului, alcătuit din spectatori serioși cât și microbiști zurbagii, încât pozițiile câștigate produsera în ambele tabere explozii de comentarii și aplauze.

Între timp, un ar treilea pilot, un imberb pre nume Johnny Gerentz, strunind un bolid năvălaș cu numărul 44, îi prinse din urmă, ca la un foarte scurt interval, Pierre Flodenale, strecurându-se prin barajul compact al rivalilor, să-l ajungă, ocupând locul patru. Pe întregul parcurs de douăzeci și șase de ture, primele două mașini își disputară aprig supremația, plasându-se când „Necruțătorul” când Doolittle în fruntea coloanei, pentru ca mai apoi, silit de două defecțiuni succesive, Doolittle să se oprească pentru necesarele intervenții, pierzând un considerabil avans. Reintrat în viitoare, la scurtă vreme motorul începu să fumege abundent, obligându-l să se retragă din competiție, fapt care-i înlesni bobocului Johnny Gerentz ocuparea locului doi, Flodenale urmându-l la o

mică distanță.

În turnanta treizeci, un mărunț neajuns de pe pistă, constând din câteva dăre de ulei, presărate cu grohotiș, îi determină pe observatori să ridice fanioanele de avertisment, încetinind ritmul întrecerii, până la curățirea terenului și presărarea lui cu nisip. Profitând de împrejurări, Johnny Gerentz și Pierre Flodenhale făcură un prim popas, pentru schimbarea anvelopelor și alimentarea cu combustibil, ca după cele câteva clipe, cât dură intervenția, să se avânte cu și mai mare viteză pe pistă, dat fiind că prevenitoarele fanioane dispăruseră, indicând înlăturarea obstacolelor din cale.

Pietre evolua într-un mod original și dibaci, menținându-se la foarte redusă distanță de concurenții de dinainte, uzând de micile spații create între ei, spre a-i handicapa într-un moment favorabil, economisind, prin această manevră, considerabil ulei și benzină. Tactica era extrem de periculoasă, dar aplicată cu iscusință, putea să-i aducă victoria, mai ales într-o cursă atât de lungă și anevoioasă ca cea de acum.

Spectatorii cu experiență în materie îi prinseseră jocul de a menaja forța și viteza mașinii pentru etapele semifinale.

— Cred că asta urmărește sau cel puțin așa sper, comentă Adam adresându-i-se Ericăi.

Iar cum Flodenhale era singurul printre fruntașii coloanei care conducea un vehicul purtător al emblemei Companiei, Trenton, Hub Hewitson ca și alți reprezentanți ai acesteia, îl ovaționau cu înflăcărare, nădăduind în repurtarea izbânzii.

Ca la orice concurs de automobile, Erica era fasciinată de uluitoarea rapiditate cu care, la fiecă haltă, o echipă din numai cinci oameni izbutea să înlocuiască patru anvelope, să facă plinul de carburanți, să dea indicații pilotului și să pornească iarăși mașina, toate într-un singur

minut, iar câteodată și mai puțin.

— Dexteritatea lor e normală dacă ai în vedere antrenamentul de zi cu zi, constând din aceleași operațiuni repetate, pe timp de ore în șir, cât e anul de lung, îi explicase Adam. Numai așa au ajuns să nu irosească nici măcar o secundă, să nu execute o mișcare în plus și, mai ales, să nu se interfereze între ei, stânjenindu-se reciproc.

Interceptându-le dialogul, un vicepreședinte, așezat chiar alături, se aplecă și le sușoti:

— Bine ar fi să avem câteva specimene ca ei și în Consiliul de Administrație.

Haltele de ajustare, după cum o aflate și Erica, puteau duce la câștigarea sau pierderea competiției. La a patruzeci și șaptea turnantă, cu aceiași trei înverșunați luptători în capul coloanei, o mașină închisă, de culoare verde albăstrie, își pierdu totalmente controlul la virajul extrem de înclinat dinspre nord, deviind în terenul adiacent pistei și răsturnându-se cu josul în sus. Însă pilotul rămase nevătămat. Incidentul s-ar fi încheiat „fără alte urmări, dacă vârtejul haotic al roților n-ar fi atins automobilul venind din urmă, proiectându-l în parapetul opus, de unde se văzu dintr-odată împresurat de scânteii, iar la o secundă sau două, împrôscând jerbe de flăcări, produse de carburanții aprinși. Din fericire, șoferul se târî din cușca incendiată mai înainte de a fi el însuși cuprins de foc și, sprijinit de sanitarii sosiți într-o ambulanță, părăsi pista. Personalul de intervenție curmă la rezezeală pârjolul, ca, la puține minute, megafoanele să anunțe că rănitul suferise doar slabe leziuni în regiunea nazală, consecințele accidentului reducându-se numai la stricăciunile celor două vehicule tamponate.

Cursa continuă sub flamura galbenă, avertizoare, ce impunea concurenților o diminuare considerabilă a ritmului până la curățirea pistei, pe care lucrau, cu aceeași îndemânare și uluitoare iuteală, echipele de resort.

Iritată de incident și vag plictisită de întregul spectacol, Erica profită de scurta acalmie spre a urca în partea din spatele lojei. Kathryn Hewitson, cu privirea neabătută asupra împletiturii, tricota mai departe, dar când și-o înalță către Erica, spre stupoarea acesteia; văzu că ochii vârstnicei doamne erau umezi de lacrimi.

— Mi-e peste puteri să îndur o priveliște ca aceasta;

I-o declară cu adâncă mâhnire. Tânărul care a fost rănit alerga pentru noi pe vremea când aveam fiecare Companie echipajele noastre. îl cunosc îndeaproape... ca și pe întreaga-i familie...!

— Nu vă amărăți, căută Erica să o pondereze. Doar: ați auzit că nu a suferit decât mici contuzii...

— Oricum... tot m-a întors pe dos, continuă inimoasa soție a vicepreședintelui Hewitson, lăsându-și împletitura de-o parte și mărturisindu-i tinerei de alături 3 Simt nevoia să beau ceva tare. Nu ai vrea să mă însoțești?

Și o porniră la braț către barul amenajat în extremitatea superioară a lojei industriașilor.

Curând, Erica reveni lângă Adam, care urmărea cu atenție cursa. Fanionul galben nu mai era la vedere, în locul lui fluturând cele verzi, semn că disputa pe pistă - între timp curățată și pusă la punct - își reluase ritmul demential.

În secunde ce urmară, Pierre Flodenhale, în bolidul cu numărul 29, țâșni cu maximum de viteză din spatele bobocului Johnny Gerentz, depășindu-l și situându-se pe locul al doilea. Cu aceeași neslăbită iuțeală - kilometrajul atingând aproape 190 de mile pe oră - își urmări ultimul adversar - pe „Necruțătorul” - care la rândul lui se ținea cu dinții de poziția sa de fruntaș.

În trei ture consecutive, când întrecerea intrase în ultimul sfert al finalei, între cei doi se dădu un duel pe viață și moarte, Pierre încercând să-l întreacă, de câteva ori aproape izbutind, în vreme ce copilandrul își apăra

locul cu măiestrie și îndrăzneală, pentru ca totuși, pe porțiunea de întoarcere, în cea de-a optzeci și noua rundă, și cu numai douăzeci și patru rămase, de străbătut, Pierre să i-o ia înainte.

Peste tot velodromul se revărsă un potop de ovații, la care, cum era și normal, se raliară și cei din loja Companiei.

— Pierre Flodenhale, cu numărul 29, se află pe locul întâi! tunau megafoanele.

Dar tocmai atunci, când concurenții din fruntea coloanei goneau vertiginos spre cotitura din partea de sud, situată chiar în fața tribunei centrale și a lojilor cu elita din industria de automobile, se produse calamitatea. În ce fel? Nimeni nu s-a dovedit mai pe urmă în stare s-o precizeze. Anumiți spectatori aruncau vina pe o trombă de vânt, ce năvălise pe neașteptate, deviind bolidul; alții pe o subită defectare a sistemului de direcție chiar la intrarea în curbă, pilotul pierzându-și controlul volanului și nemaiputându-l regla la vreme, pe când o ultimă versiune susținea cum că întregul dezastru se datorase unei simple piese metalice, desprinsă de la un automobil din apropiere care, izbind mașina cu numărul 29 o abătuse irevocabil de la traiectoria sa.

Însă oricare va fi fost reala pricină, ce s-a văzut clar fusese mai întâi răsucirea bruscă a mașinii, apoi lupta lui Pierre de a o redresa, prin încercări deznădăjduite dar vane, deoarece la intrarea în viraj, masca radiatorului nimeri drept în parapetul masiv de beton, unde vehiculul explodă, cu detunătură de bombă, despicându-se în două. Venind ca un iureș din spate, tinerele

Johnny Gerentz, cu numărul 44, se trezi dinaintea uneia dintre părțile dezmembrate, ce se rostogolea pe suprafața povârnită a pistei, de care, ciocnindu-se, fu la rândul său răsturnat, dar în porțiunea opusă a zidului, unde se opri pe gazon, cu roțile în sus, învârtindu-se

nebunește, ca niște moriști în viitoarea furtunii. Următorul competitor se pocni tot de rămășițele automobilului sfârtecat, retezând drumul unui al treilea, și-al patrulea, iuțind către aceeași curbă, așa încât, într-un interval de puține secunde, șase turisme se îngrămădiră de-a valma, în fatalul viraj. Cinci dintre ele abandonară definitiv cursa, în vreme ce ai șaselea, se mai opinti câțiva iarzi, după care, pierzându-și o roată, fu remorcat și condus la una din haltele lăturalnice. Cu excepția lui Pierre, restul piloților angrenați în năprasnicul accident rămaseră teferi.

Cei din loja Companiei ca și întreaga asistență se zgâiau covârșiți de groază la sanitarii ambulantei alergând între jumătățile sfărâmate ale fostei mașini cu numărul 29, încercând, pare-se, să adune pe o targă interpusă la mijloc, diferite bucăți culese pe rând din ele. Scrutându-i printr-un binoclu, un director se albi ca varul la chip, ca pe urmă, întorcându-și privirea înfricoșată, să-i bâiguie cu un glas sugrumat soției:

— Să nu te uiți! Te implor! Vai ce nenorocire, Cristoase!! Supusă, consoarta își plecă ochii, ocolind cumplita priveliște.

Însă nu la fel procedă și Erica, ci urmări neabătută forfota oamenilor îmbrăcați în halate albe, deși prea bine nu putea desluși ce anume strângeau în neostoita lor grabă, înțelegând doar un lucru - că Pierre încetase din viață. După cum declarară medicii mai târziu, moartea fusese instantanee, survenind chiar în clipa izbirii sale de parapet.

Pentru Erica, întreaga scenă, începând din momentul ciocnirii și până acum, părea complet ireală, asistând la ea ca la derularea unei pelicule oarecare. Sub imperiul amorțelii ce-o cuprinsese - ca rezultat al șocului suferit - mai asistă, cu totul absentă, la următoarele douăzeci sau Dumnezeu știe câte runde rămase până la terminarea concursului, când vajnicul luptător Cutthroat - alias

„Necruțătorul” - fu aclamat drept campionul întrecerii. Sfârșitul aduse o răsuflare de ușurare pe velodrom - sau cel puțin așa i se păru ei. După calamitatea produsă, mâhnirea privitorilor păruse atât de vie, încât ai fi zis că o poți percepe tactil, ca acum, la desemnarea învingătorului, bucuria triumfului - ca orice exaltare de această natură - să anuleze suferința înfrângerii, și chiar umbra încă atât de prezentă a morții.

Totuși, în loja Companiei, tristețea încă mai persista, și ca o consecință a tragediei la care se asistase, dar mai ales datorită faptului că turismul câștigător aparținea unei întreprinderi rivale. Se înfiripă o scurtă șuetă, pe tonuri scăzute, gravitând exclusiv în jurul probabilității unei revanșe, la Talladega 500. Însă, deși îmbunați de nădejdea posibilului succes de mâine „cei mai mulți nu se întinseră prea mult la discuții, risipindu-se grabnic pe la hotelurile unde trăseseră.

De-abia când sosi în apartamentul din Anniston și rămase numai cu Adam, o cotropi durerea pe Erica. Pe drum, în mașina Companiei, nu-și vorbiseră aproape nimic, ca acum, ajunsă în dormitor, să se arunce pe pat și, cuprinzându-și obrajii în palme, să geamă înăbușit. Profunda ei deznădejde nu se putea exterioriza nici prin lacrimi și nici prin gânduri coerente.

Simțea doar că-i legată de tinerețea lui Pierre, de setea lui de viață, de farmecul său înnăscut care, cu toată necizelarea și cusururile de orice natură, izbutea să te cucerească; de slăbiciunile lui pentru femei, precum și de amarnicul gând că de acum înainte nicio femeie nu avea să-l mai cunoască, să-l mai îndrăgească...

La un moment dat, îl simți pe Adam alături.

— Vom face întocmai cum vei dori, îl auzi rostind cu blândețe. De vrei să plecăm de aici, o pornim de îndată, ori mâine, în zori.

În cele din urmă, deciseră să rămână pe loc peste

noapte și să mănânce în cameră. Curând după aducerea cinei, Erica se culcă, prăvălindu-se într-un somn adânc, reparator, după comoția prin care trecuse.

În ziua următoare, duminică, Adam își reînnoi asigurarea că e dispus să părăsească întrecerile și să pornească spre casă, în cazul când o dorește. Dar Erica refuză, chibzuind că o plecare așa matinală presupunea o împachetare pripită, un efort de care trupește nu se simțea în stare - iar pe deasupra i se părea și fără de rost. La ce bun s-ar precipita să - ajungă în Detroit, când durerea sălășluia în cuget, și nicidecum în ambianța în care se aflau?!

Înmormântarea lui Pierre, așa cum se anunțase în Anniston Star, se fixase pe miercuri, în suburbia Dearborn, corpul defunctului fiind chiar în cursul acestei amiezi transportat cu avionul spre Orașul Motoarelor. Curând după hotărârea de a rămâne pe loc, îi spuse lui Adam:

— Tu du-te la Talladega-500. Vrei să o vezi, nu-i așa? Eu pot să te aștept aici.

— Dacă ai consimțit să mai zăbovim, mi-ar plăcea, mărturisesc, să asist la concurs. Dar crezi că te pot lăsa singură?

— Nu-mi purta nicio grijă, îl asigură ea.

Îi era recunoscătoare pentru discreția de care dăduse dovadă atât ieri cât și acum. Evident sesizase adâncul ei zdruncin moral. Și o înțelesese. Doar fusese de față la tragica dispariție a unui om cunoscut - un spectacol traumatizant pentru oricare martor. Iar dacă din întâmplare mai atribuisse și alte implicații suferințelor ei prilejuite de moartea tânărului alergător, avusese generozitatea și înțelepciunea să le păstreze doar pentru sine.

Deși înțelegeși asupra programului, când îl văzu însă pregătindu-se de plecare spre velodrom, simți deodată că nu putea să înfrunte pustietatea odăilor, și decise să-l

însoțească.

O porniră deci împreună, însă nu cu elicopterul, ci cu o mașină a Companiei, astfel că drumul dură mai mult decât cel străbătut cu o zi înainte, dar spre binele Ericăi, deoarece îi mai risipi negura ce i se așternuse pe suflet. Oricum, era mulțumită că nu rămăsese între zidurile hotelului.

Afară era o vreme superbă, ca și în zilele precedente, iar peisajul din Alabama cu nimic mai prejos față de cele mai încântătoare ținuturi prin care avusese privilegiul să treacă.

Spre deosebire de atmosfera încărcată din după-amiaza anterioară, în loja exclusiv rezervată Companiei, totul părea că reintrase în normal, ocupanții ei discutând cu vervă despre cei doi pretendenți la victoria de azi, ambii urmând să evolueze în automobile produse în uzinele respectabilei lor corporații. Pe unul din candidații la titlul de campion, Erica îl și cunoscuse în trecut. Se numea Wayne Onpatti.

Dar indiferent care din favoriți - Onpatti ori celălalt, Buddy Uндler - va aduce confirmarea prognozelor, triumful de azi oricum avea să eclipseze înfrângerea fabricanților din după-amiaza trecută, prin însuși faptul că Talladega-500 era o cursă mai lungă și mai importantă decât Canebreak 300.

De altfel, adevăratele mari competiții se programau mai întotdeauna duminica, iar rezultatele lor confirmau aforismul: „Cine câștigă în zilele de sărbătoare s-a nvârtit de vânzare mare” însușit de către toți industriașii auto de anvergură sau mai mărunți.

Ca și ieri, loja lor era plină ochi, Hub Hewitson proțăpit tot în rândul întâi, zâmbăreț și bine dispus. În schimb, Kathryn - modesta-i soție - se retrăsese în șirul cel de pe urmă, cu ochii plecați asupra împletiturii și numai rareori înălțându-și-i. Erica se așezase într-un colț de pe

treapta a treia a băncilor rânduie în amfiteatru, sperând că în ciuda înghesuiei și a freamățului din jur acolo se va simți într-o cât de mică măsură mai izolată. Adam îi ținea companie, instalat chiar alături, și n-o părăsi decât vreo patru minute, cât discută, în afara tribunei, cu Smokey Stephensen.

Plecaser la chemarea tacită a negustorului, care-i făcuse un semn să-l urmeze prin ieșirea din spate, spre a schimba vreo două cuvinte până nu începea cursa, deși circuitele de încălzire se aflau în plină desfășurare. Cei doi se întâlneau afară, Smokey așteptându-l sub tăria soarelui tot mai dogoritor al amiezii și, cu toate că din locul unde adăstară nu se vedeau pistele, se auzea bubuitul din ce în ce mai puternic al mașinilor concurente, călăuzite de vehiculul „starter”.

Amintindu-și cum la prima sa vizită făcută lui Smokey îl cunoscuse pe Flodenhale, ca vânzător de ocazie, în perioadele libere dintre antrenament și concursuri, primele vorbe cu care-l întâmpină Adam pe Stephensen fură:

— Îmi pare tare rău de Pierre!

Negustătorul își mângâie barba, un gest devenit familiar celuilalt, după care rosti:

— Bietul puști / Într-un fel îl socoteam ca pe propriul meu fiu. Știa, precum am știut-o și eu pe vremea când concuram, că la orice moment te pândește moartea cu secera. Dar asta nu înseamnă că odată ce o vezi apărându-ți în cale o primești împăcat.

Vorbind, omul de afaceri clipea des și mărunț, stăvilind parcă o undă de lacrimi – manifestare patetică ce-i revela o coardă ascunsă și delicată a sufletului, pe care Adam nu i-ar fi bănuț nicicând, deoarece, în mod cert, concesionarul reprezentanței nu și-o trăda cu una, cu două.

Dar ca și când se căia de impardonabila-i slăbiciune

și voind s-o înfrângă, închise pe loc subiectul, readoptând și tonul său cinic:

— La ce să mai stăruim asupra unui fapt consumat? Ieri a fost ieri, astăzi e azi. Așa că mai bine am vorbi de chestiuni actuale. Ia zi-mi, ai discutat cu coana Teresa?

— Încă nu, îi replică Trenton, socotindu-se că luna de grație acordată lui Smokey până la consilierea Teresei în privința măsurilor ce le avea de luat, expira în curând, fără ca el să fi stabilit legătura cu ea și s-o pună în temă cu ce avea de făcut. Până în clipa de față nu i-am făcut nicio comunicare, continuă Adam, și nici nu sunt sigur că o voi sfătui să-și lichideze partea de capital, retrăgându-se din reprezentanță.

Celălalt îl scrută cu o privire de vulpe vicleană, căreia nu avea cum să-i scape nici cel mai mic ascunziș. Adam se lăsă radiografiat de căutătura-i sfredelitoare, deprins între timp atât cu felul de a fi al lui Smokey cât și cu fantastica-i șiretenie. De altminteri, însăși această caracteristică de pe urmă îl făcuse, în cele două săptămâni ce trecuseră de la violenta lor confruntare, să-și revizuiască unghiul din care îl judecase, adoptând altul, diametral opus. Cu atâtea reforme câte aveau să apară în sistemul de desfacere al mărfurilor, Smokey Stephensen prezenta garanțiile adaptării la noile și radicalele transformări, dat fiindcă ajustarea la fiecă situație constituia o latură componentă a caracterului său. Ori, înzestrat cu această fenomenală însușire, care altul, în afară de el, ar fi putut apăra cu mai multă eficiență interesele surorii lui văduve și a copiilor ei?

— Adevărat, perioada e cum nu se poate mai neprielnică pentru lichidarea oricărei firme, se pronunță într-un târziu Smokey. A vinde acum reprezentanța, ar însemna s-o dăm la un preț de nimic. Așa că te-ai gândit foarte bine să nu ne pripim. Iar dacă până în cele din urmă rămâi la ideea să ne menținem asociația, sunt sigur c-o faci

spre binele coanei Teresa și nu ca un hatâr pentru mine.

— Asta așa e, recunosc Adam și îi surâse.

La care celălalt clătină doar din cap cu sensul: „Ia poștește de-mi spune că-i altfel de cum o știu eu!”. După care crezu de cuviință să mai vireze discuția și înspre chestiuni necomerciale.

— N-am apucat să te-ntreb, ce-ți mai face soția?...T

Însă cum Adam nu ținea să se întindă la vorbă pe această temă, îi ripostă scurt și sec:

— Bine, mulțumesc.

Și auzind vacarmul crescând de pe piste, dovadă că întrecerea propriu-zisă începuse, sugeră reîntoarcerea în tribună.

Cursele de viteză - la fel ca și vinurile - cunosc ani de recoltă prielnică și invers. Ori acesta se dovedea pentru Talladega 500 cel mai blagoslovit an dintre câți se pomeniseră până acum, competiția arătându-se palpitantă, atractivă și spectaculoasă din prima secundă a pornirii ei avântate până la cea de pe urmă. Pe imensul traseu de 500 mile, înglobând un total de 188 de turnante, primatul a oscilat în nenumărate rânduri, Onpatti și Buddy Undler - favoriții Companiei - menținându-se cu dârzenie printre fruntașii coloanei, deși cu tărie și consecvență amenințați de alți vreo șase rivali, printre care și Cutthroat, învingătorul din ziua trecută, care se păstrase pe locul întâi o apreciabilă parte din durata concursului. Ritmul aproape drăcesc al disputei își încasase și cuvenitele biruri: douăsprezece mașini fiind silite să iasă din competiție, iar alte câteva suferind accidente, însă nici pe departe de amploarea și gravitatea celor din după-amiaza anterioară, și fără nicio rănire a piloților. Steagurile gălbui, de avertizare și de încetinire a vitezei, mai că nici nu apăruseră, cursa desfășurându-se în același ritm susținut și impetuos, sub fluturarea flamurilor verzuie.

Către sfârșit, lupta cea mare se dădea între

Necruțătorul - alias Cutthroat - și Wayne Onpatti, acesta beneficiind de un oarecare avans, ca la o haltă pentru schimbarea mereu amânată a cauciucurilor, popas ce-l costă pierderea unei jumătăți de turnantă și implicita sa depășire de către Necruțătorul - întreaga lojă a fabricanților să se cutremure de suspine și vaiete.

Dar oprirea se dovedi cum nu se poate mai bine venită, deoarece îi asigură lui Onpatti surplusul de siguranță și șvung necesar în luarea virajelor, astfel încât, în ultimul circuit, pe culoarul de întoarcere, își prinse adversarul din urmă, postându-i-se în coastă. Dar chiar în această tură finală, când ambii bolizi goneau bubuind precum trăsnetele, nu departe de linia terminus, ce se profila numai la câteva mile de ei, rezultatul se mai afla încă sub semnul interogației, ca în scurtul răgaz ce mai rămăsese, Onpatti, alergând cu tenacitate și măiestrie, să câștige iard după iard, depășind adversarul în ultima clipă, cu o jumătate din lungimea vehiculului, repurtând astfel izbânda finală.

În decursul ultimelor turnante, mai toți cei prezenți în loja Companiei săriseră de pe bănci, aclamându-l frenetic pe temerarul Onpatti, în vreme ce Hewitson și alții de înaltul său rang frământau cu picioarele dușumeaua, așa cum fac țâncii prididiți de emoții și nerăbdare.

După anunțarea victoriei, urmă un interval de totală muțenie, ca apoi să se dezlănțuie un adevărat iad. Ovații demențiale se amestecau cu strigăte de triumf și râsete. Fabricanții, cu rânjete de mândrie și satisfacție întinse până dincolo de urechi, se pocneau pe umeri și în spate, își strângeau mâinile, smucindu-și-le sălbatic, pe când în culoarul îngust dintre șirurile de bănci, doi ditamai vicepreședinți se prinseseră într-o sarabandă, țopăind ca niște bezmetici.

— Mașina noastră a învins! Am câștigat cursa! răsunau zeci de glasuri. Cineva începu să psalmodieze

inevitabilul leit-motiv: „Cine câștigă în zile de sărbătoare s-a nvârtit de vânzare mare”, refren ce stârni pe moment un nou ropot de chiuieli ascuțite, ca pe urmă să fie preluat de alte și alte voci, într-un continuu crescendo.

Erica urmări această izbucnire tumultuoasă mai întâi impasibilă ca, pe măsură ce degenera, violentându-i simțurile, s-o copleșească uimirea. Până la o limită anume era explicabilă efuziunea victoriei; însăși ea, detașată și aproape absentă la primele faze ale competiției, spre sfârșit, când bătălia se întetise, își întinsese grumazul, aplecându-se înainte, așijderea celor din preajmă, spre a surprinde cât mai fidel cu puțință instantaneul succesului. Dar de aici până la scelerata manifestare de acum era o distanță ca de la cer la pământ.

Își aminti de ziua trecută... de jalea și tragicul ei tribut... de leșul sfârtecat în bucăți al tânărului Pierre, adunat în sicriu și în drum către groapa ce avea să-l înghită pe veci... Ca astăzi, la numai câteva ore după cumplitul dezastru, să-l dea cu toții uitării, fredonând ca niște lunateci: „Cine câștigă în zile de sărbătoare s-a nvârtit de vânzare mare!”

Cu o voce de gheață, distinctă și rară, Erica zise:

— Acesta vă e singurul crez!

Tăcerea nu coborî chiar pe dată, însă cum cei din imediata-i vecinătate o auziseră, își încetară scandarea, iar în acalmia parțială a lojii, repetă cu același glas răspicat:

— Am spus: acesta vă e singurul crez.

De-abia atunci intervenția ei răzbătu dincolo de vociferările nebunești, anulându-le brusc.

— Și ce găsești reprobabil în crezul nostru? se ridică un protest peste liniștea care se așternuse.

Ori Erica nu se așteptase la această întorsătură. Grăise sub imboldul momentului, aproape fără voie, nicidecum din dorința de a-și atrage atenția unanimă, ca acum, când cuvintele ei stârniseră luare aminte, să nu se

gândească decât cum ar putea să dispară mai grabnic, scutindu-l pe Adam de cine știe ce afronturi penibile. Însă dorul de evadare fu înghițit de o răzvrătire lăuntrică ce răbufni la fel de neașteptat și cu neputință de stăvilit ca și apostrofarea ei de adineaori. Iar revolta – tot mai clocotitoare și furibundă, țintea Orașul Motoarelor și legile acestuia cu urmări atât de nefaste, oglindite în fel și chip: aici, în erupția de factură sălbatică; în viața ei și a lui Adam, prin surparea aproape irevocabilă a căsnicieii...

Nu! hotărî în următoarele clipe. Nu va fugi ca o lașă, demonstrând că și ea devenise un produs al sistemului monstruos care până și pe soțiile robilor săi le prefăcea în niște făpturi supuse și șterse, răpindu-le personalitatea.

Cineva o interpelase, întrebând ce găsea condamabil în modul lor de a gândi și simți. Or se impunea să dea o ripostă, pe care o rosti fără șovăială.

— Ce consider anormal în concepțiile voastre din care v-ați făcut o profesie de credință? Mai întâi faptul că nu trăiți decât cu gândul de a produce mașini, de a le vinde și a scoate profituri. Că tindeți să ne ancorați acelorași țeluri, osândindu-ne la un trai inuman. Că subjugați de aceste unice scopuri, uitați de tot ce vă înconjoară. De pildă, că nu mai departe de ieri, aici a pierit un om... și nu un străin oarecare, ci un bun cunoscut de al nostru. Dar pentru voi nu contează moartea lui tragică. Esențial e doar faptul, așa cum răcneați în cor, că „Cine câștigă în zile de sărbătoare s-a nvirtit de vânzare mare!”... De cel dispărut cine își mai aduce aminte?! Încheie cu voce stinsă.

Încă din timpul vorbirii, intuise căutătura lui Adam pironită pe ea, pentru ca acum, înfruntându-i-o fără înconjur, să constate, spre marea-i surprindere, că nu o privea încruntat, ci din contră, cu gura subtil încrețită într-un zâmbet ironic. În ciuda gălăgiei din lojă.

O auzise de prima dată, fără să-i scape un singur

cuvânt. Dar, fenomen straniu! Ca și când simțul acustic

I se ascuțise, percepea cu aceeași acuitate atât spusele ei cât și sonoritățile trepidante venind de pe piste și dimprejur: parcurgerea ultimelor turnante, sosirea concurenților mai zăbavnici, aclamarea noului campion – Onpatti – în drum spre locul de înmânare a trofeului și freamățul general al mulțimii. În plus observase și mutra boțită a vicepreședintelui Hewitson, evident iritat de asprul rechizitoriu al Ericăi, la fel ca și alte mărimi stânjenite, care nu prea știau încotro să se uite.

În sinea lui își spunea că, judecat cu deplină obiectivitate, faptul ar fi trebuit să îl indispună, deoarece, oricât de îndreptățită i-ar fi fost predica, poate că Erica nu-și alesese momentul cel mai prielnic spre a-i da glas, iar cu țâfna unuia ca Hub Hewitson, vizibil de sumbră umoare, nu era de glumit. Și totuși, reacția mai marilor săi – indiferent cât de neplăcută se va dovedi pentru el – constată că îl lăsa complet rece. Să se ducă la naiba cu toții! Ce putea să-l mai tulbure când, cu puține clipe în urmă, trăise covârșitoarea revelație că o iubește pe Erica mai mult ca oricând?

— Cred că nu ar strica să o scoți pe doamna din lojă, îi sugeră unul din vicepreședinți, cu o politete impusă.

Adam îl aprobă printr-un semn tacit, socotindu-i ideea ca binevenită, deoarece altfel s-ar fi putut s-o pândească impoliteți sau ofense greu de îndurat.

Dar tocmai când îi oferi brațul, pregătindu-se de plecare, se auzi o voce impunătoare.

— Și, mă rog frumos, de ce ar lua-o de aici?

Toate capetele se întoarseră către șirul cel mai de sus, unde, în centrul culoarului, ședea țănoșă, cu împletitura în mină și fulgerându-i cu uitături reci, Kathryn Hewitson.

— Am spus, de ce ar lua-o de aici? repetă pe același ton inchizitorial. Pentru că Erica a deschis gura rostind

adevăruri pe care eu nu am avut curajul moral să le exprim? Fiindcă, deși cea mai tânără din toate câte ne aflăm de față, ea singură a avut îndrăzneala să arate mălura ce ne macină deopotrivă pe dinăuntru? Iar după o scrutare severă a chipurilor încremenite în tăcere, exclamă dezgustată: Uff, bărbații! Cât de puțin pricepători sunt!

Erica simți ochii celorlalte femei îndreptați către ea – fără pică sau umbră de stinghereală – iar odată ce se ridică stavila, și în alte zeci de priviri începu să răzbată licărul aprobării.

— Hubbard! răsună același glas fără drept de apel al doamnei Kathryn Hewitson. Tu nu ai nimic de zis?

Același Hub Hewitson, care în sânul Companiei se purta și era tratat precum un monarh, înaintea consoartei rămânea doar un soț și atât, conștient de îndatoririle lui și receptiv la orice poruncă.

Astfel încât, la somarea primită, arătându-și mai întâi supușenia printr-o clătinare a capului, își descreți chipul până atunci înăcrit, ca apoi s-o pornească spre Erica, apucându-i mâinile într-ale sale și declarându-i pe un ton audibil pentru oți cei prezenți:

— Recunosc, draga mea, că, uneori, din pripeală, din exces de zel sau din alte motive, uităm de lucruri aparent simple, dar în fond cu implicații majore. Iar caid păcătuim prin aceste erori, avem nevoie de cineva, cu o personalitate puternică, spre a ne abate din făgașul greșit, așa cum ai făcut-o tu astăzi, cu atâta convingere și ardoare, pentru care îți mulțumesc.

După cuvintele lui, încordarea se risipi ca norii după furtună, toți năvălind către soarele de afară.

Cineva veni cu propunerea:

— Să mergem, fraților, să-l felicităm pe Onpatti.

Și mai toți o porniră spre podiumul de pe care trona tânărul campion.

Doar Adam și Erica nu se alătură masivului grup;

depărtându-se braț la braț, conștienți de profunda semnificație a momentului ce-l trăiau. De prisos ar fi încercat să și-l tâlcuiască prin vorbe când pentru asta le mai rămânea destul timp, mulțumindu-se deocamdată cu regăsirea și apropierea lor.

— Doamnă și domnule Trenton, așteptați o clipă, vă rog, le strigă gâfâind un funcționar de la Relații și Protocol ce-i prinsese din urmă gonind pe panta ce ducea la spațiul de parcare a mașinilor din incinta imensului velodrom. S-a chemat tocmai elicopterul, care trebuie să aterizeze de la o clipă la alta pe una din piste, îi anunță cu răsuflarea la gură. Domnul Hewitson dorește în mod special ca în primul zbor să vă transporte pe dumneavoastră. Așa încât, de binevoiți să-mi predați cheile automobilului, mă voi ocupa personal de expedierea lui.

În drumul de întoarcere către pistă și grăind cu o respirație ceva mai domoală, același sol își continuă mesajul:

— A, mai aveam să vă comunic ceva. Există două avioane ale Companiei pe aeroportul din Talladega.

— Știu, replică Trenton. Într-unul din ele vom pleca spre Detroit.

— Întocmai. Însă cum domnul Hewitson are la dispoziție un turboreactor, iar domnia sa nu intenționează să plece până la noapte, m-a trimis să vă-ntreb dacă n-ați dori să-l folosiți mai întâi dumneavoastră. Zicea că poate veți face o plimbare în Nassau, care, după cum știe, e locul de obârșie al stimabilei doamne Trenton, și chiar să rămâneți câteva zile acolo. Avionul are timp berechet să vă ducă și să revină până diseară, spre a-l transporta și pe domnul Hewitson, urmând ca pe miercuri să-l trimitem din nou după dumneavoastră.

— Ideea e strălucită, răspunse Adam, numai că; din păcate, am o mulțime de întâlniri importante în Detroit, începând chiar din primele ore ale zilei de mâine.

— Domnul Hewitson a prevăzut și argumentul acesta; încât m-a însărcinat să vă transmit textual: „Măcar o dată să uitate de treburile Companiei, punându-și soția mai presus decât toate”.

Erica strălucea de bucurie și fericire, iar pe Adam îl pufni râsul. Orice puteai spune despre vicepreședintele Hewitson, dar când punea un lucru la cale, nu umbla cu jumătăți de măsură.

— Atunci, te rugăm să-i comunici, se adresă mesagerului, că-i acceptăm cu mulțumirile cuvenite propunerea. Însă ținem să ne întoarcem neapărat miercuri.

Ce păstră pentru sine era doar substratul acestei adăugiri; miercuri avea loc înmormântarea lui Pierre Flodenhale, la care nu concepea să nu asiste cu Erica.

Se aflau pe una din insulele Bahama, unde poposiseră; înaintea amurgului, după o adevărată performanță de înot, pornind de pe plaja Emerald, situată nu departe de Nassau.

Instalați confortabil pe terasa hotelului, sorbeau la răstimpuri din băuturile ce le aveau dinainte, sub ultima licărire crepusculară a soarelui. Ar fi fost o seară încinsă, de nu exista briza oceanică, legănând evantaiile palmierilor și răcorind aerul. Împrejur existau puțini oameni, dat fiind că adevăratul sezon hibernal al turiștilor începea numai peste o lună ori cam așa ceva. La al doilea pahar, Erica inspiră sa inc și rosti:

— Îmi stă o povară pe suflet de care vreau să mă scap, mărturisindu-ți-o aici și acum.

— Dacă e legată cumva de Pierre, nu-ți mai da osteneala, fiindcă sunt la curent cu tot, îi replică soțul ei cu blândețe.

Ca apoi să-i dea amănunte în privința modului în care aflate de aventura lor. Curând după apariția articolului în „Detroit News”, îl primise decupat și într. -un plic fără iscălitură.

— Nu mă întreba de ce anumiți oameni se ocupă de anonime, continuase tot el. Bănuiesc că o fac din manie sau din plăcere.

— Dar nu mi-ai suflat un cuvânt, îi zise cu adâncă mirare, amintindu-și de credința ce o nutrise cum că odată ce Adam va intra în posesia știrii, era exclus să nu i-o împărtășească.

— Nu am făcut-o, îi explică mai departe, deoarece și așa trăiam pe o încărcătură de pulbere, ca să mai vin cu un chibrit aprins.

— Totul se terminase înainte de moartea lui, ținu Erica să vină cu o precizare, aducându-și aminte - cu conștiința încărcată - și de celălalt episod, cu comis-voiajorul Ollie. Însă despre acesta era hotărâtă să nu-i pomenească vreodată, nădăjduind că o să vină și ziua când ea însăși îl va uita.

Aplecându-se peste masa despărțitoare, Adam vorbi cu aceeași căldură și duioșie:

— Fie că se terminase ori nu, tot îmi doream să revii la mine.

Cu ochii umeziți de emoție și privindu-l de parcă atunci îl vedea pentru prima oară, Erica își duse actul de pocăință până la capăt.

— Ești un bărbat frumos, Adam, or marea greșală este că nu te-am prețuit pe cât ai fi meritat-o.

— Aceeași culpă mi se poate aduce și mie.

Noaptea, când se îmbrățișară, în pat, făcură fericita descoperire că vechea flacără a pasiunii se reaprinsese. Iar epilogul efemerei lor înstrăinări îl făcu după aceea tot el, plutind între realitate și vis.

— Ajunsesem doar la un pas de a ne destrăma căsnicia și a ne pierde unul de altul. De aceea ni se impune o deosebită atenție, ca pe viitor să ocolim reeditarea unui asemenea jalnic impas.

După ce adormi, Erica îl mai veghe trează, ascultând,

prin fereastra deschisă, neostoitul cânt al talazurilor venind dinspre apropiatul ocean. Într-un târziu, o răpi și pe ea somnul, ca în zori, când se deșteptară, să se caute iarăși, năpădiți de aceleași chemări și dorințe.

La începutul lunii septembrie avu în sfârșit loc lansarea oficială a Orionului în fața presei, a concesionărilor de reprezentanțe auto și a unui impunător public. Prima sa etalare, consacrată exclusiv gazetarilor, se consumă în Chicago, în cadrul unui banchet de proporții sardanapalice, ultimul de genul acesta, după cum circulau zvonurile, izvorând, pare-se din tardiva concluzie a fabricanților cum că indiferent de natura ospățului – rafinat, abundând în șampanie, și icre de morun alb, sau dimpotrivă, banal și de calitate inferioară, constând doar din crenvurști și bere – ziariștii își așterneau cu aceeași imparțialitate opiniile. Or atunci ce rost mai avea să se cheltuiască o adevărată avere cu ei?

Nu aceleași modificări austere se preconizau însă și pentru festinele ocazionate de prezentarea modelelor în fața puzderiei de firme particulare ce aveau să le asigure debușeul pe piață. Confruntarea Orionului cu viitorii săi plasatori se produse în orașul New Orleans, și dură șase zile. La fastuosul botez, de o supremă extravagantă, participaseră șapte mii de comercianți din branșa auto, cu soții sau iubite – după cum era cazul – descinzând în efluvii masive din toate tipurile de avioane, inclusiv Boeinguri 747.

Hotelele din Crescent City se umpluseră ochi, la fel ca și amfiteatrul Rivergate, unde se desfășură o revistă gen musical, care, după afirmația unui spectator amețit: „ar fi putut juca un an încheiat la oricare teatru din Broadway”. Iar ca un fabulos corolar al ingenioasei regii, la sfârșit apăru, coborând din tavanul scenei, pe o sclipitoare Cale Lactee și în strunele câtorva zeci de duzini de viori, o uriașă stea scânteindă care, odată ce atinse

podeaua, se dizolvă într-un Orion – un prilej de aclamații frenetice.

Pe întreaga perioadă de șase zile, spectacolele și petrecerile se ținuseră lanț, culminând cu jocuri de artificii, în raza portului, și cu un set de litere fluorescente, dominând întreaga priveliște cu magicul nume al limu-g zânei proaspăt lansate: ORION.

Martori la această opulentă și ultrabizară manifestare au fost și soții Trenton, împreună cu Brett Delosanto și Barbara Zalesky, venită ceva mai târziu și pentru o perioadă mai scurtă, cât se putuse abstrage îndatoririlor impuse de agenție. Într-una din cele două seri, cât rămase eu Brett în New Orleans, îi întâlni și pe Adam cu Erica, și cinară câteși patru la faimosul restaurant „Brennon”, din cartierul francez. Ca unul ce-l cunoscuse – deși doar în treacăt – Adam se interesă de starea lui Matt Zaleski.

— Acum respiră neajutat de aparate și mișcă brațul stâng, îl informă Barbara. Dar în rest e complet incapacitat.

În fața tristelor vești, și el și Erica murmurară cuvintele formale de mângâiere și de păreri de rău. Ce nu le mărturisi însă fiica invalidatului, nici lor și nici unei alte făpturi, era ruga ei zilnică și arzătoare ca Matt să – închidă cât mai curând ochii, izbăvindu-se, numai prin moarte, de cumplita povară și de chinul ce i-l citea în privire de fiecă dată când i-o scruta. Dar cine putea să prevadă cât va mai dura suferința?! Se cunoștea doar cazul bătrânului Joseph Kennedy – una din victimele arhinotorii ale atacului apoplectic – care, după instalarea paraliziei, supraviețuise încă opt ani.

Tăinuindu-și gândurile intime, Barbara vorbi în schimb de proiectele de a-l muta pe bolnav în locuința din Royal Oak, sub asistența unei infirmiere ce-l va supraveghea zi și noapte, urmând ea și ea împreună cu

Brett să se împartă, pe cât posibil, între apartamentul din Country Club Manor și fostul sălaș părintesc unde, după cum le mărturisi amicilor printre altele, tânărul creator de modele se va dedica și mai mult recente sale îndeletniciri.

— Poate nu știați, le spuse luminată de un zâmbet, că Brett a devenit un pasionat amator de orhidee. Preluând îngrijirea serei amenajată de tata, și-a cumpărat tot soiul de cărți de specialitate, pe care le buchisește cu mare zel.

— Ba m-am apucat să și desenez plantele, redându-le aidoma ciudatele forme și ondulații, completă Delosanto, străpungând una din stridiile Roffignac, tocmai aduse pe masă. Poate din mâzgălelele mele va dospi o nouă generație de automobile, cu siluete și denumiri insolite.

Ce ați zice de un cupeu doar cu două uși, botezat *Aerides masculosum*?

— Cam dificil ca pronunție, obiectă Barbara, și-apoi nu uita că ne aflăm în New Orleans, chiar la botezul Orionului.

Confidențele ei se opriră aici, deși, dacă n-ar fi avut certitudinea că-i va pricinui stânjeneală iubitului, le-ar mai fi relatat prietenilor un incident de curând petrecut, legat într-un fel tot de orhidee, dar cu implicații de altă natură.

După accidentul lui Matt, în câteva rânduri își petrecuseră noaptea în bungalowul din Royal Oak, iar odată, sosind în urma lui Brett, îl găsisese cu șevaletul instalat într-un colț, împresurat de vopsele și pictând o anume floare exotică, din cele cultivate de tatăl ei. Se numea *Catesetum saccatum*, iar alegerea - după cum îi mărturisi Brett - pornise de la o întâmplare ivită cu aproape un an în urmă, când, aducând-o pe Barbara acasă, îl găsisese pe Matt pigulind-o de zor. Amândoi o priviseră un timp, admirându-i zveltețea grațioasă și avântată, ca mai pe urmă să se producă regretabila lor ciocnire, când Zaieski, pierzându-și măsura, îi aruncase cuvinte ofensatoare, pe care Barbara îl silise să și le retracteze

cerându-și totodată și scuze.

— Dar înainte de penibila scenă, cât contemplasem împreună acest *Catasetum saccatum*, bătrânul convenise că seamănă cu o pasăre în zbor, așa cum i-o sugerasem. Or cred că a fost unica dată când am căzut de acord într-o anumită privință. Încheind tâlcuirea tabloului la care lucra, Brett propusese cu sficiune și stângăcie ca, odată ce-l va sfârși, să fie dus la spital și așezat în fața bolnavului, în așa fel încât să-l poată privi.

— Sărmanul bătrân, nici nu prea are la ce să se uite. Ori cum știu cât de mult îndrăgea orhideele, poate i-ar place să vadă una pe pânză.

De-abia atunci, pentru prima oară de la abaterea cruntei nenorociri asupra tatălui ei, stavila împotriva lamentărilor lacrimoase, pe care și-o impusese cu strășnicie, se surpă dintr-odată iar Barbara izbucni într-un hohot de plâns amar.

Gingășia și bunătatea lui Brett o izbăviră de durerea mereu comprimată, aducându-i o binecuvântată alinare. Gestul lui îi apărea cu atât mai emoționant cu cât știa că-l răpește necurmății preocupări cerută de proiectarea noului turism Farstar, a cărui schiță definitivă urma să fie în curând prezentată la o reuniune de cea mai mare amploare și importanță a dregătorilor Companiei. Absorbit de viitoarea creație, Brett trudea zi și noapte, renunțând aproape și la odihnă.

La cina din New Orleans, Adam se referi și la Farstar, dar cu prudență, fără a-i specifica denumirea.

— De-abia aștept să mă văd la sfârșitul acestor șase zile de tevdură cu Orionul, după care va rămâne doar în grija direcției comerciale, iar noi ne putem reîntoarce la bebelușul care ne așteaptă.

— Chiar așa. Când te gândești că numai două săptămâni ne despart de marea dezbatere cu știi tu ce mașteri, îl aprobă Brett, vorbind tot sibilic.

Atât din inflexiunile glasurilor cât mai ales după expresia lor fizionomică, Barbara își dădu seama în ce covârșitoare măsură îi dinamiza și-i robea proiectarea noii mașini, ceea ce o făcu să se întrebe dacă, până în cele din urmă, Brett va avea necesara tărie de a se rupe de actuala sa ocupație, părăsind fascinanta industrie auto, după cum singur o hotărâse, chiar la finele anului. Nimeni în afară de ea nu-i aflase intenția, iar când avea să i-o împărtășească lui Trenton, fără îndoială acesta va încerca să i-o schimbe.

Și cum dialogul lor despre Farstar părea hazardat în ambianța restaurantului – unde până și scaunele puteau să aibă urechi – ca să mai umple golul ce se ivise în conversație, Barbara le împărtăși propriile-i înfăptuiri pe tărâmul profesional. Filmul „Orașul Motoarelor”, a cărui turnare se terminase, fusese extrem de apreciat la cele câteva vizionări făcute între timp. Agenția publicitară, regizorul Wes Gropetti și ea personal se bucuraseră de elogiile firmei care îl comandase, iar pe deasupra – și acest amănunt îmbrăca o deosebită semnificație – o importantă rețea a televiziunii americane se angajase să-l programeze în cadrul emisiunilor aflate în atenția publicului. În consecință, prestigiul ei la agenția OJL crescuse considerabil, încredințându-i-se realizarea unui alt film, de astă dată pentru o nouă întreprindere, la care urma să lucreze alături de același Gropetti. Comesenii o felicitară, spre evidenta mândrie a lui Brett, după care discuția se reîntoarse la Orion și la somptuoasa lui prezentare în fața comercianților de turisme.

— Mă tot întreb, fără putința de a-mi răspunde, dacă toate imensele cheltuieli și eforturi, prilejuite de aceste șase zile, sunt absolut necesare, zise Erica.

— Sunt, și-ți voi explica și de ce, vorbi Adam. În fastul de aici, șefii reprezentanțelor și agenții comerciale fac cunoștință cu noul tip de automobil într-un cadru deosebit, cu totul sărbătoresc – cum ar fi o bijuterie expusă în vitrina

pluşată la Tiffany. Atât decorul cât şi petrecerile carnavaleşti le imprimă un mare entuziasm în privinţa produsului ce-l vor primi în următoarele zile în pragul magazinelor de desfacere...

— Însă împrăfoşat, interveni Brett, sau chiar soios de pe drum, cu capacele nichelate ale roţilor scoase, cu bara de direcţie năclăită de unsori proteguitoare, cu ştapile şi etichete lipite pe toată caroseria. Adică într-o stare de plâns.

— Exact, confirmă Adam. Numai că negustorii au văzut aici marfa aşa cum trebuie să arate, ştiind cât de izbutită şi scilpitoare va trebui să se înfăţişeze odată expusă în prăvălie. Or impregnaţi de elanul ce l-am inoculat la festivitatea de prezentare, o vor lustrui şi aranja după cum se cuvine, realizând vânzări fabuloase.

— Reclama e sufletul comerţului, se interferă Barbara. Şi oftă. Ştim cât de puţin preţ pun criticii pe superlativele răsuflate, dar la fel de bine o ştim că fără ele n-am reuşi.

— Văzându-vă pe toţi trei atât de preocupaţi de soarta Orionului, nu pot decât să-i urez succes, murmură Erica, ceea ce îl făcu pe Adam să-i caute mâna sub masă şi să i-o strângă cu graţitudine.

— De asta pot jura de pe acum, rosti, adresându-se celorlalţi.

La o săptămână, când noul turism se afla în magazinele de resort din întreaga Americă, presimţirea lui se adeveri din plin.

„Rareori s-a întâmplat ca o maşină de-abia lansată să stârnească un asemenea interes în rândul consumatorilor. Până în clipa de faţă, uriaşele contractări încheiate îi fac pe fabricanţi să tresalte de fericire, pe meseriaşi de-abia să prididească cu truda, iar pe concurenţi să intre de-a binelea în panică”, consemna „Automotive News”, sfânta pravilă săptămânală a industriei auto.

Aceleași elogioase opinii apăreau și în alte gazete, reflectând astfel consensul unanim al presei americane. „The San Francisco Chronicle” declara bunăoară: „Orionul e înzestrat cu cele mai eficiente dispozitive anti-poluante și de securitate care ne-au fost promise de ani, fără a-i știrbi cu nimic frumusețea”.

După o prezentare superlativă, „The Chicago Sun Times” decreta în concluzie: „Într-adevăr, domnilor. Acest tip de automobil le întrece pe toate!”. Pe când „The New York Times” își arogase un stil profetic: „Orionul va însemna sfârșitul unei epoci în care, cu toată precumpănirea acordată laturii tehnice, se mai întâlneau cazuri când dezideratele impuse de siguranță și evitarea gazelor toxice cădeau pe planul al doilea, în favoarea siluetei și a eleganței. Pe când actuala creație, prin însușirile ce le întrunește, tinde să demonstreze că atât construcția interioară cât și aspectul exterior se îngemănează în mod ideal”.

Pe copertile revistelor „Times” și „Newsweek” apărea, alături de Orion, și chipul radios al vicepreședintelui Hub Hewitson.

— Știți când s-a mai văzut o atare imagine? întreba un slujbaș de la Protocol și Relații pe cine-i ieșea dinaintea și-i dădea ascultare. Doar la debutul Mustangului, răspundea tot el bucuros, când împreună cu limuzina, îl prinseseră și pe Lee Jacocca în obiectiv.

În această atmosferă, nu era de mirare că la întrunirea conducerii, pentru pronunțarea verdictului în legătură cu Farstar, toate mărimile jubilau.

După două consilii, la care proiectul rămăsese în vigoare, la acesta din urmă avea să i se pronunțe definitiv soarta. Plenul – întrunind căpeteniile multiplelor ramuri constitutive ale vastei lor corporații – urma fie să-l valideze pe loc, ceea ce însemna apariția efectivă a modelului într-un răstimp de doi ani, ori să-l respingă irevocabil, după

cum se mai întâmplase cu atâtea altele în decursul vremii.

Consfăturile precedente, constând din etalarea propunerilor, analizarea lor pe toate fațetele, intercesiuni și contraargumentări, îmbrăcaseră o formă relativ neoficială în comparație cu cea de acum care, deși păstrându-și aceleași criterii în privința disecării amănunțite a proiectului, împrumuta totuși un aspect mult mai protocolar, asemuindu-se cu un dineu în costum de seară, față de un prânz unde se merge în ținută de stradă.

Reuniunea ce avea să însumeze un total de cincisprezece participanți, fusese fixată pentru orele zece, dar convocații începură să curgă cu un ceas înainte, rezervându-și, potrivit unui vechi obicei, un avans respectabil pentru șuete în grupuri mărunte, de câte numai doi, trei, în care se discuta fără nicio reținere. Locul reuniunii se stabilise în amfiteatrul de la nivelul al cincisprezecelea al sediului Companiei - o încăpere relativ redusă dimensional, însă nu și ca opulență decorativă, având în mijloc o impunătoare masă din lemn de nuc, lustruită, de forma unei potcoave, în a cărei convexitate se înșiruiau cinci jilțuri înalte, tapisate în piele neagră, desemnate pentru președintele Companiei, cel al consiliului administrativ, și vicepreședinții executivi, în număr de trei, dintre care Hub Hewitson deținea preeminența. În restul scaunelor, cu speteze mai joase, urmau să se instaleze ceilalți reprezentanți, însă nu într-o ordine cu rigurozitate prescrisă, ci mai degrabă după bunul lor plac.

În fața potcoavei se afla un pupitru, de la care se lua cuvântul și se făcea mai ales expunerea proiectului - sorții de astăzi căzând pe Adam Trenton - iar înapoia acestuia exista un ecran pentru proiecții de diapozitive și filme.

Nu departe de masa centrală, era amplasată una mai mică, pentru cei doi secretari cu întocmirea proceselor verbale.

În băncile amfiteatrului se așezau cercetătorii și oamenii de știință angajați în elaborarea oricărui tip de vehicul, toți înarmați cu agende groase, copertate în negru și conținând – după cum afirmase o dată un hâtru – orice răspuns la îndemâna omului.

Acesta era decorul lăcașului în care aveau să se desfășoare dezbaterile. Cât despre atmosferă, cu toată satisfacția și degajarea de suprafață, prilejuite de succesul incontestabil al Orionului – o aparență care l-ar fi izbit pe un străin, împingându-l spre o gravă eroare – tonul dominant al reuniunii era de o imensă seriozitate. De altminteri nici nu putea fi altcum, când aici Compania proceda la investiții de ordinul milioanei de dolari, punându-și reputația și chiar existența ei la mezat. În acest amfiteatru se inițiau cele mai îndrăznețe și mari aventuri – acest termen din urmă nefiind nicidecum folosit la îndeplinire, deoarece în pofida sondajelor și a întinselor studii întreprinse, decizia finală, fie pozitivă ori negativă, avea la baza ei tot instinctul cuiva sau inspirația sa de moment.

Odată cu primii sosiți, se aduse și întâiul rând de cafele, conform unei împământenite uzanțe, în care intra și plasarea căniilor cu suc de portocale și cuburi de gheață în dreptul președintelui Companiei, un vrăjmaș declarat al oricărei băuturi alcoolice în timpul zilei.

La orele 9, 30, pe când amfiteatrul se umplea în continuare, intra aproape pe nesimțite și Hub Hewitson care, după ce își luă un stacan cu cafea, le făcu semn lui Adam și Elroy Braithwaite, care sporovăiau într-un colț retras, să vină spre el.

Cu o vizibilă mulțumire de sine, Hewitson desfăcu mapa pe care-o adusese sub braț și întinse pe masa semicirculară și impozantă din mijloc, câteva schițe.

— Tocmai acum le-am primit. Au picat la țanc, așa e?

Vicepreședintele cu sectoarele de creație, aflat la o

oarecare distanță, se apropie cu mers rar, și câteși patru scrutară desenele. Ar fi fost superfluă și deplasată orice întrebare cu privire la origina lor, întrucât pe fiecare din foi - reprezentând un nou tip de turism, cu toate specificațiile tehnice - se vedea tipărită emblema competitorilor, așa încât privitorii înțelesesă că aveau dinainte însăși modele ce urmau să-l confrunte pe Farstar în viitorii doi ani, în ipoteza când proiectul de azi va primi necesara adeziune a consiliului. Cu ochii la ilustrații, „Vulpe Argintie” scăpă un șuierat printre dinți, în vreme ce vicepreședintele cu sectoarele de creație reflectă cu glas tare:

— E fenomenal cită asemănare între aceste crochiuri și propria noastră concepție!

— Și mă rog de ce te-ar prinde mirarea? îi ripostă Hewitson, ridicând interogativ din umeri. Doar stau și ăilalți de veghe, la fel ca și noi; pritocesc presa, studiază curentele modei, în fine, știu încotro se îndreaptă gustul și cerințele publicului. Și apoi, au destui angajați isteți pe care-i plătesc nu ca să doarmă în front. Tu ce zici? se întoarce brusc către Adam.

— Spun că avem o mașină superioară. care în mod cert le va întrece pe astea.

— Nu vorbești cu infatuare?

— Se poate, dac-o afirmi dumneata. Însă nu și fără temeiuri.

Chipul lui Hub se destinse într-un zâmbet poznaș, de mulțumire.

— În sinea mea simt și gândesc la fel. Într-adevăr a noastră-i mai izbutită, rămâne doar să infuzăm aceeași convingere și plenului de aici, conchise împăturind schițele. Mai târziu, așa cum o știa fiecare, vor analiza cu minuție proiectele firmelor concurente, împrumutând anumite idei și aplicându-le la al lor.

— Nu o dată mi-am pus întrebarea oare cât ne-or

costa fițuicile astea? zise Adam arătând spre desenele strânse.

— Nu chiar atâta pe cât îți închipui, îl liniști Hewitson, rânjind cu același aer viclean și satisfăcut. Ai stat vreodată de vorbă cu iscoade bine plătite?

— Cred că nu, bâigui Trenton, neștiind realmente dacă se conversase cu un astfel de specimen, necunoscându-i, firește, adevărata sa calitate. Că spionajul era practicat de toate trusturile-auto, fără s-o recunoască pe față, o știa foarte bine. Însăși Compania lui dispunea de un asemenea centru, funcționând sub o denumire conspirativă și înghesuită în clădirea laboratorului de creație. Acolo se prefirau toate știrile adunate, oprindu-se într-o folosință numai cele de un real interes.

Un principal filon de informare îl ofereau chiar inginerii cercetători, lucrând în alte întreprinderi. Ca orice scormonitor pe ogoarele științei, și aceștia aveau o plăcere maniacă de a-și publica rezultatul strădaniilor, încât comunicările scrise și susținute la diferite colocvii conțineau deseori câte o propozițiune sau doar o simplă expresie care, în sine, nu păreau să cuprindă o cheie.

— *t*

dar conjugate cu altele, desprinse din alte. opuscule; dădeau însemnate indicii asupra orientării competitorilor. Printre iscoadele din industria auto devenise o axiomă „neprihănirea inginerilor” în felul cum divulgau secrete de extremă semnificație. Nu atât de „Neprihănit” era și sistemul de recoltare a informațiilor de la Detroit Athletic Club, unde benchetuiau în intimitate înalți funcționari de la toate uzinele auto. Sub efectul alcoolului, o parte din ei, pierzându-și obișnuita prudență și voind să-și dea aere, deveneau volubili, trecând la destăinuiri de ordin profesional, spre răsplătirea urechilor ascuțite, întotdeauna la pândă, care înregistrau perlele debitate, pentru a le pră a cât mai grabnic și, natural, contra plată,

celor interesați. Desigur nu toate „giuvaierurile” culese se dovedeau de valoare, dar printre ele, în atâția ani de pescuială acerbă, se iviseră și foarte multe de preț.

O altă sursă de spionaj o puneau la îndemână uzinele de mașini-unelte, care uneori deserveau două și chiar trei corporații în mod simultan, astfel încât, un vizitator picat ca din întâmplare putea să surprindă executarea unor comenzi pentru fabricanții rivali. Iar dacă musafirul inopinat mai era și un proiectant cu experiență – după cum se brodea îndeobște – avea puțința ca prin simpla scrutare a unei matrițe să întrevadă fie porțiunea din spate sau cea frontală a turismului plăsmuit de emulii lor, după care, întorcându-se la planșetă, o creiona în chipul cel mai fidel.

Statornicele strădanii întru sustragerea „noutăților” nu se încheiau însă aici, împrumutând forme dintre cele mai diferite și reprobabile. Se recurgea, spre exemplu și la agenți din afară, ale căror metode, întru totul neortodoxe, includeau mituirea unor nemulțumiți din societățile concurente pentru subtilizarea informațiilor pe orice cale posibilă, ajungându-se până și la percheziționarea gunoaielor, unde, din nebagare de seamă, putea să mai scape câte o hârtiuță revelatoare, sau un alt procedeu, la fel de învederat, consta în „plantarea”, aceluiași nesatisfăcuți – lipsiți de noțiunea loialității – exact într-o corporație rivală. Dar despre asemenea tertipuri abjecte ori altele, de aceeași factură, conducătorii industriilor auto preferau să nu li se relateze în detaliu.

Furat pentru câteva clipe de aceste reflecții, Adam își struni gândurile, dirijându-le din nou către Farstar și decisiva consfătuire ce avea să înceapă.

Pendula din amfiteatru arăta ora 9, 30. Președintele Companiei și cel al Consiliului de Administrație tocmai își făceau apariția. Cu ochii la amândoi, Trenton evocă personalitatea celui dintâi, dinamismul de odinioară și îndeosebi admirabilele-i concepții, azi socotite de „modă

veche", nu doar de el însuși, ci de majoritatea confrăților, în posturi înalte. Însă după cum se aflase, nu peste mult intenționa să abandoneze activitatea, urmat, după cum umbla zvonul, de energicul și prea ilustrul Hub Hewitson.

— În ce măsură va diferi versiunea noastră de clasicul Farstar? auzi o șoptă venind de aproape și, întorcându-se, dădu de cârmuitorul Companiei canadiene - subsidiară trustului lor - invitat din pură curtoazie la sesiunea actuală.

— E și această latură cuprinsă în raport, îi răspunse mai întâi Adam, ca pe urmă să-i specifice deosebirile prevăzute pentru varianta în speță. Numele turismelor dumneavoastră va fi „Independent” iar emblema exterioară va cuprinde, în modificarea ce i se face, o frunză de arțar. În rest, vor fi întru totul identice cu cele difuzate în SUA.

— Splendid! se arătă încântat celălalt. Atâta vreme cât există însemnele distinctive, suntem la adăpost. Că doar astea contează, care sar în ochii oamenilor.

Adam îl aprobă fără comentarii, ca unul ce cunoștea conotațiile afirmațiilor. Deși canadienii circulau în automobile americane ieșite din uzine subordonate americanilor și din mâinile lucrătorilor americani, vanitatea națională a canadienilor se hrănea cu iluzia unei industrii auto independente. CEI TREI MARI giganți se distraseră ani de-a rândul cu această farsă, cu substrat patriotic, numind în fruntea societăților de peste hotare coșcogeamite „președinții” - care, de fapt, ședeau smirnă dinaintea vicepreședinților din Detroit - și creând tipuri de limuzine cu caracter „indigen”. Dar cu trecerea timpului, jocul își pierdu farmecul, fabricanții renunțând progresiv la diversificarea modelelor - adică la fațada îndelung menținută - ajungând să considere astăzi Canada o simplă piață de desfacere a produseir ca multe altele de pe glob. Or în această stare de spirit, versiunea „Independent” a

viitorului Farstar avea toate premisele să se numere printre ultimele concesiile făcute de către stăpânirea din SUA vasalilor din țara vecină.

La orele zece fără un minut, când cei cincisprezece chemați să-și spună cuvântul hotărâtor își ocupaseră locurile, Președintele Companiei depuse paharul din care sorbise tradiționalul suc înghețat de citrice și rosti pe un ton șugubăț:

— Dacă nu are nimeni o idee mai fericită, eu aș propune să începem lucrările. Cine e primul înscris la cuvânt? se interesă întorcându-se către Hewitson.

Elroy, răspunse acesta.

Și toate privirile se ațintiră asupra vicepreședintelui cu dezvoltarea de perspectivă a producției.

— Domnule președinte, onorată asistență. Ne-am întrunit astăzi pentru audierea ultimelor propuneri în legătură eu Farstar și recomandarea de a li se da curs, **g**. Āsui cu însuflețire Elroy Braithwaite. Ați studiat cu toții conținutul mapelor ce le aveți dinainte, cunoașteți documentarea tehnică; ați văzut schițele și desigur machetele, astfel încât, dispensându-ne de asemenea preambuluri, consumate din bună vreme, în câteva clipe vom aborda amănuntele. Dar înainte de aceasta, îngăduiți-mi vă rog, o mică digresiune: oricare va fi denumirea turismului, Farstar⁵ e depășită, și nu-i mai poate fi dată. Acest nume codificat, ales într-o perioadă când, față de Orion, realizarea succesorului său părea extrem de îndepărtată, își pierde brusc sensul, întrucât Farstar nu mai este o stea la distanțe metaforic astrale. Ci se află aici, prin imperativul ce-l reprezintă, sau pe care negreșit o să-l împrumute de acum în doi ani – ceea ce, din punct de vedere al producției, e unul și același lucru, așa cum prea bine o știm.

„Vulpe Argintie” își conțeni vorba, trecându-și o mină

⁵ Stea îndepărtată (engl.)

prin coama de păr spicat, după care urmă.

— Suntem încredințați că acest tip de automobil, pe care mulți îl vor socoti revoluționar, trebuia să apară odată și odată. Iar convingerea noastră pare să fie împărtășită și de amicii din capătul opus al orașului, completă arătând către sulurile de schițe, aduse de Hub Hewitson și aflate în fața acestuia. De asemeni, considerăm că, în loc de a sta cu brațele încrucișate, așteptând presiuni din afară pentru crearea lui Farstar sau al unui substitut de aceeași natură – cum am pățit-o în anii din urmă cu atâtea acțiuni care ne-au fost impuse – e de preferat ca inițiativa să pornească exclusiv de la noi. Personal socotesc că a sosit vremea ca industria și Compania noastră să pornească iarăși la mari ofensive, deschizând drumuri noi. Or Farstar reprezintă prin sine un act de pionierat. Și acuma, să trecem la detalierea conceptului, încheie, privindu-l pe Adam care aștepta la pupitru. Poți începe, îl pofti pe un ton amical.

Dispensându-se de orice formulă introductivă, odată cu proiecția diapozitivelor pe ecran, Trenton dădu cuvenitele explicații.

— Prospectarea pieții, ce stă la baza imaginilor pe care le urmăriți, ne demonstrează cu acuitate cerințele publicului, ținând o mașină gen Farstar, neputința de a le acoperi pe moment și linia lor pronunțat ascendentă în viitorii doi ani.

Cu toate că-și pregătise că multă pedanterie expunerea, repetând-o până la învățarea pe dinafară, în următoarele două ore Adam trebui să-și țină agenda deschisă și să mai tragă cu ochiul la jaloanele așternute în ea, date fiind numeroasele întreruperi, cu cereri de adâncire – și suplimentare a datelor care, cum era și firesc, îi periclita discursivitatea și ordinea prestabilită a ideilor. Dar în ciuda atenției încordate, între scurtele comentarii și schimbarea clișeeilor, gândul lui revenea insistent asupra afirmațiilor făcute de Elroy Braithwaite la deschiderea

sesiunii. îl surprinsese teribil referirea sa la „marea ofensivă” ce se impunea din partea Companiei, mai întâi fiindcă mențiunea în speță nu i se păruse deloc necesară, iar apoi o mai auzise venind și de la unul ca „Vulpe Argintie”, care își cântărea orice vorbă și se uita dincotro bate vântul, înainte de a se pronunța în vreo chestiune. Dar probabil se prinseseră și de el microbii neastâmpărului și ai concepțiilor novatoare ce bântuiau întreaga industrie auto, ca la orice răspântie a vremii, când veteranii bat în retragere ori cad secerați de moarte, iar tinerii încep să escaladeze crestele ierarhiei.

O altă expresie, folosită tot de Elroy Braithwaite, și anume cea cu „deschiderea unor căi noi” îi retrezise amintirea dialogului său cu Sir Perceval Stuyvesunt care, nu mai departe de acum cinci săptămâni, rostise aceleași cuvinte. De atunci, vechii prieteni de facultate își telefonaseră în câteva rânduri, Adam fiind tot mai înclinat să primească postul de Președinte al Companiei de pe Coasta de Vest, pe când Perce aștepta consumarea celor două evenimente profesionale pentru care îi ceruse din capul locului păsuire: lansarea Orionului și actualul consiliu în legătură cu Farstar. Cum însă amândouă se încheiau cu ziua de azi, chiar de mâine, își propuse Adam, trebuia să reflecteze cu toată seriozitatea asupra deciziei fie de a face un drum până în San Francisco – pentru perfectarea ofertei – sau de a o refuza de aici și irevocabil.

În scurta vacanță din Bahama, îi pomenise pentru a doua oară soției de perspectivele acestei funcții, iar Erica se arătase cu totul imparțială.

— Hotărârea o vei lua numai tu, dragul meu. O, aș fi încântată să trăiesc în San Francisco! Cine nu ar tânji după așa metropolă? Dar prefer să te văd fericit în Detroit, decât amarnic de trist în orice colț de pe lume, fie chiar și paradiziac. Nu locul de rezidență contează, ci conviețuirea noastră, iubitele.

Replica ei, spontană și tandră, îl înviorase atunci, ca pe urmă să-l încolțească iarăși incertitudinea, care persista și în clipa de față.

Presărată cu aceste gânduri sporadice, își continuă prezentarea începută ca, la un moment dat, să se trezească întrerupt, chiar la mijlocul unei fraze, de vocea lui Hewitson:

— Ia oprește-te un pic și haideți să discutăm neted o chestiune care s-ar putea să ne pricinuiască necazuri. Acest Farstar ce mi-l tot ridicați în slăvi e cea mai hidoasă mașină din câte am văzut vreodată. Te apucă la inimă când stai și te uiți la ea.

Brutala-i intervenție nu surprinse pe nimeni din amfiteatru. Toți erau aclimatizați cu acest stil de a le găsi bube chiar și proiectelor ce-i câștigaseră într-o oarecare măsură sufragiul, așa cum știau deopotrivă și substratul obiectiilor sale: incitarea la discuții deschise.

În jurul mesei masive, concepută ca o potcoavă, se auzi un murmur aprobativ. Dar această reacție ca și interpelarea ce-o generase nu-l descumpăniră pe Adam, fiindcă le prevăzuse, astfel că ripostă calm:

— Suntem într-un tot de acord. Farstar e urât, după canoanele clasice. Și am știut-o de la bun început.

După care, cu același glas stăpânit, expuse premisele pe care se întemeiasă geneza bizarului model ce îl dezbăteau. Cheia o conținea monologul deșirat al lui Brett din acea memorabilă noapte când, după vizita lor la laboratorul de disecție a vehiculelor, reveniseră în cabinetul lui Adam, unde, în prezența lui Elroy Braitwaite și a unor proiectanți tineri – unul din ei fiind Castaldy – rumegaseră, până de către ziuă, concepția viitoarei mașini.

Cândva, în decursul furtunoaselor confruntări de opinii, Delosanto sintetizase într-o singură frază imperativul epocii actuale: „Cu Picasso sub privirile noastre desenăm automobile ce par să descindă din

pânzele unui Gainsbourough!" De unde tâșnise întrebarea: de ce nu s-ar trece la cutezătoarea inițiativă de a se crea un turism urât ca înfățișare, însă atât de adecuat mediului ambiant și necesităților apărute în Era Utilitară, încât, mulțumind pe deplin beneficiarii, să capete o frumusețe de cu totul altă factură?

Acesta fusese nucleul conceptual al lui Farstar, pe care, cu toate adaptările și prefacerile de ordin exterior, și-l păstrase intact.

Dar aici, înaintea consiliului, evocarea lui Adam îmbracă o retorică sobră și drămută, din care elimină accentele lirice, menționând doar în treacăt însăși tâlcuitoarea reflecție a lui Brett asupra picturilor lui Picasso. Pe cine ar fi interesat considerațiile de natură artistică într-un for al cărui prim postulat era pragmatismul? Sau cum ar fi putut aminti de Rowena deși, într-un fel, îi fusese muza cea bună, în acea noapte când i s-a conturat ideea Farstarului? Rowena rămânea o amintire fermecătoare pe care nu o va divulga nimănui, așa cum nu o făcuse nici până acum, cu toată convingerea că de i s-ar fi spovedit Ericăi, nu l-ar fi condamnat.

Controversa stârnită de înfățișarea Farstarului se încheie pe moment, ca să fie cu siguranță reluată ceva mai târziu.

— Pe unde eram cu expunerea? întrebă Hewitson, răsfoindu-și dosarul din mapă.

T - La pagina patrușapte, îl informă Braithwaite prompt.

— Să continuăm, decretă Președintele.

Și Adam se reîntoarce la prezentarea proiectului.

După o oră și jumătate de comentare a imaginilor, de răspunsuri la noi chestionări și discuții aprinse, însă neconcludente, vicepreședintele Noian Freidheim - tartorul ramurilor comerciale - își împinse mapa din față, se lăsă pe speteaza jilțului și rosti peste glasurile din jur:

— De se înființa careva la mine cu ideea acestei mașini, nu numai că i-o respingeam de la bun început, dar i-aș fi sugerat pe deasupra să-și caute în altă parte o pâine.

Peste tot amfiteatrul coborî brusc tăcerea, Trenton rămânând în expectativă, la pupitrul de unde vorbea.

Cel care se făcuse auzit - un veteran în industria auto și decanul vicepreședinților înșirați în jurul potcoavei - avea părul sur, o față colțuroasă și aspră, rareori îndulcită de un zâmbet, și faima unei francheți absolute. Ca și Președintele Companiei, urma să se pensioneze, cu deosebirea că termenul său de retragere expira exact peste o lună, iar succesorul în scaun, de pe acum desemnat, se afla și el la consfătuire.

În liniștea și așteptarea din sală, bătrânul Freidheim își umplu tacticos pipa, și la fel o aprinse.

Se știa că acesta e ultimul consiliu la care mai participă, și toți cei prezenți erau doritori să-i asculte cuvântul. Într-un târziu, glasul lui răsună iar:

— Da. Așa aș fi procedat, și comiteam o eroare, fiindcă, odată cu un slujbaș merituos, probabil pierdeam și o mașină bună.

Aici făcu altă pauză, pufăi pe-ndelete din pipă, după care, depunând-o alături, urmă:

— Poate de aceea mi-a sunat ceasul să-mi iau adio de la activitate, iar în sine mă bucur de asta. Prea multe se întâmplă în ziua de astăzi care mă lasă perplex, iar o bună parte din noutăți îmi repugnă, și niciodată mu le voi privi cu ochi buni. Într-un timp mă-ntristau, 1 ba chiar îmi făceam sânge rău. Dar încep să descopăr că de o vreme nu mă mai scot chiar atât din sărite. Îmi îndrept mai mult gândul la ale mele, la pescuitul care m-așteaptă pe coasta Floridei. Căci acolo - voi fi, pe când voi o să asudați la făurirea lui Farstar - ori cum sfântul se va numi... Iar de aveți un moment de răgaz, cugetați și la bietul de mine... deși nu prea văd când.

Un ropot de râsete făcu înconjurul mesei, strunit tot de vocea impunătoare a celui mai vârstnic din vicepreședinții prezenți.

— Până a vă părăsi, aş vrea să fac însă o precizare; glăsuî Noian Freidheim. La început am fost net împotriva acestui turism, şi încă mai sunt, într-o oarecare măsură. Unele părţi din alcătuirea sa - în special aspectul exterior - îmi lezează concepţia despre modul cum trebuie să arate o maşină. Şi totuşi, intuiţia îmi spune - aşa cum desigur v-a şoptit-o şi multora dintre voi, cum se întâmplă înainte de a trece la mari hotărâri - că această slujenie, după optica mea, are şi incontestabile calităţi: e rezistentă; răspunde unor cerinţe stringente şi va apărea tocmai la ţanc, ca să asigure vânzări fabuloase. Apucând stacanul golit de cafea, Freidheim se ridică să şi-l umple, iar în picioare, continuă şi mai impetuos: Intuiţia îmi spune să mă pronunţ în favoarea proiectului şi mă las întru totul călăuzit de ea. Iar de vreţi să-mi daţi ascultare, vă sfătuiesc să-l votaţi aici şi pe loc.

— Îţi mulţumesc, Noian, interveni Preşedintele Companiei. Deşi nutream aceeaşi intimă înclinaţie, nimeni ca tine nu i-ar fi putut conferi o formă mai ideală ca exprimare.

Imediat îşi dădu adeziunea şi Preşedintele Consiliului de Administraţie, urmat de toţi dregătorii care până atunci oscilaseră.

Şi astfel, în puţine minute, întregul plen adoptă moţiunea: „Toate eforturile îndreptate spre Farstar!”

Adam simţi un bizar gol lăuntric. O ţintă fusese atinsă. Următoarea decizie îi revenea numai lui.

Din ultima săptămână a lui august, Rolie trăia într-o necurmată teroare.

Groaza lui începuse în dulapul îngrijitorului din uzina de asamblare a turismelor, unde Leroy Coif ax îl înjunghiase mortal pe unul din colecatorii arginţilor de la

automatele cu răcoritoare, răbindu-l și lăsându-l inconștient pe podea și pe supraveghetorul Farnk Parkland.

Spaima nu îl slăbise nici în grăbita retragere de la locul asasinatului, împreună cu ceilalți complici - Big Rufe, Colfax și Daddy-o Lester. Gonind nebunește prin bezna de afară, ajunseră la un gard de sârmă ghimpată, pe care, cu toată înălțimea și desigur împletiturii țepoase, izbutiră să-l treacă, ajutându-se între ei, conștienți că ieșirea pe oricare din porțile obișnuite i-ar fi pus în primejdia de a fi interogați și recunoscuți mai târziu.

În graba și întunericul ce-i împresura, Rollie nimerise cu mâna în plasa de sârmă, julindu-se amarnic, pe când matahala de Rufe căzuse ca un sac de cartofi de pe gard, târându-se, șchiopătând, după aceea. Dar cu toate peripețiile, se văzuseră în stradă, de unde porniseră, resfirați și ocolind porțiunile luminate, către perimetrele de parcare unde se afla mașina lui Rufe, pe care o conduse Daddy-o Lester, întrucât celălalt, cu glezna tot mai umflată și dureroasă, n-ar fi putut șofa. De la parcare se strecuraseră fără să uzeze de faruri, aprinzându-le de-abia când se depărtară de uzină. Dar înainte, o mai priviseră o dată și, după cât se părea, totul era în ordine, fără vreun semn aparent de alarmă.

— Văleleu măicuță! scheuna Daddy-o Lester, mânuind cu nervozitate volanul. Bucuros mai sunt c-am scăpat din belea!

— Încă suntem în ia până-n gât, îi mirii Rufe de pe canapeaua din spate.

Și așa era, îl aprobă Rollie în sine, tamponându-și întruna palma și degetele zdrelite cu o cârpă soioasă, găsită la îndemână, spre a stăvili sângele. Se afla lângă Daddy-o, cu ochii ațintiți la șosea, iar cu urechea la cei doi de dinapoia mașinii.

Cu toată căzătura lui zdravănă, Rufe țintise cu dinții

de săcoteiul cu bani, fără să-l piardă, pe când de al doilea se îngrijise Leroy Colfax, iar acum amândoi îi creștau cu bricegele, deșertându-le conținutul - alcătuit din monede de argint - în mai multe pungi de hârtie. Înainte de intrarea în oraș, aruncară la marginea drumului sacii originali - ferecați la gură cu lanțuri și lacăte - iar odată ajunși în miezul periferiei, se opriră pe o stradă dosnică și înfundată, de unde se risipiră, fiecare apucând-o în altă direcție.

— Nu uitați bă că trebe să ne purtăm ca și când nici usturoi n-am mâncat nici gura nu ne miroase, îi dăscălise Big Rufe la plecare. Dacă ne ținem firea și clanța legată, n-are cum să ne prinză nici dracu' pă lume. Așa că mâine, ne înființăm la ora două lucră ca-n oricare, zi. Dacă să-ncumetă vreunu' să nu-și arate muia la fabrică, urmașe către cei trei, sfredelindu-i cu o căutătură feroce, rizică să asmuță potera pă urmele noastre.

— Poate n-ar strica să ne topim cu totu', sugeră Leroy Colfax cu o voce scâncită.

— Să ne luăm valea? se stropși Rufe la el. Numa încearcă, și mă jur că te spintec, cum i-ai făcut-o dă petrecanie pârlitului ăla dă alb, dă ne-ai băgat pă toți în...

— Ho, că n-o să mă car, se grăbi celălalt să îl domolească. Mi-a trecut doar un gând pân' minte...

— Pân' ce bă, când ai dovedit că n-ai nici cât o vrabie. Și Colfax amuțise ca lemnul.

Deși nu scosese o vorbă, și pe Rollie îl ispitise aceeași idee. Să dispară, să fugă. Dar unde, când încotro căuta

O scăpare, nu era chip s-o găsească? Iar înaintea stăvilor de care se vedea îngrădit, simțea cum viața din el

I se scurge pe încetul, aidoma sângelui din mâna rănită. Și toate ponoasele i se trăgeau dintr-o singură întâmplare, de care se înnodaseră altele și altele, aducându-l în pragul blestematei nopți ce-o trăia, își aminti

eu năduf. Răul pornise în urmă cu un an, când cu acostarea lui de către burduhănosul de polițist alb și stieletele de culoare ce-i vârâse pe gât cartonașul cu adresa oficiului de angajări al uzinei. De acolo începuse nenorocirea, pentru că avusese neghiobia s-o folosească. Sau poate nu era vina lui? Chiar să nu s-ar fi dus la fabrica de asamblare, unde fusese prins în amețitorul joc din care nu mai putuse ieși, năpasta tot l-ar fi prins din urmă, sub cine știe ce forme ascunse, fiindcă așa-i era lui ursita, să nu scape de ea.

— Ascultați și băgați la țeastă, îi probozise zdrăhonul de Rufe în continuare. Suntem cu toții părtași la dădănaia d-acuma și trebe să fim uniți. Dă nu trăncănește nici unu, nu ne doare nici capu’.

Se prea poate ca ceilalți să-l fi crezut, dar pe Rollie nu-l liniști cu nimic asigurarea din urmă.

De-abia după ce le-a citit buchea până la capăt se despărțiseră, fiecare luându-și punga cu mărunțiș, după împărțeala făcută de Leroy Colfax și Rufe, ghemuiți pe canapeaua din spate a mașinii, căpetenia bandei păstrând pentru sufletul său pachetul cel mai voluminos.

Alegându-și cu grijă traseul - temându-se să nu-i scoată tocmai atunci necuratul în cale o razie, care să-l prindă cu arginții împăturiți în hârtie - Rollie se văzu, în sfârșit, în prăpădita de locuință din Blaine.

May Lou nu era acasă - se dusese pasămite la cinema - încât nestingherit, își spală mâna jupuită și sângerândă, înfășurându-și-o pe cât se pricepu și la repezeală, într-un prosop. După aceea se apucă să numere banii primiți, stivuiind monedele după mărimi și valoare. Laolaltă totalizau mai puțin decât salariul pe o zi la uzina de asamblare.

Dacă Rollie Knight ar fi avut un dram de filosofie ori erudiție, poate ar fi reflectat la natura riscurilor ce și le iau anumite fapte omenești pentru o sumă atât de mărunță

ca cea șterpelită, așezându-le în balanță, alături de păgubirile pe care le atrag.

Gustul și înfricoșătoarea senzație a primejdiei le simțise și Rollie de-a lungul etapelor străbătute în perioada din urmă. Doar ce altceva îl făcuse să se lase tot mai târât în nelegiuirile din uzină ori să nu-i întoarcă spatele lui Big Rufe și s-o șteargă când, înainte de a purcede la jefuirea încasatorilor, îi pusese pistolul în mână?

Pericolele pe care și le atrăgea prin aceste refuzuri - nicidecum născocite ci confirmate de realități - îi zdrobiseră orice rezistență morală, împingându-l spre altele, și mai grave. Atunci, când încă se mai putea opune, îl înspăimântase perspectiva unei ciomăgeli crunte, cu mâini și picioare zdrobite, pe care Big Rufe avea putința să i-o servească la fel de prompt cum ai primi o comandă făcută la băcănie. Așadar, consecințele riscului de a înfrunta banda mișeilor nu l-ar fi ocolit în niciunul din cazuri. Dar comparate cu cele care-l amenințau astăzi - condamnare pe viață pentru complicitate la omucidere - ar fi fost incontestabil de preferat.

În fond, riscurile ce-l confruntaseră pe unul ca Rollie erau cam aceleași pentru toți semenii din societatea în care trăia. Doar dreptul la opțiune sau respingerea lor diferea într-o mare măsură, dat fiind că, în aceeași orânduire, anumite ființe dispun de o alegere nepermis de limitată, desmântând prin aceasta străvechea zicală, potrivit căreia „toți oamenii apar egali pe pământ”. Îngrădit de la naștere de sărăcie, inechitate, de handicapul unei instruiți insuficiente - constituind prin sine o barieră în calea eventualelor opțiuni sau a fructificării unor ocazii prielnice survenite în viață - Rollie - și asemenea lui alte zeci de mii de făpturi - sunt de la bun început expuse riscurilor și urmărilor decurgând din acestea, unicul lucru posibil de stabilit în categoria lor, de irevocabili ratați, fiind doar gravitatea consecințelor suferite.

Astfel, Knight era victima unei duble tragedii: prima rezultând din pigmentii închiși cu care se pomenise pe lume; a doua din incapacitatea societății de a-l investi cu facultățile necesare spre a-l articula convențiilor ei.

Dar fără să își aplece cugetul asupra unor reflecții cu caracter mai profund, ci lăsându-se doar rob de disperare și spaima zilei de mâine, Rollie zvârli derizoria încasare sub pat și, trântindu-se peste el, adormi. Prăvălit într-un somn zbuciumat, n-o simți nici pe May Lou când intră în odaie.

Dimineața, aceasta îi obloji mâna cu un pansament improvizat, privindu-l cu ochi încărcăți de întrebări, la care el nu le dădu nici măcar un răspuns.

După aceea plecă, la fel ca în oricare zi, la uzină, unde auzi mare sporovăială despre furtul și crima din noaptea trecută, de altminteri consemnate atât de emisiunile de televiziune și radio, cât și în ziarele apărute în primele ore. La locul de muncă al lui Rollie, adică la bandă, principalele comentarii gravitau în jurul căsăpelii lui Frank Parkland, internat în spital, deși, după cele aflate, suferind doar de o ușoară comoție de pe urma loviturii primite în creștet. „Care va să zică țeasta nu i-a crăpat; ceea ce dovedește cât de tari de cap sunt toți supraveghetorii”, se pronunțase un șugubăț, la pauza de gustare, iar remarca lui stârni un râs general.

Niciunul din lucrători nu părea abătut de jaful comis, sau prea afectat de încasatorul care murise – de altfel un ins cu totul necunoscut. Potrivit altei știri ce circula slobodă, unul din „mahării” fabricii paralizase în aceeași noapte, atacul fiind provocat atât de întâmplarea de la subsol cât și de muncă excesivă – ultima explicație apărând ca o grosolană exagerare, întrucât fiecare știa că funcția unui director e floare la ureche și nicidecum trudă.

Afară de comentarii diverse și înflorite, nicio măsură nu părea a fi luată în legătură cu tâlhăria și crima din

seara anterioară. Ori cel puțin așa întrevedea Rollie, din hala de asamblare, unde, după câte prinsese cu urechea și ochеadele aruncate, niciun muncitor nu fusese luat la întrebări. Ba mai mult. În toate flecărelile dimprejur, încă nu surprinsese pronunțându-se numele vreunuia din făptași, așa încât, nesimțindu-se atins de bănuiala confrăților, își văzu mai departe de lucru, ca și când nimic nu s-ar fi întâmplat. Doar așa le-o ceruse starostele Big Rufe. Numai că în ciuda aprinsei lui dăscăleli dinaintea plecării, singurul care nu se arătase astăzi la față era tocmai el.

Iscoada de Daddy-o Lester, apărut pe la mijlocul dimineții în dreptul tactului său, îl informase cum că, împiedicat să mai umble de piciorul grozav de umflat, Rufe se dăduse absent la uzină, înseilând o poveste cu o beție făcută peste noapte și o căzătură pe scara de acasă.

Lester arăta precum o stafie, și țâțâia de nervi și de teamă, ca după-amiază, când se înființă iar la Rollie, în dorința de a se înnădi la taifas, să pară mai liniștit și cu ifosele de altă dată.

— Ce mama dracului îmi tot dai târcoale? Cară-te, și ține-ți cățeaua legată! îi mârâi Rollie, convins că de o fi să transpire pe undeva o vorbă care avea să-i ducă pe toți la pierzanie, numai de la Daddy-o va porni.

Cu excepția acestei ciocniri, nimic important nu se petrecu până la capătul turei. Ca și a doua zi și în săptămâna care urmă, fapt ce-i mai domoli aleanul lui Rollie, fără a-i spulbera și îngrijorarea. Deoarece în sinea lui era conștient că pericolul nu trecuse cu totul. Desigur, știa că oricine că, multe delictе, nerezolvate în pripă, cu timpul duceau la stagnarea anchetei sau chiar la sistarea definitivă. Adevărat, crima intra într-o altă categorie, în fața căreia poliția nu capitula prea ușor. Dar așa cum decurseră lucrurile, speculațiile sale se adevăriră numai în parte.

Ceasul delapidării încasatorilor fusese bine ales, și nu numai pentru buna desfășurare a tâlhăriei ci, după cum reieși mai târziu, și pentru alte binecuvântate motive, pentru că acest element determină organele ondinei publice să-și concentreze atenția asupra muncitorilor din schimbul de noapte, cu toată nesiguranța că urmăriții figurau printre angajații uzinei. Doar câte rapturi și omoruri nu erau săvârșite de bandiți din afară, infiltrându-se în fabrici cu insigne de identitate contrafăcute sau șterpelite? Ca atare, însăși premisa de la care pornise poliția nu avea nicio siguranță la temelie, un handicap la care se mai adăugau altele. În primul rând la îndemâna cercetătorilor exista doar o singură depozitie, provenind de la încasatorul ce supraviețuise încăierării, iar datele furnizate de el ofereau indicații într-un totul neconcludente. Atacanții - în număr de patru - purtau măști și fuseseră înarmați. I se păruse că erau negri, deși unica ființă ce ar fi adus o confirmare deplină - întrucât îl văzuse în fugă pe unul dintre făptași - ar fi fost colegul său înjunghiat. Cât despre siluetele agresorilor, descrierile făcute se dovediră extrem de vagi, și prin urmare fără folos.

Pe de altă parte, Frank Parkland, al doilea martor al odiosului incident, pocnit cum fusese chiar de la intrarea sa în dulapul îngrijitorilor, nu observase nimic. Alți factori derutanți pentru cercetare îi constituia lipsa oricăror amprente sau arme la locul crimei. Între timp se găsiseră sacii goliți de bani, ciopârțiți și aruncați pe lângă șosea, dar nici ei nu puseseră la îndemână o cheie într-un dezlegare misterului, în afara ipoteticei indicații că temporarii deținători - oricare vor fi fost ei - se descotorosiseră de compromițătorul balast în drum spre periferia din miezul orașului.

Cei patru ofițeri desemnați cu investigarea delictului începură să ceară metodic dosarele celor peste trei mii de lucrători din schimbul de noapte, din care o mulțime erau

foști deținuți, cu caziere în regulă. Cum era și firesc, toți acești indivizi dubioși fură interogați, deși din păcate fără vreun rezultat. În schimb, interpelarea cerea o groază de timp, iar, la un moment dat, chiar în desfășurarea ei, numărul celor patru anchetatori se redusese numai la o pereche – și aceasta împovărată cu un surplus de îndatoriri pe lângă cercetările începute.

Natural, nici ipoteza că urmăriții puteau să existe printre muncitorii din tura de zi, rămânând pitulați în uzină, pentru perpetrarea infamiei puse la cale, nu fusese cu totul exclusă. Poliția o păstra în vedere, alături de alte câteva supoziții, pe care nu avea însă vreme și personal disponibil spre a le aborda efectiv. Nădejdea celor doi ofițeri, rămași cu buclucul pe cap, era că și acest caz, asemenea multora și de mai mare amploare consui mate în Detroit, se va rezolva prin intermediul unui \ informator, înlesnindu-le prima breșă. Dar sicofantul zăbovea să-și aducă obolul, ceea ce se putea explica prin două modalități: fie că autorii nu se încrezuseră în nimeni, nedivulgându-și intențiile – încât o trădare dinăuntrul nucleului era mai puțin de așteptat – ori prezumtivii lor confesori se temeau să-i dea în vileag. 1

Oricum, poliția nu era străină de faptul că automatele din uzină aparțineau indirect Mafiei, iar încasatorul ucis se număraseră printre acoliții acesteia, de unde bănuiala – fără puțință de confirmare – că între factorii de mai sus și întârzierea delatorului exista probabil o corelație.

După trei săptămâni și jumătate de tatonări sterile: perechea de ofițeri afectată anchetei fu temporar detașată la altele, mai presante, în vreme ce cazul de la uzină, deși neclasat rămase în atenția secundară a poliției.

Nu la fel îl considera și Mafia, care nu uita și nici nu ierta orice imixtiune în sfera ei. Iar când aceasta mai implica și asasinarea unuia din subordonați, represaliile deveneau într-atât de sălbatice, încât să le taie pofta

agresorilor de a se deda la orice reeditare.

Din clipa când colectorul cu figură de indian muri înjunghiat de Leroy Colfax, ucigașul ca și cei trei corn<plici își semnaseră singuri sentința. Mafia hotărâse pe și loc pedepsirea lor, un verdict apăsător și de circumstanța deosebit de agravantă de a fi implicați în războiul dintre străvechea organizație și „Celula Neagră”.

Odată cu stabilirea amănuntelor privitoare la jaful și crima din uzina de asamblare a turismelor, sectorul Mafiei din Detroit porni tacit dar eficace la acțiune, întrucât dispunea de antene pe care poliția nu le avea. Mai întâi își trimise iscoadele întru culegerea informațiilor, iar când acestea se întoarseră fără ele, solidara familie răspândi prin căile-i ocolite dar sigure vestea decernării unui premiu pentru denunțarea vrăjmașilor. Valoarea: o mie de dolari. Ori pentru o sumă ca asta, un localnic de la periferia Detroitului putea să-și vândă și mama.

Rollie află despre amestecul Mafiei și răsplata oferită de ea, la nouă zile după masacrul la care fusese părtaș. Era seară și sorbea o bere într-una din speluncile de pe Third Avenue. Atât băutura cât mai ales faptul că investigațiile întreprinse nu-l atinseseră până acum, îi mai risipiseră groaza în care trăise în ultima perioadă. Dar vestea ce o primi de la individul care se instalase alături de el la tejghea - un oarecare Muie, lucrând la centrala „loteriei pe cifre” - îi înzeci spaima, prefăcându-i berea în venin, încât de-abia izbuti să n-o vomite pe loc.

— Ei ce-ai de zis? îl întreabă Muie, după ce-i împărtăși noutatea ce-l întorsese pe dos. Mi se pare, ori lucrezi în uzina împricinată?

Cu mare efort, Rollie izbuti să-și clatine capul în chip de afirmație.

— Păi atunci uite ce, vorbe celălalt și mai însuflețit. Găsește mișeei, io îi anunț p-ai da sus, și împărțim gologanii. D-acord?

— O să stau la pândă, bâigui Rollie. Ca la puține minute, și lăsându-și ultima halbă intactă, s-o șteargă din bar.

Pe Big Rufe știa unde-l poate găsi, dar când ajunsese în pragul odăii spre care zorise, se trezi cu botul unui pistol în coastele pieptului – pesemne același folosit de huiduma de Rufe cu nouă seri înainte. De-abia după ce-l văzu la chip, gazda îl slăbi cu împunsătura, vârând revolverul la cingătoare.

— Numa să vie nenorociții... că n-o să dea peste o momâie moartă dă frică, îi zise Rufe după ce Rollie îi încunostința de premiu.

În afară de veghea sa înarmată, tartorul bandei părea de o ciudată indiferență care, așa cum de-abia mai târziu înțelese și Rollie, se datora pasămite cunoașterii anticipate a primejdiei și acceptării ei necondiționate.

Și cum prin lungirea șederii și a vorbei nu avea niciunul de câștigat, Rollie îl părăsi în curând, lăsându-l în așteptarea osândei.

Dar din momentul acela, zilele și nopțile sale deveniră un coșmar, urmărit de o nouă și omniprezentă primejdie, pe care știa că nu are cum s-o pareze, ci, la fel ca și Rufe, doar s-o aștepte cu resemnare. Lucrul la fabrică și-l continuă însă, deoarece – după cum își dădu prea târziu seama – se învățase cu disciplina activității statornice.

Până în cele din urmă, cu toate că Rollie nu a aflat niciodată amănuntele, tot Rufe îi duse de răpă. Având o seamă de datorii la „miza pe cifre” și alte jocuri de noroc ce le practica, imbecilul plăti o parte din ele doar cu monedele provenind din automatele cu răcoritoare. Faptul interceptat de un agent al Mafiei fu pe loc raportat ca apoi, corelându-se cu alte detalii ce se cunoșteau despre Rufe, să i se stabilească adevăratul său hram. Drept urmare, o clică de mafioți îl vizitară în puterea nopții la domiciliu și,

cum îl luară prin somn, acesta nu mai avu când să uzeze de armă. Legat fedeleș și cu un căluș în gură, răpitorii îl duseră într-o casă din Highland Park, unde, mai înainte de a-l ucide, îl torturară până îl făcură să vorbească.

A doua zi dimineată, leșul i-a fost găsit pe șoseaua Hamtramck - frecventată îndeobște de camioane - diform și turtit de trecerea mai multor vehicule peste el, astfel că moartea se atribui exclusiv unui accident rutier.

Complicii lui Rufe, printre care și Rollie Knight, aflând grozăvia de la un Daddy-o Lester cotropit de spaimă și dârdâind din tot trupul, știură pe dată la ce să se aștepte. Ca atare, Leroy Colfax se grăbi să se ascundă. Astfel rămase adăpostit paisprezece zile încheiate, până când unul din amicii lui, în care Colfax se încredea pe deplin, numindu-se reciproc „frate”, îl vându pe tăcute, încasând cuvenita răsplată. Înghățat când nici nu visa, Leroy fu înghesuit într-o dubă, transportat într-un capăt pustiu al orașului, iar apoi ciuruit de gloanțe. La rândul său Daddy-o își luă măsurile necesare de precauție. Părăsind metropola, fugi în New York, unde spera să se facă pierdut prin Harlem. Câteva luni izbuti, până i se dădu de urmă, ca pe urmă să fie curățat cu un jungher. Dar cu mult înainte de sfârșitul lui Lester - mai precis din momentul când auzise de împușcarea lui Colfax - Rollie Knight începuse să-și aștepte propriul sfârșit, topindu-se pe picioare cu fiecare zi ce trecea.

Leonard Wingate asculta glasul stins, de femeie, ce gângăvea în receptor, fără a reuși să-l identifice. Faptul îl agasa în sine, iar mai presus de aceasta îi era cu totul dezagreabil să fie deranjat de un telefon dat acasă la el și la ceasul acela, al serii.

— Care May Lou? întrebă iritat.

— Prietena lui Rollie. A lu' Rollie Knight.

— Knight?! repetă Wingate în gând. Ca pe urmă de-abia să-și dea seama cu cine ședea de vorbă.

— Și cum mi-ai aflat numărul, fiindcă nu e trecut în carte?

— Păi îl aveam de la 'mneavoastră, bâigui mai departe negresa. Oți fi uitat, dom'le, da mi l-ați scris p-un carton și mi-ați zis că d-om fi cândva la ananghie, să pui mina și să vă chem.

Se vede că i-l dăduse în după-masa când asistase la filmarea secvențelor în paupera lor locuință din periferia orașului, admise ei pe tăcute. După care urmă cu același artag în glas.

— Și acum ce poștești?

— Crez că știți că Rollie nu să mai prezantă la slujbă.

— De unde cerul s-o fi aflat?

— Păi dacă nu se prezantă...

— Ascultă aici. La uzină avem zece mii de angajați, de care, într-un fel răspund, ca director al personalului, însă nu de fiecare în parte, ripostă cu aprindere. Îi sărise muștarul, și ar fi vrut să-i spună vreo câteva ignorantei de la capătul firului. Însă tocmai atunci se surprinse în oglinda din față și pe loc paraponul se întoarce împotriva-i: „Va să zică așa, parșivule înfumurat și ajuns, cu telefon secret, nu ca abonații de rând. I-ai dat a-nțelege ce grangure mare ești, ca nu cumva să-și închipuie c-ai putea fi de aceeași teapă cu ea pentru simplul motiv că aveți aceeași culoare la piele! Și acum ce bobârnac îi mai pregătești?” Așa se muștră, privindu-se în oglindă, ea tot el să-și descopere unele circumstanțe atenuante: Adevărat, se purtase brutal. Dar așa ceva i se întâmpla rareori și se stăpânise la vreme. Totuși, necontrolata-i ieșire dovedise cât de lesne poți devia de la omenie și bună-cuviință erijându-te în tiran față de propriii tăi semeni și călcându-i ca tina, în picioare, întocmai cum auzise că se comportă anumiți negri cu situații sus-puse față de frații lor oropsiți. După sumarul proces de conștiință, relua dialogul pe un ton pocăit.

— M-ai surprins, May Lou, într-un moment neprielnic, și te rog să mă ierți pentru felul cum ți-am vorbit. Vrei să reluăm convorbirea de la început?

Necazul îi explică ea sfioasă, i-l pricinuia Rollie.

— Nu mănâncă, nu doarme, nu face nimica. Nici la cinema nu mai mergem. Numa șade ș-așteaptă.

— Ce anume?

— Păi ce-mi spune mie? Nu suflă o vorbuliță. Și te sperii când îi vezi mutra. Credeți-mă, dom'le. Are o față d-ai zice că... Dar aici se opri încurcată, căutându-și cuvintele, ca după o secundă, două de băjbâiala, să-și complinească ideea: Arată d-ai zice c-așteaptă să moară.

— De când n-a mai mers la serviciu?

— Dă două săptămâni, dom'le.

— El te-a pus să mă chemi?

— Aș! Ți-ai găsit-o! Din capu' meu v-am tiiifonat, fin'că-i în mare cumpănă, dom'le, și trebe ajutat. Or cine să-i întinză o mină dacă nu'mneavoastră?

Wingate ezită să-i răspundă. În fond nu avea obligația să sară și să-l ajute. Într-adevăr investise mult suflet în „campania de angajare a celor fără de căpătâi” care continua să îl preocupe și astăzi. Ba în câteva cazuri – printre care se număra și al lui. Rollie – pusese personal umărul ca să-i scoată pe amărăți din diverse încurcături. Însă cine putea să acopere atâtea nevoi câte existau? Și-apoi Knight renunțase la lucru cu de la sine putere, nu izgonit, sau într-altfel. Ori atunci la ce era să mai intervină? Dar cum în cugetul lui se mai simțea vinovat pentru grosolănia de la începutul discuției, concedă amical:

— Fie, May Lou, am să încerc să îl sprijin. Nu-ți promit c-am să și reușesc, dar oricum, mă fac luntre și punte și-o să trec în curând pe la voi.

— N-ați putea astă seară? se gâgăvi rugătoare.

— Mă tem că mi-e imposibil. Sunt invitat la o cină,

unde am și întârziat de altfel.

După răsuflarea grea și precipitată din receptor era evident că în sufletul costelivei negrese se dădea o luptă teribilă.

— Nu vă supărați, dom'le, da v-ați adus aminte dă mine? o auzi după cumplita ei șovăială.

— De sigur. Doar ți-am și spus-o.

— Și n-ați uitat când ați zis să vă chem la nevoie?

— Nicidecum.

— Atunci, nu vă supărați, dom'le, da v-am necăjit cu vo cerere pân-acu?

— Nu, recunosc Wingate, simțind instinctiv că micuța negresă nu numai pe el nu-l asaltase cu cererile, ci pe nimeni, în genere, pretențiile fiindu-i foarte reduse, ca și darurile primite din partea vieții.

— Acu vă rog ceva din tot sufletu'. Veniți astă seară. Pentru Rollie al meu, îl suplică May Lou.

Implorarea ei îl puse în mare derută, datorită imboldurilor contradictorii pe care le declanșă. O parte izvorau din trecut, trimitându-l către obârșie; altele rămâneau ancorate în prezent, strunite de însăși poziția pe care și-o câștigase și perspectiva de continuă propășire. Dar în scurta dezbatere cu el însuși, învinse tot legătura de sânge. Sincer, îi părea rău după rafinatul festin pe care avea să-l piardă. Deși îl rodea îndoiala că amfitrioana sa îl invitase mai mult ca să-și demonstreze vederile de esență liberalistă în fața celorlalți oaspeți – uitați-vă și vedeți, am poftit și un negru la masă! – totuși bucatele bune, vinul de viță nobilă și ochii ei dulci îl făceau să regrete dineul.

— Bine, May Lou, am să vin, glăsui în cele din urmă. Cred că n-am uitat unde stați, însă e mai prudent să-mi notez încă odată adresa.

Dacă n-ar fi fost prevenit de felul cum arăta Rollie; se gândi Wingate când îl revăzu, poate nici nu-l recunoștea – subțiat ca o așchie, cu pupilele duse în fundul orbitelor și

complet descompus la chip. La se șirea lui sărise ca o sfârlează de pe masa de lemn pe care ședea cocoțat și cu ochii ațintiți pe ușă, ca de-abia după identificarea celui ivit în prag să se calmeze pe încetul.

Directorul personalului avusese prevederea de a aduce cu sine o sticlă de whisky și, fără a-și cere îngăduința” se duse cu ea direct în minuscula bucătărie de alături, de unde se întoarse cu niște pahare. May Lou o tulise din cameră chiar la intrarea sa, aruncându-i o privire plină de gratitudine și șoptindu-i în treacăt: „les doar pă coridor”.

Desfăcând sticla, înaltul slujbaș de culoare turnă din ea cu nădejde în paharele aduse, după care împinse unul spre Rollie.

— Åsta-i al tău, și bea-l pe tihnite. Dar după ce l-ai golit, trebuie să vorbești, îi puse în vedere.

Rollie întinse doar mina și-l apucă, fără a-și înălța capul spre vizitatorul din față.

După ce înghiți o gură de whisky, care se răspândi precum o văpaie, mai întâi în stomac, iar apoi în tot trupul, Wingate depuse băutura pe masă și cuvântă:

— Poate economisim timp dacă ți-o spun de pe acum că știu tot ce crezi despre mine ca și poreclele de răsfăț pe care mi le atribui ca „slugă a albilor”, „nenea Tom” și altele tot atât de stupide. Dar fie că-ți plac ochii mei sau nu mă poți suferi, după câte se pare sunt singurul om de bine pe care-l poți vedea astă seară.

Terminându-și paharul, Leonard Wingate își mai umplu unul, după care, împingând sticla spre Rollie, îi zise:

— Aștept să-ți dezlegi limba înainte s-o terminăm, fiindcă altminteri încep să-mi pierd răbdarea, și o să plec.

— Ce m-oi fi luând la așa un fix când io n-am suflat înc-o vorbă, se auzi în fine și Rollie, ridicându-și pentru prima oară și fruntea spre cel dinainte-i.

— Tocmai asta mă supără, că doar n-am venit să-mi

irosesc timpul, ci să te ascult. Ia s-auzim, îl îndemnă directorul personalului, aplecându-se către el. În primul rând, de ce ți-ai părăsit slujba?

Knight apucă sticla, își mai turnă o porție țeapănă, și prinse a glăsui, dar nu lapidar și cu poticneli, ci curgător, chiar năvalnic, ca și când apariția celui alt și comportarea sa francă dislocaseră un stăvilar până acum neclintit de nimic și de nimeni, iar odată cu înlăturarea obstacolului, cuvintele se rostogoleau de la sine, călăuzite, la mari intervale, de câte o întrebare strecurată de Wingate, până ce întreaga poveste se contură limpede, fără meandre și ascunzișuri. Rolle o luă de la prima sa angajare în uzină, survenită exact cu un an în urmă, împărtășindu-și impresiile și intențiile de atunci, continuând după aceea cu alunecarea-i treptată pe fâgașul fărădelegilor, la început prin aporturi mărunte și aparent lipsite de gravitate, însă tot mai extinse, cu vremea, ce culminaseră cu recentul jaf și omor în care fusese târât împotriva voinței, deși fără să bănuiască amestecul Mafiei, de care aflase de-abia mai târziu, odată cu premiul fixat pentru demascarea făptașilor și implicita sa condamnare la moarte, ce și-o aștepta într-un fel împăcat, dar nu și nechinuit de spaimă.

O bună bucată de vreme, Wingate îl ascultase cu un amestec de nerăbdare, de milă, de neputință și furie, stând dinaintea lui Rolle, pe scaun. Ca la un moment dat să sară ca fript de pe el, și să înceapă să bată cu pasul micuța încăpere, lăsându-l pe Knight să-și continue spovedania.

Iar când acesta ajunsese la capăt, nu se mai putu stăpâni, întorcându-se ca o vijelie spre protejatul care se dezisese atât de scandalos și de lamentabil.

— Prostule și nenorocitul! îl apostrofă binefăcătorul. Ți s-a deschis o porțiță! Ai pornit la o viață nouă! Ca apoi să compromiți totul! în vălmășagul sentimentelor și al emoțiilor ce îl stăpâneau, înaltul conducător negru își încleșta și descleșta pumnii. Îmi vine să te omor! îi șuiera

cotropit de revoltă.

La care celălalt, recăpătându-și vremelnice teribilismul de altă dată, îl scrută insolent și tot așa îi răspunse.

— Haida de! Doar știi că ai da-o dă dracu', și nu te văz rizicându-te pentru fiștece.

Riposta lui Knight, cu efectul unui duș rece, îl readuse la realitate. Într-adevăr, se afla într-o situație pe cât de precară pe tot atât de primejdioasă, din care singur nu întrezărea o ieșire. A-i fi întins mâna oropsitului ce-l avea dinainte înlesnindu-i cumva evadarea ar fi însemnat să devină părtaș la nelegiuirile sale. Însuși faptul că după ce luase cunoștință de ele nu trecuse la măsuri împotriva-i, îl transforma probabil într-un complice în fața justiției. Însă și de nu încerca să-l ajute, lăsându-l în plata Domnului – ori mai exact pradă cruzimilor ce se petreceau în această junglă a periferiei – nu-l aștepta decât moartea.

Ce bine ar fi fost să nu fi răspuns la zbârnâitul telefonului de astă seară, ori să nu fi cedat disperatei chemări a pipernicitei May Lou. De-ar fi avut oricare din fericitele inspirații acum, în loc să-și frământă mintea și sufletul, ar fi stat liniștit și comod la o masă gătită cu argintărie strălucitoare și albituri dantelate și albe ca neaua, împresurat de oameni plăcuți, de același rang și poziție socială. Numai că soarta voise altfel, aruncându-l în infernala dilemă din care nu știa cum să iasă. Și totuși, trebuia găsită o soluție, își spuse căznindu-se să se concentreze și să cugete cât mai detașat și eficient. Lui Rollie îi acordase deplină crezare. Până la ultima vorbă ce o rostise. De altfel își aminti cum el însuși citise în gazetă despre descoperirea lui Leroy Colfax, ciuruit de gloanțe, o știre ce-i reținuse cu osebire atenția, întrucât, până nu demult, același Colfax figurase printre angajații uzinei. Lichidarea sa avusese loc de vreo șapte, opt zile, la puțin după omorârea lui Rufe, or cum al treilea complice se

părea că nu era pe moment de găsit, dispărând din Detroit, probabil că Mafia se va năpusti asupra lui Rollie. Dar când? Peste o săptămână? Peste douăzeci și patru de ore? Sau chiar în seara aceasta? Și la ultima întrebare, se surprinsese clipind cu nervozitate spre ușă.

Până a lua o decizie, se socoti el în pripă, trebuia negreșit să se mai consulte cu cineva. Într-o conjunctură de asemenea gravitate, era exclus să acționeze fără a cunoaște și o a doua părere. Dar a cui? Fiindcă de avea să i-o ceară superiorului său ierarhic – vicepreședintele cu sectoarele personalului – acesta l-ar fi consiliat cu răceală de procuror: odată ce ai aflat de o crimă și cunoști numele unuia dintre autori, cheamă și informează poliția, ca să preia neîntârziat cazul.

Iar acest lucru – indiferent de urmări – știa de pe acum că nu îl va face. Sau, cel puțin, nu înainte de a primi sfatul după care tânjea. Dar de unde și de la cine?

„De la Brett Delosanto”, îi miji o idee. Da; cu el trebuia să stea cât mai grabnic de vorbă. De la prima lor întâlnire, din iarna trecută, Leonard Wingate, Brett și Barbara Zaleski deveniseră buni prieteni. Cu cât se întâlniseră și stătuseră mai temeinic de vorbă, cu atât admirația sa pentru tânărul și talentatul creator de modele crescuse, deoarece, sub aparența-i frivolitate, descoperea tot mai multă înțelepciune, o judecată sănătoasă și practică și o imensă capacitate de înțelegere și compasiune pentru dizgrațiații de soartă. Or, într-un moment de răscruce ca acesta de acum, opinia lui s-ar putea dovedi salvatoare. În plus, Rollie nu era un străin pentru Brett; îl cunoscuse cu prilejul filmărilor pentru documentarul realizat de Barbara și prin intermediul atâtor discuții purtate pe tema lui. Ca atare nu îi rămânea decât să îl cheme la telefon și, de va fi cu putință, să-l întâlnească în aceeași seară.

Între timp May Lou reapăruse în mijlocul lor. Când?

Nu știa, fiindcă intrase pe nesimțite, precum n-ar fi putut nici să spună cât surprinsese din relatarea lui Rollie. Dar chiar de-ar fi ascultat-o în întregime, nu vedea ce prejudicii putea să le aducă.

— Poți să o zăvorăști? o întrebă arătând către ușa.

— Cum dă nu, murmură ea.

— Atunci uite ce, urmă adresându-se amândurora. Acum am să plec, dar voi reveni. Ferecați ușa bine și nu o deschideți decât numai când îmi auziți glasul. S-a-nțeles?

— Da, dom'le, șușoti May Lou, privindu-l țintă în ochi.

Era mică, slăbuță și neînsemnată, dar când îi întâlneai căutătura directă, întrevăzu nebănuita tărie ascunsă în trupul ei firav.

Nu departe de Blaine, adică de locuința lui Knight, găsi un telefon public, la o spălătorie chimică cu program de noapte. Căută numărul lui Brett Delosanto în agenda de buzunar și-l formă. În prăvălie era mare larmă de la instalațiile de spălat și călcat, încât se văzu nevoit să-și astupe urechea ca să audă semnalele de la capătul firului. Cum însă după repetarea lor îndelungă nu căpătă un răspuns, agăță receptorul la loc, în cârlig.

Scormonindu-și memoria, își aminti de o convorbire cu Brett avută cu vreo două zile în urmă, în care prietenul menționase o întâlnire pe la sfârșitul aceleiași săptămâni cu Adam și Erica Trenton, pe care Wingate îi cunoștea vag. Așadar trebuia să îl caute la reședința acestora, dar ca să afle telefonul lor suburban, chemă înainte centrala de informații. Spre ghinionul lui, însă, și în Quarton Lake apelurile sunară în van. Dorința de a-și găsi amicul îl urmărea mai mult ca oricând. Din frământarea sa licări o nouă amintire, desprinsă tot din recenta lor conversație. Pomenindu-i de tatăl Barbarei, Delosanto îi spusese că năpăstuitul paralizat se află încă la clinica Ford, într-o stare extrem de critică, de unde Leonard Wingate trase logica încheiere că, oriunde ar fi poposit Brett la ceasul

acela, era evident însoțit și de Barbara, iar aceasta cu siguranță lăsase spitalului indicații asupra locului unde putea să primească un mesaj în caz de nevoie. Și la gândul acesta, formă numărul de telefon al spitalului. După mai multe minute de stăruințe, izbuti să ia legătura cu o soră de la etajul unde se afla internat Matt.

— Da, îi răspunse infirmiera la întrebare. Domnișoara Zaleski ne-a lăsat vorbă unde putem da de dânsa.

Wingate se socoti la iuțea că numai printr-o minciună îi va putea smulge necesarele precizări, astfel că, fără a mai sta în cumpănă, o ticlui la moment.

— Sunt un văr de-al ei de-abia sosit în Detroit. Vă telefonez chiar din aeroport, completă cu deplină candoare, nădăjduind că vuietul necurmat din spălătorie semăna îndeajuns cu cel produs de avioanele de pe piste. Am venit special să-mi văd unchiul, însă verișoara mi-a pus în vedere să nu mă duc singur, ci numai cu ea, îndrumându-mă către dumneavoastră, care știți de unde și cum să-i luați urma.

— Mă rog, așa o fi zis, deși noi nu suntem oficiu de informații, îi replică sora scortșoasă. Ca după aceea să-i dea mult râvnitele îndrumări. Astă seară, domnișoara Zaleski este la un concert simfonic, împreună cu soții Trenton și domnul Brett Delosanto. Însemnați-vă numărul locurilor pe care le ocupă în sală.

Și în timp ce directorul de culoare și le trecea pe un petecuț de hârtie, o blagoslovea în sine pe Barbara pentru sfânta-i deprindere de a nu face un lucru pe jumătate.

Înarmat cu prețioasele lămuriri, se urcă în mașină și o porni ca din pușcă spre Jefferson Avenue și Centrul Artistic. Între timp, afară începuse o ploaie în rafale, încât asfaltul devenise alunecos. În strădania de a cruța fiecare secundă, la intersecția Woodward cu Jefferson Avenue, trecu peste lumina prohibitivă a semafoarelor, virând cu mare viteză spre curtea interioară a Amfiteatrului Ford, în

care, pe lângă sala de concerte simfonice – un lăcaș din granit sidefiu, de culoarea cerului estival și cu fațada de marmură – se înălțau și alte remarcabile așezăminte ca: City-Country, Cobo Hall și The Veteran's Memorial, toate cu o linie arhitecturală modernă, spațioase și scăldate în lumină.

Centrul Artistic – supranumit și „Fântâna Culturii” – era circumscris unui vast program de refacere urbanistică a perimetrului comercial al orașului. Debutul se arătase a fi grandios, dar din păcate se poticnise la temelia „fântânii”, 1 edilită lăsând în suspensie înfăptuirea integrală a proiectului.

La intrarea impunătoarei săli de concerte, pe când Wingate de-abia frânase și deschisese ușa, ca să coboare, portarul se precipită către el, cu vădita intenție de a-l lua în primire.

Dar până să caște gura, spre a-i aminti muștrător cum că nu acolo se parchează mașinile, celălalt îi spuse solemn:

— Trebuie să găsesc niște spectatori. E un caz de viață și moarte. Vorbind, îi trecu pe sub nas și hârtia pe care-și trecuse numărul locurilor. Luat în pripă și cu asemenea argumente, portarul se înmuie.

— Dacă-i așa, îți îngădui să lași mașina pe loc. Dar nu mai mult de cinci, șase minute. E clar?

Fără să-i mai răspundă, Wingate se năpusti înăuntru, mai întâi în hol, pe urmă direct în sală, ca acolo... și de-abia după închiderea ușii să se trezească învăluit de efluviul sonor ce se rostogolea de pe scenă. O plasatoare, care-l simțise intrând, își întoarse privirea de la orchestră, și se scuza pe șoptite:

— Mi-e imposibil să vă conduc la scaunul dumneavoastră înainte de pauză, sir. Dați-mi vă rog biletul să văd cam pe unde veți sta.

— Regret, dar nu am, fiindcă nu-s venit la concert.

Și-i explică pricina ce-l adusese acolo, arătându-i și numerele fotoliilor lăsate de Barbara la spital. Femeia le scrută împreună cu un coleg ce se apropiase între timp. După cât se părea, cel căutat se afla fie în fața scenei, ori ceva mai spre mijlocul sălii, locurile fiind împărțite.

— De m-ai conduce în capătul rândului, i-aș face semn domnului Delosanto să iasă, sugeră Wingate.

— Asta nici într-un caz, sir, deoarece am deranja o mulțime de ascultători.

— Când va fi pauza?

Plasatorii se priveră incerți, incapabili de a face o precizare. De-abia atunci, în acalmia negocierilor începute de la pătrunderea în sală, își pleacă și Wingate urechea la ceea ce se cânta, recunoscând pe moment baletul „Romeo și Julieta” a lui Prokofiev. Un iubitor al muzicii încă din anii copilăriei și un asiduu audient al concertelor, era la curent cu practica dirijorilor de a interpreta această lucrare în variatele sale aranjamente, și cum dorea să cunoască autorul celui executat acum, ceru un program.

Pasajul identificat în secunde precedente se intitula „Moartea lui Tibalt” și, spre calmarea impației cu care aștepta întrevederea cu Brett, constată că la sfârșitul său urma pauza.

Dar (până atunci, cu tot zbuciumul și nerăbdarea ce îi rodeau, se lăsă subjugat de melosul înaripat și vibrant. Ritmul impetuos al temei introductive devenea din ce în ce mai năvalnic, culminând cu acel solo al timpanilor, a căror izbire sfâșietoare prevestea moartea... Tibalt îl ucisese pe Mercutio, bunul prieten al lui Romeo, care la rândul său își perpetră răzbunarea jurată, înjunghiindu-l pe Tibalt și privindu-l îngrozit cum se stinge...

Pasajele suflătorilor tânguiau tragicul paradox al demenței și distructivității umane, întreaga orchestră amplificându-și sonoritățile într-un crescendo prevestitor al unui inexorabil destin...

Ascultând, Wingate simți furnicături în tot trupul, gândindu-se la strania paralelă dintre tema lucrării și motivul ce-l adusese în sală.

În potopul de aplauze dezlănțuit la finalul pasajului, se precipită pe culoarul dintre șirurile fotoliilor, călăuzit de plasatoarea la care apelase de la bun început. Ajunsă înaintea la Ștett, aceasta îi predă mesajul vizitatorului care, după cum observă Wingate de la oarecare distanță, îl intrigă, dar îl și puse în mișcare, părăsindu-și pe dată fotoliul, urmat de Barbara și de familia Trenton.

Ajuwei în foaier, toți patru ținură o scurtă consfătuire în cursul căreia directorul de culoare le preciza, ocolind amănuntele și economisind timp, pricina căutării lui Delosanto. Era vorba de Knight, aflat într-un mare pericol și, cum minutele erau numărate, trebuia să plece fără întârziere spre el, însoțit, se-nțelege de prietenul după care venise. Acesta primi fără nicio rezervă propunerea, declarându-se gata să o pornească la drum.

Însă la interpunerea Barbarei, dornică să-i urmeze, plecarea se mai târăgână un răstimp, întrucât Wingate se opuse cu fermitate ideii, fiind susținut și de Brett. Până în cele din urmă, se căzu la înțelegerea ca Adam să o conducă împreună cu Erica la apartamentul creatorului de modele, din Country Club Manor, unde aveau să aștepte, reîntoarcerea celorlalți.

Și cum nimeni nu părea că mai are chef de concert, părăsiră cu toții incinta magnificei săli, îndreptându-se fiecare spre țintele stabilite. Afară, Wingate își duse prietenul la mașina lăsată în paza portarului. Ploaia cea furioasă contenise la fel de brusc precum se dezlănțuise, astfel că Brett se debarasă de fulgarin, aruncându-l pe canapeaua din spate, peste cel al lui Leonard, dinainte lăsat acolo.

De-abia demaraseră când directorul personalului își reluă relatarea – precipitat și concis, fiindcă nu dispuneau

de timp - complinind-o cu datele deliberat evitate în prezența soților Trenton. Delosanto asculta cu atenție, intervenind cu sporadice întrebări. Când auzi despre jaful și crima din fabrică, nu-și putu stăvi un fluierat de uimire. Asemenea multora din Detroit, era la curent cu odioasele întâmplări, dar pe când alții luaseră cunoștință de ele ca de un fapt divers, relatat de presă, televiziune și radio, asupra lui se repercutaseră aproape direct, întrucât se considera că, într-o bună măsură, lor li se datorase atacul de apoplexie suferit de Matt Zaleski. Însă chiar judecându-le din acest unghi fatalmente subiectiv, nu încerca niciun resentiment pentru Rollie. Natural, nu-l socotea nici lipsit de vină, dar există o gradație a culpelor - recunoscută sau nu de justiție - și potrivit ei cântărea fapta negrului. Ca și Wingate nutrea deplina credință că Knight fusese atras în tainicul maleficiu al infractorilor din uzină mai mult împotriva voinței, libertatea sa de alegere slăbind până la dispariție, aidoma rezistenței înotătorului atras de un ineluctabil vârtej. Dar oricâte circumstanțe atenuante era dispus să-i acorde, pentru nelegiuirile săvârșite trebuia să plătească, nimeni neputând și neavând dreptul să-l absolve de consecințele legii.

— Îl vom ajuta într-un fel, însă nicidecum s-o tulească de aici, din Detroit, decretă categoric.

— Așa m-am gândit și eu, conveni Wingate. Dacă delictul ar fi fost mai puțin grav, poate o încercam și pe asta. Dar e vorba de crimă.

— Vom putea să-i asigurăm ceea ce n-a avut în alto împrejurări critice, adică cel mai bun avocat.

— Cu ce bani, când el nu are un sfant?

— De asta mă voi îngriji eu. O parte îi dau de la mine, iar restul voi aduna de la alții, spuse cu hotărâre, gândindu-se de pe acum la eventualii sprijinitori, nu toți filantropi, în accepțiunea comună a cuvântului, ci oameni cu simțul echității, doritori de a îndrepta strâmbătățile

sociale și cele pornind de la discriminarea de rasă.

— În primul rând va trebui să se predea poliției. Sau cel puțin așa cred, presupuse Leonard Wingate. Iar de vom pune mâna pe un avocat de prestigiu, poate că-i vom obține un regim omenos pe timpul detențiunii, rosti doar cu jumătate de gură, personal îndoindu-se că prin orice mijloace s-ar putea îndulci traiul unui condamnat negru, dar evitând să i-o mărturisească amicului de altă culoare.

— Având un apărător de ispravă, ar putea să ia și o pedeapsă mai mică sau chiar să fie achitat.

— E posibil, concedă cu aceeași superficială convingere.

— Dar întrebarea e: va face precum îi vom spune?

— De asta sunt sigur.

— Atunci chiar mâine de dimineață îi angajăm avocatul. El o să aranjeze și preluarea lui de către organele de poliție. Până atunci, însă, ar fi poate mai înțelept să-l luăm împreună cu May Lou și să-i culc în apartamentul meu.

— Vorbești serios? îl întrebă celălalt, aruncându-i o privire piezișă.

— Absolut serios. Dacă nu cumva ai vreo idee mai bună. Wingate dădu din cap în sens negativ. Era bucuros că-l avea alături pe Delosanto. Deși niciuna din inițiativele exprimate nu-i depășise propriul discernământ și nici nu schimbaseră hotărârile sale anterioare, simpla-i prezență și judecata sa limpede îl reconfortau, în plus, cu îndelungată-i experiență, directorul negru sesiza în tânărul de alături latențele unui conducător înăscut, ceea ce-l stimula în actuala împrejurare, dar îl și făcea să se întrebe dacă Brett se va mulțumi să-și petreacă întreaga sa viață desenând automobile. Ajunși la intersecția dintre Blaine și strada cu numărul 12, viră și opri mașina în fața imobilului viermănit de timp și de neîngrijire în care trăiau Rollie și May Lou, iar după ce coborâră, încuie amândouă portierele.

Ca de obicei, pestilențială odoare a lăzilor de gunoi îi izbi de la primii pași.

Urcând pe scară, către apartamentul de la nivelul al treilea, Wingate își aminti de înțelegerea încheiată cu năpăstuiții lui protejați ca, la întoarcere, să se facă recunoscut rostindu-și numele și vorbind cu glas ridicat. Dar când se pregătea să se conformeze, întrezări de pe coridor un lucru ce-l îngheță. Ușa pe care îi conjurase s-o zăvorască, deschizând-o doar la apelul său repetat era dată în lături, iar apropiindu-se constată că lacătul ședea spânzurat de un lanț, belciugul fiind smuls cu o bucată din rama de lemn în care fusese fixat. Evident, se intrase cu forța.

În odaie o găsiră numai pe May Lou care își tot așternea niște boarfe într-un geamantan scorjit de carton presat.

— Unde-i Rollie? întrebă Leonard Wingate.

— Ie dus, îi răspunse, fără a-și înălța ochii.

— Dus unde?

— A venit niște găligani și l-a luat.

— Când?

— După ce-ați plecat, dom'le întorcându-se după o rufă, o văzură la chip. Era umflată și cu ochi înroșiți și tulburi, ca după o porție copioasă de plâns.

— Ascultă, glăsui și Brett pentru prima dată. Dacă ni i-ai descrie cum arătau am putea anunța poliția.

Fata nu scoase un sunet, iar Wingate clătină doar din cap cu sensul: „prea târziu”. De altminteri de la început intuise zădărnicia încercărilor sale. Iar acum, când faptul era consumat, nu le mai rămânea altceva de făcut decât să plece și să-și vadă de ale lor, cum procedau cei mai mulți în Detroit, lăsând pe fiecare din semeni să se descurce cum poate.

Brett rămase tăcut.

— Și-acum ce-ai să faci? o descusu Wingate pe May

Lou.

— O să-mi iau valea, îi spuse, închizând ponosita ei de valiză.

Delosanto se caută într-unul din buzunare, evident cu intenția de a scoate bani, un gest pe care celălalt i-l opri, murmurându-i:

— Te rog să mă lași pe mine.

Fără a le număra, îi puse în mâna firavei negrese toate bancnotele ce le găsisese asupra-i, rostind cu vădită emoție:

— Știu că nu te încălzesc cuvintele, dar crede-mă că sunt tare mâhnit de tot ce s-a întâmplat.

Și cu acestea, ieși din cameră, împreună cu Brett, apucând-o pe coridor, iar de acolo pe scara scârțâitoare și subredă.

Afară găsiră mașina cu ușa din stânga ruptă din balamale și cu geamul spart. Fulgarinele de pe canapeaua din spate se făcuseră nevăzute.

Înaltul conducător de culoare își cuprinse capul în palme și, câteva clipe, rămase amuțit, cu coatele sprijinite pe acoperișul turismului. De-abia când și-l ridică, prietenul de alături îi văzu ochii în lacrimi.

— Dumnezeu Sfinte! îl auzi Brett gemând. Ca apoi înălțându-și brațele într-o patetică atitudine de disperare și rugă, să exclame plin de obidă: Dumnezeu! cum mai poți îndura acest oraș fără suflet!

Cadavrul lui Rollie nu s-a descoperit niciodată; a dispărut pur și simplu.

JO

— E vorba de viața ta, nu de a mea. Însă nu ți-aș fi un prieten loial dacă nu ți-aș mărturisi exact ce gândesc. Ai luat o decizie pripită, prin care comiți o imensă eroare, îl dăscălea Adam pe Delosanto pe un ton preceptist.

Se regăsiseră toți în apartamentul din Country Club Manor, unde ceasornicul arăta puține minute până la

miezul nopții. La revenirea lui Brett și a lui Wingate, cu aproximativ o jumătate de oră în urmă, vorbiseră un timp, cu tristețe și amărăciune, despre dramatica lor expediție, ca după epuizarea temei, Brett să le anunțe subit hotărârea sa de a părăsi industria-auto, prezentându-și demisia chiar a doua zi dimineață.

— Gândește-te, omule, că în viitorii cinci ani ai putea deveni șeful Laboratorului de Creație, își urmă Trenton pledoaria începută.

— A existat o vreme când acesta mi-era singurul vis", să devin un Harley Earl, un Bill Mitchell, Gene Bordinat sau un Elwood Engel, mărturisi Delosanto. Dar să nu mă-nțelegi greșit - fiindcă nu dorul de parvenire mi-era idealul, ci de a mă dovedi la înălțimea acestor giganti. Cu timpul, însă, năzuințele mele au apus, deoarece mi-am dat seama că nu sunt făcut pentru așa ceva.

— Să fie doar asta ori mai există și alte motive? insinuă Wingate.

— Ai ghicit. Socotesc că marii fabricanți de vehicule, care întocmesc atâtea proiecte de perspectivă pentru bunul mers al propriilor afaceri, se gândesc prea puțin la comunitatea în care trăiesc atât teoretic cât și în fapte.

— Ba pardon, interveni Adam. Așa a fost până nu de mult, dar nu și în prezent. Timpul a adus însemnate prefaceri, care continuă în același ritm susținut și accelerat. Doar le vedem zi de zi oglindite în măsuri administrative, în sporirea responsabilităților civice, în calitatea produselor, în relațiile noastre cu forurile conducătoare ale statului, în satisfacerea beneficiarilor. Situația de azi nu suferă comparație cu cea de acum doi sau trei ani, afirmă el cu fermitate.

— Aș dori să te cred, măcar în virtutea aprinsei tale convingeri. Dar mi-e imposibil, și crede-mă că nu sunt singurul sceptic. Oricum, zarurile sunt aruncate; voi lucra în afara acestei industrii, se arată Brett de neînduplecat.

— Și cu ce ai să te îndeletnicești? îl descusu Erica.

— De vrei să știi adevărul, al naibii să fiu dacă am o idee precisă.

— Nu m-ar surprinde să te avânți în arena politică, speculă Trenton. Iar în caz c-o vei face, îți făgăduiesc de pe acum nu numai votul meu fără nicio rezervă, ci și sprijinirea materială a campaniei tale electorale.

— În această privință te poți bizui și pe mine, îl asigură Wingate, amintindu-și cum în aceeași seară sesizase instinctul de cârmuitor al lui Brett, întrebându-se dacă se va mulțumi multă vreme cu actuala sa ocupație. Ciudat, cât de bine îl intuise și cu ce promptitudine primise o confirmare deplină.

— Să nu vă căiți de promisiunea făcută, îi preveni el zâmbindu-le mucalit, fiindcă într-una din zile s-ar putea să vă coste, mai ales că am o memorie bună, și nu am s-o uit.

— L-ați întrebat ce va face, se amestecă Barbara. Printre altele, lucru cert este că va picta, chiar de-ar fi să îl leg cu frânghia de șevalet, să-i aduc acolo de ale mâncării sau să trăim numai din ce câștig eu.

— Ca început, ca să nu cad pe umerii nimănui, rosti Delosanto uitându-se furtiv și amuzat către Barbara, m-am gândit să-mi deschid un modest atelier de creație.

— Modest n-o să fie prea multă vreme, deoarece cu talentul și firea-ți combativă, vrând nevrând îți vei căpăta faimă; de asta-ți pot garanta, zise Trenton. Cum de asemeni sunt gata să-ți dau în scris că vei munci înzecit.

— De asta mă tem și eu, murmură talentatul artist.

Dar chiar de va trebui să trudească, adăugă în sinea lui, nu va mai fi la stăpân și va putea să dea glas părerilor și convingerilor ce le nutrea. Or asta-și dorea mai presus ca orice, la fel ca și Barbara, pe care o privi iar în treacăt, cu o dragoste ce părea că sporește cu fiecare zi petrecută în preajmă-i. Or având-o alături, se simțea în stare să înfrunte orice neprevăzut.

— Se spunea că și tu vei părăsi Compania, i se adresă ea lui Adam.

— Unde ai auzit asta?

— O, de la unul și de la altul, îi replică evaziv.

„Greu se mai poate păstra un secret în Detroit”, cugetă Trenton. Probabil că Perce Stuyvesant sau un apropiat al acestuia scăpase o vorbă, iar zvonul se întinsese cu viteza luminii.

— Intenționezi realmente să pleci? îl presă Barbara.

— Mi s-a făcut o ofertă, admise Adam, la care am reflectat serios un răstimp. Dar până la urmă am declinat-o.

Și așa era. De curând îi telefonase lui Stuyvesant, explicându-i că nu avea rost să se deplaseze în San Francisco pentru discuții amănunțite, când se simțise dintotdeauna și rămânea și de aici înainte un iubitor și un adept al mașinilor.

Adevărat, avea multe păcate această industrie, dar exista ceva, ceva copleșitor, care ar fi putut să fie bun. Mirajul automobilului din secolul nostru nu dăinuie în virtutea inconvenientelor sale, ci a incontestabilelor avantaje. Nu faptul că, deși conceput după toate canoanele artei și înzestrat cu cele mai nevisate năstrușnicii ale tehnicii, costă relativ puțin. Nu faptul că duce la aglomerarea infernală a străzilor și a șoselelor, la poluarea atmosferei. Ci faptul că împlinește un străvechi vis, după care orice bărbat și femeie a tânjit de-a lungul vremurilor, acela de a avea la îndemână mijlocul libertății de mișcare, al propriei mobilități.

Acestea sunt miracolele mașinii moderne, iar pentru unul ca Adam, cu atribuțiile ce îi reveneau întru înfăptuirea lor, nu putea exista un loc mai prielnic de activitate și dăruire.

— Fiecare din noi avem o optică diferită, îi ripostă cu finalitate Barbarei. Eu unul am votat, cum s-ar zice, pentru

Orașul Motoarelor.

Conversația apucă pe alte cărări, însă nu pentru multă vreme, soții Trenton și Leonard Wingate întorcându-se la casele lor.

În drum către Quarton Lake, de care nu-i despărțea o distanță prea mare, Adam observă către Erica:

— Nu prea te-am auzit vorbind astă-seară.

— V-am ascultat pe voi și am cugetat, se justifică ea. Și apoi așteptam să rămânem doar noi, ca să-ți pot da o veste.

— S-o aud.

— Se pare că voi avea un copil. Ah, fii atent! Ce vrei, să ne dăm peste cap?

— Noroc că nu mi-ai anunțat noutatea pe șoseaua Lodge, la un ceas când traficul e în toi, chicoti Adam, virând pe un drumeag lateral și oprindu-se acolo.

— Către a cui reședință o fi ducând această alee?

— Cine se sinchisește de așa ceva? îi zise cuprinzându-o în brațe și sărutând-o duios.

— Cred că din Nassau mi s-a tras totul, unde ai fost un lacom și un pățimaș, roiști ea râzând printre lacrimi.

— Sunt fericit și pentru ce-am fost și pentru ce am să fiu, îi șopti cu aceeași infinită tandrețe.

O odraslă nu putea decât să-i apropie, întregindu-i pe plan sufletesc, se gândi plin de bune speranțe.

Mai târziu, când o porniseră iar la drum, Erica spuse cu sficiune:

— Mi-am tot pus întrebarea: cum vor reacționa fiii tăi, Greg și Kirk? La vârsta lor să se trezească cu un bebeluș în familie?!

— Vor fi încântați și-l vor iubi mult, deoarece te iubesc pe tine... Ca și tatăl lor, completă în surdină, căutându-i mâna și cuprinzându-i-o într-a sa. Chiar dimineață le telefonez și-i anunț.

— Sunt mândră, iubitele, că fiecare ne vom putea

lăuda cu o creație.

Adevărat, reflectă fericit. Soarta se arătase generoasă, oferindu-i o existență împlinită pe multe planuri. Astă seară o avea pe Erica și marea ei veste. Iar mâine și în zilele ce aveau să urmeze, îl aștepta viitoarea-i creație: FARSTAR.

Lector: ANTOANETA RALIAN Tehnoredactor:
VICTOR MAȘEK

*

Bun de tipar 10.06.1975. Tiraj 92 130 ex. Coli tipar
32.

*

„Combinatul Poligrafic... Casa Scânteii”.
București – Piața Scânteii nr. I
Republica Socialistă România
Comanda nr. 50 286